SKO

ΤΕΧΝΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ Ἱερέως τῦ ΣΚΟΥΦΟ
Κρητὸς τῦ ἐκ Κυδωνίας,
Φιλοσοφίας καὶ Ἱερᾶς Θεολογίας
Διδασκάλε,

1279

ΤΗ͂ ΜΗΤΡΙ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΩ.

Γουυπετῶς ἀφιερωθεῖσα.

ARTE DI RETORICA

Di Franceſco Scuffi Dottor Teologo
mo mo
E di Monſig. Illuſtriſs. e Reu. Marc' Antonio Barbarigo
Arciueſcouo di Corfù
Vicario Generale.

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΟΡ
ΞΕΝΟΦΩΝ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ
ΕΚ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

ΕΝΕΤΙΗΣΙ, Παρὰ Μιχαὴλ Ἀγγέλῳ
τῷ Βαρβωνίῳ. ᾳχπα΄.
CON LICENZA DE' SVPERIORI, E PRIVILEGIO.

τὰ παρθενικά σε καὶ ἀμόλυντα σπλάγχνα. Οἱ ἄλλοι ὅσοι ἔζησαν εἰς τὸν Κόσμον, ἀγκαλὰ καὶ ὀνομαζόπατοι Ρήτορες, ὅλοι Ε-ΠΡΟΟΙΜΙΑΣΑΝ τὴν ζωὴν μὲ τὰ δάκρυα. δεὺ Ε'ΔΙΗΓΗΘΗΣΑΝ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἰδίας των ζωῆς παρὰ δυσχίαις. καὶ ὁ Ε-ΠΙΛΟΓΟΣ ἄλλος δεὺ ἐσάθη, παρὰ ενας φοβερὸς, καὶ πικρὸς θάνατος. Α'μὴ Ε'σὺ, Ρήτορεμκωτάτη ΠΑΡΘΕΝΕ, εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός σε ἡγιασμένη, ὄχι μόνον Ε-ΠΡΟΟΙΜΙΑΣΑΣ τὴν ζωὴν μὲ χαράν, ἀμὴ ἐσάθης καὶ κάθε χαρᾶς τὸ Προοίμιον. δεὺ Ε'ΔΙΗΓΗΘΗΣ παρὰ ἢ τὰ μεγαλεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα σὲ ὕψωσεν ὁ Θεὸς, ἢ τὰ χαρίσματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Ουρανὸς σὲ ἐπλούτησε. κὴ ὁ Ε'ΠΙΛΟΓΟΣ δεὺ ἐσάθη παρὰ ενας γλυκὺς ὕπνος, ὁπῶ σὲ ἔκαμε ἀπέκι νὰ ὀξυπνήσης ἐπάνω εἰς τὺς Ουρανὺς σεφανωμένη μὲ ἄσρα, καὶ Παμβασίλισσα τῶ Α'γγέλων. Καὶ βέβαια ποῖος ποτὲ Ρήτορας κάλλιον ἀπὸ Σὲ ἢ ἐσύνθεσε λόγον, ἢ καὶ μὲ ὀμορφήτερα Σχήματα τὸν ἐρράντισεν; ἀπὸ Σὲ λέγω, ὁπῶ μὲ τὰ παρθενικά σε σπλάγχνα ἐσύνθεσας τὸν Σεσαρκωμέ-

νον

γον ἐκεῖνον ΛΟΓΟΝ, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται θησαυρισμένα τὰ πλέτη ὅλα τῆς Οὐρανίας σοφίας, καὶ ὅπου μὲ τόσα ῥητορικὰ Σχήματα τὸν ἐχόλισας, ὅπου φαίνεται τῆς ἰδίας Ῥητορικῆς Τέχνης ἔμψυχος & ζῶσα ἰδέα. Ἐδῶ βλέπομεν ταῖς ΑΝΤΙΘΕΣΑΙΣ, ἐπειδὴ καὶ ἔδειξας θνητὸν τὸν κατὰ φύσιν ἀθάνατον, καὶ βρέφος μικρὸν τὸν Οὐράνιον Γίγαντα. Ἐδῶ ταῖς ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΑΙΣ, ὡσὰν ὅπου εἰς μίαν καὶ μόνην ὑπόσασιν θεωρεμεν διπλῆν & φύσιν καὶ θέλησιν. Ἐδῶ ταῖς ΑΥΞΗΣΑΙΣ, ἐπειδὴ & ὁ ἄνθρωπος εἰς τόσην Ἀξίαν ἀνέβη, ὅπου & Θεὸς λέγεται, καὶ πάλιν ταῖς ΜΕΙΩΣΑΙΣ, διατὶ ὁ Θεὸς εἰς τόσην ταπείνωσιν ἐκατέβη, ὅπου & ἄνθρωπος ὀνομάζεται. Ἂν θέλομεν τὰ ΠΟΛΥΣΥΝΔΕΤΑ, σύνδεσμοι ἐκεῖ εὑρίσκομεν τὸ παθητὸν καὶ τὸ ἀπαθὲς, τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ ἀόρατον, τὸ θνητὸν καὶ τὸ ἀθάνατον μὲ ὑπερθάυμαστον τρόπον συνδεδεμένα. Ἂν τὰ ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΑ, τὰ ξανοίγομεν, ὅταν ὁ Σεσαρκωμένος ἔπος ΛΟΓΟΣ ἔπεσεν ἄφωνος εἰς ἕνα τάφον καθ' ὁμοιότητα τῶν θνητῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀγ-

καλὰ κ᾽ φύσει ἀθάνατος. Ἂν ταῖς ΜΕΤΑ-
ΦΟΡΑΙΣ, πούταις φαίνονται, ὅταν ἔπε,
» ΕΓΩ ΕΙΜΙ Η ΟΔΟΣ, ὅπου χωρὶς ἐμ-
πόδιον μᾶς ὁδήγησε εἰς τὰ Οὐράνια: Η ΑΛΗΘΕΙΑ, ὅπου ἔξωρισε τὸ ψεῦδος, Ϲ τὴν
ψεύδωνύμων θεῶν τὴν φανταϲμένην θεότη-
τα: Η ΖΩΗ, ὅπου ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος
ἐζωοποίησε διὰ ταῖς ἁμαρτίαις νενεκρωμέ-
νον. Ποῖος ἴδεν ποτὲ Α ΠΟΣΤΡΟΦΗΝ
πλέα ὡραίαν, παρὰ ὅταν ὁ Ενσαρκος ὁ-
τος ΛΟΓΟΣ ϛραφεὶς ὡρὸς τὸν Πέτρον,
ὅπου τὸν ἠρνήθη, τοῦ ἄλλαξεν εὐθὺς εἰς δύο
πηγὰς δακρύων τὰ ὄμματα, διὰ νὰ κλαύ-
ϲῃ πικρῶς, Ϲ μὲ τὰ δακρύῤῥοα ἐκεῖνα κύ-
ματα νὰ πλύνῃ τὸν ῥύπον τῆς ἀνομίας,
ὅπου ἐπάλμησε; Ποῖος ἤκουσεν Ε ΠΑΝΟΡ-
ΘΩΣΙΝ πλέα ἁγίαν, παρὰ ὅταν ἐκεῖ εἰς
τὸν κῆπον ἐπανώρθωσε ϲαρκὸς τὰς θελή-
σεις, κ᾽ ἐπιθυμῶντας τοῦτη νὰ φύγῃ τὸ πο-
τήριον τοῦ θανάτου, ἐξεφώνησε ὡρὸς τὸν
» ἀναϱχόντα Πατέρα, Πλὴν ὄχ ὡς Ἐγὼ
θέλω, ἀλλ᾽ ὡς Σύ; Ποῖος ἐθαύμασε ΜΕ-
ΡΙΣΜΟΝ πλέα φρόνιμον, παρὰ ὅταν ἐμέ-
ϱισε πέντε ἄρτους εἰς πεντάκις χιλίους ἀν-

θρώ-

θρώπυς, καὶ μὲ ἀντιφάρμακον τόσον γλυκὺ
ἐγιάτρευσε τὴν πανώλεθρον τῆς πείνας ἀ-
θυμίαν; Καὶ πάλιν, ὅταν ἐλεύθερόσομος ἔ-
λεγξε, & ἁρπάσας & μίαν μάσιγα ἔδιω-
ξε ἀπὸ τὸν ναὸν τὺς πωλοῦντας, δὲν ἔθαρα-
ξε τότε τὸ Σχῆμα τῆς ΠΑΡΡΗΣΙΑΣ;
Ὅταν μὲ σὰν καὶ μόνον λόγον ΤΕΤΕΛΕ-
ΣΤΑΙ, ἐσιώπησε τὺς πολλὺς καὶ ἀφορήτους
πόνυς, ὅπου ἔπαχε εἰς σὰν ξύλον κρεμάμε-
νος, δὲν μᾶς ἐρμήνευσε τότε μὲ τὴν σιωπὴν
ἐκείνην τὴν ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΙΝ; Καὶ ὅταν
πληγωμένος εἰς τὰς χεῖρας καὶ πόδας μὲ
σκληρὸν σίδηρον ἀπέμεινε νεκρὸς καὶ χωρὶς
πνοὴν ἢ πνοὴ ἦλθ ἀνθρώπων, ἀναίσθητος &
χωρὶς ζωὴν ἢ ζωὴ τοῦ Κόσμυ, δὲν ἐχη-
μάτισε τότε τὸ ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ; Ὦ Ῥήτο-
ρικωτάτης Παρθένυ ἀξιοθαύμαστος σύφρα-
δία. Ὦ Μητροπαρθένυ Κόρης θεόσοφος
τέχνη, ὡσὰν ὅπου ὑπὲρ Δημοσθένη, & ὅλυς
ἁπλῶς τὺς Ῥήτορας ῥηπορσύσασα, εἰς σὰν
καὶ μόνον Λόγον μὲ τρισόλβιον ἀνακεφα-
λαίωσιν τὰ κάλλη ὅλα τῆς Εὐγλωττίας πε-
ριεσφάλιξας. Εἰς Ἐσὲ λοιπὸν, ὦ πάνσο-
φος ΚΟΡΗ, προσφέρνω τὸ Βιβλίον τῦτο

μικρὸν σημεῖον τῆς μεγάλης μὲ βλαβείας,
& τῆς ἐρώσης μὲ ψυχῆς ἀκραιφνέσατον σύμ-
βολον. Δέξου αὐτὸ μὲ ἱλαρὸν τροσωπον,
ὦ Κυρίαμε, & εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ἰδίων μὲ
κόπων, ἄλλο δὲν ἐπιθυμῶ ἀπὸ Σὲ, παρὰ
τὴν ἄμαχόν σε εἰς τὸ ἀδέκαστον ἐκεῖνο τοῦ
Θεοῦ Κριτήριον τροστασίαν, βέβαιος, ὡς ἀνοί-
ξῃς τὰ χείλη, νὰ κλείσῃ ὁ κοινὸς ἐχθρὸς &
Δαίμονας συκοφάντης τῶν πολλῶν μὲ ἁμαρ-
τιῶν τὴν πολύφυλλον βίβλον, & ὡς λύσης
εἰς τὸ λέγειν τὴν γλῶσσαν, νὰ δέσῃς τὸν Υἱὸν
σε & Θεοῦ τὰς χεῖρας, διὰ νὰ μὴν ῥίξῃ τῆς
δικαίας τε ὀργῆς εἰς ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν τὰ
φρικώδη καὶ πυρίφλεκτα ἀστροπελέκια. Καὶ
ἐδῶ πίπτοντας εἰς τὰς ἱερὰς σε & παρθενι-
κὰς πόδας, ὦ ΚΟΡΗ ΘΕΟΧΑΡΙΤΩΤΕ,
μὲ πᾶσαν βλάβειαν & παπείνωσιν φιλῶ τὰ
ἰδίων σε ποδῶν τὰ ἴχνη & διαβήματα.

Τῆς ἄκρας καὶ μεγάλης σε Εὐσπλαγχνίας

Ἔμψυχον τρόπαιον

Φραγκίσκος ἀνάξιος Ἱερεὺς
ὁ Σκύφος.

Εἰς

ΕΙΣ ΤΟΝ Α'ΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑ.

(Θ)Αλῆς ὁ Φιλόσοφος, καὶ ὄνας ἀπὸ τὲς ἑπτὰ σοφὲς, ὁπού ἐθάυμασαν οἱ αἰῶνες, διὰ τρεῖς δύεργεσίαις δύχαρίσα συχναῖς φοραῖς τὲς μεγάλες θεές. Ἡ πρώτη, διατὶ τὸν ἔπλασαν λογικόψυχον ἄνθρωπον, καὶ ὄχι καμίαν πέτραν ἀναίσθητον, ἀνωφελὲς βάρος τῆς γῆς, καὶ Ἄχθος ἀρούρης, ὡς λέγει ὁ Ὅμηρος. Ἡ δεύτερη, διατὶ τὸν ἔκαμαν ἄνδρα, καὶ ὄχι γυναῖκα, ἰξόρροντας,

Ὡς οὐκ αἰμότερομ καὶ κύμτερομ ἄλλο γυμαικός. Ὅμ.

καὶ τὴν κοινὴν παροιμίαν, Πῦρ, Θάλασσα, Γυνὴ κακὰ Τρία. Καὶ ἡ τρίτη, διατὶ

τί ἦτον Ἕλληνας, ἤγουν Ρωμαῖος εἰς τὸ γένος, ὄντας τότε κοινὴ γνώμη, καὶ πολυ-
" θρύλλητος ὁ λόγος, Ὁ μὴ Ἕλλην βάρβαρος. Διὰ ταῖς ἰδίαις σὺ ἐργεσίαις σὺ χαρίζῳ καὶ ἐγὼ τὸν πλάσαντά με Θεόν, σμίγοντας καὶ τὴν τετάρτην, ἤγουν διατί μοῦ ἔδωκε ὀλίγην μάθησιν, νὰ ὠφελήσω τὸ Γένος μου, ᾧ πρότερα πλέσιον ἀπὸ κάθε ἀρετὴν, καὶ σοφίαν, καὶ τῶρα διὰ τὴν σκληροκαρδίαν τῆς τύχης γυμνὸν, καὶ ἐξερημένον. Λοιπὸν μὲ τοιῦτο τέλος ἀποφάσισα, ὦ Ἀναγνῶσα μου φιλάνθρωπε, νὰ συνθέσω τὸ Βιβλίον τοῦτο, καὶ διὰ νὰ γένῃ κοινὴ καὶ εἰς ὅλους ἁπλῶς ἡ ὠφέλεια, ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω καὶ μὲ κοινὴν γλῶσσαν, ἐπιθυμῶντας νὰ τὸ δεχθῇν ὄχι μόνον ἡ ἀγκάλαις τῶν σοφῶν Ϲ ἐναρέτων, ἀμὴ καὶ ἐκείναις τῷ ἁπλουστέρων ἀνθρώπων, ἕτοιμος ἂν τὸ ἰδῇν μὲ ἀγάπην καὶ σπλάγχνος, νὰ δώσω σύθυς εἰς τὸ φῶς μὲ ἄλλην μέθοδον καὶ ἄλλην Ῥητορικὴν εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὡς καθὼς καὶ ἄλλος μου κόπος εἰς ὠφέλειαν τῷ σπουδαίων.

Ἰξόδιον, πῶς ἤθελε τάχα τινὰς εἰς τὰ

Παρα-

Παραδείγματα, ὅπου φέρνω εἰς πάθε ῥητορικὸν Σχῆμα, νὰ ἤθελα ἐπαινέσῃ, ἢ Θαυμάσῃ τὲς ἀγῶνας τοῦ Ἡρακλέος, τοῦ Ὀδυσσέως τὲς δόλες, & τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρε ταῖς νίκαις καὶ τροπαία. καὶ ἐδῶ νὰ τοῦ διηγηθῶ τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἄτλαντος, ὅπου ὑπέργηρος εἰς τὴν ἡλικίαν ἐσήκωνε ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ δὲν τοῦ ἔτρεμαν ἀπὸ τὸ βάρος οἱ πόδες. Ἐκεῖ ταῖς μεταμόρφωσαις τοῦ Πρωτέως, ὅπου ἦτον πάντα ὁ ἴδιος, καὶ πάντα ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του διάφορος. ἀλλὲ τὲς γάμιες τῆς Ἀφροδίτης, τὰ κάλλη τοῦ Γανυμήδες, τὰ παίγνια τῶν Σατύρων, καὶ τῶν Σειρήνων ταῖς μελωδίαις. πῶς νὰ ἐγέννησεν ὁ Ζεὺς ἀπὸ τὴν κεφαλήν, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ σιδήρου, ὅπου εἰς ἄλλον ἤθελε φέρῃ θάνατον, νὰ τοῦ ἐχάρισε μίαν θυγατέρα, & τύτην ἁρματωμένην. πῶς ὁ Ἔρωτας νὰ εἶναι ὅλος φλόγα, καὶ ἀπέκι νὰ ἔχῃ μητέρα ἐκείνην, ὅπου ἐξεφύτρωσε ἀπὸ τὰ ὕδατα, καὶ ὄντας ὅλος ἀγάπη, νὰ εἶναι τέκνον ἐκεινῆς, ὅπου ἐγεννήθη ἀπὸ τὲς ἀφρὲς μιᾶς θυμωμένης θαλάσσης. πῶς ὁ Κέρβερος νὰ

ἐδέ-

ἐδέθη ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα, καὶ νὰ μὴν τὸν
ἐρράφισε μὲ τὰ τρία στόματα, ὁπῦ ἀνοίγει.
πῶς ὁ Κάδμος νὰ ἔσπειρε ὀδόντας, καὶ νὰ
ἐβλάστησαν ἄνθρωποι μὲ τὰ ἅρματα. διατὶ
ἡ Μεδοῦσα νὰ ἔχῃ ὄφεις ἀντὶ τρίχας, &
νὰ δείχνῃ εἰς τὴν κεφαλὴν σῦα δάσος ἀπὸ
φαρμακερὰ ζῶα. ποῖος νὰ ἦτον ὁ Ταῦρος,
ὁπῦ ἔκλεψε τὴν Εὐρώπην, ποῖα ἡ χρυσῆα
βροχὴ, ὁπῦ ἐχύθη εἰς τὸν κόλπον τῆς
Δαναῆς, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμυθολόγησαν, ἢ
καὶ ὀνειροῦθησαν οἱ Ποιηταί. Ἐγὼ ὅμως
ὡσὰν Γερδῦς, δὲν ἦτον τὸ πρέπον νὰ ὁμι-
λήσω παρὰ ἱερὰ πράγματα, καὶ ὡσὰν ὁ-
πῦ ἔχω σκοπὸν νὰ ὠφελήσω κάθ' ἕνα κα-
τὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον, δὲν ἔπρεπε νὰ
φέρω εἰς τὸ μέσον παρὰ ταῖς ἀρεταῖς τῆς
Ἁγίων, τὰ παλαίσματα τῆς Μαρτύρων, &
τὴν ἐνάρετον ζωὴν τῶν παλαιῶν Ἡρώων
τῆς Ἐκκλησίας, διατὶ ἔτζι καὶ ἐρμηνεύω
τὴν τέχνην, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ξυ-
πνῶ εἰς τὴν μίμησιν ταῖς καρδίαις. Ἀπέ-
κι εἰπέμε, δὲν ἤθελε ἦσαι λῆρος, καὶ ἀ-
φροσύνη, νὰ διηγηθῆ τινὰς τοὺς μύθους,
καὶ τὰ φαντάσματα τοῦ Ὁμήρου, καὶ νὰ

σιω-

σιωπήσῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰ ὄχι φαν-
τασμένα κατορθώματα τῆς Ὁσίων; νὰ ὑ-
ψώσῃ μὲ ἐπαίνους ἐκείνους, ὁπῦ καίει εἰς
τὰ κάτω βάραθρα ἡ ἄσβεστος φλόγα, &
νὰ ἀφήκῃ ταῖς δόξαις ἐκείνων, ὁπῦ ἀσρά-
πτουσι εἰς τοὺς Οὐρανοὺς ὡς ἀσέρες; Ἂν
ὁ μέγας Βασίλειος μὲ τὸν φωτοπάροχον ζύ-
λον λαμπρύνει ὁλον τὸν Κόσμον, τί χρεία
εἶναι, νὰ φέρω εἰς τὸ μέσον τὸν ἄωρακτον
ἐκεῖνον Φαέθοντα, ὁποῦ μὲ πυρίμορφον
ἅρμα ἐκατάκαυσε τὴν Οἰκυμένην; Ἂν ὁ
Ἀθανάσιος θανατώνει τόσαις ὕδραις, ὅ-
σαις καταπατεῖ αἱρεσιαις, & ξεσκίζει τό-
σους λέοντας, ὅσους συγχίζει αἱρετικὺς,
τί νὰ θαυμάζω τὸν Ἡρακλέα, τὸν ὁποῖον
ἀπέκτεινε μία γυναῖκα; Ἀνίσως καὶ
ἀπὸ τὸ ζόμα τῦ χρυσορρήμονος Ἰωάννου
ζάζει μία μελίχρυσος σὺγλωττία, διὰ
ποίαν ἀφορμὴν νὰ κυνηγῶ ταῖς μέλισσαις,
ὁποῦ ἐκάθισαν εἰς τὰ χείλη τῦ Πλάτωνος;
Καὶ ἂν ὁ Νικόλαος ῥίπτει θησαυροὺς εἰς
τὴν οἰκίαν πτωχῶν παρθενων, διὰ νὰ τῶς
φυλάξῃ τὴν παρθενίαν, τί νὰ ξετρέχω
τὸν Δία, ὁπῦ λύεται εἰς χρυσείαν βρο-
χὴν,

χήν, διὰ νὰ ἄφῃ περισσότερον, ὄχι διὰ νὰ σβύσῃ τῆς ῥυπαρᾶς ἀγάπης ταῖς φλόγαις; Ἐγὼ ἄλλην Λαζαροθέαν δὲν γνωρίζω, παρὰ τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν, ὁποῦ μὲ τὰ νερὰ τῆς ἰδίωντης δακρύων ἐλάβανε τὴν ψυχὴν μαυρισμένην ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν: ἄλλην Τύχην, καὶ Ῥίζικο, παρὰ τὴν πάνσοφον Αἰκατερίναν, ὁποῦ μὲ τὸν τροχόν της ὑψώθη εἰς τοὺς θρόνους τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ εἰς μίαν παντοτεινὴν εὐτυχίαν: ἄλλον Πρωτέα, παρὰ τὸν Παῦλον, ὁποῦ ὡς
39 λέγει καὶ ἀπὸς του, Τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, διὰ νὰ κερδήσῃ ψυχαῖς, καὶ νὰ ταῖς ὁδηγήσῃ εἰς τὰ οὐράνια: ἄλλην Πανδώραν, παρὰ τὴν Μητροπάρθενον Κόρην, εἰς τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἀπαυγασμένα τὰ δῶρα ὅλα τῆς φύσεως, καὶ τοῦ παναγίου Πνεύματος τὰ χαρίσματα: ὅτε ἄλλον Ἄτλαντα, παρὰ τ' Σωτῆρα ΧΡΙΣΤΟΝ, ὁποῦ βέβαια ἐπάνω εἰς τὲς ὤμυς ἐσήκωσε τὴν παγκόσμιον ἁμαρτίαν, καὶ τὸν Σταυρὸν ξύλον τῆς Οἰκουμένης. Ὅσον πάλιν διὰ τὴν Φράσιν, ἀγκαλὰ καὶ ἀκοινήμας γλῶσσα νὰ ἦναι πτωχὴ ἀπὸ λέξαις, ὅμως

μως ἐπάχησα, νὰ εἶναι εὔμορφη καὶ ῥεῤῥητορδυμένη, καὶ πολλαῖς φοραῖς κάλλιον ἠθέλησα νὰ σιωπήσω καὶ ὑψηλὰ νοήματα, παρὰ νὰ τὰ διγηθῶ ἢ μὲ φωνὴν βάρβαρον, ἢ μὲ ὁλότελα Ἑλληνικήν. ὅθεν ἐλπίζω νὰ μὴν εὑρεθῇ τινὰς, ὁπῦ εἰς τῦτο νὰ μὲ ἐλέγξῃ, μᾶλιςα ὁπῦ ἂν ἐσύνθεσεν ἄλλος, ἔγραψε ἢ βίϐς Ἁγίων, ἢ ἄλλα Ἐκκλησιαςικὰ πράγματα, καὶ κανεὶς ἕως τὴν σήμερον μὲ ῥητορικὸν κάλαμον, ὥςε ὁπῦ δὲν εἶχα ἀπὸ ποῖον λάβῃ ὁδὲ παραμικρὸν τὸ παράδειγμα. Ἀνίσως πάλιν καὶ τινὰς λυσσῶντας ἀπὸ τὸν φθόνον, ἑτοιμάζεται εἰς τὴν κατάκρισιν τῦ Βιβλίου, πρὶν νὰ ἀνοίξῃ τὸ πονηρὸν ςόμα, ἂς συλλογισθῇ τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟΝ. καὶ ἂν τῦτο δὲν φθάνει, διὰ νὰ τῦ χαλινώσῃ τὴν γλῶσαν, ἂς ἐνθυμηθῇ, πῶς

Ὁ φθόνος ἐςὶ κάκιςος, ἔχει δέ τι καλὸν ἐν αὐτῷ.
Τήκει τῶν φθονερῶν ὄμματα, καὶ καρδίαν.

Νοι

Noi Reformatori dello Studio di Padoa.

HAuendo veduto per Fede del Padre Inquisitor, nel Libro intitolato, Arte di Retorica nell' Idioma Greco, di D. Francesco Scuffi, non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Catolica; e parimente per attestato del Secretario nostro, niente contro Prencipi, e buoni costumi, concediamo Licenza à Michiel Angelo Barboni di poterlo Stampare, osseruando gli ordini, &c.

Data li 4. Zugno 1681.

(Cerolemo Basadonna Ref.

(Nicolò Venier Proc. Ref.

(

Gio: Battista Nicolosi Segr.

ΠΡΟΟΙ-

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὡς καὶ ἡ Τέχναις ἐθαυματέργησαν πολλαῖς φοραῖς εἰς τὸν Κόσμον, καὶ ἔκαμαν ἔργα, ὁπῦ τὰ ἔφριξε δὲν λέγω ὁ ἄνθρωπος, ἀμὴ καὶ ὅλη ἡ Φύσις. Χωρὶς φωτιὰν ἐκεῖ εἰς ταῖς Συρακύσαις ἐκατάκαυσε τὰ ἄρμενα τῶν ἐχθρῶν ὁ Μαθηματικὸς Ἀρχιμήδης, καὶ μὲ ὀλίγα κρύσαλλα φωτισμένα μὲ τὴν ἡλιακὴν ἀκτῖνα εἰς τοιῦτον τρόπον τῶν ἐτύφλωσε τὰ ὄμματα, ὁπῦ δὲν τὰ ἄνοιξαν πλέα, νὰ ἰδοῦσι τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Ἡ Ναυτικὴ μὲ ἕνα βαθυλὸν ξύλον ἐπεριπάτησε, καὶ ἄφοβος περιπατεῖ ἕως τὴν σήμερον ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ ἄγριον ἐκεῖνο θηρίον, ὁπῦ μὲ ὅλας τὰ τὰς

ἀλύσεις δὲν ἐδυνήθη ποτὲ νὰ δαμάσῃ ὁ φο-
βερὸς Ξέρξης, ἡ τέχνη τὸ περιπαίζει, καὶ
μὲ σκληρὸν κεπὶ τὸ δέρνει καμίαν φοράν, &
ἥμερον δὲν θυμώνεται. Ὁ Σκύθης δὲν ἐξεύρω
πῶς, ἐπ' Τέρωσε τὸ σίδηρον, & ἀπὸ τότε,
ἀγκαλὰ καὶ κατὰ φύσιν βαρύτατον, ὅμως
τὸ βλέπομεν εἰς ταῖς σαΐταις πετύμενον.
καὶ ὁ ἄλλος ἐκεῖνος μὲ τὰ πολεμικὰ καὶ
μπρόντζινα ἐργαλεῖα, ὁπῦ ἐχάλκόυσε, τῶ-
ρα μὲ τὲς καπνὲς σῦ πλάσσει νέφαλα εἰς τὸν
ἀέρα, & τῶρα μὲ τὸν κτύπον καὶ λάμψιν σῦ
βροντᾷ & ἀστράπτει, & τῦτα ὅλα ὅταν εἶναι
ἀννέφαλος ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡλιοσάλακτος. Ἀ-
μὴ ἂς παραχωρήσῃ κάθε ἄλλη τέχνη, δια-
τὶ ἡ Ρητορικὴ ὡς βασίλισσα ἔδειξε πάντα πε-
ρισσότερην ὄξυσίαν εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν, &
ἔκαμεν εἰς κάθε καιρὸν τόσα & τόσον ὑπερ-
θαύμαζα ἔργα, ὁπῦ ἀνθρώπυ γλῶσσα δὲν
ἐμπορεῖ νὰ τὰ διηγηθῇ χωρὶς ἄλλο μεγαλή-
τερον θαῦμα. Μιλεῖ ὁ φρόνιμος Νέςορας,
διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ τὲς θυμωμένυς ἐκείνυς ἄν-
δρας Ἀγαμέμνονα & Ἀχιλέα, καὶ εὐθὺς τῦ
μεταθέτει εἰς τὰ χείλη ὅλην τὴν Ὑβλαν,
καὶ κάνει δὲν λέγω νὰ τῦ γάξῃ, ἀμὴ νὰ τοῦ

τρέ-

τρέχῃ, ὡς λέγει ὁ Ποιητὴς, ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τὸ μέλι. Ἀνοίγει τὸ στόμα ὁ Γαλλικὸς Ἡρακλὴς, καὶ μὲ τὴν θαυματουργῆσαν της δύναμιν τῆ ἁλάσσει ταῖς φωναῖς εἰς ἁλύσεις, ὥςε ὅπῆ κάθετε λόγος ἔδενε πολλῶν ταῖς καρδίαις. Ποῖος χωρὶς τὴν μυθολογικὴν ἐκείνην ῥάβδον τῆς Κίρκης ἐμεταμόρφωσε τὸν Ἰσωκράτην εἰς μίαν Σειρῆνα, τὸν Ξενοφῶντα εἰς μίαν μέλισσαν, ὅθεν ὁ ἕνας μὲ τὴν ἔμμισον μελῳδίαν ἐμάγευε ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὁ ἄλλος ἐσύνθεσε Βιβλία, ὅπῆ ἂν τὰ πιπλίσῃς, γρικᾷς γλυκύτητα & ἀτζικὸν νέκταρ, παρὰ ἡ Ῥητορικὴ τότε Τέχνη; Ποῖος ἐχειροτόνησε τὸν Δημοσθένη αὐτοδέσποτον μονάρχην τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, εἰς τρόπον ὅπῆ τὴν ἐκυβέρνα μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ γλυκὺς Τύραννος τὴν ἀνάγκαζε εἰς ὅτι ἤθελε μὲ τὸν λόγον, παρὰ ἡ ἴδια Ῥητορικὴ, ὅπῆ μὲ τὰ πλέτη τῆς εὐγλωττίας τῆ εἶχε χαρίσῃ καὶ τὸ σκῆπτρον; Τότε ἔκαμε τὸν Ὠριγένη ἀδαμάντινον, ἀγκαλὰ καὶ πρότερον πλασμένον μὲ σάρκα. Τότε ἔδειξε Χρυσόστομον τὸν Ἰωάννην, ἀγκαλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπομονὴν νὰ εἶχε πάντα φανῇ καμωμένος

ἀπὸ σίδηρον. Μὲ τέτην ἁρματωμένος ὁ στρατάρχης εἶναι πλέα φοβερὸς & ἐπιζήμιος τῶ ἐχθρῶ, παρὰ & μὲ τὰ ἅρματα ὅλα τῶν οὐρανομάχων Γιγάντων, διατὶ μὲ τὴν ἐνέργειαν & εὐγλωττίας, μὲ τὴν βροντὴν & φωνῆς παρακινᾷ τὸν καθένα εἰς τὴν μάχην, ξυπνᾷ κάθε ὀκνηρὸν εἰς τὸν πόλεμον, & τὸν μεταλάσσει, ἂν ἦτον & Θερσίτης, εἰς μεγαλόψυχον Ἀχιλέα. Μὲ τέτην ὁ δημηγόρος εἰς τὰ δικαστήρια, εἰς τὰς ἀμβώνας ὁ ἱερὸς Ῥήτορας, ὦ Θεὲ, πόσα καὶ ποῖα θαύματα δὲν ἐνεργοῦσιν; Ἅπλει ὁ ἕνας ἀπὸ τὴν ὀργὴν ὁμῶρος εἰς τὸς Κριτὰς, βράζει ὁ ἄλλος ὧρος τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν θεῖον ζῆλον καιόμενος, & δύθὺς συγχίζει ὅσες ἀκέσσιν, ὥσε ὁπῶ φλογισμένοι & τέτοι μὲ ταῖς ἴδιαις φλόγαις, σπιθοβολῶσι μὲ τὰ ὄμματα, καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ νέφη τῶ ὡροσώπε λάμπεσι καὶ ἡ ἀσραπαῖς τῆς ὀργῆς. Πάλιν ἀφίνεσι τὸν θυμὸν, & παρακαλῶσι. & νὰ ὁπῶ δύθὺς σῶ ἐσβύσθη τὸ πάθος, σῶ ἡμερώνει ἡ ὄψις, καὶ ἄλλην μίαν φορὰν σῶ γελᾷ εἰς τὸ ὡρόσωπον ἡ γαλήνη. Ἂν δακρύσεν, σῶ γίνονται δύο βρύσαις τὰ ὄμματα, καὶ ἂν ἤσεν καὶ πέτρα, σάζεις τὰ δάκρυα.

κρυα. Ἂν σὲ φοβερίσουν, τρισάθλιος, ἔχασας ὁλόθυθς τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς, καὶ ἐπάγωσας ἀπὸ τὸν φόβον. καὶ πάλιν ἂν σὲ παρηγορήσουν, γελᾷς καὶ ἀνάμεσα εἰς τὲς γναμμὲς, χαίρεσαι καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ δάκρυα. ἐλεγχουσι: καὶ σαϊτεύουσι μὲ τὴν γλῶσσαν, & χωρὶς σίδηρον βαθιὰ σὲ πληγώνουσι. Ἐπαινοῦσι: καὶ μὲ τὰ λόγια μόνον ὡς ἄνθη σὲ πλέκουν ςεφάνες, καὶ θαυμαςόπεροι ἀπὸ τὸν Δαίδαλον χωρὶς πτέρυγας κάνουσι νὰ σὲ πετᾷ εἰς κάθε τόπον ἡ δόξα & τ' ὄνομα. Διὰ τέτην λοιπὸν τὴν Τέχνην θέλομεν ὁμιλήσῃ εἰς ὅλο τὸ Βιβλίον, & θέλομεν ἑρμηνεύσῃ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐμπορεῖ καθένας νὰ γενῇ παντοδύναμος καὶ θαυματεργὸς εἰς τὸν Κόσμον.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Πῶς μὰ ἀρέθη ἡ Ρητορική.

Ξεύρω, πῶς ἐξάθη γνώμη τῶν παλαιῶν, νὰ εἶναι ἡ Ρητορικὴ τῶν θεῶν δῶρον καὶ εὕρημα, καὶ τέχνη ὄχι ἀνθρωπίνη, ἀμὴ οὐράνιος. ὅθεν ὁ Ὅμηρος ἀνάμεσα εἰς τὰς ἄλλας ἔγραψεν.

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο.

διὰ νὰ φανερώσῃ ὁ τυφλὸς Ποιητὴς, πῶς εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ ὄχι εἰς τὴν γῆν ἔλαβε τὰ γενέθλια. καὶ πῶς πρὶν νὰ ἀκουσθῇ εἰς τὰ

Δικα-

Δικαστήρια καὶ θέατρα τῶν ἀνθρώπων, εἶχε πρότερον ὁμιλήσῃ εἰς τὴν Ἀρειοπάγον τὸ μεγάλε Διός. Ὅμως ἀφίνοντας ἐμεῖς ταῖς ψοιδολογίαις & μύθες, εἰς δύο διαμοιράζομεν τὴν Ῥητορικὴν Τέχνην μὲ τὸς διδασκάλες τῆς ἰδίας τέχνης, εἰς Φυσικὴν, καὶ εἰς Ἔντεχνον. Φυσικὴν λέγομεν ἐκείνην τὴν δύναμιν, ὁπὸ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς ἔταξε ἡ φύσις εἰς ὅλες ἁπλῶς τὸς ἀνθρώπες, διὰ μέσου τῆς ὁποίας καθένας, ἀγκαλὰ καὶ ἀγράμματος, καὶ ὁλότελα ἰδιώτης, ἠξεύρει καὶ νὰ ἐπαινέσῃ τὸν φίλον, καὶ νὰ κατηγορήσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ συμβελεύσῃ εἰς τὸ ὠφέλιμον, καὶ νὰ διαφεντεύσῃ τὸν ἑαυτόντε ἢ καὶ ἄλλες κατὰ τὴν χρείαν. καὶ τὸτα ποῖος ὀλιγώτερον, ποῖος περισσότερον κατ' ὁπὸ ἡ ἰδια φύσις τὸ ἐξάθη πλουσιοπάροχος εἰς τὰ χαρίσματα, καὶ κατ' ὁπὸ τὸ ἐπλούτησε μὲ τὰ ἰδιάτης δῶρα τὰ χείλη. Ἔντεχνος πάλιν λέγεται ἐκείνη, ὁπὸ εὑρέθη ἀπὸ τὸς φρονίμες & σοφὲς ἄνδρας, διατὶ ξανοίγοντας τὸτοι εἰς τὶ καὶ τὶ ἔλειψεν ἡ φύσις, μᾶς ἔγραψαν νόμες & κανόνας, νὰ μὴ σφάλλωμεν ἐμεῖς ποτὲ εἰς τὰ ἐγκώμια, εἰς ταῖς

συμβελαῖς, εἰς ταῖς ἀπολογίαις, εἰς ταῖς παραίνεσαις, ἔτε μὲ τὴν ὑπερβολὴν, ἔτε μὲ τὴν ἔκλειψιν. ἀμὴ νὰ φυλάττωμεν εἰς τὰ πάντα τὸ μέτρον. Εὗρηκαν ἀκόμι τὰ ρήματα, διὰ νὰ εὐγένῃ ἀπὸ τὸ ςόμα μὲ τὰ κάλλη τῆς εὐγλωττίας ςολισμένος ὁ λόγος. τὰ δίκωλα, τρίκωλα, ἰσόκωλα, καὶ ὅλην τὴν περίοδον, διὰ νὰ εἶναι μουσικόλαλος, καὶ εἰς τὰ αὐτιὰ ἐκεινῶν, ὁπὲ ἀκέσσιν, ἐναρμόνιος. καὶ τέλος, τὲς τόπες ὅλες τῶν αὐξήσεων, διὰ νὰ μὴν δοκιμάσῃ ποτὲ πτωχείαν ἡ γλῶσσα, ἀμὴ νὰ ἔχῃ πάντα ὁ ἄνθρωπος τὸν χρυσορρόαν εἰς τὰ χείλη, ἀπὸ τὰ χρυσόρρειθρα ρεύματα τὲ ὁποίε, καὶ τὴν τέχνην ΡΗΤΟΡΙΚΗΝ ἐπωνόμασαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ποῖος ὁ Ὅρος τῆς Ῥητορικῆς.

Ὅρος, ὁ ὁποῖος καὶ Ὁρισμὸς λέγεται, εἶναι ἕνας λόγος βραχύτατος, ὁπὲ ἐξηγᾷ τὴν ἐσίαν, καὶ φανερώνει τὴν φύσιν τὲ ὑποκειμένε πράγματος, καὶ συνθέτεται ἀπὸ Γένος, & Διαφορὰν ὡς ἀπὸ ἐσιώδη, & συσατικὰ μέρη. Γένος, κατὰ τὸν Σταγειρίτην, λέγεται ἐκεῖνο, ὁπὲ ξαπλώνεται εἰς περισσότερα πράγματα, & εἰς τὸν εὐρύχωρον αὐτὲ κόλπον περιέχει ποικιλόμορφα ὄντα, & κατὰ τὸ Εἶδος διάφορα. λόγε χάριν, Ζῶον, τὸ ὁποῖον περιέχει & λέοντας, καὶ ἵππες, & ἐλέφαντας, καὶ βόας, & ἀνθρώπες, καὶ μύρμυγκας, καὶ ξαπλώνεται εἰς ὅλα ἀδιαφόρως εἴτε λογικὰ εἴτε ἄλογα ζῶα. Διαφορὰ πάλιν ὀνομάζεται τὸ ἐσιῶδες ἐκεῖνο μέρος, διὰ μέσον τὲ ὁποίε ἕνα πρᾶγμα διαφέρει, & χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὡσὰν Λογικὸν, τὸ ὁποῖον ὄντας ἡ διαφορὰ τὲ ἀνθρώπε, τὸν χωρίζει ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα ζῶα, καὶ ἀπὸ ὅτι ἄλλο δὲν εἶναι λογικόψυχος ἄνθρωπος.

Ὁ Ὅρος τῆς Ῥητορικῆς εἶναι πολυποίκιλος, ἐπειδὴ καὶ εἰς ἄλλου, καὶ ἄλλου τρόπου ἐδόθη ἀπὸ τοὺς παλαι Φιλοσόφους, καὶ Ῥήτορας. ὅμως ὁ πλέα κοινὸς, μάλιστα εἰμὰ εἰς τοὺς νεωτέρους, εἶναι. Ῥητορικὴ ἐστὶ, τέχνη τοῦ εὖ λέγειν. εἰς τὸν ἀποῖον Ὅρον Τέχνη εἶναι τὸ γένος, διατὶ ξαπλώνεται, & περιλαμβάνει τὴν Ἰατρικὴν, τὴν Ζωγραφικὴν, τὴν Τεκτονικὴν, & ἁπλῶς κάθε ἄλλην ἐλευθέριον, ἢ ἀλεύθερον τέχνην. Τὸ εὖ λέγειν, εἶναι ἡ διαφορὰ, διὰ μέσου τῆς ὁποίας χωρίζεται, & διαφέρει ἀπὸ ταῖς ἄνωθεν τέχναις, ὄντας ἐσιῶδες ἰδίωμα τῆς Ῥητορικῆς μόνου, νὰ ἑρμηνεύῃ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ῥήτορας ἐμπορεῖ νὰ ὁμιλῇ εὔμορφα, & ἁρμόδια, διὰ νὰ πείσῃ τὸν ἀκροατὴν εἰς ὅτι βούλεται, εἰς πόλεμον, ἢ εἰς εἰρήνην, εἰς ὀργὴν, ἢ εἰς σπλάγχνος, εἰς ἐλπίδα, ἢ εἰς φόβου, εἰς χαρὰν, ἢ εἰς θλῖψιν, κοιμίζοντας μὲ τὴν γλυκύτητα τῆς εὐγλωττίας τὰ πάθη, ξυπνῶντας μὲ τὴν σφοδρότητα τοῦ λόγου τὰ πνεύματα, φοβερίζοντας μὲ βροντῶσαν φωνὴν τὰς καρδίας, πραΰνοντας μὲ τὰς χάριτας τῆς γλώττης τὰς θυμωμένας ψυχὰς, &

χω-

χωρὶς πολεμικαῖς μηχαναῖς, χωρὶς ἀσραπηφόρον μάχαιραν, χωρὶς σίδηρον, νικῶντας τὸ αὐτεξέσιον τῦ ἀνθρώπυ, καὶ τὸ αὐτοδέσποτον τῆς θελήσεως.

Λέγεται ἀπέκι Τέχνη, διατὶ δίδει τοιαύταις ἑρμηνείαις, ὁπῦ ὅποιος ταῖς φυλάττει, εἶναι ἀδύνατον πρᾶγμα νὰ σφάλλῃ εἰς τὸ λέγειν καλῶς, καὶ ἐπιτηδείως, διὰ νὰ πείσῃ τὸν ἀκροατήν. Ϛ διατὶ μὲ τὺς νόμυς, ὁπῦ διορίζει, διδάσκει πῶς ἔχει νὰ ὁμιλῇ ἡ γλῶσσα, διὰ νὰ χύνῃ ἀπὸ τὸ στόμα ὄχι λόγια, ἀμὴ ῥόδα, ὄχι φωναῖς, ἀμὴ μαργαρίτας, καὶ μὲ γλυκυτάτην τυραννίδα νὰ σκλαβώνῃ ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς, καὶ καρδίαις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ποῖον τὸ Ἔργον, Τέλος, & Ὕλη τῆς Ῥητορικῆς.

Ἔργον τῆς Ῥητορικῆς τέχνης εἶναι, νὰ εὕρῃ, & νὰ εἰπῇ πράγματα ὅλα ἁρμόδια, διὰ νὰ πείσῃ, & διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν ἀκροατήν. Τέλος, νὰ τὸν πείσῃ, καὶ νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς τὸ ποθούμενον. Διὰ τὴν Ὕλην σημείωσαι, πῶς Ὕλη εἰς κάθε Ἐπιστήμην, καὶ τέχνην λέγεται ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἡ αὐτὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη σχολάζεται. Ἔθεν ὕλη τῆς Φυσικῆς εἶναι τὸ φυσικὸν σῶμα, καὶ ὅσα εἰς τὴν τοῦτο γένεσιν, φθορὰν, καὶ ἀλλοίωσιν. Τῆς Ἀστρολογίας εἶναι τὸ Οὐράνιον, τοῦτο τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, ἡ κύκλω κίνησις τῶν σφαιρῶν, ἡ περιφορὰ τῶν ἀστέρων, & ὅσα τοιαῦτα. Τῆς Ἰατρικῆς εἶναι τὸ ἀνθρώπινον, & τὰ εἰς ὑγείαν τοῦτο, & νόσος. Ὁ ἀριθμὸς εἶναι τῆς Ἀριθμητικῆς, τὰ χρώματα εἶναι τῆς Ζωγραφικῆς, τῆς Μαθηματικῆς εἶναι ἡ ποσότης, & τὸ

Ἡ Ῥητορικὴ ὅμως διατὶ δὲν ϛοχάζεται κανένα μερικὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ ὁμιλεῖ μὲ τὴν Ἀϛρολογίαν περὶ ἀϛέρων, περὶ Φυσικῶν σωμάτων μὲ τὴν Φυσικὴν, μὲ τὴν Ἰατρικὴν περὶ ὑγείας, καὶ νόσων, περὶ ἀριθμῶν μὲ τὴν Ἀριθμητικὴν, & εἰς βραχυλογίαν θεωρεῖ, & ϛοχάζεται, ὅσα θεωροῦσι ἡ ἄλλαις Ἐπιϛήμαις, & τέχναις, & φθάνει μὲ τὴν εὐγλωττίαν, εἰς ὅσα φθάνει ὁ νοῦς, & λογισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο δὲν ἔχει διωρισμένην τὴν ὕλην, ἀμὴ ἀδιόριϛον, & ἄπειρον, ὥϛε ὅπου δὲν εὑρίϛκεται εἰς τὸν Κυκλοτετραπέρατον ὅλον Κόϛμον πρᾶγμα μικρὸν ἢ μέγα, εὐτελὲς, ἢ τίμιον, ὁρατὸν, ἢ ἀόρατον, ὅπου νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενον τῆς Ῥητορικῆς, καὶ νὰ μὴν προσκυνᾷ τούτης τὴν ἐξουϛίαν & ϛκῆπτρον. ὅθεν ἀκολουθᾷ ἐκεῖνο, ὅπου εἰς τὸ ἄγδοον τῶν Ῥητορικῶν ἑρμηνεύει ὁ Σταγειρίτης Φιλόϛοφος, ἤγουν, πῶς τυχαίνει ὁ Ῥήτορας νὰ εἶναι πολυμαθὴς, καὶ εἰς κάθε Ἐπιϛήμην καὶ ἐλευθέριον τέχνην ἔμπειρος, κατὰ τὸ δυνατόν. νὰ ἰξεύρῃ ἱϛορίαις, μύθους, παροιμίαις, γνωμαις παλαιῶν, ἤθη ἀνθρώπων, νόμους Πολέων,

διὰ

διὰ νὰ ἐμπορῇ μὲ εὐκολίαν νὰ ὁμιλῇ εἰς κάθε ζήτημα, ἐπαινῶντας, ἢ ψέγοντας, προτρέπων, ἢ ἀποτρέπων κατὰ τὴν χρείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Εἰς πόσους τρόπους γίνεται τὸ Ζήτημα.

ΤΟ Ζήτημα εἰς δύο, καὶ μόνους τρόπους γίνεται. Ἀόριζον, & τότε Θέσις ἀπὸ τοὺς Ρήτορας λέγεται, ἢ Διωρισμένον, καὶ τότε, Ὑπόθεσις ὀνομάζεται. Ἀόριζον Ζήτημα, ἢ ὡς εἴπομεν Θέσις, εἶναι ὅταν ζητῶμεν κανένα πρᾶγμα κοινῶς, ἀφίνοντας εἰς μέρος κάθε περίσασιν τόπου, καιροῦ, προσώπου, & ἄλλων ὁμοίων. παραδείγματος χάριν. Ἂν εἶναι τὸ πρέπον, νὰ δοξάζῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεὸν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο ἔπλασθη, ὄχι κλίνοντας πρὸς τὴν γῆν, ὡς τὰ ἐπίλοιπα ζῶα, ἀμὴ ὀρθὸς καὶ μὲ τὰ ὄμματα πρὸς τὸν Οὐρανὸν, διὰ νὰ βλέπῃ τὰ οὐράνια κάλλη, τῶν ἀστέρων τὰς λαμπηδόνας, τὸ ἀργυ-

γυροειδὲς φῶς τῆς Σελήνης, & τὴν χρυσόρρεθρον ἐκείνην πηγὴν τῶ φωτὸς, καὶ ἄσβεστον τῶ Ἡλίου ἀκτῖνα, & νὰ ὡροσκυνᾷ συνεχῶς τὸν Κοσμοπλάστην, καὶ τόσης δόμορφίας δημιργόν. Τοῦτο λέγω τὸ Ζήτημα εἶναι Ἀόριστον & Θέσις, διατὶ χωρὶς καμίαν περίσασιν γυρεύει κοινῶς, ἂν εἶναι τοῦτο πρέπον, & χρέος εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς πλάσμα, & ποίημα τῶ Θεῶ, νὰ δοξάζῃ τὸν πλάσαντα, & ποιητὴν τῶν ἁπάντων Θεόν.

Διωρισμένον πάλιν & ἑτεροτρόπως Ὑπόθεσις εἶναι, ὅταν ζητᾶμεν κανενα πρᾶγμα ὄχι κοινῶς, καὶ χωρὶς καμίαν περίσασιν, ἀλλὰ μερικῶς, καὶ μετά τινος περισάσεως. ὡσὰν, Ἂν εἶναι τὸ πρέπον, νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν ὁ Χριστιανός. ἀνίσως & εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις, ἢ εἰς τὴν ἰδιάντε Οἰκίαν. Ὀρθὸς εἰς τὰς πόδας, ἢ μὲ τὰ Γόνατα εἰς τὴν γῆν, εἰς ταῖς Χαραῖς καὶ Εὐτυχίαις, ἢ εἰς ταῖς Δυσυχίαις & Θλίψαις. τὰ ὁποῖα, & ὅμοια Ζητήματα, ὄντας διὰ τὰς περισάσεις ἀναμφιβόλως διωρισμένα, τὴν Θέσιν εἰς Ὑπόθεσιν μεταλλάττουσι, καὶ τὸ κοινῶς ζητᾶμενον εἰς Ζήτημα μερικόν.

Θέσις

Θέσις ἀκομὶ λέγεται, ὅταν λαμβάνοντες μόνον τὸ γένος γενικῶς ὁμιλῶμεν. ὡσὰν, Ἂν ἡ ἁμαρτία εἶναι ψυχόλεθρος. Ἂν ἡ ἀρετὴ τῷ Θεῷ εὐάρεσος. Καὶ πάλιν Ὑπόθεσις, ὅταν ἀπὸ τὸ γένος καταβαίνομεν εἰς τὸ Εἶδος. ἤγουν, Ἂν ἡ ὑπερηφάνια εἶναι ψυχοφθόρος, καὶ ξημιώδης. Ἂν ἡ παρθενία θεάρεσος, & τὰ ἑξῆς. Διαλύονται ἀπὸ τὴν Θέσιν οἱ Ῥήτορες, ἢ ὅταν δὲν ἔχουσι τόσην μάθησιν, & ἀγχίνοιαν, νὰ εὕρουν εἰς τὴν Ὑπόθεσιν ἐπιχειρήματα, ἀπόδειξις, καὶ ὅτι ἄλλο εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ λόγου. ἢ ὅταν ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ, & τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἐπιχειρίζονται, εἶναι ἄκαρπον, & δὲν ἔχει τὴν πρέπουσαν & ἱκανὴν ὕλην. ὅθεν φοβούμενοι, νὰ μὴν ἀπομείνουν εἰς τὴν ξηράν, ὅταν ἐπύχενε, νὰ τρέχουν μὲ τὰ ἄρμενα ὅλα τῆς δύγλωττίας, καὶ νὰ μὴν τῶς λείψουν τὰ λόγια εἰς τὸν δρόμον τοῦ λόγου, λαμβάνουν τὴν Θέσιν, ἡ ὁποία τῶς χαρίζει Πακτωλὸν πλούτη, καὶ τῶς βάνει ὅλους τοὺς μαργαρίτας, πλὴν & ὅλον τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος εἰς τὴν γλῶσσαν.

Καὶ διὰ νὰ μὴν μακρύνω ἀπὸ τὰ ἄνωθεν παρα-

παραδείγματα, θέλει τάχα ὁ Ῥήτορας νὰ ἀποδείξῃ, πῶς εἶναι τὸ πρέπον νὰ δοξάζῃ ὁ Χρισιανὸς τὸν Θεὸν, & δὲν ἔχει τὴν πρέπουσαν ὕλην, δὲν ἔχει τὰ ἀρκοῦντα ἐπιχειρήματα. ἂς λάβῃ τὴν Θέσιν, ἢ ἂς δείξῃ κοινῶς, πῶς κάθε ἄνθρωπος ἔχει τοιοῦτο χρέος, ἐπειδὴ & ἀπὸ τὸν Θεὸν ἔχει τὴν ζωὴν ἢ τὸ εἶναι, & ὅτι ἄλλο χαίρεται εἰς τὸν εὐρύχωρον τοῦτον Κόσμον, ἂν τῷ φέγγῃ μὲ ἄσβεσον ἀκτῖνα ὁ Ἥλιος, ἂν ἀγρυπνῶσιν εἰς τοῦτο ὠφέλειαν οἱ ἀέρες, ἂν τῷ βρέχῃ ἀγαθοεργὸς τὰς ἐπιῤῥοὰς ὁ οὐράνιος Κύκλος, ἂν τὸν ὁδηγᾷ διὰ μέσον τοῦ σκότους μὲ τὸ ἀργυροειδὲς αὐτῆς φῶς ἡ Σελήνη, ἄλλος δὲν εἶναι ὁ εὐεργέτης, παρὰ ὁ ἀνθρωποπλάσης Θεός. Τοῦτος εἰς τροφὴν, & τρυφὴν τοῦ ἔπλασε ἐπάνω εἰς τὴν γῆν τόσα ζῶα, εἰς τὸν ἀέρα τόσα ὄρνεα, εἰς τὴν θάλασσαν τόσους ἰχθύας. Τοῦτος εἰς τέρψιν τῶν ἐχόλισε μὲ χρυσοπράσινα φύλλα τὰ δένδρη, τῶν ἐζωγράφισε μὲ πολυποίκιλον χρῶμα εἰς τοὺς λειμῶνας τὰ ἄνθη, ἢ εἰς τὰ νέφη τὴν μυριόμορφον Ἶριν. ἐχάρισε τῶν ὀρνέων μουσικόλαλον φωνὴν, διὰ νὰ τῶν εὐφραίνουν κιλαδοῦντας τὰ ὦτα. ἐκρέμασε ἀπὸ τὰ δένδρη

μελισάλακτον πλῆθος καρπῶν, διὰ νὰ τοῦ γλυκαίνει μὲ τὸ μέλι, ὁπῶς ζάζει, τὸν λάρυγγα. ἔσπειρε εἰς τὴν γῆν τόσα μέταλλα, διὰ νὰ τὰ δέλδει τὰ εἰς ζολὴν, ἐκεῖνα εἰς χρείαν. καὶ τέλος ὡς βασιλέα, ὡς μονάρχην τὸν ἔβαλε εἰς τὸ παλάτιον τούτης τῆς Οἰκουμένης μὲ τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ μὲ αὐτοδέσποτον ἐξουσίαν εἰς ὅλα ἁπλῶς τὰ ὄντα.

Ὡσὰν βεβαιώσῃ τὴν Θέσιν, ἢ ὁποῖα, ὡς βλέπεις, δίνει μίαν ἄπειρον ὕλην, & ἀνοίγει τὰς θησαυρὰς ὅλας τῆς δύγλωττίας, ἀς ἔλθῃ & εἰς τὴν Ὑπόθεσιν, & ἀς δείξῃ, πῶς εἶναι τὸ πρέπον νὰ τὸν δοξάζῃ καὶ ὁ Χριζιανὸς, τῷ ὁποίῳ ὁ Θεὸς ἔκαμεν ὄχι μόνον ταῖς ἄνωθεν δύεργεσίαις, ἀμὴ καὶ εἰς τὸ λυτρὸν τῷ Βαπτίσματος, πλύνοντάς τον ἀπὸ τὸν ῥύπον τῆς πατρογονικῆς ἁμαρτίας, τὸν ζολίζει μὲ τὸν θεοῦφαντον χιτῶνα τῆς θείας τῷ χάριτος. τὸν ὁποῖον θρέφει ὄχι μὲ ταῖς ἀμβροσίαις καὶ νέκταρα τῶν ψδδωνύμων θεῶν, ἀμὴ μὲ τὸ ὑράνιον καὶ γλυκύτατον μάννα τῷ Ἐνθέου Σώματος, μὲ τὴν ἀμβροσίαν & νέκταρ τῷ παναχράντου & ζωοποιοῦ Αἵματος,

ματος. χρίει μὲ ἱερὸν Ἔλαιον, διὰ νὰ ἀπο-
μείνῃ εἰς τὴν πάλην, ὁπῦ καθ' ὥραν ἔχει μὲ
τὰς ἐναντίας δυνάμεις, ἀθλητὴς τροπαιο-
φόρος. καὶ ἀνίσως ☪ διὰ ἀσθένειαν πέσῃ, τῦ
ἑτοιμάζει εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξομολόγησιν τὸ ἀν-
τίδοτον, διὰ νὰ λάβῃ σὺθέως τὴν προτέραν
μᾶλλον ☪ περισσοτέρην δύναμιν. καὶ ἐγερ-
θεὶς, νὰ ἀντιταχθῇ μὲ περισσοτέρην μεγα-
λοψυχίαν τῦ ἀντιπάλυ. τὸν ὁποῖον γενομέ-
νος ἄνθρωπος ἐλύτρωσε ἀπὸ τὴν δυλείαν τῦ
Σατανικῦ δράκοντος μὲ τὸ Αἷμα, ὁπῦ ἔχυ-
σε. τῦ ἐχάρισε ἀθάνατον ζωὴν μὲ τὸν θάνα-
τον, ὁπῦ ἔλαβε. ☪ τῦ ἄνοιξε τὸν Παράδει-
σον, ὁπῦ ἔκλεισε τῦ προπάτορος ἡ ἁμαρτίας
μὲ τὸν Σταυρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑψώθη.

Εἰς ὅμοιον τρόπον θέλει νὰ καταφρονέσῃ
τὴν ὑπερηφάνιαν: θέλει νὰ πλέξῃ ἐγκώμια
☪ ἐπαίνυς τῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ φοβᾶται
νὰ μὴν τῦ ξεραθῦσι εἰς τὴν γλῶσσαν ἡ βρύ-
σαις τῆς δύγλωττίας. ἂς λάβῃ τὸ γένος, ἂς
καταφρονέσῃ τὴν ἁμαρτίαν, ἂς ἐπαινέσῃ
τὴν ἀρετὴν, ἀπέκι ἂς ἔλθῃ εἰς τὴν ὑπερη-
φάνιαν, ☪ εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην, ὁπῦ εἶ-
ναι τὰ εἴδη, ☪ θέλει εὕρῃ τόσην ὕλην, ὁπῦ

θέλει ἦσαι ἁρμόδιος βάσις διὰ κάθε γιγάντειον, & μεγαλόσωμον Ὁμιλίαν. Ἂς βλέπεται μόνον ὁ Ῥήτορας νὰ μὴ λαμβάνῃ μὲ τόσην δυκολίαν τὰς Θέσεις, παρὰ ὅταν εἶναι ἀπὸ τὴν χρείαν κατηναγκασμένος, ἐπειδὴ & Ἀνάγκη δὲ θεοὶ μάχονται, λέγει ὁ λόγος. ἀλλέως ἀτόστε θέλει ἦσαι ὁ κήρυξ τῆς ὀλίγης τε μαθήσεως, ἢ ἡ σάλπιγξ τῆς ἰδίας του ἀμαθίας, δείχνοντας πῶς δὲν ἔχει τόσην ἀγχίνοιαν, νὰ σύρῃ ἐπιχειρήματα, & ἀποδείξαις, διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν Ὑπόθεσιν, ἀδὲν πετάξῃ ὡς νέος Ἴκαρος εἰς τὰ ὕψη, καὶ ἀδὲν ὑπερέβῃ μὲ τὴν Θέσιν, χωρὶς νὰ σοχασθῇ τὸ Μὴ παραιτέρω, καὶ τοὺς σύλους τοῦ Ἡρακλέος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ,

Πόσα, καὶ Ποῖα τὰ Μέρη τῆς Ῥητορικῆς.

Τὰ μέρη, ὅπου ὡς στοιχεῖα συνθέτουσι τὸ ὡραιόμορφον σῶμα τῆς ῥητορικῆς σύγλωττίας, εἶναι πέντε. Εὕρεσις, Διάθεσις, Ἑρμηνεία, Μνήμη, & Προφορά. Ἡ Εὕρεσις εὑρίσκει τὰ νοήματα, ταῖς ἀποδείξαις, τὰ ἐπιχειρήματα, & ὅτι ἄλλο εἶναι ἁρμόδιον, διὰ νὰ πείσῃ τὸν ἀκροατὴν, καὶ διὰ νὰ συνθέσῃ τὸν λόγον. Τοῦτο τὸ μέρος εἶναι ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα τὸ πλέα δύσκολον, διὰ τοῦτο & οἱ Εὑρεταὶ τῶν πραγμάτων ἐπαινέθησαν καὶ ἐθαυμάσθησαν πάντα ἀπὸ τὸν Κόσμον διὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ ὀξύτητα τοῦ νοός.

Ἡ Διάθεσις βάνει εἰς τάξιν τὰ ὅσα εὑρέθησαν, & καθ' ἕνα εἰς τὸν ἴδιόντε τόπον. εἰς τοῦτην φαίνεται ἡ φρονεσις τοῦ ῥήτορος, ὡς καθὼς ἡ μάθησις εἰς τὴν Εὕρεσιν, ἐπειδὴ & χωρὶς τὴν διάθεσιν βάνοντας ἄνω κάτω τὰ πράγματα, & κατὰ τὴν παροιμίαν Πρῶτον

ὕςερον, & ὕςερον πρῶτον, καὶ συγχίζοντας μὲ τὸ Προοίμιον τὴν Διήγησιν, μὲ τὴν Διήγησιν τὰ Ἐπιχειρήματα, μὲ τὰ Ἐπιχειρήματα ταῖς Ἀποδείξαις, μὲ ταῖς Ἀποδείξαις τὲς Νόμες, δὲν ἤθελε κάμη ἕνα ῥητορικὸν λόγον, ἀμὴ ἕνα ἄμορφον & σκοτεινὸν χάος.

Ἡ Ἑρμηνεία ἔχει σκοπὸν τὴν ὄμορφον λέξιν, ἑλληνικὴν, καὶ ὄχι βάρβαρον, ὄμορφον, & γλυκεῖαν, & ὄχι τραχεῖαν, καὶ ἄκοσμον. Τέτη σχηματίζει σφαιροειδῆ τὴν περίοδον, διὰ νὰ τρέχη μὲ χάριν, & διὰ μέσον τῆς ἀκοῆς νὰ καταβαίνη μὲ περισσοτέρην εὐκολίαν εἰς τὴν ψυχὴν τὲ ἀκέντος. εὔρυθμον, & ἐναρμόνιον, διὰ νὰ εὐφραίνη τὰ ὦτα, & εὐφραινόμενος ὁ ἀκροατὴς νὰ προσέχη μὲ πλέα ὄρεξιν εἰς τὰ λεγόμενα. Τέτη μὲ πολυποίκιλον γνώμην, μὲ πολυειδὲς χῆμα, & μὲ κάθε ἄλλην τολὴν τολίζει τὲς λόγες, ἀπανθῶντας Μεσῶν τὲς λειμῶνας, & τὰ κάλλη ὅλα τῆς Εὐγλωττίας.

Ἡ Μνήμη θησαυρίζει εἰς τὸν νᾶν, ὅσα εὗρε ὁ ῥήτωρ, καὶ ἔχει ἔργον νὰ ἐνθυμᾶται, & νὰ κρατῆ βεβαίως ὅσα ἀποφάσισε νὰ εἰπῆ ὁ αὐτὸς ῥήτωρ. Τοῦτο τὸ μέρος,

ρος, ὡς καθὼς καὶ τὸ πέμπτον, εἶναι δῶρον πλέα τῆς φύσεως, παρὰ τῆς τέχνης. ὅμως ἐμπορεῖ τινὰς νὰ τὸ ἀποκτήσῃ, & μὲ τὴν τέχνην μιράζοντας τὸν λόγον, & συνθυμόμενος κατὰ τάξιν τὰ μέρη, & μὲ τὴν ἄσκησιν, μανθάνοντας συχναῖς φοραῖς ἢ τὰ ἐδικάτου, ἢ τὰ τῶν ἄλλων συγγράμματα.

Ἡ Προφορὰ τέλος, ὁπου εἶναι τὸ ὕστερον μέρος, καὶ ἔργον τοῦ ῥήτορος, ἔχει χρέος νὰ προφέρῃ ξεκαθαρα τὰ λόγια, καὶ νὰ ὁμιλῇ κατὰ τὸ δυνατὸν διόρθωσα. νὰ μὴν ψάλλῃ, ὥστε ὁπου νὰ φέρνῃ ὕπνον, & ὄχι ἀκρόασιν εἰς τοὺς ἀκούοντας. καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάζῃ, διὰ νὰ φύγουν τὸ ἄχαρι τῆς φωνῆς, νὰ φράζειν ὡς ὁ Ὁμήρειος ἐκεῖνος Ὀδυσσεὺς μὲ τὸ κῦριον τὰ ὦτα. νὰ μὴν εἶναι μονότονος, ἀλλὰ κατὰ τὰ πράγματα ὁπου διηγᾶται ποικιλόφθογγος. Τυχαίνει ἀκόμι, κατὰ τὰ λόγια νὰ χηματίζῃ ὁ ῥήτωρ καὶ τὰ κινήματα τῶν χειρῶν, τὰ νεύματα τῶν ὀμμάτων, τὸ πρόσωπον, & ἁπλῶς ὅλον τὸ σῶμα. νὰ μὴν βοᾷ ἔξω ἀπὸ τὸ πρέπον, νὰ μὴν ῥίπτῃ ἐδῶ, & ἐκεῖ χωρὶς τάξιν τὰς χεῖρας. ἀκόμι εἰς κάθε πρᾶγμα νὰ φυλλάτζῃ τὸ μέτρον, καὶ νὰ συμ-

φωνᾶ ὡς καθὼς ὁ λόγος μὲ τὴν διάνοιαν, ἔτζι ἡ φωνὴ μὲ τὸν λόγον, καὶ μὲ τὴν φωνὴν καὶ μὲ τὸν λόγον τὸ κίνημα τῆς χειρὸς, & ὅλα τὰ σώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄ΚΤΟΝ.

Περὶ τῶν λεγομένων Κοινῶν καὶ Ρητορικῶν Τόπων.

Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ ἀποδείξεων ἐδρώνει κάθε ὀξύτατος νὲς, διὰ νὰ εἶναι τέτοι, ὡς εἴπομεν, τὸ πλέα δύσκολον μέρος, ἡ Ρητορικὴ Τέχνη, ὡς λαμπροπυρσόμορφος σύλος, καὶ ἀκτινοβόλος λαμπὰς, μᾶς ὁδηγᾶ ἀναμέσα εἰς τόσα σκότη, & δυσκολίαις, διὰ νὰ εὕρωμεν τοὺς Τόπους, ὅθεν λαμβάνονται τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα. Ἤγουν τόσον ἐκεῖνα, ὁπὸ Ἐσωτερικὰ, καὶ Ἔντεχνα ἀπὸ τὸς ῥήτορας λέγονται, ὅσον ἐκεῖνα, ὁπὸ Ἐξωτερικὰ καὶ Ἄτεχνα ὀνομάζονται.

Καὶ πρῶτον μὲν λέγονται Ἐσωτερικὰ, &

Ἔντε-

Ἐντεχνα, ὅσα εὑρίσκει ἡ τέχνη τῦ ῥήτορος, καὶ ὅσα λαμβάνονται μέσα ἀπὸ τὴν ὑσίαν τῶν πραγμάτων, & φύσιν. λόγυ χάριν, ἡ ψυχὴ τὸ ἀνθρώπυ εἶναι ἀθάνατος, διατὶ εἶναι ἄϋλον πρᾶγμα, & ἄφθαρτον. Τῦτο τὸ ἐπιχείρημα εἶναι βέβαια Ἐσωτερικὸν, ἐπειδὴ & λαμβάνεται ἀπὸ τὴν ὑσίαν καὶ φύσιν τῆς ψυχῆς, τῆς ὁποίας εἶναι ὑσιῶδες ἰδίωμα, νὰ μὴν ἔχῃ, & νὰ μὴν κρέμεται ἀπὸ τὴν ὕλην, ὅθεν ἔρχεται ἡ φθορὰ, & ὁ θάνατος. Ἐξωτερικὰ πάλιν & Ἄτεχνα ὀνομάζονται, ὅσα χωρὶς καμίαν τέχνην τῦ ῥήτορος ἔξωθεν ζητῦνται, κ᾽ ὄχι ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτος. ὡσὰν, ἡ ψυχὴ τῦ ἀνθρώπυ εἶναι ἀθάνατος, διατὶ ἔτζι ὁ Θεῖος Πλάτων ἐφιλοσόφησεν, ἔτζι ὁ Σταγειρίτης Φιλόσοφος ἐδογμάτισε. τὸ ὁποῖον ἐπιχείρημα εἶναι Ἐξωτερικὸν, ἐπειδὴ & λαμβάνεται ὄχι ἀπὸ τὴν ὑσίαν τῆς ψυχῆς, ἀμὴ ἀπὸ τὴν ἐξωθεν μαρτυρίαν τῶν ἄνωθεν Φιλοσόφων, ὅτε ἄλλη αἰτία φέρνεται εἰς τὸ μέσον, παρὰ τὸ Αὐτὸς ἔφα.

Οἱ τόποι τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπιχειρημάτων εἶναι ἕξι & δέκα. Ὅρος, μερῶν Ἐπαρ-

ἐμπ-

Θμησις, Ετυμολογία, Σύζοιχα, Γένος, Εἶδος, Ὅμοιον, Ἀνόμοιον, Ἐναντία, Μαχόμενα, Περιςάσεις, Πρότερα, Παρεπόμενα, Αἴτια, Ἔργα, & Σύγκρισις. Τῶν Ἐξωτερικῶν εἶναι ἓξι μόνον. Προτέρα Κρίσις, Φήμη, Πλάκες, Ὅρκος, Βάσανοι, & Μαρτυρία. τὰς ὁποίας ὅλας θέλομεν ἐξηγήσῃ ἕνα, καὶ ἕνα, δίδοντας, & διπλοῦν παράδειγμα ἐπιχειρημάτων, & αὐξήσεων, διὰ νὰ ἰδῇ ὁ φιλομαθὴς, πῶς ἔχει νὰ σχηματίσῃ ἀπὸ τοὺς τοιούτους τόπους τὸ ἐπιχείρημα, διὰ νὰ βεβαιώσῃ, & τὴν αὔξησιν διὰ νὰ αὐξήσῃ μὲ ῥητορικὴν τέχνην τοῦ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Ὅρου.

Ὁ τρῶτος τόπος τῶν ἐπιχειρημάτων ἐ ρητορικῶν αὐξήσεων εἶναι ὁ Ὅρος, ὁ ὁποῖος, ὡς εἴπομεν εἰς τὸ Κεφάλαιον δεύτερον, μὲ ὅσην Βραχυλογίαν δύναται, καὶ σαφήνειαν, ἐξηγᾷ τὴν φύσιν, καὶ οὐσίαν τοῦ τράγματος. Ζῶον Λογικὸν, εἶναι ὁ Ὅρος τοῦ ἀνθρώπου. Τέχνη τοῦ δὶ λέγειν, εἶναι ὁ Ὅρος τῆς Ρητορικῆς. Ἂν ἤθελες νὰ συνθέσῃς ἀπὸ τοιούτους ὅρους τὸ ἐπιχείρημα, ἤθελες εἰπῇ ἔτζι. Τὸ λογικὸν ζῶον εἶναι σύγενικώτερον ἀνάμεσα εἰς τὰ ἐπίλοιπα ζῶα, ὁ ἄνθρωπος εἶναι λογικὸν ζῶον. ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν εἶναι σύγενικώτερος ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ζῶα. Ἡ τέχνη τοῦ δὶ λέγειν εἶναι θαυμαστὴ, καὶ πλέα παρὰ ἀνθρώπινος. Ἡ Ρητορικὴ εἶναι τοιαύτη τέχνη. λοιπὸν εἶναι θαυμαστὴ, ἐ πλέα παρὰ ἀνθρώπινος. Εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιχειρήματα μὲ τὸν Ὅρον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Ρητορικῆς ἔδειξας, ὅτι ἐπεθύμας, ἤγουν ἐ τὴν σύγένειαν τοῦ ἀνθρώπου,

ὁποῦ

ὁπῶ ὡς λογικόψυχος μετέχει τ' αὐλε κ' ἀγγελικῆς ὐσίας, ὅθεν ὑπερβαίνει πολλῷ τῷ μέτρῳ ὅλα τὰ ἀνυπόψυχα ζῶα, & τὴν θαυμασὴν, καὶ ὑπεράνθρωπον δύναμιν τῆς Ρητορικῆς, ὁπῶ μὲ τὸ λέγειν δένει ταῖς καρδίαις, & τροπαιοφόρος ταῖς σύρνει εἰς θέλημβον δεδεμένας ὄχι μὲ ἄλλαις ἁλύσεις, παρὰ μετ' ἐκείναις τῆς χρυσέας της σιγλωττίας.

Ἡ ἄυξησις ἀπὸ τοιῶτον τόπον γίνεται, ὅταν εἰς ἔπαινον, ἢ εἰς καταφρόνεσιν τῶ πράγματος βάνομεν πολλὲς Ὅρες ἀντάμα, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχομεν χρέος νὰ συνθέσωμεν μὲ τὲς κανόνας ὅλες τῶν Φιλοσόφων. ἀμὴ φθάνει νὰ ἐξηγῶσι καμίαν ἀρετὴν, ἢ κακίαν τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων. Μὲ ἐγκωμιαστικὲς Ὅρες ἐπαινῶντας τὸν Ἥλιον, ἠθέλαμεν εἰπῆ, πῶς εἶναι τῶ Οὐρανῶ ὀφθαλμὸς, τοῦ Κόσμε ἡ ὡραιότης, ἡ πηγὴ τῶ φωτὸς, ὁ Βασιλεὺς τῶν ἀςέρων, ἡ λαμπάδα τῆς Οἰκεμένης, ἡ εἰκόνα τῶ Πλάςε, κ' ὅμοια. Καταφρονῶντας τὸ χρυσίον, ὁπῶ θροσκυνᾷ ὁ Κόσμος ὡς εἴδωλον, πῶς εἶναι τύραννος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ζημία τῆς ψυχῆς, φλό-

γα

γα & φθορὰ τῦ Κόσμυ, ἐργαλεῖον τῦ Διαβόλου, θρῆνος τῶν ἀρετῶν, ὑπόθεσις τοῦ πολέμυ, ῥίζα τῆς ἔχθρας, & τῶν κακῶν ὅλων αἰτία.

Σημειῶσαι μόνον, πῶς διὰ πλέα δύμορφίαν σμίγομεν πολλαῖς φοραῖς καὶ ἁρμόδιον τὸ ἐπίθετον, λέγοντας, ἀκοίμητος τῦ Οὐρανῦ ὀφθαλμὸς, τῦ Κόσμυ ἐξαστράπτουσα ὡραιότης, χρυσόῤῥυθρος πηγὴ τῦ φωτὸς, ἄσβεστος τῆς Οἰκυμένης λαμπὰς, φωτοσόλιστος βασιλὶς τῶν ἀστέρων, χαρακτόμορφος τοῦ Πλάστυ εἰκὼν, κ) τ.

Καὶ πάλιν διὰ πλέα ἔμφασιν & σφοδρότητα, ἀπάνθρωπος τύραννος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, πανόλεθρος ζημία τῆς ψυχῆς, σατανικὸν ἐργαλεῖον τῦ ἅδυ, παμφάγος φλόγα τοῦ Κόσμυ, κοινὸς θρῆνος τῶν ἀρετῶν, ὑπόθεσις ἐλεεινὴ τῦ πολέμυ, φαρμακερὴ ῥίζα τῆς ἔχθρας, κ) τῶν κακῶν ὅλων πρώτη, κ) μόνη αἰτία.

Ἐμπορεῦμεν ἀκομὶ κ) μὲ ἄλλον τρόπον νὰ συνθέσωμεν τοὺς Ὅρυς, κ) νὰ αὐξήσωμεν & πλέα τὸν λόγον. κ) εἶναι, ὅταν μὲ περισσότερα λόγια περιγράφομεν, κ) ἐξηγοῦμεν τὸ

ῥᾶγμα. καὶ ὁ τοιοῦτος τρόπος ὑπογραφὴ
ἀπὸ τοὺς ῥήτορας ὀνομάζεται. λόγος χάειν.
Εἶναι ὁ Ἥλιος ὀφθαλμὸς, ὅπου ἀγρυπνᾷ
πάντα εἰς ὠφέλειαν τῆς Οἰκουμένης: πηγὴ,
ὅπου μεταδίδει εἰς τοὺς ἄλλους ἀστέρας τὸ
φῶς, καὶ τὴν λάμψιν: λαμπὰς, ὅπου μὲ χρυ-
σόμορφον ἀκτῖνα φωτίζει τὸν τετράμερῆ Κό-
σμον: βασιλοὺς, ὅπου ἔχει ἀκτινοβόλον τὸν
στέφανον, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ λαὸς ὅλος ὑποτάσσε-
ται τῶν ἀστέρων: Εἰκόνα τοῦ Πλάστου ζωγρα-
φισμένη μὲ χρώματα φωτὸς, καὶ μὲ γραφί-
δες ἀκτίνων, κτλ.

Τύραννος εἶναι τὸ χρυσίον, ὅπου μὲ χί-
λιαις φροντίδες, καὶ φόβους βασανίζει τὴν ἀν-
θρωπίνην καρδίαν: φλόγα, ὅπου καίει κά-
θε ψυχὴν, καταμαλάσσει κάθε στερεωτά-
την καρδίαν, καὶ λύει τὰ πλέα καθαρὰ χιό-
νια τῆς παρθενίας: θρῆνος τῶν ἀρετῶν, ταῖς
ὁποίαις ὡς θηριόμορφα τέρατα, καὶ Ἐρινύας
τοῦ ἅδου ξορίζει ἀπὸ τὸν Κόσμον: ῥώτη αἰ-
τία, καὶ ῥωτὸν Κινοῦν, ὅπου κινᾷ τοὺς ἀν-
θρώπους, ὡς δεύτερα αἴτια εἰς κάθε ἀσέβειαν
καὶ πονηρίαν: ῥίζα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ξεφυ-
τρώνει τὸ φαρμακερὸν δένδρον, καὶ βλαστάνει

τὸ

τὸ σατανικὸν ἐκεῖνο μῖλον τῆς ἀλληλομαχίας, κ.τ.λ.

Ἀνάμεσα ὅμως εἰς ὅλους τοὺς Ὄρυς, ἐκεῖνοι φαίνεται νὰ ἔχουσι περισσότερην ὁμορφίαν, ὁποῦ Ἀλληγορικοὶ λέγονται, ὅταν μὲ μεταφορικαῖς φωναῖς περιγράφεται, καὶ ἐξηγᾶται τὸ θεῶρημα. Παράδειγμα σοῦ δίδω εἰς τοὺς Ἀστέρας. καὶ μὴν θαυμάσῃς, ἀδὲν σοῦ φέρνω εἰς τὸ μέσον παρὰ Ἄστρα καὶ Ἥλιον, διατὶ ἠθέλησα νὰ στολίσω τὸ παρὸν Κεφάλαιον μὲ τὰ κάλλη τοῦ Οὐρανοῦ, ἐπειδὴ καὶ τοῦ λείπουν ἐκεῖνα τὰ ὀλιγωτίας. Ἔτζι λοιπὸν μὲ ταῖς μεταφορικαῖς λέξαις ἠθελες ἐπαινέσῃ τὰ Ἄστρα λαμπροφώτιστα τέκνα τοῦ Ἡλίου, καὶ τῆς Ἡλιακῆς ἀκτῖνος φωτοπάροχα λείψανα.

Καὶ τί ἄλλο εἶναι οἱ Ἀστέρες, παρὰ ἀμάραντα ἄνθη, ὁποῦ στολίζουσι τοὺς Οὐρανίους λειμῶνας: λαμπροπυρσόμορφοι ἄνθρακες, ὁποῦ μὲ ἔμφυτον ἀκτῖνα ἀστράπτουσιν ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη· ἀργυροχρυσοσύνθετοι χαρακτῆρες, ὁποῦ εἰς τὸ μέγα βιβλίον τῶν οὐρανίων σφαιρῶν περιγράφουσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Πλάστου: πολύτιμοι μαργαρῖται,

ται, ὁπου τὸ ἔδαφος τῆς μακαρίας ἐκείνης Πόλεως ὁλοπερίζυσι. γαλακτομελιῤῥέουσαι γλῶσσαι, ὁπε μὲ σιωπῶσαι φωνὴν κηρύττουσι τὰ μεγαλεῖα τε Κτίςε: παμφαέςατα ὄμματα, ὁπε εἰς ἄλλον Ἄργον τὸν Οὐρανὸν μεταλλάπτουσιν. Εἶναι τὰ Ἄςρα βρύσαις τε φωτὸς, ὁπε μὲ χρυσορῤῥεῖθρον ἀκτῖνα λούκαίνουσι τὸ σκοτεινὸν πρόσωπον τῆς νυκτός: πάμφωτοι λαμπάδες, ὁπε ἅπτουσι εἰς τὴν δύσιν, κὴ θλιβερὸν θάνατον τε Ἡλίε: λαμπροφόροι σπινθῆρες, ὁπε ἀπόμειναν ἀπὸ τὴν μεγάλην, Ϲ ἄπειρον φλόγα τῆς ἡμέρας, κὴτ.

Εἰς τὸ ὁποῖον παράδειγμα, ὡς βλέπεις, ὅλη ἡ ὁλμορφία ὑρίσκεται εἰς ταῖς μεταφοραῖς τῶν ὀνομάτων καὶ λέξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο'ΓΔΟΟΝ.

Ποῖα ἡ Ἐπαρίθμησις τῶν Μερῶν.

Μέρη λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπὲ συνθέτουσι τὸ ὅλον, ὡσὰν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς χεῖρας, τὴν κεφαλὴν, τὸ στῆθος, τὲς πόδας, καὶ ὅμοια. Καὶ εἰς σὰν κῆπον μέρη εἶναι τὰ ἄνθη, ὁπὲ βλαστάνυσι, τὰ δενδρη ὁπὲ πρασινίζυσι, ἡ βρύσαις ὁπὲ τρέχυσι, τὰ ὄρνεα ὁπὸῦ κιλαδοῦσι, οἱ ζέφυροι ὁπὸῦ πνέυσι, ἡ αὔραις ὁπὲ χορδεύσι, κἠ. ὅθεν, ὅταν ὁ ῥήτορας μετρᾷ, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, τὰ μέρη τῶν πραγμάτων, κἠ μὲ τὴν τέχνην τὰ τὴν τὰ διηγᾶται, καὶ τὰ αὐξάνει, τότε ἡ αὔξησις ἐκείνη λέγεται, Ἐπαρίθμησις τῶν Μερῶν.

Ἂν τινὰς ἤθελε νὰ βάλῃ ὁμωρὸς εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων μίαν Χώραν ταραχυρσδυμένην, καὶ ἀπὸ βάρβαρον ἐχθρὸν ὁλότελα καταχαλασμένην, & ἤθελε νὰ τὴν δείξῃ ἐλεεινὸν κἠ ἀξιοδάκρυτον θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀκαταστασίας, διὰ νὰ παρακινήσῃ ἔτζι τὸν καθένα εἰς σπλάγχνος, μὲ τὴν

Ε᾽παρέθημισιν τῶν Μερῶν, ἐτύχενε νὰ ξε-
χωρίσῃ εἰς τὴν διήγησιν τὰ Μέρη, κ᾽ νὰ με-
τρήσῃ εἰς ὅμοιον τρόπον μίαν & μίαν ὅλαις
της ταῖς δυσυχίαις.

Α᾽κόμι δὲν εἶχε εἰσέβῃ εἰς τὴν Πόλιν τὸ
νικηφόρον καὶ ὑπερήφανον στράτευμα, & ἀλ-
λάχθη εὐθὺς τῶν πραγμάτων ἡ ὄψις, καὶ
τῆς Χώρας ὅλης τὸ πρόσωπον. διατὶ & πρὶν
νὰ φθάσῃ ὁ ἐχθρὸς, κ᾽ ῥίπτοντας μέσα φω-
τιὰν νὰ τὴν καύσῃ μὲ ταῖς φλόγαις, ἐκάπνι-
ζε ἡ ταλαίπωρη μὲ τὲς στεναγμές. κ᾽ πρὶν
νὰ τῆς θανατώσῃ τὸν λαὸν, καὶ νὰ τὴν πνί-
ξῃ μέσα εἰς τὰ αἵματα, ἦτον εἰς τὰ νερὰ
τῶν ἰδίωντης δακρύων βαθυὰ βυθισμένη.
ἔκλαιε ἡ κόρη τὴν ἰδίαν της παρθενίαν, διο-
τὶ ἔβλεπε, πῶς ἤθελε τῆς τὴν ἁρπάσῃ βάρ-
βαρος στρατιώτης, καὶ πῶς ἤθελε γενῇ τοῦ
ἐχθρᾶ δὲν λέγω βραβεῖον, ἀμὴ καὶ παί-
γνιον. ἀναστέναζε ὁ νέος τὴν ἐδικήντε νεότητα,
διατὶ ἐσοχάζετο, πῶς δὲν ἦτον ἀκόμι τέλεια
ξεφυτρωμένον τὸ ἄνθος τῆς τρυφερῆς τε ἡλι-
κίας, & ἔμελλε νὰ ἰδῇ τὸ δρέπανον εἰς ταῖς
ῥίζαις. ἔσφιγγε ἡ μητέρα τὰ ἴδιατης τέκνα,
& τὰ ἐβίζανε ὄχι τόσον μὲ γάλα, ὅσον μὲ

δά-

δάκρυα, διατί ἔξυρε πῶς ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος καρπός, ἀγκαλὰ καὶ ὄχι ὥριμος, εἶχε νὰ τοῦς πέσῃ ὁμπρὸς εἰς τὲς πόδας ἀπὸ σκληρὸν σίδηρον θερισμένος. ἐκαταδίκαξαν ☪ οἱ γέροντες μὲ συχνὲς ζεναγμὲς τὴν ἀπάνθρωπον τύχην, ὡσὰν ὁπὸ τῶν ἐμάκρυνε τὴν ἡλικίαν, διὰ νὰ τὲς κάμῃ ἀπέκι νὰ δοκιμάσουν εἰς τὴν σφαγὴν τῶν παιδίων καὶ τῶν συγγενῶν παλυπλάσιον τὸν θάνατον. Ἀμὴ νὰ, ὁπὸ ἀντιλαλᾶσι τὰ τύμπανα. νὰ, ὁπὸ μὲ χαρμόσυνον κτύπον παίζει ἡ σάλπιγγες. νὰ, ὁποῦ ἀκούεται ὁ θόρυβος τῶ φασάτου, καὶ ὁ χρεμετισμὸς τῶν ἀλόγων, τὰ ὁποῖα μὲ τὲς ἀφροὺς ὡρμηνεῦσι τὸ ἰδιον φασάτου τὸν θυμὸν ☪ τὴν λύσσαν. νὰ, ὁ ἐχθρὸς εἰς ταῖς θύραις ζεφανωμένος μὲ δάφνην, καὶ μὲ τὸν ἐχθρὸν καβαλάρης ὁ Χάρος, χωρὶς σπλάγχνα καὶ χωρὶς καρδίαν, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ εἰς κανένα ἀγάπην καὶ σπλάγχνος, ☪ μόνον ἁρματωμένος μὲ ἠκονισμένην ρομφαίαν, διὰ νὰ θερίζῃ μὲ μίαν πληγὴν πολλῶν ☪ πολλῶν ταῖς ζωαῖς. ἐμπένει ὑπερήφανος εἰς τὴν Χώραν, ☪ διὰ νὰ δείξῃ τὴν χαρὰν, διὰ τὴν νίκην ὁπὸ ἀπόλαυσε, καὶ διὰ νὰ δώσῃ ἀκομὶ τῶ λαῶ φό-

βον καὶ τρόμον, ἀναγκάζει δύθυς καὶ τ' ἀνα-
κεφωτὰ σίδηρα νὰ ἀσράψουν μὲ φλόγα, καὶ
νὰ βροντήσεν μὲ κτύπον, ὥσε ὁπῶ ἤθελες
ἰδῇ μαυρισμένον μὲ τὸς καπνὸς τὸν ἀέρα,
σκεπασμένον μὲ τὰ νέφη ἐκεῖνα τὸν Ἥλιον,
καὶ ἀνάμεσα εἰς τόσα σκότη νὰ μὴν φέγγῃ
ἀπέκι ἄλλο φῶς, παρὰ βαρβαρικῆς μαχαί-
ρας ἢ ἀσραπαῖς, Ϲ ἢ λάμψες. ἤθελες ἰδῇ
τὸν σὲν (ὦ ἐλεεινὸν θέαμα) νὰ κλαίῃ τὰς
χεῖρας, ὁπῶ τῶ ἔκοπτε ὁ ἐχθρὸς· τὸν ἄλ-
λον τὸς πόδας, ἤγεν τὰ ϛερρεὰ τῶ κορμιῶ τῶ
θεμέλια· τοῦτον νὰ ἀναζητᾷ τὰ ὄμματα, ὁπῶ
ἔχανε· ἐκεῖνον νὰ ἀνασενάξῃ εἰς ταῖς πλη-
γαῖς, ὁποῦ ἐλάμβανε· κεφαλαῖς κομμέναις
εἰς κάθε ϛράταν, σπλάγχνα χυμένα εἰς
κάθε πάτημα, αἵματα νὰ τρέχουσιν ὡς πο-
τάμια, καὶ τὴν Χώραν ὅλην σπαρμένην ἀπὸ
νεκροὺς, καὶ νεκρῶν μέλη. Χορτασμένον μὲ
τόσες φόνες τὸ σίδηρον, χάσκειν οἱ βάρβα-
ροι νὰ χορτάσεν καὶ τὴν ἀχόρταγόν τως φι-
λαργυρίαν. ὅθεν γλήγοροι ἀναβαίνουσιν εἰς
τὰ σπίτια, πηδοῦσιν εἰς τὰ παλάτια, καὶ
γδύνοντας Ϲ τὰ τείχη, θησαυρίζουσι πλού-
ση, συμμαζώνουσι θησαυρές. ἀπὸ τὰ πα-

λά-

λάτια πετοῦσι εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις, καὶ
ἐδῶ ὑβρίζοντας ταῖς Εἰκόναις, πάχει καθέ-
νας νὰ νικήσῃ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἀσέβειαν.
ῥίπτουσι χαμαὶ τὰ Θυσιαστήρια, τζακίζουσι
τοὺς Σταυροὺς, ἁρπάζουσι μὲ ἀνίερον χεῖρα
τὰ ἱερὰ Σκεύη, καὶ μεταμορφώνουσι εἰς σπή-
λαια λῃστῶν τοὺς Ναοὺς τῶν Ἁγίων. δύγένου-
σι τέλος καὶ εἰς ταῖς γράταις, καὶ πατῶν-
τας ἐπάνω εἰς τὰ νεκρὰ σώματα, εἰς χεῖ-
ρας, πόδας, καὶ κεφαλαῖς ἀνακατωμέναις,
λυσσιοῦσι ☪ ἐναντίον εἰς τὰ μάρμαρα, ὅθεν
ὅπου ἄγαλμα, μνημόσυνον ἀρετῆ καὶ ἀνδρείας,
τοῦ χωρίζουν τὰ ἀναίσθητα μέλη, καὶ τὸ ῥί-
πτουν χαμαὶ, διὰ νὰ μὴν ἀπομείνῃ εἰς τὴν
Χώραν οὐδὲ ἄψυχος εἰκόνα ἀνθρώπου. ὅπου
γύλος, γολὴ τῆς Πόλεως, ὅπου Πυραμίδα,
τῆς Αἰγυπτίας μαθήσεως λείψανον, ὅπου
θέατρον ἢ καὶ τρόπαιον, ὅλα δοκιμάζουσι τὸ
σίδηρον, καὶ χειρότερην ἀπὸ κάθε σίδηρον
ἐχθροῦ τὴν σκληροκαρδίαν καὶ λύσσαν. ὁ
ὁποῖος διὰ νὰ τὴν σβύσῃ καὶ ἀπὸ τὸν Κόσμον
ὁλότελα, καὶ διὰ νὰ μὴν φανῇ πλέα οὐδ' ὁ
τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον κτισμένη, ἀνάπτει φωτιαῖς εἰς κάθε τόπον, σπέρνει φλόγαις

τειγύρι καὶ εἰς κάθε μέρος, κ᾽ εἰς ὀλίγην ὥραν τὴν μεταλλάσσει εἰς ἄλλην Τροίαν καπνίζουσαν & καιομένην. Ἀφίνω ἐδῶ ταῖς φωναῖς τῶν μισαπεθαμένων ἀνθρώπων, τοὺς θρήνους τῶν γυναικῶν, τὰ δάκρυα τῶν γερόντων, ἀπὸ ταῖς πληγαῖς τῶν ὁποίων ἀκόμι δὲν εἶχε φύγη ἀπὸ τὸν τρόμον τὸ πνεῦμα. ἀφίνω ταῖς βοαῖς τῶν βαρβάρων, καὶ τόσης φλογὸς τὴν ἀνεκδιήγητον ταραχὴν, ὁποῦ ῥίπτοντας σπίτια, παλάτια, πύργες, καίοντας ξύλα κ᾽ ὅτι ἄλλο, τόσον ἔτριζε, & μὲ ταῖς σπίθαις τόσον ἐκατακτύπα, ὁποῦ ἤθελες εἰπῆ, νὰ σύρισκεσαι κάτω ἐκεῖ εἰς τὰ πολυτάραχα τοῦ Νείλε κατάδεπα. Τοῦτο μόνον σιγῶ, πῶς δὲν ἀπέμεινε οὐδὲ μία & μόνη πέτρα, διὰ νὰ γράψῃ τινὰς τὸ Ὧδε κεῖται, ἀμὴ ἡ Χώρα ὅλη ἐτάφη εἰς τὴν ἰδίαν της ςάκτην, & ὅπου ἐθρέφοντο λαοὶ, τῶρα βόσκονται ζῶα.

Ἐφλέγετο ὁ θαυμαστεργὸς Νικόλαος ἀπὸ μίαν ἄμετρον κ᾽ θερμοτάτην ἐπιθυμίαν, νὰ ὑπάγη εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ φιλήσῃ ἐκεῖ τὴν γῆν, ὁποῦ ἐπάτησε ὁ Σεσαρκωμένος Θεὸς, κ᾽ μὲ τὸ θεϊκόν τε Αἷμα ἐρ-

ῥάν-

ράντισε. λοιπὸν μὴν ἐμπορῶντας νὰ ὑπο-
φέρῃ τὴν φλόγα, τρέχει εἰς τὰ νερὰ & εἰς
τὴν θάλασσαν. ἐμπένει εἰς ἕνα καράβιον,
καὶ φσκώνοντάς τε τὰ ἅρμενα ὄχι τόσον
γλυκὺς ἄνεμος, ὅσον οἱ ζεναγμοὶ τοῦ Ἁγίε,
δεν λέγω ἔτρεχε τὸ ξύλον, ἀμὴ ἐπέτα. ὁ
Δαίμονας κοινὸς ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων, διὰ
νὰ ἐμποδίσῃ τοιοῦτο ἔργον θεάρεζον, συγ-
χίζει φθονερὸς τὴν θάλασσαν, & μὲ φοβε-
ρὰ κύματα πάχει, νὰ τὸ θάψῃ κάτω εἰς
τὴν ἄβυσσον, ἢ νὰ τὸ σκορπίσῃ εἰς καμίαν
πέτραν θαλάσσιον, διὰ νὰ μὴν ἀπολαύσουν
οἱ ἅθλιοι ὁδοιπόροι οὔτε κἂν τάφον. ἀμὴ ὁ
Νικόλαος σπλαγχνισθεὶς εἰς τὰ δάκρυα, ὁπὸ
ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ καθενὸς, πι-
κρότερα κὴ ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς ἰδίας θαλάσ-
σης, ὑψώνει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Οὐρανὸν,
καὶ δίθυς πίπτει τοῦ σοιχείε ἡ ὑπερηφά-
νια, παρακαλεῖ νὰ παύσῃ ἡ ταραχὴ & τῶν
ἀνέμων & τῆς θαλάσσης, κὴ δίθυς σιωπᾷ
καὶ ὁ ἄνεμος & ἡ θάλασσα, & μὲ τὴν γα-
λήνην τῶν κυμάτων γαληνώνει & τοῦ καθε-
νὸς τὴν καρδίαν ταραχισμένην ἀπὸ τὸν φό-
βον. Μὲ τὴν Ἐπαρίθμησιν τῶν Μερῶν ὅθε-

λε ἐμπορέσῃ ὁ ῥήτορας νὰ περιγράψῃ ἐδῶ πολλὰ, κ᾽ διάφορα πράγματα. ἐγὼ ὅμως διὰ νὰ φύγω τὸ πολὺ μάκρος, φθάνει μὲ τὴν Αὔξησιν τούτην νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν τελευμίαν, ὁποῦ ἐξύπνησε ὁ Δαίμονας εἰς τὴν θάλασσαν, & τὴν γαλήνην, μὲ τὴν ὁποίαν σὴν ἐκοίμησε πάλιν ὁ Νικόλαος, διὰ νὰ γνωρίσετε πῶς τὴν νίκην, ὁποῦ τάσσει ὁ Ἅγιος εἰς τὸ ὄνομα, ἔλαβε πάντα εἰς κάθε στοιχεῖον καὶ μὲ τὰ ἔργα.

Ποτὲ δὲν ὑψώθη περισσότερον ἡ φήμη & ἡ δόξα τῦ Νικολάου, παρὰ ὅταν ἡ ἄγρια θάλασσα, καὶ τὸ θυμωμένον ἐκεῖνο θηρίον εἰς τὰς πόδας τῦ ἁγίε ἐταπεινώθη. & ὅταν πρᾶον καὶ ἥμερον ἐφίλησε τὸ ξύλον, ὁποῦ πρότερον ἔχασκε νὰ ῥουφήσῃ μὲ πόσα στόματα, ὅσα εἰς κάθε κῦμα ἄνοιγε βαθύστομα βάραθρα. Ἔπλεεν ὁ Νικόλαος, & μὲ ἄρμενα ξαπλωμένα, καὶ ἀπὸ γλυκὸν ἄνεμον φυσκωμένα γλήγορος ἔτρεχε, ὄχι εἰς τὸ Ἐρυθραῖον, διὰ νὰ ἁλιεύσῃ ἐκεῖ μαργαρίτας, ἢ εἰς τὴν Κόλκω Νῆσον, διὰ νὰ ἁρπάσῃ φιλάργυρος μὲ τοὺς Ἀργοναύτας χρυσίον καὶ πλέτη, ἀμὴ εἰς τὴν Πόλιν τῶν Ἱεροσολύμων,

διὰ

διὰ νὰ προσκυνήσῃ δύσεβὴς τὸν Τάφον, εἰς
τὸν ὁποῖον ἐτάφη ἡ ζωὴ, καὶ διὰ νὰ κλαύσῃ
μὲ θερμὰ δάκρυα τὴν ἀνομίαν τῦ Κόσμυ εἰς
ἐκείνην τὴς Χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδάκρυσε
Ϲ ἡ Σεσαρκωμένη Θεότης. Ἦτον γαληνόμορ-
φος ὁ Οὐρανὸς, ἐγέλα ἀνέφαλος ὁ ἀέρας,
ἔπνεε πρᾶος ἡ φιλικὸς ὁ Ζέφυρος, κῦμα δὲν
ἐφέσκωνε, ἀφρὸς δὲν ἐφαίνετο, Ϲ τὸ πέλα-
γος ὅλον ταπεινὸν ἔδειχνε τὴν εὐλάβειαν,
ὁπῦ ἔφερνε πρὸς τὸν Ἅγιον. καὶ ἂν καμίαν
φορὰν ὀλίγον φσκωμένον ὑπερηφανεύετο, τὸ
ἔκανε μόνον, διατὶ ἐβάσα εἰς τὲς ὦμυς τοιῦ-
τον Ἥρωα. ἀμὴ ἂν ἦτον ἡσυχία εἰς τὴν Θά-
λασσαν, θόρυβος καὶ ταραχὴ ἦτον κάτω
εἰς τὸν ᾅδην. Ϲ ἂν ἔπαιζαν τριγύρω εἰς ϲνα
ξύλον τὰ κύματα, ἄφηζαν εἰς τὰ κάτω
σπήλαια οἱ Δαίμονες, καὶ οἱ σατανικοὶ
ὅλοι Κύκλωπες, ὁπῦ εἰς ἐκείνην τὴν ἄ-
βυσσον κατοικῦσι. Καὶ τί θέλομεν κάμη,
ἔλεγε ὁ Ἑωσφόρος, τί ἀποφασίζομεν ὦ συν-
τρόφοι; ἀφίνομεν τὸν Νικόλαον νὰ πλέσῃ
μὲ δύτυχίαν, καὶ ὑγιὴς νὰ φθάσῃ εἰς τὸν
λιμένα τῆς ἰδίας τε ἐπιθυμίας, καὶ τῆς Πό-
λεως τῶν Ἱεροσολύμων; ἀμὴ δὲν βλέπετε

μὲ

μὲ πόσαις ἀρεταῖς θέλει γυρίσῃ ἀπέκι πλέ-
σιος κ᾽ ζολισμένος ; καὶ πῶς ὡς ἰδῇ τὴν ἁ-
γίαν ἐκείνην Χώραν, μὲ τοὺς ζεναγμοὺς τῆς
καρδίας ἔχει νὰ μᾶς τυφλώσῃ τὰ ὄμματα,
& μὲ τὰ δάκρυα τῶν ὀμμάτων ἔχει νὰ μᾶς
ἀνάψῃ & περισσότερον τὴν ἄσβεζον τύτην
φλόγα ; δὲν ζοχάζεσθε, πόσα κ᾽ πόσα ἄν-
θη θέλει κόψῃ ἀπὸ τὸν Γετσημανῆ κῆπον,
διὰ νὰ ζολίσῃ μετ᾽ ἐκεῖνα τὴν ἰδίαντ᾽ ψυ-
χὴν, καὶ διὰ νὰ σὺφράνῃ μὲ τὴν μυρωδίαν
τὸν Οὐρανόν ; πῶς ἀπὸ τὸν ζύλον, εἰς τὸν
ὁποῖον ἐδέθη (πνίγομαι νὰ τὸ εἰπῶ, κ᾽ τρέ-
μω τὸ ὄνομα) ὁ Χριζὸς ζύλος τῦ Κόσμε, θέ-
λει μάθῃ νὰ ζαθῇ ζαθερὸς εἰς ταῖς φυλα-
καῖς & εἰς τὰ πάθη ; πῶς ἀπὸ ταῖς ἀκάν-
θαις, ὁπῦ τὸ ἐζεφάνωσαν τὴν κεφαλὴν, θέ-
λει μαζώξῃ ὡς καρπὸν τὴν κατάνυξιν ; πῶς
ἀπὸ τὸν Σταυρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέβη ἡ
Ἀυτοσοφία, θέλει ἀκέσῃ ὡς ἀπὸ ὑψηλὴν
καθέδραν διδασκαλίαν ὑράνιον, καὶ θέλει
φανῇ σύθυς τῦ Κόσμε ὅλε διδάσκαλος ; καὶ
τέλος δὲν ωροβλέπετε, πῶς ἀπὸ τὸν ἀνεω-
γμένον καὶ ζωηφόρον ἐκεῖνον Τάφον θέλει κα-
τακλάβῃ, πῶς εἶναι πλέα ἀναίσθητος κ᾽ ἀπὸ

κά-

κάθε πέτραν χειρότερος, ὅποιος δὲν ἀνοίγει
τὸ στόμα νὰ κηρύξῃ τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρώπους ταῖς
δόξαις; ὅθεν πόσαις φοραῖς ὁ ἄνθρωπος τοῦ-
τος, θέλει ἀπέχει μᾶς βασανίσῃ τὰ αὐτιὰ μὲ
ταῖς προσδυχαῖς του καὶ ψαλμωδίαις; πό-
σαις φοραῖς μὲ ταῖς νησείαις του ἔχει νὰ μᾶς
πικράνῃ τὸν λάρυγγα, καὶ διὰ νὰ κάμῃ νὰ
ψοφίσωμεν ἀπὸ τὴν πείναν ὡς ζῶα, ἔχει
νὰ μᾶς ἁρπάσῃ καὶ ἀπὸ τὲς ὄνυχας τὴν τρο-
φὴν καὶ τὸ κέρδος μας; ἂν ἐπιβουλεύσωμεν
κανενὸς τὴν ἀρετὴν, τοῦτος θέλει φανερώσῃ
ταῖς ἐπιβουλαῖς, καὶ ὡς καπνὸν θέλει ἀφα-
νίσῃ ὅλες μας τὲς κόπες. ἂν τάξωμεν πλέ-
ξῃ πολλὰ, καὶ περισσότεραις δυτυχίαις,
διὰ νὰ τρυγήσωμεν ἀπὸ δύμορφην κορην τὸ
ἄνθος μόνον τῆς παρθενίας, ἀφίνοντας τὸν
καρπὸν, τοῦτος μὲ σωρὲς ἀπὸ χρυσίον θέ-
λει τὸ κάμῃ τριγύρω φραγμὸν, διὰ νὰ μὴ
ξαπλώσῃ τινὰς χεῖρα, καὶ διὰ νὰ τὸ ἐλευ-
θερώσῃ ἀπὸ κάθε ὕβριν. ἂν δύρωμεν τρό-
πον μὲ συκοφαντίαις καὶ δόλες, νὰ κατα-
δικασθῇ εἰς θάνατον ἄπταιστος ἄνθρωπος, διὰ
νὰ βάλωμεν ἕτζι εἰς καταφρόνεσιν, ἂν εἶναι
δυνατὸν, καὶ τὴν ἀρετὴν, τοῦτος χωρὶς πτέρυ-

γας

γας θέλει πετάξη μακράν, καὶ διὰ νὰ σβύσῃ τὸ ψεῦδος, διὰ νὰ λάμψῃ ἡ ἀλήθεια, θέλει βάλη ἄνω κάτω μὲ θαύματα τοὺς νόμους ὅλους τῆς φύσεως. ἀφίνω τοὺς τυφλοὺς, ὁποῦ θέλει φωτίσῃ καὶ εἰς τὰ ὄμματα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν, τοὺς νεκροὺς, ὁποῦ θέλει ἀναστήσῃ καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τοὺς φλεγματικοὺς καὶ πιστοὺς ὑπηρέτας, λέγω τὸν Ἀρειον καὶ ἄλλους αἱρεσιάρχας, ὁποῦ θέλει συγχίσῃ εἰς ταῖς Σύνοδαις, καὶ μὲ πολλὴν μας καὶ ἄμετρον σύντροπὴν θέλει νικήσῃ, ῥαπίσῃ. Τὸ ὄνομα, ὁποῦ ἔχει, τὸ ῥωμηνὰ. ἡ ἀρεταῖς, ὁποῦ τὸν φολίζου, μὲ βεβαιώνει. ἀμὴ ἰξεύρω, τί ἔχω νὰ καμω. Θέλω νὰ τὸ σβύσω τὴν ζωὴν μέσα εἰς τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης. Ὁ πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ζωηφόρον Τάφον, θέλω νὰ ἀπαντήσῃ πικρὸν θάνατον. θέλω νὰ βάλω ἀνωκάτω τὸν Ὠκεανὸν ὅλον καὶ ὑψώνοντας κύματα ὡς βουνὰ, θέλω νὰ τὸν θάψω μὲ ὅλο τὸ ξύλον. θέλω νὰ λύσω μέσα ἀπὸ τὰ σπήλαια ὅλες τὰς ἀνέμους, μὲ τοὺς ὁποίους θέλω φυσήσῃ Ὁ ἐγὼ, διὰ νὰ τὸν ῥίξωμεν εἰς καμίαν πέτραν ὑπόκρυφον, καὶ τζακίζοντας τὸ καράβιον, νὰ τὸ

σκορ-

σκορπίσωμεν εἰς τὸν ἀέρα. Θέλω νὰ χάσῃ εἰς τὸν δρόμον τὴν γραῖαν, χωρὶς ἐλπίδα νὰ φθάσῃ εἰς ἄλλον λιμένα, παρὰ εἰς τὸ ναυάγιον, καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν. εἰς κάθε ῥεῖθρον θέλω ἀνοίξῃ βάραθρα, ἀμὴ τόσον βαθυά, ὁπὸ νὰ πίπτῃ ὅλον μέσα μόνον ἀπὸ τὴν ζάλην. καὶ εἰς τὰ νέφη θέλω πλάσῃ βρονταῖς, ἀστραπαῖς, & βροχὴν τόσην, ὁπὸ νὰ συνθέσω ἄλλην μίαν θάλασσαν, διὰ νὰ τὸν βυθίσω, ἀδὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ μία, κἂν μὴ ἡ δύο ἀντάμα. Ἔτζι ἐμίλησε ὁ Ἑωσφόρος, πνέοντας καπνὸς καὶ φλόγας ἀπὸ τὸ στόμα, & σὲ θὺς μαυρίζεται ὁ ἀέρας μὲ τὰ σκότη ὅλα τοῦ Ἅδου, τὰ ὁποῖα ἁρπάζοντας τὸ φῶς καὶ τὸν Ἥλιον σκεπάζει τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν με ἕνα ὅλο μεσάνυκτον. συμμαζώνονται μαῦρα καὶ πικνοσύνθετα νέφη, τῶν ὁποίων τὰ σπλάγχνα ξεσχίζοντας ἡ ἀστραπαῖς καὶ τὰ ἀστροπελέκια, τυφλώνουν τὰ ὄμματα τοῦ καθενὸς μὲ τὴν λάμψιν, καὶ μὲ τὸν κτύπον φοβερίζει κάθε ἀνδρειωμένην καρδίαν, ὡσὰν ὁπὸ τοῦτα μαγεμέναις σαΐταις τοῦ θανάτου πληγώνοντας ἀλλάσσουν εἰς ζάκτην ὅλον τὸν ἄνθρωπον. πίπτου-

πτυσι βροχαῖς, ἀρκεταῖς νὰ πνίξυν ἕνα Κόσμον, ὄχι νὰ βυθίσυν ἕνα καράβιον, ἢ ὁποίαις ἀνέμεσα εἰς τόσην βροντὴν, & εἰς τόσην λάμψιν παγώνοντας ἀπὸ τὸν φόβον, ἔφθαναν χαμαὶ χιόνι ἢ & χάλαζα. φυσῶσι ἀπὸ κάθε τόπον ἀγεμοι ἄνεμοι, ὅλοι συναλλήλως ἐχθροὶ κ᾽ ἐνάντιοι, καὶ εἰς τοῦτο μόνον φίλοι & ἑνωμένοι νὰ καταποντίσυν & νὰ ῥίξυν εἰς τὰ βάθη τὸ ξύλον. φυσκώνει τέλος κ᾽ ἡ θάλασσα, & φυσκωμένη θυμώνεται, ἀφρίζει ἀπὸ τὸν θυμὸν, κ᾽ ἀφρίζοντας ὑψώνει γιγάντεια κύματα. μὲ τοῦτο ὡς μὲ πολεμικαῖς μηχαναῖς πολεμᾷ τὸ πλεούμενον, τὸ κτυπᾷ, τὸ δέρνει, τὸ ὑψώνει εἰς τὰς ἀσέρας, τὸ κατεβάζει εἰς τὸν ᾅδην, τὸ σειφογυρίζει, χάσκοντας πάντα καὶ ἀνοίγοντας χίλια βάραθρα, διὰ νὰ τὸ ῥυφήσῃ. πῶς τότε νὰ κατακτυποῦσι συναλλήλως τὰ κατάρτια. ἔβλεπες νὰ ξεχίζωνται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τὰ ἄρμενα, & βρεμμένα μὲ τὰς ἀφρὰς τῆς ἀγριωμένης θαλάσσης νὰ κλαίωσι τὴν κοινὴν δυσυχίαν, κομμέναις ταῖς γόμεναις, χαϊμέναις ταῖς ἄγκυραις. τοὺς τοὺς νὰ πίνωσι, κ᾽ νὰ ξερνῶσι τὰ κύματα, ἐκεί-

νους

νες χαμαὶ ἐρριμένες, & νὰ μεθύσι ἀπὸ
τὴν ζάλην. ἄλλες μὲ σεναγμὸς καὶ μὲ δά-
κρυα νὰ παρακαλέσι βοήθειαν ἀπὸ τὸν Οὐ-
ρανὸν, διατὶ ὁ φόβος τῶν εἶχε δέσῃ τὴν
γλῶσσαν, & τῶν εἶχε ἁρπάσῃ ὁλότελα τὴν
φωνὴν, & τοὺς ναύτας νὰ τρέμωσι τόσον εἰς
τὴν καρδίαν, ὅσον εἰς τοὺς πόδας, & νὰ φέρ-
νῃ εἰς τὸ πρόσωπον ζωγραφισμένον τὸν θά-
νατον. μόνον ὁ Νικόλαος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγί-
νετο τόση ταραχὴ εἰς τὰ σοιχεῖα, ἀνάμεσα
εἰς τόσες φόβες & τρόμες ἔσεκε ἄτρομος &
χωρὶς φόβον, διατὶ ἁρματωμένος μὲ τὴν ἐλ-
πίδα πρὸς τὸν Θεὸν ἐγέλα τὴν δύναμιν ὅλην
τοῦ ἅδε. τὸν ὁποῖον διὰ νὰ συγχίσῃ & πε-
ρισσότερον, ὁ ἅγιος σκώνει ταπεινὸς τὰς
χεῖρας, κὴ κάνει ὀλίγην ἀμὴ σὺθερμον προ-
σδυχὴν, καὶ μὲ τύτην, ὡς μὲ ὑράνιον μα-
γείαν (ὦ παράδοξον, κὴ φεικτὸν θαῦμα)
τοῦ ἀφανίζει τὰ σκότη, τοῦ σκορπίζει τὰ νέ-
φη, τοῦ σβύνει ταῖς ἀσραπαῖς, & μεταμορ-
φώνει εἰς γαλήνην τὴν τρικυμίαν, εἰς ἡσυ-
χίαν τὴν ταραχὴν, εἰς γλυκείαν αὔραν τὸν
σκληρὸν ἄνεμον, σιωποῦσι τὰ σοιχεῖα,
παύει τὰ κύματα, πνέσι ζέφυροι, λάμπ-

σι

σι εἰς τὸν Οὐρανὸν οἱ ἀστέρες, σφεγγίζει καὶ θένας τὰ δάκρυα, ξυπνᾷ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὴν ζάλην, & τὸ ἀπελπισμένον καράβιον φθάνει σῶον καὶ ὑγιὲς εἰς τὸν λιμένα νικηφόρον δύο μεγάλων θηρίων, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἑωσφόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'ΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Ἐτυμολογίας.

Ἡ Ἐτυμολογία ἐξετάζει τί σημαίνει τὸ ὄνομα, καὶ κατὰ τὴν σημασίαν χηματίζει τὸ ἐπίχειρημα καὶ τὴν αὔξησιν. λόγε χάριν, ἂν ἤθελε ὁ ῥήτωρ νὰ ἀποδείξῃ, πῶς, τὰ εἴδωλα ὁπού ἐθροσκυνοῦσαν τὰ Ἔθνη δὲν ἦτον θεοὶ, ἀμὴ πέτραις κὴ μάρμαρα, ἀς ἰδῇ τί σημαίνει, & πόθεν ἔρχεται τὸ ὄνομα τοῦτο Θεὸς, τὸ ὁποῖον βέβαια δὲν βλασάνει παρὰ ἀπὸ τὸ Θεᾶσθαι, ἤγουν βλέπω, καὶ Θέειν, ἤγουν τρέχω, καὶ τότε ἂς ἐπιχειρισθῇ εἰς ὅμοιον τρόπον. Θεὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὁπού μὲ Λυγκέως ὀξυδερκέστερον ὄμμα τὰ πάν-

τα

τα βλέπει εἰς κάθε καιρὸν καὶ εἰς κάθε τόπον. ἐκεῖνος, ὁπῦ φερόμενος ἐπάνω εἰς τὰς πτέρυγας τῶν ἀνέμων περιγυρίζει, τὸν τετραμερῆ Κόσμον, παρὼν εἰς κάθε ἔργον καὶ εἰς κάθε χρείαν τῆς φύσεως. τὰ εἴδωλα ἔχουσιν ὄμματα, & πάντα τυφλὰ τίποτες βλέπουσι, ἔχουσι πόδας, καὶ πάντα ἀκίνητα δὲν περιπατοῦσι. λοιπὸν δὲν εἶναι θεοὶ, ἀμὴ πέτραις καὶ μάρμαρα. Ἀπὸ τὴν Ἐτυμολογίαν ἐμπόργιε τινὰς νὰ ἐπαινέσῃ τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον, δείχνοντας, πῶς ἐξάθη Στέφανος ἢ τῦ Βασιλέως & Σωτῆρος Χριστῦ, ἢ τῶν ἄλλων Μαρτύρων, λαμπροφωτισμένος μὲ τόσους μαργαρίτας, μὲ ὅσαις πέτραις ἐλιθοβολίσθη ἀπὸ τὴν σκληροκαρδίαν τῶν Ἰουδαίων. τὸν μέγαν Βασίλειον, λέγοντας, πῶς ἐφάνη Βάσις καὶ σύλος ἄσειστος τῆς Ἐκκλησίας, ἢ & τῶν ἰδίων τε παθῶν Βασιλεύς. τὸν θεολόγον Γρηγόριον, πῶς ὡς λέων εἶχε πάντα ἀνεῳγμένα τὰ ὄμματα, καὶ ἄϋπνος Ἀγρύπνα διὰ βοήθειαν καὶ διαφέντευσιν τῆς ἀληθινῆς Πίστεως. τὸν Νικόλαον, πῶς βρέφος μικρὸν Ἐνίκησε μὲ ταῖς νηστείαις τὴν σάρκα, καὶ ἀπέκτι ἄνδρας ὅλην τὴν φύσιν μὲ

τὰ θαύματα. τὸν Γεώργιον, πῶς Γεωργὸς φρονιμώτατος ἔσπειρε ἐδῶ εἰς τὴν γῆν πάθη καὶ βάσανα, διὰ νὰ θερίσῃ εἰς τὸν Οὐρανὸν τὸς καρπὸς, καὶ. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, τῦ ὁποίυ τὸ ὄνομα σημαίνει, ὡς βλέπεις, Ἀθανασίαν, καὶ τῦ τὸ ἔδωκε λογιάζω ὁ Οὐρανὸς, τῦ τὸ ἐχάρισε ἡ Θεῖα Πρόνοια, διατὶ εἶχε νὰ φανῇ εἰς τὸν Κόσμον ὄχι θνητὸς ἄνθρωπος, ἀμὴ καὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὰ ἔργα Ἀθάνατος ἥρωας.

Ω πόσον συμφωνῦσι μὲ τὸ ὄνομα τὰ ἔργα ἀκομὶ τῦ Ἀθανασίυ. καθενὰ πνέει τόσην ἀρετὴν, τόσην ἀνδρείαν, ὁπῦ φθάνει νὰ τὸν δείξῃ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκεμένης Ἀθάνατον, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν ἔφερνε καὶ εἰς τὸ ὄνομά τὴν Ἀθανασίαν. Ἄτλας τῆς Πίςεως ἀνάμεσα εἰς τὲς διωγμὲς τῶν τυράννων, εἰς ταῖς ἐπιβελαῖς τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὲς φόβες τῦ θανάτυ βασᾷ μεγαλόψυχος εἰς τὲς ὤμες, χωρὶς νὰ φύγῃ ποτὲ ἢ κόπον ἢ κίνδυνον, τὸν Κόσμον ὅλον τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλος Ἡρακλὴς ὄχι μὲ τὴν ῥάβδον, ἀμὴ μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ μὲ τὸν κάλαμον τζακίζει ταῖς

κεφα-

κεφαλαῖς, καὶ θανατώνει τὴν φοβερὰν Ὕδραν τῆς αἱρέσεως, ὅπου διὰ νὰ φαρμακεύσῃ τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν, εἶχε φέρῃ ἀπὸ τὰ σκότη τοῦ ἅδου ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου ὁ Ἑωσφόρος τῶν αἱρετικῶν Ἄρειος. Πολυόμματος Ἄργος ἀγρυπνᾷ πάντα εἰς φύλαξιν τῆς Χριστιανικῆς ποίμνης, διὰ νὰ μὴν τὴν ἁρπάσῃ σατανικὸς λύκος κανένα ὡρόβατον, καὶ μακρύνοντάς το ἀπὸ τὸν ποιμένα, νὰ τὸ θανατώσῃ εἰς τὴν ψυχήν. Νέος Βριάρεως μὲ ἑκατὸν χεῖρας εἰς ἑκατὸν τόπους, καὶ μὲ ἑκατὸν πολεμᾷ, καὶ θερίζει πάντα τόσαις δάφναις, μετρᾷ τόσους θριάμβους, ὑψώνει τόσα τρόπαια, ὅσοι ἐξάθησαν οἱ ἀγῶνες. ὡς ἀστροπελέκι τρέχει διὰ τὴν Πίστιν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ἕως εἰς τὴν Δύσιν, καὶ διὰ νὰ μὴν κινδυνεύσῃ ἡ Ἐκκλησία, ἁπαντᾷ καὶ εἰς τὴν γῆν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν μυρίους κινδύνους. ὡς Ἀετὸς ἀλλὰ δὲν ἔχει γυρισμένα τὰ ὄμματα, παρὰ εἰς τὸν μυστικὸν καὶ ἀόρατον Ἥλιον, τοῦ ὁποίου διὰ νὰ μὴν κλέψῃ ἡ ἀρειανικὴ ἀσέβεια τὸ ἄκτιστον φῶς καὶ τὴν ὁμοούσιον δόξαν, παρ' ὀλίγον νὰ ἰδῇ πολλαῖς φοραῖς θανάτου τὰ σκότη. ἄσειστος, ὡς ἀναμε-

σα εἰς τὰ ἄγρια κύματα τῆς θαλάσσης ὁ σκόπελος, δὲν ψηφᾷ οὐδὲ ταῖς ἐπιβουλαῖς τῆς γυναικὸς, ὅπου ἐκεῖ εἰς τὴν Σύνοδον τὸν ἀβανίζει ὡς πόρνον, οὐδὲ ταῖς ψευδολογίαις τῶν αἱρετικῶν, ὅπου εἰς τὸ ἴδιον κεμπέρι τὸν μαρτυροῦσι φονέα καὶ μάγον, οὐδὲ τὴν λύσσαν τῶν ἐναντίων, ὅπου μὲ γλήγορον ξύλον τὸν κυνηγοῦσι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ διὰ νὰ τὸν φθάσουν εὐκολώτερα, πετοῦσι καὶ μὲ τὰ ἄρμενα, οὐδὲ τὴν δύναμιν ὅλην τεσσάρων Αὐτοκρατόρων, ὅπου μὲ τόσαις ἐξορίαις τὸν βασανίζουν, καὶ ὡς παίγνιον τῆς δυσυχίας ἀπὸ ἕνα εἰς ἄλλον τόπον τὸν ῥίπτουσιν. ἀμὴ ὡς καθὼς ὁ Ὠκεανὸς δέχεται τοὺς ποταμοὺς ὅλους χωρὶς σύγχυσιν τῶν ἰδίων τε κυμάτων, ἔτζι ὁ Ἅγιος καταπίνει τόσαις ταλαιπωρίαις, τόσα πάθη, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ ποτὲ ὄψιν, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ ποτὲ τὴν ἔμφυτον γαληνότητα τοῦ προσώπου. Καὶ ἔργα τόσον ἀξιοθαύμαστα, ἀνδραγαθίαις τόσον ἡρωϊκαῖς δὲν κάνουσι εἰς τὴν γῆν Ἀθάνατον τὸν Ἀθανάσιον, ὡς καθὼς τὸν ἔκαμαν καὶ εἰς τὸν Οὐρανόν; Ναὶ, Ἀθάνατος σὲ εἶναι ἡ μνήμη, Ἀθάνατος ἡ δόξα, Ἀθάνασιε, καὶ μὲ τὸ-

πόσαις γλώσσαις σὲ κηρύττει ὁ Κόσμος ὅλος Ἀθάνατον, μὲ ὅσαις σὲ ὀνομάζει μὲ τὸ ἴδιόν σε Ὄνομα ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Σύσοιχα.

Λέγομεν Σύσοιχα ἐκεῖνα, ὁπὸ ἀπὸ ἕνα ὄνομα ποικιλοτρόπως χηματίζονται, καὶ ἀγκαλὰ καὶ διάφορα, ἔχουσιν ὅμως συναλλήλως μεγάλην τὴν ὁμοιότητα: ὡσὰν, Εὔμορφος, Εὐμορφία. Μεγαλόψυχος, Μεγαλοψυχία, Βασιλεὺς, Βασίλειον, Βασιλεία, καὶ ὅμοια. Τὸ ἐπιχείρημα ἔτζι γίνεται ἀπὸ τὰ Σύσοιχα. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὴν Ἐλεημοσύνην. λοιπὸν καὶ τὸν Ἐλεήμονα. ἡ Παρθενία εἶναι ἀρετὴ τῶν Ἀγγέλων. λοιπὸν ὁ Παρθένος εἶναι ἐπίγειος Ἄγγελος. ἡ Ἁμαρτία εἶναι φαρμάκι τῆς ψυχῆς. λοιπὸν ὁ Ἁμαρτωλὸς φαρμακόβεται, ὅταν ἁμαρτάνει. Νὰ καὶ τὴν αὔξησιν εἰς ἔπαινον τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας διὰ νὰ κηρύξη ταῖς δόξαις, ἐκύρασε ταῖς ἑκατὸν της γλώσσαις ἡ

Φήμη, & ὕςερον ἀπὸ τόσες αἰῶνας, ὡς καθὼς ἀκόμι δὲν δύρηκε, ἔτζι ὅτε ποτὲ θέλει δύρη τῶν ἐπαίνων τὸ τέλος.

Τί γελᾷς, ὦ φθονερὲ τῆς Ἑλληνικῆς δόξης; ναὶ κ᾽ εἶναι ἀλήθεια, πῶς & ἡ Φήμη & ὁ νὲς τῶν ἀνθρώπων κεράζονται, ἐκείνη νὰ διηγᾶται, τοῦτος νὰ θαυμάζη τῆς Ἑλλάδος τὰ ἐνδοξα μεγαλεῖα. Εἰπὲ, ἂν ὁ φθόνος δὲν σὲ πνίγη μέσα εἰς τὸν λάρυγγα τὴν φωνὴν κ᾽ τὸν λόγον, πόθεν ἀνέτειλαν τόσοι Ἥλιοι τῆς σοφίας, μὲ ταῖς ἀκτίναις τῶν ὁποίων ςολισμένοι οἱ ἄλλοι, φαίνονται ἀχέρες, ὁπὲ τάχα ἤθελαν ἦσαι σκότος & κάρβενα; Δὲν ἄρραψαν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τόσοι Φιλόσοφοι, κ᾽ ἀνάμεσα εἰς τὲς ἄλλες οἱ Ἀριςοτέλεις & Πλάτωνες, τῶν ὁποίων τὰ λόγια δέχεται & ωροσκυνᾷ ὁ Κόσμος τῶν ςυαρέτων ὡς Τὰ ἐκ θείποδος, τότε Διδάσκαλοι, ὅταν μαθηταὶ τοιετῶν ἡρώων. τοῦτοι λέγω & ἄλλοι μύριοι δὲν εἶναι Ἕλληνες; Ποῖον Γένος ὡσὰν τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπορεῖ νὰ δείξη εἰς τὴν Ποιητικὴν τέχνην ςὲνα Ὅμηρον, ὁπὲ τυφλὸς εἰς τὰ ὄμματα ἦτον ἡ κόρη καὶ τὸ φῶς τῶν Μυσῶν;

ςὲνα

σὰν Πίνδαρον, ὁπὲ χύνοντας ἀπὸ τὲ σόμα ὅσες σίχες, πόσα ῥόδα κὴ ἄνθη, τὲ ἔτρεχαν εἰς τὴν γλῶσσαν ἡ μέλισσαις, διὰ νὰ πιπηλίσυν τὸ μέλι κὴ τὴν γλυκύτητα; σὰν Ἀριςοφάνη, σὰν Εὐριπίδη, σὰν Ἡσίοδον, Ϲ τόσυς ἄλλυς Ποιητὰς, ὁπὲ διὰ νὰ τὲς σεφανώσῃ, ἐμάδισε ὁ Ἀπόλλων ταῖς δάφναις ὅλαις τὲ Ἑλικῶνος; ὁ Δημοσθένης, ὁπὲ εἰς τὴν δίγλωτλίαν εἶναι ὁ ἀρχηγὸς, Ϲ ἡ σολὴ τῶν Ῥητόρων; ὁ Εὐκλείδης, ὁπὲ εἰς τὴν Μαθηματικὴν ἔπλεξε τῆς ἰδίας τε κεφαλῆς τόσυς σεφάνες, ὅσυς ἔκαμε κύκλυς, καὶ ὕψωσε εἰς ἀθανασίαν τὲ ὀνόματος τόσαις πυραμίδαις, ὅσα δίρηκε τριγωνα Ϲ τετράγωνα χήματα; Ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Γαληνὸς θεοὶ τῆς Ἰατρικῆς τέχνης, ὁπὲ χωρὶς νὰ κλέψυν ὡς ὁ Προμηθεὺς τὴν φωτιὰν ἀπὸ τὴν Ἡλιακὴν σφαῖραν, ἐμψύχωναν τὲς νεκρὲς, καὶ μὲ ποτὰ θαυμασότερα ἀπὸ τὸν κρατῆρα τῆς Ἑλένης τῶν ἐπότιζαν τὴν ζωήν; ὁ Ἀλέξανδρος, ὁπὲ διὰ τὴν ϛρατηγικὴν ἀνδρείαν ἐφάνη εἰς τὲς πολέμυς ἄλλος Ἄρης, καὶ σφίγγοντας ὄχι μάχαιραν, ἀμὴ ἀςροπελέκι, ἐτρομοκύνα τὸν Κόσμον ὡς παιδὶ τὲ μεγά-

ο. δυσ. δ.

λε Διός; κ᾽ τέλος ὁ Θεκυδίδης εἰς ταῖς Ἱσο-
ρίαις, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Πλέταρχος, εἰς τὸν
ὁποῖον βλέπομεν θησαυρισμένα τὰ πλέτη
κάθε μαθήσεως, κ᾽ σοφίας (διὰ νὰ ἀφήσω
τόσες ἄλλες εἰς κάθε ἐπιςήμην καὶ ἀρετὴν
ὄχι ἁπλῶς ἐναρέτες ἄνδρας, ἀλλὰ Ἥρωας
καὶ Ἡμιθέες) τέτοι ὅλοι δὲν εἶναι τῆς σοφῆς
Ἑλλάδος γόνος κ᾽ τέκνα; Πῦ ἄνθησαν ἡ Ἀ-
καδημίαις τῦ θείε Πλάτωνος; πῦ οἱ Περι-
πατοι τῦ μεγάλε Ἀριςοτέλες; πῦ ἡ Ἀρειο-
πάγοι τῶν σοφῶν Ἀθηναίων; πῦ ἡ ςοαῖς τῶν
Στοϊκῶν Φιλοσόφων; πόθεν οἱ Λυκῦργοι, σὲ
Σόλωνες, κ᾽ οἱ ἄλλοι νομοθέται; Οἰκεμένης;
πόθεν οἱ νόμοι, ὁπῦ ἕως τὴν σήμερον κυβερνῦ-
σι τὸν Κόσμον; ὡσὰν νὰ μὴν ἔφθανε ἄλλη σο-
φία, διὰ νὰ τὸν κυβερνήση, παρ᾽ ἐκείνη τῶν
Ἑλλήνων; Διατί λοιπὸν, ἀδὲν ἔχης ὄμματα νὰ
ἰδῆς τόσον φῶς, ἔχεις γλῶσσαν νὰ γαυγίζης
ὡς ἄλλος Κέρβερος; Ἀλλ᾽ ἀκῦσε, τί λέγεις.
Χθες ὁπῦ τὸ φῶς τῦ Εὐαγγελίε ἔδιωξε τὰ
σκότη τῆς πλάνης, καὶ ἔλαμψε εἰς τὸν Κό-
σμον ἡ Πίςις, ἐσβύσθη κ᾽ τῶν Ἑλλήνων ἡ
δόξα. Σφαίνεις πονηρὲ, διατὶ ποτὲ δὲν ἄςρα-
ψε περισσότερον, παρὰ ἀνάμεσα εἰς ταῖς

ἀντί-

ἀπτίναις τῆς Πίστεως. μάρτυρας ὅλη ἡ χρι-
σώνυμος πολιτεία. τίνα ἂς εἴπῃ, πόσους Δι-
δασκάλους τῆς ἔδωκε ἡ Ἑλλάδα, ὁπῶ μὲ τοὺς
ἔδρωτας τῦ ῥοσώπυ, μὲ ἐξορμισμοὺς, μὲ
κινδύνους, καὶ μὲ χίλιαις ἄλλαις παλαιπω-
ρίαις ὑπερμάχησαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν; πό-
σους Ποιμένας, ὑπῶ μὲ τὸ γάλα τῆς δίσε-
βείας ἔθρεψαν λαὸς, Χώραις, Βασίλεια, &
μὲ τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον ἔδιωξαν μακρὰ
τοὺς σαπνικοὺς λύκυς. πόσους ἐμπείρυς ναῦ-
τας, ὁπῶ ἀνάμασα εἰς ταῖς τρικυμίαις τῶν
αἱρέσεων, εἰς τοὺς σκληροὺς ἀνέμυς τῶν διω-
γμῶν, εἰς ταῖς ἀσραπαῖς τῶν ἠκονισμένων
μαχαίρων, εἰς ταῖς βρονταῖς τῶν Τυράννων,
ὁπῶ ἐφοβέριζαν χίλιυς θανάτυς, ἐκυβέρνη-
σαν τὸ σκαφίδιον τῦ Πέτρυ, διὰ νὰ μὴν μα-
κρύνῃ ποτὲ ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς ἀληθείας.
πόσους Γεωργὸς, ὁπῶ ξερρίζωνοντας ἀπὸ ταῖς
καρδίαις τῶν ἀνθρώπων ταῖς ἀκάνθαις τῆς
πλάνης, ἐφύτευσαν τὸ δένδρον τῆς ζωῆς, ὁπῶ
εἶναι ἡ ἀληθινὴ καὶ καθολικὴ Πίστις. ἡ πορ-
φύρα, ὁπῶ στολίζει τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἐβά-
φη εἰς τὰ αἵματα τῶν γενναίων καὶ ἀθλο-
φόρων Μαρτύρων, ὁπῶ ἐχαίνησε ἡ Ἑλλάδα;

ὁς ἐ-

ὁ Στέφανος, ὁπῦ τῆς στεφανώνει τὴν κορυφὴν δὲν ἐπλέχθη μὲ τέτα τὰ ῥόδα, καὶ μὲ τὲς κρίνες, ὁπῦ ἐβλάστησαν εἰς τὲς Ἑλληνικοὺς κήπες; τὸ σκῆπτρον, ὁπῦ ἔχει, ὄχι εἰς μίαν ἢ ἄλλην Χώραν, ἀλλ' εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, δὲν τῆς τὸ ἀπόκτησαν οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Χρυσόστομοι, καὶ τόσοι ἄλλοι Πατέρες Ⓒ ὑπέρμαχοι τῆς ἀληθείας, ἁρπάζοντας ἀπὸ τὴν τυραννίδα τοῦ σατανικῦ Κοσμοκράτορος τὰ Βασίλεια, καὶ ὑποτάζοντας τέτα εἰς τὸν γλυκὺν ζυγὸν τῦ Σταυρῦ; τέτοι δὲν ἐκήρυξαν μὲ τὴν γλῶσσαν, δὲν ἐβεβαίωσαν μὲ τὸν κάλαμον, δὲν ἐλάμπρυναν μὲ τὰ βιβλία, δὲν ἐμαρτύρησαν μὲ τὰ θαύματα (ὁπῦ ἐθαύμασαν, καὶ θαυμάζουσι οἱ αἰῶνες) τὴν Πίστιν, τὰ δόγματα, ὁπῦ ἐκείνη ὁμολογᾷ, Ⓒ κηρύττει; Μίλησαι καὶ Ἐσὺ, ὦ Οὐρανέ. εἰπὲ Ⓒ Ἐσὺ μὲ ἀντινοβόλον γλῶσσαν τῆς χειμωνύμε Ἑλλάδας ταῖς δόξαις. Πῶ εἶδες τὴν πρώτην φορὰν ἀνθρώπους νὰ περνοῦσι μέσα εἰς τὰς ἐρήμους ζωὴν τῶν Ἀγγέλων, καὶ νὰ ἀντιλαλῶσι τὲς θεϊκὲς ὕμνες ἐκεῖνα τὰ δάση, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἀκόυοντο παρὰ ἡ ἀγελαις φωναῖς τῶν θηρίων;

πῦ

πού εἶδες τὰ ὄρη πετρώδη καὶ ἄκαρπα νὰ βλασάνσι ἄνθη τῶν ἀρετῶν, καὶ κάθε πλέκ θαυμασῆς ἁγιότητος; πῦ εἶδες τόσους Παραδείσους, ὅσα Κοινόβια, καὶ τόσες νέες Ἀδὰμ χωρὶς ἁμαρτίαν καὶ παῖσμα, ὅσες μονάζοντας; πόθεν ἐξερρίζωσας τόσες κρίνες, διὰ νὰ σολίσῃς τὲς ἰδίες σε κήπες; πόθεν ἐτρύγησας τόσα ῥόδα, διὰ νὰ μυρίσῃ μετ' ἐκεῖνα ὁ Παράδεισος; πόθεν ἐμάζωξας τόσες φοίνικας, τόσαις δάφναις, διὰ νὰ ῥαντίσῃς μὲ τέταις, καὶ νὰ στεφανώσῃς μετ' ἐκείνες τὲ μεγάλε Βασιλέως τὸν Θρόνον; ποῖος παρὰ ἡ Ἑλλάδα σῦ ἐχάρισε τὰ πλέα ὑπέρφωτα ἄστρα, ὁπού νὰ σῦ ἀστράπτωσι εἰς τὸ στερέωμα; ποῖοι παρὰ οἱ Ἕλληνες ἐστάθησαν ἐκεῖνοι, ὁπῦ σῦ ἐλθύκαναν τὸν θῦμορφον Γαλαξίαν μὲ τὸ γάλα τῆς παρθενίας, ὁπῦ σῦ ἐζωγράφισαν τὴν θαυμασὴν Ἴριν μὲ τὸ αἷμα, ὁπῦ ἔχυσαν διὰ τὴν Πίσιν, καὶ μὲ ταῖς ἀρεταῖς, ὡς μὲ τίμιαις πέτραις, σῦ ἔκτισαν τὴν μακαρίαν καὶ ἀστραπηφόρον σε Πόλιν; καὶ εἰς βραχυλογίαν, ἂν ὁ Ἑωσφόρος σὲ ἔγδυσε ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, τὸ Ἑλληνικὸν Γένος τόσες καὶ τόσες Ἁγίες σοῦ ἔδωκε, ὁπού δὲν

φαί-

φαίνεσαι πλέα Οὐρανὸς, ἀμὴ χωρὶς καμίαν ὑπερβολὴν, ὅλος ὅλος φαίνεσαι μία Ἑλλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Γένους.

Τὸ Γένος ἐξηγᾶται ἀπὸ τὸν Πρωτοφιλόσοφον Ἀριστοτέλη ἐκεῖ εἰς τὸ τέταρτον τῶν Τοπικῶν, ἀπὸ τὸν Πορφύριον, Ἀμμώνιον, & ἄλλες Φιλοσόφως εἰς ἄλλον κὴ ἄλλον τρόπον. οἱ Ῥήτορες ὅμως, ὁπῦ δὲν ξετρέχυσι τόσην ἀκριβολογίαν, ἔτε ἐξετάζυσι μὲ τόσην ἐπιμέλειαν τὰ πράγματα, παρὰ ὅσον φθάνει εἰς ῥητορικὴν αὔξησιν ἢ ἐπιχείρημα, λέγυσι νὰ εἶναι ἐκεῖνο, ὁποῦ ξαπλώνεται εἰς περισσότερα πράγματα, καὶ περιέχει διάφορα Εἴδη. ὅθεν ἡ ἁμαρτία εἶναι βέβαια Γένος, διατὶ περιέχει τὸν φθόνον, τὴν ὑπερηφάνιαν, τὴν ἀδικίαν, τὴν μέθην, κὴ ἁπλῶς ὅλην τὴν Ἰλιάδα τῶν ἁμαρτημάτων, ὁπῦ χωρὶς ἀμφιβολίαν διαφέρυ-

σι

σι κατὰ τὸ Εἶδος. εἰς ὅμοιον τρόπον Γένος εἶναι ἡ Ἀρετὴ, διατὶ περιέχει καὶ τύτη τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀνδρείαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν ἐγκράτειαν, & τὸν χορὸν ὅλον τῶν ἀρετῶν. Γένος εἶναι τὸ δενδρον, διατὶ ξαπλώνεται εἰς τὴν ἐλαίαν, εἰς τὴν κυπάρισσον, εἰς τὴν μηλέαν, & εἰς ὅλα τὰ ἐπίλοιπα δένδρη κατὰ τὸ εἶδος διάφορα. Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τὸ Γένος γίνεται ἔτζι. Δεν εἶναι ἁμαρτία. λοιπὸν ὔτε ὑπερηφάνια. Εἶναι φίλος τῆς ἀρετῆς. λοιπὸν ἀγαπᾷ & τὴν δικαιοσύνην. Ὁ κῆπος δεν ἔχει δένδρη. λοιπὸν ὔτε πλάτανον. δένδρον, ὁπὸ ἐμώρανε μίαν φορὰν ἕνα Ξέρξην εἰς τρόπον, ὁπὸ ἐφαίνετο ριζωμένον ὄχι εἰς τὴν γῆν ἀμὴ εἰς τὴν καρδίαν τῦ Βασιλέως, ὅθεν & καθ' ὥραν τῦ ἐτύπωνε πλέα φιλήματα, παρ' ὁπὸ εἰς τὲς κλάδες τῦ ἐπρασίνιζαν φύλλα.

Εἰς τὴν ἄυξησιν ὁ ῥήτορας ξανοίγει τὸ Γένος, καὶ μὲ γενικὸν ἔπαινον ἐπαινᾷ, λόγε χάριν, τὰ ὄρνεα, διὰ νὰ κατέβη ἀπέκι εἰς τὸ εἶδος, ἤγεν εἰς τὸν Κύκνον, ὁπὸ εἶναι ὁ μουσικόλαλος Ὀρφεὺς τῦ ἀέρος. καταφρονᾷ μὲ γενικὸν φόγον τὲς Αἱρεσιάρχας, διὰ νὰ ςπ-

λιτεύ-

λιτόδυσι ὕστερον τὸν Ἄρειον, τὸν Μακεδόνιον, τὸν ἀσεβῆ Εὐσέβιον, ἢ ἄλλον ὅμοιον φαρμακερὸν βασιλίσκον ἀναθρεμμένον κάτω εἰς τὸν ᾅδην, καὶ βιζασμένον μὲ τοὺς ἀφροὺς τῶν σατανικῶν ἐκείνων θηρίων. Ἐμεῖς ἂς ἐπαινέσωμεν εἰς τὸ κοινὸν ὅλας τὰς Μάρτυρας, καὶ μὲ τὸ Γένος ἂς ἐγκωμιάσωμεν τὸ ἀνθρώπινο γένος τοὺς εὐγενικοὺς τούτους Ἥρωας καὶ Ἡμιθέους.

Δὲν ἔχουσι χρείαν ἀπὸ ἄλλην μαρτυρίαν οἱ Μάρτυρες, διατὶ καὶ τὸ ἴδιον ὄνομα, ὁποῦ τοὺς στολίζει, μαρτυρᾷ, καὶ μὲ τόσαις γλώσσαις, ὅσα τὸ συνθέτουσι γράμματα, μᾶς διηγᾶται τούτων τὴν ὑπεράνθρωπον μεγαλοψυχίαν. Μάρτυρα εἶπες, καὶ τοῦ ἔπλεξας εὐθὺς χίλιους στεφάνους, καὶ εἰς ἕνα καὶ μόνον λόγον ἐσφάλιξας μύρια ἐγκώμια καὶ ἐπαίνους. Εἶναι οἱ Μάρτυρες, ἀδὲν τὸ ἰξοῦρις, ἡ δύναμις, τὰ νοῦρα, καὶ ἡ ψυχὴ ὅλη τῆς Χριστιανικῆς πολιτείας. εἶναι τὰ προπύργια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐσκορπίσθη τῶν θυμωμένων Τυράννων ὁ ἀφρὸς καὶ ἡ λύσσα. οἱ φωτεινοὶ λύχνοι, ὁποῦ εἰς τὴν νύκτα τῆς εἰδωλολατρείας ἔλαμψαν καὶ πλέα ἀπὸ τὸν Ἥλιον. οἱ ἀληθινοὶ Βριάρεοι, ὁποῦ ἐπολέμησαν μὲ ἑκατὸν

τὸν χεῖρας, & ἐπεθύμησαν ἄλλα τόσα σώματα, διὰ νὰ ἀντιταθοῦσι & περισσότερον τῶν Ἐναντίων. οἱ μεγαλόψυχοι στρατιῶται, ὁπὸ δὲν ἐμίσθυσαν ποτὲ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα & μάχην, παρὰ στεφανωμένοι μὲ δάφναις. οἱ Ἄργοι, ὁπὸ ἐφύλαξαν μὲ τόσα ὄμματα, ὅσαις ἔλαβαν διὰ τὴν Πίστιν πληγαῖς, ὄχι μίαν Δάμαλιν, ἀμὴ τὴν Ἐκκλησίαν, τοῦ ἀληθινοῦ Διὸς καθαρὰν & ἄσπιλον νύμφην. οἱ Γεωργοὶ, ὁποῦ μὲ τὸ ἴδιον αἷμα ἐπότισαν τὸν Σταυρὸν, διὰ νὰ βλαστήσῃ, δὲν λέγω εἰς ταῖς Χώραις καὶ εἰς τὰ Βασίλεια, ἀμὴ ἀνάμεσα εἰς ταῖς ἀκάνθαις & μέσα εἰς τὰς ἐρήμους. Τέτοι, διὰ νὰ μᾶς βεβαιώσουν εἰς τὴν ἀλήθειαν, μᾶς τὴν ἐρμήνδυσαν μὲ τὰ ἔργα, ὅθεν εἶναι πλέα παρὰ Διδάσκαλοι. ἔχυσαν τὸν ἵδρωτα ἀπὸ ταῖς φλέβαις, ὅθεν εἶναι πλέα παρὰ Ὑπέρμαχοι. δὲν ἐκεράσθησαν ποτὲ εἰς τὰς κόπους, ὅθεν ἐφάνησαν πλέα παρὰ ἄνθρωποι. Ἐρώτησαι τὴν Ἐκκλησίαν, & θέλει σὲ εἰπῇ, ὅτι ἂν εἶναι μυστικὸς Οὐρανὸς, οἱ Μάρτυρες εἶναι ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἀκτινοβολοῦσι ὡς ἄστρα, & τὴν στεφανώνουσι μὲ τὴν λάμψιν. ἂν εἶναι μυρισμένος κῆπος, οἱ Μάρτυρες ξε-

φυ-

φυτρώνων ἐκεῖ ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα ἄνθη ὡς ῥόδα, ὅπου βαμμία μὲ καθαρώτερον αἷμα νικοῦσι εἰς τὴν σύμορφίαν κάθε ἄλλην πορφύραν. Ἂν εἶναι πολύτιμος θησαυρὸς, οἱ Μάρτυρες ἀνάμεσα εἰς τόσα πλήθη ἁρπάττουσιν ὡς πυρσόμορφοι ἄνθρακες, τῶν ὁποίων τὴν φλόγα δὲν ἐσβυσαν ὐδὲ τόσα αἵματος ῥοχαῖς. Πάλιν ἂν εἶναι μάχης θέατρον πολέμου, οἱ Μάρτυρες ναὶ, ὡς κομπώσιν οἱ μυθολόγοι, εἶναι οἱ ἀληθινοὶ Ἄτλαντες, ὅπου δὲ ἐκλιναν ποτὲ τὴν κεφαλὴν, παρὰ διὰ τὸ βάρος τῶν θριάμβων, διὰ τὸ πλῆθος τῶν στεφάνων. Ἐρώτησαι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἁγίασαν μὲ τὸν θάνατον, τώρα κρεμασμένοι εἰς τὸν ἀέρα, τώρα κῆπ.

Βλέπεις ἐδῶ φανερώτατα, πῶς ὁ ἔπαινος ὅλων κοινῶς τῶν Μαρτύρων μεταδίδεται κὴ εἰς τὸν καθένα Μάρτυρα κατὰ μέρος. Ἄθου μὲ τὸ ἴδιον ἐγκώμιον ἐγκωμιάσθη ὡς ὁ Στέφανος, ὅπου μὲ ταῖς πέτραις τῶν Ἑβραίων ἐλιθοβόλισε τὴν ἀσέβειαν, ὡς ἔκαμε ἕνα σωρὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κὴ εὐκολώτερα ἀνέβη εἰς τοὺς ἀστέρας. Ὁ Λαυρεντίος, ὅπου δεύτερος Στέφανος τῆς Ἐκκλησίας φέρνει ταῖς

δά-

δάφναις καὶ εἰς τὸ ὄνομα, ὁ ὁποῖος δὲν ἐνε-
κήθη ἀπὸ ταῖς φλόγαις, διατὶ εἶχε περισ-
σότεραις εἰς τὴν καρδίαν, ἀμὴ ὡς φοίνιξ ἀπὸ
τὴν φωτιὰν ἀναςήθη πάλιν εἰς τὴν ζωήν.
καὶ Σεβαςιανὸς ὁ σύνδοξος, ὁπὸ σαϊτευμέ-
νος ἀπὸ τὸν Τύραννον ἐφάνη ἔμψυχος φαρέ-
τρα τοῦ θείου Ἔρωτος, ἢ καὶ Ἀπόλλων τα-
ξότης, ὡσὰν ὁπὸ μὲ ταῖς σαίταις ἐκείναις
ἐθανάτωσε φαρμακερώτερον Πίθωνα, λέ-
γω εἰδωλολάτρων τὴν ἀπιςίαν, καὶ μὲ ταῖς
ἴδιαις ὡς μὲ πτερὰ ἐπέταξε τέλος καὶ εἰς τὸν
Οὐρανὸν ἰδίαν τε σφαῖραν. Ἐγκωμιάσθη δὲ
ὁ Θεοφόρος Ἰγνάτιος, τὸ ὁποῖον τὰς πόδας
ᾠῶτον ἐφίλησαν τὰ θηρία, ἀπέκι ξεχί-
ζοντάς τε διὰ δύλάβειαν ταῖς σάρκαις, ταῖς
ἐφύλαξαν ὡσὰν εἰς ἐγκόλπιον μέσα εἰς τὴν
καρδίαν. καὶ ὁ Ἀρειοπαγίτης Διονύσιος,
ὁπὸ ξαπλωμένος εἰς σὰν ςρῶμα πυρὸς πο-
τὲ οὐδὲ ἐκοιμήθη ὐδὲ ὀνειρεύθη γλυκύτερον,
καὶ καρφωμένος εἰς σὰν ςαυρὸν, τότε μό-
νον ἐδοκίμασε τὸν θάνατον, ὅταν ἐκατέβη
ἀπὸ τὸ ξύλον ἐκεῖνο ζωντανὸς, καὶ χωρὶς
νὰ τὸ σιμώσῃ ὁ θάνατος. καὶ εἰς βραχυ-
λογίαν μὲ τὸν ἴδιον ἔπαινον ἐπαινέθησαν

ὅλοι ἁπλῶς, ὅσοι ἐμαρτύρησαν, & ἔχυσαν
μὲ τὸ αἷμα τὴν ζωὴν διὰ τὴν ὀρθόδοξον
Πίστιν, ἀνάμεσα εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ὁ με-
γαλομάρτυς Γεώργιος, τοῦ ὁποίου θέλομεν
ἀκούσῃ ταῖς δόξαις εἰς τὸ κάτωθεν περὶ
Εἴδους Κεφαλαίου, ὡσὰν ὁπὸ ἀν-
δρειωμένος ὑπερμένε ὄχι
σνα, ἀμὴ πολλὰ
εἴδη βασά-
νων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Εἴδους.

Ἂν τινὰς θέλῃ νὰ ξανοίξῃ βαθύτερον τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν τοῦ Εἴδους, καὶ εἰς τί διαφέρει ἀπὸ τὸ Γένος καὶ Ἄτομα, εἶναι χρεία νὰ φιλοσοφήσῃ μὲ τὸν Σταγειρίτην Φιλόσοφον, καὶ νὰ περιπατήσῃ ὄχι μὲ ταῖς Μούσαις εἰς τοὺς κήπους τῆς Εὐγλωττίας, ἀμὴ μὲ τὸν Ἀμμώνιον, Πορφύριον, Συμπλίκιον, καὶ ἄλλους ὁμοίους βαθυπώγονας Ἄνδρας εἰς τὸν Περίπατον τοῦ Φιλοσόφου. Διὰ τὴν παροῦσαν Ῥητορικὴν ὡραγματείαν φθάνει νὰ εἰπῶμεν ἐμεῖς, πῶς Εἶδος εἶναι ἐκεῖνο, ὁπῶς ὡς μέρος τοῦ Γένους ἀπὸ τὸ ἴδιον Γένος περιέχεται. ὅθεν ῥόδον, κρίνος, ὑάκινθος, νάρκισσος εἶναι Εἴδη, διατὶ περιέχονται ἀπὸ τὸ Ἄνθος, ὁποῦ εἶναι βέβαια Γένος. καὶ πάλιν. χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸς, σίδηρον λέγονται καὶ τοῦτα Εἴδη, ὡσὰν μέρη τοῦ Γένους, ὁποῦ εἶναι τὸ μέταλλον. Τὸ ἐπιχείρημα ἔτζι γίνεται ἀπὸ τὸ Εἶδος. εἶναι κρίνος, λοιπὸν καὶ ἄνθος. εἶναι χρυσίον, λοιπὸν καὶ μέταλ-

λον. ἔχει ἀνδρείαν, λοιπὸν & ἀρετήν. κ.τ.λ.

Εἰς τὴν αὔξησιν, ἂν ἤθελες ἀπὸ τὸ Γένος νὰ ἔλθῃς ἀπέκει εἰς τὸ Εἶδος, καὶ ἀπὸ τὸ κοινὸν ἐγκώμιον ὅλων ἁπλῶς τῶν Μαρτύρων νὰ κατέβῃς εἰς ἔπαινον μερικὸν τῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἔτζι ἤθελες ἀκολουθήσῃ.

Ἀμὴ ἀνάμεσα εἰς τόσους Ἀθλοφόρους, & στρατιῶτας γενναίους, ποῖος εἶναι ὁ Στρατάρχης, καὶ Βασιλικὸς Ἀγαμέμνων, ὁπῦ νὰ ὑπερβαίνῃ τὺς ἄλλους ὄχι τόσον εἰς τὸ κορμὶ, ὅσον εἰς τὴν ἀρετὴν & ἀνδρείαν; Ποῖος ἀνάμεσα εἰς λαμπρὺς τόσον ἀστέρας εἶναι ὁ φωτοφόρος Ἥλιος & ἀκτινοβόλος Μονάρχης, στεφανωμένος ὄχι μὲ ἀκτίναις ὡροσκαίρους φωτὸς, ἀμὴ μὲ ἀφθαρτον δόξαν; ἀδὲν σφαίνω, ἀδὲν παραβλέπω εἰς τόσον πλῆθος & μυρμηκίαν Ἡρώων, νάτον ἐκεῖ ἐπάνω εἰς δύγενικὸν ἄλογον, ὁπῦ φέρνει ὄχι εἰς τὸ ὄνομα, ἀμὴ εἰς τὴν κορυφὴν τὸ στεφάνι, διατὶ δὲν τῦ τὸ ἔβαλε ἡ τύχη, ἀμὴ ὕστερον ἀπὸ γενναίαν ἄθλησιν ὁ Οὐράνιος Ἀθλοθέτης. νάτον, ὁπῦ μεγαλόψυχος θανατώνει φαρμακερὰ θηρία, φονεύει δράκοντας ἀνθρωποφάγους, & ἐλεύ-

τερώ-

τερώνοντας ἀπὸ ἐλεεινὸν θάνατον μίαν Βασί-
λισσαν, φαίνεται χωρὶς μύθος ἡ Ἡρακλὴς
τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἄξιος νὰ ἔχη ἀνάμεσα
εἰς τὸς ἄλλος τὸ σκῆπτρον. ἂν ἐπιθυμᾷς
τ' ὄνομα, τὸ κηρύττει μὲ χίλια στόματα ἡ
Φήμη, καὶ ἀντιλαλεῖ μὲ χαρμόσυνον κτύ-
πον εἰς ὅλην τ' Κτίσιν. Ὃ δὲν τὸ ἀκούεις; ὁ
Μεγαλομάρτυς, ὁ Τροπαιοφόρος, ὁ Στεφα-
νίτης Γεώργιος. ἐκεῖνος ὁπὸ μὲ ἐλεύθερον στό-
μα ἔλεγξεν εἰς τὸ φανερὸν τ' σκληροκαρδίαν
Διοκλητιανὸ τὸ Αὐτοκράτορος, καὶ μὲ τὴν
γλῶσσαν ἐπλήγωσε τὸν κοινὸν Τύραννον καὶ
φονέα τῆς Ἐκκλησίας. ἐκεῖνος ὁπὸ σερμένος
εἰς τὸν ναὸν τὸ Ἀπόλλωνος, διὰ νὰ ᾠροσκυ-
νήση τὰ εἴδωλα, ἄφοβος τὰ ἔπτυσε εἰς τὸ
ᾠρόσωπον, καὶ μὲ τὸ Σταυρὸ τὸ σημεῖον ἐρ-
ρίζε ἐκεῖνα εἰς τὴν γῆν, Ὃ τὸς Δαίμονας κά-
τω εἰς τ' κόλασιν, φεύγοντας λογιάζω οἱ ὑπε-
ρήφανοι ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν νὰ ἰδέσι μόνον τὴν
ῥάβδον, ὁπὸ τὸς ἐδάμασε. ἐκεῖνος ὁπὸ πο-
τισμένος μὲ πικρὰ φαρμάκια, διὰ νὰ σὔρη
μέσα πικρότερον θάνατον, ὡς τὰ ἔγγιζε μὲ
τὰ γλυκιὰ χείλη, σύθυς τὰ ἐμεταμόρφωσε εἰς
ἀντίδοτα, ὁποῦ τοῦ ἐφύλαξαν τὴν ζωὴν, Ὃ

δεμένος διὰ τὸν χρυσὸν μὲ σκληρὰς ἁλύσεις, δὲν ταῖς ἔβλεπε ὡς βάρος κ' τιμωρίαν, ἀμὴ ταῖς ἐφίλιε ὡς σολὴν τῆς ψυχῆς. ἐκεῖνος λέγω, τοῦ ὁποίε τὴν γνώμην δὲν ἄλλαξε ποτὲ ἡ ποικιλία καὶ ἀλλαγὴ τῶν βασάνων. ὅθεν ἂν ὁ Τύραννος, διὰ νὰ τοῦ ἁρπάσῃ μὲ τὸν φόβον τὴν Πίστιν, τὸν ἐβύθισε εἰς τὰ βάθη μιᾶς φυλακῆς, ἐκεῖ ὁ Γεώργιος δὲν ἔπεσε τὸν Παράδεισον, & ἀνάμεσα εἰς ἐκεῖνα τὰ σκότη δὲν ἔχασε ποτὲ τὴν ὄψιν τοῦ Οὐρανοῦ. ἂν τοῦ ἔβαλε ἐπάνω εἰς τὰ στῆθος σύα βουνόν, ἤθελα νὰ εἰπῶ, μίαν ὑπέρμετρον πέτραν, μὲ τόσην ἀνδρείαν ὑπόμεινε τὸ βάρος ἐκεῖνο ὁ Γεώργιος, ὁποῦ δὲν ἠκούσθη, νὰ ἀναστενάξῃ ποτὲ ἀπὸ τὸν πόνον, ἀμὴ ἐφάνη καὶ ἀπὸ τ' ἴδιον Ἄτλαντα γενναιότερος. ἂν ἐρώτησε, νὰ τὸν ῥαπίσῃ μὲ ἀπάνθρωπον δεξιὰν βάρβαρος ὑπηρέτης, καὶ μὲ σκληρὸν ῥαβδισμὸν νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ μέσα εἰς τὰ κόκαλα, ὁ Γεώργιος δὲν ἐκυράσθη ποτὲ εἰς τὸ νὰ δέχεται ταῖς πληγαῖς, οὐδὲ τοῦ ἐκοκκίνισε τὸ σύγνικὸν πρόσωπον εἰς τὰ ῥαπίσματα, ἀγκαλὰ καὶ κυρασμένος χίλιαις & χίλιαις φοραῖς νὰ ἐκοκκίνισε ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν

ὁ ἴδιος

ὁ ἴδιος ὑπηρέτης. Ἀμὴ ποῖα γλῶσσα ἐμπορεῖ νὰ διηγηθῇ ἢ τὴν ἀνδρείαν τοῦ Μεγαλομάρτυρος, ἢ τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ Τυράννου; τοῦτος θυμωμένος ἀλλάζει πάλιν κολασεις βάσανα, & ὁ Γεώργιος δὲν ἀλλάζει ποτὲ λογισμὸν, ἀμὴ φαίνεται πάντα σερρέος εἰς τὴν Πίστιν. τὸν καίει μὲ φλόγαις, καὶ ὁ Ἅγιος ποτὲ δὲν κρυγνέι εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἀμὴ διὰ νὰ δείξῃ πῶς εἶχε μίαν Αἴτναν μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα, χαίζει & εἰς τοὺς νεκροὺς τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς. τοῦ βάνει εἰς τοὺς πόδας προδήματα ἀπὸ σίδηρον κεκαυμένον & ἀπτούμενον, & ὁ Ἀθλοφόρος ἔτζι ποδεμένος ποτὲ δὲν ἔτρεξε γληγορήτερον εἰς τὸ βραβεῖον τοῦ Οὐρανοῦ & εἰς τὸν ἀστερόπλεκτον στέφανον. διὰ νὰ τοῦ σβύσῃ ὁ ἄθεος & τὸ ὄνομα & τὴν ζωὴν, τὸν θάπτει ζωντανὸν μέσα εἰς τὸν ἀσβέστην, ἡ ὁ ἀσβέστις ἐκεῖνος ἢ σίλαβὴς δὲν τολμᾷ νὰ τὸν βλάψῃ, ἢ σβύνεται ἀπὸ τὴν περισσότερην φλόγα, ὁπῦ εἶχε ὁ Ἥρωας εἰς τὴν καρδίαν. Ὢ δόξαις ἡ ἀνδραγαθίαις τοῦ Γεωργίου. ὦ μέγεθος, ὦ ὑπερβολὴ τῆς ἀνδρείας. ἀμὴ δὲν τελειώνει ἐδῶ οὐδὲ τὰ κατορθώματα τοῦ Ἥρωος,

ἐδὲ ἡ λύσσα καὶ ἀσέβεια τοῦ Τυράννε. διατὶ πέμποντας ἕνα μάγον, διὰ νὰ τὸν παρακινήσῃ μὲ τὴν σατανικήντε τέχνην, νὰ θυμιάσῃ τὰ εἴδωλα & τοὺς μεγάλους θεοὺς, & μὲ οὐράνιον μαγείαν ἀνοιγοντάς τε ὁ Γεώργιος τὰ ὄμματα, νὰ ἰδῇ, καὶ νὰ ἀσπασθῇ τὴν ἀληθινὴν Πίςιν, ἄφρισε ἀπὸ τὴν ὀργὴν ὁ ἄθεος, καὶ λυσσῶντας ὁλότελα, ποῦ ἦςε, εἶπε, ὦ δήμιοι ἢ ὑπηρέται τῆς δικαιοσύνης μου. ἄφατε εὐθὺς ταῖς φωτιαῖς, λύσατε τὰ μολύβια, ἀκονήσατε τὰ σίδηρα, ἑτοιμάσατε τὰ θηρία, τοὺς τροχοὺς, καὶ κάθε ἄλλο κολασήριον ἐργαλεῖον. καρφωμένος εἰς ἕνα δένδρον ἂς κρεμασθῇ τρόπαιον ἡ μεγάλης μου δυσεβείας. οἱ ταῦροι εἰς τὰ θέατρα ἂς τοῦ χύσουν τὰ σπλάγχνα, οἱ λέοντες ἂς τοῦ ξεχίσουν ταῖς σάρκαις, ἂς βράσῃ μέσα εἰς ταῖς πίσσαις, ἂς παγώσῃ γυμνὸς μέσα εἰς τὰ κρύσαλλα. μὲ μίαν πέτραν εἰς τὸν λαιμὸν ἂς εὑρῇ μέσα εἰς τὰ νερὰ τὸ ναυάγιον τῆς ζωῆς, ἀμὴ διὰ νὰ μὴν βλέπω πλέα, καὶ διὰ νὰ μὴν ἔχω ὁμπρὸς εἰς τὰ ὄμματα ἄνθρωπον τόσον μαρὸν, ἂς τοῦ πέσῃ σύθυς χαμαὶ ἡ κεφαλὴ μὲ ἠκονισμένην μάχαιραν χωρισμένη. ἔκλι-

με ὁ Γεώργιος τὸν ἀυχένα διὰ νὰ δεχθῇ μὲ τὸ μαρτύριον καὶ ἄλλον στέφανον, καὶ μεγαλόψυχος μὲ τόσην ὄρεξιν εἶδε τὸν θάνατον, ὁποῦ τοῦ ἔσαξε περισσότερην χαρὰν ἀπὸ τὴν καρδίαν, παρὰ αἷμα ἀπὸ ταῖς φλέβαις, καὶ ἀπὸ τὸν λάρυγγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ὁμοίας.

ΚΑνομεν τὴν Ὁμοιότητα, ὅταν σνα μετ' ἄλλο ὁμοιάζομεν, & τοῦτο διὰ νὰ δειξωμεν μὲ γνωριμώτερον τρᾶγμα τ' ἀρετὴν, κακίαν, ἢ φύσιν ἐκείνε, ὁποῦ δὲν εἶναι τάχα τόσον γνώριμον τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ δεύτερον τῆς Ἰλιάδος μὲ τὴν ὁμοιότητα τῆς ταραχῆς, ὁποῦ κάνει ἡ θάλασσα, ὅταν ἄγριος ἄνεμος τῆς φυσκώνει τὰ κύματα, ὀξηγᾷ τὴν ταραχὴν, & τὸν θόρυβον, ὁποῦ ἔκανε τὸ φυσάτο τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅταν βγῆκε ἀπὸ τὰ καράβια.

Αὖ-

Αὔτις ἐπεσεύομτο μεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἠχῆ, ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.

Μὲ τὴν Ὁμοιότητα τῦ μέλιτος, ἔτζι ἤθελες ἐξηγήσῃ καὶ Ἐσὺ τὴν γλυκύτητα τῶν δακρύων, ὁπῦ πικρὰ ὀνομάζει ὁ Κόσμος, διατὶ τὰ χύνει διὰ τὸν θάνατον γονέων ἢ φίλων, ἢ Ϲ διὰ ἄλλην τῳόσκαιρον δυσυχίαν, κ᾽ ὄχι ποτὲ εἰς τὲς πόδας τῦ Ἰησῦ διὰ τὰ ἴδια ἁμαρτήματα, ὁπῦ εἶναι ἡ ἀληθινὴ δυσυχία τῦ ἀνθρώπυ.

Ὡς καθὼς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταλάβῃ τὴν γλυκύτητα, ὁπῦ ἔχει τὸ μέλι, ὁποιος ποτὲ δὲν ἐδοκίμασε τὸ νέκταρ τῦτο τῆς γῆς, ἔτζι ὅποιος δὲν ἔκλαυσε ποτὲ τὰ σφάλματα, ὁπῦ ἔκαμε, δὲν ἐμπορεῖ νὰ λογιάσῃ τὴν γλυκύτητα, ὁπῦ ὁ Θεὸς ἔξαξε εἰς τὰ δάκρυα, διὰ νὰ γλυκάνῃ εἰς τ᾽ ἴδιον καιρὸν τὸν λάρυγγα τῦ ἁμαρτωλῦ πικραμένυ διὰ τὴν ἁμαρτίαν.

Ἰξδ-

Ἰξόυρε ὅμως, πῶς εἰς ταῖς Ὁμοιότηταις δεν εἶναι χρεία νὰ ἀρχινᾷ πάντα ὁ ῥήτορας μὲ τὸ Ὡς καθὼς, ἀμὴ μὲ ἄλλον Ϲ ἄλλον τρόπον, ὡς τοῦ ἀρέσει. ὡσὰν,

Ὁ νέος εἶμαι ὡς τὸ χερί.

Κερὶ εἶναι ὁ νέος, ποῖος δεν τὸ ἰξόυρει; ἐκεῖνο, ὅταν εἶναι ἁπαλὸν, λαμβάνει κάθε μορφὴν, δέχεται κάθε τύπον. τῶρα ϛρογγυλὸν μιμᾶται ταῖς σφαίραις. τῶρα μακρὸν εἰκονίζει ταῖς πυραμίδαις. τῶρα μὲ τὸν Μαθηματικὸν Εὐκλείδην τὸ μεταλάσσεις εἰς τρίγωνον, εἰς τετράγωνον, καὶ εἰς ὅτι ἄλλο σὲ φαίνεται. ἔτζι καὶ ὁ νέος, ὥϛε ὁπὸ θέλησκεται εἰς ἁπαλὴν Ϲ τρυφερὰν ἡλικίαν, εἶναι εὔκολον νὰ τοῦ τυπώσῃς κάθε εἰκόνα ἀρετῆς ἢ κακίας.

Ἡ ἁμαρτία εἰς τὴν ψυχὴν εἶμαι ὡς εἰς τὸ κορμὶ ἡ ἀῤῥωϛία.

Ἰδετε ποτὲ ἕνα ἄνθρωπον, ὁπὸ διὰ πολὺν καιρὸν νὰ τὸν ἐβασάνισε μία κακὴ, Ϲ σκληρὰ ἀῤῥωϛία; πῶς κεῖτεται εἰς ἕνα ϛρῶμα ὡς μία πέτρα ἀναίσθητος. πῶς δεν ἔχει ὄ-

φιν

ψιν εἰς τὸ ϖρόσωϖον, ϖῶς δεν ἔχει δύνα-
μιν εἰς τὰ μέλη, χωρὶς ἀναϖνοὴν, χωρὶς
ϖνεῦμα, βυθισμένα εἰς δύο λάκκους τὰ ὄμμα-
τα, μαραμένα τὰ χείλη, τόσον ἀδύναμος ὁ-
ϖοῦ χωρὶς ὑϖερβολαῖς τοῦ διαφέγγει τὰ
κόκαλα, & ἤθελες εἰϖῆ, νὰ ϖρέϖει ϖλέα
ὁ τάφος ϖαρὰ τὸ ϛρῶμα, ἢ νὰ ἀνέβη ἀϖὸ
τὸν ᾅδην ὁ Χάρος. τῶρα ἴξδυρε ϖῶς εἰς ὅ-
μοιον τρόϖον εἶναι & ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ὁϖοῦ
κεῖτεται εἰς τὴν ἁμαρτίαν. δεν ἔχει κάλ-
λος, διατὶ τῆς ἔφυγε ἡ δύμορφία τῆς θείας
χάριτος. δεν ἔχει ὄψιν, διατὶ τῆς ἔϖεσε ἀ-
ϖὸ τὸ ϖρόσωϖον ἡ θεϊκὴ εἰκόνα τοῦ Πλά-
ϛε. δεν ἔχει δύναμιν, διατὶ τῆς ἐσβύσθη
τὸ θερμὸν τῆς ἀγάϖης. ἀχαμνὴ εἰς κάθε
ἔργον ϲάρετον, & εἰς βραχυλογίαν ὅλη νε-
νεκρωμένη, ὅτε ἄλλο τῆς λείϖει, ἀδεν τὴν
ζωοϖοιήϲῃ ὁ Θεὸς μὲ τὴν θείαν τε ϖαντο-
δυναμίαν, ϖαρὰ ὁ αἰώνιος τάφος τῆς Κολά-
σεως.

Πολλαῖς φοραῖς ὁ ῥήτωρ δεν ϛέκει εἰς
μίαν ϗ μόνην ὁμοιότηϖα, ἀμὴ διὰ νὰ φανε-
ρώϲῃ καλλίτερα ἐκεῖνο, ὁϖοῦ ἐϖιθυμᾷ,
βάνει ϖολλαῖς, καὶ ϖολλαῖς ἀντάμα. ἔτζι

ἕκα-

ἔκαμε ἡ ἄπειρος τὲ Θεοῦ σοφία, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀνεκδιήγητον ἁγιότητα τῆς Παρθένε, ἐπειδὴ καὶ μὴ φθάνοντας μία εἰς τόσον πλῆθος ἀρετῶν μὲ πολυποίκιλον ὁμοιότητα μᾶς τὴν ἐσημείωσε.

Εἶναι ἡ Παρθένος, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκλεκτὴ ὡς Ο' Ἥλιος, διατὶ ζεφανωμένη μὲ ταῖς ἀκτίναις ὅλαις τῆς θείας χάριτος ἀνάμεσα εἰς τὰ φῶτα ὅλα τοῦ Ουρανοῦ πλέα ἀςράπτει. εἶναι εὔμορφη ὡς ἡ Σελήνη, διατὶ μὲ τὸ φῶς τῆς ἁγιότητος σβύνει τὰ ἐπίλοιπα ἄςρα, & διὰ τὴν μεγάλην καὶ ὑπερθαύμαζον λάμψιν ἀπὸ τὸν χορὸν ὅλον τῶν μυζικῶν ἀςέρων ὡς Βασίλισσα ωροσκυνᾶται. εἶναι Αὐγὴ, διατὶ ἐξώρισε τὴν νύκτα & τὰ σκότη ὅλα τῆς ἁμαρτίας, φέρνοντας εἰς τὸν Κόσμον τὴν ζωηφόρον ἡμέραν. Πηγὴ, ὁπὲ μὲ ῥεῖθρα ἐρανίων χαρίτων ποτίζει τὴν Ἐκκλησίαν. Κυπάρισσος, ὁπὲ μὲ τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον μυρωδίαν ἐφάνη πάντα μακρὰν ἀπὸ κάθε φθοράν. Κρίνος, ὁποῦ ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐβλάστησε ἀνάμεσα εἰς ταῖς ἀκάνθαις τῆς κοινῆς δυσυχίας, ὅμως δὲν ἔχασε ποτὲ τὸ λεύκο-

Α'σμ. ς'.

Α'σμ. ς'.

Α'σμ. δ'.

Ἐκκλησ. δ'.

Α'σμ. β'.

μορ-

Γ'σαί. μορφον κάλλος. Ε'λαφρὴ Νεφέλη, ὁπού δὲν ιδ'. ἐδοκίμασε βάρος κανένα τῆς ἁμαρτίας. χῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ἀνομοίου.

Ἀνόμοια λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπῦ συναλλήλως ἔχουσι διαφόρου φύσιν, ὡσὰν ἡ Ρητορικὴ λόγω χάριν & ἡ Φιλοσοφία, ἐπειδὴ καὶ τύτη ξετρέχει τὴν σιωπὴν, καὶ ἀναπαύεται εἰς τὴν θεωρίαν τῶν πραγμάτων, ἀμὴ ἐκείνη θέλει νὰ βροντήσῃ καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν, θέλει νὰ ἀστράψῃ & μὲ τὴ δύγλώττίαν, καὶ παρακινῶντας τὸν καθένα εἰς τὸ ὠφέλιμον, εἰς τὸ καλὸν, εἰς τὸ δίκαιοϋ, ἔχει σκοπὸν ὄχι μόνον τὴν ἰδίαν, ἀμὴ καὶ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τῆς πολιτείας. τὸ Ἐπιχείρημα ἀπὸ τ' Ἀνόμοιον ἤθελε γενῇ εἰς τοιοῦτον τρόπον. Τὸ ζεφάνι, ὁπού σοῦ ἑτοιμάζει ὁ Θεὸς, δὲν εἶναι δάφναις ἢ ἄνθη, ὁπῦ μαραίνονται, ἀμὴ εἶναι ἄσρα, ἄφθαρτα ἀνθη τῦ Οὐρανοῦ καὶ ἀμάραντα. λοιπὸν βά-

λε

λε κόπον, διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσῃς, διατὶ θέλει σὲ ςεφανώσῃ αἰωνίως τὴν κορυφήν. Διὰ τὸ κορμὶ τοῦτο, ὁποῦ εἶναι θνητὸν πρᾶγμα, καὶ πρόσκαιρον, πηλὸς τῆς γῆς, καὶ σὰρξ ἔμψυχος σαρὸς ἀπὸ βρόμος, τόσοι κόποι, τόσαις φροντίδες, τόσοι ἱδρῶτες. ἀνόητος λοιπὸν, ὁποιος δὲν θέλει ἔχῃ περισσότερην φροντίδα διὰ τὴν ψυχὴν, ὁπὸ εἶναι πρᾶγμα ἀθάνατον, πρᾶγμα αἰώνιον, καὶ εἰκὼν ζῶσα τοῦ Πλάςα. Μὲ τὸ Ἀνόμοιον ἔτζι ἤθελες δείξῃ τὴ διαφορὰν τῶν νέων & παλαιῶν Χρισιανῶν.

Θαυμάζει ὁ νοῦς, καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν μοῦ πηδᾷ ἡ καρδία, ὅταν λογιάζω τῶν παλαιῶν Χρισιανῶν τὴν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν, & πάλιν τρέμω ὅλος καὶ φρίσσω, ὅταν ςοχάζομαι τῶν Χρισιανῶν τοῦ καιρὸ τούτου τὴν ὀλίγην εὐλάβειαν. Ἐκεῖνοι Χρισιανοὶ & εἰς τὸ ὄνομα καὶ εἰς τὰ ἔργα, τοῦτοι δὲ σεβεῖς εἰς τὴν ἔξωθεν φανταςίαν, ἀμὴ ἔσωθεν ἀσεβεῖς, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἄθεοι. ψηφᾶσι μύθος τὸν Οὐρανὸν, φάνταςμα τοῦ νοὸς τὴν Κόλασιν, & Παιπῶν ψιθυρολογίαις τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια. τότε ἔφυ-

φόβον εἰς τὰ δάση, ὡσὰν νὰ ἦτον θηρία, κ' ἦτον Ἄγγελοι. τῶρα κατοικοῦν εἰς ταῖς Χώραις, & φαίνονται ἄνθρωποι, ἀμὴ διὰ ταῖς τόσαις ἁμαρτίαις εἶναι καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα χειρότεροι. τότε δὲν ἔχαν εἰς τὰ χείλη παρὰ δοξολογίαις κ' ὕμνους. τῶρα ὅρκους καὶ λόγια τόσον βλάσφημα, ὁπῦ & κάτω εἰς τὸν ἅδην δὲν ἀκούονται φοβερώτερα. τότε νηστείαις, ἀγρυπνίαις, προσδοχαῖς, μαρτύρια. τῶρα χοροὶ, κωμωδίαις, θέατρα, & ἡ φροντίδα ὅλη ὄχι διὰ τὴν ψυχὴν, ἀμὴ διὰ τὴν σάρκα. ἐφλέγε ἐκεινῶν τὴν καρδίαν μία καὶ μόνη ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν & πρὸς τὰ οὐράνια. φλέγει κ' τότες, ἀμὴ ἀκαθάρτου καὶ ῥυπαρᾶς ἀγάπης ἡ φλόγα, & ἡ ἄπακτος ἐπιθυμία τῆς μιαρᾶς Ἀφροδίτης. Ἐκεῖνοι διὰ νὰ μαρτυρήσουν τὴν Πίστιν, διὰ νὰ κηρύξουν τὸν Χριστὸν, ἔχυναν & τὸ αἷμα & τὴν ζωὴν. τοῦτοι αἱματώνουν ταῖς χεῖρας καταπατῶντας & φύσιν καὶ νόμον διὰ μίαν ἐπιθυμίαν. Ἐκεῖνοι ταπεινοὶ δὲν ἔβλεπαν παρὰ τὸν πλησίον, μὲ τὴν ὁποῖον ἐπλάσθησαν. τοῦτοι ὑπερήφανοι εἶναι ἄλλοι Ἐωσφό-

ρος

φόροι ☪ Γίγαντες Θεομάχοι. εἰς ἐκείνους πάντα εἰρήνη πάντα ἀγάπη, εἰς τούτους πόλεμοι, ἔχθραις, ἀλληλομαχίαις. Ὦ δυσυχία τῆς Χριστιανικῆς πολιτείας. ὦ καιροὶ, ὦ ἤθη, ☪.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Ἐναντία.

Ἡ Ἀντίθεσις, ὡς καθὼς ἐμπνεύσεν ☪ μὲ τοὺς Ῥήτορας οἱ Φιλόσοφοι, εἶναι διάφορος, ἐπειδὴ ☪ περιέχει τὰ Ἐναντία, τὰ Ἀναφορικὰ, τὰ Στερητικὰ, τὰ Μαχόμενα, ☪ τὰ Ἀντικείμενα. Ἐνάντια λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπῦ συναλλήλως δὲν σμίγονται, ὡσὰν εἶναι τὸ κρύος καὶ ἡ θερμότης, ἡ ἀρετὴ ☪ ἡ κακία, ἡ πικρότης ☪ ἡ γλυκύτης, τὸ λευκὸν ☪ τὸ μέλαν, ☪ ἄλλα ὅμοια. Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τὰ Ἐνάντια ἤθελεν ἦσαι τοῦτο. ὁ Πέτρος δὲν εἶναι σκληρὸς οὐδὲ ἄγγελος. λοιπὸν εἶναι τρὰος καὶ ἥμερος. Ἡ ἀκαθαρσία εἶναι ἄχημον καὶ

σατανικὸν ϖρᾶγμα. λοιπὸν ἡ παρθενία εἶναι ἀγγελικὴ & ὡραῖα. Σημείωσαι μόνον, πῶς τὸ συμπέρασμα δὲν εἶναι ἀληθινὸν, ὅταν ἀνάμεσα εἰς τὰ δύο ἐνάντια δὲν ρίσκεται τὸ μέσον. ὡσάν. Δὲν εἶναι ἀμαθὴς. λοιπὸν εἶναι σοφός. Δὲν εἶναι παιδίον. λοιπὸν εἶναι ἄνδρας. Δὲν εἶναι ἄσπρον. λοιπὸν εἶναι μαῦρον. ἐπειδὴ & ἔξω ἀπὸ τὴν ἀμάθιαν καὶ σοφίαν δὲν ρίσκεται τὸ μέσον, ἤγουν ὀλίγη μάθησις, ὁπῦ κάνει τὸν ἄνθρωπον, νὰ μὴν εἶναι ἀμαθὴς, ἀμὴ ὄχι διὰ τοῦτο νὰ εἶναι σοφός. κ) ἔξω ἀπὸ τὴν παιδικὴν καὶ τέλειαν ἡλικίαν δὲν ρίσκεται ἡ νεότης, ὡς καθὼς καὶ ἄλλα χρώματα ἔξω ἀπὸ τὸ ἄσπρον καὶ μαῦρον, κ)τ. Ἀναφορικὰ ὀνομάζομεν, ὅσα ἀνάμεσόντως κρέμονται, καὶ ἀναφέρονται, ὥςε ὁποῦ τὸ ἕνα δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀκουσθῇ χωρὶς τὸ ἄλλο, ὡσάν, μαθητὴς καὶ διδάσκαλος, ϛρατιώτης καὶ ϛρατηγὸς, υἱὸς καὶ πατέρας, ἀφθέντης καὶ δοῦλος, καὶ ὅμοια. Ἀπὸ τὰ Ἀναφορικὰ ἤθελες συνθέσῃ ἔτζι τὸ Ἐπιχείρημα. ὁ δεῖνας εἶναι ϛρατάρχης. λοιπὸν ἔχει φωσάτο καὶ ϛρατιώτας. Στε-

ρητι-

ρητικὰ λέγομεν ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἕνα σημαίνει τοῦ ἄλλου τὴν ζέρησιν. ὡσὰν, φῶς καὶ σκότος, ζωὴ & θάνατος. νὰ τὸ ἐπιχείρημα. Ἐφάνη εἰς τὸν Κόσμον τὸ φῶς. λοιπὸν σαϊτσυμένη μὲ ταῖς ἀκτίναις ἔφυγε, καὶ ἐσκορπίσθη ἡ νύκτα. ζῇ ὁ φίλος. λοιπὸν ἀκόμι δὲν τοῦ ἐθέρισε τὴν ζωὴν σκληρὸς Θάνατος. Μαχόμενα λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπῦ ἀγκαλὰ & δὲν ἐναντιώνονται ὁλότελα, ὅμως ἔτε σμίγονται. ὡσὰν μῖσος & σὔεργεσία. ἀγάπη καὶ ὕβρις. τὸ ἐπιχείρημα ἤθελε γενῇ ἔτζι. ὁ Δαίμονας μισᾷ ἄνθρωπον, ὡσὰν ὁπῦ ὑψώθη εἰς τὸν θρόνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος ἔπεσε. λοιπὸν δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ τὸν ὠφελήσῃ, ὅταν τὸν παρακινᾷ εἰς τὴν ἡδονήν. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν καθένα, & μὲ ταῖς σὔεργεσίαις, ὁποῦ καθ' ὥραν τοῦ βρέχει, καλὰ φανερώνει τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἰδίας τε ἀγάπης. λοιπὸν δὲν τοῦ θέλει ζημίαν, ὅταν τοῦ λέγει, νὰ καταπατήσῃ τὸν Κόσμον, & νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ γυμνός. Ἀντικείμενα τέλος λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπῦ δὲν συναληθεύουσι ποτὲ, διατὶ τὸ ἕνα ἀρνᾶται ἐκεῖνο, ὁπῦ ὁμολογᾶ τὸ ἄλλο.

λόγε χάριν. εἶμαι, δὲν εἶμαι. σπεδάζω, δὲν σπεδάζω. βλέπω, δὲν βλέπω. καὶ ὅμοια. Τὸ ἐπιχείρημα ἤθελεν ἦσαι τοιῦτο. ὁ Δημοσθένης εἶναι ἀνάμεσα εἰς ὅλες ὁ τρῶτος ῥήτορας. λοιπὸν δὲν εἶναι τρῶτος ῥήτορας. μὲ τὰ Ἐνάντια ἔτζι ἤθελες διηγηθῆ ταῖς τρυφαῖς τῶν πλεσίων, & τὴν ἐλεεινὴν κατάσασιν τῶν πτωχῶν.

Διάφορος εἶναι εἰς τὸ θέατρον, ἢ καὶ Κομῳδίαν τὸ Κόσμε τέτε τῶν πλεσίων, καὶ τῶν πτωχῶν ἡ ζωή. Ἐκεῖνοι κατοικοῦσι παλάτια τόσον μεγάλα, ὁπὸ φαίνονται Χώραις, λαμπροφωτισμένα μὲ μάρμαρα, ὡραϊσμένα μὲ ζωγραφίαις, κὴ μὲ χρυσοπόρφυρον ςολὴν ςολισμένα, τ' ὁποίων ἂν ἰδῆς τὸ ὕψος, ἐγγίζει τὰ νέφη, κὴ πάλιν ἂν ξανοίξης τὸ βάθος, φθάνει κὴ εἰς τ' ᾅδην. Τέτοι σπιτάκια τόσον μικρὰ, ὁπὸ ἤθελες τὰ εἰπῇ φωλεαῖς ζώων, ὄχι κατοικίαις ἀνθρώπων. τόσον ἀχαμνὰ, ὁπὸ κάθε ἄνεμος εἶναι δι' ἐκεῖνα σεισμός, ὁπὸ πολλαῖς φοραῖς καὶ ἀπὸ θεμελίων τὰ ξερρίζωνει. καὶ πάλιν τόσον πτωχὰ, ὁπὸ δὲν ἔχεν ἄλλην ςολὴν, παρὰ ταῖς ἀράχναις, ὁπὸ κρέμονται εἰς κάθε τόπον. Ἐκεῖνοι μὲ ἀργυρὰ, & χρυσὰ ἐνδυμένοι ἀκτινοβολέσιν

ὡς

ὡς Ἥλιοι, ὥςε ὁπού με τὴν λάμψιν θαμπώνει ἐκείνων, ὁπού τοὺς βλέπει, τὰ ὄμματα. τοῦτοι καταξεσχισμένοι, ἀντὶ νὰ σκεπάσει τὰ γυμνὰ μέλη, τὰ ξεσκεπάζουν εἰς τρόπον, ὁπού ὅσοι βλέπουσιν, ἢ κοκκινίζει ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, ἢ ἀπὸ τὸ σπλάγχνος δακρύζουσιν. ἐκεῖνοι ἀναπαύονται εἰς στρώματα, κ' ἀπ' ἐκεῖνα τοῦ Σαρδαναπάλου μαλακώτερα, ὅθεν μυρισμένα με ἄνθη, ραντισμένα με μυρωδιαις ἤθελαν παρακινήσει εἰς γλυκύτατον ὕπνον & τὴν ἰδίαν αὐτὴν ἀγρυπνίαν. τοῦτοι εἰς ξηρὰν γῆν ἢ κ' ἄχυρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κεντημένος ἤθελε σαθῆ ἄγρυπνος κ' ὁ ὕπνος. ἐκεινῶν ἡ τράπεζα τρέμει ἀπὸ τὸ βάρος, κ' πλῆθος τῶν βρωμάτων, ὡσὰν ὁπού διὰ νὰ χορτάσει τῶν πλεσίων ἡ κοιλίαις, ἀπομένει ἔρημα κ' τὰ σοιχεῖα. τούτων ἀπὸ κάθε τρυφὴν, κ' τροφὴν εὔκερη, δεὺ ἔχει παρὰ δύο χόρτα, ὁπε δεὺ φθάνει παρὰ διὰ νὰ ξυπνίσει μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα τὴν πείναν. ἐκείνες φοβᾶται, καὶ ὡροσκυνᾷ ὁ Κόσμος, ὡσὰν νὰ ἦτον θεοὶ. τούτες καταφρονᾷ, καὶ περμπαίζει, ὡς παίγνια τῆς τύχης & ἀποκαθάρματα τῶν ἀνθρώπων. κ' ἡ

Μὲ τὰ ἴδια Ἐνάντια ἔτζι ἤθελες ἐξηγήσῃ τοῦ κοινοῦμας ἐχθρὸ καὶ ἐναντίο Δαίμονος τὴν πονηρίαν, καὶ ὡρὸς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν ἀνεκδιήγητον πάθος.

Μισάνθρωπος εἶναι ὁ Δαίμονας, ἢ ἀπὸ τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον Τίμωνα μισανθρωπότερος, ὅθεν ἡ πίκραις μας εἶναι τούτη ἡ χαραῖς, ἢ ὅλατε τὰ κέρδη εἶναι ἡ ἐδικήμας ἀπώλεια. τότε μόνον πλούσιος, ὅταν ἐμεῖς ἀπὸ τὴν θέαν χάρην πτωχότατοι. ἢ τότε νικητὴς, ἢ τροπαιοφόρος, ὅταν νικημένοι ἐμεῖς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἢ ἀπὸ τὰ ψυχοφθόρα πάθη δεδελωμένοι. Καὶ τότη εἶναι ἡ αἰτία, ὁπὲ μὲ ψεύδεις, καὶ νυκτεριναῖς φανταsίαις πάχει νὰ μᾶς ῥίξῃ εἰς φανερὴν & ἀληθινὴν ἀνομίαν. μὲ ἀκάθαρτον φλόγα νὰ μᾶς σβύσῃ τὴν ἀγάπην ὡρὸς τὸν Θεόν. & μὲ καθημερινὺς πειρασμὺς νὰ μᾶς ξυπνίσῃ τὰ κοιμώμενα πάθη. Διὰ τοῦτο εἶναι ἄσαρκος, & ἀσώματος, καὶ δὲν παρακινᾷ παρὰ εἰς τὴν σάρκα & σωματικαῖς ἡδοναῖς. εἶναι ἀόρατος, & θέλει μόνον νὰ ἔχωμεν εἰς τὰ ὁρατὰ τοῦτα ὡράγματα καρφωμένον τὸ νοῦν. εἶναι αἰώνιος, καὶ βάνει πόθον νὰ μὴν ξετρέχωμεν

πα-

παρὰ τὰ πρόσκαιρα. εἶναι ἁπλῆς, καὶ γι-
ρόλει εἰς ὅλες φύσιν διπρόσωπον. ἀγαπᾷ εἰς
ἐμᾶς τὴν φθορὰν, καὶ εἶναι ἄφθαρτος. ἐπι-
θυμᾷ τὴν ἁμαρτίαν, ὁπῦ εἶναι ὁ θάνατος
τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, & εἶναι κατὰ φύσιν
ἀθάνατος. καὶ εἰς βραχυλογίαν, εἶ-
ναι μία οὐσία ἀμέριτος καὶ ἀδι-
αίρετος, ὅμως εἶναι αἰτία
κάθε ἔχθρας, & κά-
θε ψυχολέθρυ
αἱρέσε-
ως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Μαχόμενα.

ΕΙπαμεν εἰς τὸ ἄνωθεν Κεφάλαιον, πῶς τὰ Μαχόμενα εἶναι ἐκεῖνα, ἀνάμεσα εἰς τὰ ὁποῖα διέρχεται πάντα ἡ ἀλληλομαχία. διατὶ ἀγκαλὰ & νὰ μὴν εἶναι ὁλότελα ἐνάντια, ὅμως ὅτε συμίγονται, ὅτε συμφωνοῦσι. λόγω χάριν. Μαχόμενα ἤθελαν εἶσαι τοῦτα. ἀγαπῶ, & ὑβρίζω. ἐπαινῶ, & μισῶ. ὡσὰν ὁπὸ ὅτε ἡ ἀγάπη ἐμπορεῖ νὰ σαθῇ ποτὲ μὲ τὴν ὕβριν, ὅτε ὁ ἔπαινος μὲ τὴν ἔχθραν, & μὲ τὸ μῖσος. Τὸ ἐπιχείρημα γίνεται εἰς ὅμοιον τρόπον.

Ὁ Πέτρος μὲ ἀγαπᾷ. λοιπὸν δὲν μὲ πλιγώνει μὲ τὴν γλῶσσαν. ὁ δεῖνας μὲ εἶναι ἐχθρός. λοιπὸν δὲν μὲ πλέκει ἐγκώμια, & ςεφάνους. Μὲ τὰ Μαχόμενα ἐσυνήθισαν οἱ Ἅγιοι, & Θεόσοφοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας νὰ μᾶς ζωγραφίζωσι τὸν Θεὸν, διὰ νὰ μᾶς δείξωσι, πῶς εἶναι μία ὑσία ἀκατάλιπτος, ὡσὰν ὁπὸ συμίγει ἐκεῖνα, ὁπὸ δὲν ἐμπορεῖ νὰ συμίξῃ ἡ φύσις ποτέ. Ὅθεν λέγουσι, πῶς ὁ

Θεος

Θεὸς εἶναι δύμορφος, & δεν ἔχει ὄψιν, & πρόσωπον. μέγας, & δεν ἔχει κορμὶ & σάρκα. πλούσιος, & δεν ἔχει πλούτη, & θησαυρούς. μόνος, & δεν εἶναι ποτὲ μοναχός. πῶς μὲ ὑπερθαύμασον σοφίαν τὰ πάντα κυβερνᾷ, & βάρος δεν δοκιμάζει ποτέ. τὰ πάντα σοχάζεται, & φροντίδα ποτὲ δεν ἔχει. τὰ πάντα φυλάσσει, & ὄφελος ποτὲ δεν λαμβάνει. πῶς εἶναι δύσπλαγχνος, καὶ ὅλοι τὸν τρέμουσι. πῶς εἶναι ἄπειρος, & εἰς κάθε τόπον. παρὼν, & πάλιν πῶς φεύγει, καὶ εἶναι μακρὰν ἀπὸ κάθε ἁμαρτωλόν. πῶς θυμώνεται, & δεν συγχίζεται. πῶς πραΰνεται, & δὲν ἀλλάσσεται. πῶς ζητᾷ, & τίποτες δὲν τὸ λείπει. πῶς ἐρωτᾷ, & τὰ πάντα ἐξεύρει. πῶς καίει, καὶ δὲν εἶναι πῦρ. πῶς φωτίζει, & δὲν εἶναι φῶς. πῶς χωρεῖ κάθε πρᾶγμα, & δὲν ἔχει ποσότητα. πῶς γεμίζει κάθε τόπον, καὶ δὲν ἔχει κορμί. πῶς μισεῖ, καὶ δὲν μακρένει. πῶς δὲν ἐγγυνήθη, & πάντα ζῇ. πῶς πάντα ζῇ, καὶ ποτὲ δὲν γηρᾷ, & ἄλλα ὅμοια, ὁπὸ θαυμάζει μόνον, ἀμὴ ποτὲ δὲν ἐμπορεῖ νὰ καταλάβῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Περιγάσεως.

Ο Τόπος τῶν Περιγάσεων εἶναι τόσον βαθύπλατος, ὁπὸ δὲν εἶναι ῥήτορας τόσον πτωχὸς εἰς τὸ λέγειν, ὁπού νὰ μὴν εὑρίσκῃ εἰς τοῦτον ἀνεῳγμένους τοὺς θησαυροὺς ὅλης τῆς Εὐγλωττίας. Εἶναι τοῦτα εἰς ἑπτὰ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ⁊ φαίνονται τὰ ἑπτὰ ἐκεῖνα στόματα τοῦ χρυσορρόα Νείλου, ὁποῦ πλημμυρίζουσι, ⁊ καρποφορεσιν ὄχι τὴν Αἴγυπτον, ἀμὴ κάθε ἄκαρπον διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. λέγονται Περίγασες ἀπὸ τὴν Περὶ ωρόθεσιν, ὁπὸ σημαίνει τριγύρου, διατὶ περιτριγυρίζουσι κάθε ωρᾶγμα, καὶ εὑρίσκονται εἰς κάθε ὑποκείμενον. Διὰ νὰ ταῖς ἐνθυμᾶται μὲ περισσότερην εὐκολίαν ὁ φιλομαθὴς, ἠθέλησα νὰ ταῖς περιγραφαλίξω εἰς τούτους τοὺς δύο στίχους, ἀλήθεια χωρὶς ποιητικὴν χάριν, ἀμὴ τάχα μὲ καρπὸν ⁊ ὠφέλειαν.

Ποῖ-

Ποῖος. Τί πρᾶγμα ἔπραξε. Διατί. Μὲ ποῖον τρόπον. Μὲ τίνος τὴν βοήθειαν. Εἰς ποιὸν Καιρὸν, καὶ Τόπον.

Ἡ πρώτη Περίστασις εἶναι, τὸ Ποῖος. καὶ σημαίνει τὸ πρόσωπον καὶ ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐπαινᾷ ἢ ψέγει ὁ ῥήτορας. ἤγουν ἂν εἶναι εὐγενὴς, ἢ ποταπὸς. εὔμορφος εἰς τὴν ὄψιν, ἢ ἄχαρις. μικρὸς εἰς τὸ κορμὶ, ἢ γιγάντειος. νέος εἰς τὴν ἡλικίαν, ἢ γέροντας. Ἕλληνας τὸ γένος, ἢ βάρβαρος. σοφὸς, ἢ ἀγράμματος. ἐχθρὸς, ἢ φίλος. πτωχὸς, ἢ πλούσιος. τεχνίτης, ἢ χωρὶς τέχνην, καὶ ὅμοια.

Ἡ δεύτερη Περίστασις εἶναι, Τί πρᾶγμα ἔπραξε. ἤγουν ἔνδοξον, ἢ ἄτιμον. βλαβερὸν, ἢ ὠφέλιμον. δίκαιον, ἢ ἄδικον. δύσκολον, ἢ εὔκολον. πρωϊκὸν καὶ ἀξιέπαινον, ἢ καταφρονεμένον καὶ ψόγου ἄξιον. Μὲ ἕνα παράδειγμα θέλω ἐξηγήσῃ καὶ ταῖς δύο τέταις Περιστάσες, ἤγουν τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον.

Κάθε σπουδὴ εἶναι πρωϊκὴ, κάθε σπουδὴ ἔρ-

ἔργον εἶναι ὑπερθαύμαστον Ἰησοῦ μου φιλάνθρωπε. ὅμως τοῦτο ὑπερβαίνει τὸ μέτρον, καὶ δὲν θὰ ὅπου καὶ μόνον τὸ λογιάσῃ ὁ νοῦς, ἐκστατικὸς μένω & ἔξω φρενῶν. Ἐσὺ γονατισμένος εἰς τὰς πόδας ἑνὸς Ἰούδα προδότου; Ἐσὺ νὰ πλύνῃς μετ' ἐκείνας τὰς χεῖρας, ὅπου σάζδεν τὸν Ἥλιον; Ἐσὺ νὰ φιλήσῃς μετ' ἐκεῖνα τὰ χείλη, ὅπου χωλὶς ἀκάνθαις βλασάνει τὰ ῥόδα, τὰ βρομερὰ ἐκεῖνα μέλη τοῦ σώματος; ἂν ἤθελες ὑπηρετήσῃ κ' εἰς ὑπόθεσιν πλέα σύδοξον τὰ ἄϋλα & καθαρὰ πνεύματα τοῦ Οὐρανοῦ, ἤθελεν ἦσαι πρᾶγμα, ὅπου νὰ φρίξῃ ὁ Κόσμος, καὶ νὰ τρομάξῃ ὅλη ἡ ὁρατὴ, & ἀόρατος φύσις. & Ἐσὺ ὑπηρετᾷς ἕνα σκώληκα τῆς γῆς, σὰν ἄνθρωπον ὄχι ἐλεύθερον, ἀμὴ δεδελωμένον ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν, σὰν ἀποξάτην, σὰν προδότην. Ἐσὺ ἡ Αὐτοσοφία τοῦ Πατρὸς, τὸ ἄνθος τῆς Θεότητος, ὁ θησαυρὸς τῶν χαρίτων, ἡ ἔμψυχος Παντοδυναμία, ὁ πορφυρογέννητος Βασιλεὺς, ὁ Κοσμοπλάστης Θεὸς, κ.τ.λ.

Ἡ τρίτη Περίστασις εἶναι, τὸ Διατί. & σημαίνει τὸ τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ πρᾶγμα

μα γίνεται, ἤγεν διὰ δόξαν, διὰ ἔπαινον, διὰ τιμὴν, διὰ θεῖον ζῆλον, διὰ εὐλάβειαν, διὰ φιλίαν, διὰ ἔχθραν, διὰ ἐκδίκησιν, διὰ πτωχείαν, διὰ κέρδος, ἢ ἄλλο τέλος ὅμοιον. Παράδειγμα, ὅπως νὰ φανερώνῃ τὴν τρίτην τούτην Περίσασιν, ἂς εἶναι ὁ Ἀθανάσιος κεκρυμμένος εἰς ἕνα πηγάδιον.

Δὲν εἶναι πάντα ἡ φυγὴ σημεῖον τοῦ φόβου. ἔφυγεν ὁ Ἀθανάσιος, ἀμὴ διὰ νὰ σαϊτεύσῃ τοὺς ἐχθρὲς, φεύγοντας κατ' ὄπισθε κάνουσι οἱ Πάρθοι. ἐκρύφθη, ἀμὴ διὰ νὰ φυλάξῃ μεγαλόψυχος τὴν ζωὴν καὶ διὰ ἄλλες κινδύνες, καὶ διὰ περισσότερα πάθη. ἐκατέβη εἰς ἕνα πηγάδιον, ἀμὴ διὰ νὰ πολεμήσῃ καὶ ἀπὸ μακρὰν μὲ τὸν κάλαμον, ὡς ἔκαμε καὶ παρὼν μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ πληγώνοντας μὲ τὰ ἅρματα τῆς σοφίας ταῖς αἱρεσαις, νὰ εὔγῃ εἰς κάθε ἀγῶνα, καὶ πόλεμον τροπαιοφόρος. βέβαια ὡς ὁ Ἥλιος, ὅπου μᾶς φεύγει καθ' ἡμέραν ἀπὸ τοῦτο μας τὸ Ἡμισφαίριον, καὶ κρύπτεται εἰς τοὺς Ἀντίποδας, ἀμὴ διὰ νὰ σκορπίσῃ ἀπέκι μὲ ἀντινοβόλον σαΐτα τὰ ἐνάντια σκότη, καὶ διὰ νὰ ὁξολοθρεύσῃ τὴν Αἰθιοπίαν ὅλην τῆς νυκτός.

Η τετάρτη Περίσασις εἶναι, Μὲ ποῖον τρόπον, ἤγουν, πῶς ἐγίνη τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὁπὸ ἐπιχειρίζεται, ϗ διηγᾶται ὁ ῥήτορας. Η θελες ἐξηγήσῃς τότην τὴν περίσασιν, ἂν ἤθελες διηγηθῇς τὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς, ἢ μεγαλοψυχίαν τῆς καρδίας, ϗ τὴν γαληνότητα τοῦ προσώπου, μὲ τὴν ὁποίαν ἔτρεχαν εἰς ταῖς ἑξορίαις οἱ Ἀθανάσιοι, καὶ οἱ Χρυσόστομοι, ὡσὰν νὰ μὴν ἐπαγένασιν εἰς ἐρημίαις καὶ πάθη, ἀμὴ εἰς Καπιτώλια ϗ θεάτρους. Παράδειγμα σοῦ δίδω εἰς τὴν Ηρωδιάδα, ὁπὸ μὲ ἕνα χορὸν ἅρπαξε τὴν καρδίαν τοῦ Ηρώδου, καὶ εἰς ἕνα δίσκον τὴν Προδρόμου τὴν κεφαλήν.

Ἐκάθετο εἰς βασιλικὴν τράπεζαν Ηρώδης ὁ Βασιλεὺς σεφανωμένος μὲ τοὺς πρώτους Σάτραπας τῆς Πόλεως, ϗ μὲ τοὺς Μεγισάνας τῆς Γαλιλαίας. ὅλοι εἰδωλολάτραι τῆς ἰδίας γαστρὸς, καὶ τοῦ Βάκχου ἱερεῖς καὶ ἀκόλουθοι. ἀνάμεσα εἰς ταῖς χαραῖς καὶ κραιπάλην ἔρχεται μία εὔμορφη, ἀμὴ ἀδιάντροπη Κόρη, ἡ ὁποῖα ἀγκαλὰ καὶ μὲ τέχνην νὰ εἶχε κοκκινισμένα τὰ μάγουλα, μ' ὅλα τοῦτα ὅμοια τῆς μητρὸς εἶχε ξορίσῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον κάθε

ἐν-

ἐντροπήν. χορεύει ἔμπροσθεν τοῦ Ἡρώδου, καὶ τῶν καλεσμένων ἐκείνων Σατράπων. πιδᾷ, καὶ μὲ ἐλαφρὸν πόδα τώρα πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα, καὶ χάσκει ὅλοι ἀπὸ τὸ θαῦμα, καὶ τώρα σριφογυρίζει τὸ εὔμορφον κορμὶ, καὶ κάνει λαβυρίνθες, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους χάνονται τὰ ὄμματα. Ἀμὴ ὦ ἐπίβουλος φύσις τῶν γυναικῶν. χορεύοντας μὲ τὰς νόμους τῆς ὀρχησιχῆς τέχνης, κάνει τὸν Ἡρώδην νὰ καπατησῃ τὰς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως. μὲ τὰς κύκλες ἐκείνες τῶν ποδῶν μαγεύει τὴν καρδίαν τοῦ Βασιλέως, καὶ μὲ τὸ σριφογύρισμα τοῦ σώματος τοῦ ξαλίζει τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ μὴν ἰδῇ τὴν ἀνομίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ παράνομος εἶχε νὰ πέσῃ. μὲ τὸν χορὸν τὸν πικρικιὰ, νὰ φονεύσῃ εἰς τὴν φυλακὴν τὸν Πρόδρομον Γωάννην, καὶ διὰ νὰ μὴν βλέπῃ πλέα ὁ Κόσμος ταῖς ἀκαθαρσίαις τῆς ἰδίας της μητρὸς, τὸν κάνει νὰ σβύσῃ μὲ τὰ σκότη τὰ θανάτου τὸν ἔμψυχον ἐκεῖνον Λύχνον. καὶ εἰς βραχυλογίαν μὲ ὀλίγα πηδήματα καπατζχικίζει τὰ ζυγιὰ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ τὸν λαιμὸν κάνει νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν δεμένην τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου.

Ἡ πέμπτη Περίστασις εἶναι, Μὲ τίνος ἢ βοήθειαν. καὶ σημαίνει ὅλα ἐκεῖνα, ὁποῦ συντρέχουσι, καὶ συμβοηθοῦσι εἰς τὸ ἔργον. ὡσὰν εἰς ἕνα πόλεμον τὸς στρατιώτας, τοὺς πολίτας, τοὺς φίλους, τοὺς ἔξωθεν Βασιλεῖς, καὶ ὅμοια. ϗ πάλιν τὰ ἄρματα, ὡσὰν σπαθὰ, κουπάργια, σαΐτας, ϗ τὰ μωρόντζινα ἐκεῖνα ἐργαλεῖα, ὁπῦ ἀςραπτοῦσι, ϗ βροντοῦσι, Ϲ ὅταν εἶναι γαλανόμορφος ὁ Οὐρανὸς, ϗ ἀννέφαλος. Μὲ τὸ παράδειγμα τῶν ἱερῶν Ἀποςόλων, ὁποῦ χωρὶς φυσάτα καὶ ἄρματα ἐκαταπάτησαν τὴν δύναμιν ὅλην τοῦ Ἅδου, καὶ νικηφόροι ὑπέταξαν εἰς τὸ ζυγὸν τὸ Χριςοῦ ὅλον τὸν Κόσμον, ἔτζι ἤθελες ἐξηγήσῃ τύτην τὴν Περίστασιν.

Εὔμορφη νίκη. εὔμορφος θρίαμβος. ὅμοιον δὲν εἶδε ποτὲ ὐδὲ τῆς παλαιᾶς Ρώμης τὸ Καπιτώλιον. ἄνθρωποι ἄπρακτοι εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος, γυμνοὶ ἀπὸ πλύτη, ἀσθενεῖς διὰ ταῖς νηςείαις, ἥμεροι διὰ τὴν ὡραότητα, Ϲ ὀλίγοι εἰς τὸν ἀριθμὸν διατὶ δώδεκα, ὑψώνοντας ὄχι φλάμπυρα τοῦ πολέμυ, ἀμὴ τὸν Σταυρὸν σημεῖον τῆς Εἰρήνης, κυρύττοντας, ὄχι μὲ ταῖς βρονταῖς τῶν τυμπάνων, ἀμὴ

μὲ

μὲ ἀσθενῆ καὶ ἀγράμματον γλῶσσαν τὸν Χριστὸν & τὴν Πίστιν, καὶ ἀσράπτοντας δὲν λέγω μὲ ταῖς ἀσραπαῖς τῶν ἠκονισμένων σιδήρων, ἀλλὰ μετ' ἐκείναις μιᾶς ζωῆς ἐναρέτου. χωρὶς νὰ γεμίσουν τὴν γῆν ἀπὸ φθοράτα, χωρὶς νὰ σκεπάσουν τὴν θάλασσαν ἀπὸ ἄρμενα, χωρὶς πληγαῖς, χωρὶς αἷμα καταπατοῦσι τὴν ἀσέβειαν, νικοῦσι τὸν ἅδην, & ῥίπτοντας χαμαὶ τὰ εἴδωλα, σβύνοντας τὴν πλάνην, ξορίζοντας τὸ ψεῦδος, ξαπλόνουν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν Πίστιν, ὅσον ξαπλώνεται ἡ γῆ & ὁ Κόσμος.

Ἡ Ἐκτη Περίσασις, ὁπὸ εἶναι, Εἰς ποῖον καιρὸν, σημαίνει ὅλες ἁπλῶς τοὺς καιροὺς, παρόντα, μέλλοντα, ἢ ἀπερασμένον. τὴν ἡμέραν, ὅταν ἀσράπτει ὁ Ἥλιος, ἢ τὴν νύκτα, ὅταν εἶναι βυθισμένος εἰς τὰ σκότη ὁ Κόσμος. εἰς καιρὸν βροχερὸν ἢ ἥλιοςάλακτον, ξορτάσιμον ἢ καματερὸν, θέρος ἢ χειμῶνος, πολέμου ἢ εἰρήνης, κτλ. Παράδειγμα τούτης τῆς Περισάσεως ἂς εἶναι τὸ ἔργον ἐκείνο τοῦ Νικολάου, ὅταν ὁ Ἅγιος τὴν νύκτα καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη ἐβοήθησε μὲ ἀρκετον χρυσίον τὰῖς τρεῖς ἐκείναις παρθέναις, ὁπὸ

ἐκινδύνδυαν, νὰ χάσουν τὴν ἰδίαντως παρθενίαν. Ἤκουσεν ὁ Νικόλαος, πῶς ὁ τερσάθλιος ἐκεῖνος πατέρας, διὰ νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τὴν πτωχείαν, ἐλόγιαζε νὰ κράξῃ εἰς τὸ σπίτι τὴν Ἀφροδίτην, κ᾽ διὰ νὰ κερδήσῃ ὀλίγον χρυσίον, ἤθελε νὰ πωλήσῃ τῶν ἰδίων τε θυγατέρων τὴν παρθενίαν. Ἀναζενάξοντας ἀπὸ μέσης ψυχῆς, κλαίοντας μὲ θερμὰ δάκρυα, λοιπὸν, ἔλεγε, τρεῖς παρθέναις, ὁπῦ φαίνονται ἡ τρεῖς Χάριτες τὸ Παραδείσι, θέλουσιν ἀλλαχθῇ εἰς τρεῖς Ἐρινύας τοῦ ἅδε; λοιπὸν διὰ ὀλίγον κέρδος ἔχουσι νὰ δώσουν σ᾽ἕνα θησαυρὸν, ὁπῦ εἶναι τιμιώτερος, ἀπὸ ὅσα πλούτη κρύπτει τὰ ὄρη, ἢ καὶ περισφαλίζει ὅλος ὁ Κόσμος; λοιπὸν ἡ τερσήλιος ἐκείνη σύμορφία ἔχει νὰ χάσῃ τὸ φῶς καὶ τὸ κάλλος, καὶ νὰ γενῇ θρόνος, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, φωλεὰ τῶν σκοτεινοφόρων Δαιμόνων; ὄχι, δὲν θέλω, νὰ σερηθῇ ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ τόσον σύμορφα ἄστρα. δὲν θέλω, νὰ ἀποκτήσῃ ὁ ἅδης ψυχαῖς τόσον καθαραῖς, καὶ κείνες τόσης σύμορφίας. Ἐγὼ, ὦ Ἔρωτα, θέλω σὲ τζακίσῃ ταῖς σαίταις, ὁποῦ χωρὶς πληγὴν θανατώνουν. ἐγὼ,

ὦ Ἑωσφόρε, θέλω σὲ ξεχίσῃ τὰ δύκτια, καὶ θέλω σὲ ἀφανίσῃ καὶ κάθε ἐπιβυλήν. Ἔτζι ἐμίλησεν ὁ Ἅγιος. ἀπέκι ὕστερον ὅπου ὁ Ἥλιος ἐκρυφεν ὅλαις τις ταῖς ἀκτίναις, καὶ ἐσβύσθη ὁλότελα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτὸς, καὶ ὅταν ὁ Οὐρανὸς κερασμένος εἶχε σφαλίξῃ εἰς ὕπερον ὅλατου τὰ ὄμματα, ὥσε ὁπού οὐδ' ἡ Σελήνη ἀγρύπνα, οὐδὲ ἄλλο μικρότερον ἄστρον εἶχεν ἀνοικτὸν τὸ ἀργυρὸν βλέφαρον, τότε, ὡσὰν νὰ ἦτον ὄχι σὲργέτης ἀμὴ κλέπτης, τρέχει γλήγορος εἰς τὸ πτωχὸν ἐκεῖνο σπίτι, καὶ ῥίπτοντας μέσα, δὲν λέγω μίαν, ἢ δύο, ἀμὴ τρεῖς φοραῖς, πολὺ χρυσίον, ἔδιωξε μὲ τοῦτο τὴν πτωχείαν, καὶ μὲ τὴν πτωχείαν κάθε κακὸν καὶ ἄπρεπον λογισμὸν, καὶ ἐφάνη ἄλλος Ζεὺς, ἀμὴ καθαρώτατος, ἐπειδὴ καὶ μὲ τὴν χρυσείαν ἐκείνην βροχὴν δὲν ἐκέρσοβσε τῆς Δανάης, ἀμὴ ἐφύλαξε τριῶν παρθένων τὴν θεάρεσον παρθενίαν.

Ἡ ἑβδόμη καὶ ὕστερη Περίσασις εἶναι, Εἰς ποῖον τόπον. καὶ σημαίνει ὅλως ἀδιαφόρως τὸς τόπους, ὑψηλὸν, χαμηλὸν, ὀρθὸν, δύσβα-

τον, κρυπτὸν, φανερὸν, ἱερὸν, ἀνίερον, καρτερὸν, ἄκαρπον, ὠφέλιμον, ἐπιζήμιον, ἄγριον διὰ ταῖς ἀκάνθαις, τρυφερὸν διὰ τὰ ἄνθη, κατάσκιον διὰ τὰ δένδρη, κτλ. καὶ πάλιν Εἰς ποῖον τόπον, ἦγεν εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὰ ὄρη ἢ εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἢ εἰς τὴν χράταν. καὶ τότε χενὴ ἢ πλατεῖα, ἔρημος ἢ πολυάνθρωπος, κτλ. ἢ ὁποίαις Περίσασαις δίδουσι πάντα ὕλην τὸ ῥήτορος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐπειχειρίζεται. Νὰ κ᾽ ἐδῶ τὸ παράδειγμα.

Ἀμὴ ἂς ἰδοῦμεν, σᾶς παρακαλῶ, ποῦ ἐξώρισεν ἡ παράνομος Εὐδοξία τὸν Χρυσόστομον Ἰωάννην, κ᾽ εἰς ποῖον τόπον ἔπεμψε τοιοῦτον ἄξιον Ἀρχιερέα, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ ὁμωρὸς εἰς τὰ ὄμματα ἄλλον Πρόδρομον, νὰ ἢ ἐλέγχῃ. ὁ Κακεζὸς, ποῖος δὲν τὸ ἰξεύρεις εἶναι ὁ τόπος τ᾽ ἐξορίας. ὁ Κακεζὸς εἶναι ἡ κατοικία τῦ Χρυσοστόμε. τόπος ἄκαρπος κ᾽ τραχὺς, σπαρμένος ἀπὸ ἀκάνθαις μόνον καὶ πέτραις. τόπος ἔρημος ἀπὸ ἀνθρώπυς, ὥστε ὅπῦ δὲν ἤθελες ἰδῇ ἄλλο, παρὰ τὴν ἐξορίαν, καὶ τὸν ἐξορισμένον Ποιμένα. χωρὶς νερὸ, νὰ τοῦ βρέξῃ τὰ χείλη, χωρὶς χόρτο, δὲν λέγω νὰ

τοῦ

τοῦ θρέψη τὴν ζωὴν, ἀμὴ νὰ τοῦ μακρύνη τὸν θάνατον. χωρὶς σκιὰν, ὁποῦ νὰ διώξη τὴν πλιακὴν ἀστίνα, καὶ χωρὶς μικρὸν ἀποσκέπασμα, νὰ τὸν διαφεντεύση ἀπὸ ταῖς βροχαῖς, καὶ ἄλλαις ὕβρεις καιροῦ καὶ ἀνέμων. μ' ὅλα τοῦτα ὁ Χρυσόστομος εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον σ' ρηκε τὸν θησαυρὸν τῆς ὑπομονῆς, κ' ἀπὸ τὴν ἄκαρπον ἐκείνην γῆν ἐθέρισε τόσαις καὶ τόσαις ταῖς δάφναις, ὑδὲ τὸ ἐφαίνετο ἄγγελα διὰ ταῖς ἀκάνθαις, ἀμὴ ἀνθομυρισμένη, & γεμάτη ἀπὸ φοίνικας τροπαισφόρους. ἡ φωναῖς τῶν θηρίων ἦτον μελωδίαις εἰς τὰ αὐτιὰ τὸ Ἁγίου, ὁ φόβος τῆς ἐρημίας ἦτον ἡ ἀγαλλίασις κ' ἡ τρυφὴ τῆς ἰδίαστε ψυχῆς, καὶ τὴν τροσκαιρον ἐκείνην Κόλασιν δὲν ἔβλεπον ὡς τόπον βασάνε, ἀμὴ ὡς κατοικίαν τῶν Χαρίτων, καὶ ὡς ἐπίγειον Οὐρανὸν καὶ Παράδεισον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Ποῖα τὰ Πρότερα.

Πρότερα λέγονται ὅσα κατὰ φύσιν εἶναι πρῶτα. ὡσὰν ἡ πληγὴ, ἡ ὁποία βέβαια εἶναι πρότερη ἀπὸ τὸν θάνατον. Ὁ Ἥλιος, ὅπου εἶναι πρότερος ἀπὸ τὸ φῶς. τὸ δένδρον, ὅπου εἶναι πρότερον ἀπὸ τὰ ἄνθη. τὰ ἄνθη ἀπὸ τὺς καρπὺς, καὶ ὅμοια. Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον ἤθελε γενῆ ἔτζι. Ἰωλιανὸς ὁ Ἀποστάτης μὲ ἀόρατον χεῖρα βαθέως ἐπληγώθη. λοιπὸν ἀπὸ τὴν θανατηφόρον ἐκείνην πληγὴν θέλει φύγη ὡς ἀπὸ θύραν ἡ ἄθεος καὶ βρομερὴ ψυχή. Ἂν ἤθελες ἀπὸ τὰ Πρότερα νὰ δείξῃς τὴν ἀξίαν, καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πλάσμα σύγκρισιν τοῦ ἀνθρώπου, εὔκολα ἤθελες τὴν φανερώσῃ, διηγούμενος τὰ ὅσα εἰς τροφὴν καὶ τρυφὴν ἔπλασεν ὁ Θεὸς, πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, ἤγουν τοὺς Οὐρανούς, οἱ ὁποῖοι τοῦ εἶναι σκέπη, καὶ μὲ τὸν κύκλον τοῦ κάνουν λαμπροφωτισμένον παλάτιν. τὸν Ἥλιον, ὁποῦ τὸν ζεφανώνει μὲ

ταῖς

ταῖς ἀκτῖναις, καὶ τρέχει πάντα μὲ γλήγορον δρόμον, μόνον διὰ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. τὰ ἄστρα, ὁποῦ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη τοῦ εἶναι ἄσβεστοι λύχνοι. τὴν Σελήνην, ὁποῦ τοῦ δουλεύει διὰ λαμπάδα, καὶ μὲ ἀργυρόμορφον λάμψιν τοῦ λείχαίνει τὴν νύκτα. τὴν Θάλασσαν, ὁποῦ μὲ τοὺς ἀφροὺς τῶν κυμάτων τοῦ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τοῦ φέρνει κ' κάτω ἀπὸ τὲς Ἀντίποδας ταῖς ὡραγματείαις. τὴν γῆν, ὁποῦ εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ κρύπτει θησαυροὺς, καὶ εἰς τὸν κόλπον τοῦ θρέφει πολυποίκιλα ζῶα. τοὺς ποταμοὺς, ὁποῦ μὲ γλυκὺ μουρμούρισμα τοῦ σύφραίνουν τὰ ὦτα, καὶ πάλιν μὲ τὰ ὕδατα κάνουν καρποφοροῦσαν τὴν γῆν. τὰ βουνὰ, ὁποῦ τὸν ἀνεβάζουν εἰς τὰ ὕψη, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ἐκεῖ ἀνέφαλον τὸν ἀέρα. τὰ δένδρη, ὁπῦ μὲ τὴν σκιὰν ξορίζουν τὸν Ἥλιον, διὰ νὰ μὴν τὸν καύσῃ μὲ τὴν ἀκτῖνα. τοὺς καρποὺς, ὁπῦ μὲ τὸ δάκρυον τοῦ γάζουν τὸ μέλι κ' τὴν γλυκύτητα. τὰ ἄνθη, ὁπῦ μὲ ταῖς μυρωδίαις τοῦ θυμιάζουν τὸν ἀέρα. τὰ ὄρνεα, ὁποῦ μὲ ἔμφυτον μελῳδίαν καὶ φωνὴν μουσικόλαλον

τοῦ σύφρωνσι τὴν ψυχήν. Τοῦτα λέγω, καὶ ἄλλα ὅμοια μὲ τέχνην ῥητορικὴν αὔξησιν διηγούμενος, ἔδειξας σύθυς τὴν ἀξίαν καὶ σύγενειαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡσὰν ὁπὸ ὁ Θεὸς ωρότερον μὲ τόσην ποικιλίαν ωραγμάτων τοῦ ἐτοίμασεν εἰς τὸν Κόσμον τοῦτον τὴν κατοικίαν, καὶ ἀπέκι τὸν ἔπλασε, διὰ νὰ τὰ χαίρεται, ἢ νὰ ἔχῃ εἰς τὰ πάντα τὴν ἐξουσίαν αὐτοδέσποτος Βασιλεὺς καὶ Μονάρχης.

ΚΕ.

ΚΑΙΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝΕΝΝΑΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Παρεπόμενα.

ΠΑρεπόμενα, ἤγουν Ἀκόλουθα λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπῶς ἀναγκαίως ἀκολουθοῦσιν ἀπὸ καινὰ πρᾶγμα; καὶ ἀπ' ἐκεῖνο ὡς ἀπὸ ῥίζαν βλαστάνουσιν. Τὸ ἐπιχείρημα ἤθελεν εἶσαι. Φέγγει εἰς τὸν Κόσμον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· λοιπὸν ἄπτει ἡ λαμπροπυροσόμορφος λαμπὰς τοῦ Ἡλίου· φαίνονται εἰς τὸν Οὐρανὸν οἱ ἀστέρες. λοιπὸν δὲν σύγαλεν ἀκόμι ἔξω τὸ φωτοσόλιγον πρόσωπον ὁ μοναρχης τοῦ φωτὸς καὶ ἀστέρων.

Ἂν ἤθελες νὰ δείξῃς τὴν ὠφέλειαν; ὁποῦ ἔχει ὁ Κόσμος ἀπὸ τὸν Ἥλιον, καὶ τὴν ζημίαν, ἂν ἤθελε λείπῃ; σύ κολα ἤθελες φανερώσῃ καὶ τοῦτο, διηγούμενος εἰς ὅμοιον τρόπον τὰ Παρεπόμενα.

Σῶμα τῆς Οἰκουμένης εἶναι ὁ Ἥλιος, διατὶ δὲν βλέπει μὲ ἄλλον φῶς, παρὰ μετ' ἐκεῖνο τοῦ Ἡλίου. εἶναι εὐμορφία τῆς φύσεως, διατὶ δὲν ἤθελε δυνηθῇ ἡ Κτίσις, νὰ δείξῃ τὰ κάλλη καὶ σύμορφίας, ὁπῶς ἔχει, χωρὶς

τὸν

τὸν Ἥλιον. εἶναι χαρὰ τῶν ἀνθρώπων, διατὶ χωρὶς τοῦτον, ἤθελαν ἦσαι βυθισμένοι εἰς τὰ σκότη μέσα τῆς θλίψεως. εἶναι γολὴ τοῦ Οὐρανοῦ, διατὶ τὸν ζωγραφίζει μὲ ταῖς λαμπραῖς τοῦ ἀκτίναις, καὶ τὸν σκεπάζει ὅλον μὲ φῶς. Καὶ βέβαια, κάμε νὰ λάμψῃ ὁ Ἥλιος, καὶ σύθυς φεύγει ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκυμένης τὰ νέφη, γελᾷ γαληνέμορφος ὁ Οὐρανὸς, φέγγει ἀνέφαλος ὁ ἀέρας, πρασινίζει ἡ γῆ γολισμένη μὲ χόρτα, ἀνθοῦσιν οἱ κῆποι γεφανωμένοι μὲ ἄνθη, βλασάνου τὰ φυτὰ, κελαδοῦσιν τὰ ὄρνεα, καρποφοροῦσι τὰ δένδρη, καὶ τὰ ἄρη μέσα εἰς τὰ ἴδιατος σπλάγχνα γενοῦσι τὰ μέταλλα. ἀμὴ σὺ γαλε ἀπὸ τὸν Κόσμον τὸν σύμορφον τοῦτον πλανήτην, καὶ θέλεις ἰδῇ, πῶς ἐσβύσθη σύθυς ὅλης τῆς Κτίσεως ἡ σύμορφία. ἀπομένει νεκρὸς, διατὶ χωρὶς ψυχὴν, ὁποῦ τοῦ ἔδινε τὴν ζωὴν, καὶ τὸ πνεῦμα. σκοτινὸς, διατὶ χωρὶς λαμπάδα, ὁποῦ μὲ χρυσόμορφον φῶς τὸν ἐφώτιζε. τυφλὸς, διατὶ χωρὶς τὸ δεξιὸν ὄμμα, ὁποῦ εἰς κάθετο τραβᾷξιν τὸν ἐκυβέρνα. δὲν φαίνεται πλέα Οὐρανὸς, διατὶ βαθὺ σκότος τοῦ σκεπάζει τὸ πρόσωπον.

πον. δὲν ξεχωρίζεις ἀέρα, διατὶ ὅτι βλέπεις, εἶναι χάος κ' νύκτα. εἰς τὲς κήπες μαραίνονται τὰ ἄνθη, εἰς τὰ δάση ξηραίνονται τὰ δένδρη. φυτὰ δὲν βλαστάνουσι, φύλλα δὲν ὡρασινίζουσι, καρποὶ δὲν ὁρμαίνουσιν, ὄρνεα δὲν κελαδοῦσιν, ἀμὴ μὲ θλιβερὸν μυρμύρισμα τὴν δυστυχίαν τὲ Κόσμε ὅλε ὀδύρονται. τὸ χρυσάφι χάνει ταῖς ἀκτίναις, ὅθεν δὲν ἀστράπτει πλέα ἀνάμεσα εἰς τὰ μέταλλα. τὸ ῥόδον χάνει τὴν πορφύραν, ὅθεν δὲν ὡροσκυβᾶται πλέα ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα ἄνθη, ὡς βασιλόπ. οἱ ἀδάμαντες χάνουσι τὴν διμορφίαν, ὅθεν δὲν τὲς ξεχωρίζεις πλέα ἀπὸ κάθε ἄλλην ἄχνημν & ἄτιμον πέτραν. περιπατεῖς εἰς τὴν γῆν, & εἰς κάθε πάτημα φοβᾶσαι, νὰ μὴ ἀπαντήσης τὸν θάνατον. πλέεις εἰς τὴν θάλασσαν, & ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄγρια κύματα δὲν ξανοίγεις ποτὲ τὸν λιμένα. & εἰς βραχυλογίαν, ὁ Κόσμος ὅλος γίνεται ἕνας φοβερὸς λαβύρινθος, & πλέα ἄξιος, νὰ ὀνομασθῇ τάφος, παρὰ κατοικία ζώντων ἀνθρώπων.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Αἴτια.

Τέσσερα εἶναι τὰ Αἴτια, ὡς καθὼς μὲ τὸς Ῥήτορας ἑρμηνεύει καὶ ὁ χορὸς ὅλος τῶν Φιλοσόφων. Ποιητικὸν. Ὑλικὸν. Εἰδικὸν. & Τελικὸν. Ποιητικὸν αἴτιον λέγεται ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ ἔργον. λόγε χάριν ὁ Ἥλιος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον γεννᾶται εἰς τὸν Κόσμον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. ὁ Ζωγράφος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ εἰκόνα. ὁ Κτίσης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κτίζεται τὸ παλάτιον, & ἄλλα ὅμοια. Τὸ ἐπιχείρημα ἔτζι ἤθελε γενῇ ἀπὸ τὴν Ποιητικὴν τέτην αἰτίαν. ὁ Δεῖνας ἄνθρωπος εἶναι φιλοπότης, κραιπαλεῖ, & μεθύσκει. λοιπὸν εἶναι ἄσωτος & φιλήδονος. διατὶ ἀπὸ τὴν κραιπάλην καὶ μέθην ἔρχεται ὡς ἀπὸ αἰτίαν & ῥίζαν ἡ ἄτοπος & μιαρὰ ἐπιθυμία τῆς σαρκός. ὅθεν μὲ χρυσῆν κάλαμον ἔγραψεν ὁ Ποιητὴς ἐκεῖνος, Ἐν πλησμονῇ γὰρ Κύπρις. & ὁ σοφὸς Εὐριπίδης,

Οἵ-

Οἶμαι δὲ μὴ παρόντος ἂν ἔτι Κύπριος.

Τὸ Ποιητικὸν τοῦτο Αἴτιον δίδει τοῦ ῥήτορος ἄμετρον τὴν ὕλην, διὰ νὰ αὐξήσῃ τὸν λόγον εἰς ἔπαινον, ἢ εἰς ψόγον, ὡς βούλεται, διατὶ πολλαῖς φοραῖς ἐπαινᾷ ἢ ψέγει τὰ πράγματα, ἐπαινῶντας μὲ δύμορφον τρόπον, ἢ ψέγοντας ἐκείνες, ὁποῦ τὰ ἔκαμαν. ἔτζι ἐπαινᾷ μίαν εἰκόνα, ἐπαινῶντας τὸν ζωγράφον, ὁποῦ τὴν ἐζωγράφισε, λόγε χάριν τὸν Ἀπελλῆν, ὁ ὁποῖος ἐφάνη ἥλιος τῶν ζωγράφων, λαμπρύνοντας μὲ τὰ ἔργα, ὁποῦ ἄφηκε, τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν λάμψιν σβύνοντας τῶν ἄλλων ζωγράφων, ὡς μικρῶν ἀστέρων, τὸ φῶς καὶ τὴν δόξαν. ἐπαινᾷ ἕνα ἄγαλμα, ἐπαινῶντας ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸ ἐπελέκισεν, ὡσὰν τὸν Φειδίαν, ἢ Πραξιτέλην, οἱ ὁποῖοι ἐμψύχωναν τὰ ἄψυχα, καὶ ἀναίσθητα μάρμαρα, καὶ μόνον δὲν τῶν ἐχάριζαν τὴν φωνὴν, διὰ νὰ μὴν ἀπομείνῃ ἄφωνοι ἀπὸ τὸ θαῦμα ἐκείνοι, ὁποῦ τὰ ἔβλεπαν. ἐπαινᾷ ταῖς Χώραις ἀπ' ἐκείνες, ὁποῦ τρῶσι ταῖς ἐθεμελίωσαν. τὴν Κωνσαντινέπο-

πολιν ἀπὸ τὸν μέγαν Αὐτοκράτορα Κωνσαντῖνον, ὅπε ἐφυτόυσεν εἰς κάθε τόπον τοὺς νικηφόρους τε φοίνικας, ἑόρτασε & εἰς τὴν Ἀναπολὴν & εἰς τὴν Δύσιν τὰς ἰδίους τε θεμάμβους, & ἔσπειρεν ὅσην βλέπει ὁ Ἥλιος γῆν μὲ τὰ τρόπαια, ὅπε εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμενὴν ἐσίκωσε. τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, τὴν φοβερὰν μάχαιραν τοῦ ὁποίε ἐφοβήθη ὁ Κόσμος, πλέα παρὰ & τὰ ἀςραπελέκια τοῦ Διὸς, ὅθεν ἐμέτρησε πλέα νίκαις παρὰ ἡμέραις ζωῆς, & ἐκαταπάτησε πλέα σκῆπτρα & βασιλικὰ διαδήματα, παρ' ὅπε ἔζησε χρόνους. Εἰς ὅμοιον τρόπον ἐπαινᾷ τὰ βιβλία, ἀπὸ τοὺς ἐναρέτους & σοφὲς ἄνδρας, ὅπε τὰ ἐσύνθεσαν. τὰ παιδία, ἀπὸ τὰς γονεῖς, ὅπε τὰ ἐγέννησαν, κ.τ.λ. Ἀπὸ τὴν Ποιητικὴν αἰτίαν ἔτζι ἤθελες ἐπαινέσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Πλάσμα τόσον εὔμορφον εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅπε δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν πλάσῃ ἄλλος τεχνίτης, παρὰ ἐκεῖνος, ὅπε ἔπλασε καὶ τὸν Κόσμον. ὅτε ἄλλη τέχνη νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μορφὴν & τὸ κάλλος, παρὰ ἐκείνη, ὅπε ἐμόρφωσε & τὰ κάλλη τοῦ Οὐρανε. Ἰδές τον

ἀπὸ

ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως εἰς τὰς πόδας, & θέλεις ὁμώσῃ, νὰ ἔχαμεν ὁ Θεὸς τόσα θαύματα, ὅσα ἐσύνθεσεν εἰς τὸν ἄνθρωπον μέλη. Ἴδὲς τοὺς λύχνους, ὁπῦ φέγγυν εἰς τὸ μέτωπον, & ὡς ἀπὸ ὑψηλότερον τόπον τὸ σῶμα ὅλον φωτίζυσι. & ἴξόυρε, πῶς ἐκεῖνος τοὺς ἄναψε μὲ τὸ φῶς, ὁπῦ ἐφώτισε & εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰς ἀςέρας. ξάνοιξε τὰ ῥόδα, ὁπῦ τοῦ κοκκινίζυν εἰς τὰ μάγυλα, καὶ μὴν λογιάσῃς νὰ τὰ ἐζωγράφισεν ἄλλος Ἀπελλῆς, παρ' ἐκεῖνος, ὁπῦ & εἰς τοὺς κήπυς τὰ ἄνθη, & εἰς τὰ νέφη τὴν Ἶριν. τὰ θεϊκὰ ἐκεῖνα & ἡλιοςάλακτα χέργια, ὁπῦ κυκλοτερῶς κινῦσι παῖς σφαίραις, & κρατῦσιν ὡς μικρὸν μῆλον τὸν μέγαν κύκλον τοῦ Κόσμου, ἐκεῖνα ἐπλασαν τὸν πηλὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖνα ἐμόρφωσαν & τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἀπέχει δεὺ ἐμψύχωσε μυθολογικὸς Προμηθεὺς, ἀμὴ ἡ Ἀγιοσυπόςατος Θεότης μὲ τὴν ἔνθεον & ζωοποιὸν της πνοήν. τί πλέα; ἡ ἄπειρος ἐκείνη σοφία, ὁπῦ μὲ τόσην διμορφίαν & τέχνην ἐδημιόργησε τοῦ Οὐρανοῦ τοῦτο & γῆς τὸ ὡραιόμορφον σύςημα, ὁπῦ χωρὶς θεμέλια ἐθεμελίωσε τὴν ἀσάλευτον

γῆν,

γῆν, & μὲ ὀλίγην ἄμμον ἐχαλίνωσε τὰς ὁρμὰς τῆς ἀτάκτου Θαλάσσης, ὅπου ἐσόλισε μὲ ὑπέρφωτα ἄστρα τοὺς Οὐρανούς, ὅπου ἐχρύσωσε μὲ χρυσόμορφον ἀκτῖνα τοῦ Ἡλίου. Ἐκείνη ἡ σοφία, ὅπου ἐκρέμασεν εἰς τὸν ἀέρα τὰ πικνοσύνθετα νέφη, ὅπου ἐλεύκανε μὲ τὸ φῶς τὴν ἡμέραν, & ἔβαψε μὲ τὸ σκότος τὴν νύκτα, ὅπου ἔσπειρεν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς ὅσα μέταλλα, & μέσα εἰς τὰ κύματα τῆς Θαλάσσης τόσους μαργαρίτας, ἐκείνη λέγω, ἔπλασε & τὸν ἄνθρωπον, & ὡς μικρὸν Κόσμον τὸ ἐσόλισε μὲ ταῖς σύμορφίαις ὅλαις τοῦ μεγαλήτερου Κόσμου, & τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ τὸν θαυμάζῃ ὡς ἔμψυχον εἰκόνα τοῦ Πλάστου ὁ Οὐρανός, & διὰ νὰ ἔχῃ εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ Βασίλειον.

Τὸ δεύτερον Αἴτιον, ὅπου Ὑλικὸν ὀνομάζεται, εἶναι κατὰ τοὺς Φιλοσόφους τὸ ὡρῶπον ἐκεῖνο ὑποκείμενον, ὅπου ὅπως ἄμορφον, μὲ τὸ Εἶδος, ὅπου λαμβάνει, μορφώται, ἄφθαρτον μὲ τὴν φθορὰν τοῦ Εἴδους δὲν φθείρεται, ἀδιόριστον εἰς διωρισμένον ὡράγμα διὰ μέσου τοῦ Εἴδους διορίζεται, & Ἀνειδέου,

ὡς

ὡς ὁμιλῶσιν οἱ Φιλόσοφοι, μὲ τὸ εἶδος εἰδοποιεῖται. Κατὰ τὸς Ῥήτορας ὅμως Ὕλη λέγεται ἐκείνη, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ πρᾶγμα γίνεται. λόγε χάριν τὰ ξύλα, ἡ πέτραις, μὲ ταῖς ὁποίαις κτίζεται τὸ παλάτιον. ἡ βαφαῖς, μὲ ταῖς ὁποίαις ζωγραφίζεται ἡ εἰκόνα. τὸ σίδηρον, μὲ τὸ ὁποῖον χαλκεύει ὁ τεχνίτης τὴν μάχαιραν, & ὅμοια. Ἀπὸ τὴν Ὑλικὴν αἰτίαν ἔτζι ἤθελες κάμη τὸ ἐπιχείρημα. Ὁ Στέφανος, ὁπὸ ὡς Βασίλισσαν τοῦ παντὸς στεφανώνει τὴν Μητροπάρθενον Κόρην, εἶναι ἀσερόπλεκτος. λοιπὸν εἶναι ἄφθαρτος, & ἀπὸ κάθε μαργαριταροζόλιστον χρυσίον πλέα τίμιος. τὸ ῥέχο, ὁπὸ τῆς περισκεπάζει τὸ καθαρὸν καὶ ἀμόλυντον σῶμα, τὸ ὕφανε μὲ ταῖς ἰδίαις τε ἀκτίναις ὁ Ἥλιος. λοιπὸν εἶναι πάμφωτον καὶ ὑπέρλαμπρον.

Παράδειγμα τῆς αὐξήσεως ἔχομεν εἰς τὸν Ἐπισήθιον Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος ὡς ὑψιπέτης ἀετὸς ὑπερβαίνοντας τὰ νέφη, & φθάνοντας εἰς τὸν Θρόνον τῆς Θεότητος, ταῖς σύμορφίαις, ὁπὸ ἐκεῖ εἶδε, τῆς μακαρίας ἐκείνης Πόλεως ἀπὸ τὴν ὑλικὴν αἰτίαν εἶχε

τὸ εἰκοσὸν α.' τῆς ἱερᾶς τῦ Ἀποκαλύψεως μᾶς ἐπεριγραψε. Τὸ ἴδιον παράδειγμα φέρνω Ϛ ἐγὼ εἰς τὸ μέσον, καὶ μὲ τὰ πλέα τίμια ϖράγματα, ὁπῦ νὰ ἔχῃ ἡ γῆ, θέλω σκιαγραφίσῃ ἐκεῖνα τῦ Οὐρανῦ.

Μακρὰν ἀπὸ τὴν ὐράνιον τύτην Πόλιν, ὦ φιλάργυροι, διατὶ ἐσεῖς δὲν ἠθέλετε ϖροσκυνήσῃ ἐδῶ τὸν Θεὸν, ὁπῦ μὲ Τρισάγιον μελῳδίαν ἀνυμνῦσιν οἱ χοροὶ τῶν Ἀγγέλων, ἀμὴ ἠθέλετε λατρδσῃ τὸ χρυσίον, μὲ τὸ ὁποῖον ὄντας ὅλη κτισμένη, ἀκτινοβόλος ἀϛράπτει. ὅπου ϛρέφετε τὰ ὄμματα, ὅπε ξαπλώνετε τὰς χεῖρας, ὅπε ἐγγίζετε μὲ τὺς πόδας, ἐκεῖ θεωρεῖτε ϲνα βαθύπλυτον θησαυρόν. τὰ θεμέλια εἶναι πλασμένα μὲ τὲς πλέα τιμίες λίθες, ὁπῦ νὰ ἔχῃ δϲὶ λέγω ἡ γῆ, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδιατε κειμήλια ὁ Οὐρανός. τὰ τείχη εἶναι χρυσοσύνθετα, ὥϛε ὁπῦ μὲ τὴν ἔμφυτον ἀϛραπὴν τῶν ἀκτίνων σβύνυσι Ϛ τὸν Ἥλιον, ϗ κάθε ἄλλον πλέα λαμπροφόρον πλανήτην. ἡ ϛράταις εἶναι ϛολισμέναις μὲ μαργαρίτας Ϛ ἄνθρακας, ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων σκοτεινὲς ϗ χωρὶς λάμψιν ἠθελὲς εἰπῇ ταὺς ἀϛέρας. εἰς τύτην τὴν

Χώ-

χώραν καμάρα εἶναι ἡ πολυποίκιλος Ἶρις, ἡ ὁποία ὄντας σύμβολον τῆς Εἰρήνης ἑρμηνεύει πῶς ἀπὸ ποῖον τόπον φεύγει μακρὰν κάθε ταραχὴ καὶ τεκμήρια πολέμου. τρέχουσι ποτάμοι, ἀμὴ τὰ ῥεῖθρα εἶναι γλυκύτατον γάλα. βλασάνουσιν ἄνθη, ἀμὴ ποτὲ δὲν μαραίνονται. ἀνθοῦσι, ἀμὴ χωρὶς ἀκάνθαις τὰ ῥόδα. διατὶ ἡ μακαρία ἐκείνη γῆ δὲν ἤκουσε ποτὲ καμίαν κατάραν, ἀμὴ ποτίζεται πάντα μὲ τὸν χειμαῤῥοῦν τῶν θείων χαρίτων. καὶ διὰ νὰ καταλάβετε τὴν ἄπειρον, καὶ ἀνεκδιήγητον ὀμορφίαν τοιαύτης Πόλεως, φθάνει νὰ εἰπῶ, πῶς ὁ Ἥλιος, ὁπὸ τὴν λαμπρύνει, ὁ πλανήτης, ὁπὸ τὴν φωτίζει, ἄλλος δὲν εἶναι, παρὰ τὸ τρισλαμπὲς φῶς τῆς τρισηλίου Θεότητος.

Τὸ τρίτον Αἴτιον λέγεται Εἰδικὸν, καὶ εἶναι διπλοῦν, Οὐσιαστικὸν & Κατασυμβεβηκός. Οὐσιαστικὸν εἶδος εἶναι ἐκεῖνο, ὁπὸ εἰδοποιεῖ τὴν Ἀνείδεον ὕλην, καὶ ὡς ἀδιόριστον εἰς διωρισμένον πρᾶγμα τὴν διορίζει. λόγου χάριν, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ λέοντος, τὸ ταύρου, καὶ ὅμοια, ἡ ὁποίαις εἰδοποιοῦντας τὴν ὕλην, κάνουσι νὰ εἶναι τοῦτη ἄνθρωπος,

ἐκείνη λέων, ἡ ἄλλη ταῦρος, καὶ νὰ διαφέρῃ οὐσιαστικῶς σῶμα τρᾶγμα, ἀπὸ τὸ ἄλλο. Εἶδος Κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται τὸ ἐξωτερικὸν ἐκεῖνο σχῆμα, καὶ ἡ πολυποίκιλος ἐκείνη μορφὴ, διὰ μέσου τῆς ὁποίας τὰ γένη, τὰ εἴδη, καὶ ἄτομα ξεχωρίζονται, τὰ διαφέρουσι συναλλήλως, ὡς καθὼς βλέπομεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ ζῶα, εἰς τὰ δένδρη, εἰς τὰ ἄνθη, εἰς τοὺς καρπούς, καὶ εἰς ὅλα ἁπλῶς τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ἀγκαλὰ τὰ νὰ εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὅμως εἰς τὴν ἔξωθεν μορφὴν, ἢ πολὺ ἢ ὀλίγον εἶναι διάφορα. Νὰ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τὸ Οὐσιαστικὸν εἶδος. ἡ πέτρα δὲν ἔχει ψυχήν. λοιπὸν εἶναι ἀναίσθητος. τὰ ζῶα εἶναι ἠμιπόψυχα. λοιπὸν δὲν εἶναι ἀθάνατα. Ἡ αὔξησις πάλιν γίνεται, ἐπαινῶντας τὸ οὐσιαστικὸν ἐκεῖνο εἶδος, ἀπὸ ταῖς ἀρεταῖς, καὶ ἀπὸ τὰ κατὰ φύσιν, ἢ ὑπὲρ φύσιν, ὁποῦ τάχα ἔχει χαρίσματα.

Ἀνίσως τὸ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν Σχῆμα ἤθελες ἀκόμι νὰ σχηματίσῃς τὸ ἐπιχείρημα, θέλεις εἰπῆ ἔτζι. ὁ Ἥλιος φαίνεται μὲ ἀκτίνας. λοιπὸν εἶναι σῶμα. ὁ Αἰθίοπας φέρνει ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ πρόσωπον.

λοι-

λοιπὸν εἶναι ἄχημος. Ἡ περίφημος ἐκείνη Ἑλένη, ὁπὸ ἐξάθη διὰ τὴν σύμορφίαν τῶν αἰώνων τὸ θαῦμα, εἰς τοιοῦτον τρόπον ἤθελε ζωγραφισθῇ μὲ ῥητορικὸν κάλαμον ἀπὸ τὴν ἔξω μορφήν.

Ἂς μὴν μυθολογοῦσι πλέα οἱ Ποιητάδες διὰ θεὰν τῆς σύμορφίας τὴν Ἀφροδίτην, διατὶ ἡ Ἑλένη τῆς ἄρπασε τὸ ὡρωτεῖον, καὶ μὲ ταῖς χάριταις τὸ ὡροσώπου τῆς ἔσβυσεν ὅλα τὰ κάλλη. ὁ Ἀπελλῆς διὰ νὰ τὴν ζωγραφίσῃ, ἐσυμμάζωξεν εἰς μίαν εἰκόνα ὅλαις ταῖς σύμορφίαις τῆς Ἑλλάδος, ὅμως μὲ ἀνακεφαλαίωσιν τόσον ὡραίαν δὲν ἐδυνήθη ὅτε κἂν νὰ σκιαγραφίσῃ τέτοιας Κόρης τὸ χαριτόμορφον ὡρόσωπον. εἰς τοῦτο, καὶ εἰς ὅλην ἀκόμι τὴν σάρκα ἀνθοῦσαν μὲ τὰ ῥόδα οἱ κρίνοι, καὶ ὄχι τρεῖς μόνον, κατὰ τὸς μύθους, ἀμὴ χωρὶς ἀριθμὸν ἐχόρδυαν ἡ Χάριτες. ἦτον ἡ κόμη ξανθὴ, ὥςε ὁπὸ ἐφαίνετο ἕνα χυσόπλοκον δύκτιον, μὲ τὸ ὁποῖον ἀλίδε ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων, ἢ μία χρυσόχροος θάλασσα, ὁπὸ μὲ χρυσόῤῥειθρα κύματα δὲν ἔσβυνεν, ἀμὴ & περισσότερον ἀναπτε ταῖς φλόγαις τὸ Ἔρωτος. ἂν

ἤθελες ἰδῇ τὰ ὄμματα, ἤθελες ὁμώσῃ νὰ ἔφυγαν δύο ἄστρα ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, διὰ νὰ τῆς σολίσουν τὸ μέτωπον, ἢ μέσα εἰς ταῖς κυκλοειδεῖς ἐκείναις σφαίραις νὰ ἐσφάλιξε δύο μικρὰς Ἡλίους ἡ φύσις. μάγισα, μὲ τὸν κύκλον τῶν ὀφρύων ἐμάγδυε ταῖς καρδίαις, ☪ ἀπὸ τὰ κυκλοτερῆ ἐκεῖνα τόξα ἔρριπτε ταῖς σαΐταις, μὲ ταῖς ὁποίαις ἐπλήγωνε κάθε ἄνθρωπον. κόκκινα ἦτον τὰ χείλη, ἄσπρα τ' ὀδόντια, ἀμὴ τόσον, ὅπου ἂν ἤθελες ξετρέχῃ μέσα εἰς βαθὺ πέλαγος ἢ κοράλλια ἢ μαργαρῖτας, ἤθελες εὕρῃ ναυάγια τῆς γλώσσης, ὄχι τρόπον νὰ περιγράψῃς ἢ ἐκείνων τὴν πορφύραν, ἢ τούτων τὴν λευκότητα. ☪ διὰ νὰ ἰξεύρῃς, πῶς ἡ εὐμορφία τῆς Ἑλένης ἦτον ὄχι τόσον ἐπίγειος, ὅσον οὐράνιος, ἐχύθη καὶ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν ὅλος ὁ Γαλαξίας, διὰ νὰ τῆς λευκάνῃ πλέα μὲ τὸ ὑπέρφωτον ἐκεῖνο γάλα ταῖς σάρκαις.

Τὸ τέταρτον ☪ ὕσερον Αἴτιον λέγεται Τελικὸν, καὶ εἶναι ἐκεῖνο, ὡς ἑρμηνεύει εἰς τὸ περὶ φυσικῆς Ἀκροάσεως ὁ Σταγειρίτης, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ πρᾶγμα γίνεται. λόγε χάριν. ἡ Νίκη εἶναι τὸ Τελικὸν αἴτιον τοῦ γραπάρ-

χου

χου, ἐπειδὴ καὶ διὰ τύτην ὑπομένει κάθε κόπον, ἀπαντᾷ κάθε κίνδυνον, καὶ χύνει ὄχι μόνον τὸν ἵδρωτα ἀπὸ τὸ πρόσωπον, ἀμὴ κ' ἀπὸ ταῖς φλέβαις τὸ αἷμα, & πολλαῖς φοραῖς χάνει & τὴν ἰδίαν τε ζωὴν, μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσῃ νίκης τὸν θρίαμβον, καὶ διὰ νὰ ἀπομείνῃ ἐναντίον εἰς τὲς ἐχθρὲς τροπαιοφόρος. ὁμοίως ἡ ὑγεία εἶναι τὸ Τελικὸν Αἴτιον εἰς τὸν ἄρρωσον, διὰ τὴν ὁποίαν μετὰ χαρᾶς ὑποφέρει & ταῖς καύσαις τῦ πυρὸς, καὶ ταῖς πληγαῖς τῶν σιδήρων, & ἰατρείαις πικραῖς, καὶ πόνες, & δίψαν, & κάθε ἄλλον βασανισμόν. ἡ τιμὴ, ἡ δόξα, ὁ ἔπαινος εἰς τὸν φιλάδοξον, ὅθεν ξοδιάζει τὴν ὑγείαν, σκορπᾷ τὸ χρυσίον, καταφρονᾷ τὴν ζωὴν, & δὲν ψηφᾷ & τὸν ἴδιον θάνατον, διὰ νὰ ἀπολάυσῃ ὀλίγον καπνὸν, & τὸ ποθέμενον θυμίαμα τῦ ἐπαίνε.

Ἂν ἤθελες, νὰ ἐλέγξῃς τὴν γαστριμαργίαν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς εἶναι ἡ κοιλία, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἔτζι ἤθελες συνθέσῃ ἀπὸ τὸ Τελικὸν Αἴτιον τὸ ἐπιχείρημα. Τὸ φαγὶ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸν, διὰ νὰ τρώγῃ, & ἔτζι νὰ ζῇ ἐπάνω εἰς

τὴν γῆν ὁ ἄνθρωπος. διατί λοιπὸν ἐσὺ τόσα, & τόσα καπατίνεις, ὁπῦ φαίνεται νὰ ζῇς μόνον διὰ νὰ τρώγῃς; διατί τόσον ἐδόθης εἰς ἡ κραιπάλην καὶ μέθην, ὁποῦ νέος Ἐπίκυρος, νέος Σαρδανάπαλος ἄλλο δὲν λογιάζεις, παρὰ τὰ τῆς γαστρὸς, ἄλλο εἴδωλον δὲν προσκυνᾷς παρὰ τὴν κοιλίαν; Νὰ καὶ τὴν αὔξησιν ἀπὸ τὸ ἴδιον Τελικὸν Αἴτιον.

Τὰ πλεῖστα ὄχι διὰ ἄλλο ἐδόθησαν τῦ ἀνθρώπυ, παρὰ διὰ νὰ ἀγοράσῃ μὲ τὸν πλοῦτον τὰς ἀρέτας, ἢ διὰ νὰ ἀνοίξῃ μὲ τὸ χρυσίον ταῖς ἀδαμαντιναις θύραις τῦ Οὐρανῦ, ὁπῦ τόσαις & τόσαις φοραῖς τῦ ταῖς ἔκλεισεν ἡ ἁμαρτία. τῦ ἐδόθησαν, διὰ νὰ καταλάβῃ μὲ τὰ προσκαιρα, τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, & διὰ νὰ τῦ ἔλθῃ μὲ τῦτα, πρὸς ἐκεῖνα ἡ ἐπιθυμία καὶ δίψα. ὅμως θέλει, & δὲν θέλει ὁ Θεὸς, ὁπῦ πολλὰ & πολλὰ τῦ τὰ ἔβρεξεν, ἡ φιλάργυρος τὰ κρύπτει κάτω εἰς τὴν γῆν, θάπτοντας εἰς τὸν ἴδιον λάκκον & τὴν καρδίαν, ἡ ἐλεύθερος εἰς τὰς χεῖρας, τὰ σκορπᾷ & τὰ ῥίπτει, ἀμὴ διὰ νὰ μαζώξῃ ἀπέκι διὰ τὴν σάρκα τρυφαῖς. τὰ κάνει ὁ ἀχάριστος ὄχι ἐργαλεῖα τῆς ἀρετῆς,

&

καὶ ἀντίδοτα τῆς πτωχείας, ὅπου εἶναι ἡ πλέα σκληρὰ ἀρρωστία τῶν τρισαθλίων ἀνθρώπων, ἀμὴ φωτοφόρον λαμπάδα εἰς κάθε ὑπερηφάνιαν καὶ κακίαν. μὲ τοῦτα κτίζει παλάτια, τῶν ὁποίων ἂν ἰδῇς τὸ ὕψος, ἐγγίζουν τὰ ἄστρα, ἂν ξανοίξῃς τὸ βάθος, φθάνουσιν εἰς τὸν ἅδην, & ἂν σοχασθῇς ταῖς κάμεραις, & τούτων τὸ πλῆθος, βλέπεις ὄχι κατοικίαν, ἀμὴ λαβύρινθον. μὲ τοῦτα γαλίζει, & ζωγραφίζει τὰ τείχη εἰς τρόπον, ὅπου κάθε πέτρα φαίνεται μία νύμφη, & σκεπάζοντας & τὸν ἑαυτόντε μὲ ἕνα θησαυρὸν, μὲ ταῖς ἀκτίναις & λάμψιν ἐκείνην, ὅπου πέμπει, ἢ φαίνεται ἐνδυμένος μὲ φῶς, ἢ ἀνάμεσα εἰς τὰς ἄλλας Ἥλιος λαμπροφόρος. μὲ τοῦτα ἑτοιμάζει ταῖς τρυφαῖς τῆς κοιλίας, ὥστε ὅπου κάθε τε τράπεζα δὲν ξεχωρίζεται ἀπὸ ἕνα θέατρον, & εἶναι ἁρμόδιος νὰ χορτάσῃ ὄχι ἕνα ἄνθρωπον, ἀμὴ ἕνα Κόσμον. & ἀγκαλὰ & νὰ ἀκούσῃ, πῶς ὁ Οὐρανὸς τὸ ἔδωκε τὰ πλούτη, διὰ νὰ πλουτήσῃ τὴν ἰδίαν του ψυχὴν μὲ ἐνάρετα ἔργα, ἢ φράσσει τὰ ὦτα, διὰ νὰ μὴν ξαπλώσῃ τὰς χεῖρας, ἢ λιμάσσει ἡ ψυχὴ, διὰ νὰ χορτάσῃ ἡ σάρκα.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ποῖα τὰ Ἔργα.

Ἔργα λέγομεν ἐκεῖνα, ὁπὸ γίνονται ἀπὸ τὰ Αἴτια, κ᾽ ἀπὸ τοῦτα ὡς ἀπὸ ῥίζαν βλασάνουσιν. ὅθεν ἡ κοίμησις τῶν παθῶν, ἡ ἀπονέκρωσις τῆς σαρκὸς, ἡ τρυφὴ τῆς ψυχῆς, ἡ καταφρόνεσις τῶν γηΐνων, ὁ πόθος τῶν οὐρανίων, ἡ λύτρωσις ἀπὸ κάθε πειρασμὸν, ἡ νίκη Ϲ θέρμβος ἐναντίον τοῦ ἅδε, κ᾽ τῶν δαιμόνων, ὅλα εἶναι ἔργα τῆς νηςείας, ὡσὰν ὁπὸ τούτη χαλινώνει τὰ ἀχαλίνωτα πάθη, μαραίνει τὴν ἄπακτον ἐπιθυμίαν, σβύνει τὴν σαρκικὴν φλόγα, Ϲ παρακινᾷ τὴν καθαρὰ εἰς δόσεβῆ Ϲ ἐνάρετα ἔργα. Τὸ ἐπιχείρημα ἀς εἶναι τοῦτο. ὁ Ἀδὰμ ἡμάρτησε. λοιπὸν ἔχασε τὰ κάλλη τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ὡραίαν εἰκόνα τοῦ Πλάςου. Νὰ Ϲ τὴν αὔξησιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὁπὸ ἔκαμεν ὁ ἴδιος Ἀδὰμ, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἔφερεν ἐκεῖνη τόσα καὶ τόσα κακὰ εἰς τὸν Κόσμον, ὁπὸ δὲν ἐμ-

ἐμπορεῖ ἄνθρωπος νὰ τὰ διηγηθῇ, ὄχι νὰ τὰ ἀνέξηται.

Παράδοξα εἶναι καὶ ὁλότελα ἔξω ἀπὸ τὴν πίστιν, ὅσα μᾶς ἔκαμε τοῦ ψωροπλάχη Ἀδὰμ ἡ ἀξιοδάκρυτος ἁμαρτία, ὥστε ὁπού ἤθελε τυχαίνει νὰ τὰ σιωπήσω, διὰ νὰ εὕρω πίστιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, τυχαίνει, νὰ φανῶ ψεύστης καὶ μυθολόγος. Καὶ ποῖον κακὸν, ποίαν ζημίαν δὲν ἔφερεν εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἡ παρακοὴ ἐκείνη, καὶ τὸ παράνομον ἐκεῖνο ἔργον; ἀνίσως καὶ σύθυς μᾶς ἔκλεισε τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ μᾶς ἄνοιξε τὰ κάτω βάραθρα τῆς ἀβύσσου. μᾶς ἔδιωξεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, καὶ μᾶς ἐξώρισε μὲ τὰ ζῶα μέσα εἰς τὰ δάση. μᾶς ἔσπειρε μὲ ἀκάνθαις τὴν γῆν, καὶ ἁρμάτωσε μὲ τέταις ὡς καὶ τὰ τρυφερώτερα ἄνθη, λέγω τὰ ῥόδα. τούτη ἐχάλκευσεν ἐπάνω εἰς τὰ νέφη τὰ ἀστροπελέκια, καὶ ἄναψε κάτω εἰς τὸν ἅδην τὸν ἄσβεστον καὶ ἀκοίμητον φλόγα. τότε ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγέλων τὴν φλογίνην ῥομφαίαν, καὶ εἰς τὴν ἄσαρκον παλάμην τοῦ θανάτου τὸ σκληρὸν δρέπανον. τούτη μᾶς ἔγδυσεν ἀπὸ

τὴν

τὴν οὐράνιον σολὴν τῆς θείας χάλκος, καὶ μᾶς ἔκαμεν ἀνωφελὲς βάρος τῆς γῆς, & μῖσος μέγα τοῦ Οὐρανοῦ. Ἂν ἡ πεῖνα ὡς Κέρβερος μᾶς γαυγίζῃ μέσα εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ ὡς ἀβδέλα μᾶς πιπηλίζῃ τὰ σπλάγχνα. ἂν ἡ δίψα μᾶς ξηραίνῃ τὸν λάρυγγα, καὶ εἰς τὰ νεκρὰ χείλη μᾶς ζωγραφίζῃ τὸν θάνατον. ἂν οἱ ὄφεις μᾶς γεννῶσι φαρμάκια, καὶ μετ' ἐκεῖνα μᾶς σβύνεσι τὴν ζωήν. ἂν οἱ βασιλίσκοι μᾶς θανατώνουσι μὲ τὴν ὄψιν, καὶ μᾶς σφαλίζουσι τὰ ὄμματα εἰς τὸ φῶς. ἂν ὁ Οὐρανὸς βρέχῃ φωτιαῖς, καὶ καπνίζουν ἡ Χώραις, χύνῃ νερὰ, & θάπτῃ μέσα τὸν Κόσμον. ἂν τὰ νέφη τῶρα μᾶς φοβερίζουν μὲ ταῖς βρονταῖς, & τῶρα μὲ ταῖς σαΐταις. ἂν ὁ Ἥλιος, & ὅταν μᾶς φωτίζει, μᾶς πληγώνῃ μὲ ταῖς ἀκτίναις. καὶ τέλος ἂν τὰ ζῶα, ὁπῦ τρότερον μᾶς ἐγονάτιζαν εἰς τοὺς πόδας, τῶρα μᾶς ξεχίζουν ταῖς σάρκαις, ὅλα εἶναι ἔργα τῆς ἁμαρτίας. διὰ τοῦτην εἶναι οἱ ἴδρωτες, ὁπῦ κάζουν ἀπὸ τὸ τρόσωπον τῶν γεωργῶν. ἡ βροχαῖς, ὁπῦ πνίγουν ἀπέκι, ὅτι ἀνάθρεψαν μὲ τὸν ἴδρωτα τοῦ τροσώπυ. οἱ ἄνεμοι, ὁπῦ ξερρίζω-

ζώνυν, ὅτι ἐφύτδυσαν εἰς πολλὸς χρόνυς. οἱ σεισμοὶ, ὅπε ἀνοίγυσι βάραθρα, καὶ καταπίνυσι Χώρας. τὰ κύματα, ὅπε βασανίζυν τὰ ξύλα, καὶ τὰ σκορπίζυν εἰς ταῖς πέτραις. διὰ τύτην εἶναι οἱ πόλεμοι, ὅπε θερίζυν τὺς λαὺς, καὶ μὲ τὰ αἵματα βάφυσι τὰ στοιχεῖα. οἱ κίνδυνοι, ὅπε τελευτείζυσι τὴν ζωὴν, & τῆς κάνυσι πάντα λαβύεινθον. ἡ πίκραις, ὅπε δὲν ἀφίνυν, νὰ ἀναπνδύσῃ ὁ ἄνθρωπος χωρὶς σναγμύς. τὰ πάθη, ὅπε τυφλώνυν τὰ ὄμματα τὺ νὸς. ἡ ἀῤῥωσίαις, ὅπε μαραίνυν ταῖς δύναμαις τὺ κορμὶ. οἱ φόβοι, ὅπε συγχίζυν τὰ πνδύματα τῆς καρδίας. οἱ πειρασμοὶ τῶν δαιμόνων, ὕδραις ὅπε δὲν δαμάζονται μὲ καμίαν ῥάβδον. ἡ καύσαις τῆς σαρκὸς, φλόγαις ὅπε δὲν σβύνονται μὲ ὅλα τὰ κύματα. κηλ.

Ἀμὴ, ὡς καθὼς ἀπὸ τὰ ἔργα καταφρονῦμεν, ἔτζι ἀκόμι μὲ τὴν ἰδίαν τέχνην ἐγκωμιάζομεν. οἱ παλαιοὶ τόσον Ῥήτορες, ὅσον & Ποιηταδες ἐπαίνεσαν πολλαῖς φοραῖς τὸν Ἡρακλέα μὲ τὴν διήγησιν τῶν μυθολογικῶν τυ ἔργων, λέγοντας, πῶς ἀκόμι

δὲν

δοὺ εἶχεν ἀνοίξη τὰ ὄμματα νὰ ἰδῇ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, & μὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις, ὁπῦ ἔκαμεν, ἦτον πλέα λαμπρὸς εἰς τὸν Κόσμον, παρὰ ἡ ὁ Ἥλιος. πῶς βρέφος μικρὸν εἶχε πνίξη μεγάλες ὄφεις, καὶ τοὺς εἶχε κάμη, νὰ ξεράσθν μὲ τὸ φαρμάκι ἡ τ ζωήν. πῶς ἄνδρας ἀπέκτ εἶχε τριγυρίσῃ ὅλην τὴν Κτίσιν, ἀφίνοντας εἰς κάθε τόπον μνημόσυνα τ ἰδίας τε ἀρετῆς, ἦγεν ὕδραις θανατωμέναις, λέοντας, ταύρους, Κύκλωπας, Στυμφαλίδας, Γηρυόνας, δράκοντας, ἡ πῶς τοῦτα ὅλα ἦτον παίγνια τῆς ἀνδρειωμενης τε δεξιᾶς. πῶς μὴν ἔχοντας τί πλέα νικήσῃ εἰς τὴν γῆν, εἶχε κατέβῃ ἡ εἰς τὸν ᾅδην, & ἐκεῖ νὰ ἔδεσε τὸν τρικέφαλον Κέρβερον, & δεμένον νὰ τὸν ἀνέβασεν ἐπάνω εἰς τὸ φῶς. καὶ τέλος, πῶς ὕστερον ἀπὸ τόσους ἀγῶνας, καὶ τόσους πολέμους μὲ τόσον ἄγρια & φαρμακερὰ θηρία, διὰ νὰ δείξῃ, πῶς δὲν ἦτον τίποτες κεκρασμένος, νὰ ἔκλινε ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, ἡ μὲ τοὺς ὤμους νὰ ἐσήκωσεν ὅλον τὸν Κόσμον, ὁπῦ ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ διὰ τὴν κράσιν τοῦ γηραλαίου Ἄτλαντος, ὅθεν πῶς ἐφάνη & ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἄτλαντα γεναιότερος.

ρος. Ἐγὼ γελῶντας τούτοις καὶ ὁμοίοις ψευδολογίαις, ἄλλα ἔργα ἐθαύμασα, καὶ θαυμάζω, ἅπερ τὰ ἐκατόρθωσεν ὁ Νεοκαισαρείας Γρηγόριος, τοσοῦτον ὑπερθαύμαστα, ὅτε καὶ Θαυματουργὸς ἐπωνομάσθη εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν. Αὖ ἤθελε τινὰς νὰ πλέξῃ ἐγκώμιον τοῦ Ἁγίου, ἐμπόργιε νὰ διηγηθῇ ὀλίγα τε ἔργα (διατὶ ὅλα ἤθελεν ἦσαι, ἀπὸ ὅσα ἔκαμεν ὁ Γρηγόριος, τὸ μεγαλήτερον θαῦμα) καὶ διὰ νὰ δείξῃ Ἐξ οὐρανοῦ τὸν λέοντα, νὰ εἰπῇ, πῶς ὡς εἰκώσε τὰς χεῖρας εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἐβύθισε κάτω εἰς τὸν ᾅδην τὸν Δαίμονα, ὅπου ἀληθινὸς Κέρβερος ἐβασάνιζε μίαν γυναῖκα, διατὶ τύτη εἶχε ἀβανίσῃ ὡς πόρνον τὸν Γρηγόριον, ἐλθυθερώνοντας ἀπὸ τὸ σατανικὸν ἐκεῖνο θηρίον τὴν ψυχὴν, ὅπε μὲ τὰ νερὰ τῶν δακρύων εἶχε ὡρότερον πλύνῃ τὴν ἰδίαν τῆς ἁμαρτίαν. πῶς μὲ τὴν ὡροσδυχὴν ἐχαλίνωσε τὸν ποταμὸν Λύκον, ὅπε μὲ ἀχαλίνωτα κύματα ἔτρεχε, νὰ θάψῃ ὅλα τὰ περίχωρα, καὶ μὲ μίαν ῥάβδον, ὅπε ἔπηξεν ὁ Ἅγιος εἰς τὸν λιμνα, τοῦ ἐκάρφωσε τὸν ὑπερήφανον δρόμον. πῶς ἡ ῥάβδος ἐκείνη, ἀγκαλὰ ξηρὸν ἄκαρπον ξύ-

ξύλον, ὅμως μὲ τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ ποτὲ σμυρίν, σὺθὺς ἐφρασίνισε, κ᾽ ξαπλώνοντας ἀπὸ κάθε μέρος τὰ φύλλα, ὡσὰν μὲ πόσαις γλῶσσαις, δὲν ἠξεύρω ἢ ἐκήρυττε τὸ θαῦμα, ἢ σὺχαρίζα εἰς τὴν σὺεργεσίαν. πῶς ἱερὸς Ὀρφεὺς Ϲ Ἀμφίων χωρὶς κιθάραις καὶ λύραν, μόνον μὲ τὴν φωνὴν Ϲ μὲ τὸ ψόσαγμα ἐμψύχωσε τὰ ὄρη, κ᾽ τὰ ἔκαμε, νὰ περιπατήσουν χωρὶς πόδας, καὶ νὰ πετάξουν μακρὰν χωρὶς πτέρυγας, διὰ νὰ δώσουν τόπον τῆς οἰκοδομῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. πῶς διὰ νὰ ξηράνῃ μίαν ἔχθραν βαθυὰ ῥιζωμένην εἰς ταῖς καρδίαις δύο ἀδελφῶν, ἐξήρανε μίαν λίμνην, ὁποῦ τῶν ἐποτίζε τὴν ἀλληλομαχίαν. πῶς ἔδιωξεν ἀπὸ τὰ εἴδωλα τὰ Δαιμόνια, καὶ μὲ ἰδιόχειρον γράμμα πάλιν τὰ ἔκραξε, καὶ ἔχοντας εἰς κάθε τὸ ψόσαγμα ὑπήκοα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, ἐφώτισεν ἔτζι εἰς τὴν ἀληθινὴν Πίσιν τοὺς εἰδωλολάτρας, τότε πλέα ἐχθρὸς τοῦ ᾅδου, ὅταν τοῦ ἐφαίνετο φίλος Ϲ σὺεργέτης. πῶς μὲ ὀλίγα δάκρυα, ὁπῦ ἔχυσε ψὸς τὸν Οὐρανὸν, ἔσβυσε τὸ Δαιμονικὸν, ὁποῦ ἄναπτε εἰς τὴν Νεοκαισαρίαν, εἰς τρόπον ὁποῦ

εἰ Χῶ-

ἡ Χώρα ὅλη σπαρμένη ἀπὸ νεκροὺς μόνον δὲν ἦτον τάφος, διατὶ ὅλοι ἐκείτοντο ἄταφοι ἀπὸ τὸ πλῆθος. πῶς εἰς τὰ ὄμματα ἐκεινὸς, ὁποῦ τὸν ἐξέτρεχε, διὰ νὰ τοῦ δώσῃ σκληρὸν θάνατον, ἐφάνη ὄχι ἄνθρωπος, ἀμὴ δένδρον, ἢ ἐμπορῶντας νὰ τὸ ἀρπάσῃ φῶς, τοῦ ἐγέλασε μόνον τὴν ὄψιν. πῶς ἠμπόρεσε

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ποῖα ἡ Σύγκρισις.

Σύγκρισις λέγεται, ὅταν ἕνα μὲ τὸ ἄλλο συγκρίνομεν, εἰς τρόπον, ὁπῦ ἢ τὰ δείχνομεν ἴσια, ἢ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ περισσεύεται, καὶ εἰς τοῦτο διαφέρει ἀπὸ τὸ Ὅμοιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχάζεται ἰσότητα, ἢ ἀνισότητα, μόνον τὴν ἁπλῆν ἐκείνην ὁμοιότητα τῶν πραγμάτων. ὅθεν Ὅμοιον ἤθελεν εἶσαι, ἂν ἤθελες εἰπῆ, τὸ χαριτόμορφον πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐκεῖ εἰς τὸ Θαβώριον Ὄρος ἔλαμψεν ὡς ὁ Ἥλιος, καὶ πάλιν Σύγκρισις, ἂν ἤθελες εἰπῆ. ἔσταλε τὸ Θεϊκὸν πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος μὲ ἀκτῖναις ἀπ' ἐκείναις τοῦ Ἡλίου λαμπροτέραις, διατὶ ἐδῶ, ὡς βλέπεις, δείχνεις ἀνισότητα τοῦ φωτὸς, καὶ τῆς λάμψεως, τὸ ὁποῖον πρᾶγμα δὲν κάνει τὸ Ὅμοιον.

Σημείωσαι ὅμως, πῶς ἡ Σύγκρισις γίνεται εἰς τρεῖς τρόπους. πρῶτος εἶναι Ἐκ τοῦ μείζονος πρὸς τὸ ἔλαττον. δεύτερος, Ἐκ

τοῦ

τοῦ ἐλάττονος ὡρὸς τὸ μεῖζον. τρίτος Ἐκ τῶν ἴσων. Σύγκρισις Ἐκ τε μείζονος λέγεται, ὅταν ἐκεῖνο, ὅπε ἀρνᾶσαι εἰς τὸ περιαστότερον ἢ μεγαλήτερον, δὲν συγχωρᾶς εἰς τὸ μικρότερον, ϗ κατώτερον.

Ὡσὰν. Τέσσερεις Αὐτοκράτορες δὲν ἐνίκησαν τὴν μεγαλοψυχίαν τε Ἀθανασίε, ἀγκαλὰ ϗ νὰ τὸν ἐξώρισαν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ϗ μὲ πολλαῖς ἄλλαις ταλαιπωρίαις νὰ ἐβασάνισαν τὸν Ἅγιον. πῶς λοιπὸν ἤθελε δυνηθῇ ἕνας ϗ μόνος; Ἕνας Δαβὶδ, ὅπε μὲ τὰς ἰδίας τε χεῖρας ἐξέχισε ϗ λύκες ϗ λέοντας, καὶ ἐθανάτωσε τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον Γίγαντα Γολιὰθ, δὲν ἐμπόρεσε νὰ ἀντιςαθῇ τε Ἔρωτος, ἀμὴ ὡς ἐκατέβη εἰς τὸν πόλεμον, μὲ ἕνα βλέμμα σαϊτόυμένος ἔπεσε. ϗ ἐσὺ πολλὰ ἀσθενέσερος ἐλπίζεις νίκην, ϗ θριάμβον;

Ἡ Σύγκρισις πάλιν Ἐκ τε ἐλάττονος γίνεται, ὅταν ἐκεῖνο, ὅπε συγχωρεμεν εἰς τὸ μικρότερον, ἢ κατώτερον, ὁμολογεμεν ϗ εἰς τὸ περιαστότερον, καὶ μεγαλήτερον. ὡσὰν. διὰ ὀλίγον ὕδωρ, ὅπε νὰ δώσῃς μὲ σπλάχνος ἑνὸς πτωχε εἰς τὴν χρείαν, ὅπε

τάσει ἡ Αὐτοαλήθεια ὅλον τὸν Οὐρανὸν & Παράδεισον. τῶρα τί δὲν θέλει σὲ δώσῃ, ἂν τὲ ἐτιμάσῃς & τράπεζαν; ἂν τὸν ἐνδύσῃς γυμνόν; & ἂν τοῦ χύσῃς εἰς τὰς χεῖρας ἀργύριον ἢ χρυσίον; Φοβᾶσαι, ὦ ἄνθρωπε, ἕνα σκορπίον, ἕνα ὄφιν, διατὶ εἶναι φαρμακερὰ ζῶα, καὶ μὲ τὰ φαρμάκια, ὁπὲ ξερνᾶσι, θανατώνεσι τὸ κορμὶ, & δὲν φοβᾶσαι τὴν ἁμαρτίαν, ὁποῦ σοῦ φαρμακόνει καὶ ψυχὴν, καὶ κορμὶ, καὶ σοῦ φέρνει μέσα εἰς τὴν καρδίαν, ὅσους Κέρβερους, ὄφεις, & δράκοντας ἔχει ὁ ἅδης;

Ὁ ὕστερος τρόπος τῆς Συγκρίσεως, ὁποῦ λέγεται Ἐκ τῶν ἴσων, γίνεται, ὅταν δείχνομεν, νὰ πρέπῃ τοῦ ἑνὸς ἢ ἴδια δόξα, ἢ καὶ καταφρόνεσις, ἢ ἴδια τιμὴ, ἢ καὶ ἀτιμία, ὁπὲ πρέπει & τοῦ ἑτέρου. Ὡσὰν. Θαυμάζεται ἀπὸ τὸν Κόσμον ὁ Μέτιος ἐκεῖνος τῆς Ρώμης, διατὶ ἔχασε τὴν δεξιὰν διὰ τὴν πατρίδα. λοιπὸν ἄξιος εἶναι νὰ θαυμαθῇ καὶ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης, ὁποῦ μεγαλόψυχος τὴν ἔδωκε διὰ τὴν Πίστιν. Μισᾷς τὴν ὑπερηφάνιαν, διατὶ τὴν μισᾷ καὶ ὁ Θεὸς, καὶ μὲ αἰώνιον κόλασιν τὴν πε-

δεύει.

δόξει. μίσα λοιπὸν καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν, ἀπειδὴ καὶ μισᾷ καὶ τούτην ὁ Θεὸς, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν φωτιὰν τῆς Κολάσεως ἐπέδυσεν ἕως τώρα, καὶ πάντα θέλει πεδύσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Τόπων.

Εἴπαμεν, πῶς οἱ Ἐξωτερικοὶ Τόποι εἶναι ἓξι εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἤγουν, Προτέρα Κρίσις, Φήμη, Βάσανοι, Νόμος, Μαρτυρία, καὶ Ὅρκος. Καὶ πῶς ὀνομάζονται μὲ τοιοῦτο ὄνομα, διατὶ δὲν λαμβάνονται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῶν πραγμάτων, καὶ μέσα ἀπὸ τὴν τούτων οὐσίαν, ἀμὴ ἔξωθεν, ἀπὸ τοὺς νόμους τῶν Βασιλέων, ἀπὸ τοὺς ὅρκους τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅμοια.

Περὶ Προτέρας Κρίσεως.

Προτέρα Κρίσις εἶναι, ὅταν ὁ ῥήτορας ἀποδείχνει, πῶς καὶ εἰς ἄλλους Κριτὰς ἐκέρδησε τ' ἀντίπαλον, καὶ ἔλαβε ἀπὸ τ' Ἀρειοπάγου ἐκεῖνην, ὡς λέγομεν, Τὴν σώζουσαν ψῆφον, ὅθεν πῶς ἀναμένει πάλιν τὴν νίκην, ὡς δικαίαν καὶ νόμιμον. τὸ ὁποῖον πρᾶγμα, ὡς καθὼς δίδει μεγάλην βοήθειαν εἰς τὸ σῶμέρος, ἔτζι φέρνει ὄχι ὀλίγην ζημίαν εἰς τὸ

ἄλλο

ἄλλο, κόπτοντας ὡς δίχομος ῥομφαία ἑνὸς ταῖς δυσκολίαις, καὶ τῷ ἄλλῳ πολλαῖς φοραῖς ταῖς ἐλπίδαις. Ὁ Τόπος τοῦτος ἤθελε σοῦ δώσῃ ὕλην, νὰ διαφεντεύσῃς ἔτζι τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀπὸ τοὺς Ἀρειανοὺς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατηγορημένον.

Ζηλιὰ, καὶ ὄχι ξῆλος τῆς Πίστεως, πάθος, καὶ ὄχι πόθος τῆς δικαιοσύνης εἶναι, τὰ ὅσα ἀκούετε, ὦ Κριταὶ, ἐναντίον τοῦ Ἀθανασίου, διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα Κριτήρια, εἰς ἄλλην καὶ ἄλλην Ἀρειοπάγου ἐκέρδησε πάντα τοὺς ἐχθροὺς ὁ Ἀθανάσιος, ὡς καθὼς τοῦτοι καταφρονεμένοι καὶ συγχισμένοι ἐδιώχθησαν ὡς ἐπίβουλοι καὶ προδόται τῆς ἀληθείας. δὲν ψεύδομαι, Ἄνδρες, δὲν διηγοῦμαι μύθους ἐδῶ ἐμπροσθεν εἰς τὸ σεβάσμιόν σας καὶ ἐνάρετον πρόσωπον. καὶ ἂν μοῦ πέσῃ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν παραμικρὸν ψεῦδος, ἐσεῖς, ὁπού ἐδῶ παραζέκετε, ὦ ἐνάντιοι, ἐλέγξετέ με εἰς τὸ φανερὸν, καὶ τὸ σέργω. Λοιπὸν ἐξετάσθη, ὦ Κριταὶ, ἐξετάσθη καὶ εἰς ἄλλα Κριτήρια ἡ κρίσις τοῦ Ἀθανασίου. καὶ πρῶτον εἰς τὴν Σαρδικὴν Σύνοδον, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο Πρωτογένης ὁ τῆς Σαρδι-

κῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχης, καὶ τόσοι ἄλλοι Πατέρες, ὅλοι βαθυτάτης σοφίας, καὶ Ἥρωες τῶ αἰῶνος. ἐξετάθη ⸫ εἰς ἐκεῖνην τῶν Ἱεροσολύμων, ὄντας παρὼν Μάξιμος Ἱεροσολύμων Ἀρχιεπίσκοπος, ⸫ ἄλλοι σοφοὶ ⸫ ἐνάρετοι Ἄνδρες, προπύργια τῆς Πίςεως, ⸫ στερρεὰ τῆς Ἐκκλησίας θεμέλια. ὅμως, ὡ δόξαις τῶ Ἀθανασίῳ, καὶ ἡ μία ⸫ ἡ ἄλλη Σύνοδος, ὕστερον ὁπῶ μὲ Λυγκέως ὄμμα ἐξάνοιξαν τὰ πάντα, ἅπταιστον ⸗ χωρὶς σφάλμα καὶ ὡμολόγησαν, ⸗ ἐκήρυξαν τὸν Ἀθανάσιον. Ἀμὴ τί περισσολογῶμεν; τί σᾶς κουράζομεν μὲ τὸ μάκρος τῶ λόγω; Ἔφθασαν καὶ εἰς τὴν προσβυτέραν Ῥώμην ἡ κατηγορίαις, ⸫ γενόμενος Κρητὶς Ἥλιος ὁ μακαριώτατος Πάπας, σὶθὺς καὶ τῶτος μὲ νικηφόρον στέφανον ἐστεφάνωσε, καὶ μὲ χίλιαις ἄλλαις τιμαῖς ἐτίμησε τὸν Ἀθανάσιον. Τῶρα εἶναι τινὰς ἀπὸ ἐσᾶς, ὦ Κριταὶ, ὁποῦ νὰ ἀντιστοθῆ μὲ ἐναντίαν γνώμην τόσων ⸫ τόσων Ἡρώων; ἐμπορεῖ τινὰς νὰ καταδικάσῃ ἐκεῖνον, ὁπῶ δὲν ἐκαταδίκασαν σοφώτατοι Ἀρχιερεῖς καὶ Πατέρες; ὄχι βέβαια. ὅθεν ἀναμένω ⸗ ἀπὸ ἐσᾶς τὴν ἰδίαν ἀπό-

φα-

φασιν, ὡς καθὼς βλέπω ☞ τὴν ἰδίαν σοφίαν. ἐλπίζω νὰ λάμψῃ καὶ ἐδῶ ἡ ἀλήθεια, καὶ πάλιν νὰ καταπατήσῃ τὴν ἀδικίαν ἡ δικαιοσύνη. κ.τ.λ.

Ἀνίσως καὶ ὁ ῥήτορας ἤθελε χάσῃ τὴν κρίσιν εἰς κανένα Κριτήριον, καὶ ἤθελε νὰ δείξῃ, πῶς ἡ ἀπόφασις ἐκείνη τίποτες δὲν τὸν βλάπτει, ἐμπορεῖ νὰ δυλόυθῇ ἀπὸ τὰ δύο τῦτα κεφάλαια. ὡρῶτον ἂς δείξῃ, πῶς ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἡ ἴδια, ἀμὴ πολλὰ διάφορος καὶ διὰ τὴν ἐσίαν τοῦ πράγματος, καὶ διὰ πολλαῖς καὶ πολλαῖς περίσασαις, ὅθεν διάφορον ἀναμένει καὶ τὴν ἀπόφασιν. δεύτερον ἂς εἰπῇ, πῶς οἱ Κριταὶ ἐκεῖνοι ἦτον ἀγράμματοι καὶ ἄπρακτοι εἰς τὲς Νόμυς, ἐχθροὶ, φιλάργυροι, ψεύδεις ἢ μαρτυρίαις, καὶ ὅμοια, διὰ τῦτο δὲν εἶναι θαῦμα, ἀνίσως ἢ τυφλωμένοι ἢ ἀπὸ τὴν ἀμάθιαν τῶν Νόμων, ἢ ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἔχθρας, ἢ ἀπὸ τὸ κέρδος τῦ χρυσίυ, δὲν εἶδαν τὴν ἀλήθειαν, ἢ δὲν ἔκριναν μὲ δικαιοσύνην. ὡσαὺ.

Ἰξεύρω, τί ἀποκρίνεσθε. ἀκέω τί μὲ μυρμυρίζετε, ὦ ἐναντιοι. λέγετε, πῶς ὁ Ἅ-

Θα-

Θανάσιος ἐκαταδικάθη εἰς τὴν σὺ Τύρῳ Σύνοδον, καὶ ἀπὸ τὸν μέγαν καὶ θειότατον Κωνσαντῖνον, ὡς πταίσης εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ εἰς τὴν Πίσιν, μακρὰν ἐξωρίθη. ἀλήθεια. ἐκαταδικάθη, ἐξωρίθη ὁ Ἀθανάσιος. ἀμὴ ἡ ψεύδολογίαις σας, ὦ ἐπίβυλοι, καὶ ἡ μεγάλησας πονηρία ἐξάθη ἐκείνη, ὁπῦ ἐπαρακίνησε τὸν Αὐτοκράτορα, νὰ ξορίσῃ τὸν Ἱεράρχην, ὄχι ἐδικόντε σφάλμα, ὡς ἐσεῖς πλάσετε, καὶ φαντάζεσθε. κ᾽ ἡ σὺ Τύρῳ Σύνοδος δὲν ἐξάθη Σύνοδος σοφῶν καὶ θεοσεβῶν ἀνθρώπων. ἀμὴ μια ψεύδοσύνοδος τῶν αἱρετικῶν. μία συμμάζωξις φθονερῶν Ἐπισκόπων, μία μάνδρα λυσσιασμένων λύκων, ὁπῦ διὰ νὰ πλανέσυν τὰ ἄκακα κ᾽ ἁπλᾶ τρόβατα, ἄλλο δὲν ἐπεθύμυν, παρὰ νὰ ἀφανίσυν τὸν ποιμένα. ἀπέκι, εἰπέτε μι. ποῖος Νόμος ἐκεῖ ἐφυλάχθη; ποῖοι μάρτυρες ἐφάνησαν εἰς τὸ μέσον; ὁ φθόνος, ὁπῦ δὲν ἐδύνετο νὰ βλέπῃ τὴν Ἁγιότητα καὶ τὴν σοφίαν τοῦ Ἀθανασίυ. τὸ μῖσος, ὁπῦ κῃ.

Πολλαῖς φοραῖς ὅμως συμβαίνει, κ᾽ εἶναι ὄχι διάφορον, ἀμὴ τὸ ἴδιον Δικαιώμενον, καὶ

ὁλό-

ὅλότελα οἱ ἴδιοι Κρῆται. καὶ τότε ὁ ῥήτορας ἔχει νὰ τοὺς παρακινήσῃ, νὰ ἀλλάξουν γνώμην, & ἀπόφασιν, ὄντας ἴδιον τῶν φρονίμων ἀνθρώπων, νὰ μὴν εἶναι εἰς τὸ κακὸν ζέρρεοι, ἀμὴ δύμετακίνητοι, μάλιστα ὁποῦ τὸ σφάλμα δὲν εἶναι εἰς αὐτὲς τὲς Κρῆτας, ἀμὴ εἰς τὲς δημηγόρες, ὁπὲ κακὰ τῶν ἐζωγράφισαν τὴν ὑπόθεσιν, & μὲ σοφίσματα ἢ πεπλασμένας ἀπόδειξαις ἐσκέπασαν τὴν ἀλήθειαν, κτλ.

Περὶ Φήμης.

Φήμη λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτορας ἀποδείχνει, πῶς τοιαύτη εἶναι ὅλων ἁπλῶς τῶν ἀνθρώπων ἡ γνώμη, καὶ πῶς δὲν εἶναι τινὰς, ὁπὲ νὰ μὴν λέγῃ, καὶ νὰ μὴν κηρύττῃ τὸ ἴδιον, ὡς ῥᾶγμα βέβαιον, & ἀναμφίβολον. ὅθεν ἀνίσως καὶ εἰς τὸ σῶμα δύο ἢ τριῶν ζέκει, ἢ δύσκεται ἡ ἀλήθεια, πόσον περσσότερον, ὅταν μὲ χίλια σόματα τὸ βοᾷ ὁ Κόσμος, καὶ μὲ κοινὴν μαρτυρίαν τὸ ὁμολογᾷ ὅλη ἡ Οἰκουμένη. διὰ τοῦτο θέλει εἰπῇ πρὸς τὲς Κρῆτας, νὰ μὴν

ἀκέσ-

ἀκόυσι τί λέγει ὁ ἕνας, καὶ τί ὁ ἄλλος, τῶν ὁποίων τὴν γλῶσσαν κινᾷ πολλαῖς φοραῖς ἡ ἔχθρα, ἢ φθόνος, ἀμὴ τί βοᾷ μὲ ἄπαυσον φωνὴν ἡ ἑκατόγλωσσος Φήμη, & πῶς εἶναι πλέα δύκολον νὰ σφάλλεν, ἀκολεθῶντας ὀλίγων, παρὰ πολλῶν, τὴν μαρτυρίαν καὶ γνώμην.

Ἀνίσως πάλιν & ὁ ῥήτορας ἤθελε νὰ μιλήσῃ ἐναντίον τῆς Φήμης, διατὶ τάχα τοῦ εἶναι ἐναντία, ἂς εἰπῇ, πῶς τότη εἶναι ψεύδης, καὶ ὡς ἑκατόγλωσσος δὲν λέγει ἕνα ἢ δύο, ἀμὴ ἑκατὸν ψεύματα τὴν φορὰν, αὐξάνοντας ὑπερμέτρως τὰ πράγματα, καὶ λέγοντας ἐκεῖνο, ὁπῦ ποτὲ δὲν ἐγίνη. ἀπέκι μὲ τὸ Σχῆμα τῆς Προκαταλήψεως ἂς γραφῇ πρὸς τὸς Κρητὰς ἔτζι. Ἀκόω, ὦ Κρητᾶι, τί μερμερίζει ὁ Κόσμος, ἀκόω τὰ ψεύματα, ὁπῦ ἐναντίον τῦ ἀνδρὸς τότε ἔσπειρε ἡ ψευδόγλωσσος Φήμη. λέγει τῦτο κὴ τῦτο, ἀλήθεια. ἐσεῖς ὅμως, ὡς φρόνιμοι, ὡς δίκαιοι, ὡς σοφοὶ, μὴν δώσετε αὐτιὰ, μὴν δώσετε πίςιν, ἐπειδὴ κὴ δὲν εἶναι πρᾶγμα, ὁπῦ νὰ βάνῃ γληγορήτερον τὰς πτέρυγας, κὴ νὰ πετᾷ, ὡς τὸ ψεύμα. καὶ ὡς καθὼς

βλέ-

βλέπομεν τὰς ποταμοὺς ; ὁποῦ ὅσον πλέα ἔχουσι, τόσον ἀκομὶ πλατύνονται, & χονδρένουσιν, ἔτζι & ἡ ψυδολογίαις. τούταις εὐκολα λέγονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, δύκολώτερα ἀπὸ τὸν ἄλλον ἀκούονται, κὴ παλιν μὲ περιαστοτερην δύκολίαν ἐδῶ κὴ ἐκεῖ σπέρνονται. ὅθεν ἔχετε, νὰ ςοχαθῆτε τὲς λογαριασμὲς, ταῖς μαρτυρίαις, ταῖς ἀπόδειξαις, τὲς νόμες, καὶ ὄχι ταῖς φλυαρίαις τῶν ἀνθρώπων, κὴ μυθολογίαις τῆς Φήμης, μάλιςα ὁπὲ καὶ καλὰ ἰξεύρετε ἐκεῖνο τοῦ Ἡσιόδου.

Φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται, κάφ-
φη μὲν ἀΐραι
Ρεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.

Περὶ Βασάνων.

ΒΆσανα λέγονται ἡ τιμωρίαις, ὁπὲ ἀποφασίζονται εἰς τὰ Κριτήρια, καὶ μὲ ταῖς ὁποίαις πεδεύονται οἱ κατάδικοι, διὰ νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἀλήθειαν, καὶ διὰ νὰ φα-

ρερώ-

νερώσῃ ἐκεῖνα, ὅπως κρύπτωσι εἰς τὴν καρδίαν. Εἰς διαφέντοδσιν ἐμπορεῖ νὰ εἰπῇ ὁ ῥήτορας, πῶς ὁ φόβος ἢ πόνος τῶν βασάνων ἔκαμε τὸν τρισάθλιον, νὰ ὁμολογήσῃ μὲ τὴν γλῶσαν ἐκεῖνο, ὅπως ὄχι μόνον δὲν ἔκαμε μὲ τὸ ἔργον, ἀμὴ καὶ ἔτε κἂν εἶχε λογιάσῃ μὲ τὸν νοῦν. Εἰς κατηγορίαν πάλιν ἂς εἰπῇ, πῶς τὸ ὡμολόγησεν, ὄχι γελῶντας, ἢ παίζοντας, ἀμὴ ἀνάμεσα εἰς τὰ βάσανα καὶ τιμωρίαις τῆς Δικαιοσύνης, ὅταν κάθε λόγος, πρὶν νὰ ἔυγῃ ἀπὸ τὸ σόμα, μετρᾶται, & διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ζυγιάζεται, ὡσὰν ὅπως κρέμεται πολλαῖς φοραῖς ἀπὸ τὸν λόγον ἐκεῖνον ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάναπος, καὶ ὅμοια.

Περὶ Νόμου.

Νόμος λέγεται κάθε γραπτὴ ἀπόφασις τῶν Βασιλέων καὶ τῆς Δικαιοσύνης. ὅθεν ὁ ῥήτορας, διὰ νὰ ἀποδείξῃ νόμιμον & δίκαιον τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὅπως ἐπιχειρίζεται, φέρνει εἰς τὸ μέσον κανόνα Νόμου. λέγει ἀπέκι, πῶς δὲν ἔχει κανεὶς ἐξουσίαν

σίαν νὰ ὑπερέβη τοὺς Νόμους, καὶ νὰ καταπατῇ ταῖς ἀπόφασαις τῆς Νομοθέτων, ἀλλέως ἡ Χώραις ἤθελαν ἦσαι σπήλαια τῆς θηρίων, καὶ ὄχι κατοικίαις τῆς ἀνθρώπων. καὶ πῶς ἔτε γῆ, ἔτε θάλασσα, ἔτε ἄλλος τόπος ἤθελε ἦσαι χωρὶς φόβου καὶ κίνδυνον, ἀμὴ εἰς τὸ πέλαγος ἠθέλαμεν βλέπῃ πλέα ἅρπαγας παρὰ κύματα, εἰς τὴν γῆν πλέα κλέπταις παρὰ ἀνθρώπους, εἰς τὰ Δικαστήρια πλέα ψευδομαρτυρίαις παρὰ Κρίσαις, καὶ εἰς κάθε στράταν ἠθέλαμεν ἀκόμη ὕβρεις, βλασφημίαις, ἐπιβουλαῖς, φόνους, καὶ κάθε ἄλλην ἀνομίαν. ὁ πλέσιος ἤθελε καταπατῇ τὸν πτωχὸν, ὁ δυνατὸς τὸν ἀδύνατον. τόπος ἤθελε σὲ ἁρπάζῃ τὰ πλέστη, ἐκεῖνος τὴν τιμὴν, ὁ ἄλλος καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν, καὶ εἰς βραχυλογίαν ἡ ἀφοβία ἤθελε παρακινᾷ καθένα εἰς κάθε ἀσέβειαν. ὡς καθὼς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Νόμος εἶναι χαλινὸς, ὅπε χαλινώνει τὰ ἀχαλίνωτα πάθη τῆς ἀνθρώπων, καὶ κάθε ἄπακτον ἐπιθυμίαν τῆς πονηρῶν. ἐξετάζει τέλος τὰ λόγια τὲ Νόμου μὲ ἔμφασιν μεγάλην, καὶ παῤῥησίαν, φωνιάζοντας πρὸς τὸν ἀντίπαλον, πῶς εἶναι

ὅλα

ὅλα καθαρὰ, ὅλα χωρὶς ἀμφιβολίαν, χωρὶς σκότος, ὅθεν πῶς τὸν βλέπει εἰς τοιαύτην ξενοχωρίαν, ὅπου δὲν θέλει ἦσαι δυνατὸν νὰ τοῦ φύγῃ, καὶ ὅμοια.

Ἂν ὁ ῥήτορας ἤθελε, νὰ ἀποκριθῇ ἐναντίον τοῦ Νόμου, ἂς εἴπῃ, ἢ πῶς ὁ Νόμος ἐκεῖνος δὲν εἶναι κοινὸς διὰ κάθε τόπον, ἀμὴ μερικός. ἢ πῶς εἶναι παλαιὸς, ὅθεν ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἐσβύσθη ὁλότελα, ἔτε συνηθεῖται πλέα ἀπὸ τὲς ἀνθρώπες. ἢ πῶς δὲν ἐξηγᾶται ἔτζι, ἀμὴ ἔχει ἄλλην ἔννοιαν, ἢ ἐξήγησιν. ἢ τέλος πῶς εἰς ταῖς μεγάλαις χρείαις δὲν εἶναι σκοπὸς τῶν Νομοθέτων νὰ ἀναγκάσουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ Νόμου, ὅθεν ἡ ἢ καινὴ παροιμία, Ἀνάγκη καὶ Νόμου μεταθέσις.

Περὶ Μαρτυρίας.

Πολλαῖς φοραῖς ὁ ῥήτορας βεβαιώνει ἐκεῖνο, ὅπου ἐπιχειρίζεται, μὲ τὴν Μαρτυρίαν ἑνὸς ἢ ἄλλου, ἢ ὁποία τότε φαίνεται, νὰ εἶναι ἄσεμνος, καὶ ἀκαταγώνιστος.

α.

α. ὅταν οἱ μάρτυρες εἶναι εὐγενεῖς, εὐσεβεῖς, πλέσιοι, καὶ σοφοὶ ἄνδρες, διατὶ τότε δὲν ἐμπορεῖ ὁ ἐνάντιος, νὰ δείξῃ εἰς τέτες ἢ ψεῦδος, ἢ αἰσχροκέρδειαν, ἢ ἀμάθειαν, ἢ φθόνον καὶ πάθος. ὅθεν ὁ ῥήτορας μὲ ἐλεύθερον γλῶσσαν ἐμπορεῖ νὰ φωνιάζῃ. ἔχω καὶ μάρτυρας, ὦ Κριταὶ, ὄχι ἁπλᾶς, ἀλλὰ ἰδιώτας ἀνθρώπες, ἀμὴ τὸ ἄνθος τῆς εὐγενείας, ἄνδρας σοφεὺς, ἄνδρας φρονίμες καὶ εὐσεβεῖς. εἶναι τέτοι γέροντες εἰς τὴν ἡλικίαν, εὐσεβεῖς εἰς τὰ ἤθη, ἔχεν ταῖς ψυχαῖς ἀξίας εἰς τὴν πατρίδα, κτλ. β. ὅταν οἱ μάρτυρες, ὅπε φέρνει εἰς τὸ μέσον, ὄχι μόνον μαρτυρεσι πῶς ἤκεσαν, ἀμὴ πῶς καὶ μὲ τὰ ἴδια τως ὄμματα εἶδαν παρόντες εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο. ὡσαὐτ. Βεβαιώνει τέτον μὲν τὸν λόγον ὁ Δεῖνας, ἄνδρας ἀξιόπιτος, καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν, κ διὰ τὴν ἐνάρετόν του ζωὴν, κ καλὰ ἤθη, ὁ ὁποῖος δὲν τὸ φαντάζεται, δὲν τὸ ὑποπτεύει, δὲν τὸ λογιάζει, δὲν τὸ ἤκεσε ἀπὸ ἄλλες, ἀμὴ τὸ εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς, μὲ τὰ ἴδια τε ὄμματα, παρὼν ἐκεῖ εἰς τὸ ἔργον, κτλ. γ. ὅταν ὁ ῥήτορας μὲ τέχνην σφίγγει τὸν ἴδιον ἀν-

τίπαλον, καὶ τὸ ὁμολογᾷ κανένα τρᾶγμα, ὁπὸ νὰ τὸ εἶναι ὠφέλιμον. ὡσὰν. Ἐσὺ ἀπὸς σε, ἐσὺ τὸ ὡμολόγησας, διατὶ ἡ ἀλήθια δὲν ἐμπορεῖ, παρὰ νὰ λάμψῃ εἰς ὅλο τὸ ὕςερον, καὶ νὰ ἀφανίσῃ τὸ ψεῦδος. δὲν λέγεις, πῶς χῆ. τοῦτο καὶ ἐγὼ ἤθελα, τοῦτο ἐπεθύμε νὰ εἰπῇς, διὰ νὰ σβύσω μὲ τοιαύτην σε μαρτυρίαν κάθε σε πεπλασμένην ἀπόδειξιν, χῆ διὰ νὰ φανερώσω τὴν ἀλήθειαν, χῆ.

Ἀμὴ ἀνίσως καὶ ὁ ῥήτορας ἤθελε νὰ ἀντιταθῇ τ' μαρτύρων, χῆ νὰ δείξῃ, πῶς ἡ μαρτυρία εἶναι ψεῦδὴς, ἂς ἐξετάσῃ τὴν ζωὴν χῆ τὰ ἤθη τ' ἰδίων μαρτύρων, διατὶ ἂν εἶναι κακῆς ζωῆς ἄνθρωποι, δ' κολα ἐμπορεῖ νὰ τὲς ἀποδείξῃ ψεῦδεῖς. ἂς ἰδῇ ἀκομὶ, ἂν ὁ μάρτυρας εἶναι πλωχὸς, συγγενὴς, φίλος, ἐχθρὸς, Ϲ ὅμοια, διατὶ ὁ πρῶτος

ο'ϛ.ξ. . . πονίῃ εἴκωμ ἀπατήλια βάζει,

λέγει ὁ Ὅμηρος. Ϲ οἱ ἄλλοι ἢ ἀπὸ ἀγάπην, ἢ ἀπὸ μῖσος τετυφλωμένοι δὲν βλέπεσι τὴν ἀλήθειαν, ἀμὴ μόνον τὸ ὄφελος

ἐκεί-

ἐκείνων, ὁπὲ ἀγαπᾶσι, καὶ ἐκείνων, ὁπὲ μισᾶσι τὴν ζημίαν καὶ βλάβην. Ὅταν πάλιν οἱ μάρτυρες εἶναι ἀξιόπιστοι, σοφοὶ, εὐγενεῖς, πλούσιοι, εὐσεβεῖς, καὶ μὲ ἄλλαις ἀρεταῖς σολισμένοι, ὥστε ὁπὲ ὁ ῥήτορας δὲν ἐμπορεῖ, ἀλλ' ἔτε θέλει, νὰ ἀποδείξῃ εἰς τέτες ψεῦδος, τότε ἂς εἴπῃ πρὸς τὲς Κριτὰς, νὰ μὴν σοχασθῶσι ταῖς μαρτυρίαις, ἀμὴ ταῖς ἀπόδειξαις, ἐπειδὴ καὶ πολλαῖς φοραῖς, ὄχι διὰ πάθος ἢ κέρδος, ἀμὴ διὰ καλοσύνην & σπλάγχνος γίνεται καὶ ἀπὸ ἀξίες ἀνθρώπες ἡ μαρτυρία ψεύδὴς, μάλιςα ὅταν κινδυνέυει τιμὴ, ἢ ζωὴ τοῦ πλησίε, κατὰ τὸν εἰπόντα Πίσανδρον. Παρὰ Στοβ. λό. ιϐ.

Οὐ μέμεσις καὶ φᾶδος ὑπὲρ ψυχῆς ἀγοράζειν.

Περὶ Ὅρκε.

Ὁ Ὅρκος ἔχει μεγάλην δύναμιν, νὰ πισώσῃ κανένα πρᾶγμα, καὶ νὰ τὸ δείξῃ ἀληθινὸν σιμὰ εἰς τὲς ἀνθρώπες. Ὅθεν οἱ ῥήτορες διὰ νὰ βεβαιώσεν ἐκεῖνο,

ὅπῶ ἐπιχειρίζονται, λέγωσι, πῶς καὶ μὲ ὅρκον ἐμαρτυρήθη ἀπὸ τὸν δεῖνα, καὶ δεῖνα, ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ ἀξιόπιστοι. εἶπα εὐσεβεῖς διατὶ

Α'μδρῶμ δὲ φαύλωμ ὅρκομ εἰς ὕδωρ γράφε.

εἶπα ἀξιόπιστοι, διατὶ ἂν ἐκεῖνος, ὁπῶ ὁμώνει, εἶναι πτωχὸς, ἐχθρὸς, φίλος, κ.τ.λ. ὀλίγην πίστιν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ τῶ πράγματος μὲ τὸν ὅρκοντα, ὡς καθὼς εἴπαμεν ἀνωτέρω εἰς τὴν Λύσιν τῆς μαρτυρίας. διὰ τῶτο ὁ ῥήτορας, ὅταν ὀνομάζει ἐκεῖνον, ὁποῦ ὁμωσεν, εἶναι χρεία μὲ ἔυμορφον τρόπον νὰ τῶ πλέξῃ ἐγκώμιον, διὰ νὰ διώξῃ κάθε ὑποψίαν ψεύδος ἀπὸ τὸν νῶν ἐκείνων, ὁπῶ κρίνωσιν. ὡσὰν. Καὶ δεν ἀκέστε, ὦ Κριταί; ὁ Δεῖνας ἐςάθη, ὁπῶ ὄχι μόνον τὸ ἐμαρτύρησεν, ἀμὴ καὶ μὲ ὅρκον τὸ ὥμωσε. τῶρα ποῖος θέλει ἦσαι τόσον ἀυθάδης, ὁπῶ νὰ ἀντιςαθῇ τοιάυτης μαρτυρίας; ποῖος ἀπὸ ὅσους ἀκέσωσι, θέλει ἀνοίξῃ ςόμα, ἢ καὶ μὲ τὸν νῶν θέλει ὑποπτέυσῃ εἰς τοιῶτον ἄνδρα πα-

ρα-

γραμικρὸν ψεῦδος; ὁ Δεῖνας τὸ μαρτυρᾷ. ὁ Δεῖνας τὸ ὁμώνει, ἤγεν ἄνδρας, τὲ ὁποίου, ἂν ἰδῆτε τὸ γένος, εἶναι εὐγενέςατος. ἂν ξανοίξετε τὴν ζωὴν, καὶ τὰ ἤθη, εἶναι εὐσεβέςατος. ἂν ςοχαθῆτε τὰ ἔργα εἰς κάθε τὲ πρᾶξιν, εὑρίσκεται πάντα ἀξιέπαινος, περίβλεπτος διὰ τὴν Ἀξίαν, ὁπὲ ἔχει εἰς τὴν Χώραν, σεβάσμιος διὰ τὴν ἡλικίαν, ὁπὲ τὲ δίδει παῤῥησίαν, καὶ φρόνεψιν, βαθὺς εἰς τὴν μάθησιν, καὶ σοφίαν, καὶ εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς τύχης, ὁπὲ λέγομεν πλέτη, ἢ πρώτος, ἢ ἀπὸ τὲς πρώτες. ἀρνήσε τῶρα, ὦ ἀντίπαλε ἐκεῖνο, ὁπὲ καὶ μὲ ὅρκον μαρτυρᾷ τοιῆτος ἄξιος ἄνδρας, εἰς τὸν ὁποῖον ὅτε πάθος ἐμπορεῖς νὰ ὑποπτέυσης, ὅτε κῆ.

ΒΙΒΛΙΟΝ

ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Διαθέσεως.

ΕΥ̓μορφον πρᾶγμα εἶναι ἡ Τάξις, καὶ ἡ Διάθεσις τῶν πραγμάτων, ὡς καθὼς ἡ Ἀταξία καὶ ἡ Σύγχυσις ἀχημόπατον. τὸ εἶπεν ὁ Λόγ. κς. Θεολόγος Γρηγόριος. Τάξεως ἐπικράτησις, λέγει ὁ Ἅγιος, κόσμος τὸ πᾶν, καὶ τὸ κάλλος ἀκίνητον.

" Καὶ βέβαια ἰδὲς ἕνα ἄνθρωπον, ὁποῦ νὰ ἔχῃ τὴν πρέπουσαν τῶν μελῶν τάξιν καὶ συμμετρίαν, ἐρωτῶ, ἔχει ὅλη ἡ φύσις πρᾶγμα ὡραιότερον; ἔπλασεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἀπειράντου σοφίαν πλάσμα εἰς τὴν ἔξωθεν μορ-

μορφὴν πλέα χαριτόμορφον ; ἀμὴ σύγχυσαί τε τὰ μέλη, βάλε ἀνω κάτω τὸν ἴδιον ἀνθρωπον, κάμε νὰ σκώνη τὺς πόδας πρὸς τὸν Ουρανὸν, νὰ γυρίζη τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν, νὰ ἔχη τὰ ὄμματα, ὅπου βλέπομεν καὶ κοκκινίζουν τὰ μάγουλα, τὰ ἀυτιὰ, ὅπου πρότερον ἦτον φυτεμένα τὰ ὄμματα, & εἰς βραχυλογίαν μετάθεσαι τὰ μέρη ὅλα τῦ σώματος, τὰς χεῖρας, τὴν κοιλίαν, τὸ σῆθος, καὶ τότε ἔτε ἡ Ἀφρικὴ ἐγέννησεν, ἔτε ἡ Λιβύα ἔθρεψε θηρίον πλέα ἄχημον καὶ φοβερόν. τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸν λόγον, ἂν ὁ ῥήτορας δὲν φυλλάττει τὴν τάξιν. ἂς εἶναι ὑφηλὰ τὰ νοήματα, πολυποίκιλα τῷ παλαιῶν τὰ ἀποφθέγματα, ὄμορφαις ἢ ἰσορίαις, οἱ λογαργιασμοὶ ἄσεκτοι καὶ ἀδαμάντινοι, ἂς εἶναι μεταφοραῖς εἰς κάθε λέξιν, ἀλληγορίαις εἰς κάθε περίοδον, καὶ ῥαντισμένος μὲ τὰ ἄνθη ὅλα τῆς σύγλωττίας Ἂς πνέη ὅλην Ἀραβίαν, ὡς λέγει ἡ παροιμία, ὁμως ὁ λόγος ἐκεῖνος ἔτζι γολισμένος, διατὶ τῦ λείπει ἡ τάξις, δὲν ἔχει ἔτε ἀρχὴν, ἔτε τέλος, & δὲν εἶναι λόγος, ἀμὴ σκοτεινὸν καὶ ἄπακτον χάος. ὥξε ὁπῦ

εἰς τὸν λόγον εἶναι ἀναγκαία ἡ Διάθεσις, οὐχι μόνον διὰ νὰ τοῦ δώσῃ χάριν καὶ εὐμορφίαν, ἀμὴ καὶ δύναμιν, νὰ νικήσῃ τὸν ἀντίπαλον, καὶ νὰ παρακινήσῃ εἰς ὅτι θέλει τὸς ἀκούοντας. ἐπειδὴ & βλέπομεν πῶς ἕνα χράτσυμα ἐδῶ χ' ἐκεῖ σκορπισμένον, ἢ καὶ χωρὶς τάξιν συγχισμένον, εὔκολα νικᾶται, ἀμὴ ἕνα εὔτακτον, καὶ καλὰ διαμερασμένον πάντα ἀπομένει τροπαιοφόρον. διὰ τῦτο καὶ ἀπὸ τὸς διδασκάλες τῆς τέχνης ἀνάμεσα εἰς τὰ πέντε μέρη τῆς Ρητορικῆς μετρᾶται τὸ Δεύτερον, ὡς εἴπομεν εἰς τὸ πέμπτον Κεφάλαιον τῦ α'. Βιβλίυ, & ἔχει χρέος, νὰ ξεχωρίζῃ τὰ μέρη τῦ λόγυ, βάνοντας καθένα εἰς τὸν ἴδιον τοῦ τόπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Πόσα, καὶ Ποῖα τὰ Μέρη τῦ Λόγου.

Ὁ Λόγος ἔχει τέσσερα Μέρη, τὸ Προοίμιον, τὴν Διήγησιν, τὴν Βεβαίωσιν, καὶ τὸν Ἐπίλογον. τὸ Προοίμιον γίνεται εἰς διάφορον καὶ διάφορον τρόπον, κατὰ τὴν χρείαν, ὡς θέλομεν ἰδῆ καὶ κατωτέρω. ἡ Διήγησις διηγᾶται τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πράγματος, ἡ Βεβαίωσις τὴν βεβαιώνει μὲ λογαργιασμὲς, καὶ μὲ τὴν δύναμιν ὁλὴν τῆς ῥητορικῆς τέχνης πάσχει, νὰ φανερώσῃ, καὶ νὰ ἀποδείξῃ ἐκεῖνο, ὁπῦ θέλει, καὶ ὁ Ἐπίλογος μὲ μίαν εὔμορφην ἀνακεφαλαίωσιν μεταλέγει εἰς βραχυλογίαν, ὅτι εἶπε εἰς ὅλον τὸν λόγον, διὰ νὰ τὰ τυπώσῃ πλέα βαθυὰ εἰς τὸν νῦν τῶν ἀκροατῶν, καὶ διὰ νὰ τῶν ἐξυπνήσῃ τὴν μνήμην, νὰ ἐνθυμηθῦσι τὰ εἰρημένα. Ἰξεύρω, πῶς κάποιοι σμίγουσι διὰ πέμπτον μέρος τὴν Λύσιν, μὲ τὴν ὁποίαν λύει ὁ ῥήτορας μάλιστα εἰς τοὺς Δικανικοὺς λόγους τὰ ἐπιχειρήμα-

ρήματα ὅλα τῶν ἐναντίων, ἀμὴ τέτη εἶναι μέρος ὄχι τῦ λόγυ, ἀμὴ τῆς Βεβαιώσεως, ὅθεν καὶ εἰς τὴν Βεβαίωσιν ἀναφέρεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Προοιμίυ.

Πρὶν νὰ εἰπῶ ἄλλο τίποτες, ἐνθυμίζω τῦ ῥήτορος τὴν παροιμίαν ἐκείνην, Ἀρχὴ ἥμισυ παντός. ὅθεν ὄντας τὸ Προοίμιον ἡ ἀρχὴ τῦ λόγυ, ἔχει νὰ βάλῃ κάθε ἐπιμέλειαν, νὰ εἶναι εὔμορφον, καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα, ὅπῦ ἐπιχειρίζεται, ἐπιτήδειον. Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τῦ Προοιμίυ εἶναι, νὰ κάμῃ φιλήκοον τὸν ἀκροατὴν, τὸ ὁποῖον ἀποκτίζει ὁ ῥήτορας μὲ τρεῖς τρόπυς, ἢ κερδαίνοντας τέτυ τὴν ἀγάπην, ἢ κινῶντας τῦτον εἰς ἐπιθυμίαν, καὶ περιέργειαν, ἢ κάνοντάς τον εὐμαθῆ καὶ εὐδίδακτον. Κερδαίνει τὴν ἀγάπην, ἀνίσως καὶ θέλει ταπεινώσῃ τὸν ἑαυτόντε, ὁμολογῶντας τὴν ἰδιάντε ἀμάθιαν, καὶ ἀδυνέαν εἰς τὸ λέγειν. ἀνίσως καὶ θέ-

λει

λει ἐπαινέσῃ τὲς ἐκεῖ παρόντας ἀκροατὰς ἐγκωμιάζοντας τέτων τὴν εὐγένειαν, τὴν σοφίαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν φρόνεσιν, τὸ σπλάγχνος, ἢ ἄλλην ἀρετὴν, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὲ πράγματος. παρακινᾷ εἰς ἐπιθυμίαν, ἀνίσως ϑέλει εἰπῇ, πῶς ἔχει νὰ μιλήσῃ ὄχι Περὶ σκιᾶς ὄνε, ἀμὴ διὰ πράγματα πολλὰ ὠφέλιμα, ἀναγκαῖα εἰς κοινὴν εὐτυχίαν, ἀξιοθαύμαστα, ὄχι πλέα ἀκυρὰ, ὅτε ἀπὸ ἄλλον τινὰ πρότερον εἰρημένα, ἀνίσως καὶ ϑέλει τάξη βραχυλογίαν, καὶ ὁμοια. τέλος, ϑέλει κάμη εὐμαθῆ τὸν ἀκροατὴν, καὶ εὐδίδακτον, ἀνίσως καὶ μὲ τάξιν ϑέλει διαμιράσῃ τὸν λόγε ὅλου τὰ κεφάλαια, ὥξε ὅπε κάϑε ἰδιώτης καὶ ἀγράμματος ἄνθρωπος νὰ ἐμπορῇ νὰ καταλάβῃ εὐκολα τὴν ὑπόθεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ποίαις ἡ Ἀρεταῖς τὸ Προοιμίου.

Διατὶ ἀπὸ τὸ Προοίμιον κρέμεται ἡ φήμη τὸ ῥήτορος, ὅθεν ὡς καθὼς ἀπὸ τὴν αὐγὴν τὸ προοίμιον τοῦ φωτὸς γνωρίζομεν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, ἔτζι & ἀπ' ἐκεῖνο τὸ τοῦτο τὴν σοφίαν καὶ μάθησιν, εἶναι χρέος νὰ ἐξηγήσωμεν, ποῖα εἶναι τὰ καλὰ Προοίμια, καὶ καμωμένα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, καὶ ποῖα τὰ κακὰ καὶ ἄτεχνα. λοιπὸν καλὸν Προοίμιον εἶναι

Πρῶτον, ὅταν εἶναι ῥητορευόμενον, ἐμφασικὸν, ζολισμένον μὲ Μεταφοραῖς, Ἀντίθεσαις, καὶ ἄλλα Σχήματα, μὲ λέξαις εὔμορφαις καὶ λαμπραῖς, μὲ γνώμαις ὄχι παιδικαῖς, ἀμὴ ὁποῦ νὰ πνέυσι μεγαλοπρέπειαν καὶ σεμνότητα. καὶ τοῦτο μάλιστα εἰς τοὺς πανηγυρικοὺς λόγους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ σκοπὸς εἶναι, νὰ εὐφράνωμεν τὲς ἀκούοντας μὲ ταῖς χάριταις τῆς σύγλωττίας, καὶ μὲ τὰ ἄνθη τῆς Ῥητορικῆς νὰ ζολίσωμεν τὸν Ἥρωα, ὁποῦ ἐπαινοῦμεν.

Δεύτερον, ὅταν συμφωνᾷ μὲ τὰ ἐπίλοιπα, ὅπου ἔχει νὰ εἰπῇ ὁ Ρήτορας εἰς τρόπον ὁποῦ, ὡς ὁ σπόρος τὸ δενδρον, ἔτζι καὶ τὸ Προοίμιον νὰ περιέχῃ τὴν ὑπόθεσιν.

Τρίτον, ὅταν δὲν εἶναι οὔτε μεγάλον, οὔτε μικρὸν, ἀμὴ ἔχει τὴν πρέπουσαν συμμετρίαν μὲ τὸν ἐπίλοιπον λόγον, διατὶ καθένας ἤθελε περιγελάσῃ ἕνα ζωγράφον, ὁποῦ εἰς μύρμυγκος σῶμα ἤθελε ζωγραφίσῃ ἐλέφαντος κεφαλὴν, καὶ πάλιν κεφάλὴν μύρμυγκος εἰς μεγάλου ἐλέφαντα.

Τέταρτον, ὅταν κερδαίνει τὴν ἀγάπην ἐκείνων, ὁποῦ ἀκούουσι, καὶ ὅταν τοὺς κάνει, νὰ προσέχουν μὲ χαρὰν καὶ μὲ φιλικοΐαν εἰς ὅσα μέλλει νὰ εἰπῇ ὁ ῥήτορας.

Κακὸν πάλιν Προοίμιον εἶναι. πρῶτον, ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν φυλάττει τοὺς ἄνωθεν κανόνας. β'. ὅταν εἶναι κοινὸν καὶ ἁρμόδιον διὰ κάθε ἄλλην ὑπόθεσιν. τὸ ὁποῖον πρᾶγμα εὔκολα καθένας ἐμπορεῖ νὰ φύγῃ, ἀνίσως καὶ τὸ θέλει συνθέσῃ ἀπὸ ταῖς Πεῤίσσασαις Τόπου, Καιρῦ, Προσώπου, κ.τ.λ. γ'. ὅταν ὁ ῥήτωρ δὲν φυλάττει τὸ μέτρον,

ἀμὴ

ἀμὴ μὲ περισσολογίαν τὸ αὐξάνει ἔξω ἀπὸ τὸ πρέπον. δ'. ὅταν ἄλλη εἶναι ἡ χρεία, καὶ ἄλλος ὁ σκοπὸς τοῦ Προοιμίου. λόγε χάριν, εἶναι χρεία νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἀγάπην, καὶ ἐκεῖνος πάσχει νὰ ἀποκτήσῃ φυλακοΐαν, ἢ νὰ κάμῃ εὐμαθεῖς τοὺς ἀκούοντας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τρόποι Προοιμίων.

Τὰ Προοίμια γίνονται εἰς πολλοὺς καὶ πολλοὺς τρόπους, ὡς καθὼς πολλὰ καὶ διάφορα εἶναι τὰ Σχήματα τῆς Ῥητορικῆς. Ἐγὼ ὅμως σημειώνω ἐδῶ ἑκτὼ, ἢ καὶ δέκα μὲ τὴν συνήθη βραχυλογίαν, διατὶ αὐξάνοντάς τα μὲ τὸς κανόνας τῆς τέχνης, ἤθελα συνθέσῃ ὄχι ἕνα Κεφάλαιον, ἀμὴ μίαν μεγαλόσωμον Ὁμιλίαν.

Α'. Τρόπος Ἐξ Ἀπορίας.

Ὁ Πρῶτος Τρόπος βέβαια εὔμορφος, ἂν τινὰς ἔχει ἀγχίνοιαν καὶ εὐγλωττίαν, νὰ τὸν βάλῃ εἰς πρᾶξιν, ὡς πρέπει, λέγεται Ἐξ Ἀπορίας, ἤγουν ὅταν ὁ ῥήτορας συμπνιγόμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν κατορθωμάτων καὶ ἀρετῶν, λέγει, πῶς ἀμφιβάλλει, καὶ πῶς δὲν ἐξεύρει τί νὰ εἰπῇ πρότερον, καὶ τί ὕστερον; ποῖα ἔργα νὰ διηγηθῇ, καὶ ποῖα νὰ σιωπήσῃ, ὄντας ὅλα

ἀξιέ-

ἀξιέπαινα καὶ ἀξιοθαύμαστα. ὅθεν τῶρα παραπονᾶται μὲ τὸν καιρὸν, πῶς τὸ εἶναι βραχὺς, καὶ ταχύπτερος τὸ πετᾷ. τῶρα μὲ τὴν ἴδιαν τε γλῶσσαν, πῶς δὲν εἶναι τόσον ταχύδρομος, ὁπὸ νὰ φθάσῃ εἰς τὰ πάντα. τῶρα μὲ τὴν φύσιν, πῶς δὲν τὸ ἔδωκε ταῖς δέκα γλώσσαις, ὁπὸ ἐπεθύμησε καὶ ὁ Ὅμηρος. καὶ ἀπέκι τέλος, ἀνάμεσα εἰς τόσαις ἀρεταῖς, καὶ ἐνάρετα κατορθώματα, διαλέγει ὅτι θέλει, καὶ ἐκεῖνο λέγει, νὰ εἶναι τὸ λόγε τε ὅλε τὸ ὑποκείμενον.

Β΄. Ἐκ Περιςάσεως.

Ὁ Ἄλλος Τρόπος τὸ Προοιμίου εἶναι Ἐκ Περιςάσεων, καὶ γίνεται ὅταν ὁ ῥήτορας ςοχάζεται ταῖς Περιςάσαις, ἤγουν τὸν καιρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον διηγᾶται, τὸν Τόπον, τὰ Πρόσωπα, καὶ ταῖς ἄλλαις, ὁπὸ ἀρκέντως ἐξηγήσαμεν εἰς τὸ δέκατον ἕβδομον Κεφάλαιον τὸ πρώτε Βιβλίε, & τότε εἶναι ἀδύνατον, νὰ μὴν εὕρῃ ἁρμόδιον ὕλην, διὰ νὰ σχηματίσῃ εἰς κάθε ὑπόθεσιν εὔκολα τὸ Προοίμιον.

Εἰς

Εἰς ἕνα Ἐπιτάφιον λόγον, ἂν ὁ καιρὸς εἶναι βροχερὸς, ἐμπόργιε νὰ εἰπῇ, πῶς ἡ Χώρα ἔχασε ἕνα μεγάλον Ἄνδρα & Ἥρωα, ὅθεν & ὁ Οὐρανὸς κλαίει, & μὲ τὰ νερά, ὁπὸ ῥίπτει, ὡσὰν μὲ τόσα δάκρυα σπλαγχνᾶται τὴν κοινὴν δυσυχίαν. καὶ πάλιν εἰς Γενεθλιακὸν, ἂν εἶναι ἀνέφαλος καὶ λαμπροφώτιστος, πῶς γελᾷ ὁ Οὐρανὸς, & στολισμένος μὲ χαρμόσυνον φῶς ἑορτάζει καὶ ἐκεῖνος, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου, διατὶ προβλέπει, πῶς θέλει ἦσαι τιμὴ τῶν γονέων, καὶ τῆς πατρίδος στολή, κτλ.

Ἂν ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἀκούσιν, εἶναι σοφοὶ & ἐνάρετοι, λαμβάνοντας ἀπὸ τὴν περίστασιν τῶν Προσώπων τὴν αἰτίαν τοῦ Προοιμίου, ἐμπόργιε νὰ εἰπῇ, πῶς ἂν ἄλλος ποτὲ ῥήτορας ἐπεθύμησε εἰς τὰ χείλη τὰ πλούτη ὅλα τῆς δύγλωττίας, & τὸν χρυσορρόαν ὅλον ποταμὸν εἰς τὴν γλῶσαν, τῶρα βέβαια τὰ ἐπεθυμᾷ καὶ ἐκεῖνος, ὡσὰν ὁπὸ εἶναι καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον πτωχότερος εἰς τὸ λέγειν, καὶ ὡσὰν ὁπὸ ἔχει νὰ μιλήσῃ ἔμπροσθεν εἰς ἀνδρας, ὁποῦ χωρὶς ὑπερβολὴς

λαῖς εἶναι μουσεῖα ἔμψυχα, καὶ Κολοσσοὶ τῆς σοφίας, κτλ.

Ἀπὸ τὴν ἴδιαν Περίστασιν ἐμπόργιε καὶ εἰς ἄλλον τρόπον νὰ προοιμιάσῃ, λέγοντας ἔτζι. Ἰξεύρω καλὰ, ὦ Ἄρχοντες, πῶς ἀνάμεσα εἰς τόσην σοφίαν καὶ μάθησιν τόσων & τόσων Ηρώων, ὁπὄ ἐδῶ περιέχουσι, δὲν ἤθελε ποτὲ ἀνοίξῃ ἄλλος ῥήτορας στόμα, ἀγκαλὰ καὶ θρασυκάρδιος, καὶ ῥητορικώτατος, διατὶ βέβαια ἤθελε κινδυνεύσῃ, ἢ νὰ ἀπομείνῃ ἄφωνος ἀπὸ τὸν φόβον, ἢ νὰ χάσῃ δὲν λέγω εἰς τὸν δρόμον, ἀμὴ & εἰς τὴν ἀρχὴν τὲ λόγε τὰ λόγια. ἐγὼ ὅμως τολμῶ, & αὐθάδης λύω τὴν γλῶσαν εἰς τὴν διήγησιν, ὄχι διατὶ, ἢ ἀμαθὴς δὲν ἰξεύρω, ἢ λωλὸς δὲν γνωρίζω τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκομαι, καὶ τῆς σοφίας σας τὸ ἄπειρον βάθος, ἀμὴ διατὶ λαμβάνω θάῤῥος καὶ καρδίαν ἀπὸ τὴν καλοσύνην ἐκείνην, ὁπὄ τόση καὶ τόση σᾶς φέγγει ἀπὸ τὸ πρόσωπον, & ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς γλυκείας σας ὄψεως, μὲ τὴν ὁποίαν βλέπω καὶ μὲ ἀκέετε, κτλ.

Γ. Ἀπὸ

Γ'. Α'πὸ Συγκρίσεως.

Ο Τρίτος Τρόπος λέγεται Α'πὸ Συγκρίσεως, κ' εἶναι, ὅταν ὁ ῥήτορας δελεύεται ἀπὸ τὴν Σύγκρισιν, διὰ νὰ φτιάσῃ τὸ Προοίμιον. ὅθεν ἂν ἤθελε νὰ δείξῃ τὸν Μεγαλομάρτυρα Γεώργιον νέον κ' ἀληθινὸν Ἡρακλέα τῆς χειρωνύμου Ἐκκλησίας, ἤθελε εἰπῇ, πῶς μεγάλη εἶναι εἰς κάθε τόπον τὴ Ἡρακλέος ἡ φήμη, καὶ πῶς δὲν εὑρίσκεται ἄνθρωπος τόσον βάρβαρος, & τόσον μακρὰν ἀπὸ ὅλην τὴν φύσιν, εἰς τὰ αὐτιὰ τὴ ὁποίε νὰ μὴν ἔφθασαν τὰ ἡρωϊκὰ τύτε ἔργα, κ' ἐνδοξα κατορθώματα. βρέφος μικρὸν καὶ ἀκόμι εἰς τὰ σπάργανα μὲ τρυφερὴν χεῖρα, κ' ὅπε ἔχαζε γάλα, ἔπνιξε τὴν ἑπτακέφαλον ὕδραν. ἄνδρας, ἀπὸ τὰ σκότη τὴ ἅδε ἔφερε εἰς τὸ φῶς τὴ Κόσμου δεδεμένον τὸν Κέρβερον, κ' ἡ. ὅμως ἐγὼ τὴν σήμερον, εἰς τὴν παρεσαν Ἑορτὴν καὶ πανήγυριν θέλω νὰ σᾶς δείξω ἄλλον Ἡρακλέα Γεώργιον τὸν Μεγαλομάρτυρα, ὅπε τόσον νικᾷ τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον εἰς τὴν ἀν-

δρείαν, ὅσον ἡ ἀλήθεια πεφυκυῖα τὰς μύθους, κτλ.

Δ'. Α'πὸ Α'λληγορίας.

Δουλεύεται πολλαῖς φοραῖς ὁ ῥήτορας (καὶ τοῦτος ἂς εἶναι ὁ τέταρτος Τρόπος) μάλιστα εἰς τοὺς πανηγυρικοὺς λόγους ἀπὸ τὴν Α'λληγορίαν, δείχνοντας τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐπαινᾷ, ἢ Η'λιον λαμπροφόρον, ἢ αἰετὸν ὑψιπέτην, ἢ ποταμὸν χρυσορρόαν, ἢ ἄλλο τοιοῦτον ὅμοιον κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὁποῦ ἐπιχειρίζεται. καὶ τότε διὰ νὰ εἶναι ἀλληγορικὸς ὅλος ὁ λόγος, κάνει τὸ ἀλληγορικὸν τὸ Προοίμιον. ὡσὰν. Πολυτάραχος θάλασσα εἶναι τοῦτη μας ἡ ζωὴ, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ἄγριες ἀνέμους ἢ τῶν παθῶν ἢ τῆς τύχης καταφουσκωμένη, ποτὲ δὲν βλέπομεν γαλήνην, ἀμὴ πάντα κύματα, καὶ ταραχαῖς. ἡ ὑπερηφάνια εἶναι ὁ Βορέας, ὁποῦ τὴν ταράσσει. ἡ θλίψαις κτλ.

Ε'. Ἐκ τῆ Ἐναντίᾳ.

ΤΟῦτος ὁ Τρόπος λέγεται Ἐκ τῆ Ἐναντίᾳ, διατὶ ὁ ῥήτορας μὲ τέχνην ἐπαινᾷ, ἢ ψέγει εἰς τὸ Προοίμιον ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὸ ἐναντίον τῆ ὁποίᾳ θέλει νὰ καταφρονέσῃ, ἢ νὰ ἐπαινέσῃ εἰς ὅλον τὸν ἐπίλοιπον λόγον. Ἂν ἤθελες νὰ ἐπαινέσῃς τὴν εἰρήνην, ἔτζι ἤθελες κάμῃ τὸ Προοίμιον, καταφρονῶντας τὸν πόλεμον. Δὲν εἶναι πρᾶγμα, καὶ τριγυρίσετε μὲ τὴν ταχύτητα τῆς διανοίας σας ὅλην τὴν γῆν, ὁπῦ νὰ ἔβλαφε περισσότερον, καὶ καθ' ὥραν νὰ βλάπτῃ τὸ ἀνθρώπινον Γένος, ὅσον ὁ πόλεμος. Τοῦτος ξερριζώνει ταῖς Χώραις, βάνει ἄνω κάτω τὰ Βασίλεια, καίει εἰς μίαν ὥραν ὅτι ἐσπάρθη εἰς ἕνα Χρόνον, χαλᾷ εἰς μίαν στιγμὴν ὅτι ἔκτισαν, καὶ ἐκόπιασαν οἱ αἰῶνες. σβύνει τὴν Εὐσέβειαν, ξορίζει ταῖς Μούσαις, ξολοθρεύει ταῖς τέχναις. εἰς τὰ Δικαστήρια τζακίζει τὰ ζυγιὰ τ' δικαιοσύνης, εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις ὑβρίζει καὶ Ἱερεῖς κ' Εἰκόναις. ὡς σάχνας θερίζει δὲν λέγω τὺς ἀνθρώπυς, ἀμὴ καὶ τὺς λαὺς, Ϲ εἰς κάθε

τόπον σικώνει σωρὸς νεκρῶν καὶ βυνὰ ἀπο κόκαλα, κ.τ.λ. ἀμὴ ἀνίσως καὶ ἀνθῇ ἡ Εἰρήνη, ἂν βασιλεύῃ ἡ ἀγάπη, κ.τ.λ.

ς'. Ἀπὸ τῶν Σπλάγχνων τῦ πράγματος.

Τὸ Προοίμιον, ὅπῦ συγάνεται ἀπὸ τὰ Σπλάγχνα τοῦ πράγματος, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ μία Θέσις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ ῥήτορας καταβαίνει εἰς τὴν διήγησιν, ὡσὰν εἰς Ὑπόθεσιν. λόγε χάριν, θέλει νὰ ἐπαινέσῃ τὴν πτωχείαν ὡς ἀληθινὴν εὐτυχίαν τῦ ἀνθρώπε, κάνει τὸ Προοίμιον, καὶ δείχνει, πῶς εὐτυχὴς εἶναι ὅποιος ζῇ χωρὶς καμίαν φροντίδα, ἀπέκι καταβαίνει εἰς τὴν πτωχείαν λέγοντας, πῶς τότη μόνον εἶναι ἀπὸ κάθε λογισμὸν καὶ φροντίδα ἐλεύθερος. Εἰς ὅμοιον τρόπον θέλει νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ὁ Ἀθανάσιος εἶναι ἄξιος κάθε τιμῆς, διατὶ ἀκύραςος τόσον ἐκόπιασε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀκαταγώνιςος τόσον ἔπαθε διὰ τὴν ὀρθόδοξον Πίςιν, λαμβάνει τὴν Θέσιν διὰ Προοίμιον, καὶ φανερώνει πῶς ἐκεῖνοι,

ὅπῦ

ὅπῶ ἐκόπιασαν διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, εἶναι ἄξιοι τιμῆς, καὶ νὰ ἔχῦ εἰς ταῖς Εἰκόναις, εἰς τὰ μάρμαρα, εἰς ταῖς ψυχαῖς, καὶ διανοίαις τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατον τὸ μνημόσυνον. ὅθεν λέγει. Γλῶσα ποτὲ ἀνθρώπῦ δὲν τυχένει νὰ σιωπήσῃ, ἀμὴ μὲ ἄπαυσον φωνὴν εἶναι πρέπον, νὰ διηγᾶται, ℭ νὰ κηρύτ7η εἰς κάθε τόπον ἐκεινῶν τῶν Ηρώων ταῖς δόξαις καὶ ὄνομα, ὅπῶ διὰ νὰ διαφεντεύσῦν τὴν κοινὴν πολιτειαν, ἢ ἔχυσαν μεγαλόψυχοι ἀπὸ ταῖς φλέβαις τὸ αἷμα, καὶ ἀνάμεσα εἰς χίλια βάσανα ἀπάντησαν ἀνδρειωμένοι τὸν θάνατον, ἢ μὲ κόπῦς καὶ ἱδρωτας τοῦ πρωσώπῦ, μὲ ἐξορίαις καὶ ἄλλαις ταλαιπωρίαις τῆς ζωῆς, ϗ κινδύνῦς, ἀκέραιοι ὑπερμάχησαν διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ϗτ.

Ζ'. Α'πὸ Ζωγραφίας.

ΤΟ' Προοίμιον ἀπὸ Ζωγραφίας εἶναι, ὅταν ὁ ῥήτορας εἰς τὴν ἀρχὴν τῦ λόγῦ διηγᾶται κανενὸς παλαιῦ Ζωγράφῦ γνωσικὴν ἢ ℭ τεχνικὴν ζωγραφίαν, ἀπέκι μὲ

εὔμορμον τρόπον ἔρχεται καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν. ὡσὰν, Ἂν ἤθελες νὰ δείξῃς, πῶς ὁ Κόσμος εἶναι ψεύτης καὶ πλάνος, ἤθελες ὡροιμιάσῃ ἔτζι.

Ζεῦξις ὁ περίφημος ἐκεῖνος ζωγράφος, ὁπῦ ὅσαις εἰκόναις, τόσα θαύματα ἄφηκεν εἰς τὴν Κόσμον, ἀνάμεσα εἰς ἄλλα, μὲ τόσην τέχνην & ἐπιμέλειαν ἐζωγράφισε μίαν φορὰν ἕνα σαφίλι, ὁπῦ δροσερὸν καὶ ὥριμον, καὶ σάζοντάς τε ἀπὸ κάθε μέρος τὸ μέλι, ἤθελες ὁμώσῃ, νὰ τὸ ἔκοψε τὴν ὥραν ἐκείνην ἀπὸ ὡρασινόμορφον κλῆμα. τὸ εὔγαλε ἀπέκι εἰς τὸ φῶς, διὰ νὰ κοκκινίσῃ νικημένη ἀπὸ τὴν τέχνην ἡ φύσις, καὶ δύθυς πλανεμένα ἀπὸ τὴν ἔξωθεν θεωρίαν τὰ ὄρνεα, κύκλωθεν τε πετῦσι. τὸ βλέπειν, τὸ μεταβλέπειν, & αὐξάνοντάς των περισσότερον ἡ ἐπιθυμία, τὸ τρυγᾶσι μὲ τὰ ὄμματα, καὶ ὡρὶν νὰ τὸ ἐγγίξειν, τὸ καταπίνεσι μὲ τὴν ὄρεξιν. λοιπὸν σιμώνειν τὰ ταλαίπωρα, διὰ νὰ ἀπολαύσειν τὴν ψεύδη καὶ φαντασμένην ἐκείνην γλυκύτητα. κλίνεσι τὴν κεφαλὴν ἕτοιμα νὰ τὸ κερσεύσειν ἀπὸ τὰ γλυκιὰ πλέξη. τὸ τζιμπᾶσιν, ἀμὴ γελασμένα χάνου τ

χα-

χαραν καὶ τὸ κιλάδισμα. φεύγει ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, καὶ διὰ τὸ σφάλμα, ὅπου ἔκαμαν, πεδεύονται μὲ τὴν ὑποταγήν. Ὅσαις φοραῖς κάνει τὸ ἴδιον καὶ μετ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Κόσμος, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἴμεθαν λογικόψυχοι, καὶ ὄχι ἄγνωστοι ὡς τὰ πετούμενα ἐκεῖνα ζῶα. πόσαις φοραῖς μᾶς γελᾷ μὲ τὰ ψρόσκαιρα τοῦτα καὶ ψεύδη ψράγματα, ὅπου μᾶς βάνει ὁμοιρὸς εἰς τὰ ὄμματα. μᾶς δείχνει ὀλίγον χρυσίον, καὶ εὐθὺς χωρεῖς νὰ σοχαθῇς, πῶς εἶναι πηλὸς, καὶ πῶς ἡ λάμψις ἐκείνη γλήγορα φεύγει καὶ σβύνεται, τρέχομεν μὲ ὅλην τὴν ὄρεξιν καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὅλην τῆς καρδίας. μᾶς πάσχει ὀλίγην τιμὴν, χλθ.

Η'. Α'πὸ Ἰσορίας.

Ἐμπορεῖ ὁ ῥήτορας νὰ προοιμιάσῃ τὸν λόγον καὶ μὲ καμίαν Ἱσορίαν, καὶ ὕσερον, ὅπου τὴν ἐδιηγήθη μὲ τέχνην, νὰ κατέβῃ ἀπέκει καὶ εἰς τὴν ἐδικήντε ὑπόθεσιν. ὅθεν, Ἂν ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ, πῶς τὰ ψράγματα τοῦτα τοῦ Κόσμου δὲν εἶναι ἄξια, πα-

ρὰ

ρὰ νὰ τὰ γελᾷ τινὰς μὲ τὸν Φρόνιμον ἐκεῖνον Φιλόσοφον Δημόκριτον, ἐμπόργιε νὰ ἀρχινήσῃ ἔτζι.

Ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη ποτὲ εἰς τὸν Κόσμον, καὶ νὰ μὴν ἐκλαυσεν εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς, ὅτε ἄνοιξε ποτὲ τὰ ὄμματα νὰ ἰδῇ τὸ φῶς, καὶ νὰ μὴν τὰ ἄνοιξε τροτέρον εἰς τὰ δάκρυα. ἤθελες εἰπῇ, νὰ τροβλέπῃ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ταῖς ἀξιοδάκρυταις δυσχυχίαις, κ᾽ νὰ ἐπιθυμᾷ, τρὶν νὰ βάλῃ τὸν πόδα εἰς τὴν γῆν, νὰ εὕρῃ τὸ ναυάγιον εἰς τὰ κύματα τῶν ἰδίων του δακρύων, καὶ πρὶν νὰ ἀρχινήσῃ τὸν δρόμον, νὰ πνιγῇ εἰς τὸν λιμένα. μόνον ὁ Ζωρόαστρος, ὡς καθὼς μᾶς διηγοῦνται ἡ Ἱστορίαις, ἐγέλασεν, ὅταν ἐγεννήθη, καὶ τρῶτα ἄνοιξε τὰ χείλη εἰς τὰ γέλια, ἀπέκι καὶ τὰ ὄμματα, νὰ ἰδῇ τὸ φῶς καὶ τὸν Ἥλιον. λογιάζω, διὰ νὰ σημειώσῃ, πῶς ὁ Κόσμος τοῦτος ἔτα τὸ Κόσμου, ἤγου τὰ πλοῦτη, ἡ τιμαῖς, ἡ δόξαις, ὅλα εἶναι ἀξιογέλασα τράγματα. κῆ.

Θ'. Α'πὸ Μύθ.

ΜΕ' Μύθους ἀκόμι ἀρχινῶσι πολλαῖς φοραῖς τὸν λόγον οἱ ῥήτορες, Ϛ εἰς ὑπόθεσαις, ἀγκαλὰ Ϛ σεμναῖς, μὲ Μυθολογίαις προοιμιάζωσι. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Παρθένε.

Τὰ ὄρνεα ἐκεῖνα, ὁπῶ ἐφώλιαζαν εἰς τὸν τάφον τῶ Ὀρφέως, λέγεσιν οἱ Μυθολόγοι, πῶς εἶχαν ἀπέκι γλυκύτερην τὴν φωνὴν, Ϛ τὸ κελάδισμα μεσικώτερον, ὡσὰν νὰ ἐπιπτήλιζαν ἀπὸ τὸν νεκρὸν ἐκεῖνον τὰ πνεύματα τῆς μελῳδίας, καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν λύραν, ὁπῶ μίαν φορὰν εἶχε σύρῃ ταῖς πέτραις, καὶ ξερρίζωσῃ τὰ δένδρη, νὰ ἐμάθεναν καὶ ἐκεῖνα νὰ σέρνων ταῖς ψυχαῖς, καὶ νὰ ξερρίζώνων μὲ τὴν γλυκύτητα τῆς φωνῆς Ϛ μέσα ἀπὸ τὸ ϛῆθος ταῖς καρδίαις. Γνωρίζω, ὦ Ἄρχοντες, τὴν ἐδικήν μὲ ἀθένειαν, ἰξεύρω πῶς δὲν ἔχω εὐγλωττίαν ἁρμόδιον διὰ τὴν παρῶσαν Πανήγυριν, ὁμῶς ποῖος ἰξεύρει, ἂν πιπηλίσω Ϛ Ἐγὼ ἀπὸ τὸν τάφον τῆς Παρθένε καὶ λόγια, καὶ σοφίαν, ὡσὰν ὁποῦ

ἐσά-

ἐξάθη τοῦ Θεανθρώπε Λόγε ἡ Μήτηρ, ἡ τῆς Αὐτοσοφίας ἡ ἔμψυχος καὶ ζῶσα Καθέδρα. ποῖος ἰξόδιρει, ἂν χρῆ.

Γ'. Ἀπὸ Εὐχῆς.

Ἀπὸ Εὐχῆς γίνεται τὸ Προοίμιον, ὅταν ὁ ῥήτορας ἐπιθυμᾷ κανένα πρᾶγμα, καὶ λέγοντας τὴν αἰτίαν τῆς ἰδίας τε ἐπιθυμίας, ἐξυπνᾷ εἰς τὸν καθένα πόθον καὶ ἐπιθυμίαν, νὰ τὸν ἀκέσῃ. ὡσὰν. Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος Σωκράτης ἀνασενάζοντας πολλαῖς φοραῖς ἐπεθύμησε, νὰ ἤθελε ἤθαι δυνατὸν, νὰ εἶχεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ ςῆθος μίαν θυρίδα μικρὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὔκολα νὰ τοῦ ἐφαίνετο ἡ καρδία, διατὶ ἔτζι, ἔλεγεν ὁ ἄξιος τοῦτος Φιλόσοφος, ἠθέλαμεν ξανοίγῃ τοῦ καθενὸς τὴν διάθεσιν, καὶ δὲν ἤθελε κρύπτῃ μέσα φθόνους καὶ ἐπιβουλαῖς, ἀπέκι ἔξωθεν νὰ γελᾷ ἐ νὰ ψοΐδεται μὲ τὰ χείλη. Τὸ ἴδιον ἀνασενάζω, τὸ ἴδιον ἐπεθύμου καὶ Ἐγὼ τὴν σήμερον, ὦ Ἄρχοντες, διατὶ βέβαια ἠθέλετε ἰδῆ μέσα εἰς τὰ στήθια μου τὰ σπλάγχνα,

χνα, καὶ μέσα εἰς τὴν καρδίαν τετην μίαν
ἄμετρον ἀγάπην πρὸς Ε᾽σᾶς καὶ ὅλην
τὴν Χώραν, ὅθεν ὅτι ἔχω νὰ σᾶς
συμβουλεύσω, δὲν ἔχει ἄλ-
λον σκοπὸν, παρὰ
τὸ κοινὸν ὄ-
φελος.
καὶ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἄλλοι Τρόποι τῶν Προοιμίων.

Ἔξω ἀπὸ τὰς ἄνωθεν Τρόπους εἶναι καὶ πολλοὶ ἄλλοι, μὲ τοὺς ὁποίους ἐμπορεῖ νὰ προοιμιάσῃ ὁ ῥήτορας. καὶ ἤθελα βέβαια νὰ τοὺς σιωπήσω, διὰ νὰ μὴν ὑπερέβω τὸ μέτρον, ὅμως διὰ νὰ χειραγωγήσω εἰς πρᾶγμα τόσον δύσκολον, ὅσον εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου καὶ τὸ Προοίμιον, τὸν φιλομαθῆ, καὶ διὰ τοῦ ἀνοίξω εἰς τοῦτο ὄχι μίαν ἢ ἄλλην, ἀμὴ διάφορον καὶ πολυπλάσιον τὴν ὁδὸν, τοῦ σημειώνω ἐδῶ ἀκόμι ἄλλες τέσσερεις, ἢ καὶ πέντε, ἀμὴ μὲ περισσότερην βραχυλογίαν. Λοιπὸν ἐμπορεῖ ὁ ῥήτορας νὰ προοιμιάσῃ

Ἀπὸ Ζητήματος, ὁποῦ νὰ εἶναι ὑψηλῆς θεωρίας, ἐξηγῶντας τοῦτο εἰς τρόπον, ὁποῦ νὰ τοῦ εἶναι ἀπέκι ὠφέλιμον διὰ τὸ ἴδιόν τε προκείμενον. ὡσὰν. Ζητοῦσιν οἱ Φιλόσοφοι, διατί ἡ θάλασσα εἶναι πικρὰ, καὶ οἱ ποταμοὶ, ὁποῦ τῆς εἶναι τέκνα, γλυκύπατοι; καὶ

Ἀπὸ Ἀποφθέγματος. ὡσὰν. Ἀναξαγόρας ὁ Φιλόσοφος, καὶ τῶν Φιλοσόφων ὅλων ὁ ἀετὸς, ἄλλο κάθ' ὥραν δὲν ἐξάνοιγε, παρὰ τὸν Ἥλιον, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἀλησμονῶντας καὶ τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν, ἔσεκε ἀσάλευτος, εἰς τὸ νὰ βλέπῃ τὰ κάλλη τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τὸ λαμπροφόρε ἐκεῖνε πλανήτε τὴν χρυσόμορφον θέαν. τοῦτος λοιπὸν ἐρωτηθεὶς μίαν φορὰν, διὰ ποίαν αἰτίαν νὰ ἐγεννήθη εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον; ἄλλην ἀπόκρισιν δὲν ἔδωκε, παρὰ διὰ νὰ βλέπῃ, καὶ διὰ νὰ ξανοίγῃ τὸν Ἥλιον. Ὢ πόσον διάφορος ἤθελεν ἦναι τῶρα τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀπόκρισις. ἤθελαν εἰπῇ, πῶς ἐγεννήθησαν, διὰ νὰ ξετρέχῃ τὴν μάταιον αὖραν τῶν ἐπαίνων, καὶ τὸν καπνὸν τῆς τιμῆς, διὰ νὰ χῃ. Ὁ κανεὶς ἤθελε ἀποκριθῇ, διὰ νὰ ξανοίγω ταῖς σύμορφίαις τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ἀσέρων, Ὁ νὰ θαυμάζω τὸν Πλάσην καὶ δημιργὸν τόσης εὐμορφίας, χῃ.

Ἀπὸ Συνηθείας. ὡσὰν. Εὔμορφη ἦτον καὶ γνωσικὴ πολλὰ ἡ συνήθεια τῶν Περσῶν. τοῦτοι εἰς τὰ συμπόσια Ὁ τράπεζαις ἔβαναν

πάν-

πάντα εἶχα χαλινοὺ εἰς τὸ μέσον, καὶ ἤθελαν ἔτζι νὰ ἐρμηνεύσω, νὰ μὴν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ φαγὶ ἀχαλίνωτον τὴν ἐπιθυμίαν, ἀμὴ κτλ.

Ἀπὸ Νόμ. ὡσὰν. Νόμος ἦτον σιμὰ εἰς τὺς Συβαρίτας, λαὸς ὅλος δεδομένος εἰς κάθε τρυφὴν, νὰ διώχνουν τὺς πετεινὺς ὅλους ἀπὸ τὴν Χώραν, καὶ νὰ τὺς ξορίζουν μακρὰν εἰς ταῖς ἐρημιάις καὶ δάση. καὶ ἡ αἰτία, διατὶ φωνάζοντας ἐξυπνοῦσαν τὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν ὕπνον, καὶ τοῦτο εἰς ὥραν, ὁποῦ ἦτον γλυκύπατος. Ὁ φιλομαθὴς καὶ σπουδαῖος δὲν ἔχει νὰ μεμφθῇ τὸν λαὸν τοῦτον, ὁπὸ ἔχεν, ὄχι διὰ ἀνάπαυσιν, ἀμὴ διὰ τάφον τὸ σῶμα. κτλ.

Ἀπὸ Ὁμοιότητος. ὡσὰν. Ξύλον μικρὸν δὲν δύνεται ὄχι, ὦ Ἄρχοντες, νὰ πλεύσῃ μίαν μεγάλην θάλασσαν χωρὶς κίνδυνον. Ὁ ἄνθρωπος ἀδὲν εἶναι ἀετὸς εἰς τὰ ὄμματα, δὲν ἐμπορεῖ ποτὲ νὰ ξανοίξῃ χωρὶς βλάβην τὸν Ἥλιον. ἔτζι Ἐγὼ μικρὸς εἰς τὴν μάθησιν, κὴ ἀπὸ κάθε σύγλωττίαν γυμνὺς, πῶ εἶναι τὸ ἄρμενον, μὲ τὸ ὁποῖον φθάνει ὑγιὴς εἰς τὸν λιμένα ὁ ῥήτορας, βέβαια κιν-

δυ-

δυνεύω εἰς τὸ πέλαγος τόσου ἀρετῶν, ὅσαις ζολίζεσι τὸν Δ. Ε ἀθενὴς εἰς τὴν διάνοιαν, φοβοῦμαι, μὴ μὲ τυφλώσεν παντάπασι ἡ ἀστραπαῖς τῶν λαμπρῶν τε ἔργων, καὶ τῶν Ἡρωϊκῶν τε κατορθωμάτων ἡ ὑπὲρ Ἥλιον λάμψις. κ.τ.λ.

Καμίαν φορὰν ἀρχινᾶσι τὸν λόγον οἱ ῥήτορες Ἀπροοιμιάστως, ἤγουν χωρὶς κανένα Προοίμιον, καὶ τὸ συνηθᾶσιν ὄχι εἰς κάθε ὑπόθεσιν, ἀμὴ εἰς θλιβερὴν, ἢ χαρμόσυνον, ἢ εἰς ἄλλα πάθη τῆς ψυχῆς, ὡσὰν πόνε, ὀργῆς, σπλάγχνυς, καὶ ὅμοια. Εἰς ὑπόθεσιν χαρᾶς, ὡσὰν εἰς τὴν Ἀνάστασιν τῦ Σωτῆρος ἤθελες εἰπῆ.

Λάμψε μὲ διπλαῖς ἀκτίναις, ὦ Ἥλιε, καὶ Ἐσὺ, Οὐρανὲ, ἀπὸ τὴν ἄμετρόν σου χαρὰν μὲ τὴν πλέα εὔμορφην ζολὴν τῦ φωτὸς ζόλισε τὸ γαληνόμορφον πρόσωπον. Ἀναζήθη ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς γλυκεῖαν ζωὴν ὁ Χριςὸς, ἀλλάχθη ὁ τάφος εἰς θάλαμον, καὶ ἡ πληγαῖς δὲν ζάζεν πλέα αἷμα, ἀμὴ δόξαν. κ.τ.λ.

Καὶ πάλιν εἰς θλιβερήν. Ἔτζι λοιπόν; ἐτέλειωσε τὴν ἐνάρετόν τε ζωήν; ἀπέθανε

λέγω ὁ Δ; ἐσβύσθη ἀπὸ τὸν Κόσμον ἡ εἰκόνα τῆς δυσεβείας; ἐξηράνθη τῆς δυγενείας τὸ ὡραιότερον ἄνθος; κείτεται εἰς ἕνα κράβατον ἄμορφος ἡ τολὴ τῦ γένυς; χή. Ω ἀθένεια τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. ὦ καταστροφὴ ἐλεεινὴ καὶ ἀξιοδάκρυτος. τῶρα ναὶ, καὶ θέλα ὅλην τὴν θάλασσαν εἰς τὰ ὄμματα, διὰ νὰ κλάυσω τοιαύτην ξημίαν ὄχι μὲ δάκρυα, ἀμὴ μὲ ῥεῖθρα δακρύων καὶ κύματα. τῶρα ναὶ, καὶ ἐπεθύμει τὰς γενάγμὰς ὅλης τῦ ἀνθρώπων μέσα εἰς τὸ ςῆθος, διὰ νὰ ἀναζενάξω, ὡς πρέπει, εἰς τὴν κοινὴν δυσυχίαν. χή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Διηγήσεως.

Η Διήγησις εἶναι μία ἔκθεσις τῦ πράγματος, καὶ λέγεται Μυθολογικὴ, ὅταν διηγᾶται κανένα μῦθον. Ἱστορικὴ, ὅταν πρᾶγμα ἀληθινὸν, καὶ ὅπῦ νὰ ἐγίνη. Καὶ πάλιν Ῥητορικὴ, ὅταν ὄχι μόνον τὸ διηγᾶται, ἀμὴ καὶ τὸ αὐξάνει μὲ ῥητορικὴν τέχνην, καὶ μὲ διάφορα Σχήματα τὸ στολίζει. Λοιπὸν Μυθολογικὴ ἤθελον ἦσαι, ἂν ἤθελες διηγηθῆ ταῖς ἀνδραγαθίαις τοῦ Ἡρακλέος, ἢ ὅταν βρέφος μικρὸν, καὶ μὲ χεῖρας, ὅπῦ ἀκόμι ἔσαζαν γάλα, ἔπνιξε φαρμακερὰς ὄφεις, ἢ ὅταν τέλειος εἰς τὴν ἡλικίαν ἐδάμασε τ' ἑπτακέφαλον ὕδραν, καὶ κάτω ἀπὸ τὰ σκότη τῦ ἅδε ἔφερε εἰς τὸ φῶς δεδεμένον τὸν τρικέφαλον Κέρβερον, καὶ ἄλλα ὅμοια, ὅσα σύριομεν εἰς τὰς Ποιητὰς, ὁποῦ δὲν ἐξύρεσι νὰ ὁμιλήσῦν, παρὰ μὲ ψῦδολογίαις καὶ μύθῦς. Ἱστορικὴ πάλιν, ἂν ἤθελες εἰπῆ. Λέων ὁ οἰκονομάχος μὲ ψῦτικον γράμμα ἀβάνισε ὡς προδότην τὸν

Δαμασκηνὸν Ἰωάννην σιμὰ εἰς τὸν Σαρακηνῶν Βασιλέα, ὅθεν τοῦτος θυμωμένος τῷ ἐθέρισε τὴν ἄπταιστον δεξιάν· καὶ τέλος, Ῥητορικὴ, ἀνίσως καὶ τὴν ἰδίαν τύτην διήγησιν ἤθελες σολίση μὲ τὰ κάλλη τῆς σ' γλωττίας, καὶ μὲ περισότερα λόγια ἔτζι ἤθελες τὴν πλεκτίση.

Ἐλύσατε Λέων ὁ Αὐτοκράτωρ ἐναντίον τῷ Οὐρανῷ καὶ Ἁγίων, καὶ μὲ ἄθεον πόδα καταπατῶντας ταῖς Εἰκόναις, δὲν ἤθελε ὁ ἀσεβὴς, νὰ ταῖς προσκυνᾷ μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ σέβειαν ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. ὅθεν καὶ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τυφλωμένος ἐφόβερίζε δαρμὸς, φυλακαῖς, ἐξορίαις, θανάτους εἰς ἐκεῖνον, ὁπῶ ἡ ὑπερηφανὸς δὲν ἤθελεν ὑπακύσῃ, ἢ τολμηρὸς καὶ αὐθάδης ἤθελε ὑπερέβῃ τὸ βασιλικὸν πρόσαγμα. Ἔφθασεν ἡ βλάσφημος βοὴ τῷ σατανικῷ τύτῳ Λέοντος καὶ εἰς τὰ αὐτιὰ τῷ Δαμασκηνοῦ Ἰωάννυ, καὶ γνωρίζοντας ὁ Ἅγιος τὴν πλάνην καὶ ἐπιβλὴν τῷ ἐχθρῷ, ἀνασέναξεν, ἔκλαυσε, & μὲ καρδιοσάλακτον δάκρυον, δύσκνος, εἶπε, καὶ τρισάθλιος Ἐκκλησία. & τί θυμὸν, τί λύσταν ἔχει ἐναντίον σε ὁ ἄδης,

δης, ἐπειδὴ χὴ δὲν χαίρεται παρὰ εἰς τὰ ἴδια σε πάθη, ὅτε ἄλλο ἐπιθυμᾷ, παρὰ νὰ σὲ ἰδῇ μίαν φορὰν ὁλότελα εἰς ἀπώλειαν. διὰ νὰ σὲ φαρμακεύσῃ τὴν Πίστιν, ἐξέρασε εἰς τὲς παλαιὲς καιρὲς τόσαις ὕδραις, & τῶρα πάλιν διὰ νὰ σὲ καταξεχίσῃ μὲ ταῖς αἱρεσαις, ἐγέννησε σὲ μίαν Λέοντα εἰκονομάχον, & ἀπὸ τὴ τριπέφαλον ἐκεῖνον Κέρβερον πλέα φοβερὸν, διατὶ σεφανοφόρον. Σὲ λυπᾶμαι σὲ εὐσπλαγχνᾶμαι, ὦ Χριζεπώνυμος πολιτεία, ἀμὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν θαυμάζομαι, διατὶ ὁ λαὸς ἐκεῖνος τὴ ἄδε, ὡσὰν ὁπᾶ εἶναι Κιμμέριος, & ἀναθρεμμένος εἰς τὸ σκότη, δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὴν τόσην σε λάμψιν, καὶ τὰ μαῦρα ἐκεῖνα κάρβουνα, λέγω οἱ σκοτεινοφόροι Δαίμονες, δὲν εἶναι δυνατὸν, παρὰ νὰ σᾶ ξηλεύσῃ τὲς Ἁγίες, ὡσὰν ὁπᾶ ἀρράπτων εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τᾶτοι ἔπεσαν, ὡς ἀξέρες. καὶ τᾶτη εἶναι ἡ αἰτία, ὁπᾶ διὰ νὰ μὴν βασανίζωνται περισσότερον, δὲν θέλουσι νὰ βλέπουν, ὅτε κἂν ταῖς Εἰκόναις. Ἀμὴ τί ἔκαμε εἰς τόσον, τί ἀποφάσισε ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης; Ἐφοβήθη πάχα τὰ κολαζήρια

βάσανα, ὅπου ὁ ἄθεος Αὐτοκράτορας ἐπρομήνα; τὸ ἐκρύγιανε ἡ ἀγάπη εἰς ταῖς φωτιαῖς, τὸ ἔφυγε ἡ Πίςις εἰς ταῖς ἐξορίαις, ὅπου ἐφοβέριζε; ἐλόγιασε κίνδυνον ζωῆς, ἐφίσε φυλακαῖς, δαρμὸς, ἢ καὶ θανάτους; ὄχι ποτέ. Ω' ἀνδρεία ἀνεκδίηητος. ὦ μεγαλοψυχία ἠρωϊκή. ὦ καρδία εἰς τόσους φόβους καὶ τρόμους ἄτρομος & ἀσάλευτος. καταβαίνει σύθυς εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ Ἅγιος, πιδᾶ εἰς τὸν πόλεμον ὁ Ἰωάννης, γυμνος καὶ ὄχι μὲ ἄλλα ἅρματα ἁρματωμένος, παρὰ μετ' ἐκεῖνα ὅπου δίδυν ἡ ἀρετὴ καὶ σοφία. σφίγγει ὄχι τὸ σίδηρον, ἀμὴ τὸν κάλαμον, καὶ μὲ τῦτον γράφοντας, πολεμᾷ τὴν αἵρεσιν, καὶ τὸ εἰκονομάχον θηρίον, κὴ ἀνδρειωμένος ῥίπτει ὅσαις φωναῖς τόσαις σαΐταις, καὶ ὅσα τυπώνει γράμματα εἰς τὰ βιβλία, μὲ ἄλλαις τόσαις πληγαῖς τὸ πληγώνει. Πληγωμένος βαθυὰ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν καὶ σοφίαν τῦ Δαμασκηνῦ μυγκελίζει ὁ Λέων, & ἀπὸ τὸν θυμὸν ταράσσεται, λυσσᾷ κὴ ἀφρίζει, καὶ μὴν ἐμπορῶντας νὰ σβύσῃ μὲ ἄλλον τρόπον τὴν ὕβριν, ἐλόγιασε νὰ τὸ κάμῃ ὁ πονηρὸς μὲ δόλον καὶ πλάνην. ὅθεν

πλάσ-

πλάσει μίαν γραφὴν μὲ γράμμα τόσον ὅμοιον, ὁπὸ δὲν τὸ ἐξεχώριζες ἀπὸ ἐκεῖνο τῦ Ἰωάννυ, ὅτε ἄλλος ἐδύνετο νὰ καταλάβῃ τὴν πονηρίαν, παρὰ ὅποιος ἐγνώριζε τὴν ἁγιότητα τῦ ἀνδρὸς καὶ ζωὴν τὴν ἐνάρετον. εἰς τὸ τὴν ἐφαίνετο, νὰ ἔκραζε τὸν Αὐτοκράτορα ὁ Δαμασκηνὸς, διὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν Χώραν, τάσσοντάς τε διὰ τὸ ἔργον ὄχι μόνον τὴν ἐδικήντε βοήθειαν, ἀμὴ τὴν συνδρομὴν τῦ λαῦ, καὶ εἰς βραχυλογίαν τὰ κλειδιὰ εἰς τὰς χεῖρας. βυλώνει ἀτέκι μὲ χρυσόβυλον σφραγῖδα τὸ γράμμα, το τέμπει ὡς σημεῖον ἀγαπης εἰς τὸν Βασιλέα, νὰ τῦ μηνᾷ, πῶς ὁ Ἰωάννης, τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπα, ἦτον ὁ ἐπίβυλός τε ἐχθρὸς, καὶ ὁ προδότης τῆς Πόλεως. Ἀ βάρβαρε Αὐτοκράτορ, καὶ πῦ σου ἡ γνῶσις; λοιπὸν λογιάζεις, νὰ μὴν ἔχῃ σῆθος καὶ γλῶσαν, νὰ σὲ ἀντιταθῇ εἰς ταῖς φυδολογίαις, ἐκεῖνος, ὁποῦ ἄφοβος σὲ ἀντιτάθη εἰς τὰ προσάγματα; λοιπὸν ἐλπίζεις, νὰ νικήσῃς μὲ ταῖς ἐπιβυλαῖς ἐκεῖνον, ὁπὸ δὲν ἐνίκησας μὲ τὴν δύναμιν; σφαίνεις, διατὶ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο πρᾶγμα ὁ θάνατος θέλει καὶ τὲ ἀλλάξῃ τὴν

ζωὴν, ἀμὴ ὄχι ποτὲ τὴν ὀρθόδοξον γνώμην, Ϛ Ἐσὺ θέλεις εἶσαι μῖσος τῦ Οὐρανῦ Ϛ τῆς γῆς, ὡσὰν ὁπού λυσσᾷς ὄχι μόνον ἐναντίον εἰς ταῖς Εἰκόναις, ἀμὴ Ϛ εἰς τὰ ἴδια ϖρωτότυπα. Ἀμὴ ἔφθασε τὸ γράμμα εἰς τὰς χεῖρας τῦ Βασιλέως, τὸ ἄνοιξε, τὸ ἐδιάβασε, ἐγνώρισε τὸ χειρόγραφον, ἐθαύμασεν, ἐφλέξεν εἰς τὴν αὐθάδειαν, Ϛ σκεπάζοντάς τε χίλια νέφη τὸ ϖρόσωπον, ἐτζὶ θυμωμένος ἄϖραψε Ϛ ἐβρόντησε. Καὶ ϖῦ ἔμαθες, ὦ Ἰωάννη, τὴν τέχνην τύτην, νὰ εἶσαι τῦ ἰδίε σε Βασιλέως ἐχθρὸς Ϛ ϖροδότης; τί σε ἐϖαρακίνησε, νὰ μὲ ἐπιβελεύσῃς, ἀπάνθρωϖε, τὴν ζωὴν Ϛ τὸ σκῆϖτρον; λοιπὸν σὲ ὕψωσα εἰς τιμὴν, μὲ τὴν Ἀξίαν ὁπῦ ἔχεις ϖόσον ϖερίβλεπτον εἰς τὴν Χώραν, διὰ νὰ μὲ ῥίξῃς ἀϖέχει ἀϖὸ τὸν Θρόνον; ὄχι ποτὲ, Ϛ δὲν ἤλπιζα νὰ θερίσω τόσην ἀχαριςίαν ἐκεῖ, ὁπῦ τόσαις καὶ τόσαις ἔσπειρα ταῖς εὐεργεσίαις. Ἴδὲς, ὦ ϖροδότη, τὸ γράμμα, ὁπῦ ἔγραψας, Ϛ ἀδὲν κοκκινίσῃς ἀϖὸ τὴν ἐντροϖὴν, θέλεις κοκκινίσῃ ναὶ ῥαντισμένος μὲ τὸ ἴδιον σε αἷμα. σίμωσαι, διάβασαι, βέβαιος ϖῶς ἡ ϖερίοδος τῆς ζωῆς σε θέλει ἦσαι

Βρα-

βραχύτερη παρὰ τύτης σε τῆς γραφῆς. κάθε γράμμα, ὅπε ἐδῶ φαίνεται, μὲ λάλον σιωπὴν σὲ ὁμολογᾷ προδότην, & ὅλα μὲ μίαν φωνὴν σὲ καταδικάζυν εἰς τὸν θάνατον. & ἀδὲν σε ῥίπτη χαμαὶ τύτη μυ ἡ μάχαιρα θερισμένην τὴν κεφαλὴν, ἴξευρε, πῶς ἄλλη δὲν εἶναι ἡ αἰτία, παρὰ διὰ νὰ σὲ βασανίση περισσότερον μὲ τὸ μάκρος τὸ θανάτε. Ἐσυγχίθη, ἐταράχθη εἰς τοιαύταις φωναῖς ὁ Γωάννης, ἀμὴ τέλος καταλαμβάνοντας τὴν ὑπόθεσιν, γνωρίζοντας τὴν πλάνην, ἀπεκρίθη μὲ ἐλεύθερον γλῶσσαν, ἔλυσεν, ὡς ἄπταιςος ὅπε ἦτον, σὺ κολα ταῖς κατηγορίαις, ἀπέδειξε πεπλασμένον τὸ γράμμα, ἀρνήθη ταῖς μυθολογίαις ὅπε ἔλεγε, ἐκαπαδίκασε τὴν πονηρίαν τῦ Λέοντος, εἶπε, πῶς βλάσφημος εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ Ἁγίες, δὲν ἦτον θαῦμα, ἂν ἀβάνιζε & σὰν ἄνθρωπον μάλιςα & ἐχθρόν. ἀμὴ ἡ ἀπολογίαις ἀγκαλὰ & σερρεαῖς, ὀλίγον ὅμως ὠφέλησαν τὸν Δαμασκηνὸν, διατὶ ὁ βάρβαρος Βασιλεὺς τυφλωμένος ἀπὸ τὴν ὀργὴν & ἀπὸ τὸ πάθος, ὅτε ἠθέλησεν, ἀλλ' ὅτε & ἐδύνετο νὰ ταῖς ξανοίξη. ὅθεν παράνομος δίδει

σκλη-

σκληρὰν τὴν ἀπόφασιν, & προσάσει νὰ τὸ κόψω τὴν δεξιάν, ὡσὰν ὅπου ἐλόγιαξε, νὰ ἐσάθη ἄχημον ἐργαλεῖον τῆς προδόσεως. Ἂς θαυμάσῃ ἐδῶ ὅποιος θέλει ἢ τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ Βασιλέως, ἢ τὴν ἐπίβουλον τέχνην τοῦ Αὐτοκράτορος, διατὶ ἐγὼ θαυμάζω μόνον τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος διατὶ ἔχανε τὴν χεῖρα διὰ τὴν εὐσέβειαν, ὄχι μόνον ἀνέφαλον εἰς τόσην δυσυχίαν, ἀμὴ φέρνοντας ἱλαρὸν & χαρμόσυνον πρόσωπον, Ἄ, εἶπε, Λέων εἰκονομάχε, ἄγγελον & σατανικὸν θηρίον, μὴν λογιάσῃς ὄχι, νὰ μείνῃς διὰ τοῦτο τροπαιοφόρος, διατὶ τάχα μένω ἐγὼ χωρὶς δεξιάν. ὡς καὶ μὲ μίαν χέρι, παλαιπῶρε, θέλω σὲ ἀντισαθῶ, θέλω σὲ συγχύσῃ. εἰς μίαν Χριστιανὸν στρατιώτην ἡ καρδία εἶναι ἐκείνη, ὅπου μόνον ἀξίζει. ἰξύρε, πῶς ἡ πληγὴ τοῦτη θέλει ἦσαι τῆς νίκης μου ὁ διάδοξος στέφανος, καὶ τὸ σῶμα, ὅπου πάντα θέλει κηρύττῃ τὴν μεγάλην σου ἀδυναμίαν, ἐπειδὴ & ὅντας Ἐσὺ Αὐτοκράτορας ἐλόγιασας νὰ νικήσῃς μόνον μὲ πλάνην. ἀμὴ δύχαρίστωμαι. ἂς πέσῃ εἰς τὴν γῆν μίαν χέρι, πρόσκαιρον & φθαρτὸν μέλος, μόνον

νου νὰ ὑψωθῇ πάλιν τῆς Ἁγίων ἡ δόξα, καὶ νὰ προσκυνῶνται ἀπὸ τὸν Κόσμον αἱ θεῖαι Εἰκόναις. ὅθεν ἐσὺ ὑπηρέτα, ἄφοβος κάμε τὰ σὲ ἐπρόσταξεν ὁ Βασιλεύς. καὶ διὰ νὰ μὴν δειλιάσῃς, λάβε παράδειγμα ἀπὸ τετην μετὴν καρδίαν, ὁπῶ ὅλη πηδᾷ ἀπὸ τὴν χαρά. Ἔτζι εἶπε, καὶ ὁ ὑπηρέτης σιχώνοντας ὀὐθὺς τὴν ἠκονισμένην ρομφαίαν τῶ ἐθέρισε τὴν δεξιάν. Τελειώνω καὶ ἐγὼ ἐδῶ, διατὶ ἡ ἐλεεινὴ τέτη θέα, ἁρπάζοντάς με τὴν φωνὴν, ἔκοψε καὶ εἰς ἐμὲ τὸν λόγον ἀνταμα καὶ τὴν διήγησιν.

ΚΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. ΒΔΟΜΟΝ.

Ποίαις ἡ Ἀρεταῖς τῆς Διηγήσεως.

Ἡ Πρώτη Ἀρετὴ τῆς Διηγήσεως εἶναι ἡ Βραχυλογία, μάλιστα εἰς τὸ Δικανικὸν, & Συμβουλευτικὸν Γένος, ἐπειδὴ & ἄλλος δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς τῦ ῥήτορος, παρὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν σιμὰ εἰς τὰς Κριτὰς, καὶ εἰς ὅσας ἀκούσιν, ἀμὴ εἰς τὸ Ἐπιδεικτικὸν ἐμπορεῖ & μὲ περισσότερα λόγια & μὲ ῥητορικὰ Σχήματα νὰ φολίσῃ & νὰ αὐξήσῃ τὴ Διήγησιν, μὴν ὑπερβαίνοντας μόνον τὸ μέτρον, & μὴ λέγοντας & μεταλέγοντας χωρὶς ἀνάγκην τὰ ὅσα πρότερον εἶπον.

Ἡ δεύτερη Ἀρετὴ, νὰ εἶναι Καθαρὰ ἡ Διήγησις, & ὄχι σκοτεινὴ & ἀμφίβολος, τὸ ὁποῖον γίνεται, ἀ. ἀνίσως & ὁ ῥήτορας θέλει φύγῃ ταῖς μακραῖς καὶ συχναῖς παρένθεσαις, τὸ πλῆθος τῶν προσώπων, ὁπῦ ὁμιλοῦσι, & τὰ τόσα πράγματα καὶ συμβεβηκότα. β. ἀνίσως καὶ θέλει ὁμιλῆ μὲ λέξαις συνηθισμέναις, & ὄχι μὲ λόγια, ὁπῦ ἄλλαις φοραῖς νὰ μὴν ἠκούσθησαν, & μόνον

νον ἀπὸ τὸν νοῦν πεπλασμένα.

Ἡ τρίτη Ἀρετὴ εἶναι ἡ Γλυκύτης, μὲ τὴν ὁποίαν σφραίνομεν ἐκείνες ὁπου ἀκούσι. Τοῦτο κατορθώνεται, ἀ. ἀνίσως καὶ ὁ ῥήτορας θέλει διηγᾶται μὲ σύμορφα, μεταφορικὰ, καὶ ἀλληγορικὰ λόγια. β. ἀνίσως καὶ εἰς τὸ δρόμον τῆς Διηγήσεως τώρα θέλει θαυμάζῃ μὲ τὸ Σχῆμα τῆς Ἐκφωνήσεως, τώρα νὰ ἀμφιβάλλῃ μετ' ἐκεῖνο τῆς Ἀπορίας, τώρα νὰ ἐρωτᾷ, τώρα νὰ ἀποκρίνεται, καὶ τώρα μὲ Ἀποστροφαῖς, καὶ ἄλλα ῥητορικὰ Σχήματα θέλει τὴν σολίση. γ. ἀνίσως καὶ φερῃ εἰς τὸ μέσον θαυμασὰ καὶ διάφορα πράγματα, δυσυχίαις, εὐτυχίαις, καὶ ἄλλαις μεταβολαῖς καὶ καταστροφαῖς τῆς τύχης, διατὶ τὰ τοιαῦτα κάνουσι νὰ προσέχῃ ὁ ἀκροατὴς, καὶ δίδουσι πολλὴν ὄρεξιν. δ. ἀνίσως καὶ ἐξυπνίσῃ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἤγουν χαρὰν, πίκραν, ὀργὴν, μῖσος, ἐλπίδα, φόβον, ἀγάπην, καὶ ὅμοια. ε. ἀνίσως καὶ ἀναμέσα εἰς τὴν Διήγησιν, μάλιστα ὅταν δὲν διηγᾶται σὺα καὶ μόνον ἔργον, ἀμὴ τὴν ζωὴν ὅλην, καὶ ἀρεταῖς κανενὸς ἀξίου ἀνθρώπου (ὡς μανομὲν εἰς τοὺς Πανηγυρικοὺς λόγους)

γως) ἀνίσως λέγω, καὶ διὰ νὰ μὴν κουραθῶσιν οἱ ἀκούοντες, θέλει σμίξη κανένα ποιητικὸν μῦθον, ἢ καὶ ἀπόφθεγμα τῶν παλαιῶν, ὁποῦ νὰ ἔχη χάριν, καὶ νὰ εἶναι ἁρμόδιον.

Τετάρτη Ἀρετὴ εἶναι ἡ Πιθανότης, ἤγουν ἐκεῖνα ὁποῦ λέγει ὁ ῥήτορας, νὰ μὴν εἶναι ἔξω τῆς πίστεως, ἀμὴ πιθανὰ καὶ πιστὰ πράγματα. τὴν ὁποίαν ἀποκτίζει, ἀ. ἀνίσως καὶ θέλοντας νὰ δείξη ἕνα ἄνθρωπον λόγου χάριν δίκαιον, πρῶτα θέλει τὸν δείξη πλούσιον καὶ ἐλεύθερον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὄχι πτωχὸν καὶ ἀκριβὸν, ἐπειδὴ καὶ ταῖς πλέα φοραῖς ἡ ἀδικίαις γίνονται διὰ τὸ κέρδος, καὶ διὰ τὸ χρυσίον. β. ἀνίσως ἔθέλει συχαθῆ κάθε Περίστασιν, ὡσὰν τὸ γένος, τὴν φύσιν, ταῖς ἄλλαις του πράξαις, τοὺς συντρόφους, μὲ τοὺς ὁποίους σμίγει, τὴν σοφίαν, τὴν εὐσέβειαν, τὴν ἡλικίαν, διατὶ τοῦτα ὅλα κάνουσι πιστὸν ἢ τὸν ἔπαινον, ἢ τὴν καταφρόνεσιν. γ. ἀνίσως καὶ ἐκεῖνα, ὁποῦ λέγει, εἶναι κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν φρονίμων ἀνθρώπων, ὡσὰν, ἡ εὐμορφία τοῦ προσώπου ὀλίγαις φο-

ραῖς

ραῖς σμίγεται μὲ τὴν ἀγνείαν καὶ καθαρότητα τῆς ψυχῆς. τὰ πλούτη δὲν κατοῦσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀμὴ εἰς ταῖς τρυφαῖς καὶ ἡδοναῖς τῆς σαρκὸς, καὶ τὰ ὁποῖα θράγματα εἶναι πισθυτὰ, διατὶ συμφωνοῦσι μὲ τὴν γνώμην τῶν σοφῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο'ΓΔΟΟΝ.

Περὶ Βεβαιώσεως.

Η Βεβαίωσις εἶναι τὸ τρίτον μέρος τοῦ λόγε, καὶ ἔχει σκοπὸν μὲ ἀπόδειξαις νὰ ἀποδείξῃ, καὶ μὲ ἐπιχειρήματα νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι εἶπεν ὁ ῥήτορας. τὸ ὁποῖον κάνει, ὄχι μόνον ἀποδείχνοντας τὸ ποθύμενον, ἀμὴ λύοντας ἀκόμι κάθε ἀντιλογίαν, Ϲ δυσκολίαν τῶν ἀντιδίκων. Ἰξόυρὲ μόνον, πῶς δὲν φέρνονται ἡ ἀπόδειξαις ἁπλῶς καὶ ὡς λάχῃ, ἀμὴ διὰ νὰ ἔχυν περιαστότερην δύναμιν, μὲ τέχνην, ἢ εἰς τρόπον ἐπιχειρήματος, διατὶ τότε ὡς σαΐταις πληγώνυσι, καὶ ὡς θελιαῖς, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, πνίγυσι τὸν ἀντίπαλον.

Η τάξις πάλιν, ὁποῦ ἔχει νὰ φυλάξῃ ὁ ῥήτορας, εἰς τὸ νὰ βάλῃ ταῖς ἀπόδειξαις, εἶναι τύτη, ὡς καθὼς ἑρμηνεύυσιν οἱ διδάσκαλοι ὅλοι τῆς ῥητορικῆς τέχνης. ἤγυν ἔχει νὰ μιμηθῇ τὺς Ϛρατηγὲς εἰς τὸν πόλεμον, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ πρόσωπον τὲ φυσάτε βάνυσι τὺς πλέα ἀνδρειωμένες, διὰ νὰ ἀντι-

Ϛα-

σαθῆσι εὐκολώτερα τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὸ μέσον βάνει τὺς πλέα ἀθενεῖς, διὰ νὰ τὺς ἀναγκάζῃ ἡ ἀνδρεία τῶν ῥωτων εἰς ὅμοιαν μεγαλοψυχίαν, & ὕσερον πάλιν βάνει ἄλλες γενναίες, & μεγαλόψυχες, διὰ νὰ εἶναι ἡ ἐλπίδα, & τὸ σήμα ὅλε τὲ στρατεύματος. Ὁ Νέσορας ὄχι μόνον γλυκύγλωσσος εἰς τὸ λέγειν, ἀμὴ & εἰς τὴν Στρατηγικὴν τέχνην ῥακτικὸς πολλὰ καὶ ἔξαίσιος, ἔτζι εὑρίσκομεν εἰς τὸ τέταρτον τῆς Ἰλιάδος νὰ ἔκαμεν.

Ἵππῆας μὲν πρῶτα σὼ ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν σῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλὲς
Ἔρκος ἔμεν πολέμοιο. κακὲς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν,
Ὄφρα καὶ ἂκ ἐθέλωμ τὶς ἀμαγ» καίμ πολεμίζῃ.

Εἰς ὅμοιον τρόπον & ὁ Νέστορας εἰς τὴν ἀρχὴν τ Βεβαιώσεως ἔχει νὰ βάλῃ ταῖς πλέα

σερρείς καὶ δυναταῖς ἀπόδειξαις, διατὶ ἡ ὥρώταις εὔκολα τυπώνωνται εἰς τὴν διάνοιαν ἐκεινῶν, ὁπῦ ἀκόυσι, & ἂν ἔχυσι δύναμιν, σὺθὺς ἀκόμι τὲς κυριεύυσι, & τὲς νικᾶσι. ἀπέκι ἂς ἀκολυθήσυν ἡ πλέα ἀθενεῖς, διατὶ οἱ ἀκόυντες νενικημένοι ἀπὸ ταῖς ὥρώταις, δὲν τῶς μέλει νὰ δώσεν τόσην ἀκρόασιν εἰς τὰ ἐπίλοιπα. Καὶ τέλος ἂς σμίξη ἄλλαις, ὁπῦ νὰ ἔχεν κὴ ἐκείναις δύναμιν & σφοδρότητα, διὰ νὰ βεβαιώση τὲς ἀκροατὰς εἰς τὴν ὥρώτην τως γνώμην, καὶ διὰ νὰ δείξη, πῶς δὲν τᾶ λείπυν ἀπόδειξαις & ἐπιχειρήματα σερρεὰ & ἀδαμάντινα ἕως εἰς τὸ τέλος τῦ λόγυ. Ἀμὴ ἂς ἰδῦμεν, πῶς γίνονται τᾶτα τὰ Ἐπιχειρήματα, καὶ εἰς πόσυς τρόπυς χηματίζονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'ΝΝΑΤΟΝ.

Πόσα, καὶ Ποῖα τὰ Ε'πιχειρήματα.

ΤΑ Ε'πιχειρήματα εἶναι ἕξι. Συλλογισμὸς, Ε'νθύμημα, Σωρείτης, Ε'παγωγὴ, Παράδειγμα, καὶ Δίλημμα. τὰ ὁποῖα θέλομεν ἐξηγήσῃ, διὰ νὰ ἰδῇ ὁ φιλομαθὴς, πῶς γίνονται, καὶ εἰς τί διαφέρει τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. φυλάσσοντας ὅμως κατὰ δύναμιν τὴν πρέπουσαν βραχυλογίαν. Ὦ πρῶτον

Περὶ Συλλογισμοῦ.

Ο' Συλλογισμὸς κατὰ τὺς Φιλοσόφους ἔχει τρία μέρη, τὰ ὁποῖα Ὦ Προτάσεις ὀνομάζουσι. ἡ α'. λέγεται Μείζων: ὡς ὁμιλοῦσιν οἱ ἴδιοι Φιλόσοφοι. ἡ β'. Ε'λάττων. Ὦ ἡ γ'. Συμπέρασμα. Νὰ τὸ παράδειγμα.

Ε'κεῖνο, ὁποῦ ἀρέσει τῷ Θεῷ, τυχένει νὰ ἀγαπᾷ Ὦ ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ παρθενία ἀρέσει τῷ Θεῷ.
Λοιπὸν τυχσύει, νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ ὁ ἄνθρωπος.

Εἰς τὸν Συλλογισμὸν τοῦτον, τὸ α'. μέρος εἶναι ἡ Μείζων Πρότασις, καὶ λέγεται Μείζων, διατὶ εἶναι πλέα γενικὴ, καὶ περιέχει πολλὰ καὶ διάφορα πράγματα, ἤγουν ὅλαις ταῖς ἀρεταῖς, & ὅλα τὰ ἐνάρετα ἔργα, τὰ ὁποῖα βέβαια ἀρέσουσι τῷ Θεῷ. τὸ β'. μέρος εἶναι ἡ Ἐλάττων, ἡ ὁποῖα δὲν εἶναι γενικὴ, οὐδὲ περισφαλίζει ἄλλα πράγματα, ἀμὴ ὡς μικρότερη περισφαλίζεται, & περιέχεται ἀπὸ τὴν πρώτην. τὸ τρίτον μέρος εἶναι τὸ Συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ταῖς πρώταις δύο Προτάσαις ἀναγκαίως ἀκολουθᾷ, κ᾽ ἀπὸ τὸν νοῦν (ἂς ὁμιλήσω ἔτζι) συνεισφέρεται, & συμπεραίνεται. Τοῦτο τὸ Ἐπιχείρημα, ὁπῦ συνθεμένον κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Φιλοσόφων, ὡς βλέπεις, ξετρέχει & ἀγαπᾷ τὴν βραχυλογίαν, αὐξάνοντάς το ῥητορικῶς, & λαμβάνοντας ἐκ τῆ Κοινῶν Τόπων τὴν ὕλην τῆς αὐξήσεως, ἤθελε ἔχη μεγάλην δύναμιν εἰς τὸ νὰ νουθετήσῃ,

καὶ

Ϲ νὰ παρακινήσῃ ὅσους ἀκούσιν εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Παρθενίας, ὁπού εἶναι ἀρετὴ ἴδια τῶν Ἀγγέλων. Διὰ νὰ σᾶς δώσω Ϲ εἰς τοῦτο ὀλίγον φῶς μὲ τὸ παράδειγμα, ἔτζι ἤθελες αὐξήσῃ τὸ ἀ. μέρος.

Ἂν εἶναι ὡραῖγμα εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν ἄξιον νὰ τὸ ἀγαπήσῃ ὁ ἄνθρωπος, Ϲ νὰ τὸ, ξετρέχῃ μὲ ὅλαις ταῖς δύναμαις τῆς ἰδίας τε ψυχῆς, ἐκεῖνο βέβαια εἶναι, ὁπού ἀγαπᾷ καὶ ὁ Θεὸς, διατὶ ὄντας ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης, δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀγαπήσῃ παρὰ τὸ ὄντως ἀγαθὸν, Ϲ ὄντας ἡ Ἀυτοσοφία, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γελαθῇ ἀπὸ τὴν ἔξωθεν φαντασίαν τῆς πραγμάτων, ξανοίγοντας μὲ Λυγκέως ὀξυδερκέστερον ὄμμα τούτων τὴν φύσιν, τὰ σπλάγχνα, Ϲ ὅλον τὸ εἶναι.

Καὶ πάλιν τὸ β. μέρος ἔτζι. Τῶρα ἐγὼ ἐρωτῶ, τί ἀγαπᾷ ἡ ὑπέρθεος ἐκείνη Θεότης; τί ὀρέγεται ἡ ἄπειρος ἐκείνη σοφία τοῦ Θεοῦ, Ϲ ἀνεκδιήγητος ἀγαθότης; τάχα τὰ πλέτη; ἀμὴ βλέπει καλώτατα, πῶς ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ ὀλίγος πηλὸς, Ϲ ξανθὴ κοπρία τῆς γῆς. ταῖς τιμαῖς; ἀμὴ τούταις εἶναι καπνὸς, ὁπού τυφλώνει μόνον τὰ ὄμματα τῆς ὑ-

περηφάνων. ταῖς τρυφαῖς & ἡδοναῖς τ σαρκός; ἀμὴ, διὰ νὰ σὲ ἐλέγξω μὲ τὸν Ὅμηρον

. . . . . ποῖον ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

σιώπα, μὴν τὸ εἰπῇς πλέα. εἶναι ἄσαρκος, εἶναι ἀσώματος, εἶναι καθαρὸν καὶ ἄϋλον πνεῦμα, & κατὰ φύσιν μακρὰν ἀπὸ κάθε μολυσμὸν & ῥύπον τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας. τί λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνο, ὁπῦ θέλει, & ἀγαπᾷ; βέβαια ἡ Παρθενία. τύτη ναὶ, τύτη τὸν ἔσυρε ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, & ἀπὸ τὸν κόλπον τῦ Πατρὸς εἰς τὴν ἄμωμον καὶ καθαρὰν κοιλίαν μιᾶς Παρθένου. τύτη χτ.

Καὶ τέλος ἔτζι ἤθελες αὐξήσῃ τὸ Συμπέρασμα, ὁπῦ εἶναι τὸ γ. μέρος.

Τί λέγεις, ὦ ἄνθρωπε; τί ἀποκρίνεσαι; εἶναι τινὰς τόσον ὀλίγης γνώσεως, ὁπῦ νὰ μὴν ἀγαπήσῃ τοιάυτην ὡραιόμορφον ἀρετήν; θέλομεν τὴν καταφρονήσῃ, ὅταν διὰ τύτην ὁ ἴδιος Θεὸς ἄφηκε & ἄχρα & Οὐρα-

νὸν

νὸν & τὰς χορὰς ὅλας τῆς Ἀγγέλων; Θέλομεν τὴν πτλήσῃ διὰ μίαν ὄρεξιν & ὡρόσκαιρον ἡδονὴν, ἀνίσως & δὲν ἔχει ὁ Οὐρανὸς εἰς τὰς θησαυρὰς τῆς θεϊκῆς παντοδυναμίας πλέα τίμιον μαργαρίτην; ποῖος δὲν θέλει φυλάξῃ μὲ κάθε ἐπιμέλειαν τοιοῦτο ἄνθος, ἐπειδὴ & τόσον ἀρέσει τὸ ἰδίε μας Πλάσε, & ἂν μίαν φορὰν μαρανθῇ, χάνει διὰ πάντα τὸ κάλλος; ποῖος κλαῖ.

Περὶ Ἐνθυμήματος.

ΤΟ Ἐνθύμημα λέγεται κ᾽ ἀτελὴς Συλλογισμὸς, διατὶ ἀφίνοντας τὴν ἀ. Πρότασιν, & τὸ ἀ. μέρος τὸ Συλλογισμῦ, βάνει τὰ δύο ἐπίλοιπα, ὡσὰν.

Ἡ ἐλεημοσύνη ὠφελᾷ τὴν ψυχήν.

Λοιπὸν ἂς τὴν ἐνεργᾷ ὁ ἄνθρωπος, & ἂς εἶναι ἐλεήμονας.

εἰς τὸ ὁποῖον ἂν ἤθελες βάλη εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν Θέσιν, λέγοντας. Ἐκεῖνο, ὁπῦ ὠφελᾷ τὴν ψυχὴν, τυχένει νὰ ἐνεργᾷ ὁ ἄνθρωπος. ἡ Ἐλεημοσύνη ὠφελᾷ τὴν ψυχήν. λοι-

πρὸν ἀς τὴν ἐνεργᾶ. ἤθελες κάμη σὰν τέλειον, ☪ σωστὸν Συλλογισμόν. Γ'ξύρε ὅμως, πῶς πλέα συχνὰ δελεύονται οἱ ῥήτορες ἀπὸ τὸ Ἐνθύμημα, παρὰ ἀπὸ τὸν Συλλογισμὸν, διατὶ ἀφίνοντας τὴν Θέσιν, καὶ καταβαίνοντας εὐθὺς εἰς τ' Υπόθεσιν, σφίγγουσι γλυκορήτερα τὸν ἀκροατὴν, κ' τὸν φέρνουσι εἰς ἐκεῖνο, ὁπὸ ἐπιθυμεῦσιν. Ἂν ἤθελες νὰ ἀυξήσῃς τὸ ἄνωθεν φιλοσόφικὸν Ἐπιχείρημα, ἤθελες εἰπῇ εἰς ὅμοιον τρόπον.

Πολλὴ εἶναι ἡ ὠφέλεια καὶ ἄμετρον τὸ κέρδος, ὁπὸ λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Ἐλεημοσύνην. ἐπειδὴ καὶ δίδει ὀλίγα, καὶ ἀποκτίζει πολλὰ, χαρίζει σὰν, κ' κερδαίνει χίλια. σπέρνει εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν ὀλίγον χρυσίον, ☪ θερίζει εὐθὺς ἄφθαρτον ζωὴς τὸν καρπὸν, καὶ Οὐρανὺς τὰς ἀςέρας. ποτίζει μὲ ὀλίγον ὕδωρ τὸν διψασμένον, ☪ ἀπέλαυσε εὐθὺς Μακάρων ταῖς ἀμβροσίαις, ☪ τῆς ὐρανίυ τρυφῆς τὰς χειμάῤῥας. σὐδύνει τὸν γυμνὸν, ☪ νὰ ὁπὸ ἐσολίσθη μὲ τὴν θεούφαντον σολὴν τῆς θείας χάριτος, ☪ λάμπει καὶ ὑπὲρ Ἥλιον. καὶ εἰς βραχυλογίαν μὲ ὀλίγον πηλὸν ἀγοράζει

ζει τὸς θησαυρὸς ὅλος τὸ Οὐρανὸ, καὶ ἀποκτίζει σὰν Θεὸν, ὁπὸ εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ τρυφὴ τῆς ψυχῆς.

Καὶ πάλιν τὸ δεύτερον μέρος ἔτζι. Πῶς εἶναι λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἔτζι φιλάργυρος; πῶς δὲν ἐπιθυμᾷ, νὰ εἶναι σὰν Βριάρεως, διὰ νὰ σκορπᾷ μὲ ἑκατὸν χεῖρας εἰς βοήθει αὐτῶν πτωχῶν τὰ ἴδιατε πλέτη; πῶς, ἂν εἶχε ὅλον τὸν χρυσορρόαν εἰς τὴν ἐξουσίαν, δὲν τὸν διχερέζει εἰς τὸν κόλπον τῶν τεισαθλίων ἀπὸ τὴν πτωχείαν βασανισμένων; Ναὶ, ἄνθρωπε, ἂν ἔχεις ἐπιθυμίαν, νὰ ἀπολαύσῃς τὰ αἰώνια, μὴν ψηφᾷς τὰ πρόσκαιρα καὶ ἐπίγεια. ἂς εἶσαι εὔσπλαγχνος μὲ τὸς πτωχὸς, ἂς εἶσαι ἐλεήμων, διατὶ ἡ Ἐλεημοσύνη εἶναι ἡ χρυσὴ ἐκείνη γέφυρα, ὁπὸ θέλει σὲ ἀνεβάσῃ εἰς τὰ ὕψη. εἶναι καλή.

Περὶ Σωρείτου.

Ὁ Σωρείτης λέγεται ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο Σωρὸς, διατὶ συμμαζώνει ὁ ῥήτορας, καὶ ἐπιθησαυρίζει διάφορα πράγματα

καὶ

Ϛ Πρότασαις, ὁπῦ μία νὰ σέρνη ἀναγκαίως τὴν ἄλλην, Ϛ μὲ τέταις βοηθημένος ἀναβαίνει εἰς ὅλο τὸ ὕςερον εἰς ὅτι ἐπιθυμᾷ, Ϛ θέλει νὰ ἀποδείξη. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, δειχνοντάς τον εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὡς καθὼς εἶναι Ϛ εἰς τὴν γῆν, μεγάλον Ἅγιον.

Ὁ Ἀθανάσιος, ἔπαθε πολλὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, Ϛ ἀπάντησε πολλὲς κινδύνους Ϛ εἰς τὴν γῆν Ϛ εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὴν ὀρθόδοξον Πίςιν. τῶρα ὅποιος κοπιάζει, Ϛ ὑπομένει πολλὰ ἐδῶ εἰς τὸν Κόσμον διὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν δοξάζεται Ϛ πολλὰ ἀπὸ τὸν Χριςὸν εἰς τὲς Οὐρανὲς; ναὶ βέβαια. πάλιν ἐρωτῶ, ὅποιος δοξάζεται πολλὰ εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα τῦ Οὐρανῦ, Ϛ ἀνάμεσα εἰς τὲς χορὲς τῶν Ἁγίων ἀντάμα Ϛ τῶν Ἀγγέλων, δὲν τρυφᾷ Ϛ περισσότερον, δὲν χαίρεται Ϛ πλέα τὴν τρισυπόςατον ἐκείνην Θεότητα, ὁπῦ εἶναι τῶν Ὁσίων ἡ χαρὰ Ϛ ἡ δόξα; ἔτζι εἶναι, κὲ τινὰς τὸ ἀρνᾶται. ἀμὴ ὅποιος χαίρεται, περισσότερον τὸν Θεὸν, δὲν εἶναι Ϛ πλέα εὐάρεςος τῦ Θεῦ; Ϛ πάλιν ὅποιος εἶναι Ϛ πλέα εὐάρεςος τῦ Θεῦ, δὲν

εἶναι

εἶναι Ὁ μεγαλήτερος Ἅγιος; λοιπὸν ὁ Ἀθανάσιος εἶναι Ὁ εἰς τὴν γῆν Ὁ εἰς τὸν Οὐρανὸν ἀναμέσα εἰς ἄλλους πολλοὺς μέγας Ἅγιος.

Περὶ Ἐπαγωγῆς.

ΤΟ Ἐπιχείρημα τοῦτο γίνεται, ὅταν ὁ ῥήτορας μὲ διάφορα μερικὰ παραδείγματα ἀποδείχνει καμίαν ἀλήθειαν γενικὴν, καὶ ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τὸ νὰ νυθετήσῃ κάθε ἀκροατὴν, διατὶ τὸ βάνει ὁμῶρος εἰς τὰ ὄμματα, καὶ τὸν κάνει, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ὀφθαλμοφανῶς νὰ ἰδῇ, ἐκεῖνο, ὁπὸ θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὁ ἴδιος ῥήτορας. ὡσὰν. ὁ δεῖνας, ὁ δεῖνας, καὶ ὁ δεῖνας δὲν ἀπόκτησε τὸν Οὐρανὸν μὲ τρυφαῖς, κ᾽ ξεφάντωσαις, ἀμὴ μὲ κόπους, νηστείαις, κ᾽ ἄλλα ἔργα ἀρετα. σφαίνει λοιπὸν ὁποιος ζῇ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον ὡς ὁ Σαρδανάπαλος, καὶ ἐλπίζει, νὰ ἀπολαύσῃ εἰς τὸν ἄλλον ταῖς χαραῖς καὶ συντροφίαν τῶν Ἀγγέλων. Τοῦτο τὸ ἴδιον ἐπιχείρημα ἂν ἤθελε νὰ τὸ αὐξήσῃ τινὰς μὲ τὰς κανόνας, ὁπὸ δίδει ἡ ῥητορικὴ τέχνη, ἤθελε εἰπῇ ἔτζι.

Δεὶ

Δεν ἦτον ὄχι ἄσαρκοι καὶ ἀσώματοι οἱ παλαιοὶ Ἅγιοι καὶ Ἥρωες τῆς Ἐκκλησίας. δεν εἶχαν ἀδαμάντινον τὸ σῶμα, & ἀπὸ σίδηρον τὴν καρδίαν, ὅπου νὰ μὴν ἀκόμη τὰ κέντρα τῆς σαρκὸς, & ταῖς σαΐταις τοῦ Ἔρωτος. ἄνθρωποι ἦτον κ' ἐκεῖνοι, σύγκειται, τρυφεροὶ, νέοι, εὔμορφοι, πλούσιοι. ἔβλεπαν ταῖς ἀναπαύσαις, ὅπου τάσσει ἡ σάρκα, ταῖς τιμαῖς, ταῖς Ἀξίαις, ὅπου δίδει ὁ Κόσμος, κ' ὅσαις προξενοῦσι τὰ πλούτη χαραῖς καὶ ξεφάντωσαις. ὅμως μὲ σύδοξον πόδα καταπατῶντας & σύγκειαν, καὶ νεότητα, καὶ σύμορφίαν, κ' σάρκα, καὶ πλούτη, γυμνοὶ ἀγκάλιασαν τὰ πάθη, πασίχαροι τὸν Σταυρὸν, διὰ νὰ ἀπολαύσουν τὸν Παράδεισον, καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθά. Βρέφος μικρὸν ἦτον ὁ μυροβλύτης Νικόλαος, ἀλλὰ εἰς ταῖς ἀγκάλαις τῆς μητρὸς εὗρε τὴν ἔρημον τῆς Αἰγύπτου, & νηστεύοντας ἀπὸ τὸ μητρικὸν γάλα, ἐθρέφετο, & πρὶν νὰ γνωρίσῃ τὸν Κόσμον, μὲ ταῖς νηστείαις. Παιδίον ἦτον ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης, καὶ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Ἐλισάβετ ἡγιασμένος, ἀλλ' ἀφίνοντας ταῖς Χώραις, ἔφυγε γλήγορος εἰς τὰ δάση, καὶ

σύδυ-

ενδυμένος μὲ δέρματα ζώων, μὲ ἀκρίδαις, Ϲ μέλι ἄγριον, ὁπῦ ἔτρωγεν, ἐβασάνιζε τὴν σάρκα, ὡσὰν νὰ ἦτον ἁμαρτωλὸς, καὶ ἦτον εἰς ἀνθρωπίνην μορφὴν ἕνας Ἄγγελος. Εὐγενὴς, διατὶ Βασίλισσα, ἦτον ἡ πάνσοφος Αἰκατερίνα, ὅμως μεγαλόψυχη ἐφίφισε πλέα τ' Σταυρὸν, παρὰ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον, καὶ μὲ περισσότερην ὄρεξιν ἐδέχθη διὰ τὸν Χριϛὸν τὺς δαρμὺς, παρ' ὁπῦ ἄλλος ποτὲ ἤθελε δεχθῆ τιμαῖς καὶ ἐπαίνες. Πόσα κάλλη εἶχεν ἡ παρθένος Ἀνθῦσα; πόσα πλέτη ὁ Ἀλεξανδρείας Γωάννης; μ' ὅλα τῦτα ἐκείνη μὲ τὴν σύμορφίαν τῦ πρωσώπε ἔσμιξε τὰ κάλλη τῆς ψυχῆς, καὶ φεύγοντας εἰς ταῖς ἐρημίαις, δὲν ἀνάπαυε τὸ χαμιτωμένον κορμὶ ἐπάνω εἰς ῥόδα καὶ κρίνες, ἀμὴ εἶχε στρῶμα τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ ταῖς πέτραις. Ϲ τῦτος μετρῶντας τὸ χρυσίον εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν, ἠγόρασε τὸν Παράδεισον, Ϲ ἔκτισε τὸ παλάτιον, ὁπῦ εἶδε μίαν φορὰν ὁ Τρωΐλος εἰς τὺς Οὐρανύς. Ξάνοιξαι ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, Ϲ θέλεις ἰδῆ, πῶς ἡ τράπεζα ὅλη Παύλε τε Ἐρημίτε ἄλλο δὲν ἦτον, παρὰ ἥμισος ἄρτος,

ὁπῦ

ὅπῶ διὰ σπλάγχνος τῦ ἔφερνε κάθ' ἡμέραν
σνας κόρακας. ςοχάσθ τὸν μέγαν Ἀντώνιον,
καὶ θέλεις εὕρη, νὰ ἔχη δςὺ λέγω σκέπην
ἀμὴ ☪ ςολὴν μίαν ϕάθην. ὁ Πέτρος ἀπὸ
σνα ςαυρὸν ἀνέβη εἰς τὸν Οὐρανόν. ὁ Παῦ-
λος μὲ μίαν μάχαιραν ἄνοιξε τὸν Παρά-
δεισον. ὁ Σμύρνῶν Πολύκαρπος μέσα ἀπὸ
τὴν ϕωτιὰν ἐπήδησε εἰς τὲς ἀέρας, καὶ
ἀπὸ σνα ὑψηλὸν ςύλον Δανιὴλ ὁ ςυλίτης.
☪ εἰς βραχυλογίαν, ὅλοι ὅσοι χαίρονται
τὴν ἀθανασίαν, ἢ μὲ πάθη ☪ Ταλαιπωρίαις
τῆς σαρκὸς, ἢ μὲ τὸ ἰδιόντως αἷμα ☪ θά-
νατον τὴν ἀπόκτησαν. Καὶ ἐσὺ φιλάργυρος
δςὺ λατρόβεις παρὰ τὸ χρυσίον. γαςρί-
μαργος δςὺ ϖροσκυνᾶς παρὰ τὴν κοιλίαν.
φιλόσαρκος δςὺ ξετρέχεις παρὰ ταῖς ἡδο-
ναῖς. ὑπερήφανος πετᾶς εἰς τὸν ἀέρα, καὶ
ὑπερβαίνεις τὰ νέφη. καὶ μὲ τοιαῦτα ἔργα
ἐλπίζεις τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὐρανίων ἀγα-
θῶν, καὶ τὴν συντροφίαν τῶν Ἀγγέλων; ὄ-
χι ποτέ. δςὺ εἶναι δυνατόν. διατὶ εἰς τὰ ὐ-
ράνια δςὺ ὁδηγᾶσι παρὰ ἡ νηςείαις, ἢ χα-
μβυνίαις, ἢ ταπεινοφροσύνη, ἢ ϖροσοχὴ, ἢ
ἐγκράτεια, ἢ ἀγάπη ϖρὸς τὸν Θεὸν, τὸ

σπλάγ-

σπλάγχνος πρὸς τὸν πλησίον. Κάμε τὰ ἔκαμαν οἱ Ἅγιοι, καὶ τότε θέλεις ἀπολάυσῃ & ταῖς χαραῖς τῶν Ἁγίων. νήσθυσαι μὲ τὸν μέγαν Βασίλειον, ὅπου ἀπὸ ταῖς πολλαῖς νηστείαις ἐφαίνετο ὁ Ἱεράρχης πλασμένος μόνον μὲ κόκαλα, & τότε θέλεις κερδήσῃ ταῖς τρυφαῖς, ὅπου τώρα χαίρεται εἰς τὸν Παράδεισον. προσδίχου μὲ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, ὅπου ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον χῆτ.

Περὶ Παραδείγματος.

Διαφέρει τὸ Ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπ' ἐκεῖνο τῆς Ἐπαγωγῆς, διατὶ εἰς ἀπόδειξιν & βεβαίωσιν τοῦ πράγματος δὲν φέρνει ὁ ῥήτορας πολλὰ & πολλὰ παραδείγματα, ὡς φαίνεται εἰς τὸ ἄνωθεν, ἀμὴ ἕνα μόνον, ἢ ἄλλο. ὡσὰν. ὁ φρόνιμος ἐκεῖνος Ἰωσὴφ ἔφυγε, & ἔτζι ἐνίκησε τὴν γυναῖκα, ὅπου τὸν ἔκραζε εἰς τὴν ἁμαρτίαν. φύγε λοιπὸν καὶ ἐσὺ, & θέλεις νικήσῃ κάθε δόλον καὶ ἐπιβουλὴν γυναικός. Τοῦτο τὸ Ἐπιχείρημα, ὅπου ὡς βλέπεις, εἶναι συνθεμένον μὲ φιλοσοφι-

σοφικὴν βραχυλογίαν, ἔτζι ἤθελες τὸ αὐξήσῃ, ὡς ῥήτορας.

Εἰς τὸν πόλεμον τῆς σαρκὸς μὲ τὴν φυγὴν μόνον νικᾷ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐχθρὸν, & τὸ ἴδιον εἶναι, νὰ πολεμήσῃς, ὡσὰν & νὰ χάσῃς. φύγε, & θέλεις ἔχη τὴν νίκην εἰς τὰς χεῖρας. πολέμησαι, & θέλεις ἀπομείνῃ δοῦλος τῶν ἰδίων σου παθῶν, κ᾽ παίγνιον τῆς ἡδονῆς & τοῦ Ἔρωτος. μία ἀθενὴς γυναῖκα μὲ ταῖς ἀσραπαῖς μόνον τῶν ὀμμάτων θέλει σὲ πληγώσῃ βαθυὰ εἰς τὴν ψυχὴν, κ᾽ θανατωμένον θέλει σὲ σύρῃ εἰς θρίαμβον. Ἂς ἐλθῇ ἐδῶ μάρτυρας τοιαύτης ἀληθείας ὁ ἔνδοξος ἐκεῖνος & θαυμάσιος Ἰωσὴφ, & μὲ τὴν φρόνιμήν τε φυγὴν ἂς ἑρμηνεύσῃ ὅλον τὸν Κοσμον, πῶς διὰ νὰ νικήσῃ τινὰς τὴν φλόγα τῆς σαρκὸς, & τὸ σατανικὸν ἐκεῖνο θηρίον, λέγω τὴν γυναῖκα, ἄλλος δὲν εἶναι ὁ τρόπος, παρὰ νὰ τὴν φύγῃ. Ἐκείτετο εἰς ἀνθομυρισμένον σρῶμα ἡ Αἰγυπτία Ἀρχόντισα, & ἀπὸ τὰ κάλλη τοῦ Ἰωσὴφ ἀπὸ καιρὸν πληγωμένη, ἄλλο ἡ ἀδιάντροπη δὲν ἀναζέναζε, παρὰ ταῖς ἀγκάλαις τοῦ νέου, ὐδ᾽ ἄλλα ποτὲ ἔβλεπε ὄνειρα,

ρα, παρὰ τὸ εἰδωλον, ὁπῦ κάθ' ἡμέραν ἐθυμίαζε μὲ τὰς ςεναγμὰς τῆς καρδίας. ἦτον νύκτα Ϲ σκότος, καιρὸς ἁρμόδιος διὰ τὰ σατανικὰ ἔργα, ὡσὰν ὁπῦ εἶναι ἀνάξια τῦ φωτὸς, καὶ παρακινημένη ἀπὸ τὸ ἐρωτικὸν πάθος, κράζει σιμάτης τὸν ἔυμορφον νέον. τὸν βλέπει, Ϲ μὲ τὸ βλέμμα πλέα ἀνάπτει, Ϲ φλέγεται. τῦ ὁμιλεῖ, Ϲ μὲ τὰς ἀποκρίσεις, ὁπῦ λαμβάνει, πλέα πληγώνεται. κάνει νὰ ξαπλώσῃ τ' δεξιὰν, διὰ νὰ τῦ τρυγήσῃ τὰ ῥόδα, ὁπῦ τῦ ἐξεφύτρωναν εἰς τὸ ῥοδόσωπον, ἀμὴ πάλιν τὴν σέρνει, διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ ὡς ἄλλην φορὰν ταῖς βρονταῖς τ' θυμωμένης τῦ γλώσσης. ἀναζενάζει, διὰ νὰ τῦ φανερώσῃ μὲ τ' καπνὸν ἐκεῖνον τ' φλόγα, ὁπῦ ἔθρεφε εἰς τὴν καρδίαν, ἀμὴ πάλιν ἐγνώριζε, πῶς κάθε τῆς ςεναγμὸς ἦτον χωρὶς ὄφελος, διατὶ δὲν ἐδοκίμαζε καὶ ὁ Ἰωσὴφ ταῖς ἰδίαις φλόγαις τῦ Ἔρωτος. Ὢ πονηρία, ὢ ἀυθάδεια γυναικός. ἀποφασίζει, νὰ τοῦ ξεσκεπάσῃ τὸ πάθος, Ϲ νὰ τῦ δείξῃ ταῖς πληγαῖς τῆς ψυχῆς, ὅθεν τῦ λέγει, νὰ τῆς θεραύνῃ τὸς πόνες μὲ ἕνα τ' γέλιο γλυκὺ, νὰ τῆς ἐλαφρώσῃ τὴν φλόγα μὲ ἕνα βλέμμα χαρ-

μόσυνον, & νὰ μὴν εἶναι τόσον ἄγγελος καὶ σκληρόκαρδος, ὁπῶ νὰ τὴν βλέπῃ βασανισμένην ἀπὸ τὴν ἀγάπην, καὶ ἐκεῖνος εἰς τὰ ἴδιατης βάσανα νὰ πηδᾷ, & νὰ χαίρεται. Ἐσὺ, ὦ Ἰωσὴφ, ἔλεγε ἡ γυναῖκα, εἶσαι τὸ εἴδωλον, ὁπῶ ἐγὼ ἡ ταλαίπωρη κάθ' ὥραν λατρεύω. ἐσὺ τὸ φῶς, ὁποῦ βλέπω. ἐσὺ ὁ ἀέρας, ὁπῶ ἀναπνέω. ἐσὺ ἡ χαρὰ, ὁπῶ εἰς τὴν ζωὴν τύτην ἐλπίζω. ὕτε ἄλλο ἐπιθυμῶ, παρὰ νὰ σὲ ἰδῶ μίαν φορὰν εἰς τύταις μὲ ταῖς ἀγκάλαις. ἂν τὸ ἀπολάυσω, τελσολβία ἐγὼ, κρατῶ ἀπὸ τὰς τείχας τὴν τύχην, & ἔχω εἰς τὰς χεῖρας τὴν εὐτυχίαν. Ἔτζι ἐμίλησε ἡ ἀφροδίσιος ἐκείνη & εἰς τὴν ἀγάπην λυσσῶσα Σειρῆνα, ἀπέκι ξαπλώνει μὲ ἀνεκδιήγητον χάρην τὴν δεξιὰν, ἁρπάζει ἀπὸ τὸ ῥῆχο τὸν νέον, τὸν σύρνει μὲ ὅσην δύναμιν εἶχε, & μὲ γλῶσαν, ὁπῶ ἤθελε μαγεύσῃ κάθε καρδίαν, μὲ λόγια, ὁπῶ ἔξαζαν μὲ τὸ φαρμάκι τὸ μέλι, μὲ ἥσυχον λέγω φωνὴν τῶ λέγει, Κοιμήθητι μετ' ἐμῶ. Ἐφοβήθη, ἐταράχθη ὁ σοφρονέσατος Ἰωσὴφ, & ἀπὸ τὸν φόβον ἤθελε δοκιμάσῃ & τὸ κρύος τῶ θανάτω, ἂν ὁ πόθος

τῆς

τῆς σωφροσύνης, καὶ ἡ φλόγα τῆς θείκῆς
ἀγάπης δὲν ἤθελαν τοῦ ςάξῃ εἰς τὴν καρ-
δίαν τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς. σέρνει μεγαλο-
ψυχος ὀπίσω τὸ ῥῦχο, ἀμὴ ἡ γυναῖκα, ὁ-
που εἰς τοιοῦτο μιαρὸν ἔργον εἶχε συμβοη-
θὸν ὅλον τὸν Ἅδην, τὸν ἐνίκα εἰς τὴν δύ-
ναμιν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν. Οὐαὶ, ☪ ποῦ
σύρίσκομαι, ἔλεγε τότε ἀνάμεσόν τε ὁ Νέος;
βέβαια εἰς τὰ κάτω βάραθρα τῆς ἀβύσσε,
ἐπειδὴ καὶ ἄλλο δὲν βλέπω τριγύρω, παρὰ
σκότη, ἄλλο δὲν ἀκέω, παρὰ φωναῖς σαρ-
κοφόρων Δαιμόνων. Μὴ, μὴν σιμώσῃς, ὦ
Ἰωσὴφ, διατὶ τέτος ὁ ὄφις, ὁπε σφυρίζει
μὲ φωνὴν τόσον γλυκείαν, θέλει τέλος νὰ
σὲ φαρμακόσῃ εἰς τὴν ψυχήν. τέτη ἡ Σει-
ρῆνα, ὁπε μὲ μεσικόλαλον γλῶσσαν σε ὁ-
μιλεῖ, θέλει τέλος νὰ σε δώσῃ μὲ τὴν ἁμαρ-
τίαν καὶ πικρὸν θάνατον. φύγε, ναὶ, φύ-
γε, μάλιςα ὁπε ἰξόυρεις, πῶς ἡ γυναῖκα
δὲν φέρνει τε ἀνθρώπε παρὰ ζημίαν. τέ-
τη εἶναι ἡ Μάγισσα ἐκείνη Κίρκη, ὁπε χω-
ρὶς μυθολογίαις τὸν μεταλλάσσει εἰς ἄλο-
γον ζῶον: τὸ μαῦρον ἐκεῖνο νέφος, ὁπε ἁρ-
πάζοντας τὸ φῶς, τε σκοτίζει τὸν νεν, διὰ

νὰ τὸν ῥίξῃ δύκολώτερα εἰς κάθε ἀσέβειαν: τὸ πολύπλοκον ἐκεῖνο δύκτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἂν μίαν ϗ μόνην φορὰν περιπλεχθῇ ἡ καρδία, ἔχασας δύθὺς τὴν ἐλδυθερίαν σε δοῦλος τῶν μιαρῶν σε παθῶν. φύγε λοιπὸν, φύγε, ϗ ὡς ἔλαφος βάλε ὅλην σε τὴν δύναμιν εἰς τὲς πόδας. Καὶ ἀληθινὰ καταφρονῶντας ταῖς κολακείαις τῦ Ἔρωτος, καὶ τὸν δόλον τῆς μιαρᾶς Ἀφροδίτης, ἄφηκε ὁ δύγενικὸς Νέος εἰς τὰς χεῖρας τῆς γυναικὸς τὸ ἴδιον ῥέχο, ϗ ἔφυγε γλήγορος, ϗ μὲ τὴν φυγὴν νικηφόρος, ἐφάνη δύθὺς ϛεφανωμένος μὲ δάφναις ϗ κρίνες. Ἐδῶ τῶρα ὦ Νέοι, ἐδῶ ὦ φιλόσαρκοι, ἐδῶ ὦ ἄνθρωποι. Ἐσεῖς, τὺς ὁποίες πληγώνει κάθε ῥόδον, ὁπῦ νὰ ἀνθῇ εἰς ϵνα πρόσωπον: τυφλώνει κάθε ἀϛραπὴ, ὁπῦ νὰ λάμπῃ ἀπὸ δύο ὄμματα: σαϊτδύει κάθε λόγος, ὁπῦ νὰ δύγενῇ ἀπὸ ἔυμορφα χείλη. Ἐσεῖς, ὁπῦ χάνεσθε, ὡς ἰδῆτε ϵνα ϖρόσκαιρον κάλλος. Ἐσεῖς, ὁπῦ τυφλωμένοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην δὲν χαίρεσθε παρὰ εἰς τὰ ἔργα τῦ σκότες, καὶ ὡς ἀκάθαρτα ζῶα κοιλιέσθε εἰς ταῖς ῥυπαραῖς ἡδοναῖς. Εὕρηκε ὁ Ἰωσὴφ τὸ ἀντίδοτον διὰ τὰ

φαρ-

φαρμάκια τῆς ἀγάπης ; εὗρηκε τὴν ἰατρείαν διὰ ταῖς πληγαῖς Ϲ φαρμακεραῖς σαΐταις τῦ Ἔρωτος. ἡ ἰατρεία, τὸ ἀντίδοτον εἶναι ἡ φυγή. Φύγετε, Ϲ δὲν θέλει σᾶς φθάσῃ ποτὲ ἀγκαλὰ Ϲ μὲ πτερὰ ἁρματωμένος ὁ Ἔρωτας. μακρὰν ἀπὸ ταῖς γυναίκαις, Ϲ δὲν θέλετε δοκιμάσῃ ὄτε πείραξιν, ἀλλ' ὄτε κ' τὰ ἔμφυτά κεντρα τῆς σαρκός ; φύγετε λέγω, Ϲ ἀπέκει ἀς φυσᾷ ὅσον θέλει ὁ Ἅδης, διατὶ Ἐρωτικὴ φλόγα δὲν θέλει σᾶς καύσῃ τὰ σπλάγχνα. καὶ ἀς εὑρέσῃ ἐναντίον σας ὅλην τὴν φαρέτραν ὁ τοξότης Θεὸς, διατὶ τὸ μάκρος θέλει κάμῃ, νὰ πέσουν εἰς τὸ μεσόστρατον ἡ σαΐταις, χωρὶς νὰ φθάσῃ ποτὲ καμία νὰ σᾶς πληγώσῃ εἰς τὴν ψυχήν. κ'τ'λ.

Περὶ Διλήμματος.

Τὸ Δίλημμα ἔχει δύο μέρη, ἀμπ' βαλμένα μὲ τοιαύτην τέχνην, ὅπου καὶ μὲ τὰ δύο σφίγγει ὁ ῥήτορας τὸν ἀντίπαλον, ὥστε ὅπου ὁποιον συγχωρήσῃ, ἐλέγχεται. Δὲν σφαίνεις, ἂν ἤθελες ὀνομάσῃ τοῦτο

τὸ Ἐπιχείρημα ἀμφίσομον μάχαιραν, ὁπῶς καὶ ἀπὸ τὸ σὺν μέρος πληγώνει, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Μὲ τὸ Δίλημμα ἔτζι ἤθελες πνίξη τὸν Ἰσδαν, δείχνοντάς του δάλιον καὶ ψροδότην.

Εἰπέμε, ὦ παράνομε. εἶσαι φίλος & μαθητὴς τῦ Χριςῦ, ἢ εἶσαι ἐχθρὸς κ᾽ ψροδότης; ἂν εἶσαι ἐχθρὸς καὶ ψροδότης, διατί πονηρὸς καὶ διψρόσωπος τὸν χαιρετᾶς, τὸν ἀγκαλιάζεις, τὸν φιλεῖς, & τῦ τυπώνεις μὲ φαρμακερὰ χείλη εἰς τὰ θεϊκὰ μάγουλα τὸ σύμβολον τῆς ἀγάπης; καὶ πάλιν ἂν εἶσαι φίλος καὶ πιςὸς μαθητὴς, πῶς λέγεις, διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω τὰ ἄλλα, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐςι. κρατήσατε αὐτόν;

Ἂν ἤθελες νὰ ἐλέγξῃς τὴν ἀδιαντροπίαν ἐκείνης τῆς γυναικὸς, ὁπῦ εἰς τὴν ψδοδοσύνοδον ἐκείνην τῶν Ἀρειανῶν Ἐπισκόπων ἀβάνισε τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, ὡς μοιχὸν & πόρνον, τὸν ὁποῖον ὅτε κἂν ἐγνώριζεν, ὅτε εἶχε ἰδῆ ποτὲ εἰς τὸ ψρόσωπον, ἤθελες συνθέσῃ ἔτζι τὸ Διλημματικὸν τοῦτο Ἐπιχείρημα.

Ἔλλα ἐδῶ, τρισκαπάρατον γύναιον. ἄ-

γελον

γελον καὶ κακὸν θηρίον, φλόγα καὶ φθορὰν
τῷ Κόσμῳ, θρῆνος τῷ Οὐρανῷ, χαρὰ τοῦ
Ἅδου, καὶ ἔμψυχον ἄγκιστρον τοῦ Διαβόλου.
εἰπὲ, ἢ ὁ Ἀθανάσιος ἐκοιμήθη μετ' ἐσὲ, ἢ
δὲν ἐκοιμήθη; ἀδὲν ἐκοιμήθη, διατί μὲ τόσην
αὐθάδειαν ἀβανίζεις τοιοῦτον ἄξιον Ἀρχιε-
ρέα μέσα εἰς μίαν Σύνοδον τῶν ἰδίων τε ἐχ-
θρῶν, καὶ δὲν φοβᾶσαι Θεοῦ τὴν ὀργὴν, ἢ
τὰ ἀστροπελέκια τοῦ Οὐρανοῦ; ἂν ἐκοιμήθη,
πῶς δὲν γνωρίζεις τὸ πρόσωπον; πῶς δὲν
ξεκαθαρίζεις τὴν φωνὴν, πῶς τὸν Τιμόθεον
λέγεις Ἀθανάσιον, καὶ ἀδιάντροπα ἐμώνεις,
πῶς τοῦτος, τοῦτος ὁ ἴδιος ἐξάθη ἐκεῖνος,
ὁποῦ σὲ ἐπλάνεσε, ὁποῦ μὲ δόλον σοῦ ἄρπα-
σε τὴν παρθενίαν, ἢ μὲ γλυκιὰ λό-
για σὲ ἐκύρσευσε ἀπὸ τὸν πλέα
τίμιον θησαυρὸν, ὁποῦ νὰ
ἔχη ὁ ἄνθρωπος; Ω
πονηρία κακῆς
γυναικὸς.
ὦ κῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Λύσεως.

Διατὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἤγεν εἰς τὴν Βεβαίωσιν ἀναφέρεται, ὡς εἴπαμεν, ἡ Λύσις τῆς ἐπιχειρημάτων, & τῆς ἀποδείξεων, ὁποῦ συναντιοῦ φέρνει ὁ ἐχθρὸς, εἶναι χρεία νὰ ἰδοῦμεν μὲ ποῖον τρόπον ἔχει νὰ λύσῃ ὁ ῥήτορας τοῦτα ταῖς ἀντιλογίαις, καὶ πῶς ἔχει νὰ σβύσῃ ἀπὸ τὸν νοῦν τῆς Κριτῆς, & ὅσων ἄλλων ἀκούσι, κάθε κατηγορίαν τόσον ἄδικον, ὡσὰν καὶ δικαίαν. λοιπὸν οἱ τρόποι ἂς εἶναι τοῦτοι:

Πρῶτος: ἀνίσως ἡ ἀπόδειξαις τῆς ἐχθρῶν εἶναι σερρεαῖς, & οἱ λογαριασμοὶ, ὁποῦ φέρνουσιν, ἀδαμάντινοι, & ἀκαταγώνιστοι, ἔχει νὰ βάλῃ ὁ ῥήτορας ὅλην τὴν δύναμιν, ὄχι νὰ τὰς λύσῃ, ὄντας τοῦτο δύσκολον ὥραγμα, ἀμὴ νὰ φέρῃ & αὐτὸς ταῖς ἐδικαῖς τοῦ ἀποδείξαις μὲ ἐνέργειαν, & σφοδρότητα, ἡ εἰς τρόπον, ὁποῦ νὰ ταῖς καταλάβῃ ὁ Κριτὴς, & ὁ λαὸς ὅλος, ἡ νὰ γνωρίσουν,

ρίσεν, πῶς δεν ἔχει ὁ ἐχθρὸς τὰ δίκαια ὅλα, ὡς τάχα ἐφαίνετο.

Δεύτερος. λύει ὁ ῥήτορας ταῖς κατηγορίαις, καὶ ἐπιχειρήματα τὰ ἐχθρᾶ, ἀνίσως καὶ θέλει ἀποδείξη, πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁπὰ κατηγοράται, δεν εἶναι τοιαύτης ζωῆς, ὡς ὑποθέτει, καὶ φανταζεται ὁ ἀντίπαλος, ὅθεν ἀπὸ τὴν ἀνομίαν, ὁπὰ τὸν πλάσει, βέβαια εἶναι ἄπταιστος, & ἀλλότριος. Μὲ ἀυτὴν τὴν τέχνην ἔτζι ἤθελες λύσῃ ταῖς ψευδολογίαις τῶν Ἀρειανῶν, ὁπὰ μέσα εἰς τὴν Σύνοδον ἐκατηγορᾶσαν τὸν Ἀθανάσιον, πῶς νὰ ἔκοψε τὴν χεῖρα τοῦ Ἀρσενίου.

Τί γαυγίζετε ἐναντίον τῶ Ἀθανασίου, ὦ Κέρβεροι τοῦ ἅδου; Ποῖα φαρμάκια εἶναι τῦτα, ὁπὰ ξερνᾶτε, ὦ σαπανικοὶ δράκοντες, διὰ νὰ φαρμακεύσετε τὸ ἔνδοξον ὄνομα, ὁπὰ ἔχει ὁ Ἥρωας εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν; τί λέγετε, ὦ Ἑωσφόροι τῆς γῆς; ὁ Ἀθανάσιος ἐθανάτωσε τὸν Ἀρσένιον; τῦτος τοῦ ἔκοψε τὴν δεξιὰν, διὰ νὰ κάμῃ ἐδικαίς του μαγείαις; ἀψεῦται. & ποῖος εἶναι ὁ Ἀθανάσιος; κανεὶς κλέπτης, κανεὶς μάγος, κανεὶς

ἄθεος;

ἄθεος; Καὶ εἶναι τινὰς ἀπὸ ἐσᾶς τόσον αὐ-
θάδης, ὁπῶ νὰ τὸ μαρτυρήσῃ; τὸν γνωρίζει
ἡ Χώρα, τὸν γνωρίζει ὁ λαός, τὸν ἰξεύρει
ὁ Κόσμος. ἡ εὐσέβεια, τὰ ἤθη, ἡ ἀρεταῖς,
ἡ ἁγιότης τῶ ἀνδρὸς εἶναι φανερὴ Καὶ εἰς τὰς
Ἀντίποδας. Κέρδος τὸν ἐπαρακίνησε, νὰ θε-
ρίσῃ τὴν χεῖρα τῶ Ἀρσενίε; ψεύδεσθε, ὦ
πλάνοι, διατὶ ἐκαπάτησε πάντα τὰ πλέ-
τη ὁ Ἀθανάσιος, ὅτε ἄλλο ἐπεθύμησε πο-
τὲ νὰ κερδήσῃ, παρὰ τὸν Οὐρανὸν, Καὶ ψυ-
χαῖς διὰ τὸν Παράδεισον. μῖσος, ὀργὴ τὸν
ἐτύφλωσε, κ᾽ ἐτόλμησε τόσην ἀνομίαν; πά-
λιν ψεύδεσθε, διατὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀ-
θανασίε ἐθεμάμβουσε πάντα ἡ ὡραιότης, Καὶ
ἡ ἀγάπη. ἀμὴ διὰ νὰ ἰδῆτε, πῶς πάθος,
Καὶ λύσσα σᾶς ἀνακατώνει τὸ ςῆθος, Καὶ ξερ-
νᾶτε τόσαις ψεύδολογίαις ἐναντίον τῶ Ἁγίε,
ἔυγα ἔξω, ἔλλα εἰς τὸ μέσον, ὦ Ἀρσενίε.
τί λέγετε τῶρα ψεῦται, Καὶ ἐπίβουλοι; εἶναι
τῦπος ὁ Ἀρσένιος; τῦπος βέβαια. εἶναι σω-
ςὸς εἰς τὰ μέλη; εἶναι. ἔχει τὰς δύο τε χεῖ-
ρας, τῦ λείπει καμία; καμία. τὶ λοιπόν;
ἐσᾶς λείπει ἀπὸ τὴν καρδίαν ἡ ἀγάπη, Καὶ
ἡ γνῶσις ἀπὸ τὰ κάυκαλα.

Τεί-

Τρίτος. ὅταν ὁ ἐχθρὸς φέρνει εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐπιχειρημάτων τε διάφοραις περίσσασαις, ἤγουν πῶς εἰς τὴν ὥραν ἐκείνην, ὁπῦ ἐγίνη ὁ φόνος, ὁ Δεῖνας ἦτον ἔξω ἀπὸ το σπίτι, πῶς τὸν εἶδεν σνας & ἄλλος μὲ γυμνὴν μάχαιραν εἰς τὰς χεῖρας, πῶς ὅταν ἐγύρεζε, ἔσαζε ἀπὸ το σπαθίτε το αἷμα, πῶς εἶχε αἱματωμένα τὰ ῥοῦχα, & ὅμοια, τυχένει ὁ ῥήτορας νὰ ἔχῃ εἰς τὰ πάντα ἕτοιμην τὴν ἀπολογίαν, & τὴν ὡρόφασιν, ἢ ὁποῖα ἀδὲν εἶναι ἀληθινὴ, ἀς ἔχῃ κἂν πιθανότητα.

Τέταρτος. ἀπὸ τὰ Παρεπόμενα, ἤγουν ἀπὸ τὰ ἀκόλυθα ἐμπορεῖ ἀκόμι νὰ λύσῃ ταῖς κατηγορίαις τε ἐχθρε ὁ ῥήτορας, & νὰ δείξῃ, πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶναι ἄπταιστος λόγε χάριν, ἂν εἰπῇ, πῶς δὲν ἔφυγε, πῶς δὲν ἐφυλάχθη, ὁπῦ ὡς φρόνιμος, & ὁπῦ ἤξυρε καλὰ τὴν Κριτῶν τὴν δικαιοσύνην, βέβαια ἤθελε το κάμῃ, ἂν εἶχε σφάλῃ. ἂν εἰπῇ, πῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν, ὁπῦ τοῦ ἔκαμαν, ἀποκρίθη πάντα μὲ ἀνέφαλον ὡρόσωπον, χωρὶς νὰ κοκκινίσῃ ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ὄψιν ἀπὸ τὸν

φό-

φόβον, & πῶς ἐφάνη πάντα ὁ ἴδιος εἰς ταῖς ἀποκρισαις κ᾽ἢ.

Σμίγοντας τὸν δεύτερον μὲ τὸν τέταρτον τοῦτον τρόπον τῆς Λύσεως, ἔτζι ἤθελες διαφεντεύσῃ τὸν Δαμασκηνὸν Γιωάννην, τὸν ὁποῖον ἀβάνισε ὡς ψοδότην Λέων ὁ Εἰκονομάχος σιμὰ εἰς τὸν Ἀφθονίτην τῆς Δαμασκῦ, ὅθεν τοῦτος τὸ ἔκοψε μὲ σκληρὸν σίδηρον τὴν χεῖρα, ὡσὰν ὁπῦ ἐλόγιαζε, μὰ ἐξάθη ἐργαλεῖον τῆς ψοδόσεως.

Καὶ ποῖα εἶναι ἡ αἰτία, ὁπῦ ἀποφάσισας, ὦ Ἀφθονίτη, νὰ κόψῃς τὴν δεξιὰν τοῦ Γιωάννυ; ποῖον τὸ σφάλμα ὁπῦ ἔκαμε; ποῖον τὸ πταῖσμα; μία ψυδὴς, κ᾽ πεπλασμένη γραφὴ, ὁπῦ σὲ ἔξειλε ἕνας τε ἐχθρός; σὰ γράμμα, ὁπῦ ἔχει ὁμοιότητα μὲ τοὺς ἰδίους τε χαρακτῆρας ἂς εἶναι. ἂν τὸ γράμμα εἶναι ὅμοιον, τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ὅμοιον μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Γιωάννυ. εἶναι φρόνιμος, εἶναι σοφὸς, εἶναι Θεοσεβὴς, εἶναι ἅγιος. τῶρα ποῖος νὰ πιςεύσῃ ποτὲ, πῶς ἄνδρας τόσον εὐάρετος νὰ ἐγίνη ψοδότης. & τίνος; τῆς ἰδίας τε πατρίδος, & Βασιλέως. ποῖος θέλει εἰπῇ, δὲν λέγω νὰ

ἐκα-

ἔκαμεν, ἀμὴ καὶ νὰ ἐλόγιασε μόνον μὲ τὸν νοῦν, & νὰ ἐφαντάσθη τοιαύτην ἀνομίαν; ἀπέκει μὲ ἔργον ἔτζι ἄχημον τί ἠθέλησε νὰ κερδήσῃ ὁ Ἰωάννης. τιμαΐς; δόξαν; ἀλλὰ ἴξουρε, πῶς ἕνας προδότης ὄχι μόνον καταφρονᾶται ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον, ἀμὴ εἶναι ἡ σύντροπὴ τοῦ γένους, κ) ὅλης τῆς φύσεως. σολδία; πλέτη; ἀμὴ πῶ φαίνεται νὰ τὰ ἐζήτησε; πότε ἔδειξε γνώμην, & καρδίαν φιλάργυρον; Ω Οὐρανὲ, κ) πῶς ὑπομένεις τοιαύτην ἀδικίαν. πῶς βλέπεις Λέοντος τὴν ἀσέβειαν, τὸν δόλον, τὴν ἐπιβολὴν, καὶ δὲν τοῦ βρέχεις ὅλασε τὰ ἀστροπελέκια. Ἐσὺ εἰς τόσον, ὦ Βασιλέα, πρὶν νὰ τοῦ χωρίσῃ μὲ βαρβαρικὴν μάχαιραν σκληρὸς ὑπηρέτης τὴν δεξιὰν, ἰδὲς, σὲ παρακαλῶ, τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰωάννε. λόγιασαι ταῖς ἀπόκειναις, ὁπῶ δίδει. Ἕνας, ὁπῶ ἔσφαλε, χάνει σίθέως τὴν ὄψιν, τρέμει ὅλος, & ἀπὸ τὸν φόβον τῶ λακπαίζει ἡ καρδία. δὲν ἔχει λόγια, διατὶ τῶ σβύνονται εἰς τὰ χείλη, & ἡ κακήτε συνείδησις τῶ τὰ πνίγει ἐπάνω εἰς τὴν γλῶσσαν. λέγει, & ἀντιλέγει, & ὡς εἰς ἕνα λαβύρινθον χάνεται ὁ

νοῦς,

νῆς, & συγχίζεται. Ἐρωτῶ, βλέπεις ἐσὺ κανένα ἀπὸ τὰ τοιαῦτα θράγματα εἰς τὸν Ἰωάννην; δὲν διαβάζεις εἰς τὴν γαληνότητα τῦ θροσώπε, πῶς εἶναι ἄπτοιχος ἀπὸ τοιῦτο σφάλμα; ἡ ὄψις δὲν εἶναι πάντα ἡ ἴδια, ἱλαρὴ & χαρμόσυνος; ἡ καρδία δὲν εἶναι ἀνδρειωμένη, & ἄφοβος; εἰς τὸ μίλημα συγχίζεται τίποτες; δὲν τρέχει ἐλεύθερος ἡ γλῶσα; κ.τ.λ.

Πέμπτος & ὕσερος τρόπος εἶναι τῦτος, ὅταν βλέπει ὁ ῥήτορας, πῶς τὸ σφάλμα εἶναι ἀληθινὸν, φανερὸν, & μὲ σερρέα ἐπιχειρήματα, & καλὸς λογαριασμὸς ἀπὸ τὸν ἐνάντιον δεδειγμένον, ἔχει νὰ βάλῃ κόπον, & ἐπιμέλειαν, ὄχι νὰ λύσῃ ταῖς ἀπόδειξαις τῦ ἐχθρῶν, ἀμὴ νὰ σμικρύνῃ τὸ σφάλμα ἐκεῖνο, ὅσον δύναται. λόγε χάριν, ἂν ἔκαμε φόνον, ἂς εἰπῇ, πῶς ἐσυνέβη κατὰ συμβεβηκὸς & κατὰ τύχην, ὄχι κατὰ ἰδίαν θέλησιν & ῥοαίρεσιν. πῶς δὲν ἐσάθη μῖσος ἢ φθονος, ἀμὴ ἄμετρος ὀργὴ, ὁπῦ ἐξαίφνης τὸν ἐτύφλωσεν, ὅθεν ὡς τυφλὸς ὐδὲ ἠξ ύρε τί νὰ ἔκαμνε. πῶς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον εἶχε λάβῃ τοιαύτην ὕβριν, & ἀτιμίαν,

μίαν, ὅπως δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ τὴν σβύσῃ ἀπὸ τὸν Κόσμον, παρὰ μὲ τὸ ἴδιον τε αἷμα. πῶς ὄντας πτωχὸς, καὶ φορτωμένος ἀπὸ παιδία, χρεία τὸν ἀνάγκασε. καὶ εἰς βραχυλογίαν ἂς φέρῃ ἄλλας αἰτίας, ὅπως νὰ εἶναι ἁρμόδιας κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ περίσσασαις τῷ προσώπων, καὶ αὐξάνοντάς ταις μὲ ῥητορικὸν τρόπον, ἂς πασχίσῃ νὰ παρακινήσῃ τὲς Κριτὰς, καὶ ὅσες ἀκόυσιν, εἰς σπλάγχνος, καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν πταίσην.

Ὅταν πάλιν βλέπει, πῶς δὲν εἶναι καμία ἐλπίδα, καὶ πῶς οἱ Κριταὶ ὅλοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ τὸν καταδικάσυν εἰς τὸν θάνατον, τότε ἂς ἔλθῃ εἰς ταῖς παρακάλεσαις, μάλιστα ἂν ὁ πταίσης εἶναι ἀνάρετος, ἢ εἰς καμίαν τέχνην ἄξαίσιος. ἂν εἶναι δύγενὴς, ἢ νέος εἰς τὴν ἡλικίαν. ἂν εἶναι τὸ πρῶτον σφάλμα, ἂν ἐβοήθησαν ποτὲ τὴν Χώραν ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ γονεῖς τε. ἂν ἔκαμαν εἰς κανένα πόλεμον ἀνδραγαθίας, κ.τ.λ. ἂς ἐνθυμίσῃ ἀπέκι τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ πῶς δὲν ζῇ ἄνθρωπος ἐπάνω εἰς τὴν γῆν χωρὶς πταίσμα, ὄντας ἴδιον μόνον

τοῦ

πῦ Θεῦ, νὰ εἶναι ἀναμάρτητος, καὶ ἄλλα ὁμοιά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τί εἶναι ὁ Ἐπίλογος.

Ὁ Ἐπίλογος εἶναι τὸ ὕστερον μέρος τοῦ λόγου, ὅθεν καὶ τὸ ὕστερον ἔργον τοῦ ῥήτορος. τυχαίνει ὅμως νὰ βάλῃ σπουδὴν καὶ κόπον, νὰ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὴν σύμορφίαν & εἰς τὴν τέχνην, & νὰ φανῇ πάντα σολισμένον μὲ νοήματα ὑψηλὰ & φρόνιμαις γνώμαις, διὰ νὰ παρακινήσῃ εἰς τὸ τέλος τὸν ἀκροατὴν, & νὰ τὸν κεντήσῃ εἰς τὸ ποθούμενον. διὰ τοῦτο ἀξιογέλασοι πολλὰ φαίνονται ἐκεῖνοι οἱ ῥήτορες, ὁπῦ πρασπαθοῦσι μὲ ἐμφασικαῖς λέξαις, διπλῶνται μὲ πολυποίκιλα Σχήματα, βεβαιώνουν μὲ σερρέαις ἀπόδειξαις & μαρτυρίαις, βροντόφωνοι εἰς ὅλον τὸν λόγον, & ἀσραπηφόροι, καλοὶ νὰ συγχίσουν, κ᾽ μὲ τὴν ἐνέργειαν τῆς σύγλωττίας νὰ βάλουν ἄνω κάτω ὄχι σὲν Ἀκροατήριον ὀλίγων ἀνθρώπων, ἀμὴ σὲν Κόσμον, ἀπέ-

χει εἰς

κα εἰς τὸ τέλος, ὡσὰν τὰ μὴν ἦπον ἐκεῖνοι, χάνυσι τὴν φωνὴν, ἀλησμονοῦσι τὴν τέχνην, καὶ εἰς βραχυλογίαν τόσον ἀποκρυγσύην, ὁπῦ θαυμάζεσαι, πῶς ἔτζι δὲν θὺς, & πῶς ἔτζι γλήγορα νὰ ἐσβύσθησαν τὰ σὔθερμα ἐκεῖνα πνεύματα, καὶ ὁ σὐθυσιασμὸς τῆς ψυχῆς, ὅμοιοι τῦ παιδίυ ἐκείνυ, ὁπῦ ἁρματωμενον μὲ πτέρυγας ἀπὸ Δαίδαλον τὸν πατέρα τυ, ἐπέτα ἔυμορφα εἰς τὴν ἀρχὴν, & ὑπερβαίνοντας τὰ νέφη, ἐσίμωνε καὶ εἰς τὴν ἡλιακὴν σφαῖραν, ἀπέκι πίπτοντας ἀπὸ τὰ ὕψη ἐτελείωσε τὴν ἀνδραγαθίαν τυ μὲ ἐλεεινὸν ἢ καὶ ἀξιοδάκρυτον τέλος. Δημοσθένης ὁ μέγας ἐκεῖνος ῥήτορας καὶ ϛολὴ τῦ ῥητόρων, δὲν δὲρίσκομον νὰ ἔκαμε ἔτζι εἰς τὺς λόγους, ὁπῦ ἐσύνθεσε, καὶ ἄφηκε ὡς ϖρωτότυπα τῆς δύγλωττίας, ἀμὴ πάντα ἐφάνη ὁ ἴδιος, ἤγεν θαυμαϛὸς καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ εἰς τὸ τέλος, καὶ εἰς τὸ μέσον, & εἰς κάθε ἄλλο μέρος τῦ λόγυ, μὲ τύτην μόναν τὴν διαφορὰν, ὅτι ἀνίσως καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφαίνετο ποταμὸς χρυσορρόας, εἰς τὸ τέλος ἀπέκι ἐφαίνετο Νεῖλος μὲ ἑπτὰ ϛόματα, ἢ καὶ θάλασσα φυσκωμενη, ἂν εἰς

τὴν ἀρχὴν ἐρρίπτε σαίτας, καὶ ἐπλήγω-
νε ταῖς καρδίαις, εἰς τὸ τέλος ἔυγανε σπιν-
θῆρας καὶ φλόγας, καὶ ἄναπτε τὸν κα-
θένα εἰς ὅτι ἤθελε. καὶ ἀπὸ τὸν μυθολο-
γικὸν ἐκεῖνον Δία πολλὰ φοβερώτερος δὲν
ἔφερνε εἰς τὰς χεῖρας τὰ ἀςροπελέκια, ἀμὴ
ἐπάνω εἰς τὰ χείλη & εἰς τὴν γλῶσσαν.

Ὁ Ἐπίλογος, διὰ νὰ γενῇ μὲ τὺς κανό-
νας τῆς Ῥητορικῆς, καὶ μὲ τὺς νόμυς, ὁπὲ
μᾶς ἄφησαν οἱ διδάσκαλοι τῆς τέχνης, πρέ-
πει νὰ ἔχῃ δύο μέρη, Ἐπαρίθμησιν, ὁπὲ
καὶ Ἀνακεφαλαίωσις λέγεται, καὶ Πάθη.
Ἀνακεφαλαίωσις εἶναι μία παλινῳδία τῶν
εἰρημένων, ὄχι μεταλέγοντας τὰ πάντα, καὶ
ἀρχινῶντας ἄλλην μίαν φορὰν τὸν ἴδιον λό-
γον, διατὶ τότε ὁ ῥήτορας ἀγκαλὰ καὶ ἀπὸ
τὸν Νέςορα πλέα γλυκύγλωσσος ἤθελεν εἶ-
ναι βαρετὸς καὶ ἀξιογέλαςος, ἀμὴ ἐνθυ-
μίζοντας τὰ κεφάλαια τῶν γραμμάτων, ὁπὲ
διὰ τὸ μάκρος τάχα τῦ λόγου & τῆς διηγή-
σεως εἶναι μισοσβυμένα ἀπὸ τὸν νῦν ἐκει-
νῶν, ὁπὲ τὸν ἀκύασιν. Εἰς τύτην τὴν Ἀ-
νακεφαλαίωσιν φαίνεται πολλαῖς φοραῖς ἡ
μάθησις καὶ γνῶσις τῦ ῥήτορος, ἐπειδὴ &

διὰ

διὰ νὰ μὴν φανῇ, νὰ λέγῃ, & νὰ μεταλέγῃ τὰ ἴδια, ἔχει νὰ ἀλλάξῃ, ὅσον εἶναι δυνατὸν, τὴν φράσιν & τὰ Σχήματα, & διὰ νὰ μὴν κεράσῃ μὲ τὴν Παλιλογίαν τὲς ἀκόυντας, ἔχει νὰ εἰπῇ πολλὰ εἰς ὀλίγα, μιμέμενος ἢ ἐκεῖνον, ὁπῶ εἰς σῦα ξόφυλον καρυδιὸ ἐπεισφάλιξε τὸ Ποίημα ὅλον τῶ Ὁμήρου γεγραμμένον μὲ μικρὲς χαρακτῆρας, ἢ & τὲς Γαιογράφες, ὁπῶ εἰς ὀλίγον διάσημα περισφαλίζεσι & Χώραις, & Βασίλεια, & βενὰ, & ποταμὲς, & θάλασσαν, & ὅλον τὸν Κόσμον. Ἀ πέκι ἀς θελαμβάῦσῃ ἡ Παθοποιΐα, ὁπῶ εἶναι τὸ δεύτερον μέρος, & ἂν ποτὲ, τῶρα ἀς ἀςράψῃ, & ἀς βροντήσῃ μὲ τὴν γλῶσσαν ὁ ῥήτορας, & κατὰ τὴν χρείαν ἀς θυμωθῇ, & ἀς ἀφρίσῃ ἀπὸ τὴν ὀργὴν, ἀς χαμογελάσῃ, & ἀς χαρῇ διὰ τὸ μέγεθος τύχα τῆς ὕτυχίας. ἀς σπλαγχνισθῇ, ἂν τὸ ὠρᾶγμα εἶναι ἐλεεινόν. ἀς δακρύσῃ, ἀς ἀνασενάξῃ, ἂν εἶναι ἀξιοδάκρυτον. & ἂν εἶναι ἀσεβὲς & παράνομον, ἀς φωνάξῃ, καὶ ἀς φοβερίσῃ. εἰς τὲς ἐπαίνες ἀς θαυμάσῃ τὴν ἀρετὴν, εἰς ταῖς κατηγορίαις ἀς ἐλέγξῃ τὸ σφάλμα, διατὶ ἔτζι, ἔυκολα θέλει

ξυπνίση εἰς τὸν παθητὰ ὅμοια πάθη, & θέλει τὸν παρακινήση, νὰ ἀγαπήση ταῖς ἀρεταῖς, νὰ φύγη ταῖς κακίαις, νὰ σπλαγχνισθῆ τὸν παλαίπωρον, ἤτ. Σημείωσαι, μόνον, πῶς τᾶτα, ὅπε εἴπαμεν, συχνότερα γίνονται εἰς τὰς λόγες τᾶ Συμβελευτικᾶ, & Δικανικᾶ Γένες, διατὶ εἰς τὰ Ἐγκώμια τελειώνει πολλαῖς φοραῖς καὶ μὲ ἄλλον Τρόπον ὁ ῥήτορας, & μάλιστα μὲ τ' Ἀποστροφὴν, ἢ μὲ ἄλλο Σχῆμα κατὰ τὸ ὡραῖγμα ἁρμόδιον.

ΒΙΒΛΙΟΝ
ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ἑρμηνείας.

Ὕστερον ἀπὸ τὴν Εὕρεσιν, & Διάθεσιν ἀκολουθᾷ τὸ Τρίτον μέρος τῆς Ῥητορικῆς Τέχνης, ὅπερ, ὡς εἴπαμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον πέμπτον τῦ Πρώτε Βιβλίε, εἶναι ἡ Ἑρμηνεία, ἤγεν ἡ δεινότης εἰς τὸ λέγειν & Εὐγλωττία. Τύτη κατορθώνεται ἀπὸ τὸν ῥήτορα ὄχι μόνον μὲ ἑλληνικὴν φράσιν, μὲ λέξιν ὡραίαν, & μὲ περίοδον συχνὴν, ἄλλη ἰσόσκελῆς & ἰσόπλευρος, & ἄλλη στρογγυλὴ & ἀποστεφυμένη, ὡς ὁμιλῦσιν οἱ ῥήτορες, ἀμὴ & μὲ Τρόπες, & Σχήματα, ὅπερ βέβαια εἶναι ἡ στολὴ τῦ λόγου, τὰ νεῦρα & ἡ ψυχὴ

ὅλης τῆς διηγήσεως. ὅθεν ἂν ῥαντίσῃς μετ' ἐκείνης τὸ μίλημα, εὐθὺς τὸ ἔκαμες ἀνθηρὸν & γλυκύ, εἰς τρόπον ὅπου μὲ τὴν ἔμφυτον γλυκύτητα & χάριν σέρνει ὡς ἡ λύρα ἐκείνη τοῦ Ὀρφέως, ὅσυ λέγω ταῖς ψυχαῖς, ἀμὴ & δενδρη, & πέτραις. & πάλιν ἂν τὸ ἁρματώσῃς μὲ τὰ Σχήματα, φλέγει, & κατακαίει κάθε καρδίαν πλέα, παρὰ νὰ εἶχε Αἴτνης ταῖς φλόγαις, ἢ & τὸ μεγάλε Διὸς τὰ ἀστροπελέκια. Λοιπὸν ὡρῶτον θέλομεν ἰδῆ τὴν φύσιν τῆς Τρόπων, τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸ συναλλήλως διάφορον, ἀπέκι κ' τῆς Σχημάτων, ὅλα μὲ τὴν ὡρέπουσαν βραχυλογίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τί εἶναι ὁ Τρόπος, καὶ πόσα τάτε τὰ Εἴδη.

Διὰ νὰ ἐξηγήσω τί εἶναι ὁ Τρόπος, εἶναι χρεία, νὰ δανεισθῶ ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ὡράγματα τὴν ὁμοιότητα, & νὰ εἰπῶ, πῶς οἱ Τρόποι εἶναι εἰς τὸν λόγον ὅτι οἱ ἀστέρες εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὅτι τὰ ἄνθη εἰς τὰς κήπες, ὅτι ἡ ἀκτῖνες εἰς τὸν Ἥλιον, & ὅτι οἱ ἀδάμαντες ὁπού εἶναι φυτδυμένοι εἰς τὸ χρυσίον, διατὶ ὡς ἀδάμαντες τὸν κάνεν βαρύτιμον, ὡς ἀκτῖνες ὑπέρφωτον, ὡς ἄνθη μυρισμένον & ἀνθηρὸν, & ὡς ἄσρα πολυποίκιλον. Ὁ Τρόπος, λέγει Ἀλέξανδρος ὁ Ῥήτωρ, εἶναι μία ἀλλαγὴ τῆς φωνῆς καὶ τῆς λέξεως ἀπὸ τὴν ἰδίαν εἰς ἄλλην σημασίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ ἐκείνη νὰ ἔχῃ ὁμοιότητα. ὡσὰν. τὸ ὄρος ἐκεῖνο ὁ Ὄλυμπος εἶναι τόσον ὑψηλὸν, ὁπῦ ἡ κορυφὴ ὑπερβαίνοντας τὰ νέφη, πάντα φαίνεται ἄβροχος, γαληνὴ, & ἀνέφαλος. ὁ Τρόπος δύρισκεται εἰς τὴν λέξιν ἐκείνην Κορυφὴ, διατὶ εἶναι

ἴδια τῦ ἀνθρώπυ, & ὡς καθὼς εἰς τῦτον ἔτζι & εἰς τὸ ἄνωθεν ὄρος ἐξηγᾶ τὸ ὑψηλότερον μέρος. Πάλιν Τρόπος εἶναι, ἂν εἰπῆς Ὁ ἀετὸς μόνον ἀνάμεσα εἰς τὰ πετάμενα, ἄφοβος ξαπλώνει τὰς πτέρυγας τῶρος τὸν Ἥλιον, & εἰς τὴν ἄβυσσον ἐκείνην τῦ φωτὸς, δὲν τῦ λαχταρίζει ποτὲ τῆς ὀμμάτων ἡ κόρη. ὡσὰν ὅπῦ τὸ Λακτάρισμα ἴδιον τῆς καρδίας μεταφέρεται εἰς τὰ ὄμματα, ὁπῦ μεγαλόψυχα βυθίζονται μέσα εἰς τὸ ἀκτινοβόλον πέλαγος τῦ μεγάλυ ἀσέρος, & δὲν φοβῶνται νὰ εὕρουν ποτὲ τὸ ναυάγιον. Οἱ Τρόποι, κατ' ὅπῦ ἑρμηνεύθην οἱ διδάσκαλοι τῆς Ῥητορικῆς τύτης Τέχνης, εἶναι σῦδεκα. Μεταφορὰ, Συνεκδοχὴ, Μετωνυμία, Ἀντονομασία, Ὀνοματοποιΐα, Καταχρησις, Μετάληψις, Ἀλληγορία, Περίφρασις, Ὑπερβατὸν, καὶ Ὑπερβολή. τὲς ὁποίες ὅλους θέλομεν ἐξηγήσῃ ἕνα καὶ ἕνα μὲ κατὰ μέρος Κεφάλαια.

ΚΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Μεταφορᾶς.

Ἡ Μεταφορὰ μεταθέτει μίαν λέξιν ἀπὸ τὴν ἰδίαντης σημασίαν εἰς ἄλλην διάφορον, καὶ ξερρίζώνει σὺν ὄνομα ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο εἶναι ἴδιον, διὰ νὰ τὸ μεταφυτεύσῃ ἀπέκει εἰς ἄλλο, ποῦ ὁποῖο δὲν εἶναι ἴδιον. Καὶ τοῦτο ὄχι διὰ χρείαν, ὡς ἔκανε μίαν φορὰν, ἀμὴ διὰ χολὴν καὶ τρυφὴν τῆς λόγε. ὡσὰν. Ὁ Θεοφόρος Ἰγνάτιος ὡς εἰσέβη εἰς τὸ θέατρον, ἐχαλίνωσε μὲ τὴν ὄψιν μόνον ἱερὰν καὶ σεβασμίαν τὸν θυμὸν καὶ τὴν λύσσαν ἀγριωτάτων θηρίων, καὶ ἐφάνη θαυμαζότερος ἀπὸ τὸν Ὀρφέα, ὡσὰν ὅπου τὰ ἥμερωσε καὶ χωρὶς κιθάραν. Ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἔλαμψε εἰς τὸν καιρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσκοτείνιαζε τὸν Κόσμον ἡ σατανικὴ αἵρεσις τῆς Ἀρείε, καὶ μὲ ταῖς ἀκτίναις τῆς σοφίας ἐσκόρπισε ὅλα της τὰ σκότη. Ὁ Οὐρανὸς ἀγρυπνᾷ, ὅταν κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ τὸ φυλάττῃ τὴν ζωὴν, καὶ πλύνει κάθ' ὥραν, διὰ νὰ μὴν νυσάξῃ ποτὲ, μὲ

τὸ

τὸ φῶς τῦ Ἡλίυ τὰ ὄμματα. Ἐδῶ Μεταφορὰ εἶναι τὸ Ἐχαλίνωσε, διατὶ ὄντας ἴδιον τῦ ἀλόγων μεταφέρεται εἰς τὺς λέοντας ἀχαλίνωτα ζῶα: τὸ Ἔλαμψε, διατὶ ἡ λάμψις, & ἡ ἀκτῖνα εἶναι ἴδια τῦ Ἡλίου, ὄχι τῆς ἀρετῆς & σοφίας, ὁπῦ καὶ χωρὶς φῶς φωτίζει τὴν ἐσκοτισμένην ψυχὴν τῦ μικροκόσμυ ἀνθρώπυ. Εἰς ὅμοιον τρόπον Μεταφορὰ εἶναι ἡ Ἀγρυπνία, & ὁ Ὕπνος τῦ Οὐρανῦ, διατὶ εἶναι ἔργα τῦ ἐμψύχων, & ὄχι τῶν ἀψύχων πραγμάτων. & τέλος ἡ φωνὴ ἐκείνη Ὀμματα, ὡσὰν ὁπῦ σημαίνυσι τὺς λύχνυς, ὁπῦ ἡ φύσις ἄναψε εἰς τὸ πρόσωπον τῦ ἀνθρώπυ, & ἡ Ῥητορικὴ μὲ τὴν δύναμιν τῆς Μεταφορᾶς τὰ μεταθέτει εἰς τὸν Οὐρανὸν, διὰ νὰ σημειώσῃ τὰ ἄστρα, ὁπῦ εἶναι τῦ μεγάλυ τύτυ Κόσμυ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτὸς οἱ ἀσβεστοι & ἀκοίμητοι λύχνοι. Ἀμὴ ἂς ἰδῦμεν εἰς πόσους τρόπους ἐμπορεῖ νὰ γενῇ ὁ Τρόπος τῦτος, καὶ ἡ Μεταφορά.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Πόσα τὰ Εἴδη τῆς Μεταφορᾶς.

Τέσσαρα ὁρίσκω νὰ εἶναι τὰ εἴδη τῆς Μεταφορᾶς. ἀγκαλὰ & ἄλλοι ῥήτορες νὰ μετρῶσι & περισσότερα. Τὸ πρῶτον, ὅταν σῶμα πρᾶγμα ἴδιον ἐμψύχου τὸ μεταθέτομεν εἰς ἄλλο πρᾶγμα ἄψυχον κ' ἀναίσθητον. ὡσὰν. Ἡ φωτιὰ τὸ χρυσόμορφον ἐκεῖνο στοιχεῖον πάντα ἀνασεναζει, & μὲ τὸν καπνὸν δείχνει τὰς συναγμὰς τῆς τεθλιμμένης καρδίας, διατὶ βλέπει, πῶς εἶναι ἐξορισμένη ἐδῶ εἰς τὴν γῆν μακρὰν ἀπὸ τὴν ἰδίαν της πατρίδα & σφαῖραν. Ἡ θάλασσα ὅταν φθάνει εἰς τὸν λιμένα, τότε περισσότερον θυμώνεται, καὶ ἀφρίζει, διατὶ ὑπερήφανη στοχάζεται, πῶς ὀλίγη ἄμμος καταφρονᾷ ὅλατης τὰ κύματα ἀγκαλὰ φοβερὰ & γιγάντεια. Ἡ ἀστραπὴ ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ σῶμα γέλασμα τοῦ Οὐρανοῦ, ὁπῶ γελᾷ, & περιγελᾷ κάθε ἁμαρτωλὸν, διατὶ ἀνόητος τρέμει εἰς ταῖς βρονταῖς, ἤγουν εἰς σῶμα μάταιον κτύπον, ὁπῶ κάνει τὰ νέφη, & ἀπέκι δὲν

κι δεν φοβᾶται τὴν Κόλασιν, καὶ τὴν ὥρεραν βροντὴν, ὅπε θέλει ακούσῃ ἀπὸ τὸν ἀδέκασον ἐκεῖνον Κριτήν. Εἰς τᾶτα τὰ παραδείγματα φανερὸν ὡράγμα εἶναι, πῶς ὁ Στεναγμὸς & ἡ Θλῖψις, ὁ Θυμὸς & ἡ Ὀργὴ, τὸ Γέλασμα & τὸ Περιγέλασμα εἶναι ἴδια τῆς ἐμψύχων, ὁμως ἀπὸ τὸν ῥήτορα μεταφέρονται εἰς τὰ ἄψυχα.

Δεύτερον, ὅταν τινὰς δηλόνεται ἀπὸ τὰ ἄψυχα ὡράγματα, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ἔμψυχα. ὡσαὺ. Ὁ Βασίλειος, ὡς καθὼς ἐπάνω εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἔτζι κ᾽ κάτω εἰς τὴν γῆν, ἐφάνη γερρεὸς γύλος, διατὶ δεμνὴ εἰς τᾶτον ἡ Ἐκκλησία ποτὲ δὲν ἐμετασάλδυσε ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Χρυσόςομος & εἰς τὰ ἄβατα ἐκεῖνα ὄρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξωρίσθη, ἐδείχθη ποταμὸς χρυσορρόας, ἐπειδὴ καὶ μὲ τὰ χρυσᾶ ῥεῖθρα τῆς σοφίας ἐπότισε τὴν Πίςιν, ὅπε ὡρότερον εἶχε φυτεύσῃ, κ᾽ τὴν ἔκαμε νὰ βλαςήσῃ & εἰς τὰ δάση μέσα τῆς ἀθείας. Ἐδῶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο Στύλος σημαίνει τὸν ἐρανοφάντορα Ἱεράρχην ἀσάλδυτον εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, & ὁ Ποταμὸς τὸν χρυσορρήμονα Ἰωάννην βαθύπλουτον εἰς κά-

θε ἀρετὴν καὶ σοφίαν.

Τρίτον, ὅταν δηλόυεται ἀπὸ τὰ ἔμψυχα διὰ ἄλλα ὁμοίως ἔμψυχα. ὡσὰν. Ἰουλιανὸς ὁ ἀποστάτης ἐλάκτισε τρὸς τὴν μητέρα, ὁπῶ τὸν ἐγέννησε, εἰς τὸ ἱερὸν Βάπτισμα, καὶ γαυγίζοντας ἐναντίον εἰς τὲς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τρόβατον, ὁπῶ ἦτον, μετεμορφώθη, & ἐφάνη δύθὺς θηριόμορφος Κέρβερος. Τὰ λόγια ἐκεῖνα Λακτίζω, Γαυγίζω εἶναι ἴδια, ὡς βλέπεις, ἐμψύχων ζώων, & βάνονται πάλιν διὰ ἄλλα ἔμψυχα.

Τὸ τέταρτον & ὕςερον εἶδος τῆς Μεταφορᾶς εἶναι, ὅταν μὲ ἄψυχα ἐξηγᾶ ἄλλα ἄψυχα. ὡσὰν. Εἰς τὸν θάνατον τὲ Ἥλιὲ, τὲ ὁποῖὲ ἡ ζωὴ σβύνεται μὲ τὴν Δύσιν, ὄχι μόνον μαυροφόρος πικραίνεται ὁ ἀέρας, ἀμὴ ἄπτει & ὁ Οὐρανὸς ὅλαις τὲ ταῖς λαμπάδαις, διὰ νὰ τὲ τιμήσῃ ἔτζι μὲ τόσα φῶτα τὸν τάφον. εἰς τὸ ὁποῖον παράδειγμα Θάνατος, Σβύνεται, Ἄπτει, Λαμπάδες, Τάφος, ὅλα εἶναι ἄψυχα πράγματα, & βάνονται εἰς ἐξήγησιν ἄλλων ἀψύχων.

Εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν, πῶς ἄλλοι ῥήτορες

θέλω-

θέλεσι, νὰ γίνεται ἡ Μεταφορὰ Ϛ εἰς πε-
ριστότερους τρόπους, παρὰ εἰς τὲς τέσσερεις
μόνον, ὁπὲ ἐμεῖς ἐμετρήσαμεν. ἤγεν, ὅταν
λαμβάνομεν τὸ Γένος διὰ τὸ Εἶδος, καὶ τὸ
Εἶδος διὰ τὸ Γένος τὸ ὁποῖον τρᾶγμα εἶναι
ἴδιον τῆς Συνεκδοχῆς, ὡς θέλει φανῇ εἰς τὸ
κάτωθεν Κεφάλαιον. Ϛ ὅταν ἀκόμι βλέπο-
μεν τὴν ὁμοιότητα, ὁπὲ ἔχεν συναλλήλως
τὰ τρᾶγματα, Ϛ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐκεί-
νην σχηματίζομεν ἢ Μεταφορὰν, λέγοντας,
τὰ ἄστρα νὰ εἶναι ἄνθη τὲ Οὐρανὲ, Ϛ τὰ ἄν-
θη νὰ εἶναι ἄστρα τῆς γῆς, τὸν χειμῶνα νὰ
εἶναι γῆρας τὲ χρόνε, Ϛ τὸ γῆρας νὰ εἶναι
ὁ χειμῶνας τῆς ἡλικίας, ὡσὰν ὁπὲ τότε
ὀλίγος σβέι τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς, καὶ σιμώνει
τὲ θανάτε τὸ κρύος. ἀμὴ τοῦτα καὶ ὅμοια
μοῦ φαίνεται νὰ περιέχωνται εἰς τὰ
τέσσαρα εἴδη, ὁπὲ ἐμεῖς ἐσημειώσαμεν, ὅθεν κάθε ἄλ-
λο ἤθελε ἦσαι φανερὴ Ταυτολογία.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Συνεκδοχῆς.

Γίνεται ἡ Συνεκδοχὴ ἀπὸ ὅταν βάνομεν τὸ μέρος διὰ τὸ ὅλον, ἤγουν τὸ δῶμα, ὁποῦ εἶναι μέρος τῆς οἰκίας, διὰ τὴν οἰκίαν ὅλην.

Αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ' ὁδὶ δέμβρεα μακρὰ πεφύκει,
Ἠ μὲν ἔβη πρὸς Δῶμα Καλυψὼ δῖα θεάων. Ο'δ. ε.

τὴν κεφαλὴν, ὁποῦ εἶναι μέρος τοῦ ἀνθρώπου, διὰ ὅλον τὸν ἄνθρωπον.

Τῶν κρεῖ φίλη Κεφαλὴ Τελαμώνιε κοίραμε λαῶν. Ἰλ. θ.

καὶ τὸ γάλα τῆς σαρκὸς, ὁποῦ εἶναι μικρὸν μέρος τῆς ἀνθρωπίνης σύμορφίας, διὰ νὰ σημειώσωμεν ὅλον τὸ κάλλος, ὡσὰν τὸ ἄλλο ἐκεῖνο.

ἢλ-

. . . . . ἦλθε δ' Ἀθήνη
Γλα. Οὐρανόθεν. πρὸ γὰρ ἧκε θεὰ Λὶς κώλεμος Ἥρη.

Καὶ πάλιν, ὅταν βάνομεν τὸ ὅλον διὰ τὸ μέρος, λέγοντας, ἡ θάλασσα ἐθυμώθη, ἢ θυμωμένη ἀφείζει. ἡ γῆ ἄδροσος καὶ ξηρὰ ἄνοιξε ἑκατὸν ςόματα, κὴ χάσκει ἀπὸ τὴν δίψαν. ὁ ἀέρας, διατὶ σκληρὰ νέφη τᾶ ἔκλεψαν τὸν Ἥλιον, ὁπᾶ τὸν ἐφώτιζε, εἶναι σκοτεινὸς καὶ μαυροφόρος ἀπὸ τὴν θλίψιν. εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ὅμοια παραδείγματα δεῦ ἀκούομεν ὅλην ἁπλῶς τὴν θάλασσαν, ὅλην τὴν γῆν, καὶ ὅλον τὸν ὑπὸ Σελήνην ἀέρα. ἀμὴ κανένα μέρος διωρισμένον τᾶς θαλάσσης, τᾶς γᾶς, καὶ τᾶ ἀέρος. β'. ὅταν βάνομεν τὸ Γένος διὰ τὸ Εἶδος, καὶ εἰς τόπον νὰ εἰπῶμεν, ἄνθρωπος, λέγομεν Θνητὸς, ὁπᾶ ὡς Γένος περιέχει, ὄχι μόνον τὰ λογικὰ, ἀμὴ κὴ τὰ ἄλογα ζῶα. Ἔτζι ὁ Ὅμηρος, διὰ νὰ σημειώσῃ τὸν Ἀετὸν, εἶπε Ὄρνις, ὁπᾶ εἶναι γενικὸν ὄνομα, καὶ κοινὸν εἰς ὅλα τὰ πετόμενα.

. . ὅτ'

.. ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ἦλυθεν Ὄρμις Γ. λ. ϑ.
Μᾶλλον ἐπὶ Τρωέσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.

καὶ πάλιν βάνομεν τὸ Εἶδος διὰ τὸ Γενὸς ὀνομάζοντας Ζέφυρον, τὸν ἄνεμον. γ'. ὅταν μὲ τὴν ὕλην ἐξηγέμεν ἐκεῖνο, ὅπου μὲ τὴν ἰδίαν ὕλην ἐγίνη. ὡσὰν. Ὁ Ξέρξης εἶχε τόσα Ξύλα εἰς τὴν Θάλασσαν, ὅπου ἐφαίνετο ἕνα δάσος πλεύμενον. Ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὸ ἀσπιφόρον του Σίδηρον ἐφάνη πλέα φοβερὸς εἰς τὸν Κόσμον, παρὰ καὶ ὁ Ζεὺς μὲ τὸ ἴδιόν τε ἀστροπελέκι. δ'. ὅταν μὲ τὰ πρότερα δείχνομεν τὰ ὕστερα. ὡσὰν ἐκεῖνο τῶ Ὁμήρε.

Ἦμος δ' ἄψ εἰς αὖλιν ἀποκλίνωσι νομῆες Τ. μν. εις Ἀφροδ.
Βοῦς τε καὶ ἴφια μῆλα νομῶν ἀπὸ ἀμθεμοέντων.

ἦγεν ὅταν ἐνύκτωνε. ἐπειδὴ κὴ εἰς τοιοῦτον καιρὸν οἱ ποιμένες συμμαζώνεν, καὶ φυλάσσουν τὰ πρόβατα. καὶ πάλιν ὅταν μὲ τὰ

ὕστερα σημαίνομεν τὰ πρότερα· ὡσὰν ἐκεῖνα τοῦ Νέστορος.

Ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήτῳ μιν πολεμίζειν
Ἰλ. η. Θάρσει ὦ· γενεῇ δὲ μέσσατος ἔσκον ἁπάντων,
Καὶ μαχόμην οἱ ἐγώ· δῶκεν δέ μοι αὖχος Ἀθήνη.

Θέλοντας νὰ σημειώσῃ ὁ φρονιμώτατος γέρων τὰς τὴν νίκην, ὁπου νέος εἶχε λάβῃ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, μὲ ταῖς τιμαῖς τῆς Παλλάδος, καὶ μὲ τὴν νικηφόρον δάφνην, ὁπου ὕστερον ἡ Θεὰ τοῦ ἔχαρισε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Μετωμυμίας.

Ἡ Μετωνυμία λαμβάνει ἕνα πρᾶγμα, διὰ νὰ σημειώσῃ ἄλλο, ὄχι ἀνόμοιον ὡς ἡ Μεταφορὰ, ἀμὴ ὅμοιον. Γίνεται τύτη εἰς πολλὰς τρόπυς. καὶ α. ὅταν ἀντὶ τῶν Ἔργων λαμβάνομεν τὰ Αἴτια. ὡσὰν ἐκεῖνο τῦ Δίωνος.

Οἶμος ἀεὶ μεθύοντας ἐφέλκεται εἰς Ἀφροδίτην.

ἤγυν εἰς τὴν ἄπακτον ἐπιθυμίαν, καὶ ἀκάθαρτον ἔργον τῆς σαρκὸς, ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἀφροδίτη μυθολογᾶται θεὰ τῆς ἀκαθαρσίας. ἤγυν ἐκεῖνο τῦ Θεολόγυ.

. . . . . κἀπολήγει
Σὰρξ πολέμυ, κλίμει δ' ἔνθα καὶ ἔνθα Ἄρης.

Θρῆνος περὶ τῆς ἑαυτῦ ψυχῆς.

ἤγυν ὁ πόλεμος, τῦ ὁποίυ ὁ Ἄρης λέγεται αἰ-

αἴτιος. β'. ὅταν λαμβάνομεν τὰς Εὑρετὰς διὰ τὰ πράγματα, ὅπου ἀπὸ τέτες εὑρέθησαν. ὡσὰν διὰ τὸ κρασὶ ἢ καὶ κλῆμα τὸν Διόνυσον.

Ἀνακ. Ὅταν ὁ Βάκχος εἰσέλθῃ,
ἄδουσιν αἱ μέριμναι.

Νόνν. Οὐ κείμον, οὐχ ὑάκινθος ἰσάζεται ἔρμεῖ Βάκχῳ.

διὰ τὰς καρπὰς τὴν Δήμητραν.

Ξαμβῆς αὐτὰρ Δήμητρος πόρε χρύσεα δῶρα.

καὶ τὸν Ἥφαιστον διὰ τὴν φωτιάν.

Μέν. Ἐκφυγέειν μεμαὼς ὀλοὸν μέρος Ἡφαίστοιο.

γ'. ὅταν λαμβάνομεν τὸν Συγγραφέα ἀντὶ τοῦ Συγγράμματος. ὅθεν λέγομεν, ἐδιάβασα τὸν μέγαν Βασίλειον, τὸν θεολόγον Γρηγόριον, τὸν χρυσορρήμονα Ἰωάννην, διὰ νὰ σημειώσωμεν τὰ πάνσοφα Βιβλία, καὶ θαυμασιὰς ὁμιλίας τῶν τριῶν τέτων Γε-

ραρ-

ἄρχων, ὅπῶ ἐφάνησαν Τελεμέγισοι εἰς κα-
θε ἀρετὴν ϗ σοφίαν. δ. ὅταν λαμβά-
νωμεν τὸ συνέχον ἀντὶ τῶν Συνεχομένων ϗ
λόγε χάριν. Ἡ Ἑλλάδα ἐχάθη σοφὴ καὶ
ἁγία. ἦγαν οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐχάθη-
σαν τὰ ὡρῶτα ἄνθη κάθε ἁγιότητος ϗ σο-
φίας. ε. ὅταν λαμβάνομεν τὰς Κεμτὰς
διὰ τὰς δημίας, τὰς ϛρατιγὰς διὰ τὸ ϛρά-
τεύμα, τὰς Βασιλεῖς διὰ τὰς ὑπηρέτας. ὅ-
θεν λέγομεν, ὁ Πιλάτος ἐθανάτωσε τὸν
Χριϛὸν ζωὴν τῶ Κόσμε, καὶ ὕψωσε εἰς ϲίαν
ξύλον ἐκεῖνον, ὅπῶ ἐσήκωσε ἕως εἰς τὸν Οὐ-
ρανὸν τὸ ἀνθρώπινον Γένος. Ὁ Ἡρώδης μὲ
σκληρὸν δρέπανον ἐθέρισε τὰ νήπια, ἀμὴ
χωρὶς ὠφέλειαν, διατὶ ἀνάμεσα εἰς τόσες
ϛάχυας δὲν εὕρηκε τὸν καρπὸν ὅπῶ ἐγύρευε
τῆς Παρθένε. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε Δά-
ρειον τὸν Βασιλέα, ϗ μὲ τὸ αἷμα τῶν ἐχ-
θρῶν, ὅπῶ ἔχυσε, ἐπότισε ταῖς δάφναις,
ὅπῶ τοῦ ἐσεφάνωσαν ἀπέκι τὴν κεφαλήν.
ἦγαν τὸ ϛράτεύμα τοῦ Ἀλεξάνδρε, οἱ ὑπη-
ρέται, ϗ ϛρατιῶται τῶ Ἡρώδε, ϗ οἱ δή-
μιοι τοῦ Πιλάτου. ϛ. ὅταν λαμβάνομεν
τὰ Σημεῖα διὰ τὰ Σημαινόμενα, ὡσὰν

ὥσαν τὴν Δάφνην, μὲ τὴν ὁποίαν στεφανώνουν οἱ Μούσαις τοὺς σοφοὺς, καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους διὰ τὴν σοφίαν, τὴν Ἐλαίαν διὰ τὴν εἰρήνην, καὶ τὴν Πορφύραν, τὸ Σκῆπτρον, τὸν Θρόνον διὰ τὴν Βασιλικὴν Ἀξίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'ΚΤΟΝ.

Περὶ Ἀντονομασίας.

Ἡ Ἀντονομασία ὀνομάζει τὸ πρᾶγμα ὄχι μὲ τὸ ἴδιόντε ὄνομα, ἀμὴ μὲ ἄλλο, ὁπὸ διὰ ταῖς περίσασαις νὰ τοῦ εἶναι πρέπον καὶ ἁρμόδιον. ὅθεν λέγει, ὁ Κλειδοῦχος τοῦ Οὐρανοῦ, ἡ ἀσάλευτος πέτρα τῆς Πίστεως, ἀντὶ ὁ Πέτρος. ὁ Ἀπόστολος, καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ἀντὶ ὁ Παῦλος. ὁ ἐπιστήθιος μαθητὴς, καὶ Ἀετὸς ὑψιπέτης, ἀντὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. ὁ Θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ χρυσόῤῥοος καὶ μελίχρυσος γλῶσα, ἀντὶ ὁ Ναζιανζηνὸς Γρηγόριος, Ἰωάννης ὁ χρυσόστομος. Εἰς ὅμοιον τρόπον λέγει, ὁ Φιλόσοφος Στρατάρχης τῶν φιλοσόφων, ὁ Ῥήτωρ καὶ πατὴρ τῶν ῥητόρων, ὁ Ποιητὴς Κορυφαῖος τῶν ποιητῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνθρώπων, ὁ μοναρχὴς τῶν ἀστέρων, καὶ διὰ νὰ σημειώσῃ τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Δημοσθένη, τὸν Ὅμηρον, τὸ ῥόδον, καὶ τὸν Ἥλιον. Καὶ πάλιν εἰς καταφρόνεσιν, εἰς τόπον νὰ εἴπῃ ὁ Ἰούδας, λέγει, ὁ προδότης, διατὶ,

ἀγκαλὰ & νὰ ἐξάθησαν εἰς τὸν Κόσμον καὶ ἄλλοι τροδόται, ὅμως τοῦτος ἔχει τὸ ὄνομα, διατὶ ὑπερέβη κάθε ἄλλον εἰς τὴν ἀχαριστίαν, & ἀσέβειαν, δίδοντας εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων τὸν διδάσκαλόντε Χριστὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὄχι μόνον ἐπλάθη, ἀμὴ & ὑψώθη εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Ἀξίαν, & μὲ τόσα ἄλλα χαρίσματα σύεργετήθη. λέγει, ὁ ἐχθρὸς, εἰς τόπον νὰ εἰπῇ ὁ Δαίμονας, διατὶ ἀλήθεια ἔχει ὁ ἄνθρωπος καμίαν φορὰν & ἄλλες ἐχθρὲς, ὁπὲ τὲ ἐπιθυμῶσι ζημίαν & θάνατον, ὅμως ἀκόμι τὸν Δαίμονα, ὡσὰν ὁπὲ εἶναι πλέα φοβερὸς καὶ ὀλέθριος, ἐπιβελεύοντας τοῦτος ὄχι τὸ κορμὶ, ἀμὴ τὴν ψυχὴν, & γυρεύοντας νὰ τὴν ςερήσῃ, ὄχι ἀπὸ τὰ ἐπίγεια τοῦτα ἀγαθὰ, ἀμὴ ἀπὸ τὰ οὐράνια.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Ὀνοματοποιΐας.

Ὀνοματοποιία λέγεται, ὅταν τινὰς γίνεται δημιουργὸς, καὶ μὲ τὸν νοῦν του σχηματίζει καὶ πλάσει καμίαν φωνὴν, ὅπου νὰ ἔχῃ ὁμοιότητα μὲ τὰ σημαινόμενα πράγματα. Εἰς τοῦτην τὴν ὑπόθεσιν περιβόητος εἶναι ἡ φωνὴ ἐκείνη Ταραπάνταρα, ὅπου σιμὰ εἰς τοὺς Λατίνους Ἔννιος ὁ ποιητὴς ἐχημάτισε, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἄναρθρον, καὶ ἄγραφον μελῳδίαν τῆς σάλπιγγος, καὶ διὰ νὰ δείξῃ μὲ τὸν χαρμόσυνον ἐκεῖνον κτύπον, ὅσους ἀκούσει. Εἰς τὴν Ὀνοματοποιΐαν ἀναφέρονται καὶ αἱ φωναῖς ἐκείναις, Γαύγισμα, Μορμόρισμα, Μύγκισμα, Σφύζιγμα, Βόμβος, Χρεμετισμὸς, καὶ ὅμοια, μὲ ταῖς ὁποίαις ἐξηγοῦμεν τὴν παραχὴν, ὅπου κάνουν τὰ δένδρη, ἢ βρύσαις, ἢ μέλισσαις, τὰ ἄλογα, οἱ ὄφεις, καὶ ἄλλα ἀίδητα, καὶ ἀναίσθητα πράγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Καταχρήσεως.

Ἡ Καταχρησις ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὴν Μεταφοράν, διατὶ καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη μεταφέρει τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸ ὑποκείμενον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου εἶναι ἴδιον, εἰς ἄλλο, τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι ἴδιον, ἀμὴ ὁμοιον. Ξεχωρίζεται ὅμως ὁ Τρόπος τῆς Μεταφορᾶς ἀπ' ἐκεῖνον τῆς Καταχρήσεως, διατὶ ἐκείνη μεταφέρει ταῖς λέξαις διὰ σολὴν κ' εὐμορφίαν τοῦ λόγου, ἀμὴ τουτη διὰ χρείαν, καὶ διὰ τὴν πτωχείαν, ὁπου ἔχει ἄλλης λέξεως. ὅθεν Καταχρησις εἶναι ἐκεῖνο τοῦ Ἱπποκράτους. Τέχνη μακρὰ, Βίος Βραχὺς, διατὶ τὸ Μάκρος καὶ τὴν Βραχύτητα, ὁπου εἶναι ἰδιώματα τῆς ποσότητος, μεταφέρει εἰς ταῖς ἐπιστήμαις, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁποίων δὲν φθάνει ποτὲ ὁ ἄνθρωπος. καὶ εἰς τὴν ζωὴν τόσον βραχεῖαν, ὁποῦ ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς ἕως εἰς τὸν τάφον εἶναι πολλαῖς φοραῖς σὰν πήδημα. Καταχρησις ἀκόμι εἶναι, ὅταν λέγομεν, ὁ

Με-

Μέγας Βασίλειος, διατὶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο Μέγας, ὁπῦ κατὰ τὴν ἰδίαντε σημασίαν σημαίνει τὸ μέγεθος καὶ μεγαλότητα τοῦ σώματος, λαμβάνεται, διὰ νὰ σημειώσῃ τὸ μέγεθος τῆς σοφίας καὶ ἁγιότητος, εἰς ταῖς ὁποίαις πλέα παρὰ Γίγας ἐφάνη ὁ Ἱεράρχης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄ΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Μεταλήψεως.

Ἰξόλρω, πῶς εἰς ἄλλον καὶ ἄλλον τρόπον ἐξηγᾶται ἀπὸ ἄλλες ἡ Μετάληψις, ὁμως κατὰ τοὺς Νεωτέρους εἶναι ἡ φωνὴ ἐκείνη, τῆς ὁποίας διὰ νὰ καταλάβῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ σημαινόμενον, εἶναι χρεία, νὰ ὑπάγῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὁ νῦς τε πλανώμενος, καὶ ὕςερον ὁπε, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκεῖνος,

Οδ. ε. . . . . μάλα πολλὰ
πλάγθη,

φθάνει τέλος καὶ εἰς τὴν σημασίαν. Παράδειγμα ἔχομεν εἰς τὸν σοφὸν Ὅμηρον, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ σημειώσῃ τὸ μάκρος τε καιρε, καὶ τὴν Ἰλιάδα τε χρόνων, ὁπου εἶχαν ξοδιάσῃ οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν σκληρὰν μάχην ἐναντίον εἰς τοὺς Τρῶας, χωρὶς νὰ ἰδῶσι ἀκόμι νίκην καὶ θρίαμβον, εἶπε, πῶς ἐσαπίθησαν τὰ ξύλα τε καραβιῶν, καὶ τὰ σχοινιὰ ὅλα καταφαγομένα ἐκόπησαν.

Καὶ

Καὶ δὴ δῶρα σέσηπε μεῶν, καὶ σπάρτα λέλυνται. Γλβ

ὡσὰν ὅπου ὁ νῶς ὑπάγει δίθυς εἰς τὰ ἄρμενα, ὅπου εἶναι ἡ πτέρυγες, μὲ ταῖς ὁποίαις πετοῦσι τὰ ξύλα εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπὸ τὰ ἄρμενα ἀπέκι καταβαίνει εἰς τὸ δεύδρον, ἀπὸ τὸ δεύδρον βυθίζεται μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ καραβίου & εἰς τὰ σπλάγχνα, ἀπὸ τὰ σπλάγχνα εἰς τὰ κατώτατα ξύλα, τὰ ὁποῖα διέσκοντας σεσαπημένα, καταλαμβάνει τὸς χρόνους, & τὸν ἄμετρον καιρὸν, ὅπου πλέυσι εἰς τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης, μὲ τὰ ἄγρια κύματα τῆς ὁποίας δαρμένα, τέλος ἀπὸ ταῖς πληγαῖς & ἐσάπησαν. Καὶ πάλιν ἂν ἤθελες εἰπῆ. ὁ Ἀθανάσιος πέντε ὅλες ἡλιακὲς κύκλες ἐκρύφθη εἰς ἕνα παγάδιον. ἤθελε ἦσαι & τοῦτο Μετάληψις, ἐπειδὴ & ὡς & ἐδῶ τυχαίνει νὰ περιπατήσῃ ὁ νῶς, καὶ ἀπὸ ἕνα νὰ πηδήσῃ εἰς ἄλλο, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημαινόμενον: εἶναι χρεία, νὰ ὑπερέβῃ δίθυς τὰ νέφη, ἀπὸ τὰ νέφη νὰ ἀναβῇ εἰς τὸς Οὐρανὸς, ἐκεῖ νὰ ξανοιχθῇ τὸν Ἥλιον, μὲ τοῦτον συντρο-

φιὰ

φιασμένος νὰ τρέξη γλήγορος ἀπὸ τὴν Α-
νατολὴν εἰς τὴν Δύσιν, ἄφοβος νὰ περάσῃ
τὰ ζώδια, ἀπὸ τὰ ζώδια εἰς τοὺς μῆνας,
& ἀπὸ τοὺς μῆνας εἰς τοὺς χρόνους, ὁπὸ
γίνονται μὲ κάθε Ἡλιακὸν κύκλον, καὶ
ἔτζι τέλος ἔρχεται κ᾽ καταλαμβάνει πό-
σον καιρὸν ἐκρύφθη τὸ φῶς ἐκεῖνο τοῦ Κό-
σμου, διὰ νὰ φύγῃ θανάτου τὰ σκότη, &
τῆς Ἀρειανῶν Ἐπισκόπων τὴν ποινείαν,
ὁπὸ διὰ νὰ ἀπομείνουν τυφλοὶ οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ νὰ μὴν βλέπουν
Ἀρείου τὴν πλάνην, ἤθε-
λαν νὰ τὸ σβύσουν
ἀπὸ τὸν Κό-
σμον.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Ἀλληγορίας.

Ἡ Ἀλληγορία εἶναι ἕνα μίλημα ὁλότελα μεταφορικόν, ὁποὺ ἔχει ἄλλην τὴν ἔννοιαν, παρ' ὁποὺ εἶναι τῶν λέξεων ἡ σημασία. Εἶναι τότη ἴδια τῶν σοφωτέρων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι τὴν συνηθοῦσιν, ἢ διὰ νὰ μὴν σκοτίσουν τὰ ὄμματα τῶν ἁπλουστέρων μὲ τὴν λάμψιν τῆς ἰδίας των σοφίας, ἢ διὰ νὰ μιμηθοῦσι τὸν ἴδιον Θεὸν, τοῦ ὁποίου τὰ λόγια εἶναι σκότος μέγα, καὶ ἄβυσσος πολλή, ἢ τέλος διὰ νὰ κρύψουν τὰ πλούτη τῆς ἰδίας των μαθήσεως μὲ τὰ σκότη ὅλα τῆς Ἀλληγορίας. Ὁ Θεολόγος Γρηγόριος μὲ τὰ ἀλληγορικὰ τοῦτα σκότη ἔτζι ἔκρυψε ταῖς δόξαις τοῦ ἰδίου Πατρός, φανερώνοντας εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὴν ἐδικήν του ταπείνωσιν.

Οὐκ οἶς, εἴτ' οἴωμ προφερέσατος· ἓξ οἴωμ δὲ
Ποιμὴν· μιῶ δὲ πατὴρ, καὶ μοῦμέων μομέας.

Οὔτε

Οὔτι μὴν ἐς πολύκαρπον ἄλωσιν
ὄρθριος ἐλθών,
Πολὺ δ' ἀμωκρύψας τὰς προτέρας καμάτοις.

Εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν ἂν ἤθελε τὰς μὲ τὴν Ἀλληγορίαν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν χάριν, ὁπὸ ἔλαβεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, νὰ ἀναπαύσῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἱερὸν στῆθος τοῦ θεανθρώπου Λόγου, πιπηλίζοντας τότε ἀπὸ τὴν Αὐτοζωὴν τὰ ἀντίδοτα τοῦ θανάτου, ὅθεν ποτισμένος ὕστερον μὲ φαρμάκια δὲν ἐκατάπιε τὸν θάνατον, ὅπου ἤθελε εἰπῆ. Ὁ ὑψιπέτης ἐκεῖνος Ἀετὸς τῆς Θεολογίας, ὁπὸ καταφρονῶντας τὰ γήϊνα πράγματα, ἐξάπλωσε τὰς πτέρυγας πρὸς τὸν Οὐρανὸν, ὄχι μόνον εἶδε, καὶ μὲ καθαρὸν ὄμμα ἐξάνοιξε τὸν μυστικὸν Ἥλιον, ἀμὴ πετῶντας εἰς τὰ μεγαλήτερα ὕψη ἐφώλιασε καὶ μέσα εἰς τὸ ἀκτινοβόλον ἐκεῖνο φῶς, καὶ εἰς τὸν ἴδιον κόλπον τοῦ Ἡλίου.

Εἰς τὴν Ἀλληγορίαν τούτην ἀναφέρονται καὶ τὰ Ἱερογλυφικὰ ἢ καὶ σύμβολα τῆς παλαιᾶς καὶ σοφῆς Αἰγύπτου, ἢ ὁποῖα δὲν ἤξεύ-

ρε

ρὲ νὰ ὁμιλήσῃ, παρὰ μὲ τὰ ἄφωνα ζῶα, ὁπῶ ἐζωγράφιζε, εἰς τρόπον ὁπῶ διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς τὰ ὑψηλά της νοήματα, ἤτον χρεία, νὰ μάθῃ πρῶτα τὸ Ἀλφάβητον ἀπὸ τὰ θηρία. τέτη φιλάργυρη τῆς ἰδίας της μαθήσεως, κὴ φθονερὴ, νὰ ἀπολαύσῃ ἄλλος ἄνθρωπος τὰ πλέτη τῆς σοφίας, ὁπῶ ἐκαυχᾶτο, ἢ τὰ ἔβανε εἰς τὲς ὄνυχας ἁρπακτικῶν Ϲ ἀγρίων ὀρνέων, διὰ νὰ τὰ φυλάσσων μὲ τὰ ἔμφυτα ἅρματα, καὶ μὲ τὸ πέτασμα τῆς πτερύγων, ἢ ἀνάμεσα εἰς φαρμακερὲς ὄφεις, ὁπῶ δαγκάνοντας τὴν ὄρὰν, σῶ ἐδάγκαναν ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν καρδίαν, ἢ τέλος ἐτύπωνε μεγάλα Ϲ ἀκοίμητα ὄμματα, ὁπῶ πάντα ἀγρυπνῶσαν εἰς φύλαξιν. Ἐδῶ ἀκόμι ἀναφέρονται Ϲ τὰ Αἰνίγματα τῆς παλαιῶν, μίλημα τόσον σκοτεινὸν, ὁπῶ εἶναι ἀδύνατον, νὰ καταλάβῃ τινὰς τὸ σημαινόμενον, ἀδὲ ἔχῃ συμβοηθὸν ἢ ἕνα Οἰδίπων, ἢ καὶ μίαν Σφίγγα. Σοῦ φέρνω παραδείγματα τέσσερα ἢ Ϲ πέντε, νὰ τὰ διαβάσῃς διὰ ὄρεξιν, Ϲ διὰ νὰ μὴν χαθῇς μέσα ὡς εἰς ἕνα λαβύρινθον, σοῦ γίνομαι ὕστερον Δαίδαλος, Ϲ Θησεύς, Ϲ σῶ

δείχνω τὴν ῥάπαν, νὰ ἐλευθερώσης τὸν νῆν ἀπὸ τὴν πολύπλοκον δυσκολίαν, ὁποῦ σοῦ πλέκουσιν ἐξηγοῦντας σε τὴν σημασίαν.

Ἄπυρος μὲν εἰμὶ, τὰς βροτὰς δὲ ῥωμμύω,
Τὴν κλῆσιν ἔχομ ἀναρίθμητον πάνυ.
Ἀστειάζομαι γὰρ τὸ τριακοσὶς δὶς μόνον,
Δὶς τριακοντα, ϛ μίαν πρὸς τοῖς δέκα.

Ἄλλο.

Γ'χθὺς ἡ χύτρα, τὸ δ' ἑψόμενον ἔμδομ
Ἔμπυον λογικὸν αἰθητικόν τε κρέας.

Ἄλλο.

Ἔστί τι πτηνὸν μονοσύλλαβον πέλον,
Κλώμοις κάθηται μονοσυλλάβου δένδρε,

Καὶ

Καὶ κατεθίει μονοσύλλαβον ἥρωα.

Ἄλλο.

Ζῶόν τι πέζον, ἀλλὰ μηκτὸν εὑρέθη,
Ἔμψυχον, ἀλλ' ἄψυχον, ἔμπνουν, ἀλλ' ἄπνουν.
Ἔρπον, βαδίζον, καὶ πτεροῖς κεχρημένον.
Ἄκουε, καὶ θαύμαζε, καὶ δίδου λύσιν.

Ἄλλο.

Κατώτερόν μού εἰμι τῆς ὅλου μέρος.
Ἀνώτερόν δὲ γίνομαι πάλιν τῆς ὅλου.
Πρώτου γράμματος ἀφαιρεθέντος μόνου.
Τοῦ δευτέρου δὲ πάλιν ἐκβεβλημένου,

Κλῆσιν παράθυς λαμβάμω τετρα-πόδα.

Τὸ α΄. Αἴνιγμα εἶναι ὁ ἄρτος. τὸ
β΄. Γῶνας ὁ Προφήτης. τὸ
γ΄. Γὺψ, δρῦς, μύς.
τὸ δ΄. τὸ καράβι.
καὶ τὸ ε΄. πὲς,
ὲς, ὺς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'ΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τί εἶναι ἡ Περίφρασις.

Ἡ Περίφρασις διηγᾶται μὲ περισσότερα λόγια ἐκεῖνο, ὁπὸ ἐδύνετο νὰ εἰπῇ μὲ ὀλιγώτερα. Ἐνθυμᾶται μόνον εἰς τὴν περιφραστικὴν τούτην αὔξησιν τῆς γραμμάτων τὸ Πᾶν μέτρον ἄριστον, τὸ Εὐριπίδε, διατὶ ἂν τὸ ὑπερέβη, σὺθὺς σὺθὺς, καὶ χωρὶς Πρωτέως ταῖς μυθολογίαις μετεμορφώθη εἰς μίαν ἄχρηστον Περισσολογίαν. Γίνεται ἡ Περίφρασις ἀπὸ τὴν φρόνιμον ῥῆτορα διὰ τρεῖς αἰτίας. Πρῶτον διὰ χρείαν, ὅταν μὴν ἔχοντας μίαν καὶ μόνην λέξιν, ὁπὸ νὰ εἶναι ἁρμόδιος, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ παθέμενον, μὲ πολλαῖς καὶ διάφοραις τὸ περιγράφει.

Δεύτερον διὰ εὐτροπὴν, ἐπειδὴ καὶ, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἶναι αἰσχρὸν & ἄπρεπον, διὰ νὰ μὴν τὸ κοκκινίσῃ τὸ πρόσωπον, καὶ διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ χωρὶς αἰσχύνην ὁ ἀκροατὴς, δὲν τὸ λέγει μὲ τὴν ἰδίαντε φωνὴν, ἀμὴ μὲ περιφραστικὸν & μεταφορικὸν τρόπον τὸ περι-

σκεπάζει. ὡσαν. Ἡρώδης ὁ μιαρὸς, καὶ ἀκάθαρτος ἐκαταμαγάρισε τὸν θάλαμον τῦ ἰδίυ τε ἀδελφῦ, ϗ διατὶ ὁ μυσικὸς λύχνος μὲ ταῖς ἀςραπαῖς, ὁπῦ ἐρρίπτε, τῦ ἔβανε ὁμῶρὸς εἰς τὰ ὄμματα ταῖς ἀκαθαρσίαις τυ, ὁ βάρβαρος τὸν ἔσβυσε μὲ τὸν θάνατον. Ἄρειος ὁ αἱρεσιάρχης, ὁπῦ ἐτόλμησε νὰ γδύσῃ ἀπὸ τὴν ὁμοούσιον Θεότητα τὸν Υἱὸν Ϲ Λόγον, ὅταν σὺκέρεζε τὴν βρομερήν τε κοιλίαν, τότε τῦ ἔφυγε Ϲ ἡ ψυχὴ, διατὶ ἐβρόμιε πλέα παρὰ καὶ τῆς ἰδίας τυ γαςρὸς ἡ κοπρία.

Τρίτον γίνεται ἡ Περίφρασις ὄχι διὰ χρείαν ἢ σύντροφην, ἀμὴ διὰ ςολὴν τῦ λόγυ καὶ ἔμφασιν. ὡσαν. Νέρων ὁ Αὐτοκράτορας Ϲ τὸ ὄνειδος τῦ Αὐτοκρατόρων, ὑςερον ὁπῦ ἐγέμισε τὸν Κόσμον ὅλον μὲ ἀνομίαις καὶ φόνες, ἔθαψε καὶ θανατηφορον μάχαιραν εις τὰ μητρικὰ σπλάγχνα, καὶ ἔδωκε θάνατον ἐκεινῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχε λάβῃ τὴν ζωὴν Ϲ τὸ εἶναι. ἤγεν, ὁ Νέρων ἐσκότωσε τὴν μητέρα τυ. Καὶ τὸ ἔκαμε λογιάζω ὁ ἄθεος Αὐτοκράτορας, ἢ διὰ νὰ τὴν πεδόσῃ μὲ τὴν πρεπουσαν τιμωρίαν, ὡσὰν

σὰν ὁπῦ δὲν ἐγεννησεν ἄνθρωπον, ἀμὴ σὰν θηρίον, ἢ διὰ φθόνον νὰ μὴν γεννήσῃ ἄλλο φοβερώτερον, ὁπῦ βασανίζοντας πλέα τὸν Κόσμον, νὰ τὸν νικήσῃ εἰς τὴν σκληροκαρδίαν & εἰς τὴν ἀσέβειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ποῖον τὸ Ὑπερβατόν.

Ὑπερβατὸν, ὅπερ καὶ Σύγχησις λέγεται, εἶναι, ὅταν δὲν φυλάττομεν τὴν τάξιν τῶν λέξεων, ἀμὴ εἰς τοιοῦτον τρόπον τὴν συγχίζομεν, ὅπερ ἡ ἰδία σύγχησις δίδει σύμορφίαν τοῦ λόγε, καὶ ὄρεξιν εἰς ὅσες ἀκέσσι. Παράδειγμα ἂς εἶναι ἐκεῖνο τοῦ Γσοκράτες εἰς τὸν ὡρὸς Δημόνικον. Δο-
» κίμαζε τὲς φίλες ἔκτε τῆς περὶ τὸν βίον
» ἀτυχίας, καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας. ὅπε κατὰ τὴν τάξιν ἐτύχενε νὰ εἰπῇ ὁ ῥήτορας, Ἔκτε τῆς ἀτυχίας περὶ τὸν βίον, καὶ ἔκ τῆς κοινωνίας ἐν τοῖς κινδύνοις. συγχίζει ὅμως συναλλήλως ταῖς λέξαις, διὰ νὰ γενῇ πλέα γλυκιὰ καὶ ἁρμονικὴ ἡ περίοδος. Καὶ πάλιν εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν ἂς εἶναι τῦτο διὰ παράδειγμα.

Ἀγκαλὰ καὶ τὸ ξύλον τοῦ τιμιὲ Σταυρῦ νὰ ἦτον ἄκαρπον καὶ ξηρὸν, ὅμως ὡς ἐφυτρώθη ἐκεῖ εἰς τὸ Κρανιὲ ὄρος, σύθυς Ὡ-ειμον μᾶς ἐβλάστησε τὸν Καρπὸν, ὁ ὁποῖος ἐξά-

ἐξάθη ἀπέκι Γλυκὺ τοῦ Κόσμε ὅλε Ἀντίδοτον Φαρμακεμένε ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. κὴ ὄντας τὸ δενδρον ἐκεῖνο γυμνὸν ἀπὸ φύλλα Ὅλον ἐσκέπασε τὸ ἀνθρώπινον Γενος ἀπὸ τὴν δικαίαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Συνηθῶσι πολλὰ τὸ Ὑπερβατὸν καὶ οἱ Ποιητάδες, ἄλλαις φοραῖς διὰ τ' σύμορφίαν τοῦ ςίχε, καὶ διὰ νὰ τοῦ δώσεν τὴν ὡρέπουσαν χάριν, καὶ ἄλλαις διὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρε. ὅθεν μεταθέτουσι ταῖς Πρόθεσαις, ὡσὰν ἐκεῖνα τοῦ Ὁμήρε.

Ἦ μὴν Δία μαρτοσύμην, τὴν οἱ πόρε
Φοῖβος Ἀπόλλων. Ἰλ. α.
Αὐγὴ χαλκείη κορύθων Ἄπο
λαμπομενάων. Ἰλ. γ.

Μεταθέτουσι τὰ Ἐπιρρήματα. ὡσὰν.

Στῆθ' ὅπως ἐς μέσον ἐμῆς Ἐπά-
μαθε τραπέζης. Ὀδ. ρ.
Ὅς ποτ' ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς Ὡς τί-
ετο δήμῳ. Ὀδ. ξ.

Καὶ τέλος κόπτουσι ταῖς φωναῖς, καὶ ξεχωρίζουσι τὰ λόγια, ὡσὰν.

Τοι-

Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας Ἐπὶ
Ο δ. α. ἔσπερος Ἦλθε
Ο δ. ϑ. Τὸν Περὶ Μοῦσα Φίλησε, δίδου ἀ-
γαθόν τε κακόν τε.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑταίροισιν ἐποτρύ-
νων ἐκέλευσα,
Ο δ. ι. Αὐτός τ' ἀμβαίνειν, Ἀμά τε
πρυμνήσια Λῦσαι.

Εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ὅμοια παραδείγματα, ὡς βλέπεις, ἡ περιαστὴρ σύμορφία σύρισκεται εἰς τὴν μετάθεσιν ἐκείνην τῶν Προϑέσεων καὶ Ἐπιῤῥημάτων, καὶ εἰς τὴν ἀποκοπὴν τῶ λόγων, ὄντας τὰ λόγια πλέα νόσιμα ἔτζι κομμένα, παρὰ ἂν ἦταν σῶα καὶ ἀλάκερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ὑπερβολῆς.

Γίνεται ἡ Ὑπερβολὴ, ὅταν ὁ ῥήτορας τόσον ἐπαινᾷ, ἢ καὶ ψέγει καινὸν τρόπον, ὅπου εἰς τὸν ἔπαινον ἐκεῖνον καὶ ψόγον ὑπερβαίνει τὰς ὁρὰς τῆς ἀληθείας. τὸ κάνει ὅμως, ὄχι διατὶ τάχα ἀγαπᾷ ἡ Ῥητορικὴ Τέχνη τὰ ψεύδη, ἢ διὰ νὰ γελάσῃ μὲ ὁμοίαις ψευδολογίαις τὰς ἁπλᾶς ἀνθρώπες, ἀμὴ διὰ νὰ καταλάβεν ὅσοι ἀκούσι, πῶς τόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς ἐκείνης, ὅπου ἐπαινᾷ, ἢ τῆς κακίας, ὅπου ψέγει, ὅπου δὲν τὰ εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ἐξηγήσῃ παρὰ μὲ ὑπερβολικὸν λόγον, καὶ μὲ παράδοξον τερατολογίαν. Ὁ Ποιητὴς ἐκεῖ εἰς τὸ δεύτερον τῆς Ἰλιάδος ἤθελε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἄπειρον πλῆθος, καὶ τὸν ἄμετρον ὁλότελα λαὸν, ὅπου εἶχε εἰς τὸ φυσάτο του Ἀγαμέμνων ὁ Βασιλεὺς, καὶ στρατάρχης, καὶ βλέποντας, πῶς ἡ Ἀριθμητικὴ ὅλη δὲν εἶχε νὰ τὸ δώσῃ τοιοῦτον ἀριθμὸν, κατηναγκασμένος ἐδελεύθη ἀπὸ τὴν Ὑπερβολὴν,

καὶ

καὶ εἶπε, πῶς ἡ γῆ ἀγκαλὰ κατὰ φύσιν ἄφωνος καὶ ἀναίσθητος, ὅμως μὴν ἐμπορῶντας νὰ ὑποφέρῃ τόσον βάρος, ἔκλαιε ἡ τελσαθλία, καὶ ἀναστέναζε, διὰ νὰ δείξῃ μὲ τὰ δάκρυα τὸν ἴδρωτα τῦ προσώπυ, & μὲ τὺς σπαγμὺς ὁπὺ ἔχυνε τὸ πάθος τῆς ἰδίας της ψυχῆς.

Τετρήχει δ' ἀγορὴ, τὼ δ' ἐστο-
Γ'λ β. μαχίζετο γαῖα
Λαῶν ἰζόντων.

Καὶ πάλιν θέλοντας νὰ φανερώσῃ τὴν παραχὴν, ὁπῦ ἔκανε τόσος λαὸς, ὅταν κυρασμένος ἀπὸ τὰ βάσανα τῦ πολέμυ, ἑτοιμάζετο νὰ γυρίσῃ εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα, μὲ ἄλλην Ὑπερβολὴν εἶπε, πῶς ἡ βοὴ ἔφθανε & εἰς τὰ ἄστρα, ὥστε ὁπῦ ὁ Οὐρανὸς ἐφοβήθη, νὰ μὴν ἀναστηθῇ πάλιν ἡ γενεὰ τῶν ὐρανομάχων Γιγάντων.

. . . . αὐτὴ δ' Οὐραμὸν ἷκεν
Οἴκαδε ἰεμένων.

Δὲν εἶναι Τρόπος, ὁπῦ νὰ συνηθᾶται περισσότερον, κὴ νὰ ἀλήθεται συχνότερον ἀπὸ τὴν γλῶσσαν δὲν λέγω σοφῶν, ἀμὴ & ποταπῶν ἀνθρώπων, ὅσον ἡ Ὑπερβολή. Α'

Θέ-

θέλει τινὰς ἀγκαλὰ καὶ ἰδιώτης, νὰ σημειώσῃ τὸ ταχύρροον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, σὺ θὺς σᾶ λέγει, πῶς φεύγει γληγορήτερον ἀπὸ μίαν ἀσραπὴν, τῆς ὁποίας ἀκόμι δὲν εἶδες τὴν ἀναπολὴν μὲ τὴν λάμψιν, & σβυμένη ἦλθε εἰς τὴν δύσιν. ἂν θέλει νὰ σὲ ἐπαινέσῃ ὡς σύμορφον, μὲ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶρα σᾶ λέγει, πῶς εἶσαι τὸ ὡρωτότυπον & ἡ Ἰδέα τῆς σὺμορφίας: πῶς ἔσβυσας μὲ τὰ κάλλη & τὸν Νάρκισσον καὶ τὴν Ὑάκινθον: πῶς φαίνεσαι πεπλασμένος μὲ γάλα, καὶ λεύκοτερος τῆς χιόνος: πῶς δὲν ἔχει ὁ Ἥλιος τόσον ξανθαῖς ταῖς ἀκτίναις, ὅσον εἶναι ἡ τρίχες τῆς ἰδίας σᾶ κεφαλῆς: πῶς τὰ χείλησα βαμμένα μὲ ἔμφυτον πορφύραν κάνουσι, νὰ κοκκινίσῃ ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν κάθε ῥόδον. καὶ ἄλλα ὅμοια ἢ εἰς τύτην ἢ εἰς ἄλλην ὑπόθεσιν, ὡς καθένας εἰς τὴν διήγησιν ἀκέει κάθ' ὥραν.

Ὑπερβολὴ εἶναι ἀκόμι ἐκεῖνα, ὁπᾶ συνηθᾶμεν καὶ λέγομεν. δὲν εἶναι καλὸς, ἀμὴ ἡ ἰδία καλοσύνη. δὲν εἶναι σοφὸς, ἀμὴ ἡ ἴδια καὶ αὐτὴ σοφία. Νὰ τὸ παράδειγμα. Ἰωάννης ὁ Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος,

πος, ὅπῶ καὶ Ἐλεημονητὴς ἐπωνομάσθη, δεν ἦτον ὄχι ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος, ἀμὴ ἡ ἐμψυχος αὐτὴ δύσπλαγχνία ℭ ζῶσα ἐλεημοσύνη. ὅθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν ἤθελε δύνεσθαι Πακτωλὸς τὰ πλούτη, Κροίσου τὺς θησαυρὺς, καὶ ὅλο τὸ βαθύπλουτον ἐκεῖνο Κέρας τῆς Ἀμαλθείας.

Ἀμὴ ὡς καθὼς μὲ τὴν Ὑπερβολὴν ἐπαινέμεν ℭ αὐξάνομεν τὰ πράγματα, ἔτζι ἀκόμι τὰ καταφρονέμεν, καὶ τὰ σμικρύνομεν. Παράδειγμα σᾶ δίδω εἰς ἕνα κένταυρον ζῶον τόσον μικρὸν, ὅπῶ διὰ τὴν μικρότητα φαίνεται καὶ ἀόρατον.

Κείτεται καμίαν φορὰν ἄρρωστος ἄνθρωπος εἰς ἕνα στρῶμα, βασανισμένος εἰς τὸ κορμὶ ἀπὸ σκληρὰν θέρμην, ℭ φλογισμένος εἰς τὴν γλῶσαν ἀπὸ ἄσβεστον δίψαν. τῦτος ἄγρυπνος ποτὲ δὲν κοιμᾶται, ℭ ἔχοντας πάντα ἀνεῳγμένα τὰ ὄμματα ὕπνον δὲν βλέπει. εἰς τόσον ξαπλώνει τὰς μικράς του πτέρυγας μικρὸς κένταυρος, πετᾷ τριγύρω, καὶ παίζοντας μὲ τὴν ἔμφυτον σάλπιγγα, σκληρόκαρδος τᾶ ἀρπάζει ℭ τὴν ὀλίγην ἐκείνην ζάλην, ὅπῶ εἰς ἕνα ἄρρωστον κοιμίζει

τὸ πά-

τὸ πάθος ☞ τὴν ἀθυμίαν. λοιπὸν μὲ ἀχαμνὴν καὶ ἀδύναμον χεῖρα τὸν διώχνει καὶ μεταδιώχνει ὁ ἄθλιος, ἀμὴ τέλος μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τόσην ἀυθάδειαν, συλλέγει ὅλαις του ταῖς δύναμαις, ῥίπτει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὄχι χωρὶς ὀργὴν καὶ τὰς δύο χεῖρας, τὸν κυνηγᾷ, τὸν διώκει, ἕτοιμος ἂν τὸν λάβῃ, νὰ τοῦ πιπιλίσῃ, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, τὸ αἷμα, καὶ μὲ ἄχημον θάνατον νὰ μὴν τὸν ἀφήκῃ πλέα νὰ ἀνοίξῃ τὰ ὄμματα, καὶ νὰ ἰδῇ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου, ὡσὰν ὁποῦ μὲ τὴν τόσην του παραχὴν δὲν τὸν ἄφινε ποτὲ βεβαρημένον ἀπὸ τὴν ἀῤῥωσίαν νὰ κλείσῃ τὰ ἐδικά του εἰς ὀλίγον καὶ βραχύτατον ὕπνον. Τόσην πεῖραξιν δίδει τοῦ ἀνθρώπου σὰν κένουπας, ὁποῦ εἰς ὅλο τὸ ὕψερον ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ σὰν μικρὸν ὄρνεον, μία Ἄτομος ζῶσα, σὰν Οὐδὲν Πετούμενον. καὶ εἰς τὸν Ἅδην, ἢ εἰς τὴν Κόλασιν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι μίγαις καὶ κένουπες, ἀμὴ μαῦροι καὶ σατανικοὶ κόρακες, εἰπέμου, πῶς θέλει περάσῃ; πῶς χτ.

ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΛΕΞΕΩΣ, ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

ΤΑ Σχήματα, ὡς εἴπαμεν εἰς ἄλλον τόπον, εἶναι ἡ σύμορφία καὶ τὰ νοῦρα τῦ λόγυ, διατὶ ὄχι μόνον τὸν ςολίζυν, ὡς κάνουν οἱ Τρόποι, ἀμὴ τῦ δίνουν ἀκόμι δύναμιν, καὶ σφοδρότητα, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ πάθη εἰς τὸν ἀκροατὴν, καὶ διὰ νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς τὸ ποθούμενον. Τῦτα ἄλλα λέγονται Λέξεως, ἄλλα Διανοίας. Σχήματα Λέξεως εἶναι ἐκεῖνα, ὁπῦ κρέμονται ἀπὸ μίαν λέξιν, ὥςε ὁπῦ ἀνίσως καὶ τύτην ἀλλάξῃς, ἐχάθη σύθυς καὶ τὸ Σχῆμα. καὶ πάλιν

Δια-

Διανοίας λέγονται ἐκεῖνα, ὁπῦ δεν κρέμονται ἀπὸ τὴν λέξιν, διατὶ μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς λέξεως, δεν ἀλλάσονται, ἀμὴ μένουσι ταθερὰ καὶ ἀσάλευτα, & πάντα τὰ ἴδια καὶ αὐτά. Ἀνίσως καὶ ἐπαινῶντας τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, ἤθελες εἰπῆ.

Πολύαθλος ἐφάνη ὁ Ἀθανάσιος, & τόσαις του εἰς κάθε καιρὸν, & εἰς κάθε τόπον ἡ νίκαις, ὁπῦ μὲ τὸ πλῆθος κάνευ πτωχὴν κάθε βαθύπλουτον δύγλωττίαν. Ἐκεῖνος ἐσύγχισε τὸν Ἄρειον, ὁποῦ δεύτερος Ἑωσφόρος ἤθελε νὰ σύρῃ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν τῆς Ἐκκλησίας τὰς πιςὰς ὅλας, διὰ νὰ τὰς ῥίξῃ εἰς τὰ βάθη τῆς πλάνης. Ἐκεῖνος ἔσβυσε τὴν σατανικὴν φλόγα τῆς αἱρέσεως, ὁπῦ ἐκατάκαυσε τόσαις ψυχαῖς, καὶ ἐφοβέρισε νὰ ἀφανίσῃ ὄχι μίαν ἢ ἄλλην Χώραν, ἀμὴ τὸν τετραμερῆ ὅλον Κόσμον. Ἐκεῖνος ἀνάμεσα εἰς τόσην παραχὴν μὲ σερρεὰ δόγματα ἐςήριξε τὴν Πίςιν, & τὴν ἔδειξε ἄσειςον ὁλότελα & ἀσάλευτον. Ἐκεῖνος χῆ. Τοῦτο τὸ Σχῆμα λέγεται Λέξεως, & εἶναι Ἐπαναλῆψις, διατὶ κρέμεται ἀπὸ τὴν λέξιν Ἐκεῖνος, τὴν ὁποίαν ἂν ἀλ-

λάξης, ἐχάθη βέβαια παρευθὺς καὶ τὸ Σχῆμα. τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὰ Σχήματα τῆς Διανοίας, διατὶ ἀλλάζοντας ταῖς λέξαις, τὸ Σχῆμα μένει. ὡσὰν.

Πολυάθλε Ἀθανάσιε, Ϲ ποῖα γλῶσσα, ἀγκαλὰ καὶ

Γλε. Στενόπορε εὐσαμένη μεγαλήτορε χαλκεοφώμῳ,

ἐμπορεῖ ποτὲ νὰ διηγηθῇ τὰ μεγάλα σου Ϲ ἄπειρα κατορθώματα, ἀνίσως καὶ ὁ ἴδιος νοῦς χάνεται μέσα εἰς τὸ πλῆθος, κ᾽ συλλογιζόμενος φοβᾶται τὸ μέγεθος; ὁ Ἀλέξανδρος, ὁπῦ εἶναι τόσον θαυμασὸς εἰς τὸν Κόσμον, δὲν ἀπόκτησε τόσαις νίκαις μὲ τὰ ἅρματα, ὅσαις ἀπόκτησας Ἐσὺ χωρὶς σίδηρον. καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐκεῖνος δὲν ἐδάμασε τόσα θηρία, ὅσα ἐπῆρες Ἐσὺ, ὁπῦ ἔχασκαν διὰ νὰ ῥουφήσουν τὴν Πίσιν. Ἐσὺ εἰς τοὺς πολέμους, ὁπῦ ἔλαβες μὲ τοὺς Αἱρεσιάρχας, κ᾽ Αὐτοκράτορας, ἐθέρισας τόσαις δάφναις, ὁπῦ φαίνεται νὰ ἔζησας ὀχὶ χρόνους, ἀμὴ αἰῶνας, κ᾽ χωρὶς ὑπερβολὴν νὰ ἐξερρίζωσας τὸ φυτὸν ὅλο ἀπὸ τὸν

τὸν Κόσμον, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ ὕστερον ἀπὸ
Σὲ μὲ τί νὰ σεφανώσῃ ἄλλος τὴν κεφαλήν.
Γενναιότατος ἐσύγχισας τὸν κοινὸν ἐκεῖνον
ἐχθρὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἄρειον. τροπαιο-
φόρος ἐνίκησας, ὅσες ἤθελαν νὰ τὴν κουρ-
σεύσουν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ὅπου πάντα ἐ-
κήρυξε: καὶ ὑπέρμαχος φρονιμώτατος, διὰ
νὰ μὴν φοβηθῇ πλέα τὰ φαρμάκια τῆς αἱ-
ρέσεως, ἀγκαλὰ καὶ νὰ τὰ ἔξερνα ὁ Ἅδης
μὲ ἑπτὰ στόματα, ὡς ἡ πολυκέφαλος Ὕ-
δρα, τῆς ἄφησας καὶ τὰ ἀντίδοτα εἰς τὰ
θεόσοφά σου Βιβλία. κ.λ.π.

Τὸ Σχῆμα, ὡς βλέπεις, ἀπομένει Ἀ-
ποσροφὴ, ἀγκαλὰ καὶ ἡ λέξις νὰ εἶ-
ναι διάφορος: λοιπὸν θέλομεν ὁ-
μιλήσῃ τῶρα τὸν περὶ Σχη-
μάτων Λέξεως, ἔ-
πειτα δὲ περὶ
τῆς Δια-
νοίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Ἐπαναλήψεως.

Ἡ Παράληψις, ἡ ὁποία Ἀναφορὰ ὀνομάζεται, εἶναι, ὅταν ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἰδίαν φωνὴν, καὶ μὲ τύτην ἀρχινῶμεν πολλαῖς φοραῖς εἰς τὰς λόγυς τὴν περίοδον. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὸ σκεῦος τῆς Ἐκλογῆς, λέγω εἰς τὸν μακάριον Παῦλον, τὸ ὁποῖο ταῖς δόξαις μὲ ἄπαυσον ἠχὼ ἀντιλαλεῖ ἡ Οἰκυμένη, καὶ μὲ ἀσίγητον φωνὴν κηρύττει εἰς κάθε τόπον ἡ ἑκατόγλωσσος Φήμη.

Ποῖος ἔρριξε χαμαὶ τὰ εἴδωλα, ὁπῦ ἐστάνω εἰς τὰ Θυσιαστήρια ἐπροσκυνοῦσαν τὰ Ἔθνη, καὶ ἁρπάζοντας ἀπὸ τὰς ὄνυχας τὸ σατανικὸ δράκοντος ταῖς ψυχαῖς, ἐκέρδισεν ὅλον τὸν Ἅδην; ποῖος ἔφερε καὶ παρέχει ἀπὸ τὰς Ἀντίποδας τὸ φῶς τῆς Θεογνωσίας, φυτεύοντας εἰς κάθε τόπον τὸν Σταυρὸν, καὶ τὴν Πίστιν; ποῖος ἔπλευσε τόσαις θάλασσαις, ἐπέρασε τόσα κύματα, ἐτριγύρισε τόσα Βασίλεια, μόνον διὰ

νὰ χερδήσῃ ψυχαῖς, καὶ διὰ νὰ ταῖς ὁ-
δηγήσῃ εἰς τὰ οὐράνια; ποῖος μὲ γυμνὰ
πόδα ἐκαταπάτησε Βασιλέων τὰ σκῆ-
πτρα, καὶ μὲ τὴν μεγαλοψυχίαν τῆς
καρδίας ἐθρίαμβευσε τῶν μισοχρίστων Τυ-
ράννων τὸν θυμὸν καὶ τὴν λύσσαν; ποῖος
εἰς ὅλον τὸ ὕστερον ἐφάνη μεγαλόψυχος εἰς
τοὺς κινδύνους, θαυματουργὸς εἰς τὰ ἔργα,
ἀκούραστος εἰς τοὺς κόπους, ἀναίσθητος εἰς τοὺς
ῥαβδισμοὺς, πασίχαρος εἰς τὰ νευάγια,
τροπαιοφόρος εἰς τοὺς πολέμους, παρὰ ἕνας
Παῦλος, Ἥρωας τόσης ἀρετῆς καὶ ἁγιότη-
τος, ὅπου φορῶντας ἀκόμι τὸ πήλινον τοῦτο
σῶμα, ὑψώθη ἕως τρίτου Οὐρανοῦ, ἐπάτη-
σε τοὺς ἀστέρας, εἶδε τοὺς χορεὺς τῶν Ἀγγέ-
λων, ἤκουσε ὅτι δὲν ἐδυνήθη νὰ εἰπῇ
πάλιν ἡ γλῶσσα, ἡ σύντροφος
τῶν μακαρίων ἐκείνων πνοῆ-
μάτων ἔβρεξε τὰ χεί-
λη εἰς τὸ χείμαρ-
ρον τῆς οὐρα-
νίου τρυ-
φῆς;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Ἐπαναφορᾶς.

Ἡ Ἐπαναφορὰ, ἡ ὁποῖα εἰς ἄλλον τρόπον Ἀντιστροφὴ λέγεται, εἶναι, ὅταν δυὸ ἀρχινᾷ, ἀμὴ τελειώνει πολλαῖς φοραῖς μὲ τὴν ἰδίαν Ἀυτὴν λέξιν ἡ περίοδος. Σὲ δίδω παράδειγμα εἰς μίαν ψυχὴν βυθισμένην εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἔθσι καὶ καταπολλὰ πικραμένην.

Τρισαθλία ψυχὴ τὲ ἁμαρτωλὲ, καὶ πῶς εἶσαι ἔτζι γυμνή; πῶς εἶσαι ἔτζι χωρὶς ὄψιν καὶ κάλλος, κὴ ὁλότελα τεθλιμμένη; Κλαίεις τάχα, διατὶ ἐγδύθης ἀπὸ τὴν τρώτην σὲ στολήν; ἴξυρε, πῶς σὲ ἔγδυσεν ἡ ἁμαρτία. ἀνασπάζεις, διατὶ βλέπεις κεκλεισμένους τοὺς Οὐρανούς, καὶ σπὰ Ἄγγελον, ὁπὲ μὲ φλογίνην ῥομφαίαν φυλατζει τὴν εἴσοδον; σὲ τοὺς ἔκλεισεν ἡ ἁμαρτία. θλίβεσαι, διατὶ σὲ ἀναμένουν τὰ καταχθόνια βάραθρα, κὴ τὰ πλέα σκοτεινὰ σπήλαια τὲ Ἅδε; σὲ τὰ ἑτοίμασεν ἡ ἁμαρτία. παραπονᾶσαι, διατὶ ἔχασας

τὸν

τὸν ὑπέρτιμον θησαυρὸν τῆς θείας χάριτος, διατὶ ἐξωρίσθης μακρὰν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, καὶ ἀπὸ τὴν συντροφίαν τῶν μακαρίων ἐκείνων πνευμάτων, καὶ ἔμεινας δέλη τῶν ἰδίων σου παθῶν, καὶ παίγνιον τῶν μισανθρώπων δαιμόνων; τῶν κακῶν τούτων ἡ αἰτία, καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ μυρίων εἶναι ἡ ἁμαρτία. τύτη ἐςάθη ὁ κλέπτης, ὁπῦ σὲ ἐκέρσουσεν ὅλα τὰ κάλλη. ὁ ἄνεμος, ὁπῦ σὲ ἔσβυσε τὴν χαρὰν, καὶ σὲ ἔθαψε εἰς τὰ σκότη τῆς θλίψεως. ἡ μάχαιρα, ὁπῦ βαθυὰ σὲ ἐπλήγωσε καὶ σὲ ἔδωκε θάνατον, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶσαι ἀθάνατος. κ.τ.λ. Εἰς τὸ ὁποῖον παράδειγμα βλέπεις, πῶς τελειώνει πολλαῖς φοραῖς ὁ λόγος μὲ τ' ἰδίαν κ' αὐτὴν λέξιν, ἤγουν,

Ἁμαρτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Συμπλοκῆς.

Η Συμπλοκὴ, ὡς καθὼς δείχνει καὶ τὸ ἴδιον ὄνομα, περιέχει καὶ συμπεριπλέκει τὰ ἄνωθεν δύο Σχήματα, ὅθεν γίνεται, ὅταν μὲ τὴν ἰδίαν φωνὴν καὶ ἀρχιᾶ, καὶ τελειώνει πολλαῖς φοραῖς ἡ περίοδος. Μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο ἔτζι ἤθελες παρηγορήσῃ τὴν ἄνωθεν ψυχὴν, ὁποῦ πικραίνεται διὰ τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσε.

Θέλεις, ὦ τεθλιμμενὴ ψυχὴ, τόσης σὲ δυσυχίας τὴν ἰατρείαν; ἐπιθυμᾷς τὸ ἀντιφάρμακον; ἡ ἰατρεία, τὸ ἀντιφαρμακὸν εἶναι τὰ δάκρυα. κλαῦσαι. Θέλεις πάλιν τὴν ϛολὴν, ὁποῦ ἔχασας τῆς θείας χάριτος, καὶ τῶν ὑρανίων Ἀγγέλων τὴν συντροφίαν; κλαῦσαι. θέλεις, νὰ σοῦ ἀνοιχθῶσιν αἱ θύραις τοῦ Οὐρανοῦ, ὄχι πλέα δούλη τῶν δαιμόνων, ἀμὴ τοῦ Χριϛοῦ νύμφη; κλαῦσαι. Θέλεις, νὰ σβύσῃς τὴν ἄσβεϛον ἐκείνην φλόγα τοῦ Ἅδου, ὁποῦ διὰ νὰ σὲ φλογίσῃ

αἰω-

αἰωνίως, σὲ ἄναξον ἡ ἐμαρτία, ἢ ἂν ἐ-
σαι μαύρη ὡς ἄλλος Αἰθίοπας, νὰ λάβ-
καν θῆς ὑπὲρ χιόνα, καὶ νὰ φανῇς ἄσπρη
ὡς ἡ περιστερά; κλαῦσαι. Θέλεις εἰς ὅ-
λον τὸ ὕστερον, νὰ συγχίσῃς τὸν Ἅδην, νὰ
πνίξῃς τὸν σατανικὸν ὄφιν, νὰ σὺφράνῃς τὸν
Οὐρανὸν, νὰ κληρονομήσῃς τὸν Παράδεισον;
χῦσαι σὺα καὶ μόνον δάκρυον, ἢ ἀδὲν ἐμ-
πορεῖς μὲ τὰ ὄμματα, κἂν μὲ τὴν ἐπιθυ-
μίαν κλαῦσαι.

Μὲ τὸ ἴδιον Σχῆμα ἔπεζι ἤθελες θαυμά-
σῃ τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς ἀγάπης, ἡ ὁ-
ποία ἔδινε ψυχὴν καὶ καρδίαν τῆς Μαρτύ-
ρων, νὰ κηρύττωσι μὲ ἐλευθέρον γλῶσσαν
τὸ ὄνομα τῦ Χριστῦ, καὶ τὴν Πίστιν, καὶ
μεγαλόψυχοι νὰ μὴν φοβῦνται, ὅτι ἤθε-
λε φοβηθῇ, δὲν λέγω κἀθε ἀνδρειωμένος
ἄνθρωπος, ἀμὴ καὶ ὁ μυθολογικὸς Ἡρα-
κλής.

Ποῖος ἔκαμε τόσες καὶ τόσες ἄνδρας μὲ
ἄπειρον μεγαλοψυχίαν νὰ καταφρονέσουν
τὸν θάνατον, τόσαν πλέα φοβερὸν, ὅσον
συντροφιασμένον μὲ χίλια βάσανα; ἡ ἀ-
γάπη; ποῖος τῆς ἐχάριζε τόσην ἀνδρειαν,

ὁπῦ

ὁπὲ δεν ἐλόγιαζαν τροχὲς, φλόγαις, μά-
χαιραις, Σταυρὲς, πίσσαις, φυλακαῖς,
θηρία, καὶ ὅτι ἄλλο θύρηκεν ἡ βάρβα-
ρος σκληροκαρδία τῦ μισοχείσων τυράν-
νων, διὰ νὰ σβύσουν ἀπὸ τὸν Κόσμον τὸ
φῶς, ὁπὲ ἔλαμψε τῆς ἀληθινῆς Πίςεως;
ἡ ἀγάπη. ποῖος τὲς ἐμεταμόρφωνε εἰς πέ-
τραις, καὶ μάρμαρα, ὥςε ὁπου ἀναίθη-
τοι εἰς τὲς πόνους δεν ἐρρίπτασιν εἰς ταῖς
πληγαῖς οὐδ' ςνα μικρὸν ςναγμὸν, Ϲ χύ-
νοντας ἀπὸ ταῖς φλέβαις τὸ αἷμα, δεν ἔ-
χυναν δὲ ςνα δακρυον ἀπὸ τὰ ὄμματα; ἡ
ἀγάπη. ποῖος ἐρμήνδυσε, διὰ νὰ ἀφήσω
μυρίες ἄλλες, τὸν Πέτρον νὰ τρέχῃ εἰς
τὸν Σταυρὸν ὡς εἰς βασιλικὸν θρόνον: τὸν
Ἐπισήθιον Ἰωάννην νὰ πίνῃ τὰ φαρμάκια ὡς
νέκταρα: τὸν Σμύρνης Πολύκαρπον νὰ ἐμ-
πσύῃ εἰς ταῖς φλόγαις ὡσὰν εἰς ῥόδα: Γο-
βδελαᾶν τὸν μυρίαθλον νὰ κολυμπᾷ εἰς
ταῖς πίσσαις ὡς εἰς ῥοδόϛαμα: Φδρωνίαν
τὴν Παρθένον νὰ περιπατῇ ἐπάνω εἰς ἀ-
πτέμενα κάρβουνα ὡς εἰς φωτοϛόλιϛα ἄ-
ϛρα: Αἰκατερίναν τὴν πάνσοφον νὰ δέ-
χεται ταῖς πληγαῖς ὡς ϛεφάνες: καὶ τὸν

Ἀν-

Ἀνδρέαν Κρήτης νὰ ψηφᾷ Καπιτώλια ταῖς
φυλακαῖς, σολὴν τὰς ἁλύσεις, σκῆ-
πτρα τὲς ῥαβδισμούς, δόξαν
τὰς ὕβρεις, θελαμβον
τὸν θάνατον; ἡ
ἀγάπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ἀναδιπλώσεως.

Ἡ Ἀναδίπλωσις γίνεται, ὅταν ὁ ῥήτορας διὰ περισσοτέρην ἔμφασιν καὶ σύμορφίαν, μεταλέγει καμμίαν φωνὴν, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἢ εἰς τὸ τέλος, ἢ & εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου. Εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡσὰν.

Μὴν πεςδύσης τὸ Κόσμε τύτε, ὡ ἄνθρωπε, μὴν τὸ πεςδύσης, ἀγκαλὰ καὶ νὰ σὲ γελᾷ μὲ πολλὴς δύτυχίας, καὶ χαρμόσυνος νὰ σὲ παίζη. Εἶναι φύσης, εἶναι πλάνος, τροσκαιρα τὰ ἀγαθὰ ὁπὸ τάσει, ἄσπατα ὅσα δίδει. Καὶ δὲν βλέπεις, πῶς φύγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Βασιλέων τὰ σκῆπτρα, & ὡσὰν νὰ εἶχαν πτέρυγας, ἀπὸ σὲνα εἰς ἄλλον πετᾶσι; δὲν βλέπεις, πῶς ξηραίνονται εἰς τὰς κεφαλὰς τῆς νικηφόρων ἡ δάφναις, πῶς χάνεται ἀπὸ τὸ τρόσωπον ἡ σύμορφία, πῶς σβύνεται ἡ δόξα, πῶς σκοπᾶ ἡ φήμη, πῶς τιμαῖς, πλύτη, Ἀξίαις, τροφαῖς, καὶ ὅτι ἄλλο, εἶναι ἄνθος, ὁπὸ ὡς ἐβλάστησε, & ἐμαράνθη: ἀσρα-

ἀσραπή, ὁπῦ ὡς ἔλαμψε, χὴ ἐσβύσθη: ἀφρός, ὁπῦ ὡς ἐφυσήωσε, χὴ ἐσκορπίσθη: φάντασμα, ὁπῦ ὅταν λογιάζεις, δεν λέγω νὰ τὸ κρατῆς, ἀμὴ νὰ τὸ σφίγγῃς, εὑρίσκεις εὔκερην τὴν χεῖρα, χὴ γεμάτην μόνον ἀπὸ ἀέρα, Ϲ ἄνεμον;

Ἂν ἤθελες πάλιν εἰς τὸ μέσον τῦ λόγυ τὴν Ἀναδίπλωσιν, νὰ τὸ παράδειγμα.

Ἀθλητὴς εἶναι ὁ Χριϛιανὸς, χὴ ϛρατιώτης Θεῦ τῦ Ὑψίϛυ. ὅθεν σφαίνει, ἀνίσως χὴ λογιάζει, χωρὶς κόπον νὰ ἀποκτήσῃ τὸν ϛέφανον, χωρὶς πόλεμον νὰ ἀπολαύσῃ τὴν νίκην, χωρὶς ἱδρῶτα καὶ αἷμα νὰ ὑφώσῃ σύνδοξα τρόπαια. Ἂς πολεμήσῃ λοιπὸν μὲ ἀνδρείαν, διατὶ δεν εἶναι μῆλα, δάφναις, χὴ σέλινα, ἀμὴ ὁ Οὐρανὸς, ὁ Οὐρανὸς ἢ ἁρπαμαίβῃ, τὸ ἆθλον, τὸ βραβεῖον δι' ἐκείνυς, ὁπῦ χαλινώνυν τὰ πάθη, νικῦσι τὴν σάρκα, καὶ καταπατῶνας μὲ μεγαλόψυχον πόδα τιμαῖς, πλούτη, δόξαις, καὶ ὅτι ἄλλο θαυμάζει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, καὶ ἐπιθυμᾷ ἡ καρδία, ἀκολυθῶσι γυμνοὶ τὸν Σταυρόν.

Μὲ τὴν Ἀναδίπλωσιν εἰς τὸ τέλος ἔτζι ἤθελες παρακινήσῃ καθένα, νὰ φύγῃ τὴν ἁμαρτίαν.

Καὶ τί ἄλλο εἶναι, ὦ ἄνθρωπε, ἡ ἁμαρτία, παρὰ μία δίζομος ῥομφαῖα, ὁπῦ σὲ πληγώνει βαθυὰ τὴν ψυχήν: μία πολυκέφαλος Ὕδρα, ὁπῦ πολυπλασίως σὲ φαρμακώνει: σῦας ἑκατόγχειρ Βριάρεως, ὁπῦ μὲ ἑκατὸν χεῖρας σοῦ ἁρπάζει τὰ χαρίσματα ὁλα, ὁπῦ σὲ ἔδωκεν ὁ Θεὸς: σῦας σεισμὸς, ὁπῦ εὐθὺς ῥίπτει εἰς τὴν γῆν, ὅτι διὰ πολὺν καιρὸν ἔκτισας τάχα μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν. ὡς ἄκανθα δὲν σὲ πληγώνει πάντα τὴν καρδίαν; ὡς σκώληκας δὲν σὲ τρώγει πάντα τὰ σπλάγχνα; ὡς Κέρβερος δὲν σὲ γαυγίζει πάντα, διὰ νὰ μὴν ἔχῃς ποτὲ ἀναπαυσιν; Βλέπου λοιπὸν, Βλέπου Γαλαίπωρε ἀπὸ τοιοῦτο κακὸν, ὁποῦ ὡς ἄλλος Πρωτεὺς εἶναι πολυποίκιλον, καὶ πολύμορφον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Μεταβολῆς.

Καλόμεν τὴν Μεταβολὴν, ἣ ὁποία ὁ Πολύπτωτον ὀνομάζεται, ὅταν μὲ χάρμ καὶ σύμορφίαν τὸ λόγου μεταλάσσομεν ταῖς πτώσαις τῆ λέξεων, ὥςε ὁπου ἡ ἰδία καὶ αὐτὴ λέξις τώρα βάνεται εἰς μίαν πτῶσιν, καὶ τώρα εἰς ἄλλην. ὡσαὐτ. Ἡ αὐτόφυτος ἐκείνη Ζωὴ, καὶ ἀθάνατος ἦλθε εἰς τὸν Κόσμον, καὶ εἰς τὴν τρόσκαιρον τὸ Κόσμε τύτε Ζωὴν, διὰ νὰ ζωοποιήσῃ τὸν ἄνθρωπον θανατωμένον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τὸ Ἀδάμ. ἡ Μεταβολὴ σύκειται εἰς ἐκείναις ταῖς λέξαις Ζωὴ, Κόσμος, ἣ ὁποίαις, ὡς βλέπεις, ἀλάσσουσιν ὄχι χωρὶς σύμορφίαν τὴν πτῶσιν.

Καὶ διατὶ ὠνόμασα τὸν Ἀδὰμ, μὲ τὸ Σχῆμα τύτο τῆς Μεταβολῆς, ἂς ἐξηγήσωμεν τὴν πολύκλαυςον ἐκείνην μεταβολὴν, ὁπὸ ἔκαμε ὁ Πρωτόπλαςος τύτος ἄνθρωπος, ὅταν παρέβη τὸ τρόσαγμα τὸ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐτρύγησε τὸν

καρ-

καρπὸν τοῦ θανάτου.

Ἐγέλασε ἐκεῖ εἰς τὸν ἐπίγειον Παράδεισον μὲ ἔυμορφα ἀμὴ δολερὰ λόγια ὁ πικρὸς ἐκεῖνος καὶ φαρμακερὸς ὄφις ὁ Δαίμονας τὴν πρώτην Γυναῖκα, καὶ δεύτερον πλάσμα τῆς θεϊκῆς παντοδυναμίας, λέγω, τὴν Ἔυαν. ἀπέκει φθονερὸς καὶ ἐπίβουλος διὰ μέσου τῆς Γυναικὸς, ὁποῦ εἶναι πάντα τὸ ἔμψυχον ἐργαλεῖον τοῦ Δαίμονος, ἐλόγιασε νὰ νικήσῃ καὶ τὸν Ἀδὰμ, ἤγουν τὸν ἄνδρα. Ὁ βέβαια κεντηθεὶς ἀπὸ τὴν Γυναῖκα, ξαπλώνει καὶ τύπος τὴν χεῖρα, Ὁ ἁρπάζει τὸ μῆλον, καὶ διὰ νὰ γενῇ Θεὸς, καταφρονᾷ ὑπερήφανος τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ. καὶ διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τῆς πραγμάτων τὴν Γνῶσιν, φαίνεται ἀνόητος Ὁ χωρὶς Γνῶσιν. Ἀμὴ ὦ δυσυχία. ὦ μεταβολή. τρώγει σὰν μῆλον, καὶ καταπίνει τὸν θάνατον. δοκιμάζει τὸν καρπὸν σύος Δενδρου, καὶ χάνει ὅλα τὰ Δενδρη, καὶ μὲ τὰ Δενδρη τὸν κῆπον. λογιάζει, νὰ κερδήσῃ μακρὰν Ζωὴν καὶ ἀθάνατον, καὶ χδύνεται τῆς πρόσκαιρου τύπης καὶ ἐπιγείου Ζωῆς. καὶ ὅταν ἤλπιζε, νὰ τὸ ἀνοιχθοῦσι τὰ ὄμ-

μα-

μαται, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν, ὡς καθὼς τῦ εἶχε τάξῃ ὁ σατανικὸς Ὄφις, τὰ ἀνοίγει μόνον, διὰ νὰ κλαύσῃ μὲ θερμὰ δάκρυα τὴν ἰδίαν του δυσχίαν, καὶ διὰ νὰ ἰδῇ τὸν βυθὸν, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν ἔρριξαν τῦ δολερῦ ἐκείνου Ὄφεως ἡ ψευδολογίαις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Συνωνυμίας.

Συνωνυμία λέγεται, ὅταν μὲ διάφορον φωνὴν καὶ ὄνομα τὸ ἴδιον σημαίνοντας, τὴν ἰδίαν καὶ αὐτὴν γνώμην εἰς ἄλλον καὶ ἄλλον τρόπον ἐξηγοῦμεν. Τοῦτο τὸ Σχῆμα συνηθᾶται ἀπὸ τὰς ῥήτορας, ἢ ὅταν ἐξηγῶσι κανένα πάθος, ὡσὰν ὀργὴν, χαρὰν, θλῖψιν, ἀγάπην, μῖσος, καὶ ὅμοια, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σκοτισμένοι δὲν ἠξεύρουν, πῶς λέγουσι τὸ ἴδιον μὲ τὴν ποικιλίαν ἐκείνην τῶν ὀνομάτων καὶ λέξεων, ἢ ὅταν τόσον εἶναι τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος εἰς τιμὴν ἢ εἰς καταφρόνεσιν, ὅπου φοβούμενοι νὰ μὴν τὸ ἐξήγησαν κατὰ τὸ πρέπον, μὲ διάφορα λόγια, ἀγκαλὰ καὶ ἡ σημασία νὰ μὴν εἶναι διάφορος, δεύτερον ἢ τρίτον τὸ μεταλέγουσι. Παράδειγμα, ὅπου νὰ ἐξηγᾷ τὸν α'. τρόπον τῆς Συνωνυμίας, ἂς εἶναι τοῦτο.

Ἔτζι λοιπόν; εἰς οὔα ξύλον ἀπέθανεν ὁ Δεσπότης μου Ἰησοῦς; ἐσβύσθησαν ἐκεῖνα τὰ

τὰ ὄμματα, ὁπὸ ἅπτεσι τὸν Ἥλιον; σιωπᾷ τὸ ςόμα τὸ Θεὸ & Λόγε; κρέμεται ἀναίθητος ἡ ζωὴ τὸ Κόσμε; ἀκίνητος ὅπλοις κωφᾷ ταῖς σφαίραις τὸ Οὐρανὸ, καὶ ὅλην τὴν φύσιν; πῶς; δεν βλέπει πλέα τὸ φῶς ἡ πηγὴ τὸ φωτός; δεν ἀναπνέει πλέα τοῦτον μας τὸν ἀέρα ὁ Πλάςης, καὶ ἡ πνοὴ τῶν ἀνθρώπων; κ.τ.λ.

Ἀλλ' ἤθελες νὰ ἐλέγξῃς κανένα ἄνθρωπον, ὁποῦ βυθισμένος εἰς ταῖς ἁμαρτίαις δεν κλαίει τὰ σφάλματα, ὁποῦ ἔκαμεν, ἀμὴ ξετρέχει χαραῖς, & ξεφάντωσαις, μὲ τὸν δεύτερον τρόπον τῆς Συνωνυμίας ἤθελες εἰπῆ ἔτζι.

Καὶ πῶς σε ἡ γνῶσις, ταλαίπωρε; εἶσαι δεμένος μὲ ἀοράτες ἁλύσεις ἀπὸ τὸν Διάβολον, καὶ γελᾷς; εἶσαι δοῦλος τῆς ἁμαρτίας & τὸ σατανικὸ Κοσμοκράτορος, & ἐσὺ χαίρεσαι; ἔχεις τὸν θάνατον εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ξετρέχεις τῆς ὡροσκαίρε τέτης ζωῆς ταῖς τρυφαῖς; σὲ κρέμεται ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἡ δικαία τὸ Θεὸ μάχαιρα, καὶ δεν τὸ λογιάζεις; σὲ ἑτοιμάζονται τὰ αἰώνια κολασήρια, & ἡ ἄσβεςος φλόγα τὸ

Ἄδε, Ϛ ἐσὺ πηδᾷς Ϛ ὀρχέσαι; ἐσβύθης
ἀπὸ τὴν Βίβλον τῆς ζωῆς, ἐξωρίωθης ἀ-
πὸ τὴν συντροφίαν τῆ Ἀγγέλων, ἐγδύ-
θης ἀπὸ τὴν στολὴν τῆς θειας χάριτος, ὅτε
ἄλλο σὺ λείπει, παρὰ νὰ πέσῃς εἰς τὰ
σκοτεινὰ ἐκεῖνα σπήλαια τῆς Κολάσεως σύν-
τροφος τῆ Σατανικῶν Κυκλώπων, καὶ δω
ζητᾷς με τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα
σπλάγχνος ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἀμὴ
εἰς χαραῖς κ) χορούς ξα-
διάζεις τὸ ἐπίλοιπον
τ ζωῆς; Ω'
ἀφροσύνη
κ) τ.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄ΒΔΟΜΟΝ.

Ποῖον τὸ Πολυσύμδετον.

Ὅταν εἰς τὸν λόγον βάλωμεν πολλαῖς φοραῖς τὸν Σύνδεσμον Καὶ, ἢ ἄλλο ὅμοιον, ὁπῶ δὰ ἔχῃ δύναμιν, νὰ σμίγῃ συναλλήλως τὰ ῥήγματα, ὡσὰν τὸ Τε εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ τὸ Ἠδὲ σιμὰ εἰς τὲς Ποιητὰς, τότε τὸ Σχῆμα ἐκεῖνο λέγεται Πολυσύνδετον. Παράδειγμα ἀνάμεσα εἰς ἄλλα πολλὰ ἂς σᾶ εἶναι ἐκεῖνο τοῦ Ὁμήρε, ὁπῶ μὲ τὴν τυφλότητα τῶν ὀμμάτων ἔσμιξε τὸ ὀξυδερκὲς τοῦ νοὸς, καὶ ἔβλεπε πλέα τυφλὸς, παρὰ καὶ ὁ πολυόμματος Ἄργος.

Κλῦτε φίλοι, θεός μοι ἐνὶ πνιοὶ ἦλθεν ὄμειος
Ἀμβροσίην διὰ νύκτα, μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ Ἰλ. β.
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυὴν τ' ἀγχίστα ἐώκει.

καὶ ἐκεῖνο τῆ Θεολόγε.

Ἄλλων ἐλαπίναι Τε, χοροστασίαι Τε γέλως Τε,
Καὶ κῶμοι, χλοερῆς παίγνια θ' ἡλικίης.
Θρῆν. περ. τῆς αὐτ. ψυχ. Ἄλλοι δ' αὖτ' ἀγοραῖς Τε, Καὶ ἄλσεσιν Ἠδὲ λοετροῖς
Τέρπονται, Καὶ πυκίμ σὺν Πολίεσσι μέγα.
Αὐτὰρ ἐγὼ τέθνηκα βίῳ, κῆρ.

Πάντα ἐξημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, λέγει ὁ Παῦλος, ἵνα Χριστὸν κερδήσω. ἤγουν, Καὶ σκῆπτρα, Καὶ Βασίλεια, Καὶ τιμαῖς, Καὶ δόξαις, Καὶ θησαυρὸς, Καὶ Ἀξίαις, Καὶ ὅτι ἄλλο ὡροσκυνᾷ Καὶ λατρεύει ὁ Κόσμος, ὅλα ψηφῶ καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν κοπρίαν, μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσω τὸν Χριστὸν, ὁποῦ εἶναι ὅλος ὁ πλοῦτος τῆς ψυχῆς μου.

Ἔμψυχον Πολυσύνδετον τῆς ἀρετῆς ἐγάθη ἡ Μητροπάρθενος Κόρη, ὅθεν κ' μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο ἔτζι ἀκομὶ ἤθελες τὸ ἀποδείξῃ.

Ποι-

Ποίαν ποτὲ ἀρετὴν ἐπιθυμᾷς εἰς τὴν Παρθένον, ὁπῶ νὰ μὴν τὴν εὕρῃς εἰς τρόπον ἡρωϊκὸν καὶ ὑξαίσιον, ϗ νὰ μὴν φέρνῃ χωρὶς ὑπερβολαῖς εἰς τὸ πρόσωπον τὸ Μὴ παραιτέρω; Μία ἢ ἄλλη τὸς ἄλλους Ἁγίους ἐξόλισεν, ἀμὴ τὴν Θεομήτορα ὁ χορὸς ὅλος τῆς ἀρετῆς ὡς Βασίλισσαν ἐξεφάνωσεν. Ἐδῶ εὑρίσκεις Καὶ παρθενίαν τόσον καθαρὰν, ὁπῶ ὅτε ἡ γῆ ἔχει κρίνους, ὅτε ἡ θάλασσα μαργαρίτας, ὅτε ὁ Οὐρανὸς τόσον καθαρὸς τὸς ἀέρας. Καὶ ταπείνωσιν τόσον βαθεῖαν, ὁπῶ εἰς τοιαύτην ἄβυσσον βυθίζεται ὁ λογισμὸς τῶ ἀνθρώπου, εἰς τοῦτο βάθος χάνεται ὁ νοῦς τῆς Ἀγγέλων. Καὶ σοφίαν τόσον ὑπέρμετρον, ὁπῶ οἱ χοροὶ ὅλοι τῆς ὠρανίων πνευμάτων ἀπὸ τούτην φωτίζονται, λαμβάνοντας τὸ ἀκτινοβόλαν φῶς τῆς σοφίας. Καὶ ἀγάπην τόσον θερμὴν, ὁπῶ ὅσαις φλόγαις, ὅσαις φωτιαῖς ἀνάπτουσιν εἰς ταῖς καρδίαις τῆς ἄλλων Ἁγίων, ὅλαις φαίνονται νὰ εἶναι μικροὶ σπινθῆρες, ὁπῶ σβγένουσιν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς Παρθένου. Καὶ τέλος τόσην ἁγιότητα, ὁποῦ ἤθελες τὴν εἰπῇ Ὄλυμπον

μέγαν καὶ ὑψηλὸν, εἰς ταῖς ῥίζαις
τοῦ ὁποίου δεν φθάνουσι οἱ με-
γαλήτεροι Γίγαντες τῆς
Ἐκκλησίας.
ΧΡΣ.

ΚΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο'ΓΔΟΟΝ.

Τί εἶναι Κλίμαξ.

Κλίμαξ εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν ὀξηγᾶται Σκάλα, καὶ λέγεται μὲ τοιοῦτο ὄνομα, διατὶ μεταλέγοντας τὸν λόγον, καὶ πάτωντας εἰς ἐκεῖνον ὁ ῥήτορας, ἀναβαίνει, καὶ καταβαίνει ὅπου θέλει, αὐξάνοντας, ἢ σμικρύνοντας τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν χρείαν. Παράδειγμά σου δίδω εἰς τὰ πλέτη, ὁποῦ εἶναι ἡ ἀληθινὴ σκάλα, διὰ μέσον τῆς ὁποίας καταβαίνει ὁ ἄνθρωπος εἰς κάθε ἀσέβειαν, καὶ εἰς ὅλο τὸ ὕστερον κατακρημνίζεται καὶ εἰς τὸν Ἅδην.

Δὲν ἔσφαλεν ὁ χαριτόγλωσσος Εὐριπίδης, ὅταν ἔγραψε.

Πολλῶν τὰ χρήματ' αἰτί', ἀνθρώποις κακῶν.

ἐπειδὴ ὁποῖος δὲν ἐξέρει, πῶς αἰτία καὶ ῥίζα ὅλων κακῶν εἶναι τὰ πλέτη; Ἀπὸ τοῦτα (διὰ νὰ ἀφήσω κάθ' ἄλλο) ἡ πολυφαγία εἰς τοὺς πλουσίους, ἀπὸ τὴν πολυ-

λυφαγίαν ἡ κραιπάλη, ἀπὸ τὴν κραιπάλην ἡ μέθη, ἀπὸ τὴν μέθην ἡ ἀπακτος ἐπιθυμία, ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ἡ Ἀφροδίτη, & διὰ τὴν Ἀφροδίτην, εἰπὲ, ποῖος νόμος δὲν καταπατεῖται; ποῖοι φόνοι δὲν γίνονται; ποῖα ἁμαρτία, ποῖον ἀπὸ τέτην κακὸν δὲν βλαξάνει;

Γίνεται καὶ εἰς ἄλλον τρόπον τὸ ἴδιον Σχῆμα, ἤγεν ὅταν ὁ ῥήτορας δὲν μεταλέγει τὸν λόγον, ἀμὴ ἀπὸ τὸ μικρότερον ϖρᾶγμα ἀναβαίνει εἰς τὸ μεγαλήτερον, ἢ ἀπὸ τὸ μεγαλήτερον εἰς τὸ μικρότερον. ὡσὰν.

Μεγάλη ἀνδρεία ἐξάθη ἐκείνη, ὁπὸ ἔδειξεν ἡ Βασίλισσα καὶ παρθενομάρτυρ Αἰκατερίνα, ἐπειδὴ καὶ γυναῖκα κατὰ φύσιν ἀσθενὴς ἀντιξάθη μὲ ἄπειρον μεγαλοψυχίαν Μαξιμιανὲ τὲ Αὐτοκράτορος, καὶ μὲ ἐλεύθερον γλῶσσαν τὸν ἔλεγξε ὡς ἄθεον εἰδωλολάτρην καὶ διώκτην τῆς Ἐκκλησίας. ἀμὴ Μεγαλήτερη ἐφάνη, ὅταν διὰ τὴν Πίςιν, ὁπὲ ὡμολόγα, ὑπέμεινε ϗ φυλακαῖς, ὁπὲ μὲ τὰ σκότη τῆς ἐφοβοῦντο τὸν θάνατον, καὶ πεῖναν, ὁπὲ παρακινῶντας εἰς σπλάγχνος καὶ τὰ ὄρνεα, μία περιξερὰ

τῆς

τῆς ἔφερνε τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν, καὶ τροχὸς, ὅπου σπαρμένοι μὲ καρφιὰ καὶ ἄλλα κοπτερὰ σίδηρα τῆς ἐξέσκιζαν ταῖς σάρκαις, καὶ ῥαβδισμὸς, ὅπου σμίγοντας πληγὴν εἰς πληγὴν τῆς ἐξεσκέπαζαν τὰ παρθενικὰ κόκαλα. ἀμὴ πάλιν Μεγαλωτάτη ἐσάθη, ὅταν μὲ τόσην χαρὰν ἐδέχθη τὸν θάνατον, μὲ ὅσην οἱ ἄλλοι δέχονται τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μὲ τόσην ἀγαλλίασιν τῆς ψυχῆς ἔδωκε τὸν λαιμὸν νὰ τὸν χωρίσῃ σκληρὰ καὶ Τυραννικὴ μάχαιρα, μὲ ὅσην ἤθελε τὸν δώσῃ κάθ' ἄλλος, διὰ νὰ τὸν στεφανώσῃ δάφναις καὶ ῥόδα. κ.τ.λ.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄ΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Παρομοιασίας.

Δὲν εἶναι τόσον σεμνοὶ, ὁποῦ νὰ μὴν παίζουν καμίαν φορὰν καὶ οἱ ῥήτορες. διατὶ ἀγκαλὰ καὶ πάντα χαριτόγλωσσοι, καὶ εἰς τὸ μίλημα πάντα νόσιμοι, ὅμως εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῆς λέξεων ἐς εἰς τὴν Παρονομασίαν φαίνεται νὰ ἀγαποῦσι περισσότερον τὰ παιγνίδια. Ἔπαιξε ὁ Θεολόγος Γρηγόριος μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο, ὅταν ἔγραφεν.

Ἦμ Χριστὸς παλάμῃσιν ἑαῖς μορφὼσατο μορφὴν,
Ἠὲ κε λόγῳ.

Ἠθελες παίξη καὶ ἐσύ, ἂν ἤθελες εἰπῆ διὰ τὸν Ἀπόστολον καὶ κορυφαῖον τῆς Ἀποστόλων Πέτρου, πῶς ἐφάνη Πέτρα τῆς Πίστεως, ὁπὸ ἀπὸ τὴν σφενδόνην τοῦ σαυροῦ ἐρρίμμένη ἔρριξε χαμαὶ ὄχι ἕνα Γίγαντα, ἀμὴ τὴν δύναμιν ὅλην τοῦ Ἅδου. Ἡ

Παρο-

Παρονομασία τέτη γίνεται εἰς τέσσερεις τρόπες, ἤγεν, ἂν βγάλῃς, ἂν σμίξῃς, ἂν ἀλλάξῃς, καὶ ἂν μεταφέρῃς καινέα γράμμα. Καὶ τῶτον βγάνεις, λέγοντας, Θέρος ὁ Ἔρως. ἀγκαλὰ καὶ ἡ ἀγάπη νὰ φλογίζῃ πλέα τὰ σπλάγχνα καὶ ταῖς καρδίαις, παρὰ μὲ ὅλαις τες ἡ κάψαις τὸ καλοκαίρι. Παῦλος Αὐλός, ὅπε μὲ τὴν μελῳδίαν τῦ κηρύγματος ἔκτισεν ὄχι ὡς ὁ Ἀμφίων Θηβῶν τὰ τείχη, ἀμὴ ἐκεῖνα τῆς Ἐκκλησίας.

Δεύτερον σμίγεις, ἂν εἰπῇς ἐκεῖνο τῦ Ὁμήρε.

. . . ῥητῆρα λόγων πρηκτῆρα τε ἔργων.

ὡσὰν ὅπε τυχένει, νὰ συμφωνᾷ ἡ δεξιὰ μὲ τὴν γλῶσαν, καὶ νὰ μιλῦσι πλέα τὰ χέργια παρὰ τὰ χείλη. καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο Ἡρώδης Ληρώδης, ἤγεν ἀνόητος Ⓒ ἔξω φρενῶν, διατὶ ἐφοβήθη μάχην καὶ πόλεμον, ὅταν ἐγεννήθη ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης, καὶ νὰ μὴν τὸν ἁρπάσῃ μὲ τὸ σίδηρον μίαν πιθαμὴν ἀπὸ γῆν, ὅπε ἐκυρίευσε, ἐκεῖνος ὅπε

ἄφη-

ἄφηκε τὰ βόρυχωρα πλάτη τῦ Οὐρανῦ, καὶ
ὄντας Βασιλῆς, ἐφάνη εἰς μορφὴν δήλου.
Τρίτον μεταθέτεις τὰ γράμματα, ὡσὰν
Ἄτλας Τάλας: βέβαια ἄθλιος καὶ ταλαί-
πωρος, διατὶ μὲ τὸ νὰ πνιγῇ εἰς σὰν πέ-
λαγος, τὸ ἐπωνόμασεν Ἀτλαντικὸν, καὶ
ἐγίνη πλέα ὀνόματος διὰ τὴν δυσυχίαν,
παρὰ διὰ τὴν ἀνδρείαν, ὁπῦ ἔδειξεν, ὅταν
ἐβάσαξεν εἰς τὲς ὤμυς τὸν Κύκλον ὅλον τῦ
Κόσμυ. Ἀρετὴ Ἔρατὴ, ἐπειδὴ καὶ δεν
φθύγει ὡς κάθε ἄλλο ἀγαθὸν, ὁπῦ μᾶς
δίδει ἡ τύχη ἢ καὶ ἡ φύσις, ἀμὴ Συγχη-
ράσκει τοῖς ἔχυσιν, ὡς λέγει εἰς τὸν τῶρὸς Δη-
μόνικον ὁ Ἰσοκράτης. Τέταρτον ἀλάσεις
καυσὰ γράμμα. λόγε χάριν, Ἄρης Ἔρις,
ὡσὰν ὁπῦ εἶναι κάθε ἀλληλομαχίας πατήρ.
Τροφὴ Τρυφὴ, διατὶ εἰς τὲς καιρὲς τότους
δεν δηλόϊει διὰ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀμὴ
διὰ νὰ τρυφᾷ τὸ κορμὶ καὶ ἡ σάρκα. Κό-
λαξ Κόραξ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ ἀνθρωποφά-
γον ἐκεῖνο θηρίον σῦ πιπιλίζει τὸ αἷμα,
τότος μὲ ταῖς κολακείαις ἔχει σκοπὸν νὰ σῦ
πιπιλίσῃ τὸ σακκύλιον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον
κρύπτεται τὸ δεύτερον αἷμα τῦ ἀνθρώπων.

Ἐκ

Ἐκ τῦ Οὐρᾶν τὸ Ἐρᾶν, ὡσὰν ὁπᾶ ἀπὸ ταῖς θύρακς, ὁπᾶ εἶναι τὰ ὄμματα, εἰσβαίνεσιν ἡ φαρμακεραῖς σαΐταις τῦ Ἔρωτος, καὶ καταβαίνοντας ἀπέκι εἰς τὴν καρδίαν, δίδυσι θάνατον. Σᾶ τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ Δαβὶδ, ὁπᾶ ὡς εἶδεν, ὅτθὺς ἐπληγώθη, κὴ ἔπεσε νικημένος ἀπὸ σὰ γυμνὸν Ϲ ἄοπλον βρέφος ὁ νικητὴς τᾶ θηρίων Ϲ τᾶ ἁρματωμένων Γιγάντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Ποῖόν τὸ Ὁμοιόπτωτον.

Ὁμοιόπτωτον, ὡς καθως ἑρμηνεύει καὶ τ' ὄνομα, λέγεται, ὅταν ἡ λέξις τελειώνεται μὲ ὁμοίαν πτῶσιν. Παράδειγμα πολλὰ ἔυμορφον ἔχομεν εἰς τὸν Ὅμηρον ἐκεῖ εἰς τὸ δεύτερον τῆς Ἰλιάδος.

Ἦϋτε ἔθνεα εἰσὶ Μελισσάων Ἀδινάων,
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ μέλι Ἐρχομενάων.
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' Ἄνθεσιν Εἰαρινοῖσιν.
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέτε ἔνθα.
Ὡς τῶν ἔθνεα πολλὰ μεθ' ἡμενα κατὰ Κλισίας
Ἤϊόμος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο
Ἰλάδον εἰς ἀγορήν.

Τοῦτο τὸ Σχῆμα φαίνεται πλέον ποιητικὸν, παρὰ ῥητορικὸν, ὅμως διὰ νὰ γενῇ ὁ λόγος γλυκὺς εἰς τὰ ἀυτιὰ ἐκείνων, ὁποῦ ἀκούσι, καὶ χωρὶς τὰ μέτρα τῆς Ποιητῆς ἔμμετρος, τὸ ἐσυνήθισαν καμμίαν φορὰν καὶ οἱ ῥήτορες, ἀναμέσα εἰς τοὺς ὁποίους συχνότατα ὁ Ἰσοκράτης. Ἀπὸ τὰ πολλὰ, φθάνει νὰ φέρω ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔχει εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου καὶ τοῦ Βιβλίου. Ἠγέμονος ἔν πρέπειν τὰς δόξης Ὀρεγομένους, καὶ παιδείας Ἀντιποιεμένους, τῆς σπουδαίων, ἀλλὰ μὴ τῆς φαύλων εἶναι μιμητὰς, ἀπέσαλκάσοι τὸν δὲ τὸν λόγον, δῶρον. τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ἡμᾶς Φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἱππόνικον Συνηθείας.

Εἰς τὴν κοινῆμας γλῶσσαν σὲ δίδω παράδειγμα εἰς τὸν Θάνατον, διατὶ πίπτοντας ὅλοι εἰς ἕνα ὅμοιον λάκκον, φαίνεται τὸ ἀληθινὸν Ὁμοιόπτωτον τῆς ἀνθρώπων.

Δεὶ εἶναι ὁ Θάνατος καυσὲα φοβερὸν καὶ ἄσαρκον φάντασμα, ὡς καθὼς μᾶς τὸν πλάσσουσιν οἱ ζωγράφοι, ἢ τὸν ἐνδύεται ἡ φαντασία. ὅθεν ὡσὰν νὰ ἦτον φοβερώτερος ἀπὸ τὴν Μεδοῦσαν, καὶ ἀπὸ Γοργόνος

στὴν Κεφαλὴν, νὰ τρέμη ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ νὰ χάνη δύθυς, καὶ ὡρὶν νὰ τὸν ἰδῇ, τὴν Φωνήν. Εἶναι τοῦτος φρόνιμος κηπουρὸς, ὁπού ὡς λογικὰ δενδρα μᾶς ξερριζώνει ἀπὸ τὸν Πηλὸν, δχὶ νὰ μᾶς φυτεύση ἀπέκει εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀγέρωνα τούτων τὰ Ἄνθη, ὁπού κάθ' ὥραν μὲ τὸ γάλα τῆ φωτὸς ποτισμένα, ὕστερον ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἐδενὰ ἀκόμι δεν Ἐμαράνθη. εἶναι γνωσικὸς ἀλιεύς, ὁπού χωρὶς σκληρὸν ἄγκιστρον μᾶς βγάνει ἀπὸ τὸ πικρὸν πέλαγος τ' ὡρασκαίρα Ζωῆς, δχὶ νὰ μᾶς φέρη εἰς τὸν γλυκύπατον Ὠκεανὸν τῆς αἰωνίε Τρυφῆς. μέσα εἰς τὸν ὁποῖον πλέοντας δεν φοβέμεθαν κεφαλῆς ζάλην, Ϲγιγάντεια Κύματα, δχατὶ ἐκεῖ δεν πνέουσι, παρὰ γλυκιὰ ζεφύρων Φυσήματα. εἶναι. ἀμὴ τελειώνω τὸ γλυγόρήτερον, δχὶ νὰ ἐρμπουσύσω πλέα μὲ τὸ ἔργον, παρὰ μὲ τὴν γλῶσσαν, πῶς τυχαίνει ὁ ῥήτορας νὰ φοβίγη ὅσον δύναται τὸ μάκρος εἰς τὸ Σχῆμα τοῦτο, μάλιστα εἰς ὑπόθεσιν, ὁπού νὰ εἶναι σεμνὴ καὶ ἀξιοπρέπαστος, καὶ νὰ τὸ ἀφήκη τῆ Ποιητῆ, οἱ ὁποῖοι, ὡτὰν ὁπού

καὶ

κατοικῶσι μὲ ταῖς Μούσαις ἐκεῖ εἰς τὸν Ἑλικῶνα, εἶναι συγχωρεμένοι, ἀνίσως καὶ μὲ ταῖς ἰδιαις χορεύουσι καὶ τραγῳδοῦσι, καὶ αὐ συνθέτουσι κατὰ τὴν λύραν τοῦ Ἀπόλλωνος τοὺς σίχες, καὶ τὰ ποιήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ποῖον τὸ Ὁμοιοτέλευτον.

Τὰ δύο τῦτα Σχήματα Ὁμοιόπτωτον, καὶ Ὁμοιοτέλευτον ἔχυσι τόσην συναλλήλως τὴν ὁμοιότητα, ὅπε καὶ εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα ὀλίγην διερίσκομεν τὴν διαφοράν. ὅθεν δεῖ νὰ τὰ ξεχωρίσῃ τινὰς, εἶναι χρεία νὰ τὰ ξανοίξῃ μὲ Λυγκέως ὄμμα, & νὰ μὴν ϛαθῇ εἰς τὴν ἔξω θεωρίαν, καὶ ὄψιν τοῦ τροσώπε, ἀμὴ νὰ κατέβῃ καὶ ὡς κάτω εἰς τὰ ασλάγχνα, διατὶ τότε θέλει εὕρῃ, πῶς τὸ τρῶτον τελειώνει, ὡς ἔπαμψι εἰς τὸ ἔμτροσθεν Κεφάλαιον, μὲ λέξεις ὁμοιας εἰς τὴν πτῶσιν, ἀμὴ τὸ δεύτερον μὲ χρόνους καὶ ἐπιῤῥήματα ὅμοια εἰς τὴν καταλῆξιν. Ἐσυνήθισε καὶ τὸ Ὁμοιοτέλευτον τῦτο συχνὰ ὁ ῥητορικώτατος Ἰσοκράτης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον λαμβάνω καὶ τὸ παράδειγμα, ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῦ ἰδίε λόγε. Σὺ μὴ γὰρ παιδείας Ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλες Ἐπιχειρῶ. καὶ σὺ μὴ ἀμὴν Φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τὲς φιλοσοφεῦν-

τας

σας Ε'πανορθῶ. εἰς τὸ ὁποῖον βλέπεις, πῶς
ἡ καταλήξαις τῶν ῥημάτων εἶναι ὅμοιαις, ὡς
παθὼς καὶ τύταις τῶν ἐπιῤῥημάτων. Βέλ-
τιον ἡγοῦμαι τεθνᾶναι καλῶς, ἢ ζῆν αἰσχρῶς.
καὶ φρόνιμα, διατὶ μία κακὴ ζωὴ εἶναι χει-
ρότερη ἀπὸ κάθε θάνατον, καὶ σύας σύδα-
ξος θάνατος ἢ ὄχι τὴν Πατρίδα ἢ ὄχι τὴν
Εὐσέβειαν εἶναι καλήτερος ἀπὸ κάθε ζωὴν,
ὡσὰν ὁπῦ αὐ χάσῃ τινὰς τὸ φῶς τῦ Ἡλίυ,
περδαίνει ἐκεῖνο τῆς δόξης καὶ τῆς ἀθανα-
σίας. καὶ ἂν χύσῃ τὸ αἷμα, ἀλλάσσεται
σύθυς εἰς μυρισμοῦν βάλσαμον, ὁπῦ τὸν
ἁρπάζει ἀπὸ τὴν φθοράν. καὶ αὖ εἶναι Ⓒ
μέσα εἰς τὸν τάφον νεκρὸς καὶ ἀναίσθητος,
τὸν κάνει νὰ ζήσῃ εἰς ταῖς ἱστορίαις, καὶ
νὰ πνέῃ εἰς ταῖς γλώσσαις καὶ τιμαῖς τῶν
ἀνθρώπων. Παράδειγμα εἰς τὴν κοινήν μας
γλῶσσαν σᾶ δίδω εἰς τὺς παλαιὺς εἰδωλο-
λάτρας, ὁπῦ τυφλοὶ εἰς τὸν νοῦν ἐθρησκευ-
νῦσαν ὡς Θεὺς, δὲν λέγω μαρὺς καὶ ἀκα-
θάρτυς ἀνθρώπυς, ἀμὴ καὶ ζῶα καὶ φυ-
τὰ καὶ πέτραις, κ' ὅτι ἄλλο.

Οἱ παλαιοὶ Ε'λληνες κ' εἰδωλολάτραι,
ὅσον ἐσάθησαν θαυμασοὶ εἰς τὴν μάθη-

σιν, ἄλλο τόσον ἀξιογέλασοι εἰς τὴν λατρείαν. Ὅσον ἐφάνησαν ὀξυδερκεῖς ἀεποὶ εἰς κάθε ἐπιςήμην, ἄλλο τόσον εἰς τὰ θεῖα ἀόμματοι, καὶ ὁλότελα νυκτερίδες. ἐπειδὴ καὶ ὁ σύας τὸν Βάκχον, ἤγουν σῦα Θεὸν μεθυσμύον Ετίμα, καὶ ὁποῦ μὲ τὸ κρασὶ ὁπᾶ εὗρεν ἐπότιζε ταῖς ἀκαθαρσίαις. καὶ ὁ ἄλλος τὸν Δία, ἤγεν σῦα ἀκάθαρτον ἄνθρωπον, ὁπᾶ ἐμέτρα περιασότεραις πορνείαις παρὰ καὶ ἡμέραις ζωῆς, ἀνόητος Ετροσκύνα. τῦτος ἐθυμίαζε τὴν φωτιὰν ὁπᾶ μὲ τὰς καπνὰς τὸν Ετύφλωνε, καὶ ἐκεῖνος τὸν Ηλιον, ὁποῦ μὲ ταῖς ἀκτίναις τὸν Επλήγωνε. ἡ Σκυθία ἐπάνω εἰς τὰ θυσιαςήρια ἔβανε τὰ σκυλιὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἄλλαις ἀπόκρισαις παρὰ γαυγίσματα δὲν Εδέχετο, καὶ ἡ βλάβεια τᾶ καθενὸς ὄχι μὲ ἄλλαις συεργεσίαις παρὰ μὲ δαγκάσματα Αντιμυύετο. καὶ ἡ Αἴγυπτος ελάτρυε τὰ χόρτα, λογιάζοντας εἰς τὰς Οὐρανὰς νὰ Κατοικῶσαν, ἐκεῖνα ὁπᾶ εἰς τὴν γῆν Εβλαςῶσαν, καὶ ἐλπίζοντας ἀπὸ τὰ φύλλα ἐκεῖνα σκέπην, ὁπᾶ νὰ φυλαχθῆν ἀπὸ ταῖς καῖταις τᾶ Ηλίυ δὲν Εμπορῶσαν, ἀμὴ μὲ

τὸ-

τέταις πληγωμένα ἐμαραίνοντο, καὶ μαραμένα ἔχαναν δ' ὅτις τὸ κάλλος καὶ ἐξηραίνοντο. κηφ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Ἀντιθέσεως.

Ὀνομάζομεν Ἀντίθεσιν ἐκεῖνο τὸ Σχῆμα, μὲ τὸ ὁποῖον σμίγομεν δύο ἐναντια, καὶ κάνομεν ἐκεῖνα τὰ θαύματα, ὁποῦ καὶ ἡ ἴδια φύσις δὲν ἐμπορεῖ νὰ σύνεργήσῃ ποτέ. Ὅθεν Ἀντίθεσις εἶναι, ὅταν λέγομεν, ὁ Θεὸς ἐγίνηκεν ἄνθρωπος, θνητὸς ὁ ἀθάνατος, ὁ Βασιλεὺς δοῦλος, ὁ πλάστης πλάσμα, καὶ ὅμοια. Παράδειγμα τῆς Ἀντιθέσεως θέλει δώσῃ ὁ ὑπερήφανος Ἑωσφόρος, ὁποῦ θέλοντας νὰ λάμψῃ ὡς Ἥλιος, ἔχασε καὶ τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος, καὶ ἐπιθυμῶντας νὰ ὑψώσῃ καὶ παρεπάνω ἀπὸ τὰ νέφη τὸν θρόνον, ἔπεσε εἰς τὰ κατώτατα τῆς ἀβύσσου.

Καὶ ποῦ δὲν θέλει ἦσαι μάχη καὶ πόλεμος, ἂν ἀκούεται καὶ εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὁποῦ

εἶναι ἡ Χώρα τῆς εἰρήνης ὁ ἀπὸ ποίου τόπου θέλει λείψη ἡ παραχή, καὶ ὁ θόρυβος, ἀνίσως δὲν λείπει ὅτε ἀπὸ τὸν Παράδεισον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγέλασε πάντα μία γαληνόμορφος ἡσυχία; πῶς δὲν θέλεσιν ἦσαι ἡ τερπνιμίαις, ἂν συλείσκονται τύταις εἰς τὸν ἴδιον λιμένα τῆς οὐρανίας μακαριότητος; Ἕνας Εὐωφόρος συγχίζει τὴν ἀπάραχον ἐκείνην Χώραν τῦ Οὐρανῦ, διατὶ θέλει εἰς τὰς χεῖρας τὸ σκῆπτρον, καὶ τὴν αὐτοδέσποτον ὀξυσίαν εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν. Θέλει ὁ ὑπερήφανος νὰ λάμψη ὄχι ὡς ἀξέρας, ὁπῦ δανείζεται ἀπὸ τὸν Ἥλιον τὸ φῶς καὶ τὴν λάμψιν, ἀμὴ ὡς Ἥλιος, ὁπῦ ἔχει ἔμφυτον τὴν ἀκτῖνα, καὶ εἰδωλολάτρης τῆς ἰδίας τυ σύμορφίας, θέλει νὰ φανῆ ὅμοιος τῦ Θεῦ, θέλει νὰ θρόνον τὰ νέφη. Ἀμὴ σφαίνεις, ὦ ἀποσάτη. ἂν εἶσαι ἀέτος, πρέπει νὰ πάθεσαι εἰς τὰς πόδας τῦ μεγάλυ Διός, ὄχι νὰ τοῦ ὑπερέβης τὸ θρόνον. ἂν ἁρράπτεις ὡς μαργαρίτης, πρέπει νὰ τῦ σολίζης, ὄχι νὰ τῦ ἐπιβαλόβης τὸν βασιλικὸν στέφανον. αὖ ἀνθεῖς ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀράνια ἄνθη ὡς λόμορφος κρίνος, πρέπει κλίνοντας τὴν κορυ-

ρυφὴν νὰ προσκυνᾷς, ὄχι ὑψόνοντας τὸν αὐχένα νὰ καταφρονᾷς ὅποιον σὲ ἔδωκε τόσα κάλλη. αὐ εἶσαι ἀνάμεσα εἰς τὲς χορὲς ὅλες τῆς Ἀγγέλων τὸ πρῶτον Σεραφὶμ, ἂς σὲ φλογίζῃ ἡ ἀγάπη, ὄχι ὁ φθόνος. Βλέπε, διατὶ ἡ ὑπερηφάνια θέλει σὲ ῥίξῃ ἀπὸ τὸ φῶς εἰς τὸ σκότος, ἀπὸ τὸ ὕψος εἰς τὰ βάθη, ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν εἰς τὸν Ἅδην. Καὶ νὰ, ἐλέεινὴ τραγῳδία, βυθίζεται εἰς τὰ κατήχθονια βάραθρα ὁ Ἑωσφόρος, καὶ ὀδὺς γίνεται πατὴρ τῆ σκότος, ὅποιος ἤθελε νὰ φανῇ πηγὴ τῆ φωτὸς, κάρβενον τὸ Ἅδε ὁ ἀστέρας τὸ Οὐρανῆ, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγέλων πρωτοκορυφαῖος τῶν Δαιμόνων. πλέει μέσα εἰς τὲς φλόγας ὅποιος ἀναπάυετο εἰς τὸν λιμνα τῆς εὐτυχίας. πίνει χολαῖς καὶ φαρμάκια ὅποιος ἐτρύφα ἀνάμεσα εἰς ταῖς ἀμβροσίαις, καὶ νέκταρα. ἀκέει βλασφημίαις καὶ ξεναγμὲς ὅποιος ἤκουε μόνον τῆς ἐρανίων πνευμάτων ταῖς μελῳδίαις καὶ τὰ Τρισάγια. πατεῖ κάρβενα, ὅπε δὲν σβύνονται εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅποιος μὲ ἔνδοξον πόδα ἐπάτιε τοὺς ἀστέρας, ὅπε πάντα ἀστράπτουσιν. ἔχει

καταικίαν τὴν σκοτεινὴν ἄβυσσον, ἕτοιος
εἶχε τῶτα τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ τέ-
λος κεῖται βυθισμὸς εἰς μέγα
καὶ ζοφῶδες χάος τοῦ σκό-
τους, ὅποιος ὑρί-
σκετο εἰς μίαν
μεσημβρίαν
φωτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ποῖα ἡ Ζεῦξις.

Ζεῦξις, ὅπερ καὶ Σύνδεσιν λέγεται, εἶναι ἐκείνη, ὅπερ μὲ ἕνα ῥῆμα δένει πολλὰ καὶ διάφορα πράγματα, καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτο ὡσὰν εἰς γέρρεαν καὶ ἀσάλευτον βάσιν θεμελιώνει τὴν ἰδίων πραγμάτων τὴν σημασίαν εἰς τρόπον, ὅπερ ἂν τινὰς τὸ σύγαλμα, ἔπεσε σύθυς ἡ οἰκοδομὴ τῆς διηγήσεως, καὶ ἔφυγε τὸ λόγε ὅλε ἡ σύνοια. Νὰ τὸ παράδειγμα.

Ὁ Θεὸς, ὅπερ μὲ ἕνα καὶ μόνον λόγον ἔπλασε ργησε τὰ πάντα, καὶ ἐδημιούργησε τὰ ὁρατὰ τοῦτα καὶ ἀόρατα πράγματα, ἐμπορεῖ βέβαια μὲ τὴν ἄπραντε παντοδυναμίαν, καὶ ἄρα ἀπὸ τοῦτα ὅπερ ἀσράπτει εἰς τὸ Οὐρανὸν ὡραιότερα, καὶ Σελήνην ἀπὸ τούτην ὅπερ μᾶς ὁδηγᾷ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη λαμπρότερην, καὶ Ἥλιον ἀπὸ τὸν χρυσόμορφον τοῦτον καὶ λαμπροφόρον πλανήτην, ὅπερ σβύνει μὲ τὸ φῶς τὰ ἐπίλοιπα φῶτα, πολλὰ φαεινότερον, καὶ Οὐρανὸς εἰς τὸν κύκλον πλατύ-

τύτερυς, καὶ ὄρνεα εἰς τὴν φωνὴν μυσικώτερα, καὶ αὖθη πλέα μυρισμῦα καὶ πολυποίκιλα, καὶ δενδρη πλέα ὑψηλὰ καὶ πολύκαρπα, καὶ γλυκύτερον Ζέφυρον, καὶ τρυφερώτερην αὔραν, καὶ ζῶα πλέα ἄμετρα εἰς τὸν ἀριθμὸν, κ᾽ πλέα διάφορα εἰς τὸ εἶδος, καὶ τέλος πολλὺς καὶ πολλοὺς ἄλλυς Κόσμυς νὰ Πλάσῃ ἀπὸ τῦτον, ὁπῦ κατοικῦμε, ὄχι τὸ μέγεθος, κ᾽ ὄχι τὴν τέχνην πολλὰ θαυμασότερυς. ἀμὴ σὰν πλάσμα, ὁπῦ νὰ ὑπερβαίνῃ εἰς τὴν ἀξίαν τὴν Θεομήτορα, ὄχι ποτὲ, δὲν ἐμπορεῖ ἀγκαλὰ καὶ παντοδυνάμος. διατὶ ὡς καθὼς δὲν εἶναι δυνατὸν, δὲν λέγω νὰ λογιάσῃ, ἀμὴ ὔτε κἂν νὰ φανταθῇ τινὰς μὲ τὸν νῦν μίαν ὑσίαν ὑγκυεσέραν ἀπὸ τὴν Θεότητα, ἔτζι ὔτε σὰν πλάσμα ὑπέρτερον ἀπ᾽ ἐκεινην, ὁπῦ ἐγκύησεν σὰν Θεάνθρωπον.

Ἐδῶ βλέπεις, πῶς πολλὰ & διάφορα ϖράγματα κρέμονται ἀπὸ σὰν & μόνον ῥῆμα, ἤγυν, νὰ Πλάσῃ, καὶ ἐπανώ εἰς ἐκεῖνο ὁλότελα θεμελιώνυνται. ὡσε ὁπῦ ἀνίσως & τὸ ὑγάλης, ἔπεσεν ὑθὺς, & ἐσκορπίσθη τ᾽ ἰδίων ϖραγμάτων ἡ σημασία.

ΠΕ-

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Προσωπογραφίας.

Προσωπογραφία λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτωρ χωρὶς βαφαῖς τῶν ζωγράφων, καὶ μόνον μετ' ἐκείναις τῆς ῥητορικῆς τέχνης εἰς τοιοῦτον τρόπον ζωγραφίζει τὴν ἔξωθεν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου, δηλ μορφὴν ἢ ἀχημοσύνην, δηλ πακτὸν καὶ σεμνὴν, ἢ ἀγρίαν καὶ ἄπακτον, ὅπου ἢ καὶ νὰ καταλάβωμεν τὴν ἐσωτερικὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς, ἢ ἀπὸ τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τοῦ προσώπου, καὶ κινήματα ὅλου τοῦ σώματος λαμβάνει αἰτίαν νὰ ἐπαινέσῃ, ἢ νὰ καταφρονέσῃ, ὡς βούλεται. Ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ δεύτερον τῆς Ἰλιάδος, ἀφ' οὗ ὕβρισε τὸν Θερσίτην, περιγράφει καὶ τοῦ κορμιοῦ του τὴν ἀχημοσύνην θεωρίαν, λέγοντας, πῶς ἦτον γραβὸς, κυτζὸς, σγοῦμπος, φαλακρὸς, ἀσανὸς, καὶ ὁ πλέα ἀχήμος ἀνάμεσα εἰς τοὺς στρατιώτας ὅλους τοῦ Ἀγαμέμνο-

μνονος, & τοῦτο ὀλίγοι νὰ καταλάβη καθένας, πῶς ἦτον ἀχημότερος εἰς τὰ ἤθη, παρὰ εἰς τὸ κορμὶ ὅλο.

. . . . ἔχθιστος δ' ἀμὴρ ἦσθ' Ἰλιον ἦλθε.
Φολκὸς ἔην. χωλὸς δ' ἕτερον πόδα. τὼ δὲ οἱ ὄμω
Κυρτὼ, ἐπὶ ῥῆθος συνοχωκότε. αὐτὰρ ὕπερθε
Φοξὸς ἔην κεφαλήν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.

Καὶ ὁ Θεολόγος τ' Ἐκκλησίας, καὶ Ἀπελλῆς τῶν ῥητόρων Γρηγόριος μὲ τὸ Σχῆμα τῆς Προσωπογραφίας ζωγραφίζει τὸν ἀχριον καὶ ὑπερήφανον Ἰουλιανὸν, ὁποῦ τότε ἦτον συμμαθητὴς τοῦ Ἁγίου εἰς ταῖς Ἀθήναις, καὶ ἀπὸ τὴν ἀχριότητα τ' ὄψεως, ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνιαν τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὴν ὀλίγην γνῶσιν εἰς κάθε τι ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν, καὶ ἀπὸ ἄλλα κακὰ ἤθη, καὶ διαθέσιν τοῦ προσώπου, ἐγνώρισε καὶ ἐπροείπε, πῶς ἤθελε ἦσαι, ὡς καθὼς καὶ ἐσάθη,

μέ-

μέγας ἐχθρὸς τῆς χριστιανικῆς Πίστεως, καὶ ἄθεος Ἀποστάτης. Ὅποιος θέλει νὰ ἰδῇ τὴν εἰκόνα, ἂς διαβάσῃ τὸν τέταρτον Στιλιτσύτικον λόγον, διατὶ τὸ ὡρωπότυπον, ὡς ἀνάξιον νὰ βλέπῃ φῶς, σύρισκεται κάτω εἰς τὰ σκότη τοῦ ἅδε, καὶ καίγεται μὲ τὴν φωτιὰν ὅλην τῆς Κολάσεως.

Ἐγὼ, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν εἶμαι ζωγράφος, καὶ νὰ μὴν ἔχω ὅτε ἁρμόδιον κάλαμον, θέλω ὅμως νὰ ζωγραφίσω ἐκείνην τὴν Κόρην, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔπλασε μὲ τὴν τέχνην ὅλην τῆς θείκης τε σοφίας, καὶ ἐσόλισε μὲ τὰ χαρίσματα ἄλα ὅλης ἁπλῶς τῆς φύσεως, καὶ κατὰ τὰ σημεῖα, ὁπὲ δίδει τὸ ἀγγελικόντης ὡρόσωπον, θέλω ἀκομὶ νὰ μαντσύσω.

Ἴδέτε, σᾶς παρακαλῶ, ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως εἰς τὲς ὄνυχας τὴν Κόρην καὶ Παρθένου ΜΑΡΙΑΝ, πόσον εἶναι χαριτωμένη καὶ εὔμορφη. τὸ μέτωπον πάνπα γαληνὸν καὶ ἀνέφαλον. τὰ χείλη πορφυροσόλιζα πλασμένα μὲ ῥόδα. τὰ μάγουλα σάζεν μὲ τὰ ῥόδα τὲς κρίνες. Ἴδέτε τὰ παρθενικὰ μέλη, καὶ θέλετε εἰπῇ, νὰ τὰ ἐσκέπασαν

τὲ

τὰ χιόνια, νὰ τὰ ἐλιώκαμε τὸ γάλα. σοχα-
θῆτε ταῖς πρίχαις τῆς κεφαλῆς, καὶ θέ-
λετε ὁμολογήσῃ, νὰ ταῖς ἐλιώσωσε μὲ ταῖς
πλέα λαμπραῖς τε ἀκτίναις ὁ Ἥλιος. ξα-
νοίξετε τὰ ὄμματα, καὶ θέλετε ὁμώσῃ, νὰ
ἐσφάλιξεν ὁ Θεὸς εἰς ταῖς μικραῖς ἐκείναις
σφαίραις τὴν λάμψιν ὅλην κ' ὡραιότητα τῆς
ἀστέρων. τί πλέα; συλλογισθῆτε τὸ κορμὶ
ὅλο, καὶ βλέποντας ῥάδα ὅπε ἀνθῶσι &
δὲν μαραίνονται, κρίνες ὅπε βλασάνωσι &
δὲν ἀπαμαθῶσιν, ἄσρα ὅπε ἀσράπτωσι &
δὲν σβύνονται, θέλετε βοήσῃ, πῶς ἡ Παρ-
θένος εἶναι μία ἄβυσος τῆς χαρίτων, &
μία ἔμψυχος ἀνακεφαλαίωσις τῆς ὁρανικῆς
σύμορφίας. τῶρα τί δὲν μᾶς τάσει, ποία ἀν-
ελπίδα δὲν μᾶς δίδει τὸ χαριτόμορφον τέ-
τε, κ' ἀγγελικὸν τῶρόσωπον; τὰ ἄσρα τῆς
ὀμμάτων δὲν τὴν φανερώνωσι μυσικὸν Οὐρα-
νὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει νὰ λάμψῃ ὁ Ἥλιος
τῆς Δικαιοσύνης; οἱ πλοκαμοὶ τῆς κεφαλῆς
δὲν φαίνονται ἡ μάσιγες, ὅπε θέλωσι διώ-
ξῃ τὰ σκότη τῆς θλίψεως; ἡ γαλήνη τοῦ
τροσώπε δὲν ἑρμηνεύει, πῶς τύτη ἡ Κόρη
θέλει ἦσαι ἐκείνη, ὅπε θέλει νὰ ἐρηνεύ-

σῃ

σι τὸν Οὐρανὸν μὲ τὴν γῆν, τὸν Θεὸν μὲ τὸν ἄνθρωπον; καὶ τὰ δύμορφα ἐκεῖνα ῥόδα τῆς χειλέων δὲν εἶναι τὰ ἄνθη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ σιπιλίσῃ τὸ νέταρ ἡ ἀράνιος μέλισσα; κ.τ.λ.

Σημείωσαι ὅμως, πῶς μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο τῆς Προσωπογραφίας περιγράφομεν ἐχι μόνον τὰ σωματικὰ, ἀμὴ κ' τὰ ἄϋλα καὶ ἀσώματα ὡράγματα, κάνοντας ὁρατὰ τὰ ἀόρατα, & δίνοντας ὄψιν καὶ πρόσωπον εἰς ἐκεῖνα, ὁπῦ δὲν ἔχυσι οὔτε μορφὴν οὔτε σάρκα. ὅθεν ὡς καθὼς οἱ ζωγράφοι, ἔτζι κ' οἱ ῥήτορες ζωγραφίζυσι τὸν Ἄγγελον ὡς ἕνα δύμορφον νέον. τῦ τυλίζυσι εἰς ταῖς ζίχαις τῆς κεφαλῆς ὅλον ☩ Ἥλιον. τοῦ βάνυσι εἰς ταῖς κόραις τῶν ὀμμάτων ὅλιω τὴν νύκτα. κλέπτυσι τὴν μυρισμένην πορφύραν ἀπὸ τὰ ῥόδα, διὰ νὰ τῦ βάψυν τὰ χείλη. ἀπανθεῖσι τὲς κήπυς ὅλυς, διὰ νὰ τῦ ζολίσυν τὰ μάγουλα. καὶ γδύνυσι ἀπὸ τὴν ὀμφυτον λευκότητα τοὺς μαργαρίτας, διὰ νὰ τῦ ἀστράσυν τὸ σῦδυμα. τὸν ζώνυν ἀπέκι μὲ τὴν πολυχρώματον Ἶριν. καὶ διὰ νὰ φανερώσυν καὶ τὴν

ταχύτητα, τὸν ἁρματώνειν μὲ δύο πτερύγαις πλέα γλήγοραις ἀπ' ἐκείναις τῆς ἀνέμων.

Καὶ πάλιν τὸν Δαίμονα τῶρα τὸν ζωγραφίζειν ὡς ἕνα ὄφιν, ὁπῦ ξέρνᾳ τὰ φαρμάκια. τῶρα ὡς βασιλίσκον, ὁπῦ φαρμακόνει μὲ τὰ ὄμματα. τῶρα ὡς δράκοντα, ὁπῦ ξεσκίζει μὲ τὲς ὄνυχάς. τῶρα ὡς ἕνα μαῦρον Αἰθίοπα, ὁπῦ δείχνει εἰς τὸ πρόσωπον ὅλα τὰ σκότη τοῦ Ἅδου, κ' τῶρα συμμαζώνοντας ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ὅλα τὰ θηρία, πλάσειν ἕνα πλέα φοβερὸν, & πολλὰ ἀχριώτερον. ὄπιθεν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ φυτόνειν δύο κέρατα. ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ κρεμοῦσι ὄχι τρίχαις ἀμὴ ὄφιδες. δανείζονται τοὺς πόδας ἀπὸ τὰ ἄλογα, τὲς ὄνυχας ἀπὸ τοὺς λέοντας. & ὅλα νὰ τὸν φανερώσειν ὁλότελα ζῶον, τοῦ βαίνειν & μίαν ὥραν ὀπίσω, μὲ τὴν ὁποίαν ἔσυρε Τὸ τρίπον τῆς Ἀετέρων τοῦ Οὐρανοῦ, ὡς ἔγραψεν εἰς τὴν Κεφ. ιβ. ἱεράν τε Ἀποκάλυψιν ὁ Ἐπισκόπος Ἰωάννης.

Μὲ τὸ ἴδιον Σχῆμα περιγράφει ὁ ῥήτορας & τὰ πράγματα, ὁπῦ μὴν ἔχοντας οὐσίαν

σίαν καὶ ὕπαρξιν εἶναι πλάσματα, καὶ φαντάσματα τῆς διανοίας. ὅθεν τὸν Θανάτον, ὅπερ ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ἕνας χωρισμὸς τῆς ψυχῆς, ὀνομάζει Χάρον, καὶ μὲ τὰ χρώματα τῆς Ῥητορικῆς Τέχνης σου τὸν ζωγραφίζει ὡς ἕνα ἄνθρωπον χωρὶς σάρκα, καὶ πλασμένον μόνον μὲ κόκαλα. τοῦ δίδει διὰ κεφαλὴν ἕνα κρανίον, ἀμὴ ἄτριχον καὶ χωρὶς ὀσίαν. δύο ὄμματα δύο λάκκους, ἀμὴ σκοτεινὺς καὶ χωρὶς φῶς. & δύο αὐτιὰ δύο τρύπαις, ἀμὴ ἀναίθητας & χωρὶς καμίαν ἀκροασιν. τοῦ ἀνοίγει ἕνα βυθὸν δύο στόμα. σμίγει δύο κόκαλα, καὶ τοῦ πλάσει τὴν κοιλίαν, ἀμὴ χωρὶς σπλάγχνα. μὲ ἄλλα δύο τὸν ἁρματώνει μὲ χέργια, & πάλιν εἰς ἄλλα δύο ἀθενῆ καὶ σεσαπημένα ὅλον τὸ θεμελιώνει. ὅθεν τυφλὸς δὲν βλέπει, ποῖον ἁρπάζει. κωφὸς δὲν ἀκούει, ποῖος τοῦ παραπονᾶται. ἀχόρταγος τὰ πάντα τρώγει, & ποτὲ δὲν χορτένει. ἄσπλαγχνος, κανένα δὲν ἐυσπλαγχνᾶται, ἀμὴ καταπατεῖ Αὐτοκρατόρων τὰ διαδήματα. τζακίζει Βασιλέων τὰ σκῆπτρα, ῥίπτει τοὺς νικηφόρων τὰ τρόπαια, καὶ τοὺς πλέα φοβερὺς Γίγαντας νι-

κᾷ καὶ εἰς ὀλίγην σκόνην τοὺς μεταλάσσει. κγ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Ἀποστροφῆς.

Πολλαῖς φοραῖς ὁ ῥήτορας ἀνάμεσα εἰς τὴν διήγησιν γρέφεται πρὸς παντὸς πρόσωπον, καὶ ὁμιλεῖ μετ' ἐκεῖνο, ὡσὰν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὴν Παρθενόν, πρὸς τοὺς Ἀγγέλους, πρὸς τοὺς Ἁγίους, πρὸς παρόντας ἢ ἀπόντας ἀνθρώπους, πρὸς ζωντανοὺς ἢ νεκροὺς, ἢ καὶ πρὸς ἄψυχα καὶ ἀναίσθητα πράγματα, ὡσὰν πρὸς τὸν Ἥλιον, πρὸς τὰς ἀστέρας, πρὸς βρύσαις, βουνὰ, ἄνθη, δένδρη, ποταμοὺς, θάσσι, καὶ ὅμοια. κὴ τότε κάνει τὸ Σχῆμα, ὁποῦ ἔχοντας κατὰ τὸ ἔργον τὸ ὄνομα, Ἀποστροφὴ ὀνομάζεται. Νὰ διάφορα παραδείγματα, καὶ πρῶτον εἰς τὸν Ἀπόστολον Βαρθολομαῖον, τὸν ὁποῖον ἔγδαρε ζωντανὸν ὁ βάρβαρος Ἀστιάγης.

Σκληρόκαρδος πλέα παρὰ ἄλλος ποτὲ εἰς

τὸν

τὸν Κόσμον ἐφάνη ὁ βάρβαρος Ἀϛκάγης, ἐπειδὴ καὶ, δὲν λέγω ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἀμὴ γδέρνοντάς τε τὸ κορμὶ ὅλο, καὶ ἀπὸ τὸ ἰδιοντε πετζὶ ἔγδυσε Βαρθολομαῖον τὸν Ἀπόϛολον. Ἀ βάρβαρε. ἀ Τύρανε, καὶ πῶ ἐγεννήθης; εἰς τὰ ὄρη; ποῖοι σὲ ἐβύζασαν; οἱ λέοντες, οἱ λύκοι; ποῖοι σὲ ἔθρεψαν; τὰ θηρία, οἱ δράκοντες; ἔχεις καρδίαν, ἢ εἶναι ἀπὸ σίδηρον; ἔχεις σπλάγχνα, ἢ εἶναι ἀπὸ μάρμαρον; εἶσαι ἄνθρωπος, ἢ μισάνθρωπος, ἢ καὶ ἀπάνθρωπος; Ἀμὴ καρδία, Βαρθολομαῖε, καρδία. τοῦτο σου τὸ πετζὶ ῥαντισμένον μὲ τὸ ἴδιόν σου αἷμα θέλει ἦσαι ἡ πορφύρα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ θέλει φανῇ εἰς τὸν Κόσμον πλέα τίμιον, παρὰ τὸ χρυσῶν ἐκεῖνο τῆϛ Ἀργοναύτων. μὲ τέτο θέλεις κάμῃ σίνα σύνοδον τύμπανον, δῆ νὰ τραγουδήσῃς ταῖς νίκαις Ϲ τὲς θεμάμβες, ὁπῶ ἔλαβες ἐναντίον τῆϛ ὁρατῶν σε, καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν. ὡς ϛρατηγὸς, ὁπῶ εἶσαι, θέλει σῶ ἦσαι τὸ φλάμπερον τόσον πλέα σύμορφον, ὅσον εἰς τὴν μάχην ϗ πόλεμον πλέα καταξεχισμένον. Ϲ μὲ τόσα ϛόματα θέλει σῶ κηρύττῃ

τὴν ἀνδρείαν, ὅσα ἔχει ξερίσματα. τῶρα ναὶ καὶ εἶσαι τῶροβατον τῦ ὐρανίυ ποιμβύος, ἐπειδὴ καὶ σὲ βλέπω ἀπὸ βάρβαρον σκληροκαρδίαν τόσον βαθυὰ κρεμβύον, ὁπῦ φαίνεσαι ὁλος μία πληγή. τῶρα ναὶ καὶ ἐγδύθης τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἐπειδὴ καὶ σὲ βλέπω γυμνὸν κ' ἀπὸ τὸ ἴδιόν σε πετζί. Ἰξδυρες καλὰ, ὦ Ἀπόζολε ενδοξότατε, πῶς ἡ θύρα τῦ Ὀυρανῦ εἶναι ςενὴ, ὅθεν δχὶ νὰ περάσης μὲ περισσότερην δυκολίαν, γδυνεσαι ὀχι μόνον ἀπὸ τὰ ῥοῦχα, ἀμὴ καὶ ἀπὸ τὸ πετζὶ τῦ ἰδίυσε σώματος. Ἰξδυρες, πῶς ὁ πολύαθλος ἐκεῖνος Ἰὼβ ἐκαυχήθη, πῶς ἐμίσδυε γυμνὸς ἀπὸ τοῦτον τὸν Κόσμον, ὅθεν Ἐσὺ μὲ θαυμαζότερην μεγαλοψυχίαν ἠθέλησες νὰ μισδύσης γυμνότερος. καὶ ἂν ὁ τωρωτόπλαζος ἐκεῖνος Ἀδὰμ ὕςερον ὁπῦ ενικήθη ἀπὸ τὸν σατανικὸν ὄφιν, ἐσκεπάσθη μὲ τὰ δέρματα τῶν ζώων, Ἐσὺ ἀφ' ὅ ενίκησας ὅλον τὸν Ἅδην, γδύνεσαι & ἀπὸ τὸ ἴδιον σε δέρμα.

Εἰς

Εἰς Κολασμένην Ψυχήν.

Ἂν εἶναι τινὰς, ὅπου ἢ δὲν πιστεύει, ἢ δὲν ψηφᾷ τὰ μέλλοντα βάσανα τῆς Κολάσεως, ὅθεν ξετρέχοντας κάθε μιαρὰν, καὶ ἄτακτον ὄρεξιν τῆς σαρκὸς, κοιλιέται ὡς ἄλογον ζῶον εἰς τὰ βέρκα τῆ ἰδίωντε παθῶν, ἂς ἐλθῃ ἐδῶ εἰς τὸ μέσον μία ἀπὸ ταῖς ψυχαῖς ἐκείναις, ὅπου κάτω εἰς τὸν Ἅδην κολαζονται, δοκιμάζοντας τῆς σατανικῆς ἐκείνης καμίνε τὸν ἄσβεστον φλόγα, καὶ ἂς μᾶς διηγηθῇ τὴν ἀλήθειαν. Ἐσὲ λοιπὸν κράζω ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα ἀπίλαια τῆς ἀβύσσε, ὦ τελσαθλία ψυχὴ, ὦ μαῦρον καὶ ἄσβεστον κάρβενον τὸ Ἅδε, ὦ μῖσος τὸ Οὐρανὸ, καὶ παίγνιον τῆ Δαιμόνων. ἐπέμας ὀλίγον τὰ δάκρυα ὅπου χύνεις, τὲς ςεναγμὲς ὅπου ῥίπτεις, τὲς πόνες ὅπου δοκιμάζεις, ταῖς ἄλλαις σε δυσυχίαις καὶ βάσανα. διηγήσου δχὶ μίαν ὡράσκαιρον τρυφὴν, δχὶ μίαν ἐφημερον ὄρεξιν, πόσα εἶναι ταλαίπωρη τὰ ὑπομένεις εἰς τὰ καταχθόνια βάραθρα, ὅπου βρίσκεσαι. πόσα κάρβενα σὲ καὶ

τὴν γλῶσσαν, πόσαις χολαῖς σὲ πικραίνου τὸν λάρυγγα, πόσοι ὄφεις σὲ τριγυρίζου τὴν σάρκα, πόσαις φωτιαῖς σὲ φλογίζου τὰ μέλη, & εἰς βραχυλογίαν πόσα σατανικὰ θηρία ἔχεις ὁμοῦ εἰς τὰ ὄμματα, πόσοι βρόμοι πόσα βόρκα, πόσαις ἄχριαις φωναῖς σὲ βασανίζου ταῖς ἄλλαις αἰσθησαις. Εἶπὲ, ἂν ὁ πόνος σὲ ἀφίνει, νὰ ἀνοίξῃς χείλη, καὶ νὰ μιλήσῃς. καὶ ἀνίσως πάλιν καὶ ἡ διψασμένη σου, καὶ φλογισμένη γλῶσσα δὲν ἐμπορεῖ νὰ χηματίσῃ φωνὴν, καὶ νὰ εἰπῇ λόγον, ξέσκισαι κἂν τὰ σκότη, ὁπὲ σὲ σκεπάζου τριγύρω, νὰ ἰδῶμεν ταῖς φλόγαις, τὲς σκώληκας, τὲς ὄφεις, ὁπὲ σὲ τρώγου τὰ σπλάγχνα, καὶ τὴν καρδίαν. ἄνοιξαι κτλ.

Εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν.

ΜΕ τὸ ἴδιον Σχῆμα ἔτζι ἤθελες παρακινήσῃ τὴν μυροφόρον ἐκείνην γυναῖκα, νὰ μὴν χαλινώσῃ τὰ δάκρυα, ὁπὲ πολλὰ κὴ πολλὰ τῆς ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ ὄμματα, ἀμὴ νὰ τῆς ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν δρόμον,

μον, ὡσὰν ὁπῦ διὰ μέσου τέτοιας θαλάσσης ἐδύνετο μόνον νὰ φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα ὁπῦ ἐπεθύμα τῆς σωτηρίας.

Κλαίεις, ὦ Εὐμορφη, καὶ μὲ τὰς μαργαρίτας τῦ ἰδίων σε δακρύων πάσχεις, ὡς βλέπω, νὰ ἐξαγοράσῃς τὸν θησαυρόν, ὁπῦ ἔχασες τῆς θείας χάριτος. Κλαίεις, & μὲ τὰ καρδιοσάλακτα τῦτα ῥεῖθρα θέλεις, λογιάζω, νὰ ποτίσῃς τὰς πόδας τῦ Ἰησῦ, ἤγεν, τῦ μυστικῦ δενδρε ταῖς ῥίζαις, ὄχι νὰ σῦ βλαστήσῃ τὸ δένδρον τῆς ζωῆς καρπὸς ζωῆς αἰωνίε. Ναὶ ναὶ, φρόνιμη γνώμη. ὅθεν κλαῖε, ὦ Κόρη. διατὶ ἀνίσως καὶ μὲ τὰ δύκτια τῦ χρυσῶν σε πλοκαμίων ἀλίσσουσα τόσαις ψυχαῖς εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἀνίσως καὶ μὲ ταῖς ἀσραπαῖς τῦ ἰδίων σε ὀμμάτων ἐκατάκαυσες τόσαις καρδίαις εἰς τὴν ἀφροδίσιον ἀγάπην, πρέπον εἶναι, & μὲ τὰ νερὰ τῦ ἰδίων σε δακρύων νὰ τῦ σβύσῃς ἀκόμι καὶ τὴν ἀκάθαρτον φλόγα. Κλαῖε, ὄχατὶ μόνον μὲ τὴν δακρύῤῥοον τέτην βροχὴν, ὁπῦ σὲ χάζει ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν τὸ πρόσωπο ἐμπορεῖς νὰ σβύσῃς τὰ ἀσροπελέκια τῆς δικαίας ὀργῆς τῦ Θεῦ, &

τὴν

τὴν φλογίνην ἐκείνην ῥομφαίαν, ὁπὲ σοῦ φοβερίζει αἰώνιον θάνατον. Κλαῖε, διατὶ εἰς τὸ πέλαγος τόσης ἀνομίας, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεσαι, τρέχει κίνδυνος, νὰ μὴν ἀπαντήσῃ ἡ ψυχὴ τὸ ναυάγιον, ἀνίσως τὸ γλυκορήτερον δὲν θέλεις κάμει χύσιν ἀπὸ τὰ ὄμματα. Κλαῖε, διατὶ εἰς τὸν κατακλυσμὸν τῶν σῶν δακρύων, ὡς ἄλλη περιστερὰ θέλεις εὕρει τὴν ἐλαίαν τῆς σωτηρίας. καὶ ἂν ἐχάθη μῦθος, νὰ ἐγυρίσθη ἀπὸ τὰ νερὰ ἡ ῥυπαρὰ Ἀφροδίτη, Ἐσὺ χωρὶς μυθολογίαις ἀπὸ τὰ δάκρυα θέλεις ξεφυτρώσει καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος. Κλαῖε λέγω, καὶ μὴν λογιάσῃς πῶς τὰ κύματα τοῦτα θέλουσι ποτὲ σβύσει τὴν ἀγάπην, ὁποῦ ἔχεις πρὸς τὸν Σωτῆρα σου καὶ Χριστόν, διατὶ μετ' ἐκεῖνα ῥαντισμένη, ὡς ἡ κάμινος, θέλει αὐξήσει ἡ φλόγαις σου καὶ περισσότερον.

κγ΄.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Ἐρωτήσεως.

Γίνεται τὸ Σχῆμα τῆς Ἐρωτήσεως, ὄχι ὅταν ἐρωτῶμεν ἁπλῶς. ἦλθεν, πόθεν εἶναι; ποῖα σου ἡ πατρὶς ἦτον τὸ γένος; ὡς καθὼς ἐκεῖ εἰς τὸ ὡραῖον τοῦ Ὀδυσσέως ἐρωτᾷ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ Τηλέμαχος.

Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; ποῦ τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ὁππόθι δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην;

ἀλλ' ὅταν ἐρωτῶμεν εἰς τρόπον, ὁπὸν κινῶμεν εἰς τὰς ἀκούοντας θάμβος, ὀργὴν, μῖσος, ἀπλάγχνος, ἐλπίδα, χαρὰν, φόβον, θάρρος, καὶ ὅμοια. Νὰ ἔχῃ φορὰ παραδείγματα, ὡς καθὼς ὁ σκοπὸς τῆς Ἐρωτήσεως εἶναι ἔχῃ φορος. Καὶ ὡραῖον ἔτζι ἠθελες παρακινήσῃ εἰς

Μῖσος, Φόβος, Ὀργή.

Ἁμαρτίαν ὠνόμασα, φθονεῖ. Τί εἶναι θηρίον πλέα ἄγριον; εἶναι τρᾶγμα πλέα ἄχτιον; εὑρίσκεται ἢ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἢ κάτω εἰς τ' Κόλασιν ἄλλο, ὁπῦ νὰ σοῦ δίδει, ὦ ἄνθρωπε, περισσότερην τ' ζημίαν; τέτη δὲν σῦ σβύνει τὴν σύμορφίαν τῆς Θείκῆς εἰκόνος, ὁπῦ ὁ Θεὸς σῦ ἐτύπωσεν εἰς τὴν ψυχήν; τέτη δὲν σὲ γδύνει ἀπὸ τὴν θείαν χάριν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος Θεὸς σὲ ἐστόλισε; τέτη δὲν σῦ σφαλίζει τὸν Οὐρανόν, δὲν σῦ αὐοίγει τὰ καταχθόνια βάραθρα, διὰ νὰ σὲ ῥίξη εἰς ἐκεῖνα τὰ βάθη; δὲν σὲ κάνει μῖσος τῦ Οὐρανῦ, βαρετὸν βάρος τῆς γῆς, δῆλον τῦ Ἑωσφόρυ, καὶ αἰώνιον κληρονόμον τῦ αἰωνίυ πυρός; Τῶρα εἰπὲ, εἶναι ὕδρα, ὁπῦ νὰ σὲ θανατώνη μὲ περισσοτέραις πληγαῖς; εἶναι Κέρβερος, ὁπῦ νὰ ἀνοίγη πλέα φοβερὰ τὰ στόματα; εἶναι ὄφις, ὁπῦ νὰ ἔχη πλέα φαρμακερὸν τὸ φαρμάκι; εἶναι Μέδυσα, εἶναι Μέγαιρα, ἢ ὅτι ἄλλο ἐμυθολόγησαν οἱ Ποιηταὶ τόσον τρομερὸν, ὁπῦ νὰ μὴν νικᾶται ἀπὸ τὴν ἁμαρ-

μαρτίαν ; ὡς Σκύλλα δὲν σὲ καταπίνει τὰ χαρίσματα ὅλα τῆς θείας χάριτος ; ὡς Χάρυβδις ἠμπᾷ.

Θάμβος.

Ἄξιος εἶναι νὰ θαυμασθῇ ἀπὸ ὅλ τετραμερῆ ὅλον Κόσμον ἐκεῖνος, ὁποῦ μὲ θαύματα ἐγέμισε τὴν Οἰκουμένην, & εἰς κάθε στοιχεῖον ἐτύπωσε τῆς θαυματουργέσης τὸ ἀγιότητος τὰ σημεῖα. Καὶ τί εἰς ὠφέλειαν, & βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων & εἰς τὴν γῆν, & εἰς τὴν θάλασσαν, & εἰς ὅλην τὴν φύσιν δὲν ἔθαμβαξεν ὁ Σπυρίδωνας ; διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν αἵρεσιν, & διὰ νὰ φωτίσῃ τὸν ἐσκοτισμένον νοῦν τοῦ Ἀρείου ἐκεῖ εἰς τὴν Σύνοδον, δὲν ἐθαυματούργησεν εἰς ἕνα τοῦβλο, δείχνοντας τὴν μίαν, & τελειοτάτην φύσιν τῆς Θεότητος ; διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴν πικραμένην ἐκείνην πτωχὴν, δὲν ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸν ὕπνον τοῦ Θανάτου τὴν ἰδίαν τοῦ θυγατέρα, & τότην, ὕστερον ὁποῦ ἔδειξε τῆς πτωχῆς ἐκείνης τὸ χρυσίον, δὲν ἐπρόσταξε πάλιν νὰ ἀπολυθῇ-

θήση τὸν ἴδιον τὸν ὕπνον, ὑπακούοντας ἢ ἡ ζωὴ, καὶ ὁ θάνατος εἰς τὰ τρος ἀγματα τοῦ Λάϊος; δεν ἐμεταμόρφωσε χωρὶς μυθολογίας εἰς σὺ μορφον χρυσάφι σὲνα φαρμακερὸν ὄφιν, διὰ νὰ φαρμακώση ἑνὸς πτωχὸν τὴν πτωχειάν, ἢ διὰ νὰ τὸ δώση εἰς τὴν χρείαν τὸ ἀντιφάρμακον; τοὺς κλέπτας, ὁπὸ εὕρισκεν ἀνάμεσα εἰς τὰ ἴδιά του τρόβατα μὲ ἀόρατον δύναμιν δεδεμένους, δεν τοὺς ἔλυσε μὲ σὲνα λόγον, πεδαίνοντας τὴν αὐθάδειαν καὶ μὲ φιλανθρωπον σὲργεσιάν; δεν ἀνέσησε μίαν κόρην, απλαγχνισθεὶς εἰς τὰ δάκρυα τῆς μητρός; δεν ἀνέσησε τὴν μητέρα, ὁπὸ διὰ τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς ἀποκτίζοντας τὴν θυγατέρα, εἶχε χάσῃ τὸ πνεῦμα, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τῆς ἰδίας κόρης τὴν θλῖψιν; πόσαις φοραῖς ἡ θάλασσα φεσκωμένη, ἢ ἄγρια εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Σπυρίδωνος ἀφῆκεν σὺθὺς τὴν ὀργὴν, ἢ ἐγαλήνωσε τὸ τρόσωπον; πόσαις φοραῖς τὰ ξύλα, ὁπὸ ἀνάμεσα εἰς ταῖς παραχαῖς τῶν ἀνέμων ἢ τῶν κυμάτων δεν ἀνήμεναν παρὰ τὸ ναυάγιον, κράζοντας εἰς βοήθειαν τὸν θαυματεργὸν Σπυρίδωνα, ἐπάνω εἰς τὰς πτέρυ-

γας

γας τῆς ξεφύρων ἐφέρθησαν εἰς τὸν λιμνύα; Οἱ Δαίμονες, καὶ τὰ καταχθόνια ἐκεῖνα πνεύματα δὲν τρέμουσι τὴν δύναμιν τῆ Ἁγίᾳ; τὰ στοιχεῖα ὅλα δὲν ὑπακούουσιν; ἡ φύσις δὲν βάνει ἄνω κάτω ὅλως τὰς τῶν νόμων εἰς κάθετον τροχαγμα; πῶς φαίνονται τόσα φλάμπουρα τοῦ πολέμου; πῶς τόσα ἄρματα καταξεχισμένα; πῶς τόσαις ἁλύσεις, ὁπῶ εἰς βαρβαρικὴν δουλείαν ἔδεναν ἢ τὸν λαιμὸν, ἢ τὰς πόδας; πῶς τόσα πανίματα, ὅλα μνημόσυνα τῆς μεγάλων του θαυμάτων, ὅλα σύμβολα τῆς μεγάλης τοῦ δυνάμεως, παρὰ εἰς τὰς Ναὸς τῆ Ἁγίᾳ; Καὶ δὲν θαυμάζεις τὴν ἁγιότητα τοῦ Σπυρίδωνος; δὲν φρίττεις τὴν θαυματουργοῦσαν του δύναμιν; χήτ.

Σπλάγχνος.

ΚΑὶ τί ὥρων, τί ὕστερον νὰ διηγηθῶ ἀνάμεσα εἰς τόσα, καὶ τόσα, ὁπῶ ἔπαθον ὁ Δεσπότης μας Ἰησοῦς εἰς σῶα ξύλον; μὲ ποίους σπαγμοὺς, μὲ ποῖα δάκρυα, ὁπῶ εἶναι ἡ φωνὴς μιᾶς πεθλιμμένης

νης καρδίας, θέλω ποτὲ ἐξηγήσῃ τ' ἄμετρον πόνον, ὁπῶ δοκιμάζω μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα; Κρέμεται γυμνὸς ἐκεῖνος, ὁπῶ ἐζόλισε μὲ φωτεινὰ ἄστρα τ' Οὐρανὸν, μὲ δ' μορφα ἄνθη τ' γῆν, & θέλομεν ἦσαι τόσον σκληρόκαρδοι, τόσον ἀχάριστοι, ὁπῶ νὰ μὴν τὸν σπλαγχνισθῶμεν εἰς τέτοιαν δυστυχίαν; ποτίζεται μὲ πικροτάτην χολὴν ἐκεῖνος, ὁπῶ μὲ χείμαρρον ἐρανὶς τρυφῆς, πλέα παρὰ μὲ ἀμβροσίαις & νέκταρα, ποτίζει εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰς Ἀγγέλας, & δὲν μᾶς ραγίζεται ἀπὸ τὸν πονον ἡ καρδία, ὡς καθὼς ἀπὸ τὸν πόνον ἐρράγισθησαν & ἡ πέτραις; βλασφημᾶται ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης & ἀπὸ κλέπταις, & ὑπηρέτας κοπρία τῶ Ἰουδαϊκῶ γένους ὑβρίζεται, καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὰ βάθη μέσα τῆς ψυχῆς δὲν ἀνασπαζόμεθα; τρέχει ἀπὸ τὸ κορμὶ ὅλο τὸ θεϊκὸν Αἷμα, δι' νὰ μᾶς πλύνῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ δὲν μᾶς τρέχουν τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰ ὄμματα; κλαίει ὁ Οὐρανὸς, κ' δι' σημεῖον τῆς θλίψεως σκεπάζεται μὲ σκοτεινὰ νέφη, καὶ φαίνεται μαυροφόρος. κλαίει ὁ Ἥλιος, & δι' νὰ δείξῃ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκουμένης

νης τὴν μεγάλην του πίκραν, κόπτει τοὺς χρυσοῦς πλοκάμους τῆς φαεινῶτε ἀκτίνων, καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅπου μὲ ταῖς ἰδίαις τε ἁμαρτίαις τὸν ἐπίμασε τὸν Σταυρὸν, τὸν ἔπλεξε ἀπὸ ἀκάνθαις τὸν στέφανον, & τὸν ἔδωκε εἰς ἕνα ξύλον τὸν θανάτον, δὲν θέλει, δὲν λέγω πικρανθῇ, ἀλλ' ὅτε κἂν τὸν παραγχνισθῇ; Ὦ γνώμη ἀχάριτος, ὦ ψυχή.

Ἐλπίδα.

Δὲν εἶναι ἔθος εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν τόσον βάρβαρον, δὲν εἶναι Βασίλειον, Χώρα, τόπος, ἀγκαλὰ & ἔξω ἀπὸ τὰς στύλας τοῦ Ἡρακλέος, & παρέκει ἀπὸ τὰς Ἀντίποδας, ὅπου νὰ μὴν ἐδοκίμασε ταῖς σύεργεσίαις τῆς Παρθένε, & νὰ μὴν ἔλαβε ἀπὸ τὴν Κόρην τύτην τὴν παρηγορίαν, ὅπου ἐπεθύμα. Καὶ βέβαια ποῖος ποτὲ ἐτρόχρεξε εἰς τοιαύτην Βασίλισσαν, ὅπου νὰ μὴν εὑρῆκε μητρικὰ παλάγχνα, καὶ βοήθειαν εἰς ταῖς χρείαις; ποῖος ἀνοίξε τὰ χείλη, νὰ τῆς ζητήσῃ καμίαν χάριν, &

ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν νὰ μὴν τοῦ τὴν ἔβρεξε πολλὴ, & πλυσίαν; Εἶναι τυφλὸς, ὁπῶ νὰ ἐπεθύμησε τὸ φῶς τῆς ὀμμάτων, & νὰ μὴν τῶ ἀνάψεν δυθέως τὰς λύχνας τῶ προσώπω μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀπείρετης δυσπλαγχνίας; Εἶναι βαβὸς, ὁπῶ νὰ τῆς ἐζήτησε τὴν φωνὴν, καὶ νὰ μὴν τὴν ἔλαβε ἀπὸ τὴν Παρθένον, ὡς Μητέρα, ὁπῶ εἶναι τῶ ΛΟΓΟΥ; δύρίσκεται εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἄνθρωπος τεθλιμμένος, ὁπῶ νὰ τῆς ἐφανέρωσε τῆς θλιβερῆς τε καρδίας ταῖς θλίψαις, καὶ ἀνάμεσα εἰς πόσα νέφη νὰ μὴν τῶ ἔλαμψεν ἕνα χαρμόσυνον φῶς; δύρίσκεται νάυτης, ὁπῶ εἰς ταῖς τεμκυμίαις τῆς θαλάσσης, εἰς ταῖς ταραχαῖς τῆς ἀνέμων, καὶ εἰς τὰς κινδύνας τῆς ζωῆς νὰ ἐθάρρεψε εἰς τὴν προσασίαν τῆς Θεομήτορος, καὶ σιωπῶντας οἱ ἄνεμοι, πάυοντας τὰ κύματα, πνέοντας αὔραις & ξέφυροι, νὰ μὴν ἔφθασεν ὑγιὴς εἰς τὸν λιμένα; Πότε ἄνοιξε τὰ ξηρὰ, & νεκρωμένα τε χείλη ὁ ἄῤῥωστος, διὰ νὰ παρακαλέση ἢ ἐλάφρωσιν τῆς ἀδυνεία, ἢ & ὑγειαν, ὁπῶ νὰ μὴν ἔυρηκε δύθὺς ἕτοιμον τὸ ἀντίδοτον; πό-

τε

τε εἰς δίκαιον πόλεμον ἤλπισον εἰς τὴν μεγαλην της δύναμιν ὁ στρατάρχης, & νικηφόρος νὰ μὴν ἐσίκωσεν εἰς κάθε τοπον σῶδοξα τροπαια; κῆ.

Ἄλλαις φοραῖς πάλιν ἐρωτᾷ ὁ ῥήτορας, ὄχι δχὶ νὰ κινήσῃ κανένα ἀπὸ τὰ ἄνωθεν πάθη, ἀμὴ δχὶ νὰ ἀποδείξῃ δύκολώτερα ἐκεῖνο, ὁπῦ ἐπιθυμᾷ, καὶ δχὶ νὰ σφίγξῃ περισσότερον ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὁποῖον διηγᾶται. καὶ ὁ τοιῦτος τρόπος τῆς Ἐρωτήσεως λέγεται Ἔνσασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, & Ἐρώτησις Ἐνστατική. Παράδειγμα ἔχεις εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον εἰς τὸν ἔυμορφον ἐκεῖνον καὶ βασιλικὸν λόγον, Πρόσεχε σεαυτῷ. ἐκεῖ ὁ Ἅγιος μὲ τὸ Σχῆμα τῦτο, δχὶ νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατον δὲν ξεχωρίζεται ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἀμὴ & τῦ ἑνὸς, καὶ τῦ ἄλλῦ εἶναι ἴσια τὰ κόκαλα, εἰς ὅμοιον τρόπον ἔγραψεν.

Εἰς σὲνα τάφον σὲ φέρνω, ὦ ἄνθρωπε, δχὶ νὰ ἰδῇς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀθανάσιαν, & δχὶ νὰ ξανοίξῃς τῆς ὑπερηφανίας τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀξιοδάκρυτον τέλος. Ἐ-

δῶ τελειώνων ἡ δόξαις, ἐδῶ ἡ τρυφαῖς, ἐδῶ τὰ πλέτη, ἐδῶ ἡ δυνασείαις ὅλαις τῆ Κόσμ. τῦτος εἶναι ὁ σκόπελος, εἰς τὸν ὁποῖον τζακίζονται οἱ Θρόνοι, & τὰ σκῆπτρα τῆ Βασιλέων. τέτη ἡ πέτρα, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ὀλίγος ἀφρὸς σκορπᾶ ὅτι μᾶς φαίνεται μέγα, & θαυμασὸν εἰς τὴν γῆν. Ἀμὴ τί τρέφεις ὀπίσω τὰ ὄμματα; τί φεύγεις τὸν βρόμον; σκῦψαι, σὲ παρακαλῶ, εἶδες, ξάνοιξαι, ἀνίσως & μέσα εἰς τὸν σκοτεινὸν τῦτον λάκκον ξεχωρίζεις τὸν Βασιλέα ἀπὸ τὸν βοσκὸν, τὸν φιλόσοφον ἀπὸ τὸν ἰδιώτην, τὸν ἔυμορφον ἀπὸ τὸν ἄχημον, τὸν πτωχὸν ἀπὸ τὸν πλέσιον, τὸν δύγενῆ ἀπὸ τὸν ποταπὸν ἄνθρωπον. Εἰπὲ, ποῖα εἶναι ἡ κεφαλὴ, ὁπῦ ἐφόρεσε βασιλικὸν χέφανον, καὶ ποῖα ἐκείνη, ὁπῦ ἱδρώνοντας ἀπὸ τὸν κόπον ἔφερνε σῦδα κόφινον; ποῖα τὰ χέργια ὁπῦ ἐκρατῆσαν χρυσᾶ, & μαργαριταροζόλιζα σκῆπτρα, & ποῖα ἐκεῖνα ὁπῦ σκάπτοντας, δελικὰ σίδηρα; ποίυς ἐζόλισε αὐτοκρατορικὴ πορφύρα, & ποίους ἐσκέπασε καταξεχισμένον καὶ ἄχημον ῥᾶχος; ποίους ἐφροσκύνησεν ὁ Κόσμος, καὶ

ποίυς

ποίους πάλιν ἐκαταφρόνεσε; Γνωρίζεις νὰ εἰπῇς, ποῖος εἶναι ὁ ἀφθόντης, Ϛ ποῖος ὁ δοῦλος; ποῖος ὁ εὔδοξος δχὶ ἀρετὴν, ϗ ποῖος ὁ ἄτιμος; ποῖος ὁ ἀναθρεμμένος εἰς ταῖς τρυφαῖς, Ϛ ποῖος εἰς τὰ βάσανα; ξεναθαρίζεις τὸ γένος, τὰ ἤθη, τ' ζωὴν, τὰ ἔργα τῶ καθενός; δεὺ εἶναι ὅλοι μιᾶς θεωρίας; δεὺ δείχνει ὅλοι μίαν ὄψιν; δεὺ εἶναι εἰς ὅλους τὸ ἴδιον πρόσωπον; βλέπεις διαφορὰν εἰς τὰ κρανία; ξανοίγεις ἀνομοιότητα εἰς τὰ κόκαλα;

ϗ ἡ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Τροβολῆς.

Τοῦτο τὸ Σχῆμα λέγεται καὶ μὲ ἄλλο ὄνομα Αἰτιολογία, Ἀπαντησις, Προσαπόδοσις, & Αὐταπόκρισις, καὶ γίνεται, ὅταν ὁ ῥήτωρ ἐρωτᾷ αὐτάμα, καὶ ἀποκρίνεται, δίδοντας εὐθέως, & μὴν αὐαμβάνοντας ἀπὸ ἄλλον τινὰ τὴν ἀπόκρισιν. ὡσὰν. Εἰς τί καυχᾶσαι, ὦ ἄνθρωπε; εἰς τὸ ἄνθος τῆς νέας σου ἡλικίας; ἀλλ' ὁ καιρὸς τὸ μαραίνει. Εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὁπου ἔχεις, & δυνάμιν; ἀλλὰ εἶναι πρόσκαιρος, & κρέμεται ὅλη ἀπὸ μίαν ἄσπον τύχην. Εἰς τὰ μεγάλασου, & πολλὰ πλούτη; ἀλλὰ φεύγουσιν, ὅταν λογιάζεις νὰ τὰ κρατῇς εἰς τὰς χεῖρας. Εἰς ταῖς τιμαῖς, ὁπου σὲ δίδει ὁ Κόσμος; εἶναι κάπνος. Εἰς τὴν εὐτυχίαν; & ποίαν εὐτυχίαν ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὁποιος εἶναι ἐξωρισμένος ἀπὸ τὴν πατρίδα, καὶ πλανᾶται εἰς τὴν ἔρημον τ' παρούσης ζωῆς.

Μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο ἂς αὐξήσωμεν τὰ εὔμορφα ἐκεῖνα λόγια τοῦ Παύλου, τὰ ὁποῖα πνέου-

πνέωσι τόσαις φλόγαις ἀγάπης πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν, ὅπου καλὰ φαίνεται πῶς ἡ μακαρίτης καρδία ἦτον μία κάμινος παντα καιουσα, ὅπου ἐρρίπτων ὅσαις φωναῖς, τόσαις φλόγαις, δλὰ νὰ κατακάυσῃ τὴν ἀσέβειαν, & δλὰ νὰ ἀνάψῃ εἰς ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν φωτιὰν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ψυχοσώστην, καὶ Σωτῆρα τοῦ Κόσμου Χριστόν.

Τίς ἡμᾶς χωρίσει, λέγει ὁ θεοφόρος Παῦλος, ἀπὸ τῆς ἀγάπης Χριστοῦ, θλῖψις, ἢ στενοχωρία, διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; ἤγουν, ποῖον πρᾶγμα ποτὲ εὑρίσκεται εἰς ὅλην τὴν ὁρατὴν, καὶ ἀόρατον Κτίσιν, εἰς τὸν Οὐρανὸν, εἰς τὴν γῆν, ἢ & κάτω εἰς τὸν Ἅδην, ὁποῦ νὰ μᾶς ἁρπάξῃ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ Χριστοῦ, ὁπου ἀγαπᾷ ἡ καρδία, & νὰ μᾶς τὸν ξεριζώσῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν, ἂς τὴν ὁποίαν βαθυὰ μᾶς τὸν ἐρριζωσεν ἡ ἀγάπη; Εἶναι Τύραννος; εἶναι Νέρωνας; εἶναι ἄλλος πλέα σκληρὸς καὶ βάρβαρος διώκτης τῆς Ἐκκλησίας; Τάχα ἡ Θλῖψις; ἀμὴ ποίαν Θλῖψιν ἐμπορεῖ νὰ δοκιμάσῃ τέτημα ἡ ψυχὴ, ἀνίσως & χαίρεται ὅλη εἰς ταῖς δυ-

ξυχίαις, καὶ εἰς τὰ πάθη; ἡ Στενοχωρία; ἀμὴ ὅταν φυλάττεται μέσα εἰς σκληρὰν φυλακὴν τὸ κορμὶ, τότε βάνει τὰς πτέρυγας τὸ πνεῦμα, & ἐλεύθερον πετᾷ εἰς τὰ ὕψη, καὶ ὅπου ἀγαπᾷ, & ὀρέγεται. ὁ Διωγμός; ἀμὴ τῦτος ἐμπορεῖ ναὶ νὰ μὲ ξορίσῃ μέσα εἰς τὰ δάση, μακρὰν ἀπὸ τὴν σωτροφίαν τῦ ἀνθρώπων, ἀμὴ δὲν θέλει δυνηθῆ ποτὲ, νὰ με μακρυνῃ ἀπ' ἐκεῖνον, ὁπὲ βαςῶ τυπωμένον & εἰς τὴν ψυχὴν, & εἰς κάθεμε μέλος. τί λοιπὸν; ἡ πεῖνα; ἀμὴ ἐγὼ ἄλλην πεῖναν δὲν ἔχω, παρὰ νὰ πάθω, ὅθεν ὅταν πεινῶ, τότε χορτένω. πάχα ἡ Γυμνότης; ἔτζι γυμνὸς, & χωρὶς ἐμπόδιον πλέα ἔυκολα θέλω ἀκολυθήσῃ τὸν διδάσκαλόν με Χριςὸν, καὶ ὡς καθὼς ἡ ὁμοιότης, ἔτζι θέλει ἀυξηνθῆ & περιαστότερον ἡ ἀγάπη. βέβαια ὁ Κίνδυνος. ἀμὴ ποῖος κίνδυνος, ἀνίσως & ὁ Ὠκεανὸς ὅλος με τὰ νερὰ, ὁπὲ ἔχει, δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὲ σβύσῃ τὴν φλόγα, ὁπὲ μὲ ἅπτει εἰς τὰ σπλάγχνα; ἀνίσως & ὁ θυμὸς, ἡ ταραχὴ, & ἡ τεκμηρίαις ὅλαις τῆς θαλάσσης δὲν δύνονται νὰ μὲ ἀναγκάσθν ποτὲ, νὰ κάμω χύ-

σιν

σιν ἀπὸ τὸν θησαυρόν, ὁπῶ φυλάσω εἰς τὴν καρδίαν; ἀνίσως & δὲν εἶναι κλέπτης εἰς τὴν γῆν, δαίμονας φθονερὸς εἰς τὸν Ἅδην, ὁπῶ ἢ νὰ μῶ κλέψῃ, ἢ νὰ μὲ γδύσῃ ἀπὸ τὸν Χριστόν, ὁπῶ εἶναι ὀλίμιε ἡ δυστυχία, & πλέτη. Τῶρα τί ἄλλο ἀπομένει, ὁπῶ νὰ δίδῃ τῶ ἀνθρώπῳ φόβον, & τρόμον; Μάχαιρα, Θάνατος; & ἐγὼ τῶ ἐπιθυμῶ, νὰ λυθῶσι μίαν φοραὶν τὰ δεσμὰ, ὁπῶ κρατοῦσι δεδεμένον τὸ πνεῦμα, ὅθεν & ὁλοψύχως βοῶ κάθ' ὥραν. Ἐπιθυμῶ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι.

Ἂν θέλεις καὶ ἄλλο παράδειγμα, σὲ τὸ δίδω μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν, ὄνομα γλυκύτατον, καὶ ἄξιον νὰ τὸ στεφανώνωμεν συχνὰ συχνὰ μὲ ἐπαίνες.

Ἂν ἄλλος ποτὲ ἀνθρωπος, ἐγὼ βέβαια διρίσκομαι εἰς σίνα βυθὸν, ὦ Μητροπάρθενε Κόρη, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἠξεύρω, πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω, θέλω νὰ ὑπερπήσω ταῖς μεγάλαις σε δόξαις. Ἤθελα νὰ σὲ εἰπῶ Οὐρανὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἄστραψεν ὁ μυστικὸς Ἥλιος. ἀμὴ Ἐσὺ ἀπὸ τὲς Οὐρανὲς πλατυτέρα ἐχώρεσας εἰς τὰ σπλάγχνα ἐκεῖνον,

ὁπῶ

ὅπου καὶ οἱ Οὐρανοὶ δὲν χωροῦσιν. Ἤθελα νὰ σὲ κηρύξω Παράδεισον, εἰς τ' ὁποῖον ἐτρύφησεν ἡ Θεότης. ἀμὴ ἐκεῖ ἐφαίνη ὁ σατανικὸς ὄφις, ὅπου μὲ θανατηφόρον φαρμάκι ἐθανάτωσεν ὅλο τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ εἰς Ἐσὲ δὲν ἐτόλμησεν ὅτε κἂν νὰ σιμώσῃ. Ἤθελα νὰ σὲ ὁμολογήσω Πέλαγος τῶν χαρίτων. ἀμὴ πάλιν γραφεὶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς Ἐσὲ δὲν βρίσκω λιμάνι. Ὄρος ὑψηλὸν τῆς ἁγιότητος. ἀμὴ ἰζβύρω, πῶς δὲν σὲ ἐσκέπασε ὁ κατακλυσμὸς τῆς κοινῆς δυσυχίας. Ἐκλεκτὴν ὡς ὁ Ἥλιος, Εὔμορφην ὡς ἡ Σελήνη. ἀμὴ πάλιν γοχάζομαι, πῶς δὲν ἐχασας ποτὲ τὸ φῶς, ὅτε ἐδοκίμασας ἔκλειψιν. Λοιπὸν νὰ σὲ εἰπῶ, Νεφέλην; ἀμὴ ἐκείνη δὲν μᾶς δίδει, ἀμὴ μᾶς ἁρπάζει τὸν Ἥλιον. Ῥόδον; ἀμὴ σὲ βλέπω πλέα καθαρὰν ἀπὸ τὰ χιόνια, πλέα ἄσπρην ἀπὸ τὲς κρίνες. Κρίνον; ἀμὴ ποῖος δὲν ἰζβύρει, πῶς Ἐσὺ ἐγεννήθης πορφυρογέννητη Βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων. κ.τ.λ. Ὦ μεγαλεῖα, ὅπου κάνουσιν ἄλαλον κάθε γλῶσσαν. ὦ λαβύρινθοι, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους χάνεται κάθε νοῦς. ὦ κ.τ.λ.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Ἐπανορθώσεως.

Ἐπανόρθωσις λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτορας ἐπανορθώνει τὸν λόγον ὁπὸ εἶπεν, ὡσὰν σφάλμα ἢ τῆς γλώσσης, ἢ τῆς διανοίας, καὶ τὸτο δέχεται νὰ σμίξῃ ἄλλο τί ποτες ἐμφατικώτερον, καὶ σφοδρότερον, ὡσὰν. Ὅταν εἰς τὰ Ἰορδάνια ὕδατα ἐβαπτίζετο ὁ μέγας Βασίλειος, ἄστραψεν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν σίαν φῶς. τί εἶπα φῶς; ἐκατέβη ὡς περιστερὰ καὶ τὸ παράγιον Πνεῦμα, καὶ ἐφάνη ὁ Ἅγιος (ὦ δόξαις τῆ Βασιλείᾳ) εἰς τὸτο μόνον ἀπὸ τὸν θεάνθρωπον Ἰησῦν διάφορος, ὁπὸ δὲν ἐβρόντησεν ὁ Οὐρανὸς, & τὸ Οὗτος ἔστιν ὁ Υἱός μὲ ὁ ἀγαπητός, εἰ ᾧ ηὐδόκησα. Νὰ καὶ ἄλλο παράδειγμα εἰς ταῖς πληγαῖς τῆ Σωτῆρος.

Καὶ τί τὸτο, ὁπὸ ὀφθαλμοφανῶς βλέπω, νικητὰ τῆ Ἀδελφείας; λοιπὸν ἀνασήθης ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὸ σκότη τῆ τάφε εἰς τὸ φῶς τῆ Ἡλίε, & φυλάττεις εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τὴν πλευρὰν,

καὶ

καὶ εἰς τὰς πόδας τὰ σύμβολα τῆς φθορᾶς ταῖς πληγαῖς; ἂν εἶσαι ἡ Βίβλος τῆς ζωῆς, διατί νὰ φαίνωνται εἰς τὸ ἔνδοξον καὶ ἄφθαρτόν σε Κορμὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ θανάτου; ἂν εἶσαι ἡ πηγὴ τῆς ἀθανασίας, καὶ τῆς δόξης ὁ ὐράνιος Βασιλεὺς, διατί νὰ δείχνης τὰ ἄχνη τοῦτα σίγματα τῆς δυλείας; ποῖος ἐδῶ εἰς τὴν γῆν εἶναι ἡ χαρὰ τῶν ἀνθρώπων; ποῖος ἐπάνω εἰς τὸν Οὐρανὸν εἶναι ἡ τρυφὴ καὶ ἀγαλλίασις τῶν Ἀγγέλων; διατί λοιπὸν εἰς τὴν Θεανδρικήν σου Σάρκα φέρνεις τόσον βαθυὰ τυπωμένα τὰ μνημόσυνα τῆς θλίψεως, καὶ τῶν φρικτῶν σου παθῶν; ἀμὴ τί λέγει ἡ γλῶσσα; τί γράφει ὁ κάλαμος; σφαίνουσι οἱ δύο. τούταις δὲν εἶναι πληγαῖς, ἀμὴ πηγαῖς, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις τρέχει μία ἀθάνατος δόξα. εἶναι ἀμάραντα ῥόδα, ὁπὸ τὸ πλέκουσιν σὲ ἄφθαρτον στέφανον. εἶναι φωτοπάροχα ἄστρα, ὁποῦ τὸν στολίζουσιν ὡς ἔμψυχον Οὐρανόν. εἶναι στόματα τῆς καρδίας, ὁπὸ κηρύττουσιν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον τὴν σὴν θερμόν του ἀγάπην. εἶναι ἔμψυχα κηρύγματα τῶν οὐρανίων χα-

εί-

εἴτων. εὔδοξα σήγματα τῆς Θεανδρικῆς τοῦ
ἀνδρείας. παμφαεῖς ἀκτῖνες τὸ νοητοῦ
Ἡλίου, ἀσφαλῆ καταφύγια τῆς ἀν-
θρώπων, καὶ θύραις πάντα
ἀνεῳγμέναις τοῦ μυ-
στικοῦ Παρα-
δείσου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Ἐπιφωνήματος.

Τὸ Ἐπιφώνημα ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ μία γνώμη ὡραία, καὶ σύα ῥητὸν φρόνιμον, ὁπὸ ὕστερον λέγεται τὴν διήγησιν σμίγει ὁ ῥήτορας, εἰς τρόπον ὅμως ὁπὸ νὰ εἶναι ἀκόλουθον, καὶ κατὰ τὰ πράγματα ὁπὸ ἐδιηγήθη ἁρμόδιον. Ἔτζι ὁ Λουκιανὸς εἰς τὸν ἔυμορφον ἐκεῖνον καὶ ῥητορικώτατον λόγον, » Περὶ τὸ μὴ ῥαδίως πιστεύειν διαβολῇ, ὕστερον ὁπὸ μὲ τὴν σωπησμὸν τε καὶ χαιρόγλωσσον δύγλωττίαν ἐμέτρησε καὶ ἐδιηγήθη ταῖς ζημίαις ὅλαις, ταῖς ἀδικίαις, τὺς φόνυς, & ὅσα ἄλλα κακὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴν συκοφαντίαν εἰς τὸν Κόσμον, & εἶπε, πῶς τύτη εἶναι μία φλόγα, ὁπὸ ἅπτει ἀνάμεσα εἰς τὺς ἀνθρώπυς ταῖς ἔχθραις: σύας Βορέας, ὁπὸ σβύνει καὶ ἀνάμεσα εἰς τὺς συγγενεῖς τὴν ἀγάπην: μία μάχαιρα, ὁπὸ κόπτει ταῖς φιλίαις ἀνάμεσα εἰς τὺς φίλυς: καὶ σύας σεισμὸς, ὁπὸ πολλαῖς φοραῖς ῥίπτει τὰ σπίτια, καὶ ξερρίζώνει

ταῖς

ταῖς Χώραις. καὶ ὕστερον ὁπῶ μὲ πολλὰ & ἀξιόπιστα παραδείγματα ἐδειξε τὰς κινδύνους τῆς ζωῆς, καὶ τὴν δύκολίαν, ὁπῶ κατὰ φύσιν ἔχει κάθε ἄνθρωπος, νὰ ἀκόμη & νὰ πιστεύῃ τοιαύταις ψυδολογίαις, ἀγκαλὰ καὶ σοφὸς, φρόνιμος, δίκαιος, & ἀπὸ τὸν παλαιὸν Ἀριστείδην δικαιότερος, τέλος σμίγει καὶ τὸ Ἐπιφώνημα, λέγοντας. Οὕτως ἔμφυτον ἅπασιν ἀνθρώποις ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτία.

Ἐγὼ θέλω φέρῃ εἰς τὸ μέσον τὸν χρυσορρήμονα Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος, ὕστερον ὁπῶ ἐβρόντησε πολλαῖς φοραῖς μὲ τὴν γλῶσσαν ἐναντίον εἰς τὴν ὑπερήφανον, καὶ ἀχόρταγον γνώμην Εὐδοξίας τῆς βασιλίσσας, τέλος ἔρριψε κ' τὸ ἀχροπελέκι τῶ ἀφορεσμῶ πολλὰ φοβερώτερον ἀπ' ἐκεῖνα, ὁποῦ θυμωμένος σαϊτεύει ὁ Οὐρανὸς, ὡσὰν ὁπῶ φλογ"ζει καὶ θανατώνει ὄχι τὸ κορμὶ, ἀμὴ τὴν ψυχήν. ἀπέκι κατὰ τὰ λόγια τῶ Χρυσοστόμε θέλω σμίξῃ & ἁρμόδιον τὸ Ἐπιφώνημα.

Στάσου, ὦ Εὐδοξία, λέγει ὁ Ἅγιος εἰς τὸν Ναὸν τῶ Θεῶ, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶ-

τῦτην δεν βάνειν πόδα, παρὰ ὅσοι εἶναι ἀληθινὰ τὲ Χριςὲ καὶ ὑπήκοα τρόβατα. Ἐσὺ δεν εἶσαι τρόβατον ὄχι, ἀμὴ ἄγριος καὶ σκληρὸς λύκος. διὰ τῦτο ὅτε ἀκέεις τὴν φωνὴν τὲ ἰδίε σε ποιμένος. ἰξεύρω, πῶς εἶσαι Βασίλισσα, καὶ τὸ καπαλαμβάνω, ὄχι ἀπὸ τὰ χριςιανικά σε καὶ βασιλικὰ ἤθη, ἀμὴ ἀπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτὸ, ὁπὲ κρατεῖς εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἀπὸ τὸ διάδημα, ὁπὲ δεν σὲ ζολίζει, ἀμὴ σὲ δένει τὴν ὀλιγόγνωσον κεφαλήν. ὅμως ἰξεύρε καὶ Ἐσὺ, πῶς Ἐγὼ εἶμαι Ποιμὴν, καὶ τῆς λογικῆς τύτης μάνδρας φύλαξ καὶ Ἐπίσκοπος. ὅθεν τυχαίνει, νὰ ἀγρυπνῶ πάντα ὡς λέων, καὶ νὰ ἀποίγω εἰς παῖς χεῖρας ἑκατὸν, ὡς ὁ μυθολογικὸς ἐκεῖνος Ἄργος, τὰ ὄμματα. Λοιπὸν ἡ δυναςεία σε ἐδῶ τελειώνει. ἐδῶ λέγω, ὁπὲ βλέπεις, καὶ ἀρχινᾶν τὰ ἱερὰ τείχη τῆς Ἐκκλησίας. καὶ ἡ ποιμαντικὴ τύτη ῥάβδος εἶναι ὁ ζύλος ὄχι τῦ Ἡρακλέος, ἀμὴ τῦ Ἀρχιποίμενος Χριςὲ, ὁπὲ βάνει τὸ Μὴ παραιτέρω τῆς ὡροσκαίρε σε ἐξεσίας. ἢ ὑπάκεσαι, ἢ ἀφορεσμένη, μακρὰν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῦ πιςῶν, καὶ

ὡς

καὶ ὡς μέλος σεσαπημμένον νὰ μὴν ἔχῃς ποτὲ μέρος μὲ τὸν Δεσπότην μου Ἰησοῦν. Τί περιφάνια, τί θυμώνεσαι; τί σοῦ κακοκαίζει ἀπὸ τὴν ὀργὴν τὸ ἄγγελον πρόσωπον, ὁπού ποτὲ ὅτε σύτραπη, ὅτε ἐκοκκίνισε νὰ ἁρπάξῃ τῆς πτωχῆς χήρας τὸ χωράφιον, καὶ μὲ παραχαΐς καὶ σαπνικὲς χορὲς νὰ συγχίζῃ τὴν μελῳδίαν τῶν Ἱερέων, & τῆς Ἐκκλησίας; ἂν καυχᾶσαι εἰς τοὺς στρατιώτας, ὁποῦ σὲ τειγυρίζουν ἁρματωμένοι καὶ σιδηροφόροι, ἔχω καὶ Ἐγὼ σύμμαχον τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν ἀόρατον βοήθειαν τῶν οὐρανίων Ἀγγέλων. ἀπέκει ἴξου̃ρε, πῶς εἶμαι ἕτοιμος, νὰ χύσω τὸ αἷμα, καὶ μὲ τὸ αἷμα νὰ χάσω καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν, παρὰ νὰ μολωθῇ ὁ Ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία τότη, μὲ τὸ νὰ εἰσέβῃ μέσα ἕνα παράνομον καὶ ἀφορεσμένον γυναῖον, ὡσὰν εἶσαι Ἐσύ. Ἔτζι μὲ ἐλάλησεν ὁ Ἅγιος, ἀπέκει μεγαλόψυχος σφαλίζοντας εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Βασίλισσας ταῖς θύραις τῆς Ἐκκλησίας, ἔδειξε, πῶς ἂν εἶχε χρυσὴν τὴν γλῶσσαν, εἶχεν ὅμως

τρόντζινον τὸ ξῦθος, καὶ ἀπὸ σίδηρον τὴν καρδίαν. Τόση εἶναι τῆς Ἀρχιερέων καὶ ἐπάνω εἰς τὰ σκῆπτρα ἡ δύναμις, ὅταν ἔχοντας θεῖον ζῆλον, δεν σοχάζονται τὰ ἴδια κέρδη, ἀμὴ τοῦ τρώτυ Ἀρχιερέως Χριστοῦ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ Παραλείψεως.

Γίνεται ἡ Παράλειψις, ὅταν ὁ ῥήτορας λέγει, πῶς σιωπᾷ, πῶς ἀφίνει, πῶς δὲν θέλει νὰ εἰπῇ ἐκεῖνα, ὁπὸ μάλιστα λέγει & διηγᾶται. Τοῦτο τὸ Σχῆμα ἐμπορεῖ νὰ ϛνῇ εἰς ἄλλον & ἄλλον τρόπον, ὡς καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ κάτωθεν παραδείγματα.

Εἰς τὴν Παρθενόμ.

Μεγάλη εἶναι ἡ δυνάμις τῆς Θεομήτορος καὶ εἰς τὴν γῆν, & εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰς τὸν Οὐρανόν, & εἰς τὸν ᾅδην, & εἰς ὅλην τὴν ὁρατὴν καὶ ἀόρατον φύσιν. Διὰ νὰ τὴν ἀποδείξω, δὲν εἶναι χρεία, νὰ φέρω εἰς τὸ μέσον τὰ ὅσα ἐνέργησεν, ἢ & κάθ' ὥραν ἐνεργᾷ εἰς ὅλ τετραμερῆ Κόσμον. ὅθεν σιωπῶ τὰς νεκρὰς, ὁπῶ ἀνέϛησε, ὄχατι ἐκείνη, ὁπῶ ἔδωκε τὴν αἰώνιον, πλέα ἔυκολα ἐμπορεῖ νὰ χαρίσῃ & τὴν ῥοσκαιρον ζωὴν τῶ ἀνθρώπε. ἀφίνω

τὰς τυφλὰς, ὅπου ἐφώτισε, δχατὶ ὄντας μητέρα τοῦ φωτὸς, δεν εἶναι θαῦμα, ἂν ἔδιωξε ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων τὰ σκάγη. ἀφίνω τὰς Δαίμονας, ὅπου τόσαις φοραῖς ἐξώρισε ἀπὸ τὰ κορμιὰ τῶν τελωνῶν, διατὶ καθεὶς ἐξέρει, πῶς τὰ σατανικὰ ἐκεῖνα θηρία, ὡς καθὼς τοῦ Υἱοῦ, ἔτζι καὶ τῆς Μητρὸς τρέμουν τὸ φοβερὸν ☪ παναγιασμένον Ὄνομα. δεν ἐνθυμίζω ταῖς ἀρρωστίαις ὅπου ὑγίανε, ταῖς τελωνείαις τῆς θαλάσσης ὅπου ἐφάνη, ταῖς φωτιαῖς ὅπου ἔσβυσε, τὰς κινδύνους ἀπὸ τὰς ὁποίους ἐλευθέρωσε, ταῖς νίκαις ὅπου ἐχάρισε, κὴ τόσαις ἄλλαις εὐεργεσίαις, μὲ ταῖς ὁποίαις ἐκπλήτισε τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, καὶ ὅλον τὸν Κόσμον. λέγω μόνον, πῶς ὡς Βασίλισσα, ὅπου εἶναι, ἡ Κτίσις ὅλη τῆς ὑπακόει, καὶ ὅπου φθάνει ἡ παντοδύναμος δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ, δχὶ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ξαπλώνεται ☪ ἡ ἐξουσία τῆς Μητρὸς ☪ Παρθένε.

Εἰς

Εἰς τὸν Ναζιαμζηνὸν Γρηγόριον.

Ἀ Σ ἐπαινέσῃ ὅποιος θέλει ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς τὸ Γρηγορίυ. ἀς διηγηθῇ τὴν σοφιαν, τόσον μεγάλην, ὁπὸ τὸν ἔκαμε Διδάσκαλον, κ᾽ εἰς ταῖς Ἀθήναις Μυσέῖον τῆς Οἰκεμένης. ἀς εἰπῇ τὴν μάθησιν εἰς τὰ Θεῖα, τόσον βαθεῖαν, ὁπὸ ἀνάμεσα εἰς τόσυς Ἥρωας τῆς Ἐκκλησίας μόνον τὸν Γρηγόριον ἐπωνόμασε Θεολόγον. ἀς ἀναφέρῃ τὴν ἀνδρεῖαν, ὁπὸ δὲν ἐφοβήθη τὴν δυνάμιν ὅλην Ἰυλιανὸ τὸ Αὐτοκράτορος, ἀμὴ μὲ τόσυς σηλιτσυτικὺς λόγυς ἔλεγξε εἰς τὸ φανερὸν τὴν ἄθεόντε ἀσέβειαν. ἀς μετρήσῃ ταῖς ὁμιλίαις, μὲ ταῖς ὁποίαις ἐμαθήτευσε τὸν Κόσμον, Ϲ ἐπλέτισε τὴν δίγλωττίαν. ἀς θαυμάσῃ τὴν πνευματοκίνητον ἐκείνην γλῶσαν, ὁπὸ ὡς δίχομος ῥομφαῖα ἐθέρισε τόσαις ὕδραις, ὅσαις αἱρεσαις εἶχαν ξεράσῃ σιαντίον τῆς Ἐκκλησίας οἱ Ἄρειοι καὶ οἱ Μακεδόνιοι. ἀς φανερώσῃ τὸν ζῆλον ὁπὸ εἶχε, νὰ κερδήσῃ ψυχαῖς διὰ τὸν Οὐρανὸν, κ᾽ τὴν φροντίδα, νὰ μὴν τὲ ἁρπάσῃ σατανικὸς λύκος κανένα ῥόβα-

πον · καὶ τέλος ἀς ἐνθυμίσῃ τὴν ὑπεραν-
θρωπον καὶ ἀγγελικὴν ζωὴν, ὁπῦ ἐκεῖ εἰς
τὴν ἔρημον ἔζησε μὲ τὸν σωτροφόντε Βα-
σίλειον, ἔχοντας τὴν ξηρὰν γῆν δχὶ στρῶμα,
δχὶ τροφὴν ταῖς νησείαις, ῥῆχα τείχινον
σάκκον, τὺς κόπυς δχὶ ἀνάπαυσαις, καὶ
δχὶ πιοτὸ τὸ νερὸ ὁπού ἔτρεχε ἀπὸ μίαν
βρύσιν, ἢ καὶ τὰ δάκρυα τῶν ἰδίωντε ὄμ-
μάτων, δχατὶ ἐγὼ τῦτα ὅλα θελληματικὸς
τὰ σιωπῶ, τὰ ἀφίνω. καὶ θαυμάζω μόνον
τὴν ὑπερθαύμασον ἐκείνην μεγαλοψυχίαν,
μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Γρηγόριος, καταπατῶντας
ταῖς τιμαῖς, καὶ κάθε ἄλλην μάταιον δό-
ξαν τῦ Κόσμυ, πασίχαρος ἄφηκε τὴν Ἀρ-
χιερατικὴν Ἀξίαν τῦ Βυζαντίυ, καὶ ἔδει-
ξε μὲ τὸ ἔργον, πῶς, ὡς καθὼς χωρὶς ζάλην
τῆς κεφαλῆς εἶχε ἀνέβη εἰς ἐκεῖνο τὸ
ὕψος, ἔτζι χωρὶς ζάλην τῶν ποδῶν ἠξύ-
ρε νὰ κατέβη.

Εἰς τὴν Παρθένον.

Ἰξύρω τὴν γνώμην σε, ὦ Νύμφη καὶ
Παρθένος Μαρία. Ἰξύρω, πῶς ἄλλο

ὡρᾶ-

τραγμα δεν σε συγχίζει την ψυχην, παρα ή μελωδία της ιδιων σε επαίνων, και εγω, οπε σε ειμαι δουλος μικρος, σε δίδω μετα χαρας κάθε ορεξιν. Λοιπον αφίνω να ειπω, πως εις την Σύλληψιν με θαυμάσιον τροπον ηγιασμενη, τρωτα ειδες το φως της θειας χαριτος, παρα εκεινο του Ηλίε, και πριν να πατησης την γην, εκαταπάτησας όλον τον Άδην. πως εισαι βλάσημα βασιλικον, και απο άκαρπον κοιλίαν γεγεννημενη εδόθης τε Κόσμε πλέα απο τον Ουρανον, περα απο την φύσιν. πως αναθρεμμενη με το γάλα της δυσεβειας εφανης ανάμεσα εις τα σκότη τε Κόσμε μία ακτίνα της Θεότητος, & ενα εμψυχον Πάνθεον της αρετης. όχι δεν θέλω, να ακούσω τινας απο το ςόμα με, πως ως έλυσας την γλωσσαν, και είπες, Γένοιτο, έλυσας και τα δεσμα της αμαρτίας. ως εχαιρέτησας η Ελισάβετ, τοτην εξόλισας με τα χαρίσματα τε άγίε Πνεύματος, όθεν εφοφώτδυσε, κ πάλιν μέσα εις τα ίδιατης σπλάγχνα ηγίασας το Γωάννην, όθεν απο την χαραν το βρέφος επήδησε.

σιωπῶ ἀκόμι, πῶς εἰς τὸν κύκλον τῆς καθαρᾶς σε κοιλίας ἐχώρησας τὸν ἀχώρητον· πῶς Ἐσὺ μόνον ἐσμίξας τὸ ἄνθος μὲ τὸν καρπὸν, καὶ ὁμοια τοῦ Θεοῦ, ὡς καθὸς ἐκεῖνος ἐγέννησεν ἕνα Υἱὸν ἀμήτορα εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἔτζι κὴ Ἐσὺ ἕνα Υἱὸν ἀπάτορα εἰς τὴν γῆν. πῶς ἐθρεψας μὲ τὸ γάλα ἐκεῖνον ὁπὸ θρέφει τὰ πάντα, ἐκράτησας εἰς ταῖς ἀγκάλαις ἐκεῖνον ὁπὸ μὲ ἕνα δάκτυλον κρατεῖ τὸν Κόσμον, καὶ πῶς εἶχες ὑπήκοον ἕνα Θεὸν, τὸν ὁποῖον ἐπροσκυνᾶ ὁ Οὐρανὸς, Ⓒ ἔτρεμε ὅλος ὁ Ἅδης. δὲν σε ἐνθυμίζω, πῶς ὡς ἀνοιξας ἐκεῖ εἰς τὸν γάμον τὰ χείλη, ἄνοιξε ὁ Θεὸς τὴν πρώτην φορὰν καὶ ὁ Θεάνθρωπος σε Υἱὸς τοὺς θησαυροὺς τῆς θείας τε παντοδυναμίας, μεταλάσσοντας τὰ νερὰ εἰς ἀμβροσίαις καὶ νέκταρα, καὶ πῶς ὕστερον ἀπὸ τὴν σεβασμίαν σου Κοίμησιν μὲ ψυχὴν Ⓒ κορμὶ ἀνέβης ἔνδοξος εἰς τὸς Οὐρανὸς, εἰς τὸς ὁποίους ζεφαντωμένη μὲ ταῖς ἰδιαις ἀκτίναις τῆς Θεότητος, λάμπεις, ἀστράπτεις, Ⓒ Βασιλεύεις εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν. τοῦτα Ⓒ ἄλλα πολλὰ, ὦ χαριτωμένη Κόρη, ἀγκα-

λὰ

λὰ καὶ ζωϊκῶς μὲ, τὰ σιωπῶ, καὶ μὲ τὸν
νοῦν τὰ θαυμάζω μόνον & προσκύνω, δια-
τὶ δὲν θέλω, ἀκούοντας Ἐσὺ πᾶσις σὲ δό-
ξαις, καὶ ἀρέταις, νὰ σὲ κοκκινίσῃ
πάλιν τὸ παρθενικὸν πρόσωπόν,
ὡς καθὼς καὶ εἰς τὸν Ἀ-
σασμὸν ἐκεῖνον τὸν
Ἀρχαγγέ-
λου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Ἐκφωνήσεως.

ΜΕ τὴν Ἐκφώνησιν, ὄχι μόνον σημαίνει ὁ ῥήτωρ τὸ πάθος τ ἰδίας τε ψυχῆς, ἀμὴ τὸ ὄξυπνᾶ Ϛ εἰς τὺς ἀκόυοντας, ὅθεν κατὰ τὸ ῥᾶγμα, τῶρα φανερώνει τὸν πόνου, Ϛ τῶρα τὴν χαρὰν τῆς καρδίας, τῶρα ὀργίζεται, κ τῶρα δίσταλαγχνᾶται, τῶρα θαυμάζεται τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς, Ϛ τῶρα τὴν ὑπερβολὴν τ κακίας, καὶ ὅμοια.

Ἂν ἤθελες ἀνοίξη τὸν τάφον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτάφη ἡ παλαιὰ ἐκείνη Ἑλένη, μὲ τὴν Ἐκφώνησιν ἔτζι ἤθελες σταλαγχνιαθῇ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀθένειαν.

Καὶ τίνος εἶναι τὰ γυμνὰ τοῦτα Ϛ ἄχημα κόκαλα, ὅπε βλέπω; τίνος τοῦτο τὸ κρανίον χωρὶς μορφὴν, χωρὶς κάλλος; τέτη εἶναι τὸ θαῦμα τῆς Ἑλλάδος; τέτη ἡ ἄβυσσος τῶ χαρίτων; τέτη ἡ εὔμορφη ἐκείνη Ἑλένη, δι᾽ τὴν ὁποίαν τόσοι φόνοι, τόσοι πόλεμοι, Ϛ ἡ παυωλεθρία τ Τροίας;

ας ; ἀμὴ πῶς ἔτζι ἐσβύθησαν τὰ ὄμματα, ὁπῦ ἄστραπτον ὡς ἀστέρες ; πῶς ἔτζι ἐχάθη τὸ πρόσωπον, ὁπῦ ἦτον πρωτότυπον τῆς ὐμορφίας ; πῶς ἔτζι ἀπανθησαν τὰ ῥόδα, ὁπῦ τῆς ἀνθῦσαν χωρὶς ἀκανθαις εἰς τὰ μάγουλα ; πῦ ἡ χάριτες, ὁπῦ τῆς ἐχόρδυαν εἰς τὸ μέτωπον ; πῦ ἡ πορφύρα, ὁπῦ τῆς ἐξόλυζε τὰ χείλη ; πῦ οἱ πλοκαμοὶ, ὁπῦ ἔδενναν ταῖς καρδίαις ; Ω" καταστροφὴ τῦ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. ὦ" ἀδυνεια τῆς φύσεως. ὦ" μεταμόρφωσις ἐλεεινὴ. ὦ τραγῳδία ἀξιοδάκρυτος. σκώληκες, ὁπῦ ἦτον ῥόδα. σκότος, ὁπῦ ἄστραπτε τὸ φῶς. φόβος, ὁπῦ ἐκατοικῆσαν ἡ χάριτες. βρόμος, ὁπῦ ἔπνεαν ἡ μυρωδίαις. Ϲ τρόπαιον τῦ θανάτυ ἐκεῖνη, ὁπῦ μὲ τὴν δυνάμιν τῆς ὐμορφίας ἐνίκα κάθε ἀνδρειωμένην καρδίαν.

Μὲ τὴν Ἐκφώνησιν, ἔτζι ἤθελες δείξη τὴν ὀργὴν τῆς ἰδίας σε ψυχῆς, Ϲ τὴν μεγάλην ἀσέβειαν ἐκεινῦ τῦ ὑπηρέτυ, ὁπῦ ἐτόλμησε νὰ ῥαπίσῃ τὸ θεῖκὸν πρόσωπον τῦ Σωτῆρος.

Ἐσὺ λοιπὸν, ἐσὺ, σὰς ποταπὸς ἄνθρωπος,

πος, σὰς ὑπηρέτης, σὰς δοῦλος, σὰς βρομερὸς σκώληκας τῆς γῆς ἀποκότησας νὰ ῥαπίσῃς τὸ ῥόσωπον ἐκεινῦ, ὁπῦ σὲ ἔπλασεν; ἐσὺ νὰ σικώσῃς χεῖρα, καὶ μὲ τέτοιαν ὕβριν νὰ ὑβρίσῃς ἐκεῖνον, ὁπῦ εἶναι τῆς γῆς καὶ τῦ Οὐρανῦ Βασιλεύς; Ω" αὐθάδεια, ὁπῦ ὅμοια ποτὲ δὲν ἠκούθη. ὦ ἀσέβεια, διὰ τὴν ὁποίαν ὀλίγη τιμωρία εἶναι ἡ κάμινος ὅλη τῦ ᾅδυ. ὦ δεξιὰ, ἐναντίον τῆς ὁποίας ἔῤῥεπε νὰ ἁρματωθῇ μὲ ὅλα τὰ ἀῤῥοπελέκια ὁ Οὐρανός. ὦ χεῖρα ἄξια νὰ ξηρανθῇ, ἀδὲν ἤθελε ἐγγίξῃ τὸ ἴδιον ῥόσωπον τῆς ζωῆς. ὦ λύσσα θηρίυ. ὦ μισοχρίςυ ἀνθρώπυ ἀπάνθρωπος σκληροκαρδία. ὦ γῆ, ὦ ἄῤῥα, ὦ Οὐρανοὶ, καὶ πῶς ἴδετε, πῶς ὑπουφέρετε τόσην ἀνομίαν. κ.τ.λ.

Δὲν ἔχει ὀλιγώτερην δύναμιν ἡ Ἐκφώνησις εἰς παῖς τιμαῖς καὶ ἐπαίνους. ὅθεν ὕςερον ἀπὸ τὴν διήγησιν καμίας ἀρετῆς τὴν δυλεύονται πολλαῖς φοραῖς οἱ ῥήτορες, διατὶ ἔτζι ὀξυπνᾶσι θάμβος εἰς τὺς ἀκόυντας, & τὺς ἀναγκάζυν νὰ θαυμάσυν & ἐκεῖνον τὴν ἴδιαν ἀρετὴν & ἔργον σὰρετον. Νὰ

διά-

δξάφορον παράδειγμα εἰς διαφόρους Ἥρωας τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος.

Ὁ μέγας Ἀντώνιος ἀκόμι νέος, δξὰ νὰ ἀγοράσῃ μὲ τὰ ὡράσκαιρα τὰ αἰώνια πλέτη, σκορπᾷ ὅλα τὰ ἔχη εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν, & γυμνὸς ἀπὸ κάθε φροντίδα τῦ Κόσμυ φύγει εἰς τὴν ἔρημον. Ὦ φρόνεψις εἰς ἕνα νέον γεροντικὴ & Νεςόρειος. ὢ φυχὴ βέβαια τροπαιοφόρος.

Ὁ Ἀθανάσιος πέντε χρόνυς κρύβεται εἰς ἕνα ξηρὸν πηγάδιον, κ᾽ δξατὶ δὲν ἐδύνετο μὲ τὴν γλῶσαν, μὲ τὸν κάλαμον ἐδξαφόντδυε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ πολλαῖς & πολλαῖς αἱρεσαις βασανισμῴνη. Ὦ ξῆλος, νὰ τὸν θαυμάσυν οἱ αἰῶνες. ὢ φλόγα ἀγάπης, ὁπῦ μὲ τὴν λαῦραν ἤθελε ξηράνῃ, ὄχι ἕνα μικρὸν πηγάδιον, ἀμὴ & τὰ κύματα ὅλα τῆς θαλάσσης.

Ἰωάννης ὁ Χρυσόςομος μὲ ἄπειρον μεγαλοψυχίαν ἀφορέζει Εὐδοξίαν τὴν Βασίλισσαν, & τῆς σφαλίζει εἰς τὸ ὡράσωπον ταῖς θύραις τῆς Ἐκκλησίας. Ὦ εἰς ἕνα χρυσῦν Ἀρχιερέα μπρόντζινον ςῆθος. ὢ ἀνδρειωμῴνη καρδία, ὁπῦ δὲν ἐφοβήθη δὲ Βασι-

λέων

λέων τὰ σκῆπτρα.

Σκληρὸν σίδηρον θερίζει τὴν δεξιὰν τῦ Δαμασκηνῦ, διατὶ ἔχραψε ἐναντίον Λέοντος τῦ Εἰκονομάχυ. Ὦ πληγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔτρεξε περισσότερη δόξα, παρὰ ὅπου ἔχαξε αἷμα. ὦ χεῖρα ἄξια νὰ κρεμασθῇ εἰς μνημόσυνον τῆς ἀρετῆς εἰς τὸν Ναὸν τῆς ἀθανασίας.

Ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, δχὶ νὰ σβύσῃ τὰ σκάνδαλα, καὶ δχὶ νὰ βάλῃ ἀνάμεσα εἰς κάποιους Ἐπισκόπους τὴν εἰρήνην, ἀφίνει τὴν Ἀρχιερατικὴν Ἀξίαν, καὶ φιλήσυχος φεύγει εἰς τὴν ἔρημον. Ὦ ἔργον,

δχὶ τὸ ὁποῖον τῦ πρέπει εἰς ἀνταμοιβὴν ὅλος ὁ Οὐρανός.

ὦ ταπείνωσις, ὅπου θέλει τὸν ἀνεβάσῃ εἰς τὰ ὕψη ὅλα τῆς Δόξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Προλήψεως.

Ἡ Πρόληψις, ὅπερ καὶ Προκατάληψις λέγεται, εἶναι, ὅταν ὁ ῥήτορας, ὄχι μόνον μὲ ςερρὰς ἀποδείξεις ἀποδείχνει & βεβαιώνει τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐπιχειρίζεται, ἀμὴ & προβλέποντας καθὲ ἀντίλογον δυσκολίαν, ὅπερ ἐμπορεῖσι τάχα νὰ τὲ κάμειν ὁ Κριτὴς, ὁ λαὸς, οἱ Ἐνάντιοι, ἀπὸς τὲ τὴν φέρνει εἰς τὸ μέσον, καὶ μὲ δίμορφον τρόπον τὴν λύει, ὄχὶ νὰ σβύσῃ ἀπὸ τὴν διάνοιαν τὲ καθενὸς τὴν δυσκολίαν ἐκείνην, ὅπερ πρότερον εἶχε. Τέτο τὸ Σχῆμα εἶναι πλέα συχνὸν εἰς τὸ Δικανικὸν Γένος, παρὰ εἰς τὸ Ἐγκωμιαςικὸν, καὶ τὸ σωνηθέσι ὄχι τόσον οἱ ῥήτορες εἰς τὰ ἐγκώμια, ὅσον οἱ δημηγόροι εἰς τὰ Κριτήρια. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὸ χρυσίον.

Βέβαια καταραμμένον μέταλλον εἶναι τὸ χρυσίον, ὄχὶ τέτο γεννᾶται καὶ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ὄχὶ νὰ φαίνεται πλέα γόνος τὲ Ἅδου, παρὰ τῆς φύσεως. Καὶ πό-

πόσα τὰ κακὰ, πόσαις ἡ ζημίαις, ὅπου ὡς ἀπὸ ρίζαν ἀπὸ τὸ χρυσίον βλασάνουσιν; εἶναι ἀσέβεια, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ὁδηγᾷ μὲ τὸ φῶς τῆς ἰδίωντε ἀκτίνων; εἶναι ἀνομία, ὅπου νὰ μὴν ἔρχεται ἀπὸ τὸ σατανικὸν τοῦτο μέταλλον; πόθεν οἱ πόλεμοι εἰς τὸν Κόσμον, οἱ φόνοι ἀναμεσα εἰς τὺς ἀνθρώπυς, ἡ βλασφημίαις ἐναντίον τοῦ Ουρανοῦ, ἡ ἀδικίαις εἰς τὰ Κεντήρια; δὲν καταπατεῖται ὄχι ὀλίγον κέρδος ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ & τῆς φύσεως; δὲν ἁρματώνεται ὁ φίλος ἐναντίον τοῦ φίλυ, ὁ ἀδελφὸς ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ υἱὸς ἐναντίον τοῦ γενήσαντος; τὸ αἷμα ὅπου χύνεται κάθ' ἡμέραν, οἱ ἀνθρώποι ὅπου σωπαλλήλως σφάζονται, ἡ Χώραις, τὰ Βασίλεια ὅπου ξερριζώνωνται, δὲν εἶναι ὅλη ἡ αἰτία τὸ κέρδος καὶ τὸ χρυσίον; Ἀμὴ ἀκόμα τιμὰ, ὅπου λέγει, κ' τί ἀκονᾷς τόσον τὴν γλῶσαν ἐναντίον εἰς τὸ ἀκτινοβόλον τοῦτο καὶ ἡλιοζάλακτον μέταλλον, & πόσα ἀκόμι τὰ καλὰ, ὅπου φέρνει εἰς ὅλον τὸν Κόσμον; Τοῦτο δὲν βγάνει ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς τὰ πλέα τίμια μάρμαρα, ὄχι νὰ κτίσῃ τοῦ

τῦ Θεῦ Ἐκκλησίαις; τῦτο δὲν κόπτει ἐκεῖ εἰς τὰ δάση τὰ πλέα ἔυμορφα ☪ κυπαρίσσινα ξύλα, δχὶ νὰ τᾶ κάμη τὰ Θυσιαστήρια; τῦτο δὲν φέρνει ὅσαις μυρωδίαις καὶ ἀρώματα ἔχει οἱ Ἄραβες, δχὶ νὰ τᾶ μυρίσῃ τὲς Ναὺς, καὶ δχὶ νὰ τᾶ δώσῃ θυμίαμα; καὶ ἀνίσως ☪ ἔμωρόθεν εἰς ταῖς ἁγίαις τε Εἰκόναις ἀςράπτεν λαμπάδες, ☪ ἀχρυπνᾶσι ἀκοίμητα φῶτα, ποῖος εἶναι, ὁπᾶ τῶς χαρίζει τὸ φῶς, ☪ τὴν λάμψιν, παρὰ τὸ δίγενικὸν τῦτο μέταλλον, τὸ χρυσίον; Τρέμει γυμνὸς ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ κρύος; λιμάσει πεινασμένος ἀπὸ τὴν πεῖναν; Ἐσὺ μὲ ὀλίγον χρυσίον ἐσκέπασας ἕνὸς τὰ μέλη, ἐχόρτασας ἄλλᾶ τὴν κοιλίαν, ☪ ἔτζι ἠγόρασας τὴν οὐράνιον ζολὴν, ☪ ταῖς τρυφαῖς τᾦ Ἀγγέλων. κινδυνεύει ἔυμορφη Κόρη, νὰ πτελήσῃ δχὶ πτωχείαν τὸν πολύτιμον μαργαρίτην τῆς ἰδίας της παρθενίας; πάλιν μὲ ὀλίγον χρυσίον ἀξώρισας τὴν ἁμαρτίαν, ☪ χωρὶς αἷμα, χωρὶς ταυρὸν, χωρὶς πάθος ἐγίνης σωτὴρ μιᾶς ψυχῆς, λυτρώνοντάς την ἀπὸ τὲς ὄνυχας τᾦ Δαιμόνων ☪ μέσα ἀπὸ τὸν ᾅδην. Ἀλήθεια, ἔρ-

γα εἶναι τοῦτα τοῦ χρυσίου, ὦ ἀκροαταί μου, ἔτε ἐγὼ τὸ ἀρνοῦμαι, ὅμως πάλιν ἀπὸ μέσης καρδίας βοῶ, ὦ καταραμένον μέταλλον, γόνος ὄχι τῆς φύσεως, ἀμὴ τοῦ Ἅδου, καὶ τῶν σατανικῶν ἐκείνων Κυκλώπων μηχάνημα, ἐπειδὴ καὶ οἱ πλέα μὲ τοῦτο δὲν κάνουσι ἔργα τόσον ἄξια Θεάρεσα, ἀμὴ ἀγοράζουσι ταῖς τρυφαῖς τῆς σαρκὸς, τὸ αἷμα καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἐχθρῶν, τὸν τύφον καὶ ὑπερηφάνιαν τῆς ψυχῆς, τὴν κραιπάλην, τὴν μέθην, καὶ ταῖς ἄλλαις ἡδοναῖς τῆς κοιλίας. μὲ τοῦτο φθείρουσι τὴν Δικαιοσύνην εἰς τὰ Κριτήρια, τὴν ἀλήθειαν εἰς ταῖς μαρτυρίαις, καταπατοῦσι τοὺς νόμους τῶν ἀνθρώπων, ὑβρίζουσι ἐκείνους τῆς φύσεως, καὶ τυφλωμένοι ἀπὸ τὸ φῶς ὁποῦ ρίπτει, ποτὲ δὲν ὑψώνουσι τὰ ὄμματα, νὰ ἰδοῦσι τὰ κάλλη τοῦ Οὐρανοῦ, ἀμὴ χωρὶς νὰ σοναδοῦσι ἡ ψυχὴν ἡ κορ-

, καπακρημνίζονται
εἰς τὸ βάραθρον
κάθε ἀνο-
μίας.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ἀντιβολήσεως.

Ἡ Ἀντιβόλησις, ὅπερ εἰς ἄλλον τρόπον καὶ Δέησις λέγεται, εἶναι, ὅταν παρακαλῶμεν Θεὸν, ἢ ἀνθρώπους. Καὶ τοῦτο δηλ. νὰ ὀπολαύσωμεν τὸ ὠφέλημα ἐκείνο, ὅπερ ἐπιθυμοῦμεν, ἐξ ὧν ὁρῶντας, πῶς ἡ παράκλησις ὄχι μόνον παρακινᾷ, ἀμὴ καταφλέγει καὶ κάθε θυμωμένην καρδίαν, καὶ ἔχει τόσην δύναμιν, ὅπερ ἁρπάζει ὀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἰδίου Θεοῦ τὰ ἀξιοπελέκια, καὶ φέρνει εἰς σημεῖον τῆς νίκης τὴν χάριν ἐκείνην, καὶ συγχωρησίαν, ὅπερ ἐζήτα. Μὲ τὸ Σχῆμα τῆς Δεήσεως θέλω παρακαλέσῃ τὸν Ἐλευθερωτὴν τοῦ Κόσμου Χριστὸν, νὰ ἐλευθερώσῃ μίαν φορὰν τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ὀπὸ τὴν δουλείαν τῆς Ἀγαρηνῶν, καὶ ὀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ὀτθομανικοῦ Βεζυρέως.

Φθάνει, Κριτὰ δικαιότατε, φθάνει. Ἕως πότε οἱ τεσσάθλιοι Ἕλληνες ἔχουσι νὰ δουλεύσκονται εἰς τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, καὶ μὲ

ὑπερήφανον πόδα νὰ τῶς πατῇ τὸν λαιμὸν ὁ βάρβαρος Θράκης; ἕως πότε Γένος τόσον ἔνδοξον, καὶ δύγενικὸν ἔχει νὰ προσκυνᾷ ἐπάνω εἰς βασιλικὸν θρόνον ἕνα ἄθεον τυλεπάνι, καὶ ἡ Χώραις ἐκείναις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἀνατέλλει ὁ ὁράτος τοῦτος Ἥλιος, καὶ εἰς ἀνθρωπίνην μορφὴν ἀνέτειλας καὶ Ἐσὺ ὁ ἀόρατος, ἀπὸ ἥμισυ φεγγάρι νὰ βασιλεύωντσι; Ἄ, ἐνθυμίσου, σὲ παρακαλῶ, πῶς εἶσαι ὄχι μόνον Κριτὴς, ἀμὴ καὶ πατὴρ, καὶ πῶς πεδεύεις, ἀμὴ δὲν θανατώνεις τὰ τέκνασου. ὅθεν ἀνίσως καὶ ἡ ἁμαρτίαις τῶν Ἑλλήνων ἐπαρακίνησαν τὴν δικαίανσου ὀργὴν, ἀνίσως καὶ εἰς τὴν κάμινον τῆς ἰδίαις των ἀνομίας σὲ ἐχάλκευσαν τὰ ἀξροπελέκια, δχὶ νὰ τοὺς ἀφανίσῃς ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκουμένης, Ἐσὺ, ὁπὲ εἶσαι ὅλος εὐσπλαγχνία, συγχώρησαι, καὶ σβῦσαι ἐκεῖνα εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀπείρας σου ἐλεημοσώνης. Ἐνθυμίσου, Θεάνθρωπε Ἰησῦ, πῶς τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἐξάθη τὸ πρῶτον, ὁπὲ ἄνοιξε ταῖς ἀγκάλαις, δχὶ νὰ δεχθῇ τὸ θεῖον σου Εὐαγγέλιον. τὸ πρῶτον, ὁπὲ ἔρριξε χαμαὶ τὰ εἴδωλα, καὶ

χρε-

κρεμάμβρον εἰς ἕνα ξύλον σὲ ἐπροσκύνησεν
ὡς Θεόν. τὸ πρῶτον, ὁπὸ ἀντιςάθη τῆς
τυράννων, ὁπὸ μὲ τόσα, & τόσα βάσανα
ἐγίρδυαν., νὰ ξερριζώσουν ἀπὸ τὸν Κόσμον
τὴν Πίςιν, & ἀπὸ ταῖς καρδίαις τῆς Χρι-
σιανῶν τὸ Θεῖον σε Ὄνομα. μὲ τὲς ἴδρωτας
τῆς Ἑλλήνων ἤυξανε, Χριςέ μυ, εἰς ὅλην
τὴν Οἰκεμβύην ἡ Ἐκκλησία σε. οἱ Ἕλλη-
νες τὴν ἐπλέτισαν μὲ τὲς θησαυρὲς τῆς σο-
φίας, τοῦτοι & μὲ τὴν γλῶσαν, καὶ μὲ
τὸν κάλαμον, & μὲ τὴν ἰδίαν ζωὴν τὴν ἐ-
δροφύτδυσαν, τρέχοντας μὲ ἄπειρον με-
γαλοψυχίαν & εἰς ταῖς φυλακαῖς, & εἰς
ταῖς μάςιγαις, καὶ εἰς τὺς τροχὲς, καὶ
εἰς ταῖς ὀξυριαις, καὶ εἰς ταῖς φλόγαις,
καὶ εἰς ταῖς πίσαις, μόνον διὰ νὰ σβύ-
σουν τὴν πλάνην, διὰ νὰ ξαπλώσουν τὴν
Πίςιν, διὰ νὰ σὲ κηρύξουν Θεάνθρω-
πον, καὶ διὰ νὰ λάμψη, ὅπου λάμπει ὁ
Ἥλιος, τοῦ Σταυρὲ ἡ δόξα, καὶ τὸ μυ-
ςήριον. ὅθεν ὡς δ' ἀπλαγχνος μὲ τὴν
θεϊκήν σε παντοδυναμίαν κάμε, νὰ φύγεν
τὸν ζυγὸν τέτοιας βαρβαρικῆς αἰχμαλω-
σίας, ὡς φιλόδωρος, ἡ πλεσιοπάροχος ἀν-

παποδότης, ἀνοίγοντας τοὺς θησαυροὺς τῆς θείωσε χαρίτων, ὕψωσαι πάλιν εἰς τὴν προτέραν δόξαν τὸ Γένος, καὶ ἀπὸ τὴν κοπρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν κάθεται, δός του τὸ σκῆπτρον, ☪ τὸ Βασίλειον. Ναὶ, σὲ παρακαλῶ, μὰ τὸ Χαῖρε ἐκεῖνο, ὁπῶ ἔφερε τὴν χαρὰν εἰς τὸν Κόσμον. μὰ τὴν θείαν σε ἐκείνην Ἐνσάρκωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὄντας Θεὸς ἐγίνηκες ἄνθρωπος, διὰ νὰ φανῇς μὲ τοὺς ἀνθρώπους φιλάνθρωπος. μὰ τὸ Βάπτισμα, ὁπού μᾶς ἔπλυνε ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. μὰ τὸν Σταυρὸν, ὁπού μᾶς ἄνοιξε τὸν Παράδεισον. μὰ τὸν Θάνατον, ὁπῶ μᾶς ἔδωκε τὴν ζωήν. καὶ μὰ τὴν ἔνδοξον ἐκείνην Ἔγερσιν, ὁπῶ μᾶς ἀνέβασε εἰς τὰ ὐράνια. ☪ ἀνίσως ☪ ἡ φωναῖς μου τούταις δὲν σὲ παρακινοῦσιν εἰς ἀγλάγχνος, ἂς σὲ παρακινήσουν τὰ δάκρυα, ὁπῶ μὲ τρέχουν ἀπὸ τὰ ὄμματα, καὶ ἀδὲν φθάνουν ☪ τοῦτα, ἡ φωναῖς, ἡ παρακάλεσαις τῆς Ἁγίωσε, ὁπῶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς τρισαθλίας Ἑλλάδος φωνιάζουσι. Φωνιάζει ἀπὸ τὴν Κρήτην ἕνας Ἀνδρέας, ☪ σὲ παρακαλεῖ, νὰ ὀξολοθρεύσῃς τοὺς Ἀ-

γα-

γαρηνὲς λύκες ἀπ' ἐκεῖνο τὸ Βασίλειον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐποίμανε τῆς Χρισωνύμης σε ποίμνης τὰ ωρόβατα. φωνιάζει ἀπὸ τὴν Πόλιν ἕνας Χρυσόςομος, καὶ σὲ παρακαλεῖ, νὰ μὴν κυριδίεται ἀπὸ τὲς ἐχθρὲς τοῦ Υἱοῦ ἐκείνη ἡ Χῶρα, ὁπὲ μίαν φορὰν ἀφιερώθη τῆς Μητρὸς Θ Παρθένε. φωνιάζει ἡ Αἰκατερίνα, Θ δείχνοντάς σε τὸν τροχὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμαρτύρησε, σὲ παρακαλεῖ, ὁ τροχὸς πάλι νὰ γυρίση τῆς τύχης διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. φωνιάζουσι οἱ Ἰγνάτιοι ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, οἱ Πολύκαρποι ἀπὸ τὴν Σμύρνιν, οἱ Διονύσιοι ἀπὸ ταῖς Ἀθήναις, οἱ Σπυρίδωνες ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ δείχνοντάς σε τὲς λέοντας ὁπὲ τὲς ὄξεχισαν, ταῖς φλόγαις ὁπὲ τὲς ἔκαυσαν, τὰ σίδηρα ὁπὲ τὲς ἐθέρισαν, ἐλπίζουσι ἀπὸ τὴν ἄκρανσε δίαπλαγχνίαν τῆς Ἑλληνικῶν Πόλεων, καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀπολύτρωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ποῖος ὁ Διαλογισμός.

Διαλογισμὸς λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτωρ ὁμιλεῖ ἢ μὲ τὸν ἑαυτόντου, ἢ μὲ ἄλλον τινὰ, ἢ φέρνει εἰς τὸ μέσον ἄλλους, ὅπου νὰ ὁμιλοῦσι σωαλλήλως, ἕνα ἢ πολλοὺς κατὰ τὴν χρείαν. Σημειώσαι μόνον, πῶς εἰς τοῦτο τὸ Σχῆμα τυχένει, νὰ φυλάττῃς πάντα τὸ ωρέπον, καὶ κατὰ τὸ ωρόσωπον ὅπου ὁμιλεῖ, νὰ εἶναι καὶ ὁ λόγος ἁρμόδιος, ὄχατὶ εἰς ἄλλον τρόπον ὁμιλοῦσιν οἱ Γέροντες, καὶ εἰς ἄλλον οἱ νέοι, οἱ σοφοὶ, καὶ οἱ ἀχράμματοι, οἱ ἄνδρες, καὶ ἡ γυναῖκες, ὁ θυμωμένος, καὶ ὁ ωρᾶος, ἐκεῖνος ὅπου χαίρεται, καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἔχει καμίαν θλῖψιν καὶ πίκραν. ὄχὶ τοῦτο τῶν γερόντων ἂς εἶναι τὸ μίλημα σεμνὸν καὶ φρόνιμον, τῶν νέων θρασὺ καὶ ἐλευθερόστομον, τῶν σοφῶν ῥητορευόμενον, τῶν ἀμαθῶν βάρβαρον, τῆς γυναικὸς γλυκὺ καὶ μαλακὸν, τοῦ ἀνδρὸς ἀνδρεῖον καὶ μεγαλόψυχον. ἂς εἶναι ὅλος ὁ λόγος εἰς

ἐκεῖ-

ἐκεῖνον ὁπῦ θυμώνεται, χαρμόσωσος εἰς ἐκεῖνον ὁπῦ χαίρεται, ταπεινὸς εἰς ἐκεῖνον ὁπῦ πικραίνεται, & ὅμοια.

Μὲ τὸ Σχῆμα τῦτο, ὁπῦ εἶναι ἕνα μόνον, θέλω νὰ ἐξηγήσω τὴν ἀνδρείαν τῆς πανῦκτα ἐκείνων Φιλοσόφων, ὁπῦ ἀπὸ τὴν πλάνην εἶχε ἐπιστρέψη εἰς τὴν ἀληθινὴν Πίστιν ἡ πάνσοφος Αἰκατερίνα. Τοῦτοι ἀκούοντας, πῶς ὁ Τύραννος, ἀφοῦ ὡμολόγησαν τὸν Χριστὸν, ἤθελε νὰ τὺς ῥίξη μέσα εἰς μίαν μεγάλην φωτιὰν, ὁπῦ ἀφ' τοιαύτην τιμώθεσιν ἄναπτε, & μὲ ταῖς φλόγαις ὑψώνετο ἕως εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἔτζι κάθ' ἕνας ἀνάμεσόν τε καὶ ὅλοι σωαλλήλως ἐμίλησαν.

Λοιπὸν μία σαλαμάνδρα, ὁπῦ εἶναι ἕνας σκώληκας τῆς γῆς, θέλει ἔχη περισσότερον ἀνδρείαν ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον, ἀπὸ ἕνα φιλόσοφον; λοιπὸν θέλομεν φοβηθῆ ἐμεῖς μὲ τόσην μας σύνεσιν ἐκείναις ταῖς φλόγαις, μέσα εἰς ταῖς ὁποίαις ζῶον τόσον μικρὸν χαίρεται & πηδᾷ; δὲν ἐμάθαν Χριστιανοὶ, ἀδὲν ἐξορμοῦμεν, νὰ δώσωμεν τὴν ζωὴν μας διὰ ἐκεῖνον, ὁπῦ ἔδωκε δι'

ἐμᾶς

ἐμᾶς τὴν ἐδικήν τε εἰς ἕνα ξύλον. δὲν εἴ-
μεθαν ἄξιοι, νὰ ἔχωμεν τοιοῦτο ὄνομα, ἀ-
νίσως & φοβέμεθαν ἄλλην φωτιὰν, παρ'
ἐκείνην τοῦ Ἅδου καὶ τῆς Κολάσεως. Καὶ τί
εἶναι εἰς ὅλο τὸ ὕστερον ἡ τρισαθλία τέτη
ζωὴ, ὁποῦ ζῶμεν; δὲν εἶναι ἄνθος, ὁποῦ
τέλος καὶ μαραίνεται; δὲν εἶναι ἀσραπὴ,
ὁποῦ καὶ σβύνεται; ἔφυγε ποτὲ κα-
νεὶς θανάτε τὸ δρέπανον; ἔφάνη ἄνθρωπος
εἰς τὴν γῆν, ὁποῦ νὰ μὴν ἐπλέρωσε, ἢ νὰ
μὴν ἔχῃ νὰ πλερώσῃ μίαν φορὰν τὸ χρέος
τῆς φύσεως; λοιπὸν ἀνόητοι ἐμεῖς, καὶ
ὄχι Φιλόσοφοι, ἀνίσως & μὲ μίαν πρό-
σκαιρον ζωὴν δὲν θέλομεν κερδήσῃ μίαν
ἀθανάτον, ἀνίσως & μὲ ἕνα πρόσκαιρον θά-
νατον δὲν θέλομεν ἀποκτήσῃ μίαν ζωὴν
αἰώνιον. Ναὶ, ἂς χάσωμεν τοῦτο τὸ φῶς
τοῦ Ἡλίε, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν εἰς τὸν
Οὐρανὸν τὸ τελαμπὲς φῶς τῆς Θεότητος.
ἂς δώσωμεν τὸ πνεῦμα, διὰ νὰ συντρο-
φιαθῶμεν μὲ τὰ Ἀγγελικὰ, & ἄϋλα πνεύ-
ματα. ἂς ἀπεθανώμεν μίαν φοραὶ, διὰ νὰ
ζήσωμεν παύτα. μόνον νὰ ὑψωθῇ τὸ Ὄνο-
μα τοῦ Χριςοῦ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ἂς

ῥίξω-

ῥίξωμεν τοῦτα μας τὰ κορμιὰ μέσα εἰς ταῖς φλόγαις. μόνον νὰ ποτίσωμεν τὴν βλαστάνουσαν Πίστιν, καὶ Ἐκκλησίαν, ἂς χύσωμεν μὲ ὅλην μας τὴν καρδίαν τὸ αἷμα. Δὲν εἶναι θάνατος τόσον ἔνδοξος, ὅσον νὰ ἀπεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος δι᾽ τὴν Εὐσέβειαν πρὸς τὸν Θεόν. ἂν ἀγαπᾶμεν, ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης θέλει σβύσῃ ἐκείνην τοῦ πυρὸς, καὶ ἡ φωτιὰ, ὁποῦ μᾶς ἑτοιμάζει ὁ Τύραννος, θέλει μᾶς φανῇ σὰν μαλακὸν στρῶμα ῥαντισμένον μὲ ἄνθη καὶ ῥόδα. Ἀλήθεια, ἡ φωτιὰ ἐκείνη θέλει καύσῃ τὸ πήλινον κορμὶ τοῦτο, ἀμὴ θέλει ἀντάμα καθαρίσῃ ὡς χρυσίον καὶ τὴν ψυχήν. ἀλήθεια, θέλει θανατώσῃ τὴν ζωὴν, ἀμὴ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν θέλει ζωοποιήσῃ τὸ πνεῦμα, καὶ θέλομεν εὕρῃ μέσα εἰς ἐκείναις ταῖς φλόγαις μίαν αἰώνιον Ἀνατολὴν, ὅταν λογιάζει ὁ βάρβαρος, νὰ εὕρωμεν μίαν παντοτινὴν Δύσιν. Ἔτζι συναλλήλως ἐμίλουν οἱ ἀνδρειωμένοι Φιλόσοφοι & οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ἀπέκι μὲ ἀνεκδιήγητον μεγαλοψυχίαν ἔτρεξαν εἰς τὴν ἑτοιμασμένην φωτιὰν θυσία τοῦ Οὐρανοῦ, &

τοῦ

τοῦ Θεοῦ ὁλοκαύτωμα, ἀπὸ τὴν ὁ-
ποίαν ὡς φοίνικες ἐπέταξαν ὁ-
θὺς εἰς νέαν ζωὴν, καὶ
εἰς μίαν ἀΐδιον
ἀθανασί-
αν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Ὑποτυπώσεως.

Ὅταν ὁ ῥήτορας εἰς τοιοῦτον τρόπον διηγᾶται, ἢ περιγράφει κανένα τοπᾶγμα, ὁποῦ ὁποιος ἢ τὸ ἀκούει, ὡσὰν νὰ ἦτον παρὼν εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο, τοῦ φαίνεται ὀφθαλμοφανῶς νὰ τὸ βλέπῃ, τότε κάνει τὸ Σχῆμα, ὁποῦ Ὑποτύπωσις ὀνομάζεται. Ἂν ἤθελες νὰ διηγηθῇς τὴν μεγαλοψυχίαν ἐκείνην Νικήτα τοῦ Μάρτυρος, ὁποῦ παρακινημένος εἰς τὰ ἀφροδίσια ἀπὸ μίαν γυναῖκα, τῆς ἔπτυσε εἰς τὸ πρόσωπον τὴν ἰδίαν τὴν γλῶσαν, καὶ ἀλείφοντάς της μὲ τὸ αἷμα τὰ ἀσχάντροπα μάγουλα, τὴν ἔκαμε, καὶ σανικῶς νὰ σύντραπῇ, καὶ νὰ κοκκινίσῃ, ἤθελες εἰπῇ ἔτζι.

Εἶδεν ὁ Τύραννος, πῶς ὄτε μὲ φοβερισμοὺς, ὄτε μὲ κολακείαις ἐδύνετο νὰ νικήσῃ Νικήταν τὸν Ἀθλητὴν τοῦ Χριστοῦ, ὅθεν μὲ τέχνην ἐλόγιασε, νὰ ἀπατήσῃ τὴν νίκην, καὶ μὲ μίαν γυναῖκα νὰ καταπολεμήσῃ τὸν μεγαλόψυχον νέον, καὶ Ἥ-

ρωα

ρωα πάντα τροπαιοφόρον. Τί λοιπὸν μηχανᾶται ὁ ἄθεος; τί μὲ δολερὸν νοῦν φαντάζεται ὁ Δέκιος ἐκεῖνος, ὄχι δέκα, ἀμὴ χίλιαις φοραῖς ἀσεβέςατος; ςρώνει εἰς ἀνθομυρισμένον κῆπον ἕνα πορφυροςόλιςον ςρῶμα, ὁπὄ ἔλαμπε ὅλο δχὶ τὸ χρυσίον, ἐμοχοβόλα δχὶ ταῖς μυρωδίαις. ἐμυρμούριζαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἡ βρύσαις, ἐσουσύριζαν ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ δενδρη, ἀπ' ἐδῶ ἐφύσων οἱ ζέφυροι, καὶ ἀπ' ἐκεῖ μὲ γλυκείαν φωνὴν ἐκιλαδῶσαν τὰ ὄρνεα. ὅλα κεντρα τρὸς τὴν Ἀφροδίτην, καὶ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ξυπνίσματα. Εἰς τὸ ςρῶμα ἐκεῖνο τροςᾶσει νὰ ξαπλώσῃ τὸν Μάρτυρα, ἐλπίζοντας, νὰ τὸ θάψῃ εἰς τὸν τρυφερὸν ἐκεῖνον τάφον τὴν ἀσέβειαν τρὸς τὸν Θεὸν, καὶ μὲ τὴν ἀσέβειαν ἀκομὶ τὴν Πίςιν. Εὐγένει ἀπέκι μία γυναῖκα ὅσον εὔμορφη εἰς τὴν ὄψιν, ἄλλο τόσον φαρμακερὴ εἰς τὴν γλῶσαν. ἡ χάριτες τὄ τροσώπε ἐνικοῦσαν ἐκείναις τῆς Ἀνατολῆς, ὅταν τὸ ταχὺ φαίνεται ςεφανωμένη μὲ ῥόδα. ὡς ἄρα τῆς ἔλαμπαν ἀνάμεσα εἰς τὸ μέτωπον τὰ ὄμματα, κάθε κίνημα τῆς ὁποίων ἄναπτε

πτε ταῖς φλόγαις τῆς ἀγάπης, καὶ ἐφλόγιζε ταῖς καρδίαις. ἦτον τὸ βλέμμα ἀστροπελέκι ὁπῶ ἔκαιεν, ἦτον σαΐτα ὁπῶ ἐπλήγωνε, & τὸ ἀφρίδιον, ὁπῶ ἐκαμάρωνεν εἰς τὸ μέτωπον, δὲν ἦτον Ἶρις, ὁπῶ ὡρομήνυε εἰρήνην, ἀμὴ τόξον τῦ Ἔρωτος, ὁπῶ ἔφερνε μάχην καὶ πόλεμον. Ὦ Οὐρανοί. ὦ ἄστρα. ὦ Θεὲ ἀθλοθέτα. καὶ τί θέλει κάμη ἐδῶ εἰς τοιαύτην μάχην κ' κίνδυνον ὁ Νικήτας; ἂν ἀνοίξη τὰ ὄμματα, ὡς βασιλίσκος τὸν φαρμακόβει. ἂν τὰ κλείση, ὡς Σειρῆνα μὲ ταῖς χάριταις τῆς γλώσσης εἰς τὴν ἡδονὴν τὸν κοιμίζει. καὶ πάλιν ἀνίσως & σύντροφος τῦ Ὀδυσσέως θέλει φράξη τὰ ὦτα, εἰς τὲς ξανθὲς πλοκαμὲς ὡς εἰς χρυσόρρειθρα κύματα σύρίσκει τὸ ναυάγιον ἡ ψυχή. Ἀμὴ γδύνεται εἰς τὸ μέσον ἡ ἀδιάντροπη, ὅτε ἔχει ἄλλο σκέπος παρὰ ταῖς χρυσαῖς τρίχαις τῆς ἰδίας της κεφαλῆς, ὁπῶ πίπτοντας εἰς τὸ κορμὶ ὅλο ἐφαίνονταν τόσαις ἀκτίναις, ὁπῶ ἐξόλιζαν σὲνα Ἥλιον τῆς σύμορφίας. Σιμώνει ἀπέκι μὲ αὐθάδειαν εἰς τὸ στρῶμα, ξεσκεπάζει τὸ εὔμορφον στῆθος, καὶ σχὰ νὰ τὸν γελάση ὡς νέον

Ἀδὰμ,

Ἀδάμ, μὲ τὸ ςῆθος τῦ χαρίζει ἀντάμα Ϲ τὰ δύο της μῆλα, ὁπῦ ἔςαζαν ὄχι γάλα, ἀμὴ φαρμάκι. ξαπλώνει τὴν χεῖρα, ὁπῦ ἦτον πλασμένη ἀπὸ χιόνια. ἀνοίγει ταῖς ἀγκάλαις, ὁπῦ ἦτον ἀνθομυρισμένα δύπτια τῦ Ἔρωτος, καὶ μὲ δολερὰ χείλη ἑτοιμάζεται, νὰ τῦ τυπώσῃ εἰς τὰ μάγουλα φαρμακερὸν φίλημα. Ἄ, Νικῆτα, Νικῆτα, ἐνικήθης ἀπὸ μίαν γυναῖκα. Σὲ βλέπω ναὶ, σὲ βλέπω δεμένον μὲ τὰ δεσμὰ, ὁπῦ εἶναι ἡ ἀγκάλαις τ' γυναικός. πλεγωμένον μὲ ταῖς σαῖτας, ὁπῦ σῦ ἔρριξαν τὰ ὄμματα. ἡ ὄμορφία ὁπῦ τῆς ἀςράπτει εἰς τὸ πρόσωπον, ναὶ Ϲ σῦ ἔφλεξε τὴν ψυχήν. τὸ μέλι, ὁπῦ τῆς ςάζει ἀπὸ τὴν γλῶσσαν, ναὶ Ϲ σῦ ἐγλύκανε τὴν καρδίαν. ὅθεν φοβοῦμαι, μὴν τρυγήσῃς τὰ ῥόδα τῦ προσώπυ, Ϲ μὴν μαζώξῃς τὲς κεύρους, ὁπῦ τῆς ἀνθοῦσι εἰς ὅλην τὴν σάρκα. Νὰ, ὁπῦ ὁ Ἔρωτας κάθεται ὀκυρὸς, βέβαιος νὰ ἀπολαύσῃ τὴν νίκην, ὡσὰν ὁπῦ ἐναντίουσι δὲν ἔρεσε ὅλην τε τὴν φαρέτραν. νὰ, ὁπῦ ἡ Ἀφροδίτη ςεφανωμένη μὲ ἄνθη ἑτοιμάζεται καὶ πρὶν τῆς νίκης νὰ ἑορτάσῃ τὸν θρίαμβον. Ἀμὴ, ὡς εἶδε τοιάυ-

τοιαύτην μικρὰν καὶ ἀκάθαρτον Κόρην, ὡς
ἤκουσε τὴν φωνὴν τοιαύτης Σειρῆνος, ἐσυγ-
χίσθη ὁ μεγαλόψυχος νέος, καὶ ἀπὸ τὴν
ἐντροπὴν τὸ ἐκοκκίνισε σύθυς Ϲ τὸ γάλα
τῆς ὄψεως. ἀκίνητος μένει ἀπὸ τὸν φόβον;
Ϲ ἀμφίβολος δὲν ἠξεύρει πῶ νὰ ὡροσρέξει
εἰς τόσον κίνδωνον. Καὶ τί θέλω κάμη, ἐ-
λεγε μὲ τὸν νοῦν τε, τί θέλω ἀποφασίση ὁ
παλαίπωρος; νὰ φωνιάξω; ἀμὴ ἀπὸ ποῖον
ἐλπίζω βοήθειαν, ἀνίσως καὶ ὅλοι χάσκου-
σι ὡς λύκοι, νὰ μὲ ξεχίσου τὴν ϛολὴν τῆς
θείας χάριτος, καὶ μὲ τὴν ϛολὴν νὰ μοῦ
ἁρπάξου τὸν Χριϛὸν, καὶ τὴν Πίϛιν. νὰ
φύγω; ἀμὴ δὲν βλέπεις τόσους δράκοντας,
τόσους Ἄργους, ὁπῶ μὲ ἑκατὸν ὄμματα ἀγρυ-
πνοῦσιν, ὄχι δχὰ νὰ μὲ φυλάξου, ἀμὴ δχὰ
νὰ μὲ κλοσθύσου ἀπὸ τὸν πολύτιμον θησαυ-
ρὸν τῆς ψυχῆς, ὁπῶ εἶναι ἡ παρθενία Ϲ
ἡ Πίϛις. νὰ ἀντιϛαθῶ; ἀμὴ ἠξεύρω καλὰ,
πῶς εἰς τὸν πόλεμον τῆς σαρκὸς ἔπεσε σνας
Δαβὶδ, ἀγκαλὰ καὶ ὡρότερον νὰ εἶχε ῥί-
ξη θανατωμένον εἰς τὴν γῆν σνα Γίγαντα.
νὰ ὑπακόσω εἰς ταῖς κολακείαις τῆς γιναι-
κὸς, εἰς τὰ κέντρα τῦ Ἔρωτος; ἀμὴ ἤθε-

λα ἦσαι ἀπὸ τὸ τυφλὸν ἐκεῖνο παιδάριον ☪ πλέα τυφλὸς εἰς τὸν νοῦν, ἂν ἤθελα πέσῃ εἰς τὸν βυθὸν τόσης ἀνομίας. Τί λοιπόν; καρδία, ὦ Νικῆτα. ἢ νὰ χάσω τὴν ζωήν, ἢ νὰ ἀπολάυσω τὴν νίκην, καὶ ἀγκαλὰ ☪ νὰ εἶμαι γυμνὸς ἀπὸ ἅρματα, τοῦτη μου ἡ γλῶσα θέλει ἦσαι τὸ ἀχροπελέκι, ὁποῦ θέλει σβύσῃ τὴν ἀκάθαρτον φλόγα, ἢ σαΐτα ὁποῦ θέλει πληγώσῃ τὴν μιαρὰν Ἀφροδίτην, καὶ τὸ καρφὶ μὲ τὸ ὁποῖον θέλω καρφώσῃ, ὄχι ἑνὸς Σίσαρα τὴν κεφαλήν, ἀμὴ τὴν δύναμιν ὅλην τῦ Ἔρωτος καὶ τῦ Ἅδου. Ἔτζι ἐμίλησε, ἔτζι εἶπε, ☪ μεγαλόψυχος θεϊζει μὲ τὰς ὀδόντας τὴν γλῶσαν, τὴν πτύει εἰς τὰ μάγουλα τῆς γυναικὸς, τῆς αἱματώνει μὲ τὰ αἵματα ὅλο τὸ πρόσωπον, καὶ εἰς τὸ Ἐρυθραῖον ἐκεῖνο πέλαγος σβύνει τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ταῖς φλόγαις, ☪ πνίγει τὸν Τρικέφαλον ἐκεῖνον Κέρβερον, λέγω τὴν γυναῖκα, τὸν Ἔρωτα, τὴν Ἀφροδίτην. Ὦ ἔργον, ὁποῦ χειροτονᾷ τὸν ἀθλητήν μου Νικήταν Ἡρακλέα τῆς Ἐκκλησίας. ὦ ἀνδρεία, ὁποῦ τὸν δείχνει νέον Ἰωσὴφ, εἰς τοῦτο μόνον

σχά-

διάφορον, ὅτι ἐκεῖνος μὲ τὴν φυγὴν, τοῦτος χωρὶς νὰ φύγῃ, ἐνίκησε γυναικὸς ταῖς ἐπιβουλαῖς. ὧ κῆπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

Περὶ Ἀποσιωπήσεως.

Ἡ Ἀποσιώπησις, ὁποῦ καὶ Ἀποκοπὴ λέγεται, εἶναι, ὅταν τρέχοντας ὡς ταχύδρομος ποταμὸς εἰς τὸ λέγειν ἡ γλῶσσα, ἀξαίφνης ἀποσιωπᾷ, καὶ εἰς τὸν δρόμον τοῦ λόγου κόπτει τὴν φωνὴν καὶ τὸν λόγον, φέρνοντας διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἁρμόδιον τὴν αἰτίαν. ὡσὰν.

Ὦ βάρβαρος σκληροκαρδία τῆς μισοχρίστων Τυράννων. πόσα βάσανα ἔυρηκε, διὰ νὰ ξερρίζωσῃ ἀπὸ ταῖς καρδίαις τῶν χριστιανῶν τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Πίστιν. τροχὲς, ὁποῦ ὑψώνοντας τὰ κορμιὰ, διὰ τοῦτο τὰ ἐβύθιζαν καὶ εἰς τὸν πάφον. ταύρους, ὁποῦ τὺς λογικὺς ἀνθρώπους ἔκαναν νὰ μεγγείζουν ὡς ἀλογα ζῶα. φλόγαις, ὁποῦ ἔσβυναν τὴν

ζωήν. λάδια, βολίμια, ὁποῦ βράζοντας ἔφερναν τὸ κρύος τοῦ θανάτου. ὁ σνας ἐφίνετο εἰς ταῖς χάραις, ὁ ἄλλος ἐβυθίζετο εἰς ταῖς πίσσαις. τοῦτος ἐπάγωνε μέσα εἰς τὰ χιόνια, ἐκεῖνος ἐφλέγετο ἐπάνω εἰς τὰ κάρβουνα. ἰδὲς, πόσους ῥίπτουσι εἰς τὴν θάλασσαν, πόσους κρεμοῦσι εἰς τὸν ἀέρα, πόσους πληγώνουσι μὲ ταῖς μάχιγαις, πόσους θερίζουσι μὲ τὴν μάχαιραν. ἐδῶ δένονται εἰς ταῖς ὡραῖς τοῦ ἀλόγου, ὁποῦ τρέχοντας τοὺς ξεχίζουν εἰς τὸ μέσον, ἐκεῖ εἰς τὰ σακκιὰ μὲ τοὺς ὄφεις, ὁποῦ μὲ τὸ φαρμάκι τοὺς κάνουν νὰ δοκιμάσουν τὴν πικρότητα τοῦ θανάτου. ἀλλοῦ τοὺς γδέρνουσι μὲ τὰ ξιράφια, τοῦ ἐβγάνουν τ' ἀδοντια μὲ τὰ σίδηρα, ζωντανοὺς τοὺς θάπτουν μὲ ταῖς πέτραις, γυμνοὺς τοὺς καίουν μὲ ταῖς λαμπάδαις, τοὺς ῥίπτουν ἀπὸ τὸ ὄρη, τοὺς καρφώνουσιν εἰς τὰ δενδρη. εἰς τὰ θέατρα τροφὴ τοῦ λεόντων, εἰς ταῖς γραῖαις παίγνιον τοῦ παιδίων; εἰς ταῖς φυλακαῖς.. ἀμὴ δὲν ἔχω τόσα λόγια νὰ διηγηθῶ ὅλους τοὺς τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους οἱ Μαξεντιοι, οἱ Νέρωνες, οἱ Διοκλητιανοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι διώκται

ηται τῆς Ἐκκλησίας & ὑπηρέται τῦ θυμβόλυ ἐλόγιασαν νὰ σβύσυν τὴν Πίςιν, καὶ νὰ ξορίσυν ἀπὸ τὸν Κόσμον τὸ Ὄνομα τοῦ Χριςοῦ.

Νὰ καὶ ἄλλο παράδειγμα εἰς ὑποθέσιν πλέα χαρμόσυνον, ἤγυν εἰς τὴν Ἀνάςασιν τοῦ Σωτῆρος.

Στραφῆτε, ὦ Χριςιανοὶ, νὰ ἰδῆτε τὸν Δεσπότην Χριςὸν, ὁπῦ νικῶντας τὴν δύναμιν ὅλην τῦ θανάτυ, ἀναςήθη τροπαιοφόρος. & ἂν ἐπικράνθητε εἰς τὸ πάθος, χαρῆτε τῶρα εἰς τὸν θρίαμβον. ἰδέτε, ὄχι πλέα ἀκάνθαις, ἀμὴ ἀςέρες τὸ σεφανώνυν τὴν κορυφήν. δὲν τρέχει πλέα Αἷμα, ἀμὴ δόξα ἀπὸ ταῖς πληγαῖς. δὲν φαίνεται ὡς τὸ πρότερον γυμνὸς εἰς ἕνα ξύλον, ἀμὴ σολισμένος μὲ τὰ κάλλη τῦ Οὐρανῦ ἀκτινοβόλος ἀςράπτει. τὰ αὐτιὰ, ὁπῦ ἤκυσαν ταῖς βλασφημίαις τῶν Ἰυδαίων, τῶρα φθραίνονται μὲ τὰ Τρισάγια τῶν Ἀγγέλων. ἡ γλῶσα, ὁπῦ ἔςαξε χολὴν, τῶρα γάζει ἀμβροσίαν & νέκταρ, & ὅπυ σκληρὰ καρφιὰ ἐκαταξέχισαν τὴν Θεϊκὴν Σάρκα, ἐκεῖ ἀνθῦσι πορφυροζόλιςα ῥόδα. Ὦ πόσαις,

καὶ πόσαις χάριταις τὰ πετῶσι τελγύρω εἰς τὸ πρόσωπον. ὦ πόσοι, καὶ πόσοι γαλαξίαις τὰ λδυκαίνεσι τὸ ἔυμορφον μέτωπον. ὦ πόσα .. ἀμὴ ἀφῆτε με νὰ βλέπω θέαμα τόσης εὐμορφίας. καὶ ἐπειδὴ καὶ δεν ἐμπορεῖ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ ἡ γλῶσσα, ἂς τὸ χαροῦσι κἂν τῆς ξένοίας τὰ ὄμματα.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Συγχωρήσεως.

Ὁ Ῥήτορας καμίαν φορὰν συγχωρᾷ κανένα πρᾶγμα τῷ ἐναντίων, καὶ τοῦτο μὲ τέχνην, ἐπειδὴ καὶ τὸ κάνει, ἢ δι' νὰ σμίξῃ δύθυς ἄλλο μεγαλήτερον, ἢ δι' νὰ δείξῃ, πῶς καὶ χωρὶς ἐκεῖνο ἔχει τόσαις ἄλλαις ἀπόδειξαις, καὶ ἐπιχειρήματα, ὁπῦ εἶναι βέβαιος νὰ ἀπομείνῃ τροπαιοφόρος, καὶ τότε τὸ Σχῆμα λέγεται Συγχώρησις. ὡσὰν.

Ἀνόητος ἐσάθης, ὦ πρόδοτη, καὶ ὁλότελα χωρὶς γνῶσιν, ἐπειδὴ καὶ δι' ὀλίγον ἀργύριον, ὁπῦ εἶναι πτλὸς τῆς γῆς, ἔδωκες τὸν θησαυρὸν τοῦ Οὐρανῦ, καὶ ἐπούλησας σὲνα Θεόν. ἀμὴ ἂς εἶναι, κέρδος σὲ ἐτύφλωσε, φιλαργυρία σοῦ ἐσκότισε τὸν νοῦν, δι' τοῦτο μὲ φανὲς καὶ λαμπάδας ἐγίρευες τὸν μυσικὸν Ἥλιον. ἀμὴ ποῖος σὲ ἔκαμε, νὰ κρεμασθῇς εἰς σὲνα ξύλον; ποῖος σὲ ἀνάγκασε, νὰ φυρκισθῇς εἰς σὲνα δενδρον;

ποῖος, εἰπὲ, σὲ ἐπαρακίνησε, νὰ θανατώσης τὸν ἑαυτόν σε, ὑβρίζοντας μὲ τοιοῦτο ἔργον παράνομον ἢ θεϊκὴν ὀλιγωρίαν, καὶ καταπατῶντας τὸ Σωτῆρος τὸ Αἷμα;

Συγχώρησις ἀκόμι λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτορας συγχωρᾷ κανένα πρᾶγμα ἄτοπον καὶ ἀπρεπὲς, ἀπὸ μὲ ὑποκρισιν καὶ εἰρωνείαν· ὡσὰν.

Τί ἀκόω; τί λέγεις, ὦ αἱρεσιάρχα; τί βλασφημία εἶναι τέτι, ὁπὸ σὲ ἔφυγε ἀπὸ τὸ στόμα; τί φαρμάκι τοῦτο, ὁπὸ ἐξέρασας, δχὶ νὰ φαρμακεύσης τὴν καθολικὴν Πίστιν, καὶ ὅλην τὴν Χριστώνυμον πολιτείαν; ἀνθρωποψυχος εἶναι ὁ ἄνθρωπος; δὲν εἶναι ἀθάνατος ἡ ψυχή; τὴν θερίζει μὲ τὸ κορμὶ θανάτε τὸ δρεπανον; ὁ ἴδιος τάφος σκεπάζει τὸ σῶμα τὸ πνεῦμα; εἰς βραχυλογίαν δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα ὁ λογικόψυχος ἄνθρωπος; λοιπὸν σφαλίξετε ταῖς Ἐκκλησίαις, κλείσετε τὰ δικαστήρια τῆς μετανοίας, χύσετε τὸ καθάρσιον ὕδωρ τὸ θεῖο Βαπτίσματος, κάυσατε ταῖς Εἰκόναις τῶν Ἁγίων, ξεχίσετε ταῖς θείαις Γραφαῖς, σβύσετε ταῖς Ἐντολαῖς, καταπα-

πατήσετε ὅλοι ταῖς ἑρμηνείαις τ Διδασκάλων, σιωπήσετε καὶ Ἐσεῖς, Κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι εἶναι μῦθος τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφροσύνη ἡ νηστεία, φαντάσματα τῆς διανοίας Οὐρανὸς, Ἅδης, Παράδεισος, Κόλασις. ἀς τρυφᾷ ἡ σάρκα, ἀς χαίρεται τὸ κορμὶ, Ϲ ἡ ζωὴ ὅλη ἀς περάσῃ εἰς χορὸς Ϲ χαραῖς, εἰς θέατρα Ϲ κωμῳδίαις, ἐπειδὴ Ϲ μὲ τὸ κορμὶ τελειώνει Ϲ ἡ ψυχή.

Ὦ φιλοσοφία ἀλόγων ζώων. ὦ γνώμη Σαρδαναπάλων. ὦ χή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Ἑρμηνείας.

Μὲ τὴν Ἑρμηνείαν ἐξηγᾶ ὁ ῥήτορας καινὰ ἔργον, ἢ ῥητὸν, & μὲ ἐπιμέλειαν τὸ ἐξετάζει. ὅθεν ἂν ἤθελε, νὰ ἐξηγήσῃ τὸ θαῦμα ἐκεῖνο, ὁπῶ ἐσωσέβη εἰς τὸν θάνατον τοῦ Πάυλυ, ὅταν ἡ μακαρίατε κεφαλὴ χωρεμβύη μὲ σκληρὰν μάχαιραν ἀπὸ τὸν λάρυγγα, ἔκαμε τρία πηδήματα, & ἔχυσε ἀπὸ τὴν πληγὴν ὄχι αἷμα, ἀμὴ γάλα, μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο τῆς Ἑρμηνείας ἤθελε εἰπῇ ἕτζι.

Ἄλλαξαι τὴν βάρβαρον γνώμην, ὦ Νέρων. τὲτος ὁ Ἄνδρας, τὸν ὁποῖον Ἐσὺ ἐκαταδίκασας εἰς τὸν θάνατον, εἶναι ἄξιος τῆς ἀθανασίας, καὶ νὰ τῦ ςεφανώσῃς εἰς τὸ Καπιτώλιον, ὄχι νὰ τῦ χωρίσῃς μὲ σκληρὸν σίδηρον τὴν εὔδοξον κεφαλήν. ὅλον τὸν Κόσμον, ὅσον βλέπει ὁ Ἥλιος, ἐλεύθέρωσε ἀπὸ τὴν τυραννικὴν δελείαν τῦ Σατανικῦ Κοσμοκράτορος, ὅθεν μάδισαι ὅλαις

ταῖς

ταῖς δάφναις, ὄχι νὰ τοῦ πλέξῃς τὸν στέφανον, ἐπειδὴ ὁ ἐφάνη κοινὸς λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων, ὁ νικητὴς τροπαιοφόρος τοῦ Ἅδου. Ἀμὴ τί βλέπω; ἀσράπτει βαρβαρικὴ μάχαιρα εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς δημίου, ὁ μὲ ταῖς ἀσραπαῖς φαίνεται, νὰ τρομάξῃ καὶ τὸ ἀσροπελέκι τοῦ Θανάτου. νὰ, ὁποῦ σικώνει ὁ μιαρὸς ὑπηρέτης τὴν ἀπάνθρωπον δεξιὰν, ἕτοιμος νὰ κατεβάσῃ εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Παύλου τὸ σίδηρον. Μὴ, παρακαλῶ, σάσου, ὦ δήμιε. ὁ ἔχεις καρδίαν; Ἀμὴ ἐκατέβασε ὁ βάρβαρος τὴν ἀκονισμένην ῥομφαίαν, ὁ τοῦ ἔχωρισε τὴν σεβασμίαν κεφαλὴν, ἡ ὁποία πίπτοντας ἐπήδησε, ὄχατὶ πηδῶντας δέχονται τὸν Θάνατον οἱ δίκαιοι, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι τρόξενος μιᾶς αἰωνίου ζωῆς. τρέχει ἀπέκι ἀπὸ τὴν πληγὴν ὄχι αἷμα, ἀμὴ γάλα, ἡ ὄχι νὰ δείξῃ μετ' ἐκεῖνο τὴν καθαρότητα τῆς ἰδίας του ψυχῆς, ὁποῦ ὡς λευκόμορφος περιστερὰ ἐπέταεις τὰ οὐράνια, ἡ ὄχι νὰ ποτίσῃ τὴν τότε βλασάνουσαν Ἐκκλησίαν, ὁ ὄχι νὰ βιζάσῃ τὰ νέα ἐκεῖνα τέκνα, ὁποῦ διὰ μέσου τοῦ Εὐαγγελίου εἶχε γεννήσῃ. τρέχει γά-

λα,

λα, ὅχατι εἶχε πάντα μελισάλακτον τὸ
στόμα, & εἰς τὸ λέγειν γαλακτομελιῤῥέουσαν
τὴν γλῶσσαν, ἢ ὅχατι δὲν ἀπέθανε τὴν ἡ-
μέραν ἐκείνην ὁ Παῦλος, ἀμὴ ἐγονυάτον εἰς
τὴν αἰώνιον ζωὴν, ὅθεν ἡ φύσις τὸ ἔδιδε
τὴν τρέπουσαν τροφὴν, ὁπὸ εἶναι ὄχι τὸ
αἷμα, ἀμὴ τὸ γάλα. ἀδὲν θέλετε νὰ εἰ-
πῶμεν, πῶς τρέχει γάλα, ὅχατι ἔτρεπε
νὰ τελειώσῃ ἀνάμεσα εἰς τὴν γαλήνην καὶ
γλυκύτητα τοῦ γάλακτος ἐκεῖνος, ὁπὸ διὰ
τὸν Χριστὸν ἐναυάγησε τόσαις φοραῖς εἰς ταῖς
τρικυμίαις, καὶ πικρὰ κύματα τῆς θαλάσ-
σης.

Εὑραίμ ὁ ἅγιος ἔσχε εἰς τ' ἔρημον τρο-
σύχομμος, & περνῶντας μίαν ζωὴν ὄντως
ἰσάγγελον, ὅταν ὅξαίφνης βλέπει εἰς τὸν
Οὐρανὸν σὰν σύλον σεφανωμένον ὅλον μὲ
φλόγαις, & ἀκόει μίαν φωνὴν, ὁπὸ ἔλε-
γε, Τὸπος εἶναι ὁ Βασίλειος. Ἰξέυρω, πῶς
ἀνθρώπε γλῶσσα δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὅξηγήσῃ
ὅραμα τόσον θαυμασὸν, & νὸς νὰ καταλά-
βῃ ποτὲ μυςήριον τόσον βαθὺ, ὅμως μὲ
τὴν ῥητορικὴν τέχνην & μὲ τὸ Σχῆμα τοῦ-
το τῆς Ἑρμηνείας ἔτζι πάχα ἤθελε εἰπῆ

σὰς

σῦας ῥήτορας.

Μεγάλη εἶναι ἡ δόξασυ, ὦ Βασίλευ, ἐπειδὴ & ὄχι μόνον ἔφθασεν εἰς τὰ πέρατα, & ἐγέμισε τὸν τετραμερῆ Κόσμον, ἀμὴ ὑψώθη & ἕως εἰς τοὺς Οὐρανὲς, ἐξαπλώθη & εἰς τοὺς ἀσέρας. καὶ πῶς; δεν βλέπετε εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα, σῦα ἔμπυρον & φωτοπάροχον ςύλον ζῶσαν & ἔμψυχον εἰκόνα τοῦ Βασιλέως; δεν ἀκέετε τὸν Οὐρανὸν, ὁπὲ μὲ βροντῶσαν φωνὴν τὸ μαρτυρᾷ, ὅταν λέγει, Τῦτος εἶναι ὁ Βασίλειος. „ Ναὶ βέβαια, τῦτος εἶναι ὁ Ἱεράρχης, & ὁ Οὐρανοφάντωρ Διδάσκαλος. ἦγεν ςύλος, ὁπὲ εἰς τὴν λύσαν Οὐάλεντος, & Ἰυλιανῦ τῆς Αὐτοκρατόρων, εἰς ταῖς ἐπιδρομαῖς καὶ σεισμὲς τῆς αἱρέσεων ἐςήριξε τὴν Πίςιν, & ἔδειξε ἀσάλδυτον τὴν Ἐκκλησίαν. φλόγα, ὁπὲ μὲ ταῖς ἀκτίναις τῆς σοφίας ἐξολόθρδυσε τὰ σκότη, & ἔκαμε, νὰ λάμψῃ εἰς κάθε τόπον ἡ Ὀρθοδοξία, & ἡ ἀλήθεια. ςύλος, ὁπὲ χωρὶς μυθολογίαις ἐβάσασε εἰς τὸ πρόσωπον τὸ Μὴ παραιτέρω, ὅχατὶ ἄλλος δεν τῦ ὑπερέβη ἢ τὴν Ἁγιότητα, ἢ τὸν ζῆλον. φλόγα, ὁπὲ ἐκα- „

θά-

θάρισε τόσες λεπρὲς, μὲ θεῖον ἔρωτα ἔφλεξε τόσαις καρδίαις, & εἰς τόσα ψυχρὰ & νενεκρωμένα σώματα ἔταξε πάλιν τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς. ςύλος, ὁπὸ ἀνώρθωσε εἰς τὴν πρωτέραν ὁσίαν, τὴν μοναδικὴν Τάξιν, & φωτοφόρος ὡς ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος τῆς ἐρήμου μὲ ἀσκητικαῖς διδασκαλίαις ὁδήγησε τόσαις ψυχαῖς εἰς τὴν ἐνάρετον ζωὴν, καὶ Ἀγγελικὸν Σχῆμα τῶν Μοναζόντων. φλόγα, ὁπὸ ἐβασάνισε πλέα τὺς δαίμονας, παρ' ὁπὸ τὺς βασανίζει ποτε ἡ ἄσβεςος ἐκείνη τῦ Ἅδου, ὅθεν εἰς τὸ πρόσαγμα & ὄνομα τῦ Ἁγίε ἔφυγαν μὲ τρόμον ἀπὸ τὰ κρημνιὰ τῶν Τεισαθλίων, ὡσὰν ὁπὸ σωπηθισμένοι εἰς τὰ σκότη δὲν ἐμποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τῆς φλογὸς ἐκείνης τὴν λάμψιν. ςύλος, κτλ.

Ἀμὴ τὸ ὅραμα τῦτο Ἐφραὶμ τοῦ ὁσίου μὲ κάνει νὰ ἐνθυμηθῶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο, ὁπὸ εἶδεν εἰς τὸν Οὐρανὸν Κωνσταντῖνος ὁ θειότατος Βασιλεὺς, ἤγεν τὸν λαμπροφώτιςον ἐκεῖνον Σταυρὸν, & τὸ ἀςεροσώθετον γράμμα ΕΝ ΤΟΥΤΩ. ΝΙΚΑ. λοιπὸν
" μὲ τὴν Ἑρμηνείαν ἔτζι ἤθελες τὸ ἐξηγήσῃ.

Κά

Κάτω τὰ ἅρματα, ὦ Αὐτοκράτορ. σίδηρον μὴν σὲ ἁρπάξῃ πλέα εἰς τὴν βασιλικὴν δεξιάν. ἂς σιωπήσουν ἡ σάλπιγγες, καὶ ἄφωνα μὴ βροντήσουν πλέα τὰ πολυτάραχα τύμπανα, ὅχατὶ ΕΝ ΤΟΥΤΩ. ΝΙΚΑ. ἤγουν, ὡς ὑψώσῃς τὸ σύνδοξον καὶ φευκτὸν τοῦτο σημεῖον, κάθε σου ἐχθρὸς νικημένη θέλει πέσῃ ἡ δύναμις. ὁ Σταυρὸς τοῦτος θέλει ἦσαι ἡ ῥάβδος, μὲ τὴν ὁποίαν ἄλλος Ἡρακλὴς θέλεις σωτρίψῃ κάθε χρυσομάχου & ὑπερήφανον κεφαλήν: ὁ τροχὸς, ὁποῦ θέλει σὲ ὑψώσῃ εἰς τὰ μεγαλήτερα ὕψη τῆς δόξης: καὶ ἡ μάχαιρα, ὁποῦ θέλει θερίσῃ ὅλαις ταῖς δάφναις, ὅχὰ νὰ ςεφανώσῃ τὴν νικηφόρον σου κορυφήν.

κγ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ποῖος ὁ Μερισμός.

Μερισμὸς, ὅπερ ἡ Διαίρεσις λέγεται, εἶναι, ὅταν ὁ ῥήτορας, θέλῃ νὰ αὐξήσῃ τὸ θαῦμα, ὅπερ ἐπιχειρίζεται, τὸ θαμπράζει εἰς τὰ ἴδια του μέρη, καὶ τόσον εἰς ἔπαινον, ὅσον εἰς καταφρόνεσιν δὲν λέγει εἰς ὅλα λόγον τὰ πάντα, ἀλλὰ κατὰ μέρος καὶ μέρος διηγᾶται τὸ ὅλον. λόγου χάριν. ὁ Παῦλος εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Πίστιν. μὲ τὸν Μερισμὸν ἔτζι ἤθελες τὸ αὐξήσῃ.

Ὁ Κόσμος ὅλος σὲ εὐχαριστᾷ, ὦ Ἀπόστολε Παῦλε, διατὶ εἰς κάθε τόπον ἐσκόρπισας τὰ πλούτη τῆς θεοσόφου διδασκαλίας, καὶ ὅλα τὰ Ἔθνη βυθισμένα εἰς τὸ σκότη τῆς πλάνης μὲ τὴν ἀληθινὴν Πίστιν ἐφώτισας. Ἐσὺ μὲ τὰ νερὰ τοῦ Βαπτίσματος ἐλεύκανας τοὺς μαύρους Αἰθίοπας, καὶ εἰς τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα πρόσωπα ἔκαμες νὰ λάμψῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πίστεως.

Ἐσὺ

Ε'σὺ τὴν Κρήτην πατρίδα τοῦ Διὸς μετήλ-
λαξας εἰς Χῶραν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος,
καὶ ἔκαμας, νὰ καυχᾶται εἰς σὰν Στα-
ρὸν ἐκεῖνο τὸ Βασίλειον, ὁποῦ μὲ ἑκατὸν
σόματα ἐκαυχᾶτο πρότερον εἰς σὰν ψευμα-
τινὸν τάφον. Ε'σὺ μὲ ὑράνιον διδασκαλίαν
ἐμαθήτευσας ταῖς Α'θήναις, καὶ λύοντας
τὰ αἰνίγματα τῆς σοφῶν Α'θηναίων, ἔδειξας,
πῶς ὁ Α'γνωστος ἐκεῖνος Θεὸς ἦτον ἡ τελευ-
τόσατος καὶ μία Θεότης. Α'ν ἡ Ρ'όδος ἐκα-
ταπάτησε τὰ εἴδωλα, α'ν ἡ Α'ίγυπτος ἐξώ-
ρισε τὺς κροκοδείλους, α'ν ἡ Δαμασκὸς ἔρ-
ριξε χαμαὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἄφηκε τῆς
ψευδωνύμων Θεῶν ταῖς θυσίαις, Ε'σὺ εἶ-
σαι ἡ αἰτία, ὁπὺ ὑράνιος γεωργὸς ἐξερ-
ρίζωσας ἀπὸ κάθε τόπον τὴν ἀσέβειαν,
καὶ ἐφύτευσας τὸ δενδρον τῆς ζωῆς τὸν Στα-
ρόν. Ι'δρωτας ναὶ, ἱδρωτας τοῦ προσώπου
σου, ὦ Παῦλε, εἶναι ἡ Ε'φεσος, ἡ Α'ντι-
όχεια, ἡ Τύρος, ἡ Κόρινθος, ἡ Καισ-
αρεια, ἡ Σελεύκια, ἡ Α'χαΐα, ἡ Μα-
κεδονία, ἡ Φρυγία, ἡ Κιλικία, ἡ Τρωάδα,
ἡ Συρία, καὶ τόσαις ἄλλαις Χώραις καὶ
Βασίλεια, τὰ ὁποῖα ἡγίασας, χηρεύου-

πας χωρὶς νὰ σοχαθῇς ποτὲ κόπον τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ δυαγγελίζοντας μὲ ἀκόρεσον γλῶσαν τὸν Χριςὸν καὶ Σωτῆρα. Ϲ πάλιν ἂν ἐρωτήσωμεν τὰ ἐπίλοιπα μέρη τῦ Κόσμυ, ποῖος τὰ ἐλύτρωσε ἀπὸ τὰς σατανικὰς ὄνυχας τῦ Δαιμόνων, καὶ τῦ ἔδειξε τὴν σράταν, ὁπῦ ὁδηγᾷ ὡρὸς τὸν Οὐρανόν; ὅλα μὲ μίαν βοὴν ἀποκρίνονται, ὁ Παῦλος τὸ γλυκύτατον ὄνομα, ὁ Παῦλος ὁ κοινὸς τῆς Οἰκυμένης Διδάσκαλος. Τῦτος, ἀκύεις τὴν Ἀραβίαν νὰ λέγῃ, ἐσάθη ὁ Ἥλιος, ὁπῦ μᾶ ἔδιωξε τὰ σκότη ἀπὸ τὸ ωρόσωπον, ὅθεν καὶ δύθὺς εἶδα τὸ ἀληθινὸν φῶς. τῦτος, φωνιάζει ἡ Περσία κῆ.

Μὲ τὸ ἴδιον Σχῆμα, ἤγεν μὲ τὸν Μεσμὸν ἔτζι ἤθελες δείξῃ, πῶς εἶναι ἕνας Μικροκόσμος ὁ ἄνθρωπος, Ϲ εἰς ὅμοιον τρόπον ἤθελες πλατύνῃ τὴν ωρότασιν, διηγούμενος μέρος Ϲ μέρος.

Ἰξεύρω, πῶς ἀπὸ τὺς παλαιὺς σοφὺς Μικροκόσμος ὠνομάσθη ὁ ἄνθρωπος, Ϲ φρόνιμα. ἐπειδὴ καὶ μόνος μὲ θαυμασὴν ἀνακεφαλαίωσιν περιέχει, ὅτι βλέπομεν

ἢ δύ-

ἢ δύμορφον ἢ θαυμασὸν εἰς τὸν μέγαν τοῦτον καὶ δύρύχωρον Κάσμον. Καὶ βέβαια θέλεις τὸν Ἥλιον; Ἥλιος εἶναι ἡ καρδία, ὁπὸ μεταδίδει εἰς τὰ ἄλλα μέλη τὰ πνεύματα, ὡς καθὼς καὶ ἐκεῖνος εἰς τὰ ἄλλα ἄστρα τὸ φῶς. Θέλεις τὰς Ἀστέρας; Ἀστέρες εἶναι τὰ ὄμματα, ὁπὸ στολίζουσι ὅλο τὸ πρόσωπον, ὡς καθὼς καὶ τὰ φῶτα ἐκεῖνα τὸν Οὐρανόν. νὰ τὰ δενδρη εἰς ταῖς τρίχαις τῆς κεφαλῆς. νὰ τὰ ἄνθη εἰς τὰ ῥόδα τὰ πρόσωπα. ξάνοιξαι, καὶ θέλεις ἰδῆ εἰς ταῖς φλέβαις τὰς ποταμὰς, ὁπὸ τρέχουσι. σίμωσαι, καὶ θέλεις ἀκόσῃ εἰς τὰς στραγμὰς, τὰς ἀνέμους, ὁπὸῦ φυσοῦσιν. ἂν ὁ ἄνθρωπος χαίρεται, δείχνει τὴν γαλήνην μὲ τὸ γέλιο. ἂν πικραίνεται, δείχνει τὰ νέφαλα μὲ τὴν θλῖψιν. ἂν κλαίει, ῥίπτει ταῖς βροχαῖς μὲ τὰ δάκρυα. καὶ πάλιν ἂν ἱδρώνει ἢ ἀπὸ τὴν καῦσιν τὸ Ἡλίου, ἢ ἀπὸ τὸν κόπον, βλέπεις καὶ πίπτει ἡ δρόσος ἀπὸ τὸ μέτωπον. πηδᾷ, καὶ κάνει σὰν σεισμὸν εἰς κάθε πήδημα. φωνιάζει, καὶ δύθὺς βροντᾷ μὲ τὴν γλῶσσαν. θυμώνεται, καὶ φοβερὸς ἀστράπτει

μὲ τὰ ὄμματα. ὑβρίζει, καὶ πέμπει τὰ σα ἀςροπελέκια, ὅσα λόγια. ἂν σφαλίζῃ τὰ βλέφαρα, νάσῃ νύκτα. ἂν τὰ ἀνοίξει, φέγγει πάλιν μὲ τὸ φῶς ἡμέρα. καὶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ Ὑπομονῆς.

Τὸ Σχῆμα τοῦτο λέγεται Ὑπομονή, ὅτι οἱ ἀκούοντες, μὲ μεγάλην ἐπιθυμίαν ἀναμένουσι, τί ἔχει νὰ εἰπῇ τέλος πάντων ὁ ῥήτορας, ὁ ὁποῖος διηγέμενος διάφορα πράγματα, διὰ νὰ τοὺς αὐξήσῃ περισσότερον τὴν ἐπιθυμίαν, σμίγει τέλος κανένα πρᾶγμα μέγα ἢ μικρὸν, γελοῖον, ἢ ἀξιοθάυμαστον, ὁποῦ εἶναι ἔξω ἀπὸ πάθετος ἐλπίδα καὶ λογισμὸν, ὅθεν τὸ ἴδιον τοῦτο Σχῆμα, καὶ Παράδοξον ὀνομάσθη. Νὰ διπλοῦν παράδειγμα εἰς τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα λόγια, ὁποῦ εἶπε ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἀπὸ τὸ ξύλον, καὶ ὁ Χρυσόστομος Ἰωάννης ἀπὸ τὸν νεκρικὸν κράββατον.

Ἔφθασεν εἰς τὸ Γολγοθᾶ ὅρος ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς φορτωμένος ὄχι μόνον μὲ τὸ φοβερὸν ξύλον τοῦ Σταυροῦ, ἀμὴ καὶ μὲ τὸ δυσβάσακτον βάρος τῆς παγκοσμίου ἁμαρτίας, καὶ σύθυς τὸν τεμυρίζουν ὡς τίγρεις, καὶ λέοντες οἱ παράνομοι Ἑβραῖοι, τὸν ῥί-

στην χαμαὶ, τὸν γδύνει γυμνὸν, κ᾽ μὲ θυμὸν, μὲ ὀργὴν, μὲ λύσσαν τὸν ὑφώνει σαυρωμένον εἰς ἕνα ξύλον, & δχὶ περισσότερην σύντροπὴν, & καταφρόνεσιν ἀνάμεσα εἰς δύο λῃσὰς, & εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λαοῦ, & ὅλης τῆς πόλεως. Τῶρα τί λογιάζετε, τί ἀναμένετε, νὰ ἔκαμε ὁ πλάσης & Σωτῆρας Χριστὸς ἀπὸ τὰ ἴδιατα πλάσματα καταφρονεμένος, θανατωμένος; βέβαια θέλετε εἰπῇ, ἐπαρακάλεσε τὸν Ἄναρχόντα Πατέρα, νὰ ῥίξῃ φωτιὰν, & φλόγα, δχὶ νὰ κατακαύσῃ τὺς ἀσεβεῖς ἐκείνους Ἰουδαίους. ἄνοιξε τὰ σκοτεινὰ, καὶ καταχθόνια βάραθρα τῆς ἀβύσσου, δχὶ νὰ βυθίσῃ τὸ παράνομον & ἀχάριστον ἐκεῖνο γένος. ἔκραξε χωρὶς ἄλλο ἀπὸ τὺς Οὐρανοὺς τὰ στρατεύματα τῶν Ἀγγέλων, δχὶ νὰ θερίσουν μὲ φλογίνην ῥομφαίαν τὸν ἄπιστον ἐκεῖνον λαὸν, & εἰς βραχυλογίαν ἄλλαξε εἰς φοβερὰ ἀστροπελέκια τὰ καρδιὰ, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκρέμετο σαυρωμένος, δχὶ νὰ τὺς θανατώσῃ. ὄχι. σφαίνετε. τίποτες ἀπὸ τὰ τοιαῦτα. Τί λοιπὸν ἔκαμε ἕνας Θεὸς ὑβρισμένος μὲ τόσαις βλασφημίαις, & μὲ τόσον ἄχνημον

θά-

θάνατον θανατωμένος ; λογιάσετε με τὸν νέησας ἀγαθότητα, ὅπε ὅμοια ποτὲ νὰ μὴν ἠκέσθη. φανταθῆτε φιλανθρωπίαν, ὅπου νὰ ὑπερβαίνη τὰς ὅρας ὅλους τῆς πίστεως, ὅχατι ἐγὼ θέλω νικήση Ⓒ τὰ φαντάσματα τῆς ὅχνοίας σας. δὲν ἐσοχάθη τὰς ὕβρεις, δὲν ἐλήφισε λαὲ τὴν ἀχαρισίαν, δὲν ὠξανοίξε ταῖς καταφρόνεσαις, δὲν ἐγράφη εἰς ταῖς τόσαις τε πληγαῖς, Ⓒ εἰς τὸν σκληρὸν θάνατον, ὅπε ὑπόμενε τὸ Σταυρὸ, ἀμὴ ὡς ὑράνιος Κύκνος μὲ γλῶσαν, ὅπε ἔσαξε μέλι, φωνιάζει ωρὸς τὸν Ἄναρχόντου Πατέρα. Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, ,, κ.τ.λ.

Εὐδοξία ἡ Βασίλισσα εἶχε ξορίση μίαν, Ⓒ δύο φοραῖς τὸν χρυσόσομον Ἰωάννην, ὅχατι ὁ Ἅγιος μὲ ἐλεύθερον γλῶσαν ἤλεγχε τέτης τὴν φιλαργυρίαν, Ⓒ μὲ ωρόντζινον ζῆθος εἶχε τῆς αὐτισαθῆ εἰς κάθε της ἔργον παράνομον, ὥσε ὅπου ἀπὸ τὰ πολλὰ βάσανα, Ⓒ πάθη, ὅπε ὑπόμενε ὁ χρυσὸς τέτος Ἀρχιερεὺς, Ⓒ εἰς τὴν ζράταν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας τῆς Βασίλισσας, Ⓒ εἰς τὲς ἄγριες Ⓒ σκληρὲς τόπους,

εἰς τὰς ὁποίας ἐξωρίσθη, εἰς ὅλο τὸ ὕστερον ἐτελείωσε καὶ τὴν ὡρόσκαιρον τούτην ζωήν. Θεοδόσιος ἀπέκι ὁ Αὐτοκράτορας ἔκαμε, νὰ φέρουν τὸ ἅγιόν τε Λείψανον μὲ μεγάλην παῤῥησίαν, & μεγαλοπρέπειαν εἰς τ βασιλεύουσαν Πόλιν, τὸ ὁποῖον ἀνοίγοντας τὰ χρυσᾶ χείλη εἶπε πρὸς τ λαὸν, Εἰρήνη ὑμῖν.

Ἄραξε τὸ πορφυροσόλιζον κάτεργο εἰς τὸν λιμένα τῆς βασιλικῆς Πόλεως πολλὰ εὐτυχέστερον ἀπ' ἐκεῖνο τ Ἀργοναύτων, ἐπειδὴ κ ἐβάσα & τιμιώτερον θησαυρὸν, ἤγουν τοῦ χρυσορῥήμονος Γιάννου τὸ ἔνδοξον Λείψανον. & εὐθὺς ἔρημα ἀπομείνουν τὰ δικαστήρια, οἱ φόροι, ἡ γραῖαις, & ἡ πολυάνθρωπος ἐκείνη Χώρα ἐφάνη ἐξαίφνης χωρὶς λαὸν, & ἀνθρώπους. τρέχουσι νέοι, γέροντες, ἄνδρες, γυναῖκες, πτωχοὶ, πλούσιοι, & εἰς βραχυλογίαν, ὅλοι ὡς πρὸς ποιμένα τὰ πρόβατα, & ὡς πρὸς ἀγαπητὸν πατέρα τὰ τέκνα. τριγυρίζουσιν ἀπέκι τὸ νενεκρωμένον ἐκεῖνο κορμὶ, ἀγκαλὰ καὶ ἐμψυχωμένον ἀπὸ τὴν ἀγάπην, & ὁ εἷς μὲ δάκρυα, ὁπὸ τοῦ ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἐνθύμιζε τὴν ταπείνωσιν τοῦ Ἁγίου τόσον βαθεῖαν, ὁποῦ ἄλ-

ἄλλο δεν τὸ ἐσύγχιζε τὸ γαληνόμορφον πρόσωπον, παρὰ ἡ τιμή, & ὁ ἔπαινος. ὁ ἄλλος ἐθάυμαζε τὴν ὑπομονὴν εἰς ταῖς ὀξοείαις, & ἄλλα πάθη, ὡσὰν νὰ μὴν ἦτον ἀπὸ σάρκα πεπλασμένος, ἀμὴ ἀπὸ σίδηρον. τοῦτος ἀνάφερνε τὸν ξύλον, ἀπὸ ταῖς φλόγαις τὸ ὁποῖο καταφλεγομένη ἡ χρυσέα τε ψυχὴ δεν ἐσοχάζετο, παρὰ Θεὸ τὴν δόξαν, καὶ τὸ ὄφελος τῶ πλησίον. ἐκεῖνος πάλιν ἐπαίνα τὴν μελίχρυσον γλῶσσαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔτρεχαν χρυσόῤῥοει θροι ποταμοὶ τῆς σοφίας. ἀμὴ ἀπὸ τοὺς ἐπαίνες ἔρχονται εἰς τὰ ἔργα. ὅθεν θέλε νὰ φανερώσεν τὴν ἰδίαν τως ἀλάβειαν πρὸς τὸν Ἅγιον, κλίνοντας τὴν κεφαλὴν ἐπροσκυνῶσαν τὸ τρισόλβιον ἐκεῖνο Λείψανον, & μὴν ἐμπορῶντας νὰ σιμώσουν, θέλε νὰ γλυκοφιλήσεν μὲ ταπεινὰ χείλη τὰς ἱερὰς πόδας, ἐφιλῶσαν μὲ ἀχόρταγον χαρὰν τὴν γῆν, ὅπου μίαν φορὰν εἶχε πατήσῃ, βοῶντας ὅλοι. ὦ μελιζάλακτον στόμα. ὦ χρυσόῤῥοος γλῶσσα. ὦ Διδάσκαλε τῆς Οἰκουμένης. ὦ πέλαγος τῆς σοφίας. ὦ ἔμψυχον κειμήλιον τῶ ἀρετῶ. ὦ στολὴ, καὶ δόξα

τῆς

τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας. Ἐσὺ ἀκόμι, & τῶρα, ὁπῶ σιωπᾷς ὄχι μὲ τὴν γλῶσσαν, ἀμὴ μὲ τὰ ἔργα, ὄχι μὲ τὸν λόγον, ἀμὴ μὲ λάλον παράδειγμα μᾶς ἑρμηνεύεις τὴν ὑπομονὴν, & μᾶς νεθετᾷς εἰς κάθε ἔργον ἐνάρετον. Ἀμὴ ἀνάμεσα εἰς τῦτα ὅλα ἕνα τραῦγμα συνέβη, ἄξιον νὰ τὸ θαυμάσῃ δὲν λέγω κάθε ἄνθρωπος, ἀμὴ ὁ Οὐρανὸς, καὶ ὅλη ἡ φύσις. Τί ἀναμένετε τῶρα, νὰ σᾶς διηγηθῶ, ἐσεῖς ὁπῶ μὲ ἀκύετε; τί λογιάζετε ἢ & φαντάζεσθε μὲ τὸν νῦσας; ἀγκαλὰ &, λογιάσετε ὅτι θέλετε, φανταθῆτε ὅτι σᾶς δίδει ἡ ὄρεξις & ἡ ἐπιθυμία, ὅχατὶ ποτὲ δὲν θέλετε φθάσῃ. ὑπερβαίνει τὸν λογισμὸν, νικᾷ ταῖς ἐλπίδαις, εἶπα ὀλίγον, & τὰς ἰδίας νόμυς τῆς φύσεως. Καὶ βέβαια νὰ τὸ φανερώσω. ἀμὴ φοβᾶμαι, νὰ μὴν μᾶ πνίξῃ ἡ χαρὰ τὰ λόγια μέσα εἰς τὸν λάρυγγα. νὰ τὸ σιωπήσω; ἀμὴ ἐπεθύμυ ὄχι ἕνα, ἀμὴ ἑκατὸν ςόματα, ὅχὰ νὰ κηρύξω εἰς ὅλην τὴν Κτίσιν τῦ Χρυσοςόμυ Ἰωάννου ταῖς δόξαις. Ἀκύσατε λοιπὸν, & θαυμάσατε. Ἐξῆπα ὁ λαὸς ἐλεημοσύνην, & βοήθειαν ἀπὸ τὸν

Ἅγιον,

Ἅγιον, ὡς ποιμὴν νὰ φυλάσσῃ & ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν τὰ ἰδιάτυ τροβάτα, ὡς Διδάσκαλος νὰ διώχνῃ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν τὴν πλάνην, & ὡς ἀρχηγὸς Πατὴρ νὰ βλέπῃ ταῖς χρείαις τοῦ καθ' ενὸς, & νὰ τὸ βρέχῃ τῷ ὑρανίων τυ χαρίτων τὴν δρόσον. καὶ ὁ Ἅγιος σικώνοντας τὴν ἱερὰν Κεφαλὴν, ἀνοίγοντας τὰ χρυσᾶ χείλη (& ποῖος δὲν χαίρεται, ὅταν ἀκύσῃ τοσην φιλανθρωπίαν; τίνος ἡ καρδία δὲν πηδᾷ ἀπὸ τὴν χαρὰν μέσα εἰς τὰ ἀσπλάγχνα; ποῖος δὲν ἀπομένει ἐκστατικὸς ἀπὸ τὸ θάμβος;) ἀνοίγοντας λέγω τὰ χρυσᾶ χείλη, ἀποκρίνεται τρὸς τὸν λαὸν, Εἰρήνη ὑμῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Ἀναισχυντίας.

Ἡ Ἀναισχυντὴ εἶναι Σχῆμα πολλὰ σύμορφον, ἀγκαλὰ & πλέα ἴδιον τῆς δημηγόρων εἰς τὰ Δικαστήρια, παρὰ τῆς ῥητόρων εἰς τὺς πανηγυρικὺς λόγυς & εἰς τὰ ἐγκώμια. Ἔχει τύτη χρέος, νὰ λύση μὲ φρόνιμην ἀπόκρισιν, ὅτι εἶπε ὁ ἀντίπαλος, & νὰ ἀποδείξη, πῶς κάθε τι λόγος εἶναι τόσον ἀχαμνὸς, ὁπῦ δὲν ἔχει καμίαν δύναμιν, νὰ ἀντισαθῆ τῆς ἀληθείας. Μετεχειρίθη τὸ Σχῆμα τῦτο μὲ ἄμετρον χάριν καὶ ἐνέργειαν ἡ ῥητορικωτάτη παρθένος, καὶ πάνσοφος Αἰκατερίνα, ὅταν Μαξιμιανὸς ὁ Αὐτοκράτορας, διὰ νὰ τὴν γδύση ἀπὸ τὴν Πίστιν, τὴν ἐφοβέριζε, νὰ τὴν στερήση ὄχι μίαν, ἀμὴ χίλιαις φοραῖς ἀπὸ τὴν ζωὴν, διατὶ χίλια ἤθελαν εἶσαι τὰ ἐργαλεῖα τῦ θανάτυ, μὲ τὰ ὁποῖα ἤθελε νὰ τῆς τὴν ἁρπάση, ἤγεν μάχαιραις, πίσσαις, φλόγες, σαυροὶ, θηρία, καὶ ὅτι ἄλ-

λο

λο ἐδανείθησαν ἀπὸ τὰ κάτω βάραθρα τῦ Ἅδε οἱ Τύραννοι, ὄχι νὰ βασανίσεν τὲς χρισιανές. λοιπὸν μὲ τ' Ἀνασκόλιν ἔτζι μεγαλόψυχος τῦ ἀπεκρίθη ἡ Βασίλισσα.

Τί μὲ φοβερίζεις, ὦ ἀντίχριστε καὶ ἀπάνθρωπε Τύραννε; μὲ τόσες θανάτους, ὅσα μὲ ὠνόμασας κολασήρια βάσανα; δὲν ἐξύρεις, πῶς ὁ χρισιανὸς ἄλλο δὲν φοβᾶται παρὰ τὴν ἁμαρτίαν; ἄλλο δὲν τρέμει παρὰ τὴν Κόλασιν; δὲν ἐξύρεις, πῶς ὅσον Ἐσὺ εἶσαι ἄσαπος, ὡσὰν ὁποῦ τῶρα μὲ κολακείαις, καὶ τῶρα μὲ φοβέραις θέλεις νὰ μὲ κερδοδόσης ἀπὸ τὸν Χριστὸν, ἄλλο τόσον ἐγὼ εἶμαι σερρέα, καὶ ἀσάλδυπος εἰς τὴν Πίστιν; ἂν μὲ κατακρημνίσης ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη, ὡς λέγεις, ἀπὸ τὰ ὕψη ἐκεῖνα θέλω φθάσῃ πλέα γλήγορα εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὁπῦ μὲ εἶναι ἡ σφαῖρα. ἂν μὲ χωρίσης μὲ σκληρὰν μάχαιραν τὴν κεφαλήν, ἐξύρε, πῶς ῥαντισμένη μὲ τὸ ἴδιον μὲ αἷμα θέλω ἦσαι πλέα εὐμορφη εἰς τὰ ὄμματα τῦ Οὐρανῦ, παρὰ μὲ βασιλικὴν πορφύραν ὡραϊσμένη. ἂν μὲ ῥίψῃς μέσα εἰς ταῖς φλόγαις, ἀνάμεσα εἰς τόσον

φῶς

φῶς θέλει λάμψη ☪ περισσότερον ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὸν Θεὸν, ☪ ἡ ἐδικήσου ἀσέβεια. εἰς τὰ κάρβουνα θέλω περιπατήσῃ, ὡσὰν εἰς ἄνθη ☪ ἄσπρα. εἰς ταῖς πίσσαις θέλω εἰσέβῃ, ὡσὰν εἰς μίαν θάλασσαν, ὁπου μὲ σύγαινει ἀπέκει εἰς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας. ἡ μάσιγαις θέλουσι μοῦ ἀνοίξῃ τόσα σώματα, ὅσαις μὲ θέλουν κάμῃ πληγαῖς, σὰ νὰ κηρύττω Χριστὸν μου τὸ Ὄνομα, ☪ σὰ νὰ σὲ ἀναθεματίζω Ἥρην, ☪ Ἄρην, Δία, ☪ Ἀφροδίτην, ☪ ὅσους ἄλλους Δαίμονας προσκυνᾷς ☪ λατρεύεις. κ᾽ ἂν μὲ ὑψώσῃς εἰς σὲνα ξύλον, ἂν μὲ καρφώσῃς εἰς σὲνα σαυρὸν, θέλω χαρῇ περισσότερον, παρὰ ἂν ἤθελες μὲ βάλῃ εἰς βασιλικὸν θρόνον. κ᾽ ἡ.

Δὲν θέλω νὰ ξεχωρίσω ἐκείνους, ὁποῦ ἔσμιξεν εἰς τὸν ᾅδην ἡ σκληροκαρδία ☪ ἡ ἀσέβεια. ὅθεν ἀνίσως κ᾽ μὲ τὴν Ἀνασκόλην ἐσύγχισε ἡ ἄνωθεν Κόρη Μαξιμιανὸν τὸν Ἀυτοκράτορα, μὲ τὸ ἴδιον Σχῆμα θέλω συγχίσῃ κ᾽ ἐγὼ Ἰουλιανὸν τὸν ἄθεον ἀποστάτην, κ᾽ θέλω τοῦ σκορπίσῃ ὡς καπνὸν τὴν ὑπερηφάνιαν.

Εἰς τοῦτο μόνον ἐμπορεῖς νὰ καυχάσαι,

ὦ ἄθλε, πῶς ἡ τύχη ὡσὰν τυφλὴ δὲν ἴδε τὴν ἀσέβειαν, ὁπὸ σὲ ἐφώλδε εἰς τὴν καρδίαν, ὅθεν σὲ ἐξεφάνωσε μὲ βασιλικὴν δάφνην, καὶ ἔπεζι σὲ ἐλύτρωσε ἀπὸ τὸ Οὐρανὸ τὰ ἀςροπελέκια, ἅμα ὁποίων μόνον ἐφάνης ἄξιος. εἰς τὸ ἐπίλοιπον τόσον ἐχθρὸς ἐσάθης τῆς ἀρετῆς, ὅσον φίλος κάθε κακῆς πράξεως καὶ μοχθηρίας. Καὶ βέβαια καυχᾶσαι εἰς τὴν σοφίαν, ὦ ἀποσάτη, καὶ ἄλλος Ζεὺς λέγεις νὰ ἐγεννήσας τόσαις φοραῖς ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὴν Παλλάδα, ὅσαις ἔγραψες ἐπιςολαῖς ἢ καὶ λόγους; ἀμὴ Ἐσὺ ἄλλα βιβλία περιαςότερον δὲν ἠγάπησας ἀπὸ τὰ σατανικὰ ἐκεῖνα τῆς ψυχοφθόρε μαγείας, καὶ ἄλλην μάθησιν δὲν ἐπεθύμησας ἀπ' ἐκείνην τοῦ Ἑωσφόρου. ὅθεν δχὶ νὰ ξορίσῃς ἀπὸ τὸν Κόσμον τὴν δίγλωττίαν, ἐξώρισας καὶ ταῖς Μούσαις ὅλαις ἀπὸ τὴν Πόλιν. ὑπερηφανδίεσαι εἰς τὴν δυσέβειαν, καὶ θέλεις νὰ ἐσάθῃ τοῦτο τὸ πέμπτον ςοιχεῖον, ὁποῦ νὰ σὲ ἐσύνθεσε τὸ εἶναι καὶ τὴν ζωήν; ἀμὴ Ἐσὺ ἐμίσησας τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, καὶ τὸν μέγαν ἐκεῖνον, καὶ χρισεπώνυμον Ἡ-

ρα-

ρακλέα τῆς Ἐκκλησίας Ἀθανάσιον, καὶ ἐπάρχησας, νὰ φύγουν μακρὰν εἰς ἄβατα ὄρη καὶ ἀξερίαις, δὲ νὰ ξεφυτρώσῃ πάλιν ἡ αἵρεσις καὶ ἡ πλάνη. Εἰπὲ, ποῖα ἀρετὴ σὲ ἐσόλισε; ἀπλάγχνος; ἀμὴ οἱ φόνοι καὶ τὰ τόσα αἵματα, ὁπού ἔχυσας ἀπὸ ταῖς πληγαῖς τῶν σφαττομένων ἀνθρώπων, σὲ κηρύττουσι ἄχριον καὶ μισάνθρωπον. ταπεινωσις; ἀμὴ Ἐσὺ ἄλλος Ἑωσφόρος, καὶ γίγας ὐρανομάχος καὶ μὲ τὸν Οὐρανὸν ἐτόλμησας μάχην καὶ πόλεμον, σαϊτεύοντας Ἐσὺ τοῦτον μὲ ὕβρεις καὶ βλασφημίαις. καὶ τοῦτος πάλιν Ἐσὲ μὲ ἀόρατον σίδηρον, τὸ ὁποῖον, ὡς καθὼς ἐξέρησε ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς τὸ κορμί, ἔτζι σοῦ ἔθαψε καὶ εἰς τὰ κάτω βάραθρα τὴν ψυχήν. ἀμὴ τάχα εἰς τὰ ἔργα σου ἔδειξας γνῶσιν καὶ φρόνεψιν; ψεύδεσαι, ὦ ἀποςάτη, διατὶ χριςιανὸς Βασιλεὺς δὲν ἐφάνη ποτὲ ἀπὸ Ἐσὲ ἄφρονέςερος, ὡσὰν ὁποῦ ἀνοιξας τοὺς ναοὺς, διὰ νὰ ὡροσκυνᾷς μέσα τὰ ἀναίσθητα μάρμαρα, καὶ ἔκλεισας τὰ ὄμματα εἰς τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἀρνούμενος τὸν Χριςόν. καὶ

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Ἀπορίας.

Γίνεται τὸ Σχῆμα τοῦτο τῆς Ἀπορίας, ὅταν ὁ ῥήτορας δείχνει τὴν ἀμφιβολίαν τοῦ νοὸς, καὶ συμπνιγόμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων, μὴν ἐξεύρωντας τί νὰ ἀποφασίσῃ, φωνάζει πολλαῖς φοραῖς μὲ τὸν Ὅμηρον

Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὀπίσσω ὑστάτιον καταλέξω;

Μὲ τὸ Σχῆμα τοῦτο ἔτζι ἤθελες ἐπαινέσῃ τὸν χορὸν ὅλον τῶν Ἀποστόλων.

Καὶ πῶς νὰ σᾶς ὀνομάσω, ὦ Ἥρωες τῆς Ἐκκλησίας, ὦ Ἀπόστολοι ἐνδοξότατοι, ὅχι νὰ ἐξηγήσω ἢ τὴν χάριν, ὁποῦ οὐρανόθεν ἐλάβετε, ἢ ταῖς ἀρεταῖς, ὁποῦ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκουμένης ἐδείξετε, ἢ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα, & ὑπερθαύμαστα ἔργα, ὁποῦ εἰς ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπράξετε; Νὰ σᾶς εἰπῶ μέλισσαις, ἐπειδὴ &

ἀπὸ τὸ ἄνθος τῆς Θεότητος, ὅπου εἶναι ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ἐπιπληξετε τὸ νέκταρ τῆς θείας χάριτος; ἢ ὑψηλὰ ὄρη, εἰς τὰ ὁποῖα πρότερον παρὰ εἰς ἄλλον τόπον ἔλαμψε τὸ φῶς τῆς Πίστεως, καὶ τὸ μυστικοῦ Ἡλίου ἡ ζωοποιὸς ἀκτῖνα; νὰ σᾶς εἰπῶ ἄλλας, ἐπειδὴ καὶ ἐφυλάξατε ἀπὸ τὴν φθορὰν ὅλον τὸν Κόσμον σεσαπημμένον εἰς ταῖς ἁμαρτίαις; ἢ ἀετοὺς ὑψιπέτας, ὅπου τελευτείζοντας ὅλην τὴν γῆν, ἐκρύξατε εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη τὸν Χριστὸν, καὶ τὴν Πίστιν; νὰ σᾶς εἰπῶ σάλπιγγας, ὅπου ἐκράξετε τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν μετάνοιαν; ἢ γεωργοὺς, ὅπου μὲ τὸ ἄροτρον τοῦ Σταυροῦ, καὶ μὲ τοὺς ἱδρῶτας τοῦ προσώπου ἐγεωργήσετε ταῖς καρδίαις, καὶ σπέρνοντας τὸν εὐαγγελικὸν σπόρον, ἐθερίσετε ὕστερα τὰς ἀποθήκας τοῦ Οὐρανοῦ ταῖς ψυχαῖς; νὰ σᾶς ὀνομάσω ἁγροπελέκια, ὁποῦ ἐκατακάυσετε τὰ εἴδωλα, καὶ ἐσβύσετε τὴν πλάνην; θεμέλια, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα θεμελειωμένη ἡ Ἐκκλησία δὲν φοβᾶται τοὺς σκληροὺς ἀνέμους, ἀλλ' ἐδὲ καὶ τοὺς σεισμοὺς τῶν αἱρέσεων; λέοντας, ὅπου μὲ βροντόφωνον διδα-

σκα-

σκαλίαν ἐφυγαδεύσετε τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἐφοβερίσετε ὅλον τὸν ἅδην; φως ηρας, ὁπῦ μὲ ἀγαθοεργοὺς ἐπιῤῥοὰς ἐπλουτίσετε ὅλην τὴν Κτίσιν; ἁλιεῖς, ὁπῦ ξαπλώνοντας εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Οἰκεμβίης τὰ δύκτια, ἁλιεύσετε ὅλα τὰ Ἔθνη τῶτερον συμπεπλεγμένα εἰς τὰ δεσμὰ τῦ σατανικῦ ἐλέως; Ἄτλαντας, εἰς τὺς ὤμυς τῶ ὁποίων ἄσειστος σέκει καὶ χωρὶς φόβον ἀσάλευτος ἡ χριστεπώνυμος πολιτεία; Ἀμὴ χάνεται ὁ νῦς εἰς τόσαις δόξαις, κὴ μέσα εἰς τόσον πλῆθος ὅλος συγχίζεται, ὅθεν δεν ἰξεύρω κὴ.

Εἰς ἄλλον τρόπον, ἀγκαλὰ & μὲ τὸ ἴδιον Σχῆμα, ἔτζι ἤθελες πλέξῃ ἐγκώμιον τοῦ Χρυσοστόμυ Ἰωάννυ.

Καὶ ποίαν εἰς τόσην ἀρετῶ Ἰλιάδα, ὁπῦ ὡς φωτοπάροχα ἄστρα ἐστόλισαν τὴν τριστόλβιον ψυχὴν τοῦ χρυσορῥήμονος Ἰωάννυ, θέλω ἐγὼ ἐπαινέσῃ; ποῖον ὑπὸ τόσα συνδοξα & ἡρωϊκὰ ἔργα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐλάμπρυνε τὴν Ἐκκλησίαν, θέλω ἐγὼ εἰς τὸ παρὸν συνθυμίσῃ; νὰ εἰπῶ τὴν ταπείνωσιν, ὁπῦ ἀνάμεσα εἰς ταῖς τιμαῖς τῶ Αὐτοκρα-

τόρων, εἰς τὸ ὕψος τῆς Πατριαρχικῆς Α-
ξίας, εἰς τὰ ἐγκώμια τῆ λαῶν, κ) ὅλης
τῆς Οἰκουμένης ἄλλο δεν ἐσοχάζετο παρὰ
τὸν πηλόν, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπλάσθη; νὰ ἀ-
ναφέρω ταῖς νησιάις, μὲ ταῖς ὁποίαις ἐ-
θρέφετο, δχὶ νὰ δείξη πῶς δεν ἦτον ἄν-
θρωπος, ἀμὴ εἰς ἀνθρώπε μορφὴν ἄϋλον
πνεῦμα κ) Ἄγγελος; νὰ ἐπαινέσω τὸ ἀπλάγ-
χνος πρὸς τὸν πλησίον, ἐπειδὴ κ) δχὶ νὰ
δχαφνιδίση μίαν χῆραν, δεν ἐφοβήθη τὸ
σκῆπτρον Ϛ τὴν αὐτοκρατορικὴν ὅλην δύνα-
μιν τῆς Εὐδοξίας; νὰ διηγηθῶ ταῖς ψυ-
χαῖς, ὁποῦ ἄρπασε ἀπὸ τὲς ὄνυχας τοῦ
σατανικῦ δράκοντος; ὁπῦ ἀπὸ τὴν πλάνην
τῆ εἰδώλων ἐμετάστρεψε εἰς τὴν ἀληθινὴν
Πίστιν; ὁπῦ ἐκαθάρισε εἰς τὸ λετρὸν τοῦ
θείε Βαπτίσματος, κ) ὡς περιστερὰς ἔπεμ-
ψε εἰς τὰ ὐράνια; νὰ μετρήσω τὲς αἱρετι-
κὲς ὁπῦ ἐσύγχισε, ταῖς αἱρεσαις ὁπῦ ἔσ-
βυσε, κάνοντας νὰ λάμψη εἰς κάθε τόπον
τὸ Εὐαγγέλιον, Ϛ τὴν ἀλήθειαν; νὰ θαυ-
μάσω τὴν σοφίαν, τὴν δύγλωττίαν, τὰ βι-
βλία τῦ Ἁγίε, εἰς τὰ ὁποῖα ὅσοι εἶναι
χαρακτῆρες, τόσοι εἶναι ἀστέρες, κ) χρά-

φαν-

φοντας, δεν ἔχυσε μελάνι, ἀμὴ χρυσίον ὁ ἐνδοξός τε Ϛ χρυσορρόος κάλαμος; νὰ γραφῶ εἰς τὸ γαληνόμορφον τε τῶ προσώπε, εἰς τὸ μελισάλακτον τῆς γλώσσης, εἰς τὸ μεγαλόψυχον τ' καρδίας, νὰ ξανοίξω τὰ σπλάγχνα, ὁπε δεν ἀναπνέασιν ἄλλον ἀέρα, παρὰ μίαν ἀγάπην θεόπνευσον; τὸ ϛῆθος, ὁπε ἐφαίνετο μία κάμινος καιεσα ἀπὸ θεϊκὸν ζῆλον; τὴν γλῶσσαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐβγένασι ἡ φλόγαις τε πυρὸς, ὁπε μέσα ἐκρύπτετο; τὴν ἱερὰν Κεφαλὴν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν καθίζοντας τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὴν ἔδειξε θρόνον τῆς Θεότητος; ἀμὴ τετα Ϛ χίλια ἄλλα εἶναι σπας Ωκεανὸς χωρὶς λιμένα. ὅθεν δεν ἰξεύρω, πε νὰ ἀράξω μὲ ἢ διήγησιν. εἶναι σπας βυθὸς χωρὶς μέτρον, ὁπε ϗ ἀγκ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ἀνακοινώσεως.

Καμίαν φορὰν ὁ ῥήτορας, ὡσὰν νὰ ἦτον ἄπρακτος ἄνθρωπος, καὶ ἀπὸ συμβουλὴν χρειαζόμενος, συρέφεται, καὶ ἐρωτᾷ ἐκείνους, ὁποῦ τὸν ἀκούουσι, τί ἤθελαν καμὴ εἰς τὴν δεινα ὑπόθεσιν, καὶ τί ἤθελαν ποτὲ ἀποφασίσῃ, ἂν ἤθελαν εὑρεθῇ εἰς τοῦτην ἢ ἄλλην ὁμοίαν περίσασιν, καὶ τότε κάνει τὸ Σχῆμα, ὁποῦ λέγεται Ἀνακοίνωσις. ὡσὰν.

Εἰπέμβ, ὦ φιλόχειρε, ἂν τινὰς ἤθελε σοῦ δείξῃ δύο σράταις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἡ μία νὰ ἦτον ἴσια, εὔμορφη, πλατεῖα, καὶ ραντισμένη ὅλη μὲ ἄνθη καὶ ῥόδα, ἀμὴ νὰ ἐτελείωνε εἰς σὲνα χάος βαθὺ, καὶ εἰς σὲνα κρημνὸν φοβερώτατον, εἰς τὸν ὁποῖον πίπτοντας νὰ εὕρισκες δράκοντας καὶ θηρία, βασιλίσκους καὶ ὄφεις, ὁποῦ νὰ σὲ ἐξέσκιζαν μὲ τὺς ὄνυχας, καὶ νὰ σὲ ἐθανάτωναν μὲ τὰ φαρμάκια. καὶ ἡ ἄλλη νὰ ἦτον σε-

νὴ,

νὴ, ὀρθὴ, πετρώδης, καὶ ἀσαρμένη ὅλη
ἀπὸ ἀκάνθαις, ἀμὴ εἰς τὸ τέλος νὰ ἀρχί-
να μυρισμένος κῆπος, καὶ σύας ἐπίγειος
Παράδεισος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μὲ κάθε ἄλ-
λην δυσυχίαν νὰ ἦτον μακρὰν ξορισμένος
ὁ θάνατος. ποίαν ἀπὸ ταῖς δύο Ἐσὺ ἤθε-
λες δγαλέξη; εἰς ποίαν ἤθελες Ἐσὺ βάλη,
δχὶ νὰ περιπατήσης, τὸν πόδα; εἰς τὰ ῥό-
δα, ὁπῦ ὡρόσκαιρα Ϲ φθοδῆ σὲ ὁδηγῆσαν
εἰς σύα ἀληθινὸν θάνατον; ἢ εἰς ταῖς ἀκάν-
θαις, ὁπῦ σῦ ἤθελαν ἀπέκι βλαχήση μίαν
αἰώνιον ζωὴν Ϲ ἀνάπαυσιν. βέβαια, ἀδὲν
σφαίνω, καὶ ἂν ξανοίγω καλὰ τὴν μεγά-
λην σὺ φρόνεφιν, ἰξόβρω, τί ἤθελες κά-
μη. ἤθελες φύγη τὰ φθονερὰ ἐκεῖνα ἄνθη,
Ϲ γλήγορος ἤθελες τρέξη μέσα εἰς ταῖς πέ-
τραις, μέσα εἰς ταῖς ἀκάνθαις, Ϲ μὲ κό-
πῦς, μὲ ἱδρῶτας, ἤθελες βάλη πόθον, νὰ
ἀνέβῃς Χερσίντε ποσίντε, ὡς λέγει ὁ Ὅ-
μηρος, τὴν σκληρὰν ἐκείνην Ϲ ἄβατον σρά-
ταν, δχὶ νὰ φθάσης ἀπέκι εἰς τὸν πολυ-
πόθητον κῆπον, Ϲ ἐκεῖ νὰ τριγήσης τῆς αἰω-
νίῦ ζωῆς τὸν καρπόν. Ἀμὴ ἀνίσως Ϲ ἔτζι
Ἐσὺ ἀπφάσιζες, δχατὶ δὺ βεβαιώνεις τῶ-

ρα Ϛ μὲ τὸ ἔργον τὴν γνώμην σου. Νὰ, ὅπου σοῦ ἀνοίγονται δύο στράταις, ἡ μία τῆς ἡδονῆς, ἀμὴ ὅπου σὲ φέρνει εἰς τὰ κάτω βάραθρα τῆς ἀβύσσου, Ϛ τῆς Κολάσεως, ἡ ἄλλη ὀλίγης παλαιπωρίας, ἀμὴ ὅπου σὲ ἀνεβάζει εἰς τοὺς ἄνω κήπους τοῦ Οὐρανοῦ, Ϛ εἰς τὰς ἀστέρας, ὅπου εἶναι τὰ ἀμάραντα ἄνθη τοῦ ἐρανίου λειμῶνος. Ϛ σχὲ ὀλίγον κόπον, σχὲ τοσοκαιρον παλαιπωρίαν θέλεις καταφρονέσῃ τοῦτην, Ϛ θέλεις δράμῃ εἰς ἐκείνην, σχετὶ ἐκεῖ βλέπεις δύο μιαρὰ ἄνθη τῆς Ἀφροδίτης, Ϛ μίαν φαντασμώδην ἀνάπαυσιν;

κγ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ἀρᾶς.

Γίνεται ἡ Ἀρὰ, ἤγουν ἡ Κατάρα, ὅταν τινὰς μὴ δυνάμενος νὰ ζημιώσῃ τὸν ἐχθρὸν μὲ τὰ ἔργα, τὸ καταράται μὲ τὴν γλῶσσαν, διατὶ τὸ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν σβύσῃ ἀπὸ τὸν Κόσμον μὲ τὰς χεῖρας, καὶ μὲ τὸ σίδηρον, τὸ ἐπιθυμᾷ μὲ τὴν ψυχὴν καὶ μὲ τὴν καρδίαν ἀρρωσίαις, δυσυχίαις, ναυαγία, θάνατον, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν Ἰλιάδα κακῶν, καὶ συμφορῶν μυρμυκίαν.

Ὁ Μενέλαος ἐκεῖ εἰς τὸ τέταρτον τῆς Ἰλιάδος εἰς τοιοῦτον τρόπον ἐκατηρίθη τοὺς στρατιώτας ἐκείνους, ὁπὸ ὀλιγόψυχοι ἐφοβήθησαν νὰ ἔλθουν εἰς μονομαχίαν μὲ τὸν Ἕκτορα.

Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γνοίσθε.

Τοῦτο τὸ Σχῆμα τυχαίνει νὰ φθάγῃ ἡ χρεία-

ξιανὸς ῥήτορας, ὅσον δύναται, ἐπειδὴ καὶ
ὄχι μόνον μᾶς ἐρμήνδυσε μὲ λόγον καὶ ἔρ-
γον, ἀμὴ & μὲ φοβερὰν ἐντολὴν μᾶς ἐπρό-
ταξε ὁ Διδάσκαλός μας Χριστὸς, νὰ ἀγαπᾶ-
μεν τὺς ἐχθρὺς, καὶ νὰ μὴν τῶς ἐπιθυ-
μοῦμεν ποτὲ κανένα κακόν. ὅμως δὲν νὰ δῶ-
σωμεν καὶ ἐδῶ παράδειγμα, ὑποκείμε-
νον τῆς Ἀρᾶς θέλει εἶσαι ὁ Προδότης Ἰού-
δας, τὺ ὁποῖο ἐπρόσθεσεν ἡ κατάρα ὁλαις τῆ
Κόσμε, ἐπειδὴ καὶ ἐπρόδωσε ἐκεῖνον, ὁποῦ,
ὡς λέγει ὁ Παῦλος, Εἶνε Κατάρα, διὰ
νὰ ἐλευθερώσῃ ἡμᾶς τὺς ἀνθρώπυς ἀπὸ τὴν
Κατάραν τῆς ἁμαρτίας.

Πῦ εἶσαι, ὦ Ἰούδα, νέε Ἑωσφόρε τῆς
Ἀποστολικῆς Ἱεραρχίας; ἀκόμι ζῇς, ἀκό-
μι ἀναπνέεις, ὦ δόλιε; ἀκόμι βλέπεις τὸ
φῶς τῦ Ἡλίε, ἐσὺ ὁπῦ ἐπρόδωσας τὸ ἀ-
ληθινὸν φῶς, καὶ μὲ τὸ σκότος τῦ θανά-
τε τὸ ἐσκέπασας; ἀκόμι βλέπεις, κ' βλέ-
πεσαι ἀπὸ τὺς ἀνθρώπυς, ἐσὺ ὁπῦ ἐθα-
νάτωσας τὴν ζωὴν, & τὸν κοινὸν λυτρωτὴν
τῶν ἀνθρώπων; Ὕπαγε, ὦ ἀποστάτη, μα-
κρὰν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Οἰκουμένης.
ὕπαγε εἰς τὰ δάση, ὦ θηρίον τῆς γῆς. &

ἐπει-

ἐπειδὴ καὶ ἐφανὴς φαρμακερὸς ὄφις, δίδον-
τας τὸν θάνατον ἐκεινῦ, ὁπῦ καὶ μὲ τὴν ἰ-
δίαν τῦ Σάρκα σὲ ἔθρεψε, ὕπαγε εἰς τὴν
φωλεὰν τῦ σατανικῶν ὄφεων, ὁπῦ εἶναι ἡ
Κόλασις καὶ ὁ ἅδης. Εἰς τόσον παρακαλῶ
τὲς Οὐρανὲς, νὰ μὴν ἀναπνεύσῃς πλέα πα-
ρὰ θανατηφόρον ἀέρα, ὁπῦ ὡρὶν νὰ σὲ δώ-
σῃ τὴν πνοὴν, νὰ σὲ ἁρπάξῃ τὸ πνεῦμα.
τὸ νερὸ, ὁπῦ πίνεις, ὡς σὲ βρέξῃ τὰ δό-
λια & φαρμακερὰ χείλη, νὰ γίνεται καὶ
ἐκεῖνο φαρμάκι, ὅθεν ὡρὶν νὰ σὲ σβύσῃ
τὴν δίψαν, νὰ σὲ σβύνῃ τὸ φῶς τῦ ὀμμά-
των, καὶ τὸ θερμὸν τῆς ζωῆς. Ἀς ἁρματω-
θῶσι ἐναντίον σε μὲ τὰ πλέα φοβερὰ ἀσρο-
πελέκια τὰ νέφη. ἀς σὲ δέρνῃ πάντα μὲ ταῖς
πλέα καυσηραῖς τε ἀκτίναις ὁ Ἥλιος. ἡ γῆ
ὁπῦ σὲ βασάζει, ἀς σὲ θάψῃ ζωντανὸν μέ-
σα εἰς τὰ ἀσλάγχνα μὲ τὲς σεισμές. καὶ
ἡ φύσις ὅλη ἀς πέψῃ ὅλα της τὰ θηρία, διὰ
νὰ σὲ πνίξεν μὲ τὲς ὄνυχας, διὰ νὰ σὲ ξε-
χίσεν μὲ τὰ κέρατα, & διὰ νὰ σῦ δώσεν
πικρὸν θάνατον μὲ τὰ φαρμάκια. Ναὶ,
ὅχατι ἐμίσησας τὸν ἀληθινὸν Ἥλιον, ἀς σὲ
βλέπεν μὲ φοβερὴν ἀκτῖνα, καὶ ἀς σῦ βρέ-

χεν

χεν πάντα φθοροποιὰς τὰς ἐπιῤῥοὰς οἱ ἀς-
έρες. οἱ κάμποι ἂς μὴν σᾶ βλαζάνουν διὰ
τροφὴν παρὰ ἀκάνθαις, ἐπειδὴ κ᾽ εἰς σ᾽να
κῆπον ἐκαταπάτησας τὸ ἄνθος τᾶ Οὐρα-
νᾶ, κ᾽ μὲ φαρμακερὸν φίλημα τᾶ ἐμάρα-
νας τὰ κάλλη. τυφλὸς ὡς ἄλλος Τειρεσίας
νὰ μὴν βλέπῃς ποτὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας,
ἀμὴ ἔχοντας τειγύρω εἰς τὰ ὄμματα τὰ σκό-
τη, νὰ δοκιμάζῃς καὶ εἰς τὴν παρᾶσαν ζωὴν
τὴν αἰώνιον νύκτα. ἄλλος Κάϊμ νὰ τρέμῃς
κ᾽ νὰ φοβᾶσαι κάθε φύλλον, ὁπᾶ νὰ σείε-
ται εἰς τὸν ἀέρα, κάθε ὄρνεον ὁπᾶ νὰ πε-
τᾷ εἰς τὸν Οὐρανὸν, κ᾽ ἀγκαλὰ κ᾽ νὰ ἔχῃς
νὰ κρεμαθῇς εἰς σ᾽να δένδρον ἄχημον τρό-
παιον τοῦ θανάτε, νὰ ξαπλώνῃς ὡς ὁ Τάν-
ταλος τὰς χεῖρας εἰς τὲς καρπὲς, καὶ νὰ
σᾶ φεύγεν, ἀυξάνον τάς σε μονον τὴν ἐπι-
θυμίαν, κ᾽ τὴν πεῖναν. Καὶ ἐσὺ δένδρον,
νὰ ἀποκεινῇς ἄκαρπον κ᾽ ξηρόν. μῖσος τᾶ
Οὐρανᾶ νὰ σὲ κατακάυσῃ μὲ τὸ στοιχεῖον ὅ-
λο τᾶ πυρός. βάρος τῆς γῆς νὰ σᾶ ξεράσῃ
ταῖς ῥίζαις, κ᾽ νὰ σὲ ῥίξῃ χαμαί. σκλη-
ρότατοι ἄνεμοι νὰ σᾶ σκορπίσεν τὰ φύλλα
κ᾽ τὲς καρπὲς. κ᾽ ὡσὰν σὲ κάμεν παίγνιον

τῆς

τῆς ἰδίας των σκληρότητος, νὰ σὲ ῥίξῃ καὶ ἐξω ἀπὸ ὅλην τὴν φύσιν. καὶ τοῦτο ὅμως ἐβάσασας μὲ τὰς ἰδίας σου κλάδας ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου δὲν ἔτρεπε ἄλλος τόπος, παρὰ τὸ κέντρον τῆς ᾅδου, καὶ ὁ σατανικὸς κόλπος τοῦ Ἐωσφόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Εὐχῆς.

Ὡς καθὼς μὲ τὸ ἄνωθεν Σχῆμα τῆς Ἀρᾶς καταρᾶται τὸν ἐχθρὸν ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὸν ἐπιθυμᾷ κάθε κακὸν, εἰς ὅμοιον τρόπον μὲ τὴν Εὐχὴν εὔχεται τὸν φίλον, καὶ τοῦ ἐπιθυμᾷ κάθε ἀγαθόν. Ὁ Χρύσης ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκεῖ εἰς τὸ πρῶτον τῆς Ἰλιάδος εὔχεται τοῖς Ῥωμαίοις. λέγοντας.

Ἀτρεῖδαί τε, καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι.

Καὶ ὁ Θεόκριτος εἰς τὸ Ἐπιθαλάμιον τῆς Ἑλένης ἔτζι εὔχεται τὴν ἰδίαν Ἑλένην, καὶ τὸν Μενέλαον.

Λατὼ μὲν δοίη Λατὼ κυδροτρόφος ὕμμιν
Εὐτεκμίην, Κύπρις δὲ θεὰ Κύπρις ὅσσον ἔρασθαι
Ἀλλήλων. Ζεὺς δὲ Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτον ὄλβον,
Ὡς ἐξ εὐπατριδῶν εἰς εὐπάτριδας πάλιν ἔλθῃ.

Μὲ τὴν Εὐχὴν λοιπὸν παρακαλέσθω, νὰ σᾶς κερέσῃ ὁ Οὐρανὸς εἰς τὸν κόλπον τοῦ φίλε τὰ κειμήλια ὅλα τοῦ ἰδίων τε χαρίτων, νὰ τὸν βλέπουσιν οἱ ἀέρες μὲ χαρμόσυνον φῶς, & ἀπὸ ταῖς σφαίραις ἐκείναις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἀστράπτουσι, νὰ τὸν ῥαντίζεν μὲ ἀγαθοεργὲς ἐπιῤῥοὰς, ὡς μὲ ὑράνια ῥοδόσαμα. νὰ τὸ γελᾷ με φιλικὴν ἀκτῖνα ὁ Ἥλιος. νὰ τὸ παίζεν τριγύρω οἱ ζέφυροι, ἡ γῆ ὁπὸ πατεῖ, νὰ εἶναι ἀνθοσόλιος, ὁ ἀέρας ὁπὸ ἀναπνέει, σῶδης & μυρισμένος, τὸ νερὸ ὁπὸ πίνει, νέκταρ & ἀμβροσία. Παρακαλέσθω, νὰ μὴν τὸ φυσήσουν ποτὲ σκληροὶ ἄνεμοι, ἀμὴ πάντα ἡ πλέα γλυκειαῖς αὔραις τῆς εὐτυχίας, νὰ

κρα-

κρατῆ ἀπὸ ταῖς τείχαις τὴν τύχην, ἡ ἄ-
ποια, ὡς μυθολογοῦσι δῆθ τὸν παλαιὸν ἐ-
κεῖνον Τιμόθεον, νὰ τὲ ἀλισθῆ, ὅταν κοι-
μᾶται, ςεφάνης Ϲ σκῆπτρα. νὰ δοκιμά-
σῃ χωρὶς τὴν δυσχίαν ταῖς δύτυχίαις
Μίδα τὲ Βασιλέως, ὁπὲ ὅτι ἔγγιζε, με-
τηλλάζετο εἰς χρυσίον. ὅλαις ἡ θάλασσαις
νὰ τὲ δύπερεύσῃ εἰς τὲς πόδας τὲς μαργα-
ρίτας, ὁπὲ γοννοῦσι. ὅλα τὰ ὄρη νὰ τὲ δώ-
σουν τὰ κλειδιὰ τῶν θησαυρῶν, ὁπὸῦ κρύ-
πτουσι, Ϲ νὰ εἶναι εἰς τὴν ἰδίαν τὲ ἐξου-
σίαν τὸ Κέρας ἅλο τῆς Ἀμαλθείας. πα-
ρακαλεμὸν, ὅταν ταξιδεύῃ, νὰ μὴν τὲ δεί-
ξῃ ἡ θάλασσα ἄχριον τρόσωπον, ἀμὴ μὲ
τὲς ἀφρὲς τῆδ κυμάτων νὰ φιλῇ τὸ ξύλον,
ὁπὲ βαςᾶ βάρος τόσον γλυκύ. τὴν ἡμέ-
ραν, νὰ τὲῦ ἐμποδίζεν τὰ νέφη Ἡλίε τὴν
καῦσιν, καὶ τὴν νύκτα, νὰ μὴν τὲ ἅρπάζεν
τὸ φῶς τῆδ ἀςέρων, διὰ νὰ μὴν κτυπήσῃ
εἰς θαλάσσιον πέτραν, χάνοντας τὸν λι-
μένα. νὰ ἔχῃ ὡς ἄλλος Ὀδυσσεὺς εἰς σὲν
ἀσκὸν τὲς ἀνέμες. Ϲ εἰς βραχυλογίαν τὲ
ἐπιθυμεμὸν ὅρη χρυσᾶ, Ϲ Πακτώλε πλύ-
τα, βίον μακρὸν ἡ Νέςορος ἡλικίαν, χα-

ραῖς

ραῖς, ὁπῶ νὰ κολυμπᾷ μέσα ἡ καρδία: δόξαις, ὁπῶ νὰ τῦ ἀκέσται & εἰς τὰς Ἀντίποδας ἡ φήμη & τ' ὄνομα: τιμαῖς, ὁπῶ νὰ τὸν προσκυνῶσι τὰ Ἔθνη, & ὅτι ἄλλο ἐμπορεῖ νὰ λογιάσῃ ποτὲ ὁ νῶς, ἢ νὰ ἐπιθυμήσῃ ἀνθρώπε καρδία. Νὰ τὸ παράδειγμα εἰς τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ὁπῶ ἐκυβέρνησε τὸν Ἀθανάσιον κεκρυμμένον εἰς σπήλαιον, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔτζι ποτὲ ἤθελες εἰπῆ.

Οὐχι μία, ἢ ἄλλη Χῶρα, ἀμὴ ὅλος ὁ Κόσμος σὲ εὔχεται, μυρριοχαριτωμένη Κόρη, ἐπειδὴ & ὅλον τὸν διεργέτησας, φυλάττοντας τὸν κοινὸν τῦ Κόσμε Διδάσκαλον, & τὸ ἔμψυχον θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας. Νὰ μὴν εἰδῇς ποτὲ, λέγει ἐκεῖνος, θανάτε τὸ δρέπανον, ἐπειδὴ & ἐλύτρωσας ἀπὸ τὰς ὄνυχας τῦ ἐχθρῶν, & ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν Ἀθανάσιον. νὰ ζῇς πάντα, & νὰ βλέπῃς τὸ λαμπρὸν φῶς τῦ Ἡλίε ἐσὺ, ὁπῶ δὲν νὰ μὴν τὸ σβύσῃ σκληρὸς ἄνεμος τῆς ἀρειανικῆς πονηρίας, ἔκρυψας εἰς σπήλαιον τὸ φῶς τῦ Κόσμε. νὰ μετρᾷς μὲ τὰ ἄστρα τῦ Οὐρανῦ ταῖς δυτυχίαις σε, & μὲ ἄλλα τόσα ὄμματα ἀχρυπνῶντας νὰ

σὲ βλέπων ἡ ὑράνιαις σφαίραις, ὄχι νὰ μὴν πάθῃς ποτὲ ζημίαν ☪ βλάβην. μὲ ταῖς χρυσαῖς τε ἀκτίναις νὰ σὲ πλέξῃ λαμπρὸν στεφάνι ὁ ξανθὸς τῦτος πλανήτης, ☪ ὁ εὔμορφος Γαλαξίας νὰ σοῦ δέκερέσῃ εἰς τὸν κόλπον τὺς φωτεινὺς μαργαρίτας, ὁπῦ τὸν πλετίζεσιν. ὅπε πατεῖς, νὰ βλαστάνεσιν ἄνθη καὶ ῥόδα, καὶ εἰς ἀνταβοιμὴν τῆς ἐργεσίας, ὁπῦ μᾶς ἔκαμες, νὰ σὲ γλυκοφιλῶσι τὺς πόδας. οἱ ξέφυροι νὰ μυρμυρίζεσι τὴν μεγάλην σε καλοσύνην, τὰ ὄρνεα, ὁπῦ πετῶσι εἰς τὸν ἀέρα, μὲ γλυκιὰν μελῳδίαν νὰ σὲ κιλαδῶσι τὴν εὐσέβειαν, ☪ ☪ ἡ φήμη μὲ ἑκατὸν στόματα νὰ κηρύττῃ εἰς κάθε μέρος τῆς γῆς, ☪ ὅπε ἀνατέλλει ☪ βασιλεύει ὁ Ἥλιος, τοιῦτο σε ἔργον ὄντως θεάρεσον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Προσωποποιΐας.

Ἡ Προσωποποιΐα ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ πρόσωπα ποίησις καὶ ἀνάπλασις. Τοῦτο τὸ Σχῆμα γίνεται, ὅταν ὁ ῥήτορας φέρνει εἰς τὸ μέσον παρόντας, ἢ ἀπόντας ἀνθρώπους νὰ ὁμιλήσουν, ζωντανοὺς, ἢ ἀπεθαμένους, καὶ πολλαῖς φοραῖς χαρίζοντας ἀκόμι καὶ εἰς τὰ ἄφωνα καὶ ἄλογα πράγματα τὴν φωνὴν καὶ τὸν λόγον, φέρνει καὶ ζῶα, καὶ πέτραις, καὶ Χώραις, καὶ Βασίλεια, καὶ ποταμοὺς, καὶ ὄρη, καὶ δένδρη, καὶ βρύσαις, καὶ Ἥλιον, καὶ ἀστέρας, καὶ ὅτι ἄλλο.

Ἂν ὁ ῥήτορας μὲ τὴν παντοδυναμίαν τῆς Προσωποποιΐας ἤθελε φέρη ἀπὸ τὰ κάτω βάραθρα τῆς ἀβύσσου καὶ τῆς Κολάσεως μίαν ἀπὸ ταῖς φλογισμέναις ἐκείναις ψυχαῖς, ὁπού ἐκεῖ αἰωνίως κολάζονται, ἔτζι ἤθελε μιλήσῃ πλέα μὲ ὀνειδισμοὺς παρὰ μὲ φωναῖς πρὸς κάθε ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον.

Ὦ ταλαίπωρε, ἢ καὶ ἀνόητε, καὶ ἀπὸ τὰ

ἴδια ἄλογα ζῶα, ἀγκαλὰ & λογικόψυχος; ὅμως πολλὰ ἀγνωςότερα. ἔτζι λοιπόν; δὲν χάσκεις παρὰ εἰς τὰ παρόντα; δὲν ξετρέχεις παρὰ τὰ ὡροσκαιρα; ἄλλην τρυφὴν δὲν ψηφᾷς παρ' ἐκείνην, ὁπῦ σὲ τάσσει ἡ σάρκα; ὅθεν Ἄργος εἰς τὰ γήϊνα, τυφλὸς δὲ τὰ ὐράνια περνᾷς & ἡμέρας, & μῆνας, & χρόνες, & ὅλην σου τὴν ζωὴν, χωρὶς νὰ ὑψώσῃς ποτὲ τὰ ὄμματα ὡρὸς τὴν ἄνω πατρίδα, ὡρὸς τὸν Οὐρανόν; ὡς & ἐγὼ ἐλόγιαζα, νὰ ἔυρω εἰς ταῖς χαραῖς τοῦ Κόσμε, & εἰς ταῖς ἡδοναῖς τὴν ἀνάπαυσιν, ὅθεν ἄλλο δὲν ἐξέτρεχα, παρὰ νὰ χορτάσω τὴν ἀχόρταγόν μὲ ἐπιθυμίαν, & νὰ παύσω μίαν φορὰν τὴν ὄρεξιν & τὰ πάθος. Ἔβλεπα κάθε ἄςρον, ἀγκαλα καὶ δι' ἐμὲ ἄχριος κομήτης, νὰ μὴν μὲ ἔβρεχε παρὰ ψυχόλεθρον τὴν ἐπιῤῥοήν. Ἔκοιμέμην εἰς τὴν σκιὰν κάθε δενδρε, ἀγκαλὰ κ' ἡ σκιὰ ἐκείνη νὰ μὴν μὲ ἐξοξένα παρὰ ἀλιθινὸν θάνατον. Ἐωροσκύνεν κάθε εἴδωλον, ἀγκαλὰ κ' ἀπὸ τὴν ψύδη κ' φαντασμάμην ἐκείνην θεότητα νὰ μὴν ἐγνώριζα παρὰ ζημίαν κατὰ τὸν διπλῆν ἄνθρωπον. καὶ εἰς

ἕνα

σὰν λόγον ἐπήδησα εἰς τὰς κήπας μέσα τῦ Ἔρωτος, ἔκοψα ἐκεῖ ὅλα τὰ ἄνθη, καὶ ἐξεφάνωσα τὴν κορυφὴν μὲ τὰ ῥόδα ὅλα τῆς Ἀφροδίτης. Ἔτρεχα ἀπέκι μὲ ἀχαλίνωτον δρόμον, ὅπε μὲ ἄμπωνε τὸ πάθος καὶ ἡ ἐπιθυμία, ὅθεν τῶρα φιλάργυρος ἐθησάυριζα πλέτη, καὶ ὄχι νὰ τὰ συλλέξω, ὢ πόσαις ἀδικίαις, πόσες φόνες ἐτόλμησα. τῶρα φιλόδοξος ἐπεθύμε τιμαῖς, καὶ ὄχι νὰ ἀπολάυσω τὸν μάταιον ἐκεῖνον καπνόν, ὢ πόσες ἴδρωτας ἔχυσα ἀπὸ τὸ ῥόσωπον, ὢ πόσαις νύκταις ἐπέρασα ἄχρυπνος ὄχι τὸν λογισμὸν καὶ φροντίδα. καὶ τῶρα πάλιν μᾶς φαίνετο εὐμορφον ῥᾶγμα ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀνάπαυσις, καὶ νὰ, ὅπε ὁ Θὺς ξαπλωμένος ἐκείτεμεν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τρυφερὸν καὶ μαλακὸν ῥῶμα, καὶ ῥαντισμένος μὲ μυρωδίαις ἔπαιζα μὲ τὸν Διόνυσον, ἐπάλεβα μὲ τὸν Ἔρωτα, ὥςε ὅπε, ἂν ἤσεν ἡ μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρε, ἢ ἂν ἐπίσευες μὲ τὸν ἴδιον φιλόσοφον τὴν μετεμψύχωσιν, ἤθελες μὲ εἰπῆ ἄλλον Σαρδανάπαλον. Ἀμὴ εἰς ὅλον τὸ ὕςερον, τί με τὸ ὄφελος; τί με τὸ κέρδος; ποῖος εἶναι ὁ καρπὸς, ὅπε ἐθέρισα ἀπὸ

τόσαις μὲ τρυφαῖς & ἀνάπαυσαις ; τὰ γέλια, ἄϊ, μὲ ἀλλάχθησαν εἰς δάκρυα, ἡ χαραῖς εἰς πίκραις, τὰ θέατρα κ᾽ οἱ χοροὶ εἰς ἀληθιναῖς Τραγωδίαις. Ζιῶ, ἐμὴ ἐπιθυμῶ κάθ᾽ ὥραν τὸν θάνατον, ὄχατι ἀγκαλὰ κ᾽ πικρὸς, ὅμως ἠθελε μοῦ φανῇ ἀπὸ τὴν ζωὴν τέτην γλυκύτερος. κ᾽ πάλιν ἀποθνήσκω ἀπὸ τὰς πόνας κάθ᾽ ὥραν, ἀμὴ ἀθάνατος ποτὲ δὲν βλέπω τῆς ἐλεεινῆς μὲ ζωῆς τὸ πολυπόθητον τέλος, ἀμὴ βράζω ὁ ἄθλιος μέσα εἰς ταῖς πίσαις, καίομαι ὅλος ἀνάμεσα εἰς ταῖς φλόγαις, ἀπ᾽ ἐδῶ τροφὴ τῆς σκωλήκων, κ᾽ ἀπ᾽ ἐκεῖ τῆς Σατανικῶν θηρίων παντοτεινὸν παίγνιον. Μάθε τῶρα Ἐσὺ ἀπὸ ταῖς ξεύαις δυσυχίαις, νὰ διορθώσῃς τὰ ἴδιά σε σφάλματα. κατάλαβε μίαν φορὰν, πῶς εἶναι Ἅδης εἰς τὸν Κόσμον, πῶς εἶναι Κόλασις, κ᾽ πῶς ἡ τρυφαῖς τῆς σαρκὸς ἄλλο δὲν τροξενῶσι παρὰ αἰώνια βάσανα τῆς ψυχῆς. πλύνε, ἂν ἔχεις γνῶσιν, μὲ τὰ δάκρυα ταῖς ἁμαρτίαις σε., ὄχατι ὕστερον δὲν θέλει ἦσαι ἀρκετὴ νὰ σὲ καθαρίσῃ οὐδὲ ἡ κάμινος ὅλη τῦ Ἅδε. Πρὶν νὰ πέσῃς εἰς σὰν

τά-

τάφον, κάμε νὰ ταῖς σβύσῃς μὲ τὴν βρο-
χὴν τῆϛ ὄμματών, ἀλλέως τὸ ἄμετρον βά-
ρος, ὁπῶ ἔχυσι, θέλυν σὲ βυθίσῃ μετ'
ἐμὲ κάτω εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἄνοιξαι τὰ ὄμ-
ματα τῶρα ὁπῶ ἔχεις καιρὸν, κὴ ἂν εἶσαι
νέος, ἴξυρε, πῶς ὁ θάνατος θερίζει ὄχι
μόνον τὲς καρπὲς, ἀμὴ πολλαῖς φοραῖς κὴ
τὰ ἀνθη. κὴ ἄν σὲ ἐτύφλωσε ὁλότελα τῆϛ
ὡροσκαίρων τύτων ὡραγμάτων ἡ ἀγάπη,
ἀς σῶ φωτίσυν τὸν νῶν τύταις μὲ ἡ φλόγες,
τῶπα μὲ τὰ πάθη. Ἀ", κὴ ἀς εἶχα ἐγὼ τὸν
καιρὸν, ὁπῶ ἐσὺ ξοδιάζεις, ὄχὶ νὰ ἀγορά-
σης μὲ παράνομα ἔργα τὴν αἰώνιον τιμω-
ρίαν. ἄ", κὴ νὰ εἶχα ὀλίγαις ἀπὸ ταῖς πολ-
λαῖς ἡμέραις, ὁποῦ ἐσὺ χαίρεσαι, κὴ μὲ
ταῖς ὁποίαις κάθ' ὥραν κερδαίνεις τὰ αἰώ-
νια σκότη, πόσον εὔκολα ἤθελα κερδήσῃ
ἐγὼ τὺς μακαρίυς αἰῶνας. Ἄλλη ναὶ ἄλ-
λη, κὴ πολλὰ διάφορος ἤθελε μῶ ἦσαι ἡ
ζωὴ, παρ' ὁπῶ ἔζησα ὡρότερον. τὰ δάκρυα
ἤθελα νὰ μῶ τρέχυν πάντα ἀπὸ τὰ ὄμμα-
τα, ὥϛε νὰ σβύσω μετ' ἐκεῖνα τὸ ἀσβε-
στον τῦτο πῦρ, ὁπῶ μῶ ἄναψαν ἡ ἁμαρ-
τίαις. οἱ ϛεναγμοὶ ἤθελα νὰ μῶ σὺγένυν

πάντα ἀπὸ μέσης καρδίας, ὥστε νὰ παρακινήσω μετ' ἐκείνες εἰς σπλάγχος τὸν Οὐρανὸν, εἰς ἐλεημοσύνην τὰ ἄστρα. Ἤθελα νὰ μὴν ἦτον ἄλλημα ἡ τροφὴ, παρὰ μὲ τὸν Δαβὶδ ὁ ἄρτος τῆς ὀδύνης, ὅτε ἤθελα ἔχη χρείαν ἀπὸ ποιοτὸ, δι' ὁποιατὶ τὰ ἴδια μας δάκρυα ἤθελαν μοῦ σβύνη τὴν δίψαν. Ὁ ὕπνος δὲν ἤθελα ποτὲ νὰ μοῦ σιμώση εἰς τὰ βλέφαρα, παρὰ πάντα μὲ κίνδυνον νὰ πνιγῇ μέσα εἰς τὰ κύματα τῶν δακρύων. Ϲ ἂν καμίαν φορὰν κερασμένος ἤθελα πέσῃ εἰς τὸ στρῶμα, τοῦτο δὲν ἤθελα νὰ ἦτον, παρὰ σκληρὰ πέτρα, ὁποῦ νὰ βασανίζῃ, ὄχι νὰ ἀναπαύῃ τὴν σάρκα. Ἤθελα ἀπέκι νὰ κρατῶ εἰς τὴν δεξιὰν σῦκα Ἐσαυρωμένου, Ϲ εἰς τὴν ἀριστερὰν σῦκα κρανίον. μὲ τὸ Αἷμα τοῦ σαυρωθέντος με Δεσπότε ἤθελα νὰ πλύνω κάθ' ὥραν ταῖς ἀνομίαις μου, Ϲ πάλιν ἀπὸ τὴν ἀτιμον ἐκείνην, ἀναίσθητον, Ϲ χωρὶς νοῦν κεφαλὴν, ἤθελα νὰ λάβω ἐγὼ γνῶσιν Ϲ σύνεσιν. Ϲ μὲ τὴν καθημερινὴν μνήμην τοῦ θροσκαίρου θανάτου ἤθελα νὰ ἀπολαύσω ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ἔτζι ἤθελα κάμη ἐγὼ, ἔτζι ἐτύχενε νὰ κά-

καίρης ἐσὺ, δχὶ νὰ μὴν ἀνασανάξης τὸν καιρὸν, ὁπῦ Ϲ ἐγὼ τῶρα κλαίω, καὶ δχὶ νὰ μὴν ἐπιθυμήσης χωρὶς καυσέα ἔφελος μίαν Ϲ μόνην ὥραν, ὡς καθὼς Ϲ ἐγὼ τὴν σήμερον τὴν ἐπιθυμῶ, Ϲ δὲν τὴν ἔχω. Ἤθελα σᾶ εἰπῆ Ϲ περισσότερα, ἀμὴ ἀνίσως Ϲ ἡ ἐλεεινὴ τύτη θέα, τύταις μὲ ἡ φλόγες, σῦτος ὁ βρόμος, τῦτοι οἱ σκώληκες δὲν σὲ παρακινῦσι νὰ ἀλλάξης ζωὴν, Ϲ νὰ ἀφήκης τὴν ἁμαρτίαν, δὲν θέλει τὸ κάμη ὀδὲ ἡ γλῶσσα, ἀγκαλὰ Ϲ εἰσὰν φλογισμένη ὁπῦ εἶναι, νὰ σᾶ μιλῆ μὲ ἔνθερμον ὐγλωττίαν.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Ῥητορικὴ Τέχνη ἔχει τόσην δύναμιν, ὁπῦ χαρίζει τὴν φωνὴν καὶ εἰς τὰ ἄφωνα πράγματα, θέλω νὰ τὴν ἁρπάσω ἀπὸ τὸ σόμα τῆς κολασμένης ψυχῆς, Ϲ νὰ τὴν χαρίσω τῦ Ἡλίου, δχὶ νὰ μᾶς διηγηθῆ, ὅτι εἶδε (ὡσὰν ὁπῦ εἶναι τῦ Κόσμου ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς) Ϲ ὅτι ἐθάυμασε εἰς τὸν Χρυσόσομον.

Ἂν εἶχα τόσαις γλῶσσαις, ὅσαις ἔχω ἀκτίναις, λέγει ὁ Ἥλιος, τόσα καὶ τόσα ἤθελα σᾶς φανερώσῃ Ϲ μὲ τὸ φῶς Ϲ μὲ

τὴν

τὴν δύπνοιαν, ὅπως ἠθέλετε ἀπομείνη ἐσεῖς ἄφωνοι ἀπὸ τὸ θαῦμα, ὡς καθὼς ἤμεν καὶ ἐγὼ ἕως τὴν σήμερον κατὰ φύσιν. ὅτε ἤθελα φανῇ ἀχάριτος, μὲ τὸ νὰ σᾶς ξερίσω ἀπὸ τὴν φωλιὰν, ὅπως μὲ ἐχαρίσετε, διατὶ κ᾽ τοῦτο ἤθελε ἦναι δόξα τῦ Χρυσοστόμε, τῦ ὁποίε ἐπιθυμᾶτε νὰ ἀκόσετε τὰ ἔνδοξα ἔργα, κ᾽ θαυμασὰ κατορθώματα. Καὶ τί δὲν εἶδα, τί δὲν ἐθάυμασα εἰς τὸν χρυσῦν τοῦτον ἄνδρα, καὶ χρυσόγλωσσον Ἰωάννην; Τὸν εἶδα ἐγὼ ἀκόμι νέον, κ᾽ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας νὰ καταπατήσῃ μὲ μεγαλόψυχον πόδα τὴν εὐγένειαν, τὰ πλούτη, τὴν σάρκα, κ᾽ σφαλίζοντας τὰ ὄμματα εἰς τὰ δάκρυα, φράσοντας τὰ αὐτιὰ εἰς τὲς ϛεναγμὲς τῆς μητρὸς, νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὴν πατρικὴν κατοικίαν εἰς ἕνα μοναστήριον, κ᾽ ἐκεῖ μὲ τὸ μοναχικὸν σχῆμα νὰ συντυθῇ τὸν Χριϛόν. τὸν εἶδα, νὰ τρέχῃ μὲ μεγάντειον δρόμον εἰς τὴν εὑάρεϛον ἐκείνην ἄσκησιν, κ᾽ εἰς ὀλίγον καιρὸν δὲν λέγω νὰ φθάσῃ, ἀμὴ κ᾽ νὰ περάσῃ ἐκείνϛ, ὅπως κ᾽ εἰς τὴν τρίχα, καὶ εἰς τὸ σχῆμα ἦτον ὑπέργηροι. τὸν εἶδα, νὰ αὐξάνῃ κάθ᾽ ὥραν

πλέα

πλέα εἰς τὴν ἁγιότητα παρὰ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅθεν φοβερὸς εἰς τὺς δαίμονας μὲ ἕνα χ᾽ μόνον τρόσαγμα (μάρτυρας ὁ Ἀρτέμιος) τὺς ἔδιωχνε ἀπὸ τὰ σεμνάθλια σώματα τῦ ἀνθρώπων, χ᾽ πάλιν φίλος τοῦ Οὐρανῦ, χ᾽ Ἁγίων, τῶρα ἔσερνε ἀπὸ τὰ ἄστρα τὸν Πέτρον, ὁπῦ δίδοντάς τε δύο κλειδιὰ, ἢ τῦ ἐχάρισε τὴν ἐξυσίαν χ᾽ εἰς τὰ οὐράνια, ἢ τὸν ἔκαμε ἀφθέντην τῆς ἰδίας τε καρδίας, καὶ τῶρα τὸν Ἐπισήθιον Γωάννην, ὁπῦ μὲ ἕνα χρυσῦν βιβλίον, ὁπῦ τὺ ἔφερε ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ἢ τὺ ἔλυσε καὶ ἐκεῖνος τὰ αἰνίγματα ὅλα τῆς θαυμασῆς τε Ἀποκαλύψεως, ἢ τὸν ἔκαμε κληρονόμον τῆς ὑψηλῆς τε σοφίας. τὸν εἶδα, νὰ πετᾷ μὲ ταῖς πτέρυγαις τῆς τροσυχῆς ἀπὸ τὸ κελλίον εἰς τὺς ἀσέρας, νὰ θρέφεται χωρὶς τροφὴν Ϲ μόνον μὲ ταῖς νησείαις, νὰ μὴν ξεχωρίζῃ τ᾽ ἡμέραν ἀπὸ ταῖς νύκταις, ἀμὴ νὰ δοξολογᾷ καὶ ἡμέραν Ϲ νύκτα μὲ ἀκοίμητον ψαλμῳδίαν τ᾽ πλάσην τῦ φωτὸς Ϲ τῦ σκότες. νὰ φυτεύσῃ ἕνα Σταυρὸν ἐκεῖ εἰς τὰ περίχωρα τῦ μοναστηρίς, χ᾽ νὰ φοβερίσῃ μὲ τ᾽ ῥάβδον ἐκείνην τῦ ἀληθινοῦ Ἡρακλέος ἕνα ἄγριον λέοντα, Ϲ εὐθὺς τὸ ἀνήμερον ἐκεῖνο θη-

ρίον

είον νὰ ἀφήσῃ τὸν θυμὸν καὶ τὴν λύσσαν, ☪ ὁμως εἰς τὸ ζωοποιὸν Ξύλον νὰ χάσῃ τὸ πνεῦμα ☪ τὴν ζωὴν, τάχα δι' πόνον ☪ ἐλίψιν, νὰ ἐπίκρανε μὲ τόσαις τε ἀταξίαις τὸν Ἰωάννην. εἶδα ἐγὼ ἕνα Ἄγγελον λαμπροφόρον ☪ φωτοζόλιζον νὰ ξαπλώσῃ τὴν χρυσόμορφον πτέρυγα, ☪ πετῶντας εἰς τὸν Ἀντιοχείας Πρῶτον ἄρχην, νὰ τὸν ὡροσάξῃ, γλήγορος νὰ χειροτονήσῃ ἱερέα τὸν Ἰωάννην, διατὶ ἤθελε ἦναι ἄλλο σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ☪ ἄλλος Παῦλος εἰς τὴν οἰκουμένην ☪ εἰς τὸν ξῆλον, καὶ μόνον διάφορος εἰς τὸ ὄνομα. καὶ ἐκεῖνο ὁπῦ ἔφερξα περισσότερον, εἰς τρόπον ὁπῦ χάνοντας τὸ κάλλος ☪ τὴν μορφὴν, μὲ αἰφνίδιον ἔκλειψιν ἐλιγοψύχησα εἰς τὸ ὡρόσωπον τῆς Οἰκουμένης, ἐσάθη, ὁπῦ εἶδα ἀκόμι ☪ τὸ παναγιον Πνεῦμα ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα ὕψη, ☪ ἀπὸ τ' θρόνον τ' Θεότητος νὰ πεταξῃ ὡς εὔμορφη περιζερὰ ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τῦ Ἁγίε, διὰ νὰ τοῦ τιμήσῃ ἔτζι τὴν χειροτονίαν, ☪ διὰ νὰ τὸν πλουτήσῃ μὲ ὅλα του τὰ χαρίσματα. Πλουτισμένος, ζολισμένος μὲ τοῦτα ὁ Ἰωάννης, τί ἀπέκι δὲν ἔκαμε, τί δὲν ἐκατώρθωσεν ὁ Χρυσόζομος; ἐβρόντα ἀπὸ τοὺς ἀμβωνας,

ἀμὴ

ἀμὴ ἐς τρόπον ὅπε ὕςερον ἀπὸ ταῖς βρον-
ταῖς τῆς γλώσσης ἔπιπτον ἀπὸ τὰ ὄμμα-
τα τοῦ καθενὸς Ϲ ἡ βροχαῖς τῷ δακρύων.
ἀςραπτε, ἀμὴ ὕςερον ἀπὸ ταῖς ἀςραπαῖς
τὸ κηρύγματος ἐφύγον δὺθὺς Ϲ σκορπισμέ-
να ἀπὸ ταῖς ψυχαῖς τῷ ἀνθρώπων τὰ σκό-
τη τῆς ἁμαρτίας. τῶρα ἔχυνε γάλα ἀπὸ
τὰ χείλη, Ϲ ἔτρεφε τὰ πλήθη Ϲ τὸς λαός.
τῶρα ῥόδα, Ϲ μὲ ταῖς ἀκάνθαις μιᾶς ἀ-
ληθινῆς κατανύξεως ἐπλήϛωνε ταῖς καρδίαις.
τῶρα ἔῤῥιπτε φλόγαις Ϲ ἀςροπελέκια, Ϲ
ἐφυγάδευε τὴν ἀσέβειαν, ἐφοβέριζε ὅλον
τὸν Ἅδην. Πόσαις φοραῖς τὸν εἶδα ἐγὼ, μὲ
τὸ ἄϛκιςρον τῆς χρυσέας τε Γλώσσης νὰ κερ-
σύῃ τὰ δύκτια τῦ σατανικῦ ἁλιέως, καὶ
νὰ ἁλιεύῃ ψυχαῖς διὰ τὸς Οὐρανός; Πό-
σαις φοραῖς, μὲ τὴν λάμψιν τῆς θείας τε
διδασκαλίας νὰ ὁδηγᾷ τὰ πλανώμενα πρό-
βατα ἀπὸ τὸν κρημνὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐ-
χαν τὸν πόδα, πρὸς τὴν ἄνω πατρίδα Ϲ
εἰς τὰς ἀςέρας; Πόσαις φοραῖς, νὰ τὰ ἀξυ-
πνᾷ μὲ τὸν φόβον τῷ μελλόντων βασάνων
ἀπὸ τὸν βαθὺν ὕπνον τῦ θανάτε, Ϲ νὰ τὰ
παρακινᾷ εἰς ἔργα ζωῆς αἰωνίε; Ποῖα παρ-
θένος ἐφύλαξε ποτὲ σῶον τὸ ἄνθος τῆς ἰδίας

της

της παρθενίας, χωρὶς νὰ τῆς τὸ μυρώνῃ φαρμακερὴ πνοὴ μιαρᾶς Ἀφροδίτης. Ποῖα χῆρα ἐξύφφντσυσε ποτὲ τὴν ἰδίαν της τιμὴν ἀπὸ ταῖς σαΐτας τοῦ Ἔρωτος, ὁπὅ ὅταν βαθυὰ πληγώνει, τότε εἶναι γλυκύτερος; Ποῖος πλούσιος ἐσκόρπισε τὰ ἴδιά τυ πλούτη εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν, διὰ νὰ τὰ εὕρῃ ἀπέκι θησαυρισμένα ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὸν Παράδεισον; Ποῖος Κριτὴς ἐκράτησε ἴσια τὰ ζυγιὰ τῆς δικαιοσύνης, χωρὶς νὰ τὅ τὰ βάλῃ ἄνω κάτω ἡ τὸ πάθος, ἢ τὸ κέρδος; καὶ τέλος ποῖος ποτὲ ἁμαρτωλὸς ἔσβυσε μὲ τὰ ἴδια τυ δάκρυα ταῖς ἁμαρτίαις τυ, καὶ ἔπνιξε μέσα εἰς τὰ νερὰ ἐκεῖνα τὸν Διάβολον, καὶ νὰ μὴν ἐξάθησαν ὁλα κόποι καὶ ἱδρῶτες τοῦ Χρυσοστόμυ; Ἂς τὸ μαρτυρήσυν τόσοι αἱρετικοὶ, τοὺς ὁποίυς ἠνάγκασε μὲ τὴν δύναμιν τῆς σ᾽γλωττίας, νὰ καταπατήσυν τὰ δόγματα τὅ Μαρκίωνος; νὰ ἀναθεματίσυν τὴν πλάνην τοῦ Ἀρείυ, καὶ μὲ πολλὰς σταγμὰς νὰ ἀσπασθῦν τὴν ἀλήθειαν ὡς ἄγκυραν τῆς σωτηρίας. Ἂς τὸ ὁμολογήσυν τὸ Ἀμμανὸν, καὶ τὸ Κάσιον ὄρος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ξερρίζωνοντας τὴν ἀσέβειαν

καὶ

καὶ τὰ εἴδωλα, & μὲ τὸ γλυκὺ ξύλον τοῦ Σταυρὸς ἡμερώνοντας τὸν ἐκεῖ ἄγριον & εἰδωλολάτρην λαὸν, ἀπὸ φωλεαῖς, ὁποῦ ἦτον τῆς Δαιμόνων, & ἀπίλαια τῆς ἀνθρωποφάγων θηρίων, τὰ ἐμεταμόρφωσε εἰς ἁγιασμένους ναοὺς τὲ Ὑψίστου, & εἰς κατοικίαις σαρκοφόρων Ἀγγέλων. Ἀς τὸ εἰπῇ, ἀς τὸ κηρύξῃ ὅλη ἡ Σελδυκία, εἰς τὰ περίχωρα τῆς ὁποίας ἄλλο δὲν ἔβλεπες παρὰ εἰδωλα, ναὺς, θυσιαστήρια ῥαντισμένα μὲ ἀνθρώπινον αἷμα, ἀπ' ἐδῶ νὰ καπνίζουν τὰ ὁλοκαυτώματα & ἡ θυσίαις, ἀπ' ἐκεῖ τῆς ἀσεβῶν ἱερέων τὰ θυμιάματα, εἰς κάθε ῥάτταν νὰ καπατατεῖται ἡ ἀληθινὴ Πίστις, & εἰς κάθε τόπον νὰ βλασφήμῃ καὶ νὰ ἀνθῇ ἡ ἀσέβεια. Ἀς τὸ εἰπῇ λέγω, ὡσὰν ὁπὲ εἶδε καὶ ἐκεῖνη τὸν Χρυσόστομον ἁρματωμένον μὲ θεῖον ζῆλον νὰ ἁρπάζῃ ἀπὸ τὴν δεξιὰν τοῦ Διὸς τὰ πτήλινα ἀστροπελέκια, & μὲ τὴν φωνὴν μόνον νὰ τὸν ῥίπτῃ χαμαὶ ἀπὸ τὸν φόβον: νὰ καίῃ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, πεδεύοντας μὲ τὴν φωτιὰν τὴν Θεὰν ἐκείνην, ὁπὲ γεννημένη ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης δὲν ἀνάπτει παρὰ φλόγαις

γαις εἰς τὴν ψυχήν· νὰ καταπξακίξῃ τὰ τόξα τῦ Ἔρωτος, τὴν ῥάβδον τῦ Ἡρακλέος, τὴν κιθάραν τῦ Ἀπόλλωνος, & ἂν ὡρότερον ἐχόρδυε ἐκεῖ, νὰ κάμη ἀπέκι νὰ θρηνήσῃ ὅλον τὸν ᾅδην, ἐπειδὴ & φυτδύοντας τὴν ἀληθινὴν Πίςιν, κηρύτ-τοντας τὴν Τρισυπόςατον Θεότητα, ἄλλαξε τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα δόγματα τῆς ἀθεΐας εἰς ἄλλον Παράδεισον, & εἰς σὺα θέατρον κάθε ἀρετῆς. Ἀμὴ ἐγὼ δὲν ἔχω γλῶσσαν ἀπὸ σίδηρον, ὅθεν θέλετε δύχαριςηθῆ, νὰ σᾶς δείξω μὲ ταῖς ἴδιαις μου ἀκτίναις ὡσὰν μὲ δάκτυλον, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ σᾶς δμιγηθῆ τὸ κυρασμβύον μου σόμα. Ἐδῶ λοιπὸν ἀντιςάθη ὁ Ἰωάννης Εὐδοξίας τῆς Βασίλισσας, κοὶ σφαλίζοντάς της ταῖς θύραις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ πρόσωπον, μὲ τοιοῦτο μεγαλόψυχον ἔργον εἰσέβη ὁ Ἅγιος εἰς ἐκείναις τῆς ἀθανασίας. Ἐδῶ ἐξηράνθη ἡ χεῖρα τοῦ γρατιώτου, ὁποῦ τολμηρὸς εἶχε σικώσῃ ἐναντίον εἰς τὸν Ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἀπέκι δύσπλαγχνος πρὸς τὸ πρόβατον ὁποῦ ἐμετανόα, πρῶτον τοῦ τὸ ἀπάλωσε μὲ τὰ δάκρυα, ἀπέκι μέσα εἰς τὸ ἀγία-

γίασμα τοῦ ἔδειξε τὸ ἀντίδοτον. Ἐδῶ ἐ-
σύγχισε Γαΐναν τὸν στρατάρχην, ὁποῦ
μέσα εἰς τὴν βασιλεύουσαν Πόλιν ἤθελε
νὰ κτίσῃ ναὸν δι' τοὺς Ἀρειανούς, & ἔ-
τζι πάλιν νὰ φαρμακεύσῃ τὴν ὀρθόδοξον Πί-
στιν. Ἐδῶ ὁ Παῦλος τοῦ ἐσουσούλιξε εἰς
τὰ αὐτιὰ, ὅτι ἔγραφε μὲ τὸν κάλαμον,
καὶ ὅτι ἔλεγε μὲ τὴν γλῶσσαν, δι' νὰ
φέρνωμεν τόσην σύλαβειαν εἰς τὰ βιβλία
τοῦ Χρυσοστόμου, ὅσην ἔχομεν καὶ εἰς τὰ
θεοδίδακτα τοῦ Ἀποστόλου. Ἐδῶ μὲ ἀδα-
μάντινον στῆθος ἐδιαφεύτεψε τὴν χῆραν,
καὶ ἐβρόντησε ἐναντίον εἰς τὴν φιλαργυ-
ρίαν τῆς Εὐδοξίας, καὶ δι' ὅτι δὲν ἐφο-
βήθη νὰ εἰπῇ τὴς ἀλήθειαν, ἔλαβε εἰς
ἀνταμοιβὴν σκληρὰν ἐξορίαν. Ἐδῶ ἀπὸ
τοὺς κόπους καὶ παλαιπωρίαις τῆς ἐρήμου
ἄῤῥωστος ἐφλέγετο ἀπὸ τὴν θέρμην, καὶ
δύω τρέχοντας ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν Πέτρος
& Ἰωάννης τοῦ ἔσβυσαν τὴν καῦσιν, τὴ
ἐδρόσισαν τὴν γλῶσσαν, καὶ μὲ οὐράνιον
ἰατρείαν τοῦ ἔδωσαν τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν
ὁποίαν ἐκρέμετο πολλῶν & πολλῶν ἡ αἰώ-
νιος σωτηρία. Τοῦτο εἶναι τὸ σωνέδριον τῆς

Ἐπισκόπων, ἤθελα νὰ εἰπῶ τ' ἁρπακτικῶν λύκων, ὁπ' ὅλ' νὰ ξεχίσουν τὰ ῥόβατα, μίαν κ' δύο φοραῖς μὲ τ' σωδρομὴν τ' Βασίλισσας ἐξώρισαν τ' ἀληθινὸν Ποιμένα. Τ'τοι εἶναι οἱ τόποι τῆς ἐξορίας, ἡ Κεκυσὸς, ὁπ' δὲν ἐῤῥοσκύνα παρὰ πέτραις καὶ δένδρη, τὸ Ἀραβισσὸν, τὸ Πιτυοῦντα, τὸ Κομανούς, εἰς τοὺς ὁποίους τῶρα πλύνοντας τ' ἐκεῖ μισανθρώπων βαρβάρων τοὺς πόδας, τῶρα μὲ τὸ ἱερὸν Βάπτισμα καθαρίζοντας ταῖς ψυχαῖς, ἀπὸ τὰ νερὰ ἐκεῖνα ταῖς ἄμπωνε εἰς τὸν οὐράνιον λιμένα. Τούταις εἶναι ἡ ἐπιςολαῖς, ὁποῦ ἔγραφε ἀπὸ ταῖς ξενοχωρίαις ἐκείναις καὶ πάθη, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὰ πνευματικά του τέκνα, μὲ ταῖς ὁποίαις, ὡσὰν νὰ ἔξαζαν μέλι καὶ νέκταρ, ἐγλύκαινε τοῦ καθενὸς τὴν πικραμένην καρδίαν. Τοῦτοι οἱ τυφλοὶ, ὁποῦ ἐφώτισε καὶ εἰς τὰ ὄμματα, καὶ εἰς τὴν Πίςιν: οἱ κουφοὶ, ὁποῦ ἐξύπνησε καὶ εἰς ταῖς φωναῖς τῆς γλώσσης, & εἰς ἐκείναις τοῦ Εὐαγγελίου: οἱ λεπροὶ, ὁποῦ ἐκαθάρισε καὶ ἀπὸ τὴν λέπραν, καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, λέπραν τῆς ψυχῆς:

οἱ

οἱ παραλυτικοὶ, ὁποῦ ἐξερέωσε καὶ εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν: οἱ νεκροὶ, ὁποῦ ἀπὸ τὸν λάκκον ἀνέζησε πάλιν εἰς τὸ φῶς, καὶ εἰς τὴν ζωήν. Τοῦτο εἶναι τὸ ἱερὸν Λείψανον τοῦ Ἁγίου, ὁποῦ (πετῶντας εἰς τὰ οὐράνια ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸν Μάρτυρα Βασιλίσκον ᾠροσκαλεμένη) ἀπέμεινε ἀκέραιον καὶ χωρὶς φθορὰν, ὄχατι ὅταν ἔζιε ἦτον τὸ ἄλας τοῦ Κόσμου. Τοῦτο εἶναι, ὁποῦ καὶ νεκρὸν ἐθαυματούργησε, ἐπειδὴ καὶ τῶρα ἐφάνη βαρύτερον ἀπὸ κάθε μόλυβδον, καὶ ὁλότελα ἀσειστον, ὡσὰν νὰ μὴν ἤθελε πλέα νὰ ἰδῇ τὸ ἀχάριστον ᾠρόσωπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶρα σύμετακίνητον, καὶ ἀπὸ κάθε πτερὸν, ὁποῦ νὰ πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα, ἐλαφρότερον, διὰ νὰ δείξῃ, πῶς εἶχε τὰ ἴδια πατρικὰ σπλάγχνα, ὁποῦ καὶ ἔμψυχον. Τοῦτα εἶναι τὰ χρυσᾶ χείλη, τοῦτη ἡ χρυσὴ γλῶσσα, τοῦτο τὸ χρυσοῦν σῶμα, ὁποῦ ἀναίσθητον ἐμίλησε ᾠρὸς τὸν λαὸν, καὶ νεκρὸν εἶπε λόγια ζωῆς, Εἰρήνη ὑμῖν, τὸ ὁποῖον καὶ τῶρα θαυματουργᾷ, ἐπειδὴ καὶ διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ πε-

ριαστερους ἐπαίνες, μὲ τοιῦτο θαῦμα μὴ ἁρπάζει τὴν φωνὴν, καὶ μὲ κάνει νὰ σιωπήσω ἀπὸ τὸν τρόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ Ε΄ ΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Εἰρωνίας.

Εἰρωνία λέγεται, ὅταν ὁ ῥήτορας ἄλλα λέγει, καὶ ἄλλο σημαίνει, ὥςε ὁπῦ ἐπαινῶντας καταφρονᾷ, & ἐγκωμιάζοντας ψέγει, & ὀνειδίζει. Γνωρίζεται ἡ Εἰρωνία ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον τινὰς ὁμιλεῖ, ἢ κατὰ τὸ ῥᾶγμα & ῥοδσωπον, ὅχὶ τὸ ὁποῖον διηγᾶται. ὅθεν Εἰρωνία ἤθελε ἦςαι, ἂν ἤθελες εἰπῆ ὅχὶ ςνα Αἰθίοπα, ὁποῦ ἀνάμεσα εἰς τὺς ἀνθρώπους εἶναι ὡς ὁ κόρακας ἀνάμεσα εἰς τὰ πετάμμα, πῶς εἶναι Κύκνος λδυκόμορφος, & ἄαπρος ὡς ἡ περιςερά: ἂν ἤθελες ὀνομάσῃ ςνα ἀμαθῆ & ἀγράμματον ἄνθρωπον, νέον Πλάτωνα, & εἰς κάθε ἀρετὴν & σοφίαν ὑπέρμετρον Γίγαντα: μίαν γυναῖ-

ναῖκα ἄχημον, ἄλλην Ἑλένην, & ὄχι μόνον ἄνθος, ἀμὴ καὶ ἀπάνθισμα τῆς χαρίτων. καὶ ὅμοια. Μὲ τὴν Εἰρωνίαν ἔτζι ἤθελες περιγελάσῃ τὸν Αἴσωπον, τὸ ὁποίου ἡ φύσις ὅσον ἐχάρισε εὔμορφον νέον, ἄλλο τόσον ἔδωκεν ἄχημον πρόσωπον, & ὅσον τὸν ἐξόλισε μὲ τὰ κάλλη τῆς σοφίας, ἄλλο τόσον τὸν ἐξέρησε ἀπ' ἐκεῖνα τῆς ἐξωτερικῆς σύμορφίας.

Κρύφαι τὸ πρόσωπόν σε, ὦ Ἥλιε, σχᾶτι σὲ σβύνει μὲ τὴν ἰδίαν τε σύμορφίαν παῖς ἀκτίναις ὁ Αἴσωπος. Γ' παγε ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν, σχᾶτι εἰς τὰ δύο τε ὄμματα ἔχει δύο Ἥλίες ὁ Κόσμος, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὅλος φωτίζεται. Φύγε & ἐσύ, Γαλαξία, μακρὰν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ἀδὲ θέλεις νὰ κοκκινίσῃς ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, μὴν ἔχοντας πόσο ἄστρον τὸ γάλα, ὅσον εἶναι ἐκεῖνο, ὅπε δείχνει εἰς ταῖς ἴδιαις τε σάρκαις ὁ εὔμορφος τέτος νέος, & Νάρκισσος τῆς Φρυγίας. Καὶ ποῖος ποτὲ εἶδε τὸ χαριτόμορφόν τε κορμὶ, ὅπε ἐκστατικὸς νὰ μὴν ἐβόησε. ὦ σύμορφίαις, ὅπε σβύνει καὶ τὰ κάλλη τε Οὐρανε. ὦ ἀστρότητες, ὅπε φθά-

νυσι νὰ ἀσπρίσουν τὴν νύκτα, & νὰ λδυκάνουν τὰ σκότη; Ἐγὼ ἀληθινὰ, ἂν τῦ βλέπω τὰ μάγουλα, τὰ ὁμοιάζω μὲ δύο κήπους, ὁπῦ δὲν βλασάνουσι παρὰ μόνον ῥόδα & κρίνους. ἂν τῦ ξανοίγω τὰ χείλη, μῦ φαίνονται πεπλασμένα μὲ φλόγαις, ὁπῦ φλογίζουσι & τὸν Ἔρωτα. ἂν τῦ ζοχάζομαι τὸ μέτωπον, βλέπω ἐκεῖ χυμένην τὴν γαλήνην ὅλην τῦ Οὐρανῦ. ἂν τὸ σόμα, τὸ θαυμάζω ὡς ἔμψυχον θησαυρὸν, ὁπῦ περισφαλίζει λδυκὺς μαργαρίτας. & πάλιν ἂν γραφῶ εἰς τὰ σύγχυκά τε χέργια, εἰς τὴν χρυσείχν τε κεφαλὴν, γνωρίζω σύθὺς, πῶς ἔπλασε ἐκεῖνα διὰ τὸ σκῆπτρον, καὶ τύτην διὰ βασιλικὸν σέφανον ἡ φύσις.

Ἰξύρε ὅμως, πῶς δελδύεται ἀπὸ τὴν Εἰρωνίαν ὁ ῥήτορας, ὄχι μόνον εἰς γελασικὰ γράγματα, ὡς εἰς τὸ ἀνωθεν παράδειγμα, ἀμὴ & εἰς σεμνὰ & ἀξιοπρέπεια, ὅθεν μὲ τὸ Σχῆμα τύτο ἔτζι ἤθελες δείξῃ τὴν σκληροκαρδίαν τῦ Ἑβδαίων.

Φιλανθρωπότερον γένος δὲν σύρέθη, ἀλλ' ὅτε θέλει φανῇ ποτὲ εἰς τὸν Κόσμον ἀπ' ἐκεῖνο τῦ Ἑβδαίων. Ἔλαμψε εἰς τὸν θάνα-

τον

τον τῦ Σωτῆρος ἡ μεγάλη τος Φιλανθρωπία, ἐφάνη ἡ Πραότης, εἶδε, & ἐθάυμασε ὅλη ἡ Οἰκυμενὴ τὴν Δικαιοσυνὴν, τὴν Ἀγάπην, τὸ Σπλάγχνος. Λυτρώνουν ἕνα Βαραββᾶν κλέπτην περίφημον & φονέα, καὶ καταδικάζον εἰς σκληρὸν θάνατον τὸν Χριςὸν, ἄπταιςον & δίεργέτην. Τῶρα ἐγὼ ἐρωτῶ, ἠκόυθη εἰς καμίαν Ἀρειοπάγου μεγαλήτερη Δικαιοσύνη; Τὸν μαςιγώνον ἀπέκι δχὲ Ὀλίγην ὥραν μιᾶς ὅλης νυκτὸς, καὶ μὲ τόσην Πραότητα, ὁπῦ ἀφρίζον ὡς θηρία ἀπὸ τὴν λύσσαν, ὅθεν ραντισμένοι μὲ τὸ θεϊκὸν ἐκεῖνο Αἷμα ὡς ἄγγελοι ἐλέφαντες πλέα τὸ ἐδιψῶσαν. & Θέλεις ἀρνηθῆ εἰς τοιῦτο ἔργον Θεάρεςον νὰ μὴν ἔδειξαν μίαν ἄπειρον Φιλανθρωπίαν; Ἀμὴ τάχα θέλεις εἰπῆ, πῶς ὁ νόμος, & ἡ σωτήρια ἐχρόσαζε νὰ μὴν ὑπερβαίνεν ταῖς σαράντα πληγαῖς εἰς τὲς ραβδισμές. ἔτζι εἶναι, ὅμως οἱ Ἑβδαῖοι, δχὲ νὰ μὴν φανῶσιν Ἀχάριςοι, & Ἀκριβοὶ μετ ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχασι λάβῃ τόσαις δίεργεσίαις, μὲ ἐλεύθερον χεῖρα σμίγυσι & χιλιάδες. τὸν χειροπνῶσι δύθὺς καὶ Βασιλέα, τὸν ςολίζον

μὲ Ε᾽ντιμον πορφύραν, τῦ δίδουν εἰς τὰς χεῖρας Βασιλικὸν σκῆπτρον, τὸν ςεφανώνουν μὲ Μαργαριτάρος ὅλιςον ςέφανον, καὶ ὄχι νὰ μὴν τοῦ πέσῃ ποτὲ (ἰδέτε ὑπερβολὴν τῆς Ἀγάπης) τῦ τὸν ἐμπήγουσι ἕως εἰς τὸν ὠμιαλὸν τῆς σεβασμίας τε κεφαλῆς. Ἀφίνω νὰ εἰπῶ τὴν Εὐσέβειαν, ὅταν Ταπεινοί, Ϛ μὲ τὰ γόνατα εἰς τὴν γῆν τὸν ἐωροσκωῶσαν, Ϛ ὄχι νὰ γονῇ Ϛ πλέα Εὐωρόσδεκτος ἡ ωροσκύνησις, τῦ ἔσμιγαν ῥαπίσματα Ϛ βλασφημίαις. Σιωπῶ τὸ Σπλάγχνος, ὅταν ὄχι ὄχι λύσαν νὰ τὸν ἰδοῦσι τὸ γληγορώτερον κρεμασμένον εἰς τὸ ωρόσωπον τῦ λαῦ Ϛ ὅλης τῆς Χώρας, ἀμὴ ὄχι Πόθον νὰ τὸν Ἐλαφρώσουν ἀπὸ τὸ βάρος, ἠνάγκασαν τὸν Κυρηναῖον, καὶ ἐσήκωσε τὸ δυσβάσακτον ξύλον. Δὲν λέγω, πῶς ὁ Θάνατος ἐςάθη Ε᾽νδοξος, ὄχατὶ ἀνάμεσα εἰς δύο λῃςαῖς, ὡς λῃςής. δὲν ἐνθυμίζω, πῶς ἐςάθη Γλυκύτατος, ἐπειδὴ Ϛ καρφωμένος ὁ Ἰησῦς εἰς δύο ξύλα ἐτελείωσε Εὐθὺς τὴν βασανισμένην ζωήν. ἔτε φέρνω εἰς τὸ μέσον ταῖς Παρηγορίαις καὶ ταῖς Τιμαῖς, ὁπῦ τῦ ἐδωκαν οἱ Ἰεδαῖοι ἐπάνω εἰς τὸν

Βα-

Βασιλικὸν Θρόνον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν εἶχαν ὑψώσῃ. Λέγω μόνον, διὰ νὰ θαυμάσῃ ὁ Κόσμος ὅλος, πῶς ὡς ἄνοιξε τὸ στόμα ὁ Θεάνθρωπός μου Δεσπότης, καὶ εἶπε, ΔΙΨΩ, σὺν τὸ φιλάνθρωπον ἐκεῖνο γένος τῶν Ἑβραίων, διὰ νὰ τὸ Σβύσῃ τὴν δίψαν, καὶ διὰ νὰ τὸ Γλυκάνῃ τὸν λάρυγγα φλογισμένον ἀπὸ τὴν σράπαν, καὶ καταπικραμένον ἀπὸ τὰ πάθη, τὸ ἔφερε Νέκταρα καὶ Ἀμβροσίαις, χωρὶς ὑπερβολὴν πολλὰ Γλυκύτεραις & ἀπὸ τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο Μάννα, ὁπὸ τῆς ἔβρεξε ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον. Ἀμὴ ἂς ὁμιλήσωμεν ξεκαθαριςότερα, διὰ νὰ λάμψῃ καὶ περιασότερον τὸ Ἰουδαϊκὸ Γένος ἡ ἀνεκδίηγητος Ἀγαθότης. τὸ ἔφεραν λέγω, χολαῖς καὶ ξίδια. Α᾽ γένος σκληροκαρδον & ἀπάνθρωπον. ἄ Ε᾽ θνος βάρβαρον & ἀχάριςον. ἄ σατανικὰ θηρία, ὁπὸ κῆ.

Σημειώσαι, πῶς ἡ Εἰρωνεία εἶναι Τρόπος, καὶ Σχῆμα. Τρόπος, ὅταν ὁ ῥήτορας μὲ βραχυλογίαν δείχνῃ τὴν γνώμην τε, & περιπαίζει ἢ κὴ ὑβρίζει κανένα πρόσωπον. ὡσὰν. Ἰουλιανὸς ὁ Ἀυτοκράτορας ἐφάνη εἰς

γη εἰς κάθε καιρὸν Εὐσεβὴς & Φιλόχριστος, & ἠγάπησε πλέα τὸν μέγαν Βασίλειον, παρὰ & τὴν κόρην τῆς ἰδίων τε ὀμμάτων. Σχῆμα πάλιν, ὅταν μὲ περισσότερα λόγια αὐξάνει & διηγᾶται τὸ ὡραῖγμα, ὡς φαίνεται εἰς τὰ ἄνωθεν παραδείγματα τῦ Αἰσώπυ, & τῆς Ἰουδαίων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ, καὶ ΠΡΟΦΟΡΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Μνήμης.

Μνήμη, ἦγεν ἡ Ἐνθύμησις ἀναμεσα εἰς τὰ πέντε μέρη τῆς Ῥητορικῆς μετρᾶται τὸ τέταρτον, ὡς καθὼς εἶπομεν εἰς τὸ πέμπτον Κεφάλαιον τῦ πρώτε Βιβλίε, & εἶναι πόσον ἀναγκαῖα εἰς τὸν ῥήτορα, ὁπῦ ἂν τοῦ λείπει, (ἂς εἶναι σοφώτατος) τί ποτες δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ τὸ κοινὸν, & τὴν πο-

πολιτείαν. ὅχατι, ἂς ἐσωίθεσε τῦτος ςῦα εὔμορφον & ῥητοεικὸν λόγον, ὁπῦ νὰ εἶναι ἐπιτήδειος, νὰ παρακινήσῃ δευ λέγω ςῦα λογικόψυχον ἄνθρωπον, ἀμὴ & τὰ ἄλογα ζῶα, & ταῖς ἀναίθηταις πέτραις. εἰς τοῦτον ἂς ἔβαλε ὑπόδειξαις ἀπὸ κάθε ἀδάμαντα ςερρεώτεραις, νοήματα καὶ ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον ὑψηλότερα, & κάθε περίοδος ἂς εἶναι πλέα ἁρμονικὴ & μυσικόλαλος, παρὰ & ἡ σφαίραις ὅλαις τῦ Πυθαγόρυ. ἂς τὸν ἐρράντισε μὲ ταῖς χάριταις τῶν Μουσῶν, ἂς τὸν ἐζόλισε μὲ τὰ ὑποφθέγματα τῶν σοφῶν, ἂς τὸν ἐβεβαίωσε μὲ ταις ἱςορίαις τῶν παλαιῶν. ἂς μὴ λείπουν καὶ ἡ Μεταφοραῖς, ἀμὴ ὡς ἄςρα ἂς λάμπεν ἀνάμεσα εἰς τὴν Διήγησιν. μὲ τύταις ἂς ἀκολυθῶσι ἡ Ἀλληγορίαις, καὶ ἡ Ἀντίθεσαις. ἂς εἶναι εὔμορφη ἡ Εὕρεσις, θαυμασὴ ἡ Διάθεσις, ὡρέπουσα τῶν μερῶν ἡ Διαίρεσις, χαριτωμένη κάθε Μετάβασις, τίποτες ταπεινὸν, ὅλα ὑψηλῆς θεωρίας, & κάθε λόγος, κάθε φωνὴ ἂς πνέῃ ἔμφασιν & σεμνότητα. τί τὸ ὄφελος ἀπέκι, ἀνίσως & ὁ ῥήτορας μὴν ἔχοντας καλὴν & ςερρεὰν

τὴν

τὴν ἐνθύμησιν, τῶρα τὲ φόβγει ἕνα ἀπὸ τὸν νὲν, & τῶρα ἄλλο, ὥςε ὅπε εἰς τὸ μίλημα, ἀπὸ τὸν φόβον νὰ μὴν χάσῃ & τἄλλα, τρέχει μὲ τὴν γλῶσσαν, & εἰς τὸν δρόμον χίλιαις φοραῖς ἀπομβύει, & ἄλλαις τόσαις κινδωσόβει νὰ χάσῃ ὁλότελα & τὴν ςράταν μὲ ςὐτροπὴν τὲ ῳροσώπε, & γέλια ἢ & σπλάγχνος ἐκεινῶν ὅπε ἀκόσι, & χωρὶς νὰ ἐμπορέσῃ ποτὲ νὰ εἰπῇ εἰς τὸ φανερὸν ἐκεῖνα, ὅπε μὲ κόπον ἐσύνθετε κατὰ μέρος, διὰ νὰ νεθετήσῃ τὸν λαὸν εἰς τὸ ποθύμβυον;

Ἀμὴ ὄχι μόνον διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος εἶναι ἀναγκαῖα ἡ καλὴ ἐνθύμησις εἰς τὸν ῥήτορα, ἀλλὰ & διὰ μερικὴν τε & ἰδίαν ὠφέλειαν. ἐπειδὴ & ἡ Μνήμη, λέγει ὁ Θεῖος Πλάτων, εἶναι Μεσῶν ἡ Μήτηρ, & ὁ πολυμαθέςατος Πλέταρχος, Παιδείας Ταμεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον φυλάττομβυ ὅτι ἀνέγνωμβυ εἰς τὰ βιβλία, ὅτι ἐμάθομβυ ἀπὸ τὲς διδασκάλες, & ὅτι ἠκόσαμβυ ποτὲ ἀπὸ σοφὲς & φρονίμες ἀνθρώπες. & ἂν ὁ ῥήτορας δὲν ἔχει καλὴν Ἐνθύμησιν, πῶς θέλει ἦθαι σοφὸς & ἐνάρετος, ἐπειδὴ καὶ

καὶ

κατὰ τὴν παροιμίαν, Τόσα τινὰς φαίνε-
» ται νὰ ἰξεύρῃ, ὅσα καὶ συνθυμᾶται; πῶς
θέλει ἦσαι ὁ φρόνιμος; ἀνίσως καὶ εἶναι
ἴδιον τῆς φρονήσεως νὰ συνθυμᾶται τὰ ἀπε-
ρασμένα, καὶ τὰ ἐσωεύβησαν εἰς ἄλλους χρό-
νους, καὶ ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῶν συμβεβηκότων
ἐκείνων νὰ κυβερνᾶται εἰς ταῖς χρείαις, ὡς
καθὼς μᾶς ἑρμηνεύει ἐκεῖ εἰς τὸ πρῶτον
τῶν Μεταφυσικῶν ὁ Σταγειρίτης; διὰ τοῦ-
το καὶ ἕνας γέροντας εἶναι πολλὰ φρονιμώ-
τερος ἀπὸ ἕνα νέον, ὅχατι ὁ γέροντας ἔ-
καμε πολλὰ, καὶ πολλὰ ἴδε,

Ο'δ.α. Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα,
καὶ μόον ἔγνω.

καὶ ἡ Ἐνθύμησις τῶν πραγμάτων εἰς ἕνα καὶ
ἄλλον τόπον, εἰς τύτην, καὶ ἄλλην ὑπόθε-
σιν τοῦ δίδει φῶς νὰ περιπατήσῃ μὲ περι-
σσότερην φρόνεψιν εἰς κάθε του πρᾶξιν,
παρ' ὅπου κάνει ὁ νέος. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ
ὄχι μόνον διὰ κοινὸν, ἀμὴ καὶ διὰ μερικὸν ὄ-
φελος εἶναι ἀναγκαιοτάτη ἡ Μνήμη τύτη καὶ
ἡ Ἐνθύμησις, ἂς ἰδοῦμεν πῶς ἐμπορεῖ νὰ
τὴν ἀπολάυσῃ ὁ φιλομαθής.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Καμόμες καλῆς Ἐνθυμήσεως.

Ἰ Ξεύρω, πῶς ὁ Θεμιστοκλὴς ἦτον τόσον θαυμασὸς καὶ ἔξαισιος εἰς τὴν Μνήμην, ὁπὸ ἐπεθύμησε μίαν τέχνην, ἡ ὁποία νὰ τὸ ἐρμήνευε, δὲν λέγω νὰ ἐνθυμηθῇ, ἀμὴ νὰ ἀλησμονήσῃ τὰ ὅσα ἤθελε. ὅμως διατὶ ἡ φύσις δὲν εὐεργετᾷ ὅλους μὲ ὅμοιον τρόπον, ἀμὴ μὲ τέτους εἶναι πλεσία, κὴ μὲ ἄλλους πτωχὴ εἰς τὰ χαρίσματα, διὰ τέτο τὸ ὠφέλιμον πρᾶγμα θέλει ἦσαι, ἀνίσως καὶ θέλομεν σημειώσῃ ἐδῶ τρεῖς ἢ ☾ τέσσερεις Κανόνας, μὲ τὰς ὁποίας βοηθᾶται ἡ Ἐνθύμησις τὸ ἀνθρώπε, νὰ κρατῇ βεβαίως, καὶ ἀμεταθέτως τὰ ὅσα μέλλει νὰ εἰπῇ παῤῥησία ☾ εἰς τὸ κοινόν. Λοιπὸν ὁ ῥήτορας λαμβάνει ὄχι ὀλίγην τὴν ὠφέλειαν ά. ἀνίσως ☾ πρὶν νὰ μάθῃ ἀπὸ μνήμης ἤγεν ξεςίχε τὸν λόγον, θέλει τὸν διαβάσῃ ἐπιμελῶς ὅλον, καὶ τὸν τρέξῃ ὄχι μόνον μὲ τὰ ὄμματα, ἀλλὰ ☾ μὲ τὸν νὸν, καταλαμβάνοντας τὴν σύνοιαν, ☾ σκοπὸν τὸ ἴδιον

λό-

λόγω, ἐπειδὴ & ἔτζι εὐκολώτερον τοῦ συ-
πώνεται, κ᾽ μέσα εἰς τὸν νοῦν ἀνεξαλεί-
πτως διὰ νὰ ἐπῷ ἔτζι χαράττεται. Β΄.
ἀνίσως κ᾽ παχίση νὰ τὸν μάθῃ ὄχι ὅλον
εἰς τῷ ἅμα, ἀμὴ μέρος κ᾽ μέρος, ὄχτι τὸ
πλῆθος τῶν πραγμάτων γενιᾶ ζάλην καὶ
σύγχισιν, κ᾽ εἰς ἐκεῖνον τὸν τρόπον, ὁπῦ
ὀλίγον ὕδωρ ποτίζει κ᾽ θρέφει ἕνα φυτὸν,
ἀμὴ ἂν εἶναι πολὺ, τὸ πνίγει κ᾽ τὸ θά-
πτει ὁλότελα, ἔτζι κ᾽ ὁ νῦς πνίγεται εἰς
τὸ πλῆθος, κ᾽ ὡσὰν μέσα εἰς ἕνα χάος
πραγμάτων παντάπασι χάνεται, κ᾽ οὔτε
ἀρχὴν σύθυμᾶται, ἀλλ᾽ ἔτε κ᾽ τέλος. Γ΄.
ἀνίσως κ᾽ ὁ ῥήτορας ἐκεῖ ὁπῦ συχνότερον
σφαίνει, θέλει προθέσῃ κανένα σημεῖον,
ἤγουν χεῖρα ☞, ἢ κ᾽ ἀστερίσκον *, ὄχ-
τι τοῦτο θέλει τῦ δείχνη τὸν τόπον, εἰς τὸν
ὁποῖον προσκρύει μὲ τὴν μνήμην, κ᾽ θέλει
τὴν ξυπνᾷ εἰς τὴν σύνθύμησιν τῷ προθουμέ-
νων πραγμάτων. Δ΄. τέλος, ἐκεῖνο μοῦ
φαίνεται ὄχι ὠφέλιμον, ἀμὴ χεδὸν ἀναγ-
καῖον, ἤγουν νὰ μὴν ἀλλάξῃ ποτὲ ὁ ῥήτο-
ρας τὸ χαρτίον, ὁπῦ ἰδιοχείρως ἔχραψε,
κ᾽ ἀπὸ τὸ ὁποῖον μίαν φορὰν εἰς τὴν μάθη-

σιν

σιν τῦ λόγου ἐδηλοῦτο, ἀμὴ νὰ τὸ κρατῇ βεβαίως & ἕως τέλους, ὅ,τι ὁ νῦς σωπηθίσας εἰς ἐκεῖνο, ἐνθυμᾶται καλὰ τὺς τόπους, εἰς τὺς ὁποίους ἐυρίσκεται τότε ἡ ἱστορία, ἐκεῖνο τὸ ἀποφθεγμα, & ὅσα ἄλλα. & ἂν ἀλλάξῃ, εὐθέως τὰ συγχίζονται εἰς τὴν φαντασίαν τὰ εἴδη, & ἡ εἰκόνες τῶν πραγμάτων, & ἔτζι εἰς τὸ λέγειν ἀλησμονᾷ, & μένει μὲ πολλὴν ἐντροπὴν εἰς τὸν δρόμον τῦ λόγου. Καὶ τῦτοι εἶναι οἱ Κανόνες, ὁπῦ δίδομεν εἰς τὴν παρῦσαν ὑποθεσιν, ἐνθυμιζόντας τὸν καθένα, πῶς ὁ ἐυμορφίτερος & ἀληθέστερος ἐφάνη πάντα ἡ καθημερινὴ ἄσκησις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Προφορᾶς.

Τὸ ὕστερον μέρος τῆς Ῥητορικῆς τέχνης εἶναι ἡ Προφορά, ἤγουν τὸ μίλημα & φωνὴ τοῦ ῥήτορος, ἡ ὁποία βέβαια τυχαίνει νὰ εἶναι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πράγματος ἐλεεινὴ ἢ χαρμόσυνος, παπεινὴ ἢ ἐλευθερόστομος, ἥμερη ἢ ἄγρια, κ.τ.λ. Σημειώσαι ὅμως, πῶς εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀναφέρονται & τὰ κινήματα τῆς χειρῶν, τοῦ προσώπου, & ὅλου τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα ὡς μία σιωπῶσα & ἄφωνος διγλωττία παρακινοῦσι πολλαῖς φοραῖς τὸν ἀκροατὴν εἰς τὴν ποθεμένην ὀργὴν, εἰς τὸν φόβον, εἰς τὴν χαρὰν, εἰς τὴν θλῖψιν πλέα παρὰ & ἡ ἴδια φωνὴ, κ' τὰ ἐπιχειρήματα ὅλα τοῦ ῥήτορος. & ἡ αἰτία, διατὶ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦτα & ἀποδείξαις ἀγκαλὰ & σερρέαις, κ' διὰ τὸ πρᾶγμα ὁπου ὁμιλοῦσι ἀρμόδιαις, ὅμως δὲν βλέπονται ἀπὸ τὸν λαὸν, ἀμὴ μόνον ἀκούονται, ἐκεῖ ὁπου ἡ εὔπακτος κίνησις

σις τῆς ὀμμάτων, τῦ προσώπυ, τῆς χειρῶν, κ) τῦ σώματος βλέπεται ἀπὸ τὸν καθενα, κ) ὡσὰν ὁρατὴ ἔχει ἐν ἰξύρω τί περισσότερην δύναμιν εἰς ταῖς ψυχαῖς & εἰς ταῖς καρδίαις τῆς ἀνθρώπων, διὰ νὰ ταῖς ἐξυπνήσῃ εἰς τῦτα ἢ εἰς ἐκεῖνα τὰ πάθη κατὰ τὴν χρείαν. Τῦτη ἡ ἀρετὴ, ἤγεν ἡ Προφορὰ, εἶναι ὑέργεσία & δῶρον ὄχι τόσον τῆς τέχνης, ὅσον τῆς φύσεως, εἰς τρόπον ὁπῦ ὀλίγον ὠφελῦσι οἱ Κανόνες εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις δὲν ἐπλούτισε μὲ τὰ ἴδιάτης χαρίσματα. Ἡ ἄσκησις μ' ὅλα τῦτα νικᾷ πολλαῖς φοραῖς & τὴν φύσιν, & κάνει ὄχι νὰ εἰπῶ ἐτζι θαύματα εἰς τὺς ἀνθρώπυς, ἐπειδὴ καὶ βλέπομεν τὺς στρατιώτας εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ εἶναι ὁλότελα ἄπραχτοι εἰς τὰ ἔργα τῦ πολέμυ, & νὰ μὴν ἰξύρυν, δὲν λέγω νὰ ἀντισαθῦν τῦ ἐχθρῦ, ἀμὴ νὰ ζώσυν τὴν μάχαιραν, κ) ἀπὸ ποῖον μέρος νὰ τὴν κρεμάσυν. ὥστε ὁπῦ θυμωμένος ὁ Ὀδυσσεὺς ἤθελε ὑβρίσῃ καθενα μετ' ἐκεῖνα τὰ λόγια,

.... σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄμαλκις ἰλ. β.

Οὐτέ ποτ' ἐμ πολέμῳ ἐμαρ-
ψιος, ὅτ' ἐμὶ βυλῇ.

ἀπέκι μὲ τὴν ἄσκησιν γίνονται ἀνδρεῖοι, Ϛ μεγαλόψυχοι, θρακτικοὶ Ϛ πολύξυρυροι. κτυπῶσι μὲ τέχνην τὰ τύμπανα, Ϛ μὲ ταῖς βρονταῖς ἐκειναις ξυπνῶσι εἰς τὸς σιωτρόφυς τὰ πολεμικὰ πνεύματα. παίζουν τὰ φλάμπυρα, Ϛ μὲ τὸ παιγνίδι παρακινῶσι εἰς ἀληθινὸν πόλεμον. γυμνώνουν μὲ τάχος τὸ σίδηρον, τὸ σριφογυρίζουν εἰς τὸν ἀέρα, Ϛ μὲ ταῖς ἀσραπαῖς μόνον φοβερίζυσι τὸν ἐχθρόν. ξανοίγυν τὸς κινδύνυς, σοχάζονται ταῖς ἐπιβυλαῖς, φεύγυσι, ἀντιξέκυσι, Ϛ ὅποιος θρότερον ἐφαίνετο ἄλλος Μαργίτης, ἀπέκι μεταμορφώνεται εἰς Ἕκτορα, Ϛ Ἀχιλλέα. Ὡς Ϛ ὁ Δημοσθένης, λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅταν ἄθλιος πολλὰ εἰς τὴν φωνὴν, Ϛ εἰς τὴν χειρονομίαν, ἤγουν εἰς τὰ κινήματα τῆς χειρῶν Ϛ τῦ θροσώπυ, Ϛ μὲ τὴν ἄσκησιν νικῶντας τὸ σκληρὸν τῆς φύσεως, ἐγίνη ἀπέκι τόσον χαριτόγλωσσος, ϗ τόσον νόσιμος Ϛ δεξιὸς εἰς τὰ πάντα, ὅπυ ἐφάνη ἔμψυχος

λέξ

ἰδέα & ἀληθινὸν ὡρωτότυπον τῆς ῥητόρων. Ἀμὴ διὰ νὰ φύγωμεν τὸ μάκρος & τὴν περιαυτολογίαν, ἂς ἔλθωμεν εἰς ταῖς ἑρμηνείαις, ὁπὲ μᾶς ἄφησαν οἱ παλαιοὶ διδάσκαλοι τῆς Τέχνης, διὰ νὰ ἔχη τινὰς ὄντως καλὴν & ἀξίαν τὴν Προφορὰν, ἐπειδὴ & καθένας ἰξεύρει πῶς, Ῥανὶς συνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν, καὶ πῶς ἡ καθημερινὴ ἄσκησις & κόπος εἶναι ἡ δύο ἐκείναις μηχαναῖς, & ἐργαλεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα κάθε ὥραγμα ἀγκαλὰ καὶ δύσκολον κατορθώνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἑρμηνείαις καλῆς Προφορᾶς.

Πολλὲς Κανόνας θέλω, καὶ πολλὲς νόμες, μὲ τὲς ὁποίες μᾶς ἑρμηνεύουν οἱ παλαιοὶ τὸν τρόπον, νὰ ἀποκτήσωμεν καλὴν καὶ ἀξίαν ῥήτορος τὴν προφοράν. ἀμὴ ὄχτὶ τὸ πλῆθος γενᾷ ταῖς πλέα φοραῖς σύγχισιν εἰς τὸν νέον, ἐγὼ θέλω ὀχαλέξη τρεῖς ἢ καὶ τέσσερες, οἱ ὁποῖοι βέβαια φθάνουσι, νὰ κάμουν τὸν ῥήτορα εἰς τοῦτο τὸ μέρος θαυμαστὸν καὶ ἄξιον. Λοιπὸν ὁ Πρῶτος Κανόνας ἂς εἶναι τοῦτος. νὰ μὴν ὁμιλῇς ποτὲ, καὶ μάλιστα εἰς τὲς Ἀμβῶνας καὶ εἰς τὰ Κριτήρια μὲ φωνὴν μαλακὴν, τρυφερὴν, καὶ γυναικείαν. ὥστε ὁποῦ εἰς κάθε λόγον νὰ σείῃς τὴν κεφαλὴν, νὰ γελᾷς, καὶ νὰ χαμογελᾷς εἰς κάθε περίοδον, ὡσὰν νὰ μὴν ἦσαν ἄνδρας μαθημένος εἰς τὲς ἀγῶνας, ἀμὴ νύμφη, ὁποῦ νὰ βγαίνῃς τὴν πρώτην φορὰν ἀπὸ τὸ νυμφικὸν θάλαμον. Ὁ Δεύτερος. νὰ μὴν εἶναι πάλιν ἡ φωνὴ ἄχρια, καὶ ὁ ῥήτορας σκυθρωπὸς ἢ φοβερὸς

εἰς

εἰς τὴν ὄψιν, ἀκίνητος ὡς μία πέτρα, χωρὶς νὰ σείσῃ ποτὲ ἡ χεῖρα ἢ πρόσωπον, διατὶ τοῦτο εἶναι ἄπρεπον ἀξιογέλαστον, ὡσὰν ὅπου ἡ ἀρετὴ ἀγαπᾷ τὸ μέτρον, καὶ ὡς λέγει ὁ Λουκιανὸς Ὑπερβασίαι ἐλεειναὶ, ἀμὴ ἡ φωνὴ ἂς εἶναι μετρία, κατὰ τὸ πρᾶγμα καὶ ὑπόθεσιν διάφορος. Ὁ Τρίτος. νὰ εἶναι ἡ φωνὴ καθαρὰ, ἀπὸ τὴν γλῶσσαν καλὰ χτυπισμένη. νὰ μὴν τὴν πνίγῃς μέσα εἰς τὸν λάρυγγα, νὰ μὴν τὴν τρώγῃς πρὶν νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὰ χείλη. νὰ εἶναι οὔτε ὑψηλὴ οὔτε χαμηλὴ, ἀμὴ κατὰ τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖς καὶ διηγᾶσαι ἐπιτήδεια. ἀκόμι τὰ κινήματα τοῦ σώματος ἂς εἶναι μέτρια φρόνιμα, καὶ ὄχι ἄτακτα χωρὶς γνῶσιν, εἰς τρόπον ὅπου θυμωμένος νὰ κτυπᾷς τὸς πόδας, νὰ ῥίπτῃς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μανικὸς τὰς χεῖρας: πικραμένος νὰ παραδέσαι ὅλος, καὶ νὰ σύρνῃς ὡς βρέφος μικρὸν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, εἰς ἄχημα ἄπρεπα πράγματα νὰ κρέπῃς παλάμην μὲ παλάμην, μὲ τὴν δεξιὰν νὰ δέρνῃς τὸ μέτωπον, διατὶ τοῦτα ὅμοια δὲν σὲ θέλουσι προξενήσῃ ἄλλον κρότον, παρὰ

γέλια. Ὁ Τέταρτος ὕστερος. νὰ φύγῃς ὅσον δύνασαι τὴν μονοτονίαν, ἤγουν νὰ μὴν μιλῇς πάντα μὲ μίαν μόνην φωνὴν, ἀμὴ νὰ τὴν μεταλάσσῃς κατὰ τὴν χρείαν. τῶρα ἐλεεινὴ, τῶρα χαρμόσυνος, τῶρα ἄ-γρια, τῶρα ἥμερη, τῶρα θυμωμένη, τῶρα φιλικὴ, τῶρα φοβερὴ βροντῶσα, τῶρα ταπεινὴ καὶ φιλήσυχος. τὸ ὁποῖον πρᾶγμα εὔκολα γίνεται, ἀνίσως εἰς τὸ μίλημα θέλεις σοχαθῇ τί σημαίνει ἡ λέ-ξαις, καὶ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ἂν χηματίσῃς καὶ τὴν φωνήν. Καὶ ταῦτα εἰς τι-μὴν καὶ δόξαν τοῦ Θεανθρώπου ΛΟΓΟΥ, καὶ τῆς γεννησάσης ΜΗΤΡΟΣ καὶ ΠΑΡΘΕΝΟΥ.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Πῶς μὲ ἀρέθη ἡ Ῥητορικὴ Τέχνη. φύλ. 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

Ποῖος ὁ Ὅρος τῆς Ῥητορικῆς. 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Ποῖον τὸ Ἔργον, Τέλος, καὶ Ὕλη τῆς Ῥητορικῆς. 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙΙ.

Εἰς πόσους τρόπους γίνεται τὸ Ζήτημα, καὶ ποία ἡ Θέσις, καὶ ἡ Ὑπόθεσις. 14.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π.

Πόσα, καὶ ποῖα τὰ μέρη τῆς Ῥητορικῆς. 25.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙ.
Περὶ τῶν λεγομένων κοινῶν, καὶ ῥητορικῶν Τόπων. 24
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙ.
Ποῖος ὁ Ὅρος. 27
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙ.
Ποία ἡ Ἐπαρίθμησις τῶν μερῶν. 33
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙΙ.
Περὶ Ἐτυμολογίας. 48
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
Ποῖα τὰ Σύζοιχα. 53
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙ.
Περὶ Γένους. 60
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙ.
Περὶ Εἴδους. 67
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙ.
Ποῖον τὸ Ὅμοιον. 73
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙΙ.
Ποῖον τὰ Ἀνόμοιον. 78
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΠ.
Ποῖα τὰ Ἐναντία. 81
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΠΙ.
Ποῖα

Ποῖα τὰ Μαχόμενα. 88
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΠΙΙ.
Περὶ Περιγράσεως. 90
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΠΙΙΙ.
Ποῖα τὰ Πρότερα. 102
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΠΙΙΙΙ.
Ποῖα τὰ Παρεπόμενα. 105
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔ.
Ποῖα τὰ Αἴτια. 108
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙ.
Ποῖα τὰ Ἔργα. 122
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙΙ.
Περὶ Συγκρίσεως. 130
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙΙΙ.
Περὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Τόπων. 134

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Διαθέσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.
Πόσα, καὶ ποῖα τὰ μέρη τοῦ λόγου. φύλ. 153

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.
Περὶ Προοιμίου. 154
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.
Ποίαις ἡ ἀρεταῖς τὸ Προοιμίου. 156
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙΙ.
Τρόποι Προοιμίων. 159
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π.
Ἄλλοι τρόποι Προοιμίων. 174
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙ.
Περὶ Διηγήσεως. 179
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙ.
Ποίαις ἡ ἀρεταῖς τῆς Διηγήσεως. 188
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙ.
Περὶ Βεβαιώσεως. 192
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙΙ.
Πόσα, καὶ ποῖα τὰ Ἐπιχειρήματα. 195
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
Περὶ Λύσεως. 216
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙ.
Ποῖος ὁ Ἐπίλογος. 224

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ἑρμηνείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Τί εἶναι Τρόπος, καὶ πόσα τὰ τούτου τὰ εἴδη. φύλ. 231

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

Περὶ Μεταφορᾶς. 233

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Πόσα τὰ Εἴδη τῆς Μεταφορᾶς. 235

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙΙ.

Περὶ Συνεκδοχῆς. 239

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π.

Περὶ Μετωνυμίας. 342

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙ.

Περὶ Ἀντονομασίας. 247

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙ.

Περὶ Ὀνοματοποιΐας. 249

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙ.

Περὶ Καταχρήσεως. 250

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙΙ.
Περὶ Μεταλήψεως. 252
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
Περὶ Ἀλληγορίας. 255
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙ.
Ποία ἡ Περίφρασις. 261
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙ.
Ποῖον τὸ Ὑπερβατόν. 264
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙ.
Ποία ἡ Ὑπερβολή. 267

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Σχημάτων Λέξεως, καὶ Διανοίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.
Περὶ Ἐπαναλήψεως. φύλ. 276
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.
Περὶ Ἐπαναφορᾶς. 278
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Πε-

Περὶ Συμπλοκῆς. 280
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙΙ.
Περὶ Ἀναδιπλώσεως. 284
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π.
Περὶ Μεταβολῆς. 287
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙ.
Περὶ Συμφωνίας. 290
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙ.
Ποῖον τὸ Πολυσύνδετον. 293
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙ.
Ποία ἡ Κλίμαξ. 297
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΙΙΙΙ.
Περὶ Παρομοιασίας. 300
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
Ποῖον τὸ Ὁμοιόπτωτον. 304
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙ.
Ποῖον τὸ Ὁμοιοτέλευτον. 308
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙ.
Ποία ἡ Ἀντίθεσις. 311
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙ.
Ποία ἡ Ζεῦξις. 315
Περὶ Σχημάτων λεγομένων τῆς

Διαφορᾶς.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙΙ.
Περὶ Προσωπογραφίας. 317
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙ.
Περὶ Ἀποστροφῆς. 324
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙ.
Περὶ Ἐρωτήσεως. 331
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙΙ.
Περὶ Ὑποβολῆς. 342
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙΙΙ.
Περὶ Ἐπαμορθώσεως. 347
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΙΙΙΙΙ.
Περὶ Ἐπιφωνήματος. 350
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔ.
Περὶ Παραλείψεως. 355
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙ.
Περὶ Ἐκφωνήσεως. 362
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙΙ.
Ποία ἡ Πρόληψις. 367
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙΙΙ.
Περὶ Ἀντιβολήσεως. 371
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΙΙΙΙ.

Ποῖος ὁ Διαλογισμός. 376
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΠ.
Περὶ Ὑποτυπώσεως. 381
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΠΙ.
Περὶ Ἀποσιωπήσεως. 387
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΠΙΙ.
Περὶ Συγχωρήσεως. 391
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΠΙΙΙ.
Περὶ Ἑρμηνείας. 394
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΠΙΙΙΙ.
Ποῖος ὁ Μερισμός. 400
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔ.
Περὶ Ὑπομονῆς. 405
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΙ.
Περὶ Ἀμαχεμῆς. 412
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΙΙ.
Περὶ Ἀπορίας. 417
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΙΙΙ.
Περὶ Ἀμαχοιμώσεως. 422
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΙΙΙΙ.
Περὶ Ἀρᾶς. 425
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΠ.

Περὶ Εὐχῆς. 430
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΠΙ.
Περὶ Προσωποποιΐας. 435
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔΔΠΙΙ.
Περὶ Εἰρωνίας. 452

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Μιμήσεως καὶ Προφορᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.
Περὶ Μιμήσεως. 459
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.
Καμόμες καλῆς Ἐμθυμήσεως. 463
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.
Περὶ Προφορᾶς. 466
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙΙ.
Καμόμες καλῆς Προφορᾶς. 470

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

Α

Ἀγάπης πόση ἡ δυνάμις. φύλ. 281

Ἄγγελοι ἀπὸ Προσωποχραφίας. 321

Οἱ Ἅγιοι ὅλοι μὲ πάθη καὶ παλαιπωρίας, ὄχι μὲ τρυφὰς & ἀναπαυσαις ἐκτησαν τὸν Παράδεισον. 204

Ἀδὰμ τρώγει σῦκα μῆλον, & καταπίνει τὸν θάνατον. 288

Ἀθανάσιος ἀβανίζεται ὡς πόρνος. 214. νὰ ἔκοψε τὴν χεῖρα τῶ Ἀρσενίε. 217. ἐπαινᾶται ἀπὸ Ἐτυμολογίας. 50. κρύπτεται εἰς σῦκα πηγάδιον. 93. κυρύττεται ἀπὸ ὅλης ἄπταιςος. 135

Αἰκατερίνα ἡ παρθενομάρτυρ ἐλέγχει Μαξιμιανὸν τὸν Αὐτοκράτορα. 298. Εἰς τὰ κολασήρια βάσανα πάντα ἐφάνη σαθερὴ καὶ ἀσάλδυτος. 282

Αἰνίγματα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀλληγορίαν. 258

Αἴσωπος, & τότε εἰρωνικὸς ἔπαινος. 453

Αἴτια πόσα, & ποῖα. 108
Ἀκρόασις πῶς ἀποκτᾶται εἰς τὰ Προοίμια. 154
Ἀλέξανδρος ὁ μέγας. 110
Ἁμαρτία νόσος ψυχῆς. 75. ἁμαρτία ἀπὸ Ὅρων. 286. ἀπὸ Ἔργων. 123. 278. 332
Ἁμαρτωλὸς ἐλέγχεται. 291
Ἀναξαγόρας ἐρωτηθεὶς, διατί νὰ ἐγεννήθη, τί νὰ ἀπεκρίθη. 175
Ἄνθρωπος διατί ἐπλάσθη ὀρθός. 14
Ἄνθρωπος Μικρόκοσμος. 402. τοῦτο ἔπαινος ἀπὸ Ποιητικῆς Αἰτίας. 110. δὲν εἶναι ἀνθρωπόψυχος. 392
Ἄνθρωπος χωρὶς τὴν πρέπουσαν τῶν μελῶν διάθεσιν εἶναι φοβερὸν καὶ ἄχημον θηρίον. 150
Ἀπελλῆς ζωγράφος δίκαιος. 109
Ἀποστόλων ἔπαινος ἀπὸ Ἀποφάσεις. 417. ὅπλοι νικῶσι τὸν Κόσμον. 96.
Ἄρειος ὁ Αἱρεσιάρχης. 262
Ἄσκησις νικᾷ κάθε δυσκολίαν. 4

Βαρ-

Βαρθολομαῖος ὁ Ἀπόστολος. 324
Βασίλειος ὁ θαυμοφάντωρ. 236. 250. 347.
ὅταν νὰ ἐφάνη ὡς ἔμπυρος στύλος 397
Βρέφη ὅταν, ὅταν γεννῶνται, νὰ κλαίουσι. 170

Γ

Γεώργιος, ὁ τότε ἔπαινος ἐκ τῶν Εἰδώς. 68
Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, καὶ τύπου ἀρεταῖς καὶ σοφία. 357
Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας, καὶ τότε ὑπερθαύμασα ἔργα, ὅθεν καὶ Θαυματουργὸς ἐπωνομάσθη. 127
Γυναῖκα, ὅπου παρακινᾷ εἰς τὰ ἀφροδίσια Νικήταν τὸν μάρτυρα. 381
Γυναῖκα, ὅπου ἔκρυψε τὸν Ἀθανάσιον δι' Εὐχῆς μακαρίζεται. 433
Γυναῖκα, ὅπου ἐκεῖ εἰς τὴν Σιών ὁδον τὸν ἀβαζίνει ὡς πόρνον. 214
Γυναῖκα, ὅπου παρακινᾷ Ἰωσὴφ τὸν πάγκαλον εἰς τὰ μιαρὰ ἔργα τῆς Ἀφροδίτης. 208

Δαβὶδ ὁ δαμάσης τὸ θηρίων & τὸ Γολιάθ τῶν νικᾶται ὑπὸ μίαν γυναῖκα. 303. καὶ 131.
Δαίμονος ὑπὸ Προσωποχραφίας περιχραφή. 322
Δαίμονας πάχει νὰ βυθίσῃ τὸν Νικόλαον, ὅπου ἐταξίδευε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. 38. χαίρεται εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀνθρώπων. 83
Δάκρυα, καὶ τούτων θαυμασὴ δυνάμις. 280
Δέησις ὡρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τὴν Ἑλλάδα. 371
Διάθεσις ποία, & ποῖον ταύτης τὸ ἔργον. 21. 150. 192.
Διαλογισμὸς τῶν πεντήκοντα Φιλοσόφων ἀπὸ τὴν πάνσοφον Αἰκατερίνην εἰς τὴν ἀληθινὴν Πίστιν φωτισθέντων. 377
Διήγησις ποσαχῶς γίνεται. 179. Διηγήσεως ἀρεταί. 188
Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης 65

Ε

Εἰδωλολάτραι ποίους θεοὺς ἐθυμίαζαν. 309
Ἐλεημοσύνη πόσον ὠφέλιμος. 199
Ἑλλάδος & Ἑλλήνων ἔπαινος. 54
Ἑλένη, & ταύτης σύμορφία. 362
Ἐπίλογος μὲ ποίαν τέχνην γίνεται. 226.
Ἐπιχειρήματα πόσα, & τούτων αὔξησις. 195. ἕως. 215.
Ἐφραὶμ ὁ ἅγιος βλέπει τὸν μέγαν Βασίλειον ὡς ἔμπυρον σύλον. 396
Εὕρεσις, & ταύτης τὸ ἔργον. 21
Εὐχὴ εἰς τὴν γυναῖκα, ὅπου ἔκρυψε τὸν Ἀθανάσιον. 433
Εὐωφόρα δυσυχία ἐλεεινὴ δι' Ἀντιθέσεως. 311

Ζ

Ζωροάστρος, ὅταν ἐγεννήθη, ἐγέλασε, & ὅτι. 170

Η

Ἥλιος ἀπὸ ὄρων. 28. τότε εἰς τὸν πεταμερῆ Κόσμον ὠφέλεια 105. διηγᾶται

δχὴ Προσωποποιΐας ταῖς δόξαις τῦ Χρυσοσόμυ. 441
Ἡρακλῆς. Ϲ τὰ τὰ ἀνδραγαθήματα. 125
Ἡρωδιάδος τὸ ὄρχημα. 94

Θ

Θάνατος δὲν εἶναι φοβερός. 305. περιγράφεται ἀπὸ Προσωποχραφίας. 323. τὰ τὰ δαίμαμις. 362
Θεὸς πλάσης τὸ ἀνθρώπυ. 110. περιχράφεται, ἀγκαλὰ Ϲ ἀπερίχραπτος, ἀπὸ τὰ Μαχομενῶν. 88
Θερσίτης πόσον ἄχημος. 317
Θέσις ποία. 14. χ 16

I

Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. 233. Ϲ 65
Ἰέδας ὁ προδότης ἐλέγχεται. 214. πάλιν ἀπὸ Συγχωρήσεως. 391. ἀναθεματίζεται δι' Ἀρᾶς. 426
Ἰεδαίων εἰρωνικὸς ἔπαινος. 454
Ἰελιανὸς ὁ Ἀποςάτης. 237. χ 318. Ϲ 414
Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μεγαλόψυχος χαίρε-

τὴν

τὴν δεξιὰν ὀχὰ τὴν Πίσιν. 180. ὀχαφευ-
γόμενος ἀπὸ τῆς συκοφαντίας λέοντος τοῦ
εἰκονομάχου. 220
Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής. 256
Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. 94. & 204.
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. 236. πλέκει ταῖς
θύραις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ πρόσωπον
Εὐδοξίας τῆς Βασιλίσσας. 351. ἐγκω-
μιάζεται διὰ Ἀπορίας. 419. ὁμιλεῖ νε-
κρὸς ἀπὸ τὸν Κράβατον. 407
Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος ἐνίκησε τὴν σάρκα, &
πῶς. 207

Κ

Κόσμος φύσης & πλάνος. 284
Κυκεζὸς, τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐξωρίσθη ὁ
Χρυσόστομος. 100
Κωνσταντῖνος ὁ μέγας. 109. βλέπει εἰς τὸν
Οὐρανὸν, Ἐν τούτῳ νίκα. 398

Λ

Λαυρεντίος ὁ μάρτυρ. 64
Λέων ὁ εἰκονομάχος ἀβανίζει τὸν Δαμα-
σκη-

σκηνὸν Ἰωάννην ὡς προδότην. 179
Λύσις τῆς Ἐπιχειρημάτων πῶς γίνεται. 216

M

Μαρία ἡ Μητροπάρθενος, & ταύτης ἐγκώμια. ἀπὸ Ὁμοιότητος. 77. ἀπὸ Ὑποβολῆς. 345. ἀπὸ Παραλείψεως 355. & 358. ὡραιότης τῆς Παρθένε. 319. δόξαις & μεγαλεῖα. 355. ἀρεταῖς. 295. πλάσμα κατά τι ἄπειρον. 316
Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 328
Μάρτυρες, καὶ τούτων ἔπαινος ἀπὸ Γενους. 62. πάθη διάφορα. 383
Μνήμη, & ταύτης ἔργον. 22. ἀναγκαῖα εἰς εὐρήτορα. 461. πῶς ἀποκτᾶται. 463.

N

Νεότης δύμετακίνητος. 75
Νέρων, & τότε ἀσέβεια. 262
Νικήτας ὁ Μάρτυρας πτύει τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς μιαρᾶς γυναικὸς, ὁπου τὴν ἐπαρακίνα εἰς τὰ ἀφροδίσια. 381

Νικό-

Νικόλαος ὁ ἅγιος καταπραΰνει τὴν θάλασσαν φοσκωμένην ἀπὸ τὸν Δαίμονα. 38.
ῥίπτει ἀρκετὸν χρυσίον εἰς τὴν οἰκίαν τριῶν παρθένων. 97
Νόμος, & τότε ὠφέλεια. 142

Ο

Ὄρνεα γελασμένα εἰς σύμορφην & τεχνικὴν ζωγραφίαν. 168
Ὄρνεα, ὁπὲ ἐφώλδυαν εἰς τὸν πάφον τὲ Ὀρφέως μεσικόλαλα. 171
Ὄρος ἁμαρτίας. 286. ἀνθρώπε. 27. Λιποσόλων. 417. ἀσέρων. 31. Ἡλίου. 28. Μαρίας τῆς Θεομήτορος. 77. Μαρτύρων. 62. πληγῶν τὲ Χριςὲ. 347. Ῥητορικῆς. 10. συκοφαντίας. 350. χρυσίε. 28.

Π

Παράδεισος ἀπὸ ὑλικῆς Αἰτίας. 114
Παρθενία πόσον δύαρεςος τῷ Θεῷ. 197
Παῦλος, & τότου ἐγκώμια. ἀπὸ Παρονομασίας. 301. ἀπὸ Μερισμὲ. 400. ἀ-

πὸ

πὸ Ε΄παναλήψεως. 276
Παύλε ἄμετρος ἀγάπη πρὸς τὸν Δεσπότην Χριςόν. 343
Παύλε ἡ κεφαλὴ χωρισμένη μὲ σκληρὸν σίδηρον ὅχατί νὰ ἐπήδησε. 394. ὅχατί ἀντὶ αἵματος νὰ ἔχυσε γάλα ἀπὸ τὴν πληγήν. 395
Περίσασαις πόσαις, Ϛ ποίαις. 90. ἕως. 101
Πλησίον, Ϛ πτωχῶν τὸ ὅχάφορον. 84
Πλέτη ὅχατί ἐδόθησαν τῶ ἀνθρώπε. 120
Πόλεμος ἐπιζήμιος. 165
Πραξιτέλης. 109.
Προοίμιον, Ϛ τέτε ἀρεταὶ, Ϛ κακίαι. 156
Προοιμίων τρόποι ὅχάφοροι. 159. ἕως 178
Προφορὰ ὁπρία. 23. τυχένει, νὰ εἶναι κατὰ τὸ πρᾶγμα ὅχάφορος. 466. πῶς ἀποκρίνεται. 470

P

Ῥητορικῆς πόση ἡ δυνάμις. 3. Ὅρος 10. Τέλος, Ὕλη. 12. πόσα τὰ μέρη. 21

Σ

Σπυρίδων ὁ ἅγιος, & τέτε τερατεργηματα. 333
Στέφανος ὁ πρωτομάρτυρ. 64
Στατιώτης, ὅπε ἐρράπισε τὸν Χριςόν. 363
Συβαρίται ἐξώμιζαν ἀπὸ τὴν χώραν τὺς πετεινὲς, & ὄχατί. 176
Σύγκρισις εἰς τί διαφέρει ἀπὸ τὸ Ὅμοιον. 130
Σωκράτης ἐπεθύμα μίαν θυρίδα εἰς τὸ ςῆθος. 172

Τ

Τάφος εἶναι ὁ σκόπελος, εἰς τὸν ὁποῖον τέλος σωτρίβεται ἡ ὑπερηφάνια τὲ ἀνθρώπε. 340
Τόποι Ἐσωτερικοὶ πόσοι, καὶ ποῖοι. 25
Τόποι Ἐξωτερικοί. 134. ἕως 149
Τυράννων ἀπάνθρωπος σκληροκαρδία. 387

Υ

Ὑπερβολὴ ἐπαίνε & φόγε. 269

Ὑπό-

Ὑπόθεσις ποία. 15

Φ

Φήμη πολλαῖς φοραῖς ψευδόγλωσσος. 140
Φιλοσόφων ἀπὸ τὴν πάνσοφον Αἰκατερίναν εἰς τὴν ἀληθινὴν Πίστιν φωτισθέντων γενναῖος δι' ἀγὰπὴν τοῦ Χριστοῦ θανάτος. 377

X

Χριστιανῶν παλαιῶν, καὶ νέων τὸ διάφορον. 79. διεργεσίαις, ὁποῦ ὅλοι ἔχουν ἀπὸ τὸν Θεόν. 17
Χριστὸς πλυνει τοὺς πόδας τῶ Ἰούδα. 92. ραπίζεται ἀπὸ ἀπανθρωπον δεξιάν. 363. νεκρὸς εἰς σῦκα ξύλον. 290
Χρυσιον, ὁ τότε φόγος. 30. κακὰ, ὁποῦ φέρνει εἰς τὸν Κόσμον. 367
Χώρα ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καταχαλασμένη. 34

Ψ

Ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατος. 392

Ψυ-

Ψυχῆς κολασμῶν Προσωποποιΐα. 435
Πρὸς κολασμὸν ψυχὴν Ἀποστροφή. 327

Τέλος, καὶ τῷ ΘΕΩ. Δόξα,

καὶ ΜΑΡΙΑ. τῇ Θεομήτορι.

πίνακας πολλὰ ἁμαρτάνοντων τῆς ἑλλ:
ρίπις τ' ὀκτάφυγ

ἀνόμοιον ——— 78
ἀλλα ττοίας ——— 108
ἀνωνομασία ——— 147
ἀλληγορία ——— 151
ἀναδίπλωσις ——— 184
ἀνάθεσις ——— 311
ἀποφθεγμή ——— 324
ἀνάβολησις ——— 371
ἀποστάτησις ——— 387
ἀναστολή ——— 410
ἀπορία ——— 417
ἀναπαίνωσις ——— 422
ἀγὰ ——— 451

Β:

βεβαιώσις ὅρκι ——— 192

Γ:

γένος ——— 60

μ

μέρμηις ῥηθρικῆς —— ῾1
μεσοτονοσύμφωνος —— 33
μαχόμενα —— 88
μέρμηθ λόγ —— 153
μεταφορά —— ῾33
μεταφορὰ ὅλη —— ῾351
μετωνυμία —— ῾42
μετάληψις —— ῾52
μεταβολή —— ῾87
μερισμός —— 400
μνήμη —— 419

O:

ὅεος ῆις ῥηθρικῆς —— 9
ὅεος – σῖος —— ῾7
ὅμοιον —— 73
ὀνομαστοιία —— ῾49
ὁμοιόπτωτον —— 304
ὁμοιοτέλευτον —— 308:

π:

περίσσωσις —— 90
πεύκεδανα —— 105
παρεμβολή —— 105
πεποίμνιον —— 154
πεποιμάνθαι —— 156
πεποιμένιδεύοντι —— 159: 174
περίφασις —— 261
πολυσπόρδεν —— 293
πανουργία —— 300
πεσσοσοφία —— 317
παιδιλήψις —— 351
πεδίληψις —— 367
πεσσοσοποιΐα —— 435
πεσφορά —— 466
πεσφορᾶς κανόνες —— 470

ρ:

ῥαβδοφορικὴς ἐχνηλασίας —— 6
ῥαβδοφορικὴς μέρη —— 21
ῥαβδοφορικὸν —— 24

σ:

σύστοιχα ——— 513
συγχρίσεως-σχέσι ——— 130
συνεπαγωγή ——— 239
σχήματα λέξεως καὶ διανοίας ——— 274
συμπλοκή ——— 280
συνωνυμία ——— 290
συγχώρησις ——— 391

τ:

τέλος ἢ ἡδονιστῶν ——— 1
τόποι ἡδονικοί ——— 4
τόποι βουλευτικοί ——— 134
τόποι σεσοιμένων ——— 159: καὶ: 174:
τόπος τῶν σὺν τοῖς ἀδυνάτοις ——— 231

υ:

ὑλικὸς ἡδονισμός ——— 1
ὑπόθεσις-τοῦ ——— 14
ὑστεροβαβή ——— 64
ὑστερολογία ——— 67

ὑποβολή ——— 342
ὑπόθυσις ——— 381
ὑπομονή ——— 4051

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000024282